

BOSNA I HERCEGOVINA
Institucija ombudsmena/ombudsmana
za ljudska prava
Bosne i Hercegovine

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Институција омбудсмена/омбудсмана
за људска права
Босне и Херцеговине

Годишњи извјештај
о резултатима активности
Институције омбудсмена за људска права
Босне и Херцеговине за 2017. годину

Бања Лука, март 2018. године

Штампа:
ТМП Друштво за запошљавање сlijепих и слабовидних лица доо, Сарајево
Тираж:
80

САДРЖАЈ

I ПРЕДГОВОР	5
II САЖЕТАК	6
III ПОДАЦИ О ПОСТУПАЊУ ИНСТИТУЦИЈЕ ОМБУДСМАНА ЗА ЉУДСКА ПРАВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ У 2017. ГОДИНИ.....	11
IV ГРАЂАНСКА И ПОЛИТИЧКА ПРАВА.....	13
4.1. Правосудни систем и правна помоћ.....	13
4.1.1. Судови.....	13
4.1.2. Високо судско и тужилачко вијеће.....	19
4.1.3. Тужилаштва.....	20
4.1.4. Жалбе на рад адвоката/адвокатске коморе.....	21
4.1.5. Бесплатна правна помоћ.....	21
4.2. Слобода изражавања и право на приступ информацијама.....	22
4.2.1. Специјални извјештај о положају и случајевима пријетњи новинарима у Босни и Херцеговини.....	26
4.3. Право на имовину.....	27
4.4. Управа.....	30
4.5. Инспекције.....	33
4.6. Статусна питања грађана.....	34
4.7. Полиција.....	36
4.8. Владина и министарска именованја.....	38
V ОДЈЕЛ ЗА ЕКОНОМСКА, СОЦИЈАЛНА И КУЛТУРНА ПРАВА.....	42
5.1. Право на рад.....	42
5.1.1. Неуплаћивање доприноса за пензијско и здравствено осигурање.....	47
5.1.2. Питање отпремнина у Републици Српској, односно Федерацији Босне и Херцеговине.....	48
5.1.3. Спорост надлежних тијела у поступцима остваривању права из радног односа.....	49
5.1.4. Стечајни поступци.....	50
5.2. Право на пензију.....	51
5.3. Здравствена заштита.....	55
5.4. Социјална заштита.....	58
5.5. Комуналне услуге.....	61
5.6. Образовање.....	63
5.7. Иницијативе за измјену закона из области економских, социјалних и културних права.....	66
VI ПРАВА ПРИТВОРЕНИКА/ЗАТВОРЕНИКА.....	70
6.1. Успостављање превентивног механизма у Босни и Херцеговини.....	70
6.2. Праћење права притвореника/затвореника.....	71
6.2.1. Здравствена заштита.....	72
6.2.2. Услови смјештаја.....	73
6.2.3. Радни ангажман.....	74
6.2.4. Коришћење ванзаводских погодности.....	75
6.2.5. Питање премјештаја.....	76
6.2.6. Контакт са вањским свијетом.....	79

6.2.7. Вјерске потребе.....	80
6.2.8. Исхрана.....	80
6.3. Особље.....	81
6.4. Посјета Имиграционом центру у Источном Сарајеву и Азилантском центру у Делијашу.....	81
VII ПРАВА ДЈЕЦЕ.....	82
7.1. Насиље над дјецом.....	82
7.2. Дјеца у покрету.....	85
7.3. Заштита дјеце у управним и судским поступцима.....	85
7.4. Образовање.....	89
7.5. Права дјеце са посебним потребама/сметњама у психофизичком развоју.....	91
7.6. Друге активности Омбудсмана.....	92
VIII ПРАВА ЛИЦА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ.....	94
8.1. Права лица са инвалидитетом.....	94
IX ПРАВА НАЦИОНАЛНИХ, ВЈЕРСКИХ И ДРУГИХ МАЊИНА.....	100
X ДИСКРИМИНАЦИЈА.....	104
10.1. Оцјена стања по жалбама и усклађивање закона.....	106
10.2. Мобинг.....	107
10.3. Дискриминација по етничкој основи.....	108
10.3.1. Национална заступљеност у полицијским структурама.....	108
10.3.2. Специјални извјештај о употреби службеног језика и писма у Босни и Херцеговини.....	109
10.4. Дискриминација у високом образовању.....	110
10.5. Дискриминација ЛГБТ лица у приступу праву на окупљање и слободу изражавања.....	111
10.6. Откази породиљама.....	112
10.7. Остали илустративни примјери од генералног значаја.....	114
XI САРАДЊА С МЕДИЈИМА.....	116
11.1. Преглед захтјева медија према врсти медија.....	117
11.2. Преглед захтјева медија по областима људских права.....	118
XII САРАДЊА С ТИЈЕЛИМА И ИНСТИТУЦИЈАМА.....	121
12.1. Сарадња с тијелима и институцијама у Босни и Херцеговини.....	121
12.2. Сарадња с међународним организацијама и институцијама.....	126
XIII САРАДЊА СА НЕВЛАДИНИМ И ЦИВИЛНИМ СЕКТОРОМ.....	129
XIV ПРЕПОРУКЕ ОМБУДСМАНА.....	132
АНЕКС I – ПРЕГЛЕД БУЏЕТА ЗА 2017. ГОДИНУ.....	162
АНЕКС II – ПРЕГЛЕД ОБАВЕЗА ПО ЗАКОНУ О СЛОБОДИ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА / 2017.....	163
АНЕКС III – ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ СТАТИСТИЧКИХ ПОКАЗАТЕЉА.....	166

I ПРЕДГОВОР

Израда Годишњег извјештаја о резултатима активности Институције омбудсмана/омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине за 2017. годину јесте обавеза на основу члана 34 и 35 Закона о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине.

Омбудсмани Босне и Херцеговине су дужни овај извјештај доставити Предсједништву Босне и Херцеговине, Заступничком дому и Дому народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, Парламенту Федерације Босне и Херцеговине и Народној скупштини Републике Српске.

Извјештај је писан по областима људских права, како је функционално организован и рад по предметима, и то: Одјел за праћење права дјете, Одјел за праћење права лица са инвалидитетом, Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина, Одјел за економска, социјална и културна права, Одјел за праћење политичких и грађанских права, Одјел за елиминацију свих облика дискриминације и Одјел за праћење права притвореника/затвореника.

Поред статистичких показатеља и примјера, Извјештај обухваћа информацију о сарадњи са тијелима и институцијама, невладиним и цивилним сектором, медијима, као и приказ финансија. Посебан дио односи се на податке и активности Омбудсмана у складу са обавезом утврђеном Законом о слободи приступа информацијама.

Такође, у складу са Законом о забрани дискриминације, омбудсмани су дужни поднијети посебан извјештај о појавама дискриминације, што је саставни дио Извјештаја.

И на крају, омбудсмани овим извјештајем желе указати на то да, иако немају присилне механизме, свим нивоима власти приказују и указују на стање и заштиту права у Босни и Херцеговини. Јер, циљ Извјештаја јесте утицај на тијела која одлучују да предузму активности, у складу са својим мандатима, ради реализовања наших препорука и поштовања људских права.

Омбудсман у смислу овог извјештаја и Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине означава три особе које чине Институцију. Ову дужност у времену које обухваћа Извјештај обављали су: др Јасминка Цумхур, Нивес Јукић и проф. др Љубинко Митровић.

Омбудсмани Босне и Херцеговине

Нивес Јукић

Проф. др Љубинко Митровић

Др Јасминка Цумхур

II САЖЕТАК

Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода основни је и најстарији инструмент заштите људских права који се остварује у систему Вијећа Европе. Конвенција је потписана у Риму, 4. новембра 1950. године, а ступила је на снагу након што ју је ратификовало осам европских земаља (3. септембра 1953. године).

Босна и Херцеговина се обавезала да ће осигурати остварење највишег нивоа заштите међународно признатих људских права и основних слобода. Чланом II Устава Босне и Херцеговине утврђено је да ће се права и слободе предвиђене Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода и пратећим протоколима директно примјењивати у правном систему Босне и Херцеговине, те је истима дат приоритет над осталим домаћим позитивноправним прописима.

До тада, идентично као и претходних година, омбудсмани Извјештајем указују на неправилности кроз рад по жалбама грађана, као и повреде по областима/одјелима како је организационо структурисан рад Институције.

Омбудсмани Босне и Херцеговине исказују забринутост због изостанка сарадње појединих представника власти у односу на донесене препоруке. Непредузимање активности непосредно вишег тијела у циљу пуне имплементације наших препорука за посљедицу има даље кршење људских права и основних слобода грађана.

Велики број предмета из Одјела грађанских и политичких права произлази из чињенице да је неразумна дужина трајања поступака, како судских тако и управних, највећи разлог обраћања грађана омбудсманима.

Жалбе грађана упућене омбудсманима и даље показују да управни спорови трају изван разумног рока, одлуке судова доносе се на начин да се враћају тијелима управе на поновни поступак и по неколико пута (*принцип пингпонг лоптице*). Тијела управе не поступају по одлукама судова донесеним у управним споровима, односно у највећем броју случајева формалноправно донесу одлуку, али не и суштински.

Поступајући по појединачним жалбама, омбудсмани су примијетили да судови у судовању избјегавају донијети мериторне одлуке у управном спору и након што предмети истог чињеничног и правног основа по више пута бивају пред судом, а што за посљедицу има континуитет кршења људских права.

Евидентно је да реформа правосуђа није дала очекиване резултате. Велики број предмета који се налазе у раду пред правосудним тијелима, непримјерена дужина трајања поступака, немогућност правосудних тијела да кадровски одговоре свим обавезама како би се осигурала ефикасност у раду, указују на то да је потребно урадити свеобухватну анализу стања у правосуђу Босне и Херцеговине, те предузети одговарајуће мјере с циљем елиминисања наведених проблема.

Непоштовање судских пресуда приморало је многе грађане да се обрате Уставном суду Босне и Херцеговине, те Европском суду за људска права.

Жалбе грађана на рад јавне управе односе се и на испољавање нељубазности, неодговарајуће радно вријеме, упућивање странака од једног до другог тијела, претјеран формализам, неефикасности у раду, на кршење процесних одредаба којима је регулисан управни поступак. У жалбама грађани исказују незадовољство чињеницом да се управни поступци, покренути по захтјевима грађана пред тијелима управе, воде супротно начелима закона о управном поступку, на начин недоношења одлука у законитим роковима,

инсистирањем на достави великог броја непотребне документације, шутње администрације, кршења начела пружања помоћи неугој странци, недоношењем одлука по жалби...

Поступајући у појединачним предметима, омбудсмани су провјеравали наводе жалби, које се у највећем броју случајева односе на управне поступке покренуте због остваривања и заштите имовинских права. Грађани су ради неажурности, опструкције, коруптивних и других евентуално незаконитих радњи подносили казнене пријаве против овлашћених службених лица. Осим тога, жалбе су садржавале и наводе везане за подношење кривичних пријава због неизвршења судских одлука, те неуједначености казненог законодавства.

У извјештајном периоду за примљен је један број жалби које се односе на рад и поступање адвоката, како оних које грађани ангажују по властитом избору, тако и оних који су грађанима додијели по службеној дужности, али и адвоката бесплатне правне помоћи. У жалбама грађани изражавају незадовољство начином заступања, залагањем током поступка пред надлежним тијелима, истичу лошу комуникацију у смислу недовољне информисаности о радњама предузетим у поступку као и пропуштања рокова за предузимање правних радњи у поступцима.

Суштина жалби које се односе на слободу изражавања и приступ информацијама из године у годину се понавља. Јавна тијела и даље не поштују рокове за доношење одлука у првостепеном и другостепеном поступку, доносе рјешења која не садрже све законом прописане елементе (образложење, поука о правном лијеку), формално одобравају приступ информацијама уз изостанак суштинског приступа информацији.

Омбудсмани и даље заступају жалбе које су у вези са Анексом VII из разлога што стране потписнице ни након толико година нису на својим територијама у пуном капацитету *“обезбиједиле политичке, економске и социјалне услове који ће придонијети добровољном повратку и складној реинтеграцији избјеглица и расељених лица”*. Наиме, обнова и реконструкција не даје резултате на начин да је то питање већ требало бити ријешено.

У обраћањима грађана исказано је неповјерење у механизме унутрашње контроле који се односе на поступања полицијских службеника. Проведене поступке грађани сматрају необјективним и неефикасним. У највећем броју случајева притужбе су оцијењене неоснованим, а подносиоци су обавијештени о проведеној унутрашњој истрази актом на који није могуће уложити правни лијек. Као и претходних година, полицијске станице су у вези са предметима који су регистровани у Институцији, у остављеном року, достављале детаљне и образложене одговоре.

Дио жалбених навода односио се и на повреду основних принципа током провођења поступака именовања и разрјешења чланова управних и надзорних одбора у јавним предузећима и установама, изостанка објективних критеријума и нетранспарентности у поступку одлучивања, повреде одредаба закона о сукобу интереса у институцијама и тијелима власти свих нивоа током именовања, непоступања по одредбама позитивног законодавства које прописују поступак по приговору на одлуке о именовању, итд.

Неупосленост је попримила велике размјере у Босни и Херцеговини, а грађани у контакту са омбудсменима, често истичу да су дискриминирани приликом пријема у радни однос по расписаним конкурсима, да немају једнаке могућности добити посао те, да су често расписани конкурси намјештени. Свјесни своје беспомоћности, а у жељи да себи и члановима своје обитељи осигурају егзистенцију, грађани Босне и Херцеговине, неријетко и цијеле обитељи, су принуђени напуштати своје домове и одлазити на рад у друге земље.

Омбудсменима се и даље подносе жалбе у предметима у којима инспекција донесе рјешење о рушењу нелегално изграђеног објекта, али се исто не изврши јер инвеститор поднесе захтјев за легализацију о којем се, опет, не одлучи у законском року. Тако се странка доводи у незавидну ситуацију, одуговлачења и доношења коначне одлуке у поступку легализације и извршења рјешења о рушењу, што повећава правну несигурност. Као и претходних година, жалбе притвореника/затвореника односиле су се на незадовољство квалитетом пружене здравствене заштите, питања коришћења ванзаводских погодности, услове смјештаја и третмана, некоректно понашање заводских службеника или других затвореника, немогућност остваривања радног ангажмана. Одређен број жалби односио се на садржај правоснажних судских одлука којима се оглашавају кривим, што никако не може бити предмет поступања нити преиспитивања омбудсмана, о чему се осуђена лица писменим или усменим путем обавјештавају.

Не треба заборавити да је у Босни и Херцеговини на снази систем у којем постоје четири закона о извршењу кривичних санкција – у крајњој линији може имати за последицу постојање различитих правних норми које уређују исту област (или питање) на различит начин, што опет може довести до неједнаке примјене истих. Овакво стање неминовно доводи до неједнаког третмана осуђених лица, а у зависности од тога у којем дијелу Босне и Херцеговине су осуђени на казну затвора или другу казну, односно у којој установи и у којем ентитету издржавају казну затвора. Омбудсмани такође запажају да неједнаком третману затвореника/притвореника доприноси и чињеница да се на осуђена лица која издржавају казну лишења слободе примјењују различита правила садржана у правилницима и другим подзаконским актима који се примјењују, зависно од тога који је суд изрекао казну затвора, нпр. да ли су у питању судови ентитета или Суд Босне и Херцеговине.

Омбудсмани су мишљења да су правним празнинама и недореченостима у вези са могућности премјештаја из казнено-поправне установе једног у казнено-поправну установу другог ентитета, највише оштећена осуђена лица који имају пребивалиште, односно боравиште у другом ентитету, јер практично губе квалитетан контакт са породицом, а што је значајно имајући у виду сложену и тешку економско-социјалну ситуацију и што коначно резултује отежаном рехабилитацијом. Управо због свега наведеног, омбудсмани су с циљем осигуравања јасноће и досљедности закона у овој области у предмету Ж-СА-07-107/16 упутили Парламенту Федерације Босне и Херцеговине, Федералном министарству правде и Министарству правде Републике Српске, Иницијативу за измјене и допуне Закона о извршењу кривичних санкција у Федерацији Босне и Херцеговине и Закона о извршењу кривичних санкција Републике Српске. Нажалост, до измјене Закона о извршењу кривичних санкција у Федерацији Босне и Херцеговине по иницијативи омбудсмана није дошло.

Омбудсмани и поводом овог извјештаја указују надлежним тијелима, на свим нивоима власти, на веома значајан проблем недостатка координисаног и системског дјеловања у случајевима вршњачког насиља, што свакако има за последицу недостатак системске превенције и мјера заштите. Сасвим је јасно да је потребно успоставити јасна, дефинисана правила понашања у школама, ојачати улогу психолога и социјалних радника, увести превентивне мјере, охрабрити извјештавање о вршњачком насиљу међу дјецом и школским радницима, осмишљавати и проводити континуиране курсеве о вршњачком насиљу за све који су укључени у рад с дјецом.

Изузетно је важно нагласити да се посебна пажња мора посветити насиљу на интернету и новим трендовима насиља над дјецом: sexting, grooming, лажни facebook профили, итд. Надлежна тијела министарства унутрашњих послова морају пратити трендове и бити упозната са бројним апликацијама на интернету.

У Босни и Херцеговини се у посљедње вријеме доста говори о експлицитној забрани физичког кажњавања дјече. Омбудсмани истичу да би ова експлицитна забрана представљала једну нову степену, ново поглавље у квалитетнијем одрастању дјече предшколског узраста, односно дјече у раном, средњем и касном дјетињству.

С друге стране, родитељи дјече са посебним потребама и потешкоћама у развоју у непосредној кореспонденцији са представницима Институције омбудсмана истичу да од надлежних тијела очекују више разумијевања и сензибилитета, као нпр. у случајевима када без обзира на чињеницу да не може и неће бити оздрављења и побољшања у лијечењу болести/сметње, надлежни захтијевају процјену радне способности, или прибављања налаза и мишљења за различите комисије. Омбудсмани су кроз поступке истраживања указивали надлежним тијелима на обавезу стварања једнаких услова, без дискриминације на основу инвалидности: физичком окружењу, превозним средствима, информацијама и комуникацијским технологијама и системима, другим објектима и услугама.

Иако укупан број жалби прати трендове из претходних година, примјетно је да су жалбе из области дискриминације све основаније, да се странке често обраћају Омбудсману путем пуномоћника, те да се препоруке Омбудсмана све чешће користе као доказно средство у судским поступцима. Овакви трендови указују на веће повјерење које грађани имају у омбудсмане и снагу одлука које доносе.

Поступак по појединачним жалбама грађана представља најзначајнији вид заштите људских права. У Институцији омбудсмана у 2017. години, регистровано је укупно 174 предмета дискриминације. Омбудсмани истичу да су одређени предмети ријешени позитивно и прије издавања препоруке, било посредовањем, подстицањем пријатељског рјешења или предузимањем медијације између страна у спору, било на начин да одговорно јавно тијело само коригује своје поступање након првог обраћања Омбудсману. У Специјалном извјештају о употреби службеног језика и писма у Босни и Херцеговини омбудсмани су надлежним тијелима указали на дужност предузимања мјера, с циљем да се сваком дјетету у било којем дијелу Босне и Херцеговине омогући једнак приступ образовању, а што се нарочито односи на подручја са значајном повратничком популацијом, у оба ентитета, те их подсјетили на то да свако непоступање у том смислу, према одредбама Закона о забрани дискриминације у Босни и Херцеговини, отвара питање прекршајне и грађанске одговорности. Омбудсмани су такође подсјетили да принцип најбољег интереса дјетета захтијева од свих тијела надлежних за процесе образовања у Босни и Херцеговини да предузму напоре који ће резултовати успостављањем окружења које подржава личност ученика, уз одсуство било каквог облика дискриминације.

Жалбе грађана из области високог образовања односе се на повреде права напредовања, обране докторске дисертације, довођења у заблуду у вези с остваривањем ЕЦТС бодова по завршеном факултету.

Омбудсмани користе ову прилику да укажу да, без обзира на појединачне пресуде које третирају често само процедуралне аспекте одлучивања о захтјевима грађана, права грађана у области високог образовања треба да буду једнака без обзира на то да ли се ради о приватним или јавним образовним установама.

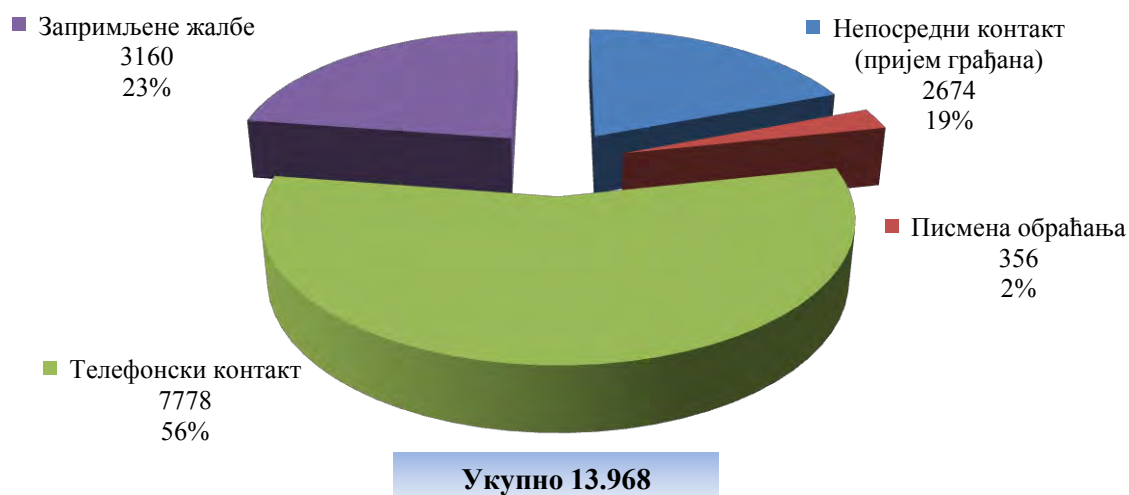
Иако је број обраћања грађана овој институцији због мобинга константно висок, тај број и даље није стварни показатељ стања у Босни и Херцеговини. Институција омбудсмана долази до оваквог закључка на основу свједочења странака и медијских натписа када најчешће на свјетло дана излазе најтеже посљедице мобинга.

Током 2017. године остварена је сарадња са око 40 медијских кућа из земље и региона (како штампаних, тако и електронских), уз настојање запослених Институције да се на њихове упите одговори што је могуће прије и садржајније, не остављајући ни једно обраћање без одговора. Интересовање за питања из надлежности Институције омбудсмана Босне и Херцеговине исказале су различите медијске куће, као што су: БХТ1, РТРС, ФТВ, Н1, Al Jazeera Balkans, ТВ Алфа, као и Независне новине, Глас Српске, Дневни аваз, Еуроблиц, Радио Брчко, Радио Слободна Европа, новинске агенције ФЕНА и СРНА, а у складу са сувременим трендовима и све већи број портала (diskriminacija.ba; etrafika.net; faktor.ba, klix, бука и др).

III ПОДАЦИ О ПОСТУПАЊУ ИНСТИТУЦИЈЕ ОМБУДСМАНА ЗА ЉУДСКА ПРАВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ У 2017. ГОДИНИ

Током 2017. године Институција је за примила укупно 3.160 жалби. У поређењу с 2016. годином, регистровано је 183 жалбе више. Током извјештајног раздобља Институцији омбудсмана обратило се укупно 13.968 грађана (директни контакти, телефонски позиви, електронска пошта и писмене жалбе).

Заједно с предметима пренесеним из претходних година, у раду су евидентиране укупно 4.963 жалбе. У 2017. години окончано је 2.908 предмета. Највећи број жалби односио се на повреде грађанских и политичких права и износи 1.861 предмет. Затим слиједе жалбе које су се односиле на: кршење економских, социјалних и културних права (755), све облике дискриминације (178), кршења права дјете (172), права притвореника и затвореника (135), повреде права лица с инвалидитетом (51) и повреде права националних и вјерских мањина (8).

Графикон 1

У извјештајном раздобљу омбудсмани су издали 336 препорука у 355 предмета. Степен реализације препорука приказан је у табели 1.

Начин реализације препорука у предметима	Број предмета с издатом препоруком
Реализована сарадња	125
Остварена сарадња	78
Дјелимично реализована сарадња	12
Нема одговора	73
Није реализована	67
Укупан број предмета с издатом препоруком	355

Табела 1

СПЕЦИЈАЛНИ ИЗВЈЕШТАЈИ који су урађени у 2017. години:

- Специјални извјештај о положају и случајевима пријетњи новинарима у Босни и Херцеговини,
- Специјални извјештај о употреби службеног језика и писма у Босни и Херцеговини.

ИНИЦИЈАТИВЕ

1. Иницијатива за допуну Закона о путевима, Ж-СА-05-458/17
2. Ex officio – Иницијатива за доношење закона о измјени Закона о висини стопе затезне камате у Босни и Херцеговини, Ж-СА-04-26/17
3. Ex officio – Иницијатива за измјену Закона о државној служби Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине, Ж-БЛ-05-414/17
4. Ex officio – Иницијатива за измјену Закона о комуналним дјелатностима Унско-санског кантона, Ж-БЛ-04-676/17
5. Иницијатива за измјену Закона о посредовању у запошљавању Републике Српске, Ж-БЛ-04-212/17
6. Ex officio – Иницијатива за измјену Закона о раду у институцијама Босне и Херцеговине везано за коришћење породилског одсуства ради посвојења, Ж-СА-04-51/17.

IV ГРАЂАНСКА И ПОЛИТИЧКА ПРАВА

Од укупног броја од 3.160 жалби за примљених у Институцији омбудсмана/омбудсмена Босне и Херцеговине у 2017. години, највећи број се односи на повреду грађанских и политичких права (1.861). Запримљене жалбе су и разматране према категоријама повреда које се односе на: правосуђе, управу, приступ информацијама и медије, полицију, предмете имовинскоправне природе, владина и министарска именовања, тужилаштво, јавне исправе, права националних мањина, бесплатну правну помоћ и друга права. Њихова анализа показује да је код појединих категорија дошло до пада броја за примљених жалби, а код других, пак, до повећања. Овакво стање узроковано је низом фактора, као што су: неусклађеност домаћег законодавства са међународним стандардима, неусклађеност законодавства и стања у пракси (сукоб нормативног и стварног), политички фактори (актуелна политичка збивања), економско-социјални разлози (сиромаштво грађана, незапосленост, штрајкови, и др.).

Области поступања по жалбама грађана због повреде грађанских и политичких права могу се видјети и из табеле 2.

Повреде	Број повреда у 2017. години
Судови	624
Управа	427
Приступ информацијама	248
Имовинскоправни односи	170
Полиција	132
Владина и министарска именовања	105
Тужилаштва	74
Јавне исправе	35
Остало	46
Укупно	1.861

Табела 2

И даље је присутан тренд да се грађани обраћају омбудсменима у вези са питањима која су, у складу са Законом о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, изван надлежности Институције. Подносиоци жалбе¹ тако неријетко траже мериторно одлучивање омбудсмана у судским или управним поступцима, доношење одлуке у другом степену, преузимање улоге парничне странке у поступку, подношење тужбе, покретање поступка пред надлежним судовима (парничног, прекршајног и др.).

4.1. Правосудни систем и правна помоћ

4.1.1. Судови

У извјештајном периоду, омбудсмани Босне и Херцеговине највећи број жалби (624) за примили су на рад и (не)поступање судова. Анализом се може закључити да се грађани најчешће обраћају због повреде зајамчених права утврђених домаћим и међународним законодавством, односно због непримјерене дужине трајања судских поступака пред

¹ Ж-СА-05-1237/16, Ж-СА-05-612/17

судовима (152) и недјелотворног провођења судских одлука (48). Непримјерена дужина трајања судског поступка карактеристична је посебно за парничне, кривичне, управне и извршне поступке. Жалбе се односе и на рад судија због повреда одредаба процесних закона (18), као и на остале повреде права везаних за поступање судова (406) (повреде принципа непристраности, недоношење судских одлука на законом прописан начин и у року, неуједначености судске праксе).

Обраћајући се омбудсманима, грађани су у жалбама, између осталог, изражавали незадовољство квалитетом судских одлука, указујући да пресуде не садрже квалитетно и детаљно образложење о проведеним доказима и утврђеним чињеницама, те код подносиоца жалбе стварају утисак самовоље и сумње. Перцепција јавности Босне и Херцеговине о ефикасном правосуђу често се своди на захтјев за доношењем што већег броја судских одлука у што краћем року. Тако поједностављен приступ занемарује квалитет остварене заштите, те значај и сложеност окончаних предмета. Међутим, остварење ефикасности мора бити у оквиру „законитог и праведног поступка“. Правна сигурност, предвидљивост и извјесност у правним односима, као и законит, благовремен и ефикасан рад правосудних тијела није ни близу достижан за грађане Босне и Херцеговине. Посебан проблем представља одлагање извршења правоснажних и извршних судских одлука надлежних судова у вези са исплатом заосталих потраживања из радног односа/намирења штете, на шта су омбудсмани указивали и у претходним извјештајним периодима. Закон о извршном поступку у Федерацији Босне и Херцеговине ограничио је принудне наплате на терет буџета, остављајући могућност кантонима да сами одређују колико ће се средстава одвојити за исплату потраживања по пресудама. У конкретном случају то значи да је измијењеним прописима дозвољено да се исплате пролонгирају, уколико би те радње угрозиле/имале битног утицаја на пословање тијела власти разних нивоа. Али, овај институт се у пракси неријетко злоупотребљава. Чести су случајеви, иако су пресуде саме по себи обавезујуће и морају се досљедно испоштовати у цијелости, да се од стране тијела власти грађанима предлаже (поготово код намирења дуговања из радног односа) да се одрекну досуђених износа камата, након чега би им средства (из пресуде) за наведену намјену била исплаћена.

Постоји потреба законског уређења овог питања на начин – ко је све од надлежних укључен у ову проблематику, зашто се листе/подаци о редослиједу намирења дуга крију, ко има овлашћења за ове радње, зашто судови, умјесто што доставе налог банци и окончају посао у извршном поступку, не наставе пратити поступак намирења дуговања, док се све активности не окончају и грађани не добију сатисфакцију.²

Из жалби за примљених у Институцији омбудсмана неспорно произлази да су жалиоци добили првостепене пресуде у тужбама против власти ради неисплаћених накнада за топли оброк, регрес или минули рад. У вези с тим, омбудсмани Босне и Херцеговине су доносили препоруке које нису испоштоване. Међутим, већини никада нису исплаћени дугови по пресудама, због чега су се обратили Европском суду за људска права у Стразбуру који је донио двије пресуде против Босне и Херцеговине у случајевима „Кунић и остали“³ те „Спахих и остали“⁴ против Босне и Херцеговине⁵. Суд је препоручио

² Ж-СА-05-928/15

³ Пресуда Европског суда за људска права у Стразбуру од 14. новембра 2017. године, апликација број: 68955/12 и 15 осталих.

⁴ Пресуда Европског суда за људска права у Стразбуру од 14. новембра 2017. године, апликација број: 20514/15 и 15 других.

владама у Босни и Херцеговини да покушају сачинити пријатељске нагодбе у 368 осталих апликација, јер је већ заузео свој став који неће мијењати. Суд је наредио туженој држави Босни и Херцеговини да у року од три мјесеца осигура провођење пресуда за ове 32 апликације, као и да сваком апеланту исплати износ од 1.000 евра због душевне боли, те за више од половине апеланата трошкове заступања у Стразбуру у износу од 500 евра. Међу онима који су највише тужили Босну и Херцеговину су професори, наставници и полицајци. Европском конвенцијом за људска права прописано је да свим грађанима мора бити доступан непристрасан суд и да је свака држава дужна у одређеном року ријешити његов тужбени захтјев.

Уставни суд Босне и Херцеговине⁶ у више предмета је утврдио повреду члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 1 Протокола број 1 уз Конвенцију у односу на предмет подносиоца захтјева и пет других предмета, због продуженог неизвршавања коначних пресуда донесених у њихову корист.

Омбудсмани Босне и Херцеговине запримили су одређени број жалби⁷ из којих неспорно произлази да су жалиоци добили првостепене пресуде у тужбама против власти које се односе на потраживања грађана због неисплаћених обавеза из радног односа, ратне штете те других потраживања. У вези с тим омбудсмани Босне и Херцеговине су доносили препоруке које нису испоштоване. Како већини никада нису исплаћени дугови по пресудама, многи су се обратили Европском суду за људска права у Стразбуру. Овај суд, такође, сматра како није разумно оправдање непостојање средстава у прорачунима, јер би владе за сваку прорачунску годину требало да планирају испуњавање неизмирених обавеза.

Судови и даље достављају типске одговоре којима потврђују да рад по конкретној жалби није окончан и да се предмети рјешавају према Плану рјешавања предмета за текућу годину, по старости поднесеног иницијалног акта, а према Упутству Високог судског и тужилачког вијећа Босне и Херцеговине.⁸ Омбудсмани већ дужи низ година указују на обавезу државе да судски систем организује на начин којим ће омогућити да се одговори наведеним стандардима. Према пракси Европског суда за људска права⁹, упркос одређеним тешкоћама у вођењу поступка, судски поступак није сврха сам за себе, него је процедурално јамство за остваривање низа права грађана.

Правосудни систем има кључну улогу у заштити људских права и основних слобода. Судска власт представља битну контролу над осталим дијеловима државне власт, она осигурава да закони које доноси законодавна власт, као и акти извршне власти, буду у сагласности с међународним стандардима. Најзначајнију елаборацију стандарда разумног

⁵ Суд је за укупно 32 (тридесет и два) апеланта утврдио како су власти у Босни и Херцеговини повриједиле њихова права на имовину и право на праведно суђење. Разлог томе су кантоналне владе које су одбиле поступити према одлукама домаћих судова правдајући се како немају довољно средстава. Европски суд за људска права сматра како није разумно оправдање непостојање средстава у буџетима, јер би владе за сваку буџетску годину требало да планирају испуњавање неизмирених обавеза.

⁶ АП-3438/12 од 17. 9. 2014. и АП-4242/14 од 26. 2. 2015. године.

⁷ Ж Ж-СА-05-308/15 у предмету издата препорука број: П-111/16, Ж-СА-05-689/16 у предмету издата препорука број: П-69/17.

⁸ Поднесена жалба односи се на Општински суд у Бихаћу ради неизвршења рјешења о извршењу број: 17 0 П 007690 10 I од 25. 5. 2010. године. Омбудсмани су дана 12. 12. 2016. издали препоруку П-226/16 Општинском суду у Бихаћу: *да се предузму све мјере ради извршења поменутог рјешења*, који је дана 23. 1. 2017. доставио одговор у којем се наводи да је председник Суда одмах по примању препоруке, дана 14. 12. 2016. године, издао наредбу поступајућем судији да одмах настави поступати у предмету, и да је поступајући судија обавијестио да је донио одлуку о захтјеву странке за ослобађање од плаћања трошкова вјештачења, те закључком од 19. 1. 2017. позвао тражиоца извршења на уплату предујма. Препорука је испоштована. Омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине издали су дана 27. 1. 2017. године саопштење за јавност којим су похвалили поступање Општинског суда у Бихаћу.

⁹ Пресуда од 7. 10. 2004. године у предмету Ваутманн против Аустрије, Б 45.

рока као неодвојивог дијела права на праведно суђење дала је пракса Европског суда за људска права у Стразбуру у својој пресуди *Delcourt*,¹⁰ којом је између осталог дата и сљедећа смјерница: „У демократском друштву, у оквиру значења Конвенције, право на праведно провођење правде има тако значајно мјесто да било какво ограничавајуће тумачење члана 6 (1) не би одговарало циљу и сврси те одредбе.“ Уставни суд Босне и Херцеговине у својим одлукама¹¹ истакао је значај и важност члана 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Жалбе грађана упућене омбудсменима и даље показују да управни спорови трају изван разумног рока, те да се одлуке судова доносе на начин да се враћају тијелима управе на поновни поступак и по неколико пута (*принцип пингпонг лоптице*).¹² Често тијела управе не поступају по одлукама судова донесеним у управним споровима, односно у највећем броју случајева формалноправно донесу одлуку, али не и суштински. Поступајући по појединачним жалбама, омбудсмани су примијетили да судови у судовању избјегавају донијети мериторне одлуке у управном спору и након што предмети истог чињеничног и правног основа по више пута бивају пред судом, а што за посљедицу има континуитет кршења људских права.

Примјер: Омбудсмани су 4. 1. 2017. године запримили жалбу¹³ због неизвршења пресуде Окружног суда у Добоју, који је трећи пут донио пресуду у њену корист, побијајући рјешење Фонда за пензијско-инвалидско осигурање Републике Српске у поступку остваривања права на инвалидску пензију. Подносиатељка жалбе наводи да нема никаквих примања, нити има више новца да води управне спорове који не показују никакав резултат иако Закон о управним споровима обавезује надлежна тијела на поштовање пресуда донесених у управним споровима. Омбудсмани су указали надлежном фонду на проблематику са којом се сусреће подносиатељка жалбе. Актом од 12. 5. 2017. године надлежни фонд је доставио одговор у којем се наводи да је у наведеном предмету окончан поступак вјештачења, приликом чега је другостепена комисија утврдила да код подносиатељке жалбе постоји инвалидност – губитак радне способности. У извршењу пресуде Окружног суда, Рјешењем Фонда од 3. 4. 2017. године жалба је уважена и првостепено рјешење Филијале Добој од 8. 7.2016. године поништено. Подносиатељка жалбе је обавијестила Институцију да је оваквим поступањем коначно извршена пресуда Окружног суда у Добоју.

Примјер: Омбудсмани су дана 28. 8. 2017. године запримили жалбу¹⁴ у којој је наведено да је подносилац 2009. године поднио захтјев за понављање поступка, истичући да је три пута водио управни спор, има три пресуде Окружног суда у Бањој Луци; посљедњом пресудом од 10. 7. 2015. поништен је акт Министарства рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске број: 16-03/4-1-4-568-109/14 од 25. 8. 2014. године. Предмет

¹⁰ Пресуда од 17. јануара 1970, стр. 15. тако и у пресуди од 26. октобра 1984, *De Cubber*, А. 86, стр. 16.

¹¹ АП-3196/06, АП-1323/06, АП-2383/06, АП-1736/06, АП-430/06, АП-2008/06, АП-941/06, АП-2516/06, АП-2301/06.

¹² Подносилац¹² је 2009. године поднио захтјев за понављање поступка, истичући да је три пута водио управни спор, има три пресуде Окружног суда у Бањој Луци; посљедњом пресудом од 10. 7. 2015. је поништен акт Министарства рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске број: 16-03/4-1-4-568-109/14 од 25. 8. 2014. године. Предмет није окончан из разлога што се чека одлука Врховног суда Републике Српске по захтјеву за изванредно преиспитивање горенаведене пресуде од 14. 8. 2015. године. Већ више од осам година подносилац чека да се ријеша његов захтјев. Издата је препорука П- 296/17 Врховном суду Републике Српске да се наведени предмет хитно ријеша. Препорука није испоштована.

¹³ Ж-БЛ-04-5/17

¹⁴ Ж-БЛ-05-591/17

није окончан из разлога што се чека одлука Врховног суда Републике Српске по захтјеву за ванредно преиспитивање горенаведене пресуде од 14. 8. 2015. године. Већ више од осам година подносилац чека да се ријеша његов захтјев. Издата је препорука П-296/17 Врховном суду Републике Српске да се наведени предмет хитно ријеша. Одговор није запримљен до дана сачињавања овог извјештаја, нити је препорука испоштована.

Примјер: Омбудсмани су запримили жалбу¹⁵ због дужине трајања судског поступка ради накнаде нематеријалне штете. Поступак је започео 2012. године, Општински суд Сарајево донио је пресуду 2013. године, на коју је уложена жалба Кантоналном суду у Сарајеву по којој до 29. 12. 2016. године није одлучено. Омбудсмани су донијели препоруку број: П-19/17, а 9. 3. 2017. године обавијештени су од Кантоналног суда у Сарајеву да је препорука испоштована на начин да је поступак окончан, дана 21. 2. 2017. године, пресуда донесена (број: 65 0 П 31021613 Гж) и достављена подносиоцу жалбе.

Примјер: Омбудсмани су дана 28. 6. 2016. запримили жалбу¹⁶ у којој је подносилац означио Владу и Министарство финансија Кантона Сарајево као неизвршиоце правоснажних, извршних, судских одлука Општинског суда у Сарајеву¹⁷. Пресудама је досуђена наплата потраживања из буџета Кантона Сарајево. У конкретном предмету, омбудсмани су, након што је окончан поступак истраживања, упутили препоруку¹⁸ Влади и Министарству финансија Кантона Сарајево дана 11. 4. 2017. године. Омбудсмани су закључили да је дошло до кршења људских права и основних слобода подносиоца жалбе те су препоручили да се одмах по пријему ове препорука предузму све мјере како би се извршиле правоснажне и извршне пресуде Општинског суда у Сарајеву. Дана 19. 9. 2017. године омбудсмани су доставили акт број: Ж-СА-05-689/16 од 8. 8. 2017. године Скупштини Кантона Сарајево којим су позвали Скупштину Кантона Сарајево да, чим прије, односно на првој наредној сједници, достави информацију о предузетим активностима. Одговор до 16. 11. 2017. године није запримљен, нити је препорука испоштована.

Примјер: Омбудсмани су дана 8. 6. 2015. године запримили жалбу¹⁹ у којој подносиоци истичу да су дана 15. 1. 2014. године поднијели Општинском суду у Сарајеву извршни приједлог за накнаду нематеријалне штете. Извршеник је Федерација Босне и Херцеговине, а одговорном страном су означили Општински суд у Сарајеву и Федерацију Босне и Херцеговине. У прилогу извршног приједлога доставили су правоћну првостепену и другостепену пресуду. Током 2015. године, односно 23. 1. 2015. године, подносиоци жалбе поново су се обратили Општинском суду у Сарајеву. Од стране Општинског суда у Сарајеву, према наводима жалбе подносилаца нису предузимане законом прописане активности. Дана 18. 6. 2015. године омбудсмани Босне и Херцеговине позвали су Општински суд у Сарајеву да се изјасни о наводима жалбе подносилаца.

¹⁵ Ж-СА-05-39/15

¹⁶ Ж-СА-05-689/16

¹⁷ Број: 65 0 I 322157 13 I од 18. 2. 2013. године, број: 65 0 I 465628 14 I од 3. 2. 2015. године и број: 65 0 I 470910 14 I од 20. 11. 2014. године.

¹⁸ П-69/17

¹⁹ Ж-СА-05-523/15

Одговор Суда је услиједио дана 7. 7. 2015. године²⁰, у којем се наводи, да је „...*Федерално министарство финансија/финанција Сарајево, дана 6. 1. 2017. године преко пословне банке 'Унион банке' д.д. Сарајево, исплатило потраживање по извршном приједлогу тражиоца извршења број: 65 0 И 410635 14 И од 14. 2. 2014. године, те се може сматрати да је поступак у овом предмету окончан.*“ Дана 17. 3. 2017. године омбудсмани су запримили поднесак подносиоца жалбе којим обавјештавају да је „...*Федерално министарство финансија/финанција Сарајево, дана 6. 1. 2017. године преко пословне банке 'Унион банке' д.д. Сарајево, исплатило потраживање по извршном приједлогу тражиоца извршења да је поступак у овом предмету окончан.*“

Примјер: Омбудсмани су у предмету жалбе²¹ издали препоруке Општинском суду у Бановићима²² и Кантоналном суду у Тузли²³ ради дужине поступка. По препоруци омбудсмана, Општински суд у Бановићима приоритетно је узео у рад предмет²⁴, тужиоца против тужене МЗ Бановићи Село – Одбор мјесног водовода Касумовићи Горњи због прикључења на мјесни водовод. Кантонални суд у Тузли у конкретној правној ствари, у жалбеном поступку, по препоруци омбудсмана такође је приоритетно узео у рад предмет²⁵.

Примјер: Омбудсмани су 7. 11. 2016. године запримили жалбу²⁶ ради неразумног трајања дужине поступка, у поводу које су 11. 11. 2016. године затражили изјашњење Кантоналног суда у Сарајеву, а дана 23. 11. 2016. године запримили су одговор, акт број 09 0 У 020848 14 У, у којем се између осталог наводи „...*имајући у виду на указане наводе жалбе подносиоца..., овај суд ће узети у рад и донијети одлуку у јануару мјесецу 2017. године и тиме предузети све да се отклоне повреде члана 6 Европске конвенције.*“

Дана 4. 5. 2017. године омбудсмани су поновно од Кантоналног суда у Сарајеву тражили да достави изјашњење да ли је одлука у конкретној правној ствари донесена, а ако није, из којих разлога. Дана 26. 5. 2017. године омбудсмани су запримили одговор Кантоналног суда у Сарајеву, акт број: 090 У 020848 14 У, од 18. 5. 2017. године. У прилогу је достављена одлука Суда, пресуда број 090 У 020848 14 У, а 28. 7. 2017. године одлука је достављена подносиоцу жалбе. Одлука суда након интервенције омбудсмана у конкретној правној ствари је донесена.

Примјер: Омбудсмани су дана 20. 1. 2017. године запримили жалбу²⁷ у којој је одговорном страном означен Земљишно-књижна канцеларија Општинског суда у Сарајеву. У жалби се истиче да се три мјесеца чека укњижење некретнина на основу пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број: 41 0 П 002286 14 Рев. Подносиатељка жалбе истиче да је више пута ургирала поступање по захтјеву за укњижење, а да до дана подношења жалбе омбудсманима захтјев није ријешен. Након што је упућена ургенција омбудсмана, донесено је Рјешење Одјељења за земљишно-књижне

²⁰ Акт Општинског суда у Сарајеву број: 065-0-Су-15-001815 од 9. 7. 2015. године, акт број: 65 0 I 410635 14 I од 7. 7. 2015. године.

²¹ СА-05-962/15

²² Препорука број П-240/15.

²³ Препорука број П-51/17.

²⁴ Број: 127 0 П 055750 14 П.

²⁵ Број: 127 0 П 055750 16 Гж.

²⁶ Ж-СА-05-1105/16

²⁷ Ж-СА-05-45/17

послове Општинског суда у Високом број: 041-0-ДН-16-004871 од 26. 1. 2017. године, којим се дозвољава укњижење права власништва некретнина.

Примјер: У жалби²⁸ жалилац исказује незадовољство ради непредузимања процесних радњи Општинског суда у Лукавцу у предмету број: 126 0 И 159323 13 И. Дана 31. 7. 2017. године запримљен је одговор Општинског суда Лукавац у којем се наводи „У складу с Вашим захтјевом, број Ж-БР-05-183/17 од 13. 7. 2017. године, обавјештавам Вас да сам дана 17. 7. 2017. године поступајући у наведеном предмету донио рјешење о извршењу.“

Примјер: Жалилац²⁹ наводи да је дана 8. 8. 2016. године поднио Општинском суду у Ливну, одјел Суда Томиславград, тужбу против Туристичке заједнице ХБЖ Ливно, као и Херцегбосанске жупаније, Министарства привреде Ливно (као друготужене), а које се воде под бр.: 68 0 П 11499 16 П и 68 0 П 11496 16 П. Будући да се ради о радном спору који су хитне нарави, затражено је поступање по поднесеној тужби. Жалилац је запосленик Туристичке заједнице Купрес, те од октобра 2015. године не прима плату, нити му се уплаћују доприноси. Након покренутог поступка истраживања, те упућене ургенције, одговорна страна, Општински суд Ливно, дана 16. 12. 2016. године донијела је пресуду у овом предмету.

4.1.2. Високо судско и тужилачко вијеће

Високо судско и тужилачко вијеће Босне и Херцеговине је независна институција Босне и Херцеговине, основана Законом о Високом судском и тужилачком вијећу Босне и Херцеговине од 1. 6. 2004. године, чији је основни мандат успостављање и очување независног, ефикасног и одговорног правосуђа у Босни и Херцеговини. Законом су утврђене надлежности Вијећа: именовање судија, тужилаца и стручних сарадника, дисциплинска одговорност, правосудна управа и статистика, прорачуни правосудних институција, надзор над стручним усавршавањем, увођење ИКТ-а, као и водећа улога у провођењу и координисању реформских активности у правосудном сектору Босне и Херцеговине. Евидентно је да реформа правосуђа није дала очекиване резултате. Велики број предмета који се налазе у раду пред правосудним тијелима, непримјерена дужина трајања поступака, немогућност правосудних тијела да кадровски одговоре свим обавезама како би се осигурала ефикасност у раду указују на то да је потребно урадити свеобухватну анализу стања у правосуђу Босне и Херцеговине те предузети одговарајуће мјере с циљем елиминисања наведених проблема. Жалбе на рад Високог судског и тужилачког вијећа у вези су дужине трајања поступка пред Вијећем, спорови у раду, неефикасности и према подносиоцима недјелотворности у раду овог тијела.

Примјер: У вези са жалбом³⁰ која се односи на недоношење одлуке Апелационог суда Брчко дистрикта Босне и Херцеговине омбудсмани су донијели препоруку П-79/17. У конкретној правној ствари жалиоци су изјавили жалбу на Рјешење Апелационог суда Брчко Дистрикта број: 96 0 П 005999 14 ГвЛ од 1. 7. 2014. године. Одлука по изјављеној жалби није донијета ради, како Суд наводи у свом одговору „тренутног непостојања

²⁸ Ж-БР-05-183/17

²⁹ Ж-ЛИ-05-271/16

³⁰ Ж-БР-05-46/15

законских претпоставки“, односно немогућности да се састави вијеће које би одлучивало. До дана подношења жалбе омбудсманима Босне и Херцеговине одговорне стране Високо судско и тужилачко вијеће Босне и Херцеговине и Апелациону суд Брчко дистрикта није предузело неопходне активности како би се осигурао редован рад Апелационог суда Брчко дистрикта и одлучивања по предметима који су условљени одлучивањем у вијећу судија. Препорука омбудсмана је испоштована.

4.1.3. Тужилаштва

У 2017. години запримљене су 74 жалбе које се односе на поступање тужилаштва (нпр. Тужилаштво Босне и Херцеговине – 6, Тужилаштво Кантона Сарајево – 28, Окружно тужилаштво Бања Лука – 9, Кантонално тужилаштво Херцеговачко-неретванског кантона – 5). Највећи број жалби запримљених на рад тужилаштва односи се на непредузимање активности у вези са поднесеним казним пријавама грађана и правних лица. Осим тога, жалбе су садржавале и наводе везане за подношење казних пријава због неизвршења судских одлука, те неуједначености казног законодавства. Омбудсмани су и након ових запримљених жалби предузимали низ активности. Примјећујемо да након обраћања Омбудсмана Босне и Херцеговине, тужилаштва, у правилу, доносе наредбе о неспровођењу истраге, што су могла урадити и знатно прије, а не држати кривичне пријаве по неколико година.

У извјештајном периоду на рад тужилаштва изјављено је 74 жалбе, а издате су укупно четири препоруке. Жалбе се, као и у претходним годинама, односе на непредузимање активности у вези с поднесеним кривичним пријавама и на дужину трајања поступка до доношења тужилачке одлуке. У највећем броју случајева након интервенције Омбудсмана тужилаштва доносе законом предвиђену тужилачку одлуку.

Примјер: У жалби³¹, која је поднесена 20. 9. 2017. године, жалилац се обраћа омбудсманима Босне и Херцеговине наводећи да је дана 31. 5. 2011. године поднесена кривична пријава Окружном тужилаштву Бања Лука, против физичких лица, да је заведена под бројем: Т 13 0 КТА 007255 11. Тужилачка одлука у конкретном предмету није донесена до дана обраћања омбудсманима, односно више од шест година Окружно тужилаштво није донијело одлуку. Током нашег поступка истраживања запримљено је изјашњење Окружног тужилаштва Бања Лука у којем се наводи да је по жалиочевом предмету донесена наредба о неспровођењу истраге.

Примјер: Жалилац³² наводи да је Кантоналном тужилаштву Тузланског кантона дана 30. 10. 2013. године поднио казнену пријаву против службеника Општине Живинице. Више пута обраћао се Тужилаштву писменим путем ради информисања о предузетим радњама. У предмету жалбе омбудсмани су донијели препоруку број: П-190/16. Препорука је испоштована. Омбудсмани су запримили одговор дана 10. 4. 2017. године у којем се наводи да је притужба подносиоца одлуком главног тужиоца одбијена као неоснована.

³¹ Ж-БЛ-05-665/17

³² Ж-БР-05-51/15

4.1.4. Жалбе на рад адвоката/адвокатске коморе

“У друштву заснованом на владавини закона адвокати имају посебну улогу. Адвокати морају служити интересима правде као и онима чија су им права и слободе повјерени да их штите и бране, њихова дужност није само да заступају своју странку, већ да јој буду и савјетници у најбољем смјеру...”³³

У извјештајном периоду за примљен је један број жалби које се односе на рад и поступање адвоката, како оних које грађани ангажују по властитом избору, тако и оних који су грађанима додијелени по службеној дужности, али и адвоката бесплатне правне помоћи. У жалбама грађани изражавају незадовољство начином заступања, залагањем током поступка пред надлежним тијелима, истичу лошу комуникацију у смислу недовољне информисаности о радњама предузетим у поступку, као и пропуштањем рокова за предузимање правних радњи у поступцима.

Жалбени наводи односе се и на рад адвокатских комора. Евидентирана су обраћања грађана због тога што предметна комора није ни покренула поступак по пријавама на адвокате. Осим наведеног, жалиоци сматрају да упућивање притужби истима не резултује провођењем објективног и непристрасног поступка него, прије свега, задовољењем прописане форме.

Узевши у обзир широко поље надлежности адвокатских комора, правну регулацију и основаност истих, а поштујући висок ниво независности и аутономије овог струковног удружења, омбудсмани исказују забринутост због све изражајнијег незадовољства грађана и сматрају неопходним преиспитивање начина рада и професионалне етике чланова и тијела адвокатских комора.

4.1.5. Бесплатна правна помоћ

Систем бесплатне правне помоћи у Босни и Херцеговини организован је на сљедећи начин: у Федерацији Босне и Херцеговине заводи за бесплатну правну помоћ успостављени су у осам кантона, док у Републици Српској услуге бесплатне правне помоћи обезбјеђује Центар за пружање бесплатне правне помоћи, са сједиштем у Бањој Луци, и канцеларијама у Добоју, Бијељини, Требињу и Источном Сарајеву. У Брчко дистрикту Босне и Херцеговине дјелује Канцеларија за правну помоћ Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине дана 27. 10. 2016. године усвојио је Закон о пружању бесплатне правне помоћи³⁴, који је сачинило и предложило Министарство правде Босне и Херцеговине. Усвајање Закона о бесплатној правној помоћи од великог је значаја за грађане Босне и Херцеговине јер је на овај начин омогућен једнак приступ правди свим грађанима пред Судом Босне и Херцеговине, органима управе и другим органима Босне и Херцеговине, без обзира на њихово имовно стање. У складу с тим, формирано је у оквирима Министарства правде Босне и Херцеговине одјељење за пружање бесплатне правне помоћи. Услуге које грађанима пружају заводи и центри за бесплатну правну помоћ огледају се у попуњавању образаца, писању поднесака (тужбе, жалбе), те у заступању пред судовима.

³³ Адвокатска/одвјетничка комора Федерације Босне и Херцеговине, *Етички кодекс Адвокатске коморе Федерације Босне и Херцеговине*.

³⁴ Закон о бесплатној правној помоћи Босне и Херцеговине, „Службени гласник Босне и Херцеговине“, број 83/16.

У извјештајном период 2017. омбудсмани нису запримили појединачне жалбе у вези са повредом права на бесплатну правну помоћ. Поступајући у предметима који се у највећем броју случајева односе на рад судова ради неразумне дужине поступка, а и у предметима пред органима власти (јавна управа) те кроз контакте са странкама, неспорно произлази да и даље на територији цијеле Босне и Херцеговине није успостављен систем бесплатне правне помоћи, а што за посљедицу има кршење члана 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Наиме, систем бесплатне правне помоћи у Босни и Херцеговини и даље је расцјепкан и нерегулисан у појединим кантонима Федерације Босне и Херцеговине те на нивоу Федерације Босне и Херцеговине. Омбудсмани подсећају тијела власти на подручју Средњобосанског, Кантона 10 те власти Федерације Босне и Херцеговине који нити до данас нису донијели Закон о бесплатној правној помоћи *„на обавезе утврђене Уставом Босне и Херцеговине као и чланом 6 Европске конвенције, и траже да у што краћем року институције власти на нивоу Босне и Херцеговине, као и на другим нивоима власти који нису испоштовали обавезу, донесу Закон о пружању бесплатне правне помоћи, на који начин отклањају дискриминацију у остваривању и заштити права грађана.”*

4.2. Слобода изражавања и право на приступ информацијама

Када је ријеч о статистичким показатељима, омбудсмани су у 2017. години запримили 248 жалби, што у односу на претходну годину представља смањење за 43 жалбе. Током 2017. године издато је 59 препорука из области слободе приступа информацијама.

Суштина жалби које се односе на слободу изражавања и приступ информацијама из године у годину се понавља. Јавна тијела и даље не поштују рокове за доношење одлуке о првостепеном и другостепеном поступку, доносе рјешења која не садрже све законом прописане елементе (образложење, поука о правном лијеку), формално одобравају приступ информацијама уз изостанак суштинског приступа информацији. Све је присутнија и пракса јавних тијела, који уз позивање на заштиту личних података и комерцијалног интереса трећих страна, одбијају захтјеве без провођења теста јавног интереса и провођења поступка који прописује закон.

Када је ријеч о пракси јавних тијела да одбијају приступ информацијама, позивајући се на изузетак у вези са комерцијалним интересима треће стране, омбудсмани Босне и Херцеговине примјећују да јавна тијела двојачко поступају: формалноправно проведу поступак у складу са законом, али неправилно примијене материјалне одредбе закона; ни формалноправно, а ни суштински не ријеше захтјев за приступ информацијама.

Омбудсмани су и у Годишњем извјештају о резултатима рада Институције за 2016. годину указали на то да је Министарство правде Босне и Херцеговине отворило процес јавних консултација о приједлогу новог Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине³⁵, у којем су активно учествовали и омбудсмани. С обзиром на велики број критика јавних тијела и невладиног сектора, процес јавних консултација окончан је на начин да је Министарство правде Босне и Херцеговине одустало од приједлога новог закона, те је позвало све релевантне и заинтересоване стране да доставе приједлог измјена постојећег текста Закона. Омбудсмани су актом од 27. 3. 2017. године Министарству правде Босне и Херцеговине упутили Приједлог измјена и допуна Закона о слободи

³⁵ <http://www.mpr.gov.ba/aktuelnosti/vijesti/default.aspx?id=5605&langTag=bs-BA>

приступа информацијама Босне и Херцеговине³⁶, које још увијек нису усвојене, нити је омбудсманима достављена било каква информација у вези са овим поступком.

Када је ријеч о двостепености одлучивања, подсјећамо да су омбудсмани у годишњим извјештајима о резултатима активности за 2015. и 2016. годину упутили препоруку надлежним тијелима да заједничким дјеловањем уреде питање двостепености одлучивања у поступку остваривања права на приступ информацијама. Међутим, издата препорука још увијек није реализована. Омбудсмани и даље сматрају да је непостојање казених одредаба у ентитетским законима забрињавајућа чињеница, као и чињеница да Закон о слободи приступа информацијама Републике Српске не прописује обавезу јавног тијела да о захтјеву за приступ информацијама одлучује рјешењем, већ се странка обавјештава дописом који нема карактер управног акта. Омбудсмани су још током 2011. године упутили Иницијативу за измјену Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске³⁷ тако да се пропише обавеза надлежног јавног тијела да о захтјеву за приступ информацијама одлучује рјешењем, а не дописом, како је прописано важећим законом. Иницијатива није уважена, али примјетна је пракса јавних тијела у Републици Српској да приликом поступања по захтјевима за приступ информацијама, уз позивање на Закон о општем управном поступку Републике Српске, одлучују у форми рјешења, но ријеч је о изолованим случајевима, као што су предмети регистровани у Институцији омбудсмана под бројем Ж-БЛ-05-383/17 и Ж-БЛ-05-523/17.

Омбудсмани су актом од 27. 3. 2017. године Министарству правде Босне и Херцеговине упутили Приједлог измјена и допуна Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине, које још увијек нису усвојене, нити је омбудсманима достављена било каква информација у вези са овим поступком.

Презентујемо примјере из праксе који се односе на одбијање информација позивањем на заштиту личних података и заштите комерцијалног интереса трећих страна, без провођења теста јавног интереса и провођења поступка који прописује закон, те неодлучивања по правном лијеку.

Примјер: Одлучујући о захтјеву за приступ информацијама, којим су жалиоци³⁸ тражили од јавног предузећа ЈП Електропривреда Босне и Херцеговине д.д. Сарајево – Подружница Термоелектрана Тузла, доставу копија склопљених уговора о набавци меса са приватним предузећем, јавно тијело је одлучило да одбије приступ информацији, позивајући се на комерцијални интерес треће стране. Жалиоци су уложили жалбу, која је одбијена као неоснована. Приликом одлучивања о захтјеву, првостепено тијело није провело тест јавног интереса у складу са чланом 9 Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине, узимајући у обзир сваку штету и корист која може настати објављивањем информација. Дакле, јавно тијело није утврдило изузетке у складу са чл. 6–8 Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине, него је у предметном случају примијењен члан правилника – акта мање правне снаге у односу на Закон о слободи приступа информацијама и приступ информацијама је одбијен на начин да су тражене информације проглашене пословном

³⁶ Акт број: Ои-К-СА-41/17 од 27. 3. 2017. године.

³⁷ Ж-БЛ-03-196/11

³⁸ Ж-СА-05-929/17

тајном. Другостепени поступак је одбио жалбу, позивајући се на изузетак у вези са комерцијалним интересом треће стране, а да притом нити је проведен поступак у складу са чланом 7 Закона, нити је наведено које врсте комерцијалних интереса су угрожене у конкретном случају.

С тим у вези, треба нагласити да приликом процјене да ли се ради о повјерљивим комерцијалним интересима треће стране, јавно тијело треба оцијенити да ли би саопштавање одређене информације угрозило пословање трећег лица, односно да ли би се саопштавањем одређене информације открила кемијска или друга формула или поступак израде одређеног производа, или друга информација од које зависи пословање трећег лица. Притом, цијену уговора или личне информације јавна тијела никако не би смјела подводити под заштиту комерцијалних интереса треће стране. У предмету жалбе омбудсмани су дана 28. 12. 2017. године издали препоруку број: П-328/17, којом је јавном тијелу препоручено да поништи донесена рјешења и донесе ново рјешење којим ће удовољити захтјеву за приступ информацијама подносиоца жалбе, да усклади одлуке јавног тијела и Правилника о пословној тајни са одредбама Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине. Одговор јавног тијела није достављен.

Примјер: Жалиоци³⁹ су Граду Требиње поднијели захтјев за приступ информацијама, којим је тражен попис спомен-обилежја погинулим борцима ВРС и цивилним жртвама рата са подручја Града Требиње, а који су настрадали у протеклом рату у Босни Херцеговини. У захтјеву је наведено да су тражени подаци потребни у циљу реализовања пројекта које проводи Удружење за друштвена истраживања и комуникације. Град Требиње није жалиоцима доставио никакав одговор, али је омбудсманима доставио акт из којег је видљиво да своје поступање образлаже чињеницом да информације укључују личне интересе које се односе на приватност трећег лица, због чега сматра да нису дужни поступити по захтјеву.

Омбудсмани су Граду Требиње издали препоруку број П-216/16, да поступи у складу са чланом 14 Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске, која је у цијелости реализована.

Током 2017. године омбудсмани су запримили три захтјева⁴⁰ за доставу појашњења у вези са примјеном Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине. Наиме, јавна тијела су се након примања захтјева за приступ информацијама сусрела са одређеним нејасноћама и сумњама у вези са начином примјене одредаба Закона, те су одлучили прије доношења одлуке по захтјеву обратити се омбудсманима за мишљење.

Овакав начин поступања показао се врло ефикасним, с обзиром на то да усмјеравају поступање јавних тијела у појединачном случају, али и за све наредне личне случајеве који се појаве у истом тијелу током 2017. године. Осим тога, омбудсманима се отвара могућност да дјелују превентивно, а не само реактивно.

Са забринутошћу констатујемо да и, поред обавезе сарадње са Институцијом омбудсмана, и даље постоје случајеви несарадње⁴¹. У случајевима када јавно тијело не достави тражене информације у вези са жалбеним наводима, омбудсмани, у складу са чланом 32 Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, издају јавном тијелу препоруку за

³⁹ Ж-СА-05-406/16. Предмет је затворен Одлуком Омбудсмана Босне и Херцеговине од дана 13. 2. 2017. године.

⁴⁰ Ж-СА-05-1107/16, Ж-СА-05-343/17 и Ж-СА-05-560/17

⁴¹ Ж-СА-05-158/17, Ж-СА-05-184/17, П-195/17

успостављање сарадње. Преглед издатих препорука о несарадњи приказан је у посебном дијелу овог извјештаја.

Примјер: Омбудсмани истичу један од позитивно ријешених предмета када су поступали по жалби⁴² жалиоца који је од Граничне полиције Босне и Херцеговине тражио достављање копије жалбе коју је против њега поднио други полицијски службеник, у циљу сачињавања кривичне пријаве због лажног пријављивања и клевете. Гранична полиција Босне и Херцеговине одбила је приступ информацијама са образложењем да се ради о заштити личних података. Жалбено вијеће је жалбу именованог одбило као неосновану. У образложењу рјешења цитиране су одредбе Закона о слободи приступа информацијама којима се дефинише када јавно тијело може утврдити изузетак од откривања информације, међутим није у потпуности и прецизно образложено на који начин су исте повезане са конкретним чињеничним стањем. Такође је наведено да се приликом разматрања захтјева за приступ информацијама није цијенио јавни интерес који би оправдао давање тражене информације.

Омбудсмани су директору Граничне полиције Босне и Херцеговине издали препоруку, П-42/17, да се удовољи захтјеву за приступ информацијама и подносиоцу достави тражено. Гранична полиција Босне и Херцеговине доставила је одговор на препоруку, у коме је наведено да је препорука испоштована.

Примјер: Омбудсмани су поступали по жалби⁴³ која се односила на повреду права на приступ информацијама од стране Општине Травник. Жалилац је Служби за општу управу и БИЗ Општине Травник поднио захтјев за приступ информацијама. Одлучујући о захтјеву, Општина Травник је донијела рјешење којим је одбијен приступ информацијама. Незадовољан рјешењем, жалилац је Општини Травник поднио приговор о којем није одлучено у законом прописаном року. Општина Травник није доставила информације у вези са жалбеним наводима ни након упућене ургенције, те су омбудсмани издали препоруку да се одмах по њеном примању успостави сарадња са Институцијом омбудсмана и доставе тражене информације. До данас омбудсмани нису запримили одговор Општине Травник, те желе потцртати да је за успјешно функционисање Институције омбудсмана од посебног значаја изградња добрих односа са тијелима власти у Босни и Херцеговини. Ови односи подразумијевају и подршку Институцији и то тако да се сарадња са омбудсманима реализује на начин прописан законом, препоруке омбудсмана прихвате и испоштују на свим нивоима власти, без икаквог условљавања.

Предмети у којима су омбудсмани Босне и Херцеговине поступали у 2017. годину указују и даље на потребу провођења перманентних и континуираних едукација службеника за информисање, у смислу детаљног упознавања са обавезама и дужностима у складу са Законом о слободи приступа информацијама на свим нивоима у Босни и Херцеговини. Са истим циљем су омбудсмани у Годишњем извјештају о резултатима рада за 2015. годину издали препоруку Агенцији за државну службу Федерације Босне и Херцеговине и Агенцији за државну управу Републике Српске да осигурају континуиране обуке за службенике за информисање, на којима ће се и детаљно упознати с обавезама које имају у складу са законима о слободи приступа информацијама, као и да се у стручни испит за рад

⁴² Ж-БЛ-05-716/16, П-42/17

⁴³ Ж-СА-05-184/17, П-195/17 од 29.08.2017. године

у тијелима управе уврсти дио који се односи на примјену Закона о слободи приступа информацијама.

Током годишњег састанка Институције омбудсмана у Чапљини, сви запослени учествовали су у едукацији на тему права на слободан приступ информацијама⁴⁴, током које су представљени најчешћи изазови са којима се Институција суочава по жалбама грађана, као и стандарди поступања успостављени праксом Европског суда за људска права у Стразбуру.

Закључено је да активности Омбудсмана треба да се концентришу на измјене Закона о судским таксама како би тужбе у управном спору овим поводом биле ослобођене таксе, на тјешњу сарадњу са надлежним министарствима правде који су предлагачи законских рјешења, успостављање стандарда за тест јавног интереса, те унапређење степена примјене Закона о слободи приступа информацијама, посебно у односу на Закон о заштити личних података који се често цитира као оправдање за ускраћивање легитимно тражених информација.

4.2.1. Специјални извјештај о положају и случајевима пријетњи новинарима у Босни и Херцеговини

Специјални извјештај о положају и случајевима пријетњи новинарима у Босни и Херцеговини дана 28. 8. 2017. године представљено је Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине, а непосредно након тога упућено је Народној скупштини Републике Српске, Влади Републике Српске, Центру за едукацију судија и тужилаца Републике Српске и Центру за едукацију судија и тужилаца Федерације Босне и Херцеговине.

Наиме, Вијеће министара Босне и Херцеговине, на својој 43. сједници одржаној 26. 1. 2016. године, утврдило је Акциони план за реализовање приоритета из Извјештаја Европске комисије о Босни и Херцеговини за 2015. годину. У оквиру овог акционог плана препоручено је омбудсманима да израде специјални извјештај о положају новинара и случајевима пријетњи новинарима у Босни и Херцеговини, а што су омбудсмани и учинили у сарадњи са OEBS-ом уз ангажман експерата.

Цијенећи важност овог ангажмана као дијела остваривања људских права и владавине права у нашој земљи, Удружење/удруга БХ новинари поздравило је објављивање Специјалног извјештај, те у свом саопштењу за јавност, између осталог, истакло:

Указивање Омбудсмана на веома лош економски положај новинара, повећање насиља, узнемиравања и напада на новинаре, као и изостанак ефикасне заштите основних људских права радника, представљају значајан допринос снажнијем институционалном дјеловању у области заштите слободе медија, права и сигурности новинара. У том су контексту посебно важне препоруке Омбудсмана о могућности дефинисања напада на новинаре као засебно кажњивог дјела у оквиру казних закона о јавном реду и миру у Босни и Херцеговини, те истицање потребе стручног усавршавања судија, тужилаца и полицијских службеника у вези са истрагама и санкционисањем напада на новинаре.

Институција омбудсмана за људска права у оквиру Специјалног извјештаја формулисала је низ препорука упућених највишим законодавним и извршним тијелима у Босни и

⁴⁴ Едукацију су организовали запослени у Омбудсману, Ирма Салчин и Предраг Раосављевић, с обзиром на то да је експерт из OSCE-а отказао учешће.

Херцеговини, са циљем побољшања положаја и статуса новинара те заштите њихових основних права у служби информисања јавности, те ће по службеној дужности пратити њихово реализовање.

Вијеће Министара је на својој 116. сједници разматрало Специјални извјештај⁴⁵, те снажно подржало слободу медија и најоштрије осудило нападе на новинаре, а за реализовање препорука проистеклих за Вијеће министара из овог извјештаја задужило Министарство сигурности и правде, као и Министарство за људска права и избјеглице.

Примјер: Вршилац дужности директора Радио станице Купрес се жалио⁴⁶ омбудсманима због честих притисака и пријетњи према запосленицима Радија, а посебно према жалиоцу од стране начелника Општине Купрес. Омбудсмани су издали препоруку, П-117/17, и након достављеног одговора начелника, а послије одговора жалиоца да након наше препоруке више није било притисака и пријетњи, омбудсмани су затворили предмет. Међутим, крајем једанаестог мјесеца 2017. године в. д. директора се опет обраћа омбудсманима и пријављује пријетње и политичке притиске, те се поновно отвара предмет и поново пише начелнику.

Начелник је доставио одговор у којем наводи да је (цитирамо дословно): *„Институција општинског начелника главна извршна власт у јединици локалне самоуправе. Ако је Општинско вијеће оснивач Радио Купреса, ако је дотични господин в. д. директор 4 године и неколико мјесеци, како је то по закону могуће. Друго, општински начелник заказује састанак са свим равнатељима-директорима коме је Општина оснивач дотични в.д. директор одлази у Владу ХБЖ и каже да је он регионални радио. Треће, ако је скупштина јавних предузећа разријешена тј. није јој усвојен извјештај на Општинско вијеће аутоматски престаје рад и Скупштине и Надзорни одбор и управних вијећа. Дотични господин је у функцији политике која га је ту и ставила за в.д. директора и никад није још схватио да је нова већина у вијећу и нови начелник који не долази из реда ХДЗ Босне и Херцеговине. Што се мене лично тиче, не желим више трошити ријечи са дотичним господином нити се више желим правдати. Ви радите како вама закон налаже, а ја по овом питању ни једну тачку не желим писати“.*

Према посљедњим информацијама достављеним омбудсманима од жалиоца, Управно вијеће је смијенило жалиоца. Код Институције омбудсмана је регистрован нови предмет број Ж-ЛИ-05-397/17. Дана 28. 12. 2017. године (у вези са предметом број 109/17) Општинско вијеће Купрес обавијештено је о неизвршавању препоруке.

4.3. Право на имовину

У извјештајном раздобљу омбудсмани су запримили 170 жалби због повреде имовинских права грађана. Предмети имовинскоправне природе који су били и/или су разматрани у Институцији омбудсмана, које карактерише кршење стандарда члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију о људским правима односе се на: непримјерену дужину поступка гдје се у појединим случајевима и по више година одлуке тијела управе не доносе;

⁴⁵ По позиву Вијећа министара омбудсманима, омбудсман Нивес Лукић презентовала је Извјештај о положају и случајевима пријетњи новинарима у Босни и Херцеговини.

⁴⁶ Ж-ЛИ-05-109/07

непримјерене захтјеве управе за достављањем додатне документације због чега се грађани излажу беспотребном трошку; кршење процесних и материјалних закона; пристрасности у доношењу одлука; непримјерено понашање поступајућег службеника у предмету; незаказивање рочишта; избјегавање рјешавања предмета у меритуму и на основу стања у спису; кршења одредаба о праву на правни лијек; неефикасне реакције инспекцијских служби; непоступања по представкама грађана и др. Примјери оваквог поступања нарочито су видљиви у предметима из области стамбене политике, премјера и катастра некретнина, изградње некретнина, легализације, бесправне градње, надоградње, остваривања права служности, права приступа јавном путу, узурпације власништва.

Омбудсмани и даље зазимају жалбе које су у вези са Анексом VII⁴⁷ из разлога што стране потписнице ни након толико година нису на својим територијама у пуном капацитету *“обезбиједиле политичке, економске и социјалне услове који ће придонијети добровољном повратку и складној реинтеграцији избјеглица и расељених лица”*. Наиме, обнова и реконструкција не даје резултате на начин да је то питање већ требало бити ријешено. И даље су у Босни и Херцеговини присутни колективни центри у којима је збринут одређени број интерно расељених лица.

Запажена је појава *“интерно расељених у општини пријератног пребивалишта”*, у вези са којом појавом су омбудсмани Босне и Херцеговине запримали жалбе. Једна од таквих жалби односи се на општину Ново Сарајево. Жалиоци од 1996. године покушавају ријешити питање обнове станова на којима имају станарско право. Рјешењима Управе за стамбена питања Кантона Сарајево, потврђено је станарско право подносиоца жалбе, који дуги низ година упућују жалбе на адресе институција у Босни и Херцеговини надлежних за питање повратка, а све у циљу отклањања штетних посљедица проузрокованих неимплементацијом Анекса VII. Покушавају путем разних договора са представницима Општине Ново Сарајево ријешити свој статус расељеног лица, било на начин обнове пријератне некретнине, давањем замјенског стана, изградње нове некретнине на другом мјесту. Сви покушаји договора и рјешавања њихових проблема нису резултирали позитивним исходом. Омбудсмани су у вези са жалбама донијели препоруке број: П-2/15, П-87/15.

Институција омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Институција омбудсмана) у вези са проблематиком повреде Анекса VII *Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини*, члана 6 *Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода* те члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију запримила је и жалбе⁴⁸, подносиоци жалбе одговорном страном означили су Општину Ново Сарајево. У вези са жалбама Институција омбудсмана упутила је препоруку⁴⁹ и од Парламента Федерације Босне и Херцеговине затражено је да приоритетно предузме мјере ради што скоријег усвајања Закона о допунама Закона о расељеним лицима и повратницима у Федерацији Босне и Херцеговине и избјеглицама из Босне и Херцеговине. Представнички дом Парламента Федерације Босне и Херцеговине, доставио је Влади Федерације Босне и Херцеговине и Одбору за просторно уређење, стамбено-комуналну политику, екологију и туризам Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине, Иницијативу за усвајање Закона о допунама Закона о расељеним лицима и повратницима у Федерацији Босне и Херцеговине и избјеглицама из Босне и Херцеговине,

⁴⁷ Ж-СА-05-208/14, Ж-СА-05-88/17, Ж-СА-05-59/17, Ж-СА-05-632/14, Ж-СА-05-166/15.

⁴⁸ Ж-СА-05-1331/14, Ж-СА-04-1127/14, Ж-СА-05-78/11.

⁴⁹ П-87/15

а коју је поднијела Институција омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине под бројем: Ж-СА-05-1331/14 од 26. 3. 2015. године. Влада Федерације Босне и Херцеговине у вези са достављеним актом донијела је одлуку под називом “Изјашњење”, акт: В. број: 1326/2015 од 1. октобра 2015. године. Наведеним актом Влада Федерације Босне и Херцеговине подржава Иницијативу за усвајање Закона о допуни Закона о расељеним лицима и повратницима у Федерацији Босне и Херцеговине и избјеглицама из Босне и Херцеговине („Сл. новине Федерације Босне и Херцеговине” број: 15/05). Даље, Влада Федерације Босне и Херцеговине сматра приједлог Закона о допунама Закона који је сачинила Институција омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине оправданим и сагласна је да се исти да у даљу процедуру за усвајање.

Примјер: Омбудсмани су дана 27. 7. 2015. године запримили жалбу⁵⁰ у којој је подносиатељка одговорном страном означила Општину Нови Град Сарајево. У жалби подносиатељка наводи да живи на подручју ове општине, у Улици Раденка Абазовића бр. 1, да је њен приватни посјед угрожен од 2012. године на начин да се земља око њене куће свакодневно урушава, да су јој огољене водоводне цијеви, да током зимских периода долази до њиховог пуцања, да се испод њене куће налазе огромне количине воде, да је услед таквог стања испод куће настала провалија која није заштићена ни на који начин, да одроњавање земље траје. Како наводи, више пута обраћала се надлежним Општине Нови Град Сарајево. Међутим, законом прописане активности од стране Општине нису предузимане. У циљу провјере навода жалбе подносиатељке, дана 29. 7. 2015. године, 8. 4. 2016. године и 27. 1. 2017. године, затражили смо изјашњење Општине Нови Град Сарајево. До дана доношења препоруке у предмету жалбе, омбудсмани нису запримили одговор те су позвали Општинско вијеће Општине Нови Град Сарајево да у оквирима своје надлежности донесе одлуку везано за извршење препоруке⁵¹. Општина Нови Град обавијестила је омбудсмане и подносиатељку жалбе да је препорука испоштована.

Примјер: Омбудсмани су дана 6. 6. 2016. године запримили жалбу⁵² због неразумно дугог трајања управног поступка у предмету враћања стана у посјед. Одговорна страна је Управа за стамбена питања Кантона Сарајево. Омбудсмани су провели поступак и донијели препоруку⁵³. Од момента подношења иницијалног захтјева до данас, управни поступак, укључујући и ванредни правни лијек (захтјев за ванредно преиспитивање одлуке), о којем је одлучивао Врховни суд Федерације Босне и Херцеговине, траје укупно 15 година, што свакако указује не озбиљне недостатке у систему. Тек је дана 10. 5. 2017. године у поновном поступку Управа за стамбена питања донијела рјешење.⁵⁴ Без обзира на то колико је пута предмет враћан на поновно одлучивање, поступак се за потребе процјене дужине његовог трајања посматра као једна цјелина, те повреда права наступа након другог укидања.⁵⁵

⁵⁰ Ж-СА-05-699/15

⁵¹ П-53/17

⁵² Ж-СА-05-592/16

⁵³ П-153/17

⁵⁴ И Уставни суд Босне и Херцеговине је у Одлуци по Апелацији број: АП-2211/07 заузео став да стално враћање одлуке на поновно суђење може показати да постоје озбиљни недостаци у организацији судског система. Европски суд за људска права је, такође, заузео став да одређена поступања државних тијела доводе до кршења права на суђење у разумном року.

⁵⁵ Прелевић-Горјанц, Т., *Право на суђење у разумном року*, Сарајево, 2009. година, стр. 36.

Примјер: Жалилац⁵⁶ је повратник на подручју Бање Луке, и тврди да је жртва дискриминације јер су на његовој имовини изграђени бесправни објекти, од стране трећих лица. И поред Рјешења Урбанистичко-грађевинског инспектора Града Бања Лука број: 09-362-1855/15 од 22. 8. 2015. године, којим је наређено инвеститору да поруши бесправно изграђен објекат, објекат није уклоњен. Омбудсмани су издали препоруку П-297/17 Градској управи Града Бања Лука да се приступи извршењу рјешења број 09-362-1855/15 од 22. 8. 2015. године, с обзиром на то да нелегално саграђени објекти нису уклоњени са земљишта. Достављен је одговор број: 09-362-924/16 од 6. 12. 2017. године Урбанистичко-грађевинске инспекције, Градске управе Града Бања Лука из ког произлази да препорука омбудсмана није испоштована.

4.4. Управа

У току 2017. године омбудсмани су запримили 427 жалби на рад управе, а издата је 64 препорука. Као и ранијих година, у највећем броју жалби из ове области грађани су указивали на повреду начела управног поступка прописаних Законом о управном поступку Федерације Босне и Херцеговине⁵⁷ и Законом о општем управном поступку Републике Српске⁵⁸, чија примјена је обавезна од стране надлежних управних тијела приликом поступања и одлучивања о управним стварима.

Анализа изјављених жалби показује да, у значајном броју предмета, надлежна тијела управни поступак окончавају тек након интервенције Омбудсмана. Понекад је потребно упутити и већи број писмених ургенција означеним одговорним тијелима како би донијели одлуку у складу са својим законским овлашћењима. У тим предметима се, такође, поставља питање одговорности запослених и овлашћених лица, која врло често својим пасивним ставом проузрокују доношење незаконитих и неправилних одлука, односно поступају на штету грађана, а за то не сnose никакву одговорност, нити посљедице.

Нажалост, знатан број регистрованих предмета показује да у неким случајевима није довољна ни интервенција Омбудсмана да би поступак био окончан. Наиме, поједина тијела управе изражавају упорност у непоштовању људских права и кршењу људских права на начин да по захтјевима грађана не одлучују ни након већег броја интервенција Омбудсмана, односно ни након издате препоруке Омбудсмана, а такво поступање представља кршење одредаба Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине. Обавеза јавне управе у извршавању властитих обавеза према грађанима подразумијева да се што више приближи грађанима, да јамчи побољшање квалитета рада и то тако што ће да води рачуна да одлуке које утичу на права или интересе појединаца буду засноване на закону, да садржај таквих одлука буде у складу са законом, да у свом раду поштују принцип једнаког третмана, да избјегавају дискриминацију базирану на националности, полу, етничком поријеклу, религији, хендикепираности и друго, да се према грађанима понашају услужно, коректно и приступачно, да се одлуке по захтјеву или жалби доносе у разумном року, без одлагања са образложењем и правним темељем одлуке, да одлуке које

⁵⁶ Ж-БЛ-05-595/17 од 22. 12. 2017.

⁵⁷ Закон о управном поступку Федерације Босне и Херцеговине, „Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, бр. 2/98 и 48/99.

⁵⁸ Закон о општем управном поступку Републике Српске, „Службени гласник Републике Српске“, бр. 13/02, 50/10 и 87/07.

могу негативно утицати на права или интересе грађана обавезно садрже упутства о правним лијековима.

Жалбе грађана на рад јавне управе односе се на испољавање нељубазности, неодговарајуће радно вријеме, упућивање странака од једног до другог тијела, претјерани формализам, неефикасности у раду, на кршење процесних одредаба којим је регулисан управни поступак. У жалбама грађани исказују незадовољство чињеницом да се управни поступци, покренути по захтјевима грађана пред тијелима управе, воде супротно начелима Закона о управном поступку, на начин недоношења одлука у законитим роковима, инсистирањем на достави великог броја непотребне документације, шутње администрације, кршења начела пружања помоћи неугој странци, недоношењем одлука по жалби, дуготрајним поступцима одлучивања у другом степену, честим и по неколико пута (*принцип пингпонг лоптице*), враћања предмета првостепеним тијелима на поновно одлучивање, погрешној примјени материјалних закона.

Правна заштита од “шутње администрације” законом је уређена. Анализа жалби за примљених у Институцији омбудсмана у којима као кршиоце права грађани означавају администрацију, указује на то да се они ћуте неједнаки пред законом, да не могу да остваре праведну расправу у разумном року, да усљед спорости администрације отежано остварују право на имовину, дом, једнак приступ јавним службама, право на рад и друга права. У конкретним случајевима у поступцима истраге, који се проводе на основу жалби или *ex officio* омбудсмани заступају одговоре, изјашњења, углавном у правовременом року. Међутим, та сарадња у већем броју случајева своди се на пуку форму, поштовања процедура прописаних Законом о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине и Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине, што ни на који начин не доприноси ефикасној заштити људских права и основних слобода, нити генерално доприноси отклањању повреде.

Примјер: Подносиатељка жалбе⁵⁹ се обратила Институцији омбудсмана јер јој је од 2014. године онемогућен приступ кући због постављања оgrade од стране комшије. Урбанистичко-грађевинска инспекција општине Теслић је дана 18. 9. 2014. године донијела рјешење број: 09-362-143/14 којим је наређено рушење оgrade. Међутим, другостепени орган доноси рјешење број: 15.03-362-188/14 од 25. 2. 2015. године којим поништава рјешење Урбанистичко-грађевинске инспекције и предмет враћа првостепеном органу на поновни поступак. Подносиатељка жалбе наводи да није поступљено по другостепеном рјешењу те да ограда и даље онемогућава несметан прилаз кући. Урбанистичко-грађевински инспектор је доставио одговор Институције омбудсмана у којем се наводи да због одсутности, боловања предмет именоване није окончан. Омбудсмани су издали препоруку Општини Теслић да предузму све мјере како би се успоставило несметано функционисање Општинске управе – Одјелења за инспекцијске послове са комуналном полицијом, Урбанистичко-грађевинске инспекције. Дана 9. 8. 2017. године омбудсмани су запримили одговор на препоруку из којег произлази да су предузете неопходне мјере у циљу несметаног функционисања општинске управе и радње у циљу рјешавања предмета подносиатељке жалбе. позитивног исхода рјешавања предмета подносиатељке жалбе.

⁵⁹ Ж-БЛ-05-289/17

Примјер: Жалба⁶⁰ на Општину Кнежево и Министарство управе и локалне самоуправе Републике Српске односи се на накнаду за претрпљену штету на кући у мјесту Јаворани, општина Кнежево, која је настала од јаког вјетра. Жалилац наводи да је Комисија, увидом на лицу мјеста, констатовала да је штета узрокована елементарном непогодом. Одговор Општине Кнежево је да нису предвиђена средства за санацију штета насталих усљед елементарних непогода у буџету. Омбудсмани су дана 4. 9. 2017. године Општини Кнежево и Министарству издали препоруку број: П-231/17 да се у прорачуну планирају средства за санацију штета насталих усљед елементарних непогода и да се жалиоцу исплати штета настала на његовом објекту. Није одговорено на препоруку.

Примјер: Омбудсмани су 7. 4. 2017. године запримили жалбу⁶¹ у којој је одговорном страном подносиатељка жалбе означила Општину Центар Сарајево. Наводи жалбе указују на могуће повреде права на дом. Наиме, истиче да станује у Улици Јукићева 45, да је зграда изграђена 1957. године, да има два улаза и осам станова. Према наводима жалбе подносиатељке, зграда је у веома лошем грађевинском стању, попуцала је, тоне, пријети клизиште... Усљед таквог стања зграде станари имају бојазан за свој живот и сигурност. Како наводи, од 2004. године обраћају се на „разне адресе“, тражећи помоћ у рјешавању ових проблема. До дана подношења жалбе омбудсменима, према наводима жалбе подносиатељке, нису предузете активности на изналажењу адекватног рјешења. У циљу провјере навода жалбе дана 13. 4. 2017. године омбудсмани су затражили изјашњење општинског начелника Општине Центар Сарајево. С обзиром на то да тражено изјашњење није запримљено у за то предвиђеном року, омбудсмани су дана 10. 8. 2017. године Општини Центар Сарајево упутили препоруку број П-130/17, којом је препоручено да се одмах по примању препоруке успостави сарадња с омбудсменима. Препорука је испоштована.

Примјер: Дана 3. 7. 2015. године омбудсмани су запримили жалбу⁶² у којој подносилац наводи да је настањен у Бугојну, у Улици Шумеље број 3/3, да је то „слијепа улица“ у дужини око 130 м, да је у њој отворена занатска радња, да се свакодневно врши утовар и истовар робе, усљед чега настане закрчење улице сваки дан по 3 (три) сата. Ради напријед наведеног, подносилац жалбе онемогућен је у прилазу својој имовини. Даље у жалби истиче да се више пута обраћао општинском начелнику, Јавном предузећу за стамбено-комуналне дјелатности и локалне путеве Бугојно, Полицијској станици Бугојно, али без успјеха. У прилогу жалбе подносилац је, између остале документације, доставио фотографије којим доказује наводе жалбе (доказни материјал). Одговорном страном подносилац жалбе означио је Општину Бугојно, општинског начелника. Наводи жалбе подносиоца разматрани су у оквирима Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине те члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. У конкретној правној ствари донесена препорука П-98/17 омбудсмана није испоштована.

⁶⁰ Ж-БЛ-05-156/17

⁶¹ Ж-СА-05-346/17

⁶² Ж-СА-05-637/15

4.5. Инспекције

У извјештајном периоду омбудсмани су запримили 62 жалбе које су се односиле на непоступање инспекцијских тијела по пријавама грађана, неправовремено вршење инспекцијског надзора, непредузимање законских радњи, изостанак правоваљаног дјеловања због мањка кадрова, итд. Из достављених жалби може се извести закључак да инспектори само констатују повреду права, односно донесу рјешење којим се утврди пропуст, наложи одређену мјеру и ту се обично завршава рад инспекције. А Законом о инспекцијама предвиђено је и праћење изречених мјера у рјешењу, принудно извршење, новчана казна, забрана обављања дјелатности, све у циљу извршења издатог рјешења. Међутим, већином се рад инспектора завршава доношењем рјешења. Омбудсмани истичу да само доношење рјешења, чије се извршење неће пратити, нити предузети све мјере предвиђене законом, не представља адекватну заштиту права подносиоца жалбе, чиме се са правом доводи у питање сама сврха инспекције. Неизвршење рјешења која су постала извршна представља незаконито и неефикасно поступање тијела управе који у правном систему ствара правну несигурност а код грађана оправдану сумњу у непристраност тијела управе и његових запослених. Једна од основних карактеристика јавне власти јесте ауторитет који се гради и обезбјеђивањем пуног поштовања извршних одлука примјеном доступних правних института, укључујући и мјере принуде. Такође, како доље наведени примјер показује, једно од правдања надлежних тијела због неизвршења рјешења инспекције јесте непостојање грађевинског инспектора и службе за рушење. Овакав одговор ни у ком случају не би смио бити оправдање, јер грађани нису одговорни за пропусте организације надлежних тијела. Добра управа захтијева активан и ангажован став око предузимања свих потребних радњи ради остваривања права грађана.

Примјер: Подносилац жалбе⁶³ одговорном страном означио је Општину Бужим због надоградње гараже чиме се, како наводи, заграђује његово двориште. Из достављене документације произлази да је Кантонална управа за инспекцијске послове Бихаћ дана 15. 8. 2016. године донијела рјешење којим се наређује власнику гараже да uklони бесправно изграђени помоћни објекат и успостави првобитно стање на терену, уколико у том периоду не прибави одобрење за изграђени помоћни објекат. Након примања жалбе, омбудсмани су се обратили Кантоналној инспекцији која је у свом одговору навела да „спровођење наведеног рјешења није могуће јер Општина Бужим нема нити грађевинског инспектора, као ни службу за рушење“.

Омбудсмани су дана 6. 3. 2017. године издали препоруку број: П-56/17 Општини Бужим да предузму све мјере из своје надлежности како би се формирале службе за рушење и извршило рјешење Кантоналне управе за инспекцијске послове Бихаћ од 15. 8. 2016. године. Општина Бужим је дана 6. 7. 2017. године доставила одговор у којем се наводи да је завршен поступак избора грађевинског и комуналног инспектора, те да је рјешењем постављен грађевински и комунални инспектор Општине Бужим дана 20. 5. 2017. године, и именованом достављен на надлежно поступање предмет подносиоца жалбе, чиме је препорука Омбудсмана испоштована.

Омбудсманима се и даље подносе жалбе у предметима у којима инспекција донесе рјешење о рушењу нелегално изграђеног објекта, али се исто не изврши јер инвеститор

⁶³ Ж-БЛ-05-496/16

поднесе захтјев за легализацију о којем се, опет, не одлучи у законском року. Тако се странка доводи у незавидну ситуацију одуговлачења и доношења коначне одлуке у поступку легализације и извршења рјешења о рушењу, што повећава правну несигурност.

Примјер: Подносилац жалбе⁶⁴ обратио се жалбом на рад Одјељења за просторно уређење Општине Градишка. У жалби се наводи да је: „Власник стана у Ул. Видовданска 28, 1. спрат, Градишка. У приземљу су станови који су претворени у пословне просторе и отворени су угоститељски објекти. До проблема је дошло кад су угоститељски објекти чији су власници направили љетно-зимски затворени врт на јавној површини затворили улаз из Видовданске улице у зграду и онемогућили приступ стану.“

Омбудсмани Босне и Херцеговине су дана 5. 6. 2017. године издали препоруку Одјељењу за просторно уређење Општине Градишка да предузму све потребне мјере ради окончања поступка легализације. Одјељење је доставило одговор у којем се наводи да је именована 30. 12. 2016. године поднијела захтјев за легализацију, да је дана 29. 5. 2017. године тражено да захтјев допуни, те како није поступљено по наведеном, донесен је закључак којим је захтјев одбачен као непотпун, чиме је препорука Институције испоштована.

Разматрајући предмете, као и изјашњења одговорних лица, омбудсмани су дошли до закључка да би било потребно сачинити свеобухватну анализу стања у области инспекцијског надзора, преиспитати кадровску оспособљеност инспекцијских тијела, те организовати додатне едукације истих у циљу законитог и ефикасног дјеловања. Омбудсмани упозоравају да неправовремено и недјелотворно поступање инспекцијских тијела може произвести несагледиве посљедице не само у смислу повреде права на правну заштиту, него и повреду имовинских права грађана.

Такав је случај код непоступања по пријавама због нелегалне градње стамбених и пословних објеката. Током времена у којем нису предузете законите радње окончавају се извођачки радови на објектима, њихови власници покрећу поступке легализације истих, који могу трајати и више година због слабости административног апарата, но без обзира на исход, принцип законитости и ефикасности у раду тијела управе доведен је у питање.

4.6. Статусна питања грађана

И ове године, као и ранијих, омбудсмани су поступали по жалбама у вези са статусним питањима грађана која се најчешће односе на проблеме приликом уписа личних података грађана у одговарајуће матичне књиге, а везано за чињенице о рођењу, држављанству, склапању брака, смрти, те издавања јавних исправа. Проблеми које су омбудсмани запазили приликом остваривања основних статусних права грађана тичу се неорганизованости тијела управе, пребацивања надлежности са једног на друго тијело при чему је странка једина која трпи посљедице. Уколико грађани не испуњавају услове прописане позитивним законодавством Босне и Херцеговине за остваривање неког права, потребно је да их овлашћена службена лица адекватно и правилно упуте да ли и на који начин могу да поједино право остваре. О упућеном захтјеву грађана обавезно је да донесу одлуку у писменој форми у законом прописаним роковима како би, уколико су

⁶⁴ Ж-БЛ-05-115/17

незадовољни овом одлуком, грађани имали могућност коришћења правног лијека кроз законите поступке.

Примјер: Подносилац жалбе⁶⁵ обратио се жалбом у којој је одговорном страном означио Град Бихаћ, Службу за општу управу и мјесну самоуправу. Подносилац жалбе је истакао да је изгубио личну карту крајем децембра 2016. године на подручју града Бања Лука. Иако је уредно пријавио губитак и поднио захтјев за издавање нове личне карте, уз који је приложио увјерење о држављанству, од стране ЦЈБ Бања Лука је обавијештен да је “извршеном провјером у Матичном уреду Града Бихаћ утврђено да није извршен упис у матичну књигу држављана”. Матични уред Града Бихаћ је обавијестио именованог да је потребно да се обрати поновно ради уписа у матичну књигу држављана. Након што је доставио комплетну документацију, Матични уред Града Бихаћ је обавијестио именованог да нису надлежни, те да је потребно да се обрати Матичном уреду Града Бања Лука. Током поступка истраживања именовани је ријешио настали проблем, утврђено је да је надлежан Матични уред Града Бања Лука, којем се и обратио. Међутим, омбудсмани су у наведеном предмету утврдили низ неправилности од стране Матичног уреда Града Бихаћ. Прије свега, да је подносилац жалбе без своје кривице ван система држављана, а када се и обратио ради поновног уписа, није се знало које тијело је надлежно. Омбудсмани су у наведеном предмету утврдили кршење основних начела управног поступка, те дана 5. 7. 2017. године граду Бихаћ издали препоруку да се предузму потребне мјере како би се у будућим сличним примјерима поступало у најбољем интересу странака, првенствено у циљу што бржег рјешавања основних статусних питања грађана.

Примјер: Омбудсмани су дана 1. 2. 2016. године запримили жалбу⁶⁶, у којој подносиатељка наводи да Министарство унутрашњих/унутарњих послова Кантона Сарајево током процедуре издавања личних карата од подносиоца захтијева, између остале документације, и земљишно-књижни извадак. Даље, у вези с тим поставља питање шта са подносиоцима захтјева који не посједују никакву имовину. Дана 3. 2. 2016. године од Федералног министарства унутрашњих/унутарњих послова затражено је изјашњење. На затражено изјашњење од 3. 2. 2016. године достављеном одговору, акт број: 01-03-13-6-196 од 8. 2. 2016. године наводи се да ово Министарство није надлежно за питања из Закона о личној карти држављана Босне и Херцеговине и Закона о пребивалишту и боравишту држављана Босне и Херцеговине, те да надзор над провођењем наведених закона врши Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине. Дана 24. 2. 2017. године омбудсмани су затражили изјашњење Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине. Одговор је запримљен дана 7. 3. 2017. године, акт број: 06-30-333/17, а достављен је и подносиатељки жалбе. Имајући у виду садржај одговора Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине, омбудсмани су одлучили да затворе предмет јер је подносиатељка остварила заштиту својих права на начин да је у вези са њеним упитом достављен одговор Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине у којем су наведене одредбе законске регулативе којим су уређена питања на која се односи упит подносиатељке жалбе.

⁶⁵ Ж-БЛ-144/17

⁶⁶ Ж-СА-05-116/16

Примјер: Подносилац жалбе⁶⁷ се обратио омбудсменима дана 2. 2. 2017. године из разлога што је Полицијској управи Бијељина поднио захтјев за издавање личне карте (због губитка претходне), наводећи у жалби да о његовом захтјеву није одлучено. Након обраћања омбудсменима, Полицијска управа Бијељина је дана 23. 5. 2017. године доставила одговор у којем се наводи да је упућена провјера приложених докумената МУП-у Републике Српске, Управи за правне и кадровске послове Бања Лука, те да је након извршених провјера именованом издат документ.

Омбудсмани наглашавају да је обавеза свих тијела која воде различите евиденције на основу којих грађанима издају јавне исправе (увјерења и изводе), да исте издају са тачним и потпуним подацима, како би их грађани као субјекти права могли користити у правном систему. У случају да јавне исправе садрже било какве грешке потребно је да исте отклоне самоиницијативно, ефикасно, ажурно и без наметања додатних новчаних трошкова. Наиме, поступања по жалбама показују да се у одређеном броју предмета ове грешке отклањају тек након обраћања грађана Инститиуцији и интервенције омбудсмана

4.7. Полиција

Омбудсмани сматрају да је за функционисање сваког друштва значајна професионална, оспособљена и дјелотворна полиција. Осим материјалних предуслова, за квалитетан рад полиције свакако јесу важни и квалитетни људски потенцијали.

Током 2017. године за примљено је 132 жалби на рад полиције, а издато је девет препорука које указују на то да припадници полиције излазе из оквира законских овлашћења, да систем унутрашње контроле поступања полицијских службеника најчешће има формалну улогу, те да не постоји адекватан и независан механизам контроле рада полицијских тијела. У својим обраћањима грађани су исказали неповјерење у механизме унутрашње контроле који се односе на поступања полицијских службеника. Проведене поступке грађани сматрају необјективним и неефикасним. У највећем броју случајева притужбе грађана на поступање полицијских службеника су оцијењене неоснованим, а подносиоци се обавјештавају о проведеној унутрашњој истрази актом на који није могуће уложити правни лијек. Као и претходних година, полицијске станице су у вези са предметом који су регистровани у Инститиуцији, у остављеном року, достављале детаљне и образложене одговоре. Правило је да се након првог акта упућеног полицијским станицама, предмет и ријешити. Такође, службеници полицијских станица често и телефонским путем контактирају омбудсмане уколико је потребно додатно појашњење.

Примјер: Подносиатељка се обратила жалбом⁶⁸ на рад Полицијске станице Центар, ЦЈБ Бања Лука јер, како наводи, њена обитељи трпи психичко и физичко малтретирање од бивше супруге њеног садашњег супруга. Након примања жалбе, омбудсмани су се обратили наведеној полицијској станици која је дана 18. 8. 2017. године доставила одговор у којем се наводи да је ова полицијска станица поднијела Окружном тужилаштву Бања Лука извјештај о почињеном кривичном дјелу „Угрожавање сигурности“ из члана 169 став

⁶⁷ Ж-БЛ-05-315/17

⁶⁸ Ж-БЛ-05-500/17

1 КЗ Републике Српске, дана 12. 7. 2017. године. Дана 7. 8. 2017. године под бројем КУ-946/17 поднесен је извјештај Окружном јавном тужилаштву Бања Лука о почињеном кривичном дјелу „Насиље у породици и породичној заједници“ из члана 190 став 1 КЗ Републике Српске против лица на које се жалила подносиатељка жалбе. Наведени одговор достављен је подносиатељки жалбе дана 21. 8. 2017. године, након чега је (30. 8. 2017) подносиатељка жалбе доставила акт омбудсманима, и захвалила на свим предузетим радњама јер је интервенцијом Институције успјешно и у њену корист ријешено неколико озбиљних питања.

Примјер: Подносилац се обратио жалбом⁶⁹ на рад Министарству унутрашњих послова Зеничко-добојског кантона. Дана 14. 11. 2016. године подносилац жалбе је поднио притужбу на рад полицијског службеника због евентуалне повреде службене дужности и прекорачења овлашћења од стране непознатог службеника Министарству унутрашњих послова Зеничко-добојског кантона. Наконведеног истражног поступка дана 9. 1. 2017. године Институцији омбудсмана достављен је поднесак подносиоца жалбе, у којем се наводи да је након подношења жалиочево притужбе, Јединица за професионалне стандарде организовала састанак са комесаром полиције МУП ЗДК, те пријављеним полицајцем. Усмено су изјавили да су утврдили и без провођења цјелокупног поступка да су учињени пропусти у поступању предметног полицајца. Комесар полиције и поступајући полицајац упутили су жалиоцу усмено извињење због наведених пропусти.

У 2017. години за примљен је и значајан број жалби у којима су полицијски службеници жалиоци, те се омбудсманима обраћају због повреде права из радног односа,⁷⁰ неоснованог вођења дисциплинских поступака⁷¹, одузимања чина⁷², дискриминације, односно, мобинга на радном мјесту, начина обрачунавања посебног стажа, коришћења неплаћеног одсуства, итд. Током извјештајног периода за примљено је више жалби полицијских службеника због мобинга на радном мјесту.⁷³

Омбудсмани сматрају да је потребно преиспитати независност унутрашње контроле рада полицијских службеника, те осигурати двостепеност у поступцима вођеним по притужбама грађана на поступање полицијских службеника.

Резултати извјештаја Центра за сигурносне студије (ЦСС) „Процјена интегритета полиције у Босни и Херцеговини за 2017“ указују на то да постоји неколико кључних слабости када је у питању независност самих јединица унутрашње контроле, до слабе кадровске попуњености ових јединица и динамике њиховог рада која још увијек није на задовољавајућем нивоу. Даље, у извјештају се наводи да нормативноправни оквир, али и пракса, још увијек не обезбјеђују потребан интегритет полиције у Босни и Херцеговини, да је запажен пад повјерења босанскохерцеговачке јавности у полицију, и да је на најнижем нивоу у посљедње три године.

⁶⁹ Ж-СА-05-1131/16

⁷⁰ Ж-БР-05-184/15, у вези с тим Препорука број: 206/16.

⁷¹ Ж-БР-04-60/16

⁷² Ж-БР-04-61/16

⁷³ Ж-БЛ-06-69/16, Ж-БЛ-06-79/16 и Ж-БР-06-42/16

4.8. Владина и министарска именовања

У извјештајном периоду омбудсмани су запримили 105 жалби које се односе на повреду одредаба Закона о министарским именовањима, именовањима Вијећа министара и другим именовањима Босне и Херцеговине, Закона о министарским, владиним и другим именовањима Федерације Босне и Херцеговине и Закона о министарским, владиним и другим именовањима Републике Српске. Издато је 16 препорука. Жалбени наводи односе се на повреду основних принципа приликом провођења поступака именовања и разрјешења чланова управних и надзорних одбора у јавним предузећима и установама⁷⁴, изостанка објективних критеријума и нетранспарентности у поступку одлучивања⁷⁵, повреде одредаба Закона о сукобу интереса у институцијама и тијелима власти током именовања⁷⁶, непоступања по одредбама позитивног законодавства које прописују поступак по приговору на одлуке о именовању⁷⁷, итд.

Од изузетне је важности успостављање објективних критеријума који ће бити примијењени у поступку оцјене и избора кандидата на одређену позицију, а са друге стране и безусловно поштовање позитивног законодавства, као и подзаконских аката јавних предузећа и установа којима је регулисана неспојивост обављања одређених функција и сукоб интереса⁷⁸. Закон о сукобу интереса у институцијама власти у Босни и Херцеговини⁷⁹, Закон о сукобу интереса у тијелима власти у Федерацији Босне и Херцеговине⁸⁰, Закон о спречавању сукоба интереса у тијелима власти Републике Српске⁸¹ и Закон о сукобу интереса у институцијама Брчко дистрикта Босне и Херцеговине⁸² усвојени су у сврху спречавања сукоба интереса и њима се уређују посебне обавезе изабраних дужносника, носилаца извршних функција, савјетника у тијелима власти на нивоу државе, ентитета, односно Дистрикта у вршењу јавне функције. Сукоб интереса постоји у ситуацијама у којима изабрани дужносници, носиоци извршних функција и савјетници имају приватни интерес који утиче или може утицати на законитост, отвореност, објективност и непристраност у вршењу јавне функције.

Током поступања по запримљеним жалбама примијењена је појава да након именовања чланова управних и надзорних одбора у јавним предузећима и установама долази до мултипликовања функција и концентрације овлашћења у једној особи, што неизоставно

⁷⁴ Ж-МО-05-4/17 и Ж-МО-05-3/17

⁷⁵ Ж-ЛИ-05-309/17

⁷⁶ Ж-СА-05-641/16, Ж-ЛИ-05-347/16, Ж-СА-05-2/17, Ж-СА-05-5/17 и Ж-СА-05-7/17

⁷⁷ Ж-БЛ-05-199/17

⁷⁸ Омбудсманима за људска права Босне и Херцеговине обратила се подносиатељка жалбе приговором⁷⁸ на избор и именовање директора Кантоналног стамбеног фонда Сарајево. Оповргава законитост проведеног поступка на позицију директора Кантоналног стамбеног фонда Сарајево, истичући да кандидат, именован Рјешењем Владе Кантона Сарајево⁷⁸, не испуњава прописане услове за обављање наведене функције. Жалитељка наводи да је Јавним огласом постављен услов да кандидат "није на било којој функцији у политичкој странци", а у складу с одредбама Закона о министарским, владиним и другим именовањима Федерације Босне и Херцеговине који у члану 5 прописује да "било које лице које је на функцији у политичкој странци не може бити коначно именовано". Омбудсмани налазе спорним начин доказивања чињенице обављања "функције у политичкој странци" а у вези са чланом 5 Закона о министарским, владиним и другим именовањима Федерације Босне и Херцеговине, и постављају питање релевантности и тачности података изјављених у сврху употпуњавања документације неопходне за учешће на јавном огласу.

⁷⁹ Закон о сукобу интереса у институцијама власти Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 13/02, 16/02, 14/03, 12/04, 63/08, 18/12, 87/13, 41/16), Закон о сукобу интереса у тијелима власти Федерације Босне и Херцеговине, „Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, број 70/08).

⁸⁰ „Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, број 70/08.

⁸¹ Закон о спречавању сукоба интереса у тијелима власти у тијелима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 73/08, 52/14).

⁸² Закон о сукобу интереса у институцијама Брчко дистрикта Босне и Херцеговине („Службени гласник Брчко дистрикта Босне и Херцеговине“, бр. 03/00, 43/08, 47/08).

води ка „приватизацији“ одређених функција и бенефиција, те истовремено кршењу принципа добре управе и владавине права.

На основу више обраћања грађана⁸³, као и током рада на појединачним предметима, омбудсмани су запазили да све већи број државних органа приликом расписивања и провођења конкурсних процедура од кандидата који се пријављују траже достављање и оне документације чије је захтијевање у супротности са важећим законским прописима (нпр. увјерење о некажњавању, увјерење о здравственој способности, извод из матичне књиге рођених на старије од шест мјесеци, овјерена фотокопија личне карте и др.). У вези с тим омбудсмани су упутили акт број: ОИ-К-БЛ-355/17 од 20. 9. 2017. године агенцијама за државну службу Босне и Херцеговине, Републике Српске, Федерације Босне и Херцеговине, Влади Републике Српске, Федерације Босне и Херцеговине те Брчко дистрикта Босне и Херцеговине. Наведеним актом омбудсмани скрећу пажњу на то да испуњавање општих и посебних услова сваког јавног конкурса представља како приступни, тако и елиминацијски фактор приликом изборних поступака. Услови се и утврђују управо из разлога како би се приликом оцјене, селекције и избора за одређену позицију на објективан начин утврдила квалификованост пријављених кандидата. Одступање од прописаних услова представља повреду изборног поступка и права кандидата на законит, непристран и транспарентан избор.

Примјер: Поднесеним жалбама⁸⁴ указује се на неправилности приликом именовања и разрјешења чланова управних вијећа здравствених установа у Херцеговачко-неретванском кантону, гдје је Влада одлуку о разрјешењу претходних чланова управних вијећа у здравственим установама и именовању нових донијела на телефонској сједници, гдје је недостајао и приједлог кантоналног министра. Жалиоци су се жалили јер је Влада на телефонској сједници донијела одлуке о разрјешењу чланова Управног вијећа Јавне установе Дом здравља “Стари Град” Мостар и Јавне установе Кантонална болница “Др Сафет Мујић ” Мостар без приједлога за разрјешење од кантоналног министра здравља у складу са чланом 64 Закона о здравственој заштити („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, број 46/10). Омбудсмани су наконведеног поступка истраживања због скраћене процедуре разрјешења без напријед наведеног приједлога за разрјешење од кантоналног министра здравља, издали препоруке⁸⁵ Влади Херцеговачко-неретванског кантона, којом су затражили поништавање незаконитих рјешења Владе Херцеговачко-неретванског кантона. Препорука није испоштована.

Примјер: Институција је запримила приговор⁸⁶ на процедуру избора и именовања предсједника и чланова Управног одбора ЈЗУ Дом здравља Живинице у којем се наводи да је одлука Општинског вијећа о именовању предсједника и чланова Управног одбора ЈЗУ Дом здравља Живинице, број: 10-05-3632/16 од 31. 5. 2016. године донесена на незаконит начин односно да изабрани кандидат не испуњава конкурсом постављени услов “да није члан органа политичке странке” јер је члан Извршног општинског одбора Странке демократске акције Живинице. Омбудсмани су указали на то да је јавним конкурсом за

⁸³ Ж-БЛ-04-475/17, Ж-СА-04-123/16, Ж-БЛ-06-7/16

⁸⁴ Ж-МО-05-3/17, Ж-МО-05-4/17, Ж-МО-05-10/17

⁸⁵ Ж-МО-05-4/17 препорука П-245/17 од 27. 9. 2017. године; Ж-МО-05-3/17 препорука П-244/17 од 27. 9. 2017. године; Ж-МО-05-10/17 препорука 242/17 од 27. 9. 2017. године.

⁸⁶ Ж-СА-05-641/16, препорука П -28 /17 од 4. 1. 2017. године.

избор члана Управног одбора ЈЗУ Дом здравља Живинице из реда стручних радника Установе, између осталих, прописан општи услов који сваки кандидат мора испуњавати, а то је „да није изабрани званичник, носилац извршне функције или савјетник у смислу одредаба Закона о сукобу интереса у тијелима власти у Федерације Босне и Херцеговине”, а у складу са оодлуком Општинског вијећа о утврђивању критеријума за именовање чланова Управног одбора ЈЗУ Дом здравља Живинице и ЈЗУ Народна апотека Живинице. Омбудсмани су упутили препоруку П-28/17 Општинском вијећу Општине Живинице и ЈЗУ Дом здравља Живинице да пониште одлуку о именовању, која није испоштована.

Примјер: Омбудсмани су дана 12. 12. 2016. године запримили приговор⁸⁷, који се односи на незаконито именовање чланова Надзорног одбора Шумског привредног друштва Херцегбосанске шуме д.о.о. Купрес. Омбудсмани су закључили да је основан приговор, те упутили препоруку Шумском привредном друштву Херцегбосанске шуме д.о.о. Купрес, *да предузме мјере и радње у циљу провјере навода приговора.*

Дана 9. 3. 2017. године запримљен је акт⁸⁸ в. д. директора предузећа којим обавјештава омбудсмане „да је Скупштина ШПД Херцегбосанске шуме д.о.о. Купрес, на сједници одржаној 23. 2. 2017. године, донијела одлуку о престанку мандата Надзорном одбору, чиме је разријешена дужности у надзорном одбору и лица због које је упућен приговор“. Препорука је испоштована.

Примјер: Омбудсмани су запримили приговоре⁸⁹ на рјешење Владе Федерације Босне и Херцеговине.⁹⁰ Жалиоци сматрају незаконитим именовање чланова Управног одбора ЈУ Федералне новинске агенције из реда запосленика, с обзиром на чињеницу да је изабрани главни уредник истовремено члан Управног одбора. Жалиоцима је спорна чињеница да је за именовање и разрјешење главног уредника неопходна сагласност Управног одбора, а именовани се налази и у једној и у другој улози. Упућена је препорука Влади Федерације Босне и Херцеговине да преиспита избор и именовање Управног одбора ЈУ Федералне новинске агенције, те у року од 30 дана достави одговор о поступку и роковима за предузимање мјера на реализовању дате препоруке. Препорука није испоштована.

Примјер: У жалби/приговору⁹¹ одборника СДС-а и НДП-а Скупштине општине Челинац, запримљеном дана 17. 3. 2017. године, наводи се да су приликом провођења Јавног конкурса за избор и именовање директора ЈУ Центар за културу, физичку културу и информисање Челинац, објављеног у „Службеном гласнику Републике Српске“, дана 3.2.2017. године, прекршене одредбе Закона о владиним, министарским и другим именовањима Републике Српске. Омбудсмани су упутили препоруку⁹² Скупштини општине да преиспита поступак именовања директора ЈУ Центар за културу, физичку културу и информисање Челинац, односно да приговор на наведено именовање достави одговорном јавном службенику ради одлучивања, као и копију одговора омбудсманима, а све у циљу провођења поступка у складу са принципима утврђеним Законом о

⁸⁷ Ж-ЛИ-05-347/16, препорука број П-40/17 од 27. 2. 2017. године.

⁸⁸ Акт Шумског господарског друштва „Херцегбосанске шуме“ д.о.о. Купрес број: 01/1-381/17 од 9. 3. 2017. године.

⁸⁹ Ж-СА-05-2/17, Ж-СА-05-5/17 и Ж-СА-05-7/17 препорука П-124/17 од 15. 6. 2017. године.

⁹⁰ Број: 2103/2016 од 2.12.2016. године.

⁹¹ Ж-БЛ-05-199/17 препорука П- 258 /17 од 28. 8. 2017. године.

⁹² П-258/17

министарским, владиним и другим именованима Републике Српске. Препорука је испоштована.

Примјер: Жалитељка у жалби⁹³ наводи да је била члан Управног одбора Јавне установе „Бански двор“ Бања Лука, да јој је незаконито престао мандат, као и свим осталим члановима, одлуком Скупштине Града број: 07-013-498/16 од 27. 12. 2016. године. Поступајући по жалби, омбудсмани су дана 21. 7. 2017. године упутили препоруку Скупштини Града Бања Лука: да приликом доношења одлука из своје надлежности поклони дужну пажњу свим аспектима законитости како би се уважили интереси свих заинтересованих страна на које се одлуке односе, а ризик од спорова било које врсте свео на минимум, у складу са налазима из ове препоруке; да у року од 60 дана, рачунајући од дана примања, обавијести омбудсмане о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализовању ове препоруке.

Дана 23. 10. 2017. године заprimљен је одговор Скупштине Града Бања Лука⁹⁴ у којем се, између осталог, наводи да ће препорука бити прихваћена као генерална смјерница за поступање приликом доношења одлука, у смислу обраћања дужне пажње свим аспектима законитости, о чему ће се водити рачуна. Наводи се, такође, да сви досадашњи чланови Управног одбора, којима мандат истиче у јануару 2018. године, раде у техничком мандату, и за свој рад примају одговарајућу накнаду, усљед чега подносиоца жалбе није оштећена. Препорука је испоштована.

Примјери: У жалбама⁹⁵ одговорна страна је ЈП Регионална депонија „ДЕП-ОТ“ д.о.о. Бања Лука, због непоштовања принципа из члана 3 Закона о министарским, владиним и другим именованима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 41/03).

У једном од предмета је незаконито тражено достављање увјерења о некажњавању, а у другом предмету пријава није разматрана због неиспуњавања услова конкурса, у вези са стручном оспособљеношћу и радним искуством на руководећим радним мјестима. У предметима је издата препорука број: П-315/17 .

⁹³ Ж-БЛ-05-254/17, препорука П-162 /17 од 8. 8. 2017. године.

⁹⁴ Акт Скупштине Града Бања Лука број 07/1-353-1/17 од 20. 10. 2017. године.

⁹⁵ Ж-БЛ-04-580/17, Ж-БЛ-05-590/17, Ж-БЛ-05-610/17

V ОДЈЕЛ ЗА ЕКОНОМСКА, СОЦИЈАЛНА И КУЛТУРНА ПРАВА

Током 2017. године у Институцији је регистровано 755 жалби које се односе на кршења економских, те права из домена социјалне и културне заштите. Ако овај податак упоредимо с 2016. годином, када је запримљено 738 жалби, евидентно је да је повећан број обраћања грађана због повреде ових права за 2,3%. Број запримљених жалби према категорији повреда права: радни односи 337; пензије 167; комуналне услуге 99; социјална заштита 67; здравство 48; образовање 29; екологија и заштита околине 11; и 2 жалбе из области јавних прихода

Издато је 77 препорука, и то:

радни односи 37; образовање 7; екологија и заштита околине 1; комуналне услуге 9; здравство 11; социјална заштита 2; пензије 10.

У поступцима заштите права грађана из ове области, омбудсмани су се кретали у оквирима стандарда заштите људских права садржаних у Међународном пакту о економским, социјалним и културним правима, Европској социјалној повељи (ревидираној), као и оквирима домаћег законодавства.

У том смислу, предузиман је низ активности у циљу заштите права најосјетљивијих и најугроженијих категорија грађана, посебно незапослених и лица с инвалидитетом, пензионера, старих и немоћних лица, лица које траже посао, итд. Спектар заштите права поменутих категорија односи се углавном на неправилности у провођењу конкурсних процедура, повреде права из радног односа, пензијског осигурања, здравственог и социјалног осигурања, минималну егзистенцију, немогућност плаћања комуналних услуга и у складу с тим искључивање домаћинства са водоводне и електромреже супротно међународним стандардима, итд.

Незапосленост је попримила велике размјере у Босни и Херцеговини, а грађани у контакту са омбудсменима често истичу да су дискриминисани приликом пријема у радни однос по расписаним конкурсима, да немају једнаке могућности добити посао те да су често расписани конкурси намјештени. Свјесни своје беспомоћности, а у жељи да себи и члановима своје породице осигурају егзистенцију, грађани Босне и Херцеговине, неријетко и цијеле породице, принуђени су напуштати своје домове и одлазити на рад у друге земље.

5.1. Право на рад

Као жалбене разлоге грађани најчешће истичу неправилности у провођењу конкурсних процедура, неуплаћивање доприноса за пензијско и здравствено осигурање, слабости у систему заштите на раду, спорост надлежних тијела у поступцима остваривања права из радног односа, те дуготрајно вођење стечајних поступака након којих не остваре своја права.

С обзиром на то да право на рад подразумијева право на једнак приступ раду, те обавезу државе да предузме конкретне мјере и радње како би грађанима омогућила остваривање овог права, ипак је примјетан велики број жалби које се односе на повреде конкурсних процедура.

Примјер: Жалилац⁹⁶ истиче неправилности у поступку пријема у радни однос домара у Мјешовиту средњу школу Доњи Вакуф. Како заштиту права није остварио код надлежних тијела школе, поднио је жалбу Министарству за образовање Средњобосанског кантона. По поднесеној жалби, Кантонални инспекторат је извршио надзор и донио рјешење о поништењу одлуке о пријему домара, усклађивању Правилника о раду школе са Критеријумима за бодовање кандидата и расписивању новог конкурса.

Примјер: Жалитељка у предмету⁹⁷ упућује на неправилности приликом пријема приправника по јавном конкурсном расписаном од стране Архива Републике Српске, објављеном дана 15. 3. 2016. године. По жалби жалитељке, Одбор државне управе за жалбе је поништио конкурс из разлога што прворангирано лице није имало статус приправника. Омбудсмани су дана 3. 2. 2017. године директору Архива Републике Српске издали препоруку број П-20/17, којом препоручују „да у оквиру својих надлежности предузме све одговарајуће радње, како би поменути конкурс окончао у складу са рјешењем Одбора државне управе за жалбе број: 120-229/16, од 18. 5. 2016. године“. Препорука није прихваћена.

Примјер: Жалба⁹⁸ се односи на кршење одредаба Правилника са критеријумима за пријем запосленика у радни однос у предшколским установама, основним и средњим школама као јавним установама на подручју Кантона Сарајево приликом бодовања кандидата и „сукоб интереса“, од стране Основне школе „Хасан Кикић“ у Сарајеву. Поред тога, наводи се у жалби, са изабраном кандидаткињом закључен је уговор на неодређено радно вријеме, иако је у расписаном конкурсном наведено да се радни однос заснива на одређено радно вријеме.

Издата је препорука број П-25/17 од 31. 10. 2017. године, којом се Министарству за образовање, науку и младе Кантона Сарајево и директору ЈУ Основна школа „Хасан Кикић“, препоручује да у складу са законом утврђеним надлежностима предузму мјере у циљу отклањања утврђених незаконитости, да се размотри могућност поништења спорног уговора о раду, те расписивање новог конкурса за предметно радно мјесто. Препорука није прихваћена.

Примјер⁹⁹: Омбудсмани су дана 9. 6. 2017. године упутили Иницијативу број П-141/17, којом се Влади Републике Српске и Влади Федерације Босне и Херцеговине указује на потребу измјене и допуне Закона о државним службеницима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 118/08, 117/11, 37/12) и Закона о државној служби у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, бр. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06, 4/12). Иницијатива се односи на потребу да Влада Републике Српске и Влада Федерације Босне и Херцеговине ускладе одредбе својих закона о државној служби са Законом о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине, на начин да се број чланова комисија за избор повећа у корист оних које именује Агенција за државну управу/службу у односу на оне који се именују у име тијела на који се односи јавни конкурс.

⁹⁶ Ж-ЛИ-04-238/17

⁹⁷ Ж-БЛ-04-464/16

⁹⁸ Ж-СА-6-269/16 и Ж-СА-04-870/16

⁹⁹ Ж-БЛ-05-414/17

Актом број: 10.2-020-1649/17, од дана 12. 7. 2017. године, Министарство управе и локалне самоуправе Републике Српске, у име Владе Републике Српске, доставило је одговор по упућеној иницијативи. У акту се, између осталог, наводи да ће у склопу пројекта „Поједностављење и унапређење запошљавања у државној служби“, а који се имплементира на сва четири нивоа власти унутар Босне и Херцеговине, у активностима које се буду предузимале приликом доношења измјена и допуна или новог текста Закона о државним службеницима, бити узета у разматрање и упућена иницијатива Омбудсмана Босне и Херцеговине.

Влада Федерације Босне и Херцеговине о упућеној иницијативи није обавијестила омбудсмана, па ни након ургенције одаслане дана 9. 11. 2017. године.

Примјер: У предмету¹⁰⁰ омбудсмани су након провођења истражног поступка по жалби жалитељке, дана 28. 12. 2015. године, сачинили препоруку број П-288/15, којом је Парламенту Федерације Босне и Херцеговине упућена иницијатива за измјену Закона о државној служби Федерације Босне и Херцеговине и предложено да по окончању јавног конкурса: „Руководилац тијела државне службе, уз претходно прибављено мишљење Агенције, поставља најуспјешнијег кандидата са листе успјешних кандидата“.

Препорука није извршена, односно није дошло до измјене законске одредбе.

У вези с неправилностима у провођењу конкурсних процедура, вриједи истаћи и случајеве у којима је након интервенције Омбудсмана одговорна страна отклонила повреду права.

Примјер: Жалбом у предмету¹⁰¹, жалитељка је указала на неправилности у провођењу конкурса расписаног дана 12. 6. 2017. године, који се односи на пријем запосленика у ЈУ „Дјеца Сарајева“ Сарајево. Просвјетни инспектор обавијестио је омбудсмана да је утврдио неправилности у бодовању кандидата те донио рјешење од 11. 8. 2017. године, којим се забрањује извршење одлука директора о избору кандидата.

У вези с неправилностима у провођењу конкурсних процедура, значајно је напоменути да су се Институцији омбудсмана обраћали и жалиоци¹⁰² који су имали примједбе на Правилник о критеријумима за пријем запосленика у радни однос у предшколским установама, основним и средњим школама, као јавним установама на подручју Кантона Сарајево („Службене новине Кантона Сарајево“, бр. 03/13, 33/16 и 35/17). Жалиоци су сматрали да треба различито бодовати просвјетне раднике са пуном нормом насупрот радницима са непуном нормом, да не треба давати бодове за вријеме проведено на евиденцији Службе за запошљавање, да се бодовање успјеха током школовања „примјењује како коме одговара“. Надаље, примједбе се односе и на обављање разговора и могућност да директор не мора изабрати првог са листе. Посебно се истиче чињеница да се по објављеним конкурсима у различитим школама у исто вријеме обавља разговор са кандидатима. На крају, да се често догађа да кандидати који раде аплицирају на расписане конкурсе, те елиминишу оне кандидате којима је посао неопходан.

У вези са наведеним жалбеним разлозима указујемо на то да је овај правилник у вези са различитим питањима већ размотрен у другим ранијим предметима у којима су изнесени ставови Омбудсмана, као:

¹⁰⁰ Ж-СА-04-454/15

¹⁰¹ Ж-СА-04-743/17

¹⁰² Ж-СА-04-1170/16

- у предмету¹⁰³, гдје се жалба односила на давање предности приликом запошљавања борачкој популацији и члановима њихове породице;
- у предмету¹⁰⁴, гдје се жалба односила на избор између прва три кандидата са листе, а не првог са листе;
- у предмету¹⁰⁵, гдје се жалба односила на смањивање броја бодова који се дају на основу времена проведеног на евиденцији Службе за запошљавање.

У вези са наведеним трима предметима, омбудсмани су изнијели своје ставове о неким од значајних критеријума који обухватају шири круг кандидата или све кандидате, узимајући у обзир принцип праведности, као што је давање предности кандидатима супротно редослиједу на ранг-листи која се сачини на основу бодова по основу различитих критеријума. Везано за остале одредбе и број бодова, цијенимо да из законских надлежности и мандата Институције омбудсмана не произлази могућност да омбудсмани ревидирају Правилник, цијенећи сваку поједину одредбу, те да прецизирају број бодова по различитим критеријумима. Стога, омбудсмани су препоручили жалиоцима да се са наведеним жалбеним наводима обратe синдикату и ресорном министарству, као и да се омбудсманима могу обратити жалбом у вези са неправилностима по пријавама на јавне конкурсе у конкретним ситуацијама.

Честе су жалбе гдје грађани указују на неправилности при бодовању кандидата приликом пријема наставног особља у основним и средњим школама (Ж-СА-04-1050/16, Ж-СА-04-1059/16), у којим случајевима је интервенисала и просвјетна инспекција. У предмету број: Ж-ЛИ-04-83/17, Школски одбор Основне школе „Фра Ловро Караула“ Ливно, није поступио по препоруци Омбудсмана број П-84/17, а која се односи на поништење одлуке о избору кандидата те поновном бодовању свих пријављених кандидата, и изврши избор кандидата са највећим бројем бодова.

У предмету број: Ж-СА-04-428/17, жалитељка тврди да ЈУ Основна школа „Каменица“ Бихаћ није поступила по одлуци о пријему запосленика. Жалитељка је примљена на радно мјесто педагог-психолог на неодређено вријеме, али дана 21. 2. 2017. године Школски одбор доноси одлуку о поништењу конкурса. По поновно објављеном конкурсy жалитељка је примљена у радни однос, али до подношења жалбе одлука о пријему није проведена. У изјашњењу Основне школе од 3. 4. 2017. године истиче се да „до данас није добијено мишљење Министарства образовања, науке, културе и спорта УСК по жалбама на одлуке о избору кандидата“, што је разлог немогућности провођења одлуке о избору кандидата.

У предмету број Ж-СА-04-509/15, жалба се односи на процедуру по јавном конкурсy за попуну радног мјеста државног службеника стручног сурадника за отпадне воде и њихов третман у Федералном министарству околине и туризма, објављеног у „Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине“ број 98/14 од 3.12.2014. године. Жалитељка сматра да је избором кандидата бошњачке националности повријеђена законска и уставна одредба о пропорционалној заступљености конститутивних народа у институцијама Федерације Босне и Херцеговине. У жалби се истиче да је Сектор за околину Федералног министарства околине и туризма једнонационалан (од седам запослених, шест је Бошњака), због чега је предност приликом избора требало да се да подносиоцима жалбе, која је хрватске националности.

¹⁰³ Ж-СА-04-913/13

¹⁰⁴ Ж-БЛ-06-553/14

¹⁰⁵ Ж-СА-04-718/16

У изјашњењу Министарства од 31. 8. 2015. године истиче се да је ради давања података и изјашњења Институцији омбудсмана затражено од свих запосленика да се изјасне о националној припадности, уз који одговор доставља имена запослених по секторима и табелу о изјашњавању запосленика. На крају се напомиње да је Влада Федерације Босне и Херцеговине обуставила све јавне конкурсе те да подносилац жалбе није примљен у радни однос.

Примјер: У предмету Ж-СА-04-138/16, жалилац се обратио Федералној управи за инспекцијске послове истичући неправилности везано за непредузимање одговарајућих мјера заштите на раду на радилишту „Коридора 5 ц“, гдје радове изводи ХЕРИНГ д.д. Мостар.

Федерална управа за инспекцијске послове доставила је изјашњење од 22. 3. 2016. године, у којем се истиче да је подносилац жалбе усмено захтијевао обављање инспекцијског прегледа на радилишту ауто-пута Дривуша–Клопче у мјесту Перин Хан, на којој радове изводи фирма ХЕРИНГ д.д. Широки Бријег, са знаком да му се стамбени објект налази у кругу радилишта, те да је извођач радова затворио комплетан пут у дужини 2-3 км, тако да му је продужен пут до града, амбуланте, поште и школе у дужини од 10 до 12 км. Даље наводи да му се кућа налази у заштитном појасу ауто-пута, а да нигдје нема заштитне ограде, заштите од буке и прашине.

ЈП Аутоцесте Федерације Босне и Херцеговине д.о.о. Мостар извршило је пријаву радилишта, о чему је предочен елаборат сигурности – заштите на раду, заштите од пожара и експлозије и заштите околине.

У вријеме инспекцијског надзора радови се нису изводили преко локалне саобраћајнице која је у зони радилишта, локални саобраћај се одвијао истом, уз изјаву присутног прегледу да ће у догледно вријеме, када буду извођени радови изнад саобраћајнице, иста бити привремено затворена.

Према изјави представника ХЕРИНГ-а, у времену изградње стуба С 9, ХЕРИНГ д.о.о. Широки Бријег доставило је Граду Зеница елаборат о преусмјерењу саобраћаја који је дана 24. 7. 2015. године издао сагласност за привремено обустављање саобраћаја на наведеној поддионици Дривуша–Клопче.

Приликом обављања инспекцијског надзора инспекторима су предочени сви докази односно документација прибављена за обављање радова.

У оквиру управних мјера из области заштите на раду наложено је извођачу радова да се стриктно придржава услова из елабората о сигурности – заштите на раду, заштите од пожара и експлозије и заштите околине,

Примјер: Одлуком Уставног суда Републике Српске од 25. 20. 2017. године (У-94/16) потврђени су налази Омбудсмана по жалбама полицијских службеника који су добили отказ јер су користили неплаћено одсуство у трајању од годину дана, због учешћа у мировним мисијама у иностранству. По проведеном поступку истраживања, омбудсмани су тражили од Министарства унутрашњих послова Републике Српске да преиспита рјешења о отказу (П-13/16), да одобри захтјеве за неплаћено одсуство у трајању од годину дана (П-36/16), те су вршили мониторинг суђења по захтјеву странке пред Основним судом Бања Лука¹⁰⁶. У одговору МУП-а на препоруке Омбудсмана наведено је да ће исте

¹⁰⁶ Ж-БЛ-04-503/16

бити испоштоване по окончању судског поступка, након чега је упућена ургенција предсједници Владе Републике Српске да предузме мјере на провођењу препорука Омбудсмана. Неблаговременим поступањем по препорукама Омбудсмана, а у свјетлу Одлуке Уставног суда, одговорно јавно тијело је отворило могућност постављања високих одштетних захтјева (који обухваћају плате, доприносе и друга давања), изложио себе судској и финансијског одговорности и уопште довео до правне несигурности у вези са ваљаношћу свих одлука које третирају ову проблематику.

Овај примјер служи као још један доказ превентивне улоге Омбудсмана, чије препоруке остављају могућност јавним тијелима да сама коригују своје поступање прије настанка штетних посљедица, које ће коначно сносити грађани, као порески обвезници.

5.1.1. Неуплаћивање доприноса за пензијско и здравствено осигурање

Као и у ранијим извјештајним периодима, честа је појава да послодавци запосленицима не уплаћују доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, чиме њихов ионако тежак положај чине још тежим. У настојањима да надлежним државним тијелима скренемо пажњу на такво стање, истовремено очекујући од надлежних тијела да заштите њихова стечена права, то често завршава безуспјешно. Посебно забрињава да све чешће своје обавезе по основу доприноса за пензијско-инвалидско и здравствено осигурање не извршавају субјекти који се финансирају из прорачуна, чиме се директно подрива владавина права (Ж-БЛ-04-45/15, Ж-БЛ-04-55/16). Ово за посљедицу има да запосленици не могу остварити право на здравствену заштиту, онемогућен им је одлазак у пензију и сл. Истовремено, на тај начин установе здравствене и социјалне заштите које се финансирају из доприноса онемогућавају се да дјелују у циљу пружања услуга грађанима, због чега се грађани обраћају омбудсманима због кршења њихових права у остваривању здравствених услуга.

Примјер: Жалитељки у предмету¹⁰⁷ одговорна страна, Јавно предузеће ВН Airlines, није уплаћивала доприносе за 3 године и 9 мјесеци, због чега није у могућности остварити право на пријевремену пензију. Жалитељка се обратила молбом за помоћ директору предузећа, премијеру Владе Федерације Босне и Херцеговине и министру Федералног министарства саобраћаја и комуникација, без конкретног учинка. Како је над наведеним предузећем у међувремену отворен стечајни поступак, упозната је с тим да заштиту својих права може остварити у том поступку.

Примјер: Жалилац у предмету¹⁰⁸ је запосленик фирме Bosnia Valves д.о.о. Тузла, која је настала приватизацијом Ливнице челика Тузла. У жалби се истиче да је Влада Тузланског кантона донијела одлуку о уплати стажа за запосленике који испуњавају услове за пензионисање, али да његов и статус још једног колеге није ријешен, јер су уговор о раду закључили са фирмом Bosnia Valves, а не Ливницом челика Тузла.

Министарство индустрије, енергетике и рударства Тузланског кантона обавијестило је омбудсмане да је „издвајањем средстава за увезивање стажа само реализовала своје годишње циљеве исказане у програмима рада Владе ТК у области привреде, а не као

¹⁰⁷ Ж-СА-04-377/17

¹⁰⁸ Ж-БР-04-31/17

законску обавезу према привредним друштвима са већинским или 100% државним капиталом, условљено, прије свега, расположивим средствима у буџету“.

Пред Општинским судом у Тузли води се стечајни поступак отворен 2016. године, и свим запосленицима су обрачуната и призната потраживања од стране стечајног управника. Жалилац, као и други вјеровници стечајног поступка, нису намирили своја потраживања, из разлога што се још нису испунили законски услови за диобу имовине стечајног дужника.

5.1.2. Питање отпремнина у Републици Српској, односно Федерацији Босне и Херцеговине

С обзиром на чињеницу да још увијек нису остварили своја права по основу члана 143 Закона о раду Федерације Босне и Херцеговине, односно члана 152 Закона о раду Републике Српске, а у вези са чланом 182 Пречишћеног текста Закона о раду Републике Српске, грађани су и даље принуђени подносити жалбе Институцији омбудсмана.

Жалбе се односе на предуго трајање поступка исплате отпремнина, односно недоношења одговарајућег рјешења по захтјеву.

У предметима број: Ж-БЛ-05-251/17, Ж-БЛ-04-471/17, Ж-БЛ-05-781/17, Ж-БЛ-05-252/17 и Ж-БЛ-05-874/17, гдје су жалиоци исходовали рјешење о праву на отпремнину, Министарство рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске обавјештава омбудсмана да ће исплата услиједити када буду осигурана средства за ту намјену, као и да су на ред за исплату дошла рјешења из 2012. године.

У предмету број Ж-БЛ-05-327/17, изјављена је жалба против одлуке Комисије за имплементацију члана 182 Закона о раду Републике Српске, а због неодлучивања о захтјеву за признавање права на отпремнину. Надлежна комисија обавјештава омбудсмана да ће захтјев бити ријешен према хронолошком редослиједу, да су на ред дошли захтјеви под бројем 25.000, а захтјев подносиоца жалбе је регистрован под бројем 47.079.

У предмету број: Ж-ЛИ-05-376/17, подносиоцу жалбе је, у складу са рјешењом Комисије за имплементацију члана 152 Закона о раду Републике Српске, крајем 2017. године исплаћена отпремнина.

Када је у питању рад Федералне комисије за имплементацију члана 143 Закона о раду Федерације Босне и Херцеговине, омбудсмани указују на предмет број: Ж-БЛ-04-132/15, гдје Влада Федерације Босне и Херцеговине није омбудсманима доставила изјашњење. Омбудсмани су Федералном министарству рада и социјалне политике и Влади Федерације Босне и Херцеговине издали препоруку да се успостави сарадња са Институцијом и достави тражени одговор. Федерално министарство је дана 15. 3. 2016. године доставило одговор, у којем се истиче: „...Информишемо вас да у складу са чланом 174 став 2 Закона о раду, правоснажна рјешења Федералне, односно кантоналних комисија за имплементацију члана 143 Закона о раду, имају снагу извршног наслова. Ово министарство је мишљења да се овом одредбом Закона о раду отклонила дискриминација лица која су остварила одређена права на основу правоснажних рјешења Федералне, односно кантоналних комисија за имплементацију члана 143 Закона о раду, а што је у складу са препорукама Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине“.

У предмету број: Ж-ЛИ-05-100/17, жалилац истиче да Министарство рада, здравства, социјалне његе и избјеглих Кантона 10, није донијело одлуку по захтјеву из члана 143 Закона о раду Федерације Босне и Херцеговине.

Поднеском од 25. 8. 2017. године, наведено Министарство обавјештава омбудсмане да: „наведена Комисија је разријешена од стране Владе Херцегбосанске жупаније 2010. године, а иста није ријешила све захтјеве за регулисање радноправног статуса, те је мањи дио предмета остао неријешен, а између осталих и предмет подносиоца жалбе. У циљу коначног рјешавања свих преосталих неријешених предмета који се односе на регулисање радноправног статуса, Министарство ће поново иницирати на Владу ХБЖ формирање новог повјереништва ради рјешавања наведених предмета“.

5.1.3. Спорост надлежних тијела у поступцима остваривању права из радног односа

Честе су жалбе грађана на дуготрајно вођење поступака покренутих због повреде права из радних односа. Посебно их погађа неефикасно поступање надлежних судова у предметима из радних односа, иако се ови предмети у складу са законским прописима сматрају предметима хитне природе.

Примјер: У предмету¹⁰⁹, правомоћном пресудом Општинског суда у Мостару од 25. 4. 2014. године, поништава се као незаконито рјешење о престанку радног односа и отказ уговора о раду од 22. 8. 2011. године, те се налаже туженом да тужитељку врати на посао у року од 15 дана, као и да исплати одговарајућа потраживања из радног односа. Приједлог за оврху је поднесен дана 8. 5. 2015. године, али до данас жалитељка није остварила заштиту својих права. Општински суд у Мостару обавјестио је омбудсмане да је рјешењем од 27. 10. 2017. године, а због непоступања по правомоћној судској пресуди, изрекао новчану казну од 1.000,00 КМ, али без резултата.

Примјер: Жалитељка је, предмет¹¹⁰, прије неколико година исходила правомоћну пресуду против послодавца Љубушки ткаоница д.о.о. Љубушки, због неуплаћених доприноса и других потраживања из радног односа. Након што је покренут поступак оврхе, омбудсмани су у два наврата контактирали Општински суд у Љубушком. У свом изјашњењу од 17. 10. 2017. године, Општински суд у Љубушком обавјештава омбудсмане да је над послодавцем 2014. године отворен стечајни поступак, па да жалитељка своја права може остварити у том поступку. По запримању обавјештења жалитељка се уредно пријавила за адекватно обештећење из стечајне масе, чиме су се стекли услови за затварање овог предмета.

Примјер: Предмет¹¹¹ жалиоца против послодавца Творнице транспортних уређаја енергетик д.о.о. Тузла, у којем је радио 36 година, а без посла је остао 2015. године, када је над тим предузећем отворен стечајни поступак, те формирано ново предузеће „ТТУ енергетик“ д.о.о. Тузла. Радници су пријављени у Завод за запошљавање, а према уговорима је требало да буду враћени на посао. Иако је један број радника враћен на посао, жалилац још није, чиме је угрожена егзистенција свих чланова његове породице. Ново предузеће „ТТУ енергетик“ д.о.о. Тузла обавјештава омбудсмане да ће настојати у „блиској будућности ријешити овај и друге захтјеве“.

¹⁰⁹ Ж-МО-04-100/17

¹¹⁰ Ж-МО-04-102/17

¹¹¹ Ж-БР-04-237/17

Примјер: Предмети¹¹² двојице радника Општине Дрвар који су дана 3. 5. 2017. године Жалбеном вијећу Владе Кантона 10 изјавили жалбе на рјешења општинског начелника у Дрвару, којим су распоређени на одговарајуће послове. Иако су радници Жалбеног вијећа обавјештавали омбудсмане да ће одлуке по жалби бити донесене, то до данас није учињено по жалби једног од њих. Жалбено вијеће је донијело одлуку о усвајању жалбе једног на дан 1. 8. 2017. године, о чему је обавијестило омбудсмане тек дана 12. 12. 2017. године, као и подносиоца жалбе тек на дан 15. 12. 2017. године.

Примјер: Жалилац је у предмету¹¹³ као одговорну страну означио ЈЗУ Болница Источно Сарајево, којој је дана 17. 12. 2015. године поднио молбу за исплату једнократне новчане помоћи за рођење дјетета. Дана 24. 12. 2015. године, донесена је одлука којом се одобрава новчана накнада у висини једне просјечне плате у Републици Српској. Одобрена новчана средства нису исплаћена па је издата препорука број П-59/17 од 9. 3. 2017. године, којом се директор болнице позива да у складу са својим овлашћењима, изнађе могућности да подносиоцу жалбе изврши уплату одобрених новчаних средстава у циљу ефикасног остваривања права из радног односа. О издатој препоруци упозната је и Агенција за мирно рјешавање радних спорова Републике Српске.

5.1.4. Стечајни поступци

Посебну пажњу привлаче предмети који указују на подуго трајање стечајних поступака пред надлежним судовима. Ови поступци знају трајати и преко 15 година, па иако су радници прије започињања наведених поступака исходили правоћне судске пресуде које се односе на увезивање радног стажа и заостале плате, суд није извршио пресуде које је сам донио.

Запосленици над чијим послодавцем се проводи стечајни поступак често истичу незадовољство законским рјешењима у овој области, а која се односе на позицију радника у поступку наплате потраживања, наглашавајући да банке и други вјеровници у стечајном поступку остваре своја права, а њима преостају само мрвице. Даљи проблеми односе се на неправовремено покретање стечајних поступака, усљед неодговорности лица овлашћених за заступање стечајног дужника. Није постојао орган који би надзирао правовременост покретања стечајног поступка, а што доводи до недовољне стечајне масе и ниског степена намирења вјеровника.

Примјер: Пред Општинским судом у Ливну 15 година је вођен стечајни поступак над предузећем „Ливнотранс“ д.о.о. Ливно, бившим послодавцем тројице подносилаца жалбе¹¹⁴. Жалиоци су исходили правоћне пресуде које су се односиле на уплату доприноса и исплату плата, али у стечајном поступку пресуде нису извршене. Општинском суду у Ливну издата је препорука број П-106/16 од 26. 5. 2016. године, која није прихваћена.

¹¹² Ж-ЛИ-04-153/17 и Ж-ЛИ-04-154/17

¹¹³ Ж-БЛ-04-715/16

¹¹⁴ Ж-ЛИ-04-391/15, Ж-ЛИ-05-395/15 и Ж-ЛИ-05-40/16

Примјер: Омбудсменима се у предмету¹¹⁵ обратило 17 бивших радника д.д. Творнице транспортних уређаја Тузла, јер је 2014. године престао радни однос за 24 радника, када им је обећана отпремнина у висини три плате. Над творницом је 2015. године отворен стечајни поступак, али жалиоцима још није исплаћена отпремнина, иако је било прилива новчаних средстава насталих продајом ствари у стечајном поступку.

5.2. Право на пензију

На основу повреде права на пензију запримљено је 167 жалби. И у поступцима остваривања права на пензију грађани се најчешће жале на дужину првостепених и другостепених поступака, као и на поновно враћање предмета на рјешавање с неизвјесним роком у којем се може очекивати доношење правоћне одлуке. Евидентирани су и примјери гдје су поступци за остваривање права на пензију трајали и више година, прије него су странке оствариле заштиту својих права. Овакви примјери показују да је правда, иако спора, ипак достижна, за разлику од неких других већ наведених примјера¹¹⁶ гдје грађани нису остварили своја права ни након окончања стечајног поступка који је трајао 15 година, иако су исходили правоћне судске одлуке. Постоје проблеми и у случајевима остваривања права на пензију код различитих фондова у Босни и Херцеговини и других држава, односно различитог законског регулисања услова за одлазак у пензију у Федерацији Босне и Херцеговине и Републици Српској.

Примјер: Предмет¹¹⁷ односи се на остваривања права на пријевремену повољнију старосну пензију пред ФЗМИО Кантоналном административном службом у Сарајеву. Наиме, омбудсменима се обратио Кантонални завод за пружање бесплатне правне помоћи Унско-санског кантона у име подносиоца жалбе. Жалилац је дана 4. 6. 2012. године поднио захтјев Федералном заводу ПИО/МИО за пријевремену старосну пензију под повољнијим условима, али до дана обраћања Институцији његов захтјев није коначно ријешен.

Дана 26. 10. 2017. године омбудсмани су од стране Кантоналног завода обавијештени да је напoкoн, након пет година, окончана ова управна ствар и дана 21. 6. 2017. године донесено рјешење којим је подносиоцу жалбе признато право на пријевремену повољнију старосну пензију и, према ријечима странке, почела је и исплата исте.

Омбудсмани и овом приликом поздрављају поступање Кантоналног завода за пружање бесплатне правне помоћи Унско-санског кантона, те посебно истичу залагање, труд и упорност правног заступника који би требало да буде уобичајен начин сарадње тијела власти са Институцијом омбудсмана.

Истичемо да овакав начин поступања показује да се заједнички рад и труд свих надлежних институција на крају ипак исплати, а све у циљу остварења основних права грађана. Овакав примјер добре управе, ангажован и активан став око остваривања права грађана, требало би да слиједи сва надлежна тијела и ни у ком случају не би требало да буде изузетак.

¹¹⁵ Ж-БР-04-184/17 до Ж-БР-04-200/17

¹¹⁶ Ж-ЛИ-04-391/15, Ж-ЛИ-05-395/15 и Ж-ЛИ-04-40/16

¹¹⁷ Ж-БЛ-04-122/17

Примјер: Жалилац у предмету¹¹⁸ истиче да његов послодавац а.д. „Elvaco“ Бијељина није уплаћивао доприносе у периоду од 1. 1. 2014. године до 31. 1. 2016. године. Тиме је жалиоцу извршена повреда права на рад, права на здравствену заштиту, права на имовину и права на социјалну заштиту. Са извршеним уплатама за спорни период жалилац би могао остварити право на пензију.

Омбудсмани су донијели препоруку број 295/17 од 22. 11. 2017. године, којом се Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, Министарство рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске и Министарство финансија Републике Српске, позивају да „размотре сваку законску могућност да се подносиоцу жалбе уплате доприноси како је то одређено рјешењем Фонда број 1818.79-7882/17 од 1. 9. 2017. године из буџета Републике Српске, односно из средстава резерве Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске“, те се наведена тијела позивају да омбудсмане обавијесте о реализовању препоруке у року од 30 дана од дана примања препоруке.

Примјер: Предмет¹¹⁹ жалиоца против Федералног завода за пензијско и инвалидско осигурање, због дужине поступка доношења коначног рјешења о стицању права на старосну пензију. Основна одговорност државе је да грађанима осигура заштиту људских права у оквиру своје надлежности, па су омбудсмани издали препоруку број П-264/17 од 20. 10. 2017. године, којом Федералном заводу за пензијско и инвалидско осигурање, Порезној управи Федерације Босне и Херцеговине и Федералном заводу за запошљавање, препоручују да у оквирима своје надлежности предузму потребне мјере и активности у циљу успостављања ефикасног механизма координисања и сарадње, а како би подносилац жалбе, као и други грађани Босне и Херцеговине, могао реализовати своја права. Наводимо и два предмета у којима су, након интервенције Омбудсмана, грађани остварили заштиту својих права.

Примјер: Предмет¹²⁰, жалитељке која истиче да је дана 30. 10. 2015. године ФЗМИО и Кантоналној административној служби у Тузли поднијела захтјев за остваривање права на породичну пензију, о којем није одлучено. Након интервенције Омбудсмана, Кантонална административна служба у Тузли, поднеском од 26. 6. 2017. године, обавјештава омбудсмане да је дана 19. 6. 2017. године донесено рјешење којим се жалитељки признаје право на породичну пензију.

Примјер: Предмет¹²¹, жалитељке у вези са доказивањем радног стажа ради одласка у инвалидску пензију. Као одговорне стране наводи Агенцију за рад и запошљавање Босне и Херцеговине, Федерални завод за пензијско и инвалидско осигурање и Службу за запошљавање Кантона Сарајево. Подносиатељка жалбе у више наврата се писмено и лично обраћала Агенцији за рад и запошљавање Босне и Херцеговине и Федералном заводу за пензијско и инвалидско осигурање, а у циљу регулисања документације и исправљања грешака, али без успјеха. Жалитељка је лице са инвалидитетом 2. категорије, те ради нарушеног здравственог стања не може више „обилазити“ институције.

¹¹⁸ Ж-БЛ-04-132/17

¹¹⁹ Ж-СА-04-296/17

¹²⁰ Ж-БР-04-180/16.

¹²¹ Ж-СА-04-181/17.

Након што смо обавили више преписки са све три одговорне стране, од стране ФЗМИО обавијештени смо да је дана 21. 8. 2017. године, жалитељки признато право на инвалидску пензију, почев од 7. 1. 2016. године.

До проблема при одласку радника у пензију јавља се и због чињенице да услове за одлазак у пензију закони различито дефинишу. У Федерацији Босне и Херцеговине осигураник стиче право на старосну пензију кад наврши 65 година живота и најмање 20 година пензијског стажа, те кад наврши 40 година пензијског стажа без обзира на године живота. У Републици Српској право на старосну пензију има осигураник када наврши 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања. Осигураник који нема навршених 65 година живота има право на старосну пензију када наврши 60 година живота и 40 година пензијског стажа. Осигураник жена која нема навршених 65 година живота има право на старосну пензију када наврши 58 година живота и 35 година стажа осигурања. Изузетно од става 1 члана 42 Закона о пензијском и инвалидском осигурању Републике Српске¹²², право на старосну пензију има полицијски службеник, службеник Судске полиције Републике Српске и припадник службе осигурања – полицајац казнено-поправне установе у Републици Српској када наврши 40 година пензијског стажа, без обзира на године живота. Према члану 43 став 1, прописано је да осигураник који има навршен стаж осигурања са увећаним трајањем, старосна граница за остваривање права на старосну пензију из члана 41 овог закона снижава се за укупно увећање стажа. Према ставу 2 члана 43 овог закона, увећање стажа је разлика између укупно утврђеног стажа осигурања са увећаним трајањем и стажа осигурања у ефективном трајању за исти период. А према ставу 3 члана 43 овог закона, старосна граница из става 1 овог члана може се снижавати до 55 године живота.

У предмету број: Ж-СА-04-311/17, жалба се односи на немогућност остваривања пензије, а у вези са раскидом радног односа у Граничној полицији Босне и Херцеговине. Као одговорне стране означене су Гранична полиција Босне и Херцеговине, Федерални завод за пензијско/инвалидско осигурање и Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске. Подносиоцу жалбе је, рјешењем Граничне полиције Босне и Херцеговине, престао радни однос по основу 40 година радног стажа, а у складу са чланом 119 став 1 тачка 3 Закона о полицијским службеницима Босне и Херцеговине¹²³. Кантонална административна служба у Сарајеву одбија захтјев за признавање права на сразмјеран дио старосне пензије, јер подносилац захтјева има навршених 52 године живота и 34 године пензијског стажа. У складу са тим, да не испуњава услове из члана 30 Закона о пензијском и инвалидском осигурању Федерације Босне и Херцеговине¹²⁴. У донесеном рјешењу се констатује да у укупан пензијски стаж није урачунат посебан стаж остварен у Републици Српској од 5. 4. 1992. до 8. 6. 1992. године и од 10. 6. 1992. до 30. 6. 1996. године, а у складу са чланом 5 Споразума о међусобним правима и обавезама у спровођењу пензијског и инвалидског осигурања. Жалиочева жалба на рјешење је одбијена, па покреће управни спор пред Кантоналним судом у Сарајеву.

Захтјев жалиоца за остваривање пензије рјешењем одбија и Фонд Републике Српске. У рјешењу се истиче да подносилац захтјева има навршене 52 године, 5 мјесеци и 26 дана живота, да укупан пензијски стаж износи 43 године, 4 мјесеца и 13 дана. На основу утврђеног чињеничног стања осигураник не испуњава услове за остваривање права на

¹²² „Службени гласник Републике Српске“ бр. 134/11, 82/13, 103/15.

¹²³ „Службени гласник Босне и Херцеговине“ бр. 27/04, 63/04, 5/06, 58/06, 15/08, 63/08, 35/09 и 7/12.

¹²⁴ „Службени лист Федерације Босне и Херцеговине“ бр. 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06, 4/09, 55/12.

старосну пензију, а према одредбама члана 41 до 43, у вези са одредбама члана 177 до 178 Закона о пензијском и инвалидском осигурању Републике Српске. Жалба на рјешење је одбијена.

Закључно, подносилац жалбе наводи да је тренутно у врло тешкој ситуацији, да је његова животна егзистенција угрожена јер је отац петоро дјете, а супруга му је незапослена, те да су му угрожена људска права.

У вези са законском регулативом која се односи на област радног законодавства и пензијско-инвалидског осигурања, Институција омбудсмана је већ прије, у раду са жалбама (Ж-СА-06-10/70/14 и Ж-СА-06-241/15) издала препоруку број П-90/15 од 26. 3. 2015. године, којом је Министарству цивилних послова Босне и Херцеговине, Вијећу министара Босне и Херцеговине, Влади Републике Српске и Фонду за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, указала на различит третман полицијских службеника са пребивалиштем у Федерацији Босне и Херцеговине и пребивалиштем у Републици Српској, а у односу на различиту регулативу за стицање старосне пензије. Крајем 2015. године, Измјенама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број: 103/15) стицање старосне пензије, а по основу пензијског стажа омогућено је само полицијским службеницима, службеницима Судске полиције Републике Српске и припадницима службе осигурања – полицајац казнено-поправне установе у Републици Српској, док се то право не признаје полицијским службеницима који су дио структура институција Босне и Херцеговине.

Из конкретно презентованог чињеничног стања евидентно је да је подносиоцу жалбе престао радни однос са навршених 40 година радног стажа, да су из његових примања издвајани доприноси за пензијско и инвалидско осигурање, да подносилац жалбе тренутно не може остварити пензију и да води управне спорове који могу потрајати дужи период, те је и за очекивање да ће све већи број лица, односно полицијских службеника у институцијама Босне и Херцеговине суочавати са сличним проблемом, немогућности остваривања права на пензију. Ради свега наведеног, омбудсмани су мишљења да је примарно да се осигура једнак третман свих полицијских службеника без обзира на то да ли су припадници ентитетских или државних органа Босне и Херцеговине. По мишљењу омбудсмана, тренутна законска регулатива не представља праведно рјешење и подносилац жалбе сноси посљедице не само у смислу материјалне штете, већ на начин ускраћивања права у одређеном периоду. Омбудсмани оцјењују да је потребно да органи власти уложе додатне напоре и посебну пажњу и ријеше статус подносиоца жалбе и полицијских службеника у Босни и Херцеговини, на начин да се истим омогући несметано уживање права на пензију.

Стога, омбудсмани су Министарству цивилних послова Босне и Херцеговине, Вијећу министара Босне и Херцеговине, Влади Републике Српске и Фонду пензијског и инвалидског осигурања Републике Српске, издали и препоруку број П-119/17 од 1. 6. 2017. године, којом се од наведених органа тражи предузимање додатних мјера из своје надлежности како би се извршило усаглашавање законодавства којим се уређује престанак радног односа и остваривање права из пензијског осигурања свих полицијских службеника у Босни и Херцеговини.

Након издавања препоруке, омбудсмани су запримили изјашњења Вијећа министара и Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине, о предузимању одређених мјера ради реализације препоруке. Фонд ПИО Републике Српске је обавијестио омбудсмана да

„нема надлежности нити могућности за усаглашавање или измјену постојећег законодавства“.

При остваривању права на пензију проблем представљају и споре процедуре увођења у право уколико је жалилац радни стаж остварио у другим државама (предмет број Ж-БЛ-05-424/16). Ради се о одређивању сразмјерног дијела пензије, који пада на терет различитих носилаца осигурања, у складу са споразумом о социјалном осигурању, које је Босна и Херцеговина потписала с другим државама. Иако постоји обавеза службене сарадње фондова/завода за пензијско и инвалидско осигурање, поступци могу дуже трајати зависно од сложености прикупљања документације на основу које се утврђује радни стаж и на основу које су уплаћени доприноси.

5.3. Здравствена заштита

Европском социјалном повељом утврђено је право на здравствену заштиту.

У члану II (1 и 2) Устава Босне и Херцеговине одређено је да ће Босна и Херцеговина и оба ентитета осигурати највиши ниво међународно признатих људских права и основних слобода те да се права и слободе предвиђени у Европској конвенцији за заштиту људских права и основних слобода и у њеним протоколима директно примјењују у Босни и Херцеговини. Ови акти имају приоритет над свим осталим законима. У Каталогу права Устава Босне и Херцеговине не налазе се одредбе о праву на здравствену заштиту, а чланом III Устава Босне и Херцеговине одређено је да све владине функције и овлашћења која нису овим уставом изричито повјерена институцијама Босне и Херцеговине припадају ентитетима. Устав Републике Српске право на здравствену заштиту гарантује чланом II 37, а Устав Федерације Босне и Херцеговине то право гарантује чланом II 2.

У складу с тим, питање здравствене заштите у Босни и Херцеговини регулисано је законима на ентитетским нивоима и Брчко дистрикту Босне и Херцеговине.

Проблеми постоје у случајевима када кантони доносе прописе, посебно подзаконске акте, а да при томе не усклађују исте са федералним прописима. То има за посљедицу да су кантонални прописи из области здравства често неусуглашени с федералним прописима.

Са основа повреде права на здравствену заштиту запримљено је 48 жалби.

Подношене жалбе односе се на немогућност остваривања здравствене заштите због неуплаћивања доприноса за здравствено осигурање од стране послодаваца, тешкоће у остваривању права на рефундирање трошкова пружених здравствених услуга, немогућност приступа одређеним љекарским услугама због недоласка љекара у мјесто пребивалишта жалиоца или из других разлога, проблеме при остваривању права на пружање хитне медицинске помоћи, немогућност остваривања здравствене заштите пензионерима Федерације Босне и Херцеговине, који су радни стаж и пребивалиште имали на подручју Републике Српске, а који су се преселили на подручје Републике Хрватске, односно Републике Србије итд.

Примјер: Преко 60 запосленика, предмет¹²⁵, Шумарства Мостар обратило се за помоћ јер им Завод за здравствено осигурање Херцеговачко-неретванског кантона одбија овјерити здравствене књижице. Остали су без здравствене заштите иако су све вријеме уредно плаћани порези и доприноси из радног односа. Разлог повреде права јесу наводна

¹²⁵ Ж-МО-04-137/17

дуговања њиховог послодавца Заводу за период 2002. и 2003. године. Након интервенције омбудсмана жалиоци су остварили своја права.

Примјер: У предмету¹²⁶ одговорна страна је Завод за здравствено осигурање Кантона 10, због немогућности остваривања права на здравствено осигурање, иако жалилац као пензионисано лице то право треба да има. Завод за здравствено осигурање Кантона 10 обавјештава омбудсмана да Федерални завод за пензијско и инвалидско осигурање није извршио одговарајућу пријаву на здравствено осигурање у Порезној управи Федерације Босне и Херцеговине путем јединственог система регистрације за подносиоца. Након што се жалилац обратио Федералном заводу за пензијско и инвалидско осигурање, те након што је тај Завод предузео одређене радње, подносилац жалбе је остварио право на здравствено осигурање, о чему је обавијестио омбудсмана дана 18. 4. 2017. године.

Примјер: Предмети¹²⁷ по жалбама двоје жалилаца због немогућности остваривања здравственог осигурања. Жалилац има пребивалиште у Загребу. Право на старосну пензију остварио је 2007. године, те је од тада до 2009. године био корисник исте код Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, а из разлога што је на територији овог ентитета живио и радио до ратних догађања. Жалилац је 2009. године пребачен у Федерални завод за здравствено осигурање, међутим, до дана обраћања омбудсменима, 24. 9. 2015. године, ни један завод није уплаћивао здравствено осигурање. Жалитељка истиче да је остала без здравственог осигурања у Републици Хрватској, у којој живи већ 22 године, да је прије ратних догађања, све до 1993. године, живјела у Бањој Луци. Надаље, да се из достављене документације види да остварује право на инвалидску пензију из ФЗ МИО/ПИО. Хрватски завод за здравствено осигурање Омиш је од Фонда здравственог осигурања Републике Српске затражио здравствено осигурање за жалитељку, али је захтјев одбијен.

Током поступка истраживања утврђена је суштина проблема, а то је да се не може утврдити надлежни носилац осигурања здравствене заштите за пензионере Федерације Босне и Херцеговине, који су радни стаж и пребивалиште имали на подручју Републике Српске, и који су се преселили на подручје Републике Хрватске и Републике Србије.

Према достављеним изјашњењима, евидентно је да је проблем здравственог осигурања за лица која су пензију оствариле у Босни и Херцеговини, а тренутно живе у иностранству, познат власти у Босни и Херцеговини, те да су предузимане одређене активности како би се ово питање ријешило.

Омбудсмани Босне и Херцеговине сматрају да комплексност овог проблема у вези са надлежности или одбијањем надлежности различитих тијела власти Босне и Херцеговине, не треба за посљедицу да има немогућност остваривања права, као у конкретном случају права на здравствену заштиту подносилаца жалби, већ да власти треба да предузму неопходне активности и мјере како би се ово питање превазишло и ријешило у корист жалилаца. Стога је издата препорука број П-275/15 од 16. 12. 2015. године, којом се Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине, Завод здравственог осигурања и реосигурања Федерације Босне и Херцеговине, Фонд за здравствено осигурање Републике Српске, Федерално министарство здравства и Министарство здравља и социјалне заштите

¹²⁶ Ж-ЛИ-04-81/17

¹²⁷ Ж-СА-04-1010/14 и Ж-СА-04-728/15

Републике Српске позивају да предузму активности и мјере у оквирима својих надлежности у циљу проналажења одговарајућих рјешења и омогућавања остваривања здравствене заштите пензионерима Федерације Босне и Херцеговине, који су радни стаж и пребивалиште имали на подручју Републике Српске, а који су се преселили на подручје Републике Хрватске, односно Републике Србије. Од наведених тијела је затражено да о начину поступања у року од 60 дана од дана примања препоруке обавијесте омбудсмане.

Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине, својим актом од 16. 2. 2016. године, обавјештава омбудсмане да је упутило позив надлежним институцијама за здравствено осигурање у Босни и Херцеговини за састанак који је планиран за 9. 3. 2016. године, у циљу проналажења одговарајућих рјешења. Новим актом од 1. 11. 2016. године, наведено министарство обавјештава омбудсмане „да проблем постоји дуги низ година и да су провођене бројне активности у циљу проналаска одговарајућих рјешења, те да су одржавани састанци у настојању да се у што скорије вријеме пронађу одговарајућа рјешења и пензионерима Федерације Босне и Херцеговине који су радни стаж и пребивалиште имали на подручју Републике Српске, а који су се преселили на подручје Републике Хрватске, односно Републике Србије, омогући остваривање здравствене заштите“. Наведени проблем до данас није ријешен.

Како наведени проблем постоји и даље, омбудсмани су поднеском од дана 22. 11. 2017. године од Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине поновно затражили информацију о предузетим радњама по издатој препоруци, а све у циљу коначног рјешавања овог проблема. Одговор још није запримљен.

Примјер: Фонд здравственог осигурања Републике Српске, Канцеларија Бања Лука, по наводу жалитељке, одговорна је страна у предмету¹²⁸. Жалба је поднесена због рјешења Фонда од 10. 2. 2017. године, којим се одбија као неоснован захтјев жалитељке за признавање права на прву процедуру асистираних репродукције (вантјелесне оплодње) из разлога што супруг жалитељке нема статус осигураног лица Фонда. Омбудсмани су издали препоруку број П-136/17 од 22. 5. 2017. године, којом се руководиоцу Канцеларије Фонда налаже да без одлагања, из оквира својих надлежности, предузме све одговарајуће радње и мјере како би донесено рјешење прогласио неважећим и подносио жалбе признао право на поступак асистираних репродукције. Актом од 4. 8. 2017. године, одговорна страна је обавијестила омбудсмане да је неважећим прогласила донесено рјешење и подносио жалбе одобрила прву процедуру асистираних репродукције.

Примјер: Предмет¹²⁹, у којем Дом за стара и немоћна лица „Миран сан“, подружница Илица, као одговорну страну означава ЈУ Завод за хитну медицинску помоћ Кантона Сарајево, због наводног непружања медицинске помоћиштићеници, којој је дана 21. 9. 2016. године позлило.

Суштина проблема односи се на функционисање приватних установа социјалне заштите, као што су старачки домови који не осигуравају и здравствену заштиту те ово право за кориснике које су примили на бригу на комерцијалној основи настоје за корисника осигурати кроз службу хитне помоћи, чија то није сврха. Ситуација је посебно сложена уколико је корисник здравствено осигуран изван подручја у којем се налази установа

¹²⁸ Ж-БЛ-04-233/17

¹²⁹ Ж-СА-04-942/16

социјалне заштите, а додатан проблем је уколико је та установа подружница установе са сједиштем у другом кантону. Омбудсмани примјећују да питање функционисања социјалних установа захтијева додатну пажњу, посебно установа за збрињавање дјеце и старих лица, због њихове угрожености и обавезе друштва да осигура додатну заштиту и подршку.

Примјер: Жалитељка у предмету¹³⁰, против одговорне стране Завода за здравствено осигурање Кантона 10 истиче да у Дом здравља Купрес већ три мјесеца не долазе педијатар и гинеколог, а што је претходних година била устаљена пракса. Након интервенције Омбудсмана, Дом здравља Купрес доставља изјашњење од 31. 3. 2017. године, у којем се истиче да педијатар и гинеколог поновно долазе два пута мјесечно.

У предмету број Ж-БР-04-145/15, по жалби предсједнице Удружења хроничних бубрежних болесника „Бубрег“ Брчко, жалбени наводи се односе на рад Одјела за здравство и остале услуге Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, због неформирања листе за трансплатацију органа у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине, немогућности лицима које се налазе на дијализи и којима је потребна трансплантација бубрега да се уврсте у ту листу. Жалитељка наводи да се обољеле особе с подручја Брчко дистрикта Босне и Херцеговине не налазе ни на једној листи у Босни и Херцеговини, везано за трансплатацију бубрега, чиме им је ускраћено право на једнакост поступања. Међутим, евидентно је да у Босни и Херцеговини постоје проблеми који онемогућавају у потпуности остваривање права на трансплантацију органа. Обавеза је надлежних органа да предузму ефикасне мјере и радње у циљу рјешавања овог проблема, односно омогућавања остваривања права на здравствену заштиту у складу са Уставом Босне и Херцеговине и међународним стандардима.

5.4. Социјална заштита

Све већи број грађана у Босни и Херцеговини има потребу за одређеним облицима социјалне заштите. Стање велике неупосленост, мале пензије, радници који су након гашења фирми остали без посла, итд. указују на то да се социјална права угрожених становника морају ставити у фокус.

Број жалби из ове области не осликава право стање ствари, које је много горе. Социјална помоћ је симболична и не може осигурати основне животне потребе.

Жалбе се односе на нерјешавање захтјева за једнократну новчану помоћ, потребе стамбеног збрињавања, неке странке су принуђене, због немогућности плаћања обавеза по рачунима за гријање, подносити захтјев за искључење из система даљинског гријања. Због немогућности плаћања обавеза по рачунима за испоручену електричну енергију, електродистрибуције врше искључење таквих домаћинстава с електромреже. Надаље, постоје проблеми с осигуравањем огрјева, а проблем је тим тежи јер се најчешће ради о старим и немоћним лицима. Запримљене су и жалбе повратника због немогућности прикључења домаћинства на електромрежу под повољнијим условима итд.

¹³⁰ Ж-ЛИ-04-74/17

Примјер: Подносиатељка жалбе¹³¹ истиче да се у више наврата обраћала Центру за социјални рад Града Добој, са захтјевом за додјелу једнократне новчане помоћи. Тражену помоћ није добила, с тим што је Центар за социјални рад дана 31. 5. 2017. године позвао жалитељку да достави одређену документацију.

Центар за социјални рад је дана 31. 7. 2017. године доставио изјашњење у којем се наводи да је жалитељки, рјешењем од 19. 7. 2017. године, одобрена једнократна новчана помоћ у висини од 50,00 КМ у сврху ублажавања стања социјалне потребе. У одговору се истиче да је жалитељка дана 2. 6. 2009. године остварила право на једнократну новчану помоћ у износу од 200,00 КМ. Поднеском од 29. 9. 2017. године, Центар за социјални рад обавјештава омбудсмане да је жалитељка дана 21. 8. 2017. године поднијела нови захтјев за додјелу једнократне новчане помоћи у сврху куповине огрјева. С обзиром на то да у 2017. години није донесена одлука о проширеним правима и социјалној заштити Града Добој, којом би било могуће регулисање субвенције за куповину огрјева и регулисање дуга за електричну енергију, не можемо удовољити поднесеном захтјеву. Омбудсмани су оцијенили да је Центар за социјални рад Града Добој поступао у складу са законом, те затворили предмет по поднесеној жалби.

Примјер: Као одговорну страну жалитељка, предмет¹³², наводи Службу за општу управу и стамбене послове Града Зенице. Као проблем истиче деложацију из стана коју су овлашћени радници покушали у неколико наврата извршити. Омбудсмани су запримили изјашњење Града Зенице у којем се наводи да „није извршена деложација подносиатељке жалбе, те да служба покушава изнаћи могућност премјештаја именоване у условнији стан од понуђеног“. Омбудсмани су оцијенили да је одговорна страна удовољила захтјеву жалитељке и да изналази могућност премјештаја у условнији стан од понуђеног, те затворили предмет.

Примјер: Жалилац у предмету¹³³ наводи да се обратио Центру за социјални рад Дрвар за додјелу једнократне новчане помоћи. Омбудсмани нису запримили одговор Центра. Обратио се и начелнику општине Дрвар са захтјевом за додјелу бесплатног огрева. Омбудсмани су запримили изјашњење начелника који истиче да, у складу са критеријумима, жалилац не испуњава услове за додјелу помоћи јер остварује примања која су већа него што има 60% грађана Дрвара. Жалилац није доставио одговор на изјашњење начелника.

Примјер: У предмету¹³⁴ жалитељка наводи да је Центру за социјални рад у Гламочу поднијела захтјев за једнократну новчану помоћ, потребну за куповину хране и пелена за малољетну дјецу која се налазе на лијечењу у Мостару, као и за путне трошкове до Мостара. Центар за социјални рад је обавијестио омбудсмане да је начелник општине Гламоч жалитељки исплатио 200,00 КМ помоћи, а да ће и Центар за социјални рад удовољити захтјеву када буду уплаћена средства од стране Министарства рада, здравства и социјалне његе Кантона 10.

¹³¹ Ж-СА-04-689/17

¹³² Ж-СА-04-766/16

¹³³ Ж-ЛИ-04-360/17 и Ж-ЛИ-04-362/17

¹³⁴ Ж-ЛИ-04-390/17

Примјер: У предмету¹³⁵ жалилац истиче да је Акционарском друштву „Топлана“ Бања Лука, дана 3. 5. 2017. године, поднио захтјев за искључење стана са система даљинског гријања због немогућности плаћања обавеза, јер се налази у тешкој материјалној ситуацији. До дана обраћања омбудсманима није запримио одговор на поднесени захтјев. Одговорна страна је обавијестила омбудсмане да је корисник гријања „писменим путем обавијештен о давању сагласности за искључење стана из топлификационог система, дописом број 04-7480-2/17 од 12. 9. 2017. године“.

Предмет: Жалитељи и њихови родитељи у предмету¹³⁶ су до избијања ратних сукоба у Босни и Херцеговини живјели у Горњој Саници, општина Кључ, те су имали прикључену електричну енергију, а након рата електрична енергија никада није прикључена. Одговорна страна „Електродистрибуција“ Бихаћ обавјештава омбудсмане да подносиоци жалбе могу бити прикључени на дистрибутивну мрежу, под повољнијим условима у својству повратника уз приложено увјерење надлежне општине, којим се потврђује статус повратника. У супротном, да би се прикључили на електродистрибутивну мрежу, дужни су да плате прикључак у износу од 1.528,62 КМ. Општина Кључ је доставила одговор омбудсманима, у којем се наводи да подносиоци жалбе нису повратници јер се не враћају у своје раније пребивалиште – чињеница да именовани имају некретнине у општини Кључ не игра улогу у признавању статуса повратника. Како се ради о осјетљивој категорији људи који су били принуђени да избијањем ратних дејстава напусте своје објекте, омбудсмани сматрају да је у оваквим случајевима потребно шире и флексибилније тумачити наведену проблематику. Наиме, није праведно, а ни стимулирајуће за одрживи повратак, да наведена лица, која су често у незавидном социјалном статусу, плате прикључак око 1.500,00 КМ. Омбудсмани су дана 13. 10. 2017. године „Електродистрибуцији“ Бихаћ и Општини Кључ упутили препоруку број: П-257/17 да омогуће прикључење на електродистрибутивну мрежу за подносиоце жалбе, без накнаде, а да за остала лица у истој правној ситуацији нађу систематско рјешење било путем измјене општих аката било путем оснивања посебних фондова. Како су надлежни органи доставили одговор да нису у могућности поступити по препоруци, упућен је акт Регулаторној комисији за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине која надзире рад „Електродистрибуције“ Бихаћ, која је обавијестила омбудсмане да се обратила „Електродистрибуцији Бихаћ“, ради достављања образложења у вези са наведеним предметом.

Примјер: Подносиатељка жалбе¹³⁷ је као одговорну страну означила ЗП „Електрокрајина“ а.д. Бања Лука, која је због неизмирених дугова за испоручену електричну енергију покренула судски поступак. Како жалитељка није пристала да у ратама отплати дуг, који износи 3.606,56 КМ, а из разлога што јој висина пензије износи 100 КМ, искључена је са електродистрибутивне мреже. Своје обавезе за које није наступила застара уредно измирује, па сматра да није требало да буде искључена са мреже до окончања судског поступка. Омбудсмани су покренули истрагу, након које је жалитељка дана 20. 11. 2017. године обавијестила о поновном прикључењу на електродистрибутивну мрежу.

¹³⁵ Ж-БЛ-05-611/17

¹³⁶ Ж-БЛ-04-456/17, Ж-БЛ-04-499/17 и Ж-БЛ-04-585/17

¹³⁷ Ж-БЛ-04-627/17

Све наведено упућује на закључак да у Босни и Херцеговини постоје евидентни социјални проблеми, на које власти не реагују у складу са својим обавезама и правима жалилаца.

Посебно забрињавају случајеви јавних предузећа, која, користећи свој монополски положај (електропривреда и комунална предузећа), прибјегавају искључењу домаћинства с електро и водоводне мреже због неплаћања рачуна, а што је у супротности с чланом 11 Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима.

5.5. Комуналне услуге

Жалбе које су разматране од стране оОмбудсмана односиле су се на непружање и ускраћивање услуга од стране комуналних предузећа, неправилности приликом обрачунавања комуналних услуга, застарјелост комуналних потраживања, итд. У извјештајном периоду запримљено је 99 жалби грађана.

На основу запримљених жалби евидентно је, а што је дугогодишња пракса у раду комуналних предузећа, да прибјегавају искључењу домаћинства с водоводне мреже у случају неплаћања услуга. Овакво понашање комуналних предузећа није у складу са чланом 11 Међународног пакта о економским социјалним и културним правима, којим се јамчи сваком појединцу право на одговарајући животни стандард и стално побољшање животног стандарда. Користећи се искључењем с водоводне мреже домаћинства, као провјереним рецептом због неплаћања комуналних услуга, та предузећа врше присилу која има карактер казне. Умјесто да поднесу тужбу суду, уз претходно слање опомене, комунална предузећа искључују домаћинства с водоводне мреже, шаљући поруку јавности да им је битна само наплата њихових потраживања, а не уважавање тешке ситуације грађана и међународних докумената о људским правима, која је Босна и Херцеговина ратификовала.

Предмете везано за комуналне услуге омбудсмани најчешће просљеђују Омбудсману за потрошаче, с којим је успостављена добра сарадња. Ипак, како је приступ питкој води људско право загарантовано међународним стандардима, то омбудсмани поступају по овим предметима.

Примјер: Група, предмет¹³⁸, грађана–становника мостарског социјалног насеља „Бафо“ поднијела је жалбу против ЈП Водовод д.о.о. Мостар, које им, како наводе, неоправдано испоставља високе мјесечне рачуне за потрошњу воде. Жалилац истиче да му је дана 26. 9. 2017. године, од стране радника наведеног предузећа искључена вода због наводног дуговања за потрошњу воде, у која се урачунавају и дуговања из ранијих година. Један од жалилаца живи од минималног износа социјалне помоћи те има троје дјеце на школовању. Поднеском од 6. 11. 2017. године, Водовод д.о.о. Мостар обавјештава омбудсмани да је са грађанима насеља „Бафо“ (33 породице) постигнут договор и у току је потписивање уговора са грађанима. Уколико грађани испоштују своје потписане уговоре, Водовод ће и даље пружати комуналну услугу, а уколико не поштују биће ускраћени за њено пружање.

¹³⁸ Ж-МО-05-111/17 и Ж-МО-05-112/17

Примјер: ЈУ Мјешовита средња школа „Бужим“, предмет¹³⁹, од стране ЈКБ „Ткомб“ Бужим искључена је вода јер школа није имала средства за плаћање рачуна за воду. Након интервенције Омбудсмана успостављено је снабдијевање школе водом.

Примјер: У жалби¹⁴⁰ се наводи да предузеће „Чистоћа“ а.д. Бања Лука, уопште не купи смеће у Улици Од Змијања Рајка, у којој углавном станују стара и немоћна лица, као и особе са инвалидитетом. Од наведених се захтијева да носе смеће на удаљености од једног километра.

Омбудсмани су издали препоруку број П-225/17 од 22. 9. 2017. године, којом од наведеног предузећа тражи проналажење рјешења за одвоз смећа у Улици Од Змијања Рајка, Бања Лука.

„Чистоћа“ доставља одговор, 17. 10. 2017. године, да наведени проблем није у надлежности тог комуналног предузећа. То предузеће само врши услугу одвоза и одлагања комуналног отпада, а контејнери и постављање контејнера је у искључивој надлежности Града Бања Лука. Жалилац живи у улици која је неприступачна за улазак возила комуналног предузећа. Закон о комуналној дјелатности није прецизирао удаљеност од мјеста становања до постављеног контејнера, па је жалилац проблем морао рјешавати у Одјељењу за комуналне дјелатности. Препорука није прихваћена.

Наводимо и позитиван примјер у раду комуналних предузећа након поднесене жалбе, а када након интервенције Омбудсмана буде отклоњена повреда права.

Примјер: Као противну страну жалитељка¹⁴¹ наводи КЈКП „Водовод и канализација“ д.о.о. Сарајево, због испостављања рачуна за које је наступила застара, те неправилности у обрачунавању пружених услуга.

Након истражног поступка у којем су потврђени жалбени наводи, омбудсмани су издали препоруку број П-45/17 у којој се наводи: “Потребно је да КЈКП Водовод и канализација д.о.о. Сарајево достави образложење за извршену корекцију рачуна подносиољке жалбе, те предузме мјере с циљем удољољавања њеном захтјеву који се односи на застару дуговања, те да подносиољки жалбе достави одговор поводом навода којима указује на неправилности у обрачунавању пружених услуга, односно терећења за дуг који не сматра својим и да у року од 30 дана од дана примања препоруке омбудсмане обавијести о предузетим мјерама...”

Дана 29. 3. 2017. године запримљен је одговор на препоруку у којем се истиче да је Комисија за корекцију рачуна за воду и одвођење отпадних вода донијела одлуку којом је потрошач обавијештен дописом од 28. 12. 2016. године, у којем се наводи: „Размотрили смо Ваш захтјев по основу испостављених рачуна за утрошену воду и одвођење отпадних вода и сматрамо га оправданим... и одлучили да се Ваше дуговање умањи за 247,00 КМ, те да Ваше преостало дуговање износи 682,75 КМ.”

Примјер: Број предмета: Ж-СА-05-835/17. Предмет је отворен *ex officio*, након што су медији информисали јавност о прекомјерној употреби силе радника Министарства унутрашњих послова Средњобосанског кантона, према мјештанима мјесне заједнице Крушчица, општина Витез, а након што су грађани покушали спријечити извођење радова

¹³⁹ Ж-СА-04-464/17

¹⁴⁰ Ж-БЛ-04-673/16

¹⁴¹ Ж-СА-05-111/16

на изградњи мини-хидроцентрале. Фирма Nigason д.о.о. Сарајево од надлежних органа је прибавила потребне дозволе за изградњу наведене хидроцентрале, а грађани мјесне заједнице Крушчица сматрају да се изградњом хидроцентрале угрожава њихово право на питку воду те врши девастирање околине, а што су надлежни органи приликом издавања потребне документације наведеном предузећу занемарили.

Омбудсмани су од релевантних органа власти затражили одговарајућа изјашњења, из којих се види да је прибављена сва потребна документација за извођење наведених радова. Омбудсмани настављају пратити даљи ток развоја ситуације по овом проблему.

5.6. Образовање

По основу повреде права на образовање за примљено је 29 жалби. Од укупног броја за примљених жалби, 13 жалби се односи на основно образовање, 12 жалби на високо и четири жалбе на средње образовање. Једна жалба се односи на немогућност тренирања у спортском клубу.

Из области основног образовања, двије (2) жалбе су поднијели родитељи због лошег квалитета наставе у школи, а једну (1) жалбу због честих кадровских промјена у школи. Три (3) жалбе се односе на непрофесионалан рад наставника, а четири (4) жалбе на избор наставног особља по расписаном конкурс. По једна (1) жалба за примљена је по захтјеву да се одгоди упис дјетета у школу, по основу права одраслих на основно образовање те у вези са разрјешењем директорке.

Након интервенције Омбудсмана одговорни органи су предузели одговарајуће мјере и радње у циљу превазилажења насталих проблема.

Што се тиче средњег образовања, двије (2) жалбе се односе на проблеме везано за упис нових ученика, једна (1) на непотписивање свједочанстава и једна (1) због кршења одредаба правилника о полагању поправних испита.

Омбудсмани су у предмету Ж-БР-04-265/17 издали препоруку Министарству образовања, науке, културе и спорта Тузланског кантона, Мјешовитој средњој школи Живинице, Инспекторату образовања, науке, културе и спорта Тузланског кантона и Педагошком заводу Тузланског кантона “да без одлагања у оквиру властитих надлежности, предузму законом прописане мјере у циљу наставка школовања свих ученика Мјешовите средње школе Живинице, уз уважавање принципа једнаког поступања и недискриминације, посебно водећи рачуна о најбољем интересу дјетета“ и “да у оквиру властитих надлежности убудуће осигурају уписни и наставни процес у Мјешовитој средњој школи Живинице у складу са домаћим законодавством и међународним стандардима заштите права дјете”...

Жалбе грађана из области високог образовања односе се на повреде права напредовања, обране докторске дисертације, довођења у заблуду у вези с остваривањем ECTS бодова по завршеном факултету, поврат новчаног износа школарине, нарушавање кодекса наставничке етике итд.

Примјер: Жалитељки¹⁴² је онемогућена обрана докторске дисертације на Филозофском факултету Универзитета у Сарајеву, јер није формирана комисија за оцјену подобности теме докторске дисертације подносиољке жалбе. Филозофски факултет актом од 8. 2.

¹⁴² Ж-СА-04-988/15

2017. године обавјештава омбудсмане да је „Вијеће Филозофског факултета Универзитета у Сарајеву утврдило Приједлог одлуке о образовању комисије за оцјену подобности теме докторске дисертације, а Сенат Универзитета одлуком број 01-7639/16, од 30. 11. 2016. године донио коначну одлуку о именовању комисије; да је кандидату одобрен наставак студија и омогућен упис у циљу завршетка студија и одбране докторске дисертације“.

Примјер: Жалилац¹⁴³ је након завршетка студија на Машинском факултету Универзитета у Бањој Луци добио звање дипломираног инжењера машинства и увјерење о 210 остварених ECTS бодова. Наводи да су га тијела факултета, током школовања, држала у заблуди да се ради о лиценцираном програму који носи 240 ECTS бодова. У више наврата се обраћао Машинском факултету, о чему свједоче и копије доставница, међутим, наводи да одговор на упућене дописе никада није добио.

Након провођења истражног поступка омбудсмани су жалбене наводе оцијенили основаним. У складу с тим, издали су препоруку број П-142/17 од 4. 7. 2017. године, којом позивају Министарство просвјете и културе Републике Српске и Машински факултет Универзитета у Бањој Луци „да предузму све потребне мјере и радње те у што краћем року ријеше статус ових лица у складу са изнесеним мишљењем Омбудсмана. Да у року од 60 дана обавијесте омбудсмане о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализовању ове препоруке“.

Машински факултет је доставио одговор на препоруку од 8. 9. 2017. године, у којем се истиче да је приступљено рјешавању наведеног проблема те да „студентима који су завршили 3,5-годишњи студиј, омогућен је мастер студиј у трајању од двије године (120 ECTS) при чему им се признаје 30 ECTS бодова са првог циклуса. Ову могућност су искористила три студента у школској 2016/2017. години. Такође ће им бити омогућено да заврше први циклус у трајању од четири године (240 ECTS бодова) тако што ће морати да положе испите који носе 30 ECTS бодова (30 ECTS бодова ће им бити признато са завршног студија). Студентима који до данас нису завршили студиј омогућено је да упишу студиј по моделу 3 плус 2, одлуком наставно-научног вијећа Машинског факултета од 4. 5. 2017. године“.

Примјер: Мајка, предмет¹⁴⁴, ученице Средње музичке школе у Тузли, која је похађала и наставу у Католичком школском центру у Тузли, као одговорну страну означила је Средњу музичку школу у Тузли и Инспекторат за образовање, науку, културу и спорт Тузланског кантона. Као разлог подношења жалбе наводи да је њена кћерка због изостанака у Средњој музичкој школи морала полагати разредни испит, којом приликом је ова школа прекршила Правилник о организацији, начину и времену полагања допунских, разредних и поправних испита („Службене новине Тузланског кантона“, број 02/11). Наиме, Педагошки завод није запримио попис ученика који треба да полажу разредни испит, као ни листу чланова комисије у року од десет (10) дана прије самог испита. Инспекторат за образовање, науку, културу и спорт Тузланског кантона није предузео одговарајуће радње из оквира своје надлежности како би се наведене неправилности отклониле, иако је од стране жалитељке био упознат са истима.

¹⁴³ Ж-БЛ-04-771/16

¹⁴⁴ Ж-БР-04-170/17

Омбудсмани су провели поступак истраживања те након запримљених одговора обавијестила жалитељку. Омбудсмани су дана 18. 7. 2017. године запримили изјашњење жалитељке у којем наводи да је „Инспекторат за образовање при кантоналној управи за инспекцијске послове ТК утврдио неправилности у одржавању разредних испита, те је поништио исти. Разредни испит је потом поновљен, гдје је моја кћерка положила два предмета, а из једног упућена на поправни“.

Примјер: Подносилац жалбе¹⁴⁵ се обратио Омбудсману за људска права поводом потврде дипломе и акредитације Универзитета Слобомир из Бијељине, а ради похађања мастер студија на Конзерваторију у Трсту. Након поступка у предмету, током које су потврђени наводи подносиоца жалбе о повреди његових права, омбудсмани су упутили препоруку¹⁴⁶ Агенцији за развитак високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине да донесе одлуку о акредитацији Универзитета Слобомир из Бијељине у складу са позитивним прописима и налазима из препоруке. Даном 25. 9. 2017. године, путем пуномоћника, Агенција за развој високог образовања и осигурања квалитета Босне и Херцеговине доставила је одговор у којем се наводи да је препорука Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине „непроводива и неприхватљива“ са позивом на подјелу надлежности између државних и ентитетских тијела и са позивом на позитивне прописе и интерне акте који регулишу процедуру акредитације.

С обзиром на то да Агенција за развој високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине одбија да донесе одлуку о упису једног од универзитета у Босни и Херцеговини у Регистар акредитованих високошколских установа на државном нивоу, као и да одбија поступити по препоруци Омбудсмана за људска права, којом је тражено да Агенција донесе одлуку о акредитацији у складу са позитивним прописима, што би требало да јој буде основна дјелатност и без интервенције било којег тијела, омбудсмани су упутили обавијест о спровођењу препоруке Вијећу министара Босне и Херцеговине и Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине, тражећи да на наредној сједници размотре овај случај кршења права грађана и предузму мјере на спровођењу препоруке, у оквиру својих овлашћења.

У предмету број: Ж-БР-04-148/17, жалитељка истиче да је била члан Комисије за спровођење процедуре гласања за избор в.д. декана Филозофског факултета Универзитета у Тузли, када је на гласачком мјесту дошло до инцидента. Наиме, један професор је бурно реаговао на име колеге и пред члановима Комисије који су с њим сами били у просторији изјавио „да ћемо сви добро видјети ко је он и да неће дозволити да неко ко негира геноцид буде изабран за декана“. Комисија је сачинила службену забиљешку и послала је на поступање Етичком комитету. У међувремену је Комисија позивана на разговор код в.д. деканице, с циљем смиривања ситуације и покушаја да Комисија измијени свој исказ. Чланови Комисије су били одлучни да се случај процесуира, а професор који је изазвао инцидент адекватно санкционише, након чега је он упутио своје изјашњавање Етичком комитету у којем негира све наводе Комисије и у којем је жалитељку на најгрубљи начин извријеђао ставивши је у контекст ратних злочинаца. Написао је да су њени сународњаци у јулу 1995. године у Сребреници убили његовог брата и још 27 најближих рођака,

¹⁴⁵ Ж-БЛ-04-419/17

¹⁴⁶ П-200/17 од 7. 3. 2017. године.

запалили му кућу и протјерали из завичаја. Етички комитет је његове ријечи оцијенио као дјело с елементима казнене одговорности, па су због немогућности давања приједлога строжег санкционисања упутили случај на поступање ректорки. Ректорка није предузела ништа него је предмет поново вратила на поступање Етичком комитету, који је наведеног професора позвао на извињење, иако позив на извињење није прописан Статутом Универзитета у Тузли, као мјера за санкционисање понашања које је у супротности са актима Универзитета.

Након истражног поступка, омбудсмани су, поштујући право на слободу изражавања, оцијенили непримјереним начин изражавања поменутог професора, те закључили да је на Универзитету у Тузли дошло до повреде одредаба Кодекса наставничке етике ЈУ Универзитета у Тузли, а да ни Етички комитет ни ректорка Универзитета нису предузели прописане мјере из оквира своје надлежности, како би се на одговарајући начин санкционисало непримјерено понашање редовног професора Филозофског факултета овог универзитета.

Омбудсмани указују на то да је обавеза управљачких тијела Универзитета у Тузли предузимање активности и мјера у циљу законитог функционисања установе на чијем су челу, осигурање заштите права запосленика, а што укључује и успостављање ефикасног система заштите од дискриминације, односно говора мржње у конкретном случају. С тим у вези, омбудсмани су издали препоруку број П-183/17 од 26. 7. 2017. године, којом траже да ректор Универзитета у Тузли, декан Филозофског факултета и Етички комитет Универзитета у Тузли, по жалби жалитељице, у оквиру своје надлежности предузму одговарајуће мјере, осигурају да се универзитетски наставници, сарадници, научници и истраживачи Универзитета у Тузли у својим јавним иступима и међусобној комуникацији суздрже од коришћења говора који може бити увредљив за било које лице или групу лица у Босни и Херцеговини, или може прерасти у говор мржње, те да осигурају да се у цијелости поштује одредба Кодекса наставничке етике ЈУ Универзитета у Тузли и предузму одговарајуће мјере у случају кршења истих.

Поднеском од 20. 11. 2017. године, Етички комитет обавјештава омбудсмане да „сматра да је изрицањем личне опомене професору, те његовим јавним извињењем за своје поступке и ријечи, закључена спорна ситуација“.

5.7. Иницијативе за измјену закона из области економских, социјалних и културних права

Омбудсмани су током извјештајног периода поднијели пет (5) иницијатива за измјене и допуне закона, а како слиједи:

Примјер¹⁴⁷: Омбудсмани су дана 9. 6. 2017. године упутили иницијативу број П-141/17, којом се Влади Републике Српске и Влади Федерације Босне и Херцеговине указује на потребу измјене и допуне Закона о државним службеницима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 118/08, 117/11, 37/12) и Закона о државној служби у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, бр. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06, 4/12). Иницијатива се односи на потребу да Влада Републике Српске и Влада Федерације Босне и Херцеговине ускладе одредбе својих

¹⁴⁷ Ж-БЛ-05-414/17.

закон о државној служби са Законом о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине, на начин да се број чланова комисија за избор повећа у корист оних које именује Агенција за државну управу/службу у односу на оне који се именују у име тијела на који се односи јавни конкурс.

Актом број: 10.2-020-1649/17, од дана 12. 7. 2017. године, Министарство управе и локалне самоуправе Републике Српске, у име Владе Републике Српске, доставило је одговор по упућеној иницијативи. У акту се, између осталог, наводи да ће у склопу пројекта „Поједностављење и унапређење запошљавања у државној служби“, а који се имплементира на сва четири нивоа власти унутар Босне и Херцеговине, у активностима које се буду предузимале приликом доношења измјена и допуна или новог текста Закона о државним службеницима, бити узета у разматрање и упућена иницијатива Омбудсмана Босне и Херцеговине.

Влада Федерације Босне и Херцеговине о упућеној иницијативи није обавијестила омбудсмане, па ни након ургенције одаслане дана 9. 11. 2017. године.

У предмету¹⁴⁸: Према постојећим законским рјешењима у Републици Српској јавља се немогућност да лица која су радила с непуним радним временом у трајању мањем од шест сати дневно, остваре право на накнаду за случај неупослености. Имајући у виду да су лица која су била ангажована са непуним радним временом, без обзира на то колико оно износило, такође уплаћивала доприносе, као и чињеницу да је чланом 34 Закона о посредовању у запошљавању и правима за вријеме неупослености¹⁴⁹ предвиђено да се средства за исплату спорне накнаде осигуравају из доприноса које плаћају лица у радном односу, омбудсмани сматрају да би једино исправно рјешење било да се и овим лицима исплати износ накнаде који би био размјеран времену проведеном на радном мјесту. С тим у вези, омбудсмани су издали препоруку број П-144/17 од 9. 6. 2017. године, којом од Министарства рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске траже да „размотри могућност предлагања новог законског рјешења које би омогућило и лицима која су радила мање од шест сати дневно да остваре право на новчану накнаду за вријеме незапослености сразмјерно времену проведеном у радном односу.

Министарство, актом од 10. 7. 2017. године, обавјештава омбудсмане, да „с обзиром на то да је програмима рада Владе и Народне скупштине Републике Српске, за текућу годину, планирано доношење закона о измјенама и допунама Закона о посредовању у запошљавању и правима за вријеме незапослености, већ су предузете одређене активности по прецизнијем дефинисању законских одредаба које утврђују право на новчану накнаду, на начин да се недвосмислено пропише да то право могу да остваре и лица која су радила са непуним радним временом, у омјеру који је сразмјеран времену проведеном на раду“.

У предмету¹⁵⁰: Предмет је отворен *ex officio*, из разлога што одредба члана 1 Закона о допуни Закона о висини стопе затезне камате („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, број 101/16) ставља у различит положај потраживања из радног односа, односно права радника, у односу на сва друга правна и физичка лица код којих ће се на износ главнице плаћати већи износ затезне камате (по стопи од 12% годишње). Међутим, износ главнице одређене извршним исправама (судске пресуде и судска поравнања) и

¹⁴⁸ Ж-БЛ-04-212/17, П-144/17.

¹⁴⁹ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 30/10, 102/12.

¹⁵⁰ Ж-СА-04-26/17.

вансудским поравнањима из основа радног односа, плаћа се затезна камата по стопи од 0,2% годишње.

Омбудсмани су мишљења да наведена законска одредба која тежи ка легитимном циљу (повећану ликвидности прорачуна, јавних предузећа и привредних субјеката) је непропорционална и доводи до мијешања у право на имовину лица које остварују права по основу радног односа. Уз то, наведена одредба је дискриминаторска с обзиром на то да ставља у неравноправан положај лица која потражују права по основу радног односа, у односу на друга физичка и правна лица, с обзиром на велику разлику у обрачуну затезне камате. Омбудсмани закључују да је императив радног законодавства плаћање накнаде за рад – плате, те да законодавац својом интервенцијом накнаду за рад и друга права по основу радног односа не може третирати другачије у односу на све друге накнаде и потраживања.

Омбудсмани су дана 27. 2. 2017. године поднијели иницијативу Представничком дому и Дому народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине „да у року од 60 дана од дана примања ове иницијативе приступе доношењу закона о измјени Закона о висини стопе затезне камате у смислу брисања става (3) у члану 2 који гласи:

Изузетно од става 1 овог члана на износ главнице одређене извршним исправама (судске пресуде и судска поравнања) и вансудским поравнањима из основа радног односа плаћа се затезна камата по стопи од 0,2% годишње.“

Иницијатива није прихваћена.

У предмету¹⁵¹: Омбудсмани су дана 23. 1. 2017. године, отворили *ex officio* предмет у вези са могућношћу коришћења усвојитељског допушта по основу Закона о раду у институцијама Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 26/16, 7/05, 48/05, 60/10 и 32/13).

Наиме, Закон о раду Федерације Босне и Херцеговине, Закон о раду Републике Српске и Закон о раду Брчко дистрикта Босне и Херцеговине („Службени гласник Брчко дистрикта Босне и Херцеговине“, бр. 19/06 и 1/15), у релевантном дијелу прописују право посвојилаца дјетета на начин да се примјењују чланови закона који регулишу право на порођајно одсуство. За разлику од наведених закона, Закон о раду у институцијама Босне и Херцеговине не садржи одредбе које регулишу коришћење усвојитељског допушта.

Министарство правде Босне и Херцеговине је обавијестило омбудсмана да примјеном чланова закона који регулишу уже чланове домаћинства и релевантних законских прописа ентитета о породичним односима, по њиховом тумачењу не постоје препреке да усвојитељи дјетета користе сва права као и родитељи дјетета. Министарство правде истиче да ће се, узимајући у обзир значај ове материје и потребу јасног дефинисања правила која се примјењују на сваку конкретну ситуацију, обраћање омбудсмана третирати као иницијатива за покретање поступка измјене и допуне наведеног закона.

У предмету¹⁵²: Жалитељка истиче да је Вијеће министара Босне и Херцеговине на 56. сједници, одржаној 27. маја 2004. године, донијело одлуку којом је у ставу III извршена категоризација заспослених и на основу ње дефинисана је дужина трајања годишњег

¹⁵¹ Ж-СА-04-51/17.

¹⁵² Ж-СА-04-1040/16.

одмора од најмање: 25 дана за руководиоце, 20 радних дана за остале државне службенике и 18 радних дана за намјештенике.

Жалитељка поставља питање: Зашто није дефинисана једна основица за трајање годишњег одмора за све запослене, без обзира на којој позицији радили, па у складу с тим, да ли је почињена дискриминација према запосленим на основу овакве шеме о праву, односно почетном броју дана годишњег одмора?

Омбудсмани су од Вијећа министара Босне и Херцеговине затражили достављање одлуке о радном времену у Вијећу министара Босне и Херцеговине, министарствима Босне и Херцеговине и другим тијелима Вијећа министара Босне и Херцеговине, са свим измјенама и допунама, уколико је истих било, као и одлуку о условима и начину коришћења годишњег одмора за државне службенике и намјештенике у министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине, службама, тијелима и институцијама Вијећа министара Босне и Херцеговине број: 05-34-357-10/04 од 27. 5. 2014. године, са свим измјенама и допунама, уколико је истих било. Актом од 7. 11. 2016. године, Вијеће министара је удовољило тражењу Омбудсмана.

Омбудсмани су Вијећу министара Босне и Херцеговине издали препоруку број П-90/17 од 5. 5. 2017. године, да предузме мјере у циљу измјене спорних одредаба Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине и одлуке о условима и начину коришћења годишњег одмора за државне службенике и намјештенике у министарствима и другим тијелима управе Босне и Херцеговине, службама, тијелима и институцијама Вијећа министара Босне и Херцеговине број: 05-34-357-10/04 од 27. 5. 2004. године.

Вијеће министара Босне и Херцеговине, својим актом од 9. 6. 2017. године, обавјештава омбудсмане да је Министарство правде задужено да у вези са наведеном препоруком припреми ходограм у смислу интегрисаног приступа рјешавању овог питања. У наведеном одговору се још истиче: „С обзиром на то да је у примјени наведених прописа утврђено да је законски минимум трајања годишњег одмора утврђен у различитом трајању, Министарство правде Босне и Херцеговине је покренуло поступак измјене и допуне Закона о раду у институцијама Босне и Херцеговине, а у циљу усаглашавања и уједначавања услова за коришћење годишњег одмора за све запослене у институцијама Босне и Херцеговине на које се примјењују одредбе Закона о раду у институцијама Босне и Херцеговине, односно одредбе Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине, а чиме се испуњавају и међународни стандарди у погледу утврђивања минималног трајања плаћеног годишњег одмора. Што се тиче измјена и допуна Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине, Министарство правде је исто тако предузело активности на изради закона о измјенама и допунама наведеног прописа, тако да ће се свакако цијенити и наводи из препоруке Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине“.

VI ПРАВА ПРИТВОРЕНИКА/ЗАТВОРЕНИКА

6.1. Успостављање превентивног механизма у Босни и Херцеговини

Тортура¹⁵³ или мучење означава сваки акт којим се једном лицу намјерно наноси бол или тешке физичке или менталне патње с циљем добијања од њега или неког трећег лица обавјештења или признања, његовог кажњавања за дјело које је то или неко треће лице извршило или за чије извршење је осумњичено, застрашивање тог лица или вршење притиска на њега или застрашивање и вршење притиска на неко треће лице или из било којег другог разлога заснованог на било ком облику дискриминације ако тај бол или те патње наноси службено лице или било које друго лице које дјелује у службеном својству или на његов подстицај или са његовим изричитим или прећутним пристанком. Израз тортура се не односи на бол или патње које су резултат искључиво законских санкција, неодвојивих од тих санкција или санкција које се проузрокују. Опционим протоколом Генералне скупштине Уједињених нација од 2002. године предвиђено је да све државе потписнице успоставе националне механизме за превенцију тортуре.

Босна и Херцеговина је још у октобру 2008. године ратификовала Опциони протокол уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака, а којим је предвиђена обавеза успостављања превентивног механизма који ће вршити посјету установама у којима се налазе лица лишена слободе, а с циљем превенције тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака.¹⁵⁴ Опционим протоколом успостављен је Пододбор за превенцију тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака¹⁵⁵, који има овлашћења да обилази сва мјеста предвиђена за задржавање лица и да даје препоруке државама чланицама у вези са заштитом лица лишених слободе.

Циљ дјеловања превентивног механизма је да својим континуираним посјетама у установама у којима се налазе лица лишена слободе дјелују превентивно и одврати сва државна тијела и службена лица од тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака тако да превентивни механизам има обавезу да континуирано обилази и контролише сва мјеста у којима се налазе и могу налазити лицалишене слободе (нпр. затворе, полицијске станице, психијатријске болнице, психијатријска одјељења у општим болницама, клиничким центрима, установе социјалне заштите, азил за странце).

Иако је неспоран значај успостављања превентивног механизма и чињеница да су тијела власти у Босни и Херцеговини у посљедњих седам година предузимала одређене мјере и активности ради његовог формирања, он до данас није успостављен. Наиме, ни у 2017. години нису усвојене измјене Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине који предвиђа успостављање превентивног механизма у оквиру Институције омбудсмана, иако су предложене измјене Закона прихваћене од стране Вијећа министара Босне и Херцеговине и усвојене у првом читању од стране Уставноправног повјереништва Заступничког дома, уставноправног повјереништва Дома народа и Заједничког повјереништва за људска прва Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

¹⁵³ Члан 1 Конвенције против тортуре или других сурових нељудских или понижавајућих казни или поступака.

¹⁵⁴ Опциони протокол, члан 3.

¹⁵⁵ Опциони протокол, члан 2 став 1.

6.2. Праћење права притвореника/затвореника

Поступак по појединачним жалбама притворених/затворених лица представља један од најзначајнијих видова заштите људских права. Статистички подаци у 2017. години показују да су у Одјелу за заштиту притворених/затворених лица за примљене 135 жалбе, што у односу на претходну годину представља смањење за 19,6%. Омбудсмани истичу да су поједини предмети ријешени позитивно и прије издавања препоруке, на начин да су управе казнено-поправних завода саме кориговале своје поступање након усменог или првог писменог обраћања Омбудсмана. Као и претходних година, жалбе су се односиле на незадовољство квалитетом пружене здравствене заштите, питања коришћења ванзаводских погодности, услове смјештаја и третмана, некоректно понашање заводских службеника или других затвореника, немогућност остваривања радног ангажмана. Одређен број жалби односио се на садржај правоћних судских одлука којима се оглашавају кривим, што никако не може бити предмет поступања нити преиспитивања омбудсмана, о чему се осуђена лица писменим или усменим путем обавјештавају, што ће у наставку бити илустровано конкретним примјерима предмета.

Систем извршења кривичних санкција у Босни и Херцеговини је сложен, јер је позитивно законодавство које уређује ову област, у складу са уставном структуром Босне и Херцеговине, распоређено на три нивоа власти. Наиме, надлежност у вези са извршењем кривичних санкција подијељена је између Министарства правде Босне и Херцеговине, Министарства правде Федерације Босне и Херцеговине, Министарства правде Републике Српске и Правосудне комисије Брчко дистрикта Босне и Херцеговине. Управо овакав систем у којем постоје четири некохерентна закона о извршењу кривичних санкција¹⁵⁶, у крајњој линији има за посљедицу постојање различитих правних норми које уређују исту област (или питање) на различит начин, што опет доводи до неједнаке примјене истих. Овакво стање неминовно доводи до неједнаког третмана осуђених лица, а у зависности од тога у којем дијелу Босне и Херцеговине су осуђени на казну затвора или другу казну, односно у којој установи и у којем ентитету издржавају казну затвора. Омбудсмани такође запажају да неједнаком третману затвореника/притвореника доприноси и чињеница да се на осуђена лица која издржавају казну лишења слободе примјењују различита правила садржана у правилницима и другим подзаконским актима који се примјењују, зависно од тога који је суд изрекао казну затвора, нпр. да ли су у питању судови ентитета или Суд Босне и Херцеговине.

Одјел за заштиту права притворених/затворених лица путем посјета лицима лишеним слободе испитује како се према њима поступа с циљем повећања заштите ових лица од тортуре. У извјештајном периоду, у склопу редовних активности, Одјел за заштиту притвореника/затвореника, а на основи жалби осуђених лица, посјетио је сљедеће установе за извршење кривичних санкција: КПЗ Зеница (два пута), КПЗ Фоча, КПЗ Требиње, КПЗ Бијељина, КПЗ Мостар, КПЗ Бихаћ, КПЗ Тузла, КПЗ Сарајево, КПЗ Орашје, КПЗ Бања Лука и КПЗ Добој. У ове посјете представници Институције

¹⁵⁶ Закон Босне и Херцеговине о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера, „Службени гласник Босне и Херцеговине“, број: 22/16, Закон о извршењу кривичних санкција у Федерацији Босне и Херцеговине, „Службени гласник Федерацији Босне и Херцеговине“, бр. 44/98, 42/99, 12/09 и 42/11, Закон о извршењу кривичних санкција у Републици Српској, „Службени гласник Републике Српске“, бр. 2/10, 98/13 и 44/16 и Закон о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине, „Службени гласник Брчко дистрикта“, број: 31/11.

омбудсмана су одлазили ненајављено, искључиво на захтјев осуђених лица, како би испитали основаност упућених жалби, у складу са досадашњом праксом Омбудсмана.

6.2.1. Здравствена заштита

Судећи према броју и садржају жалби затвореника на квалитет здравствене заштите која им се пружа у затворском систему, и надаље је ријеч о врло важном проблему. Када држава лишава грађане њихове слободе, преузима на себе одговорност да брине о њиховом здрављу, у смислу свеукупних услова у којима издржавају казну затвора, укључујући осигурање лијечења, мјера и активности здравствене заштите који су квалитетом и обимом одређени за осигурана лица из обавезног здравственог осигурања. Затвореници никако не би смјели, због услова издржавања казне затвора, те неодговарајућег квалитета пружене здравствене заштите, након издржане казне бити у лошијем здравственом стању него што су били кад су упућени на издржавање казне затвора. Дакле, квалитет здравствене заштите, који се осигурава лицима лишеним слободе, мора бити једнак оном који се осигурава лицима на слободи, која су здравствено осигурана. Но, и надаље је присутан већи дио проблема на које су омбудсмани указивали и прошлих година, а које значајно отежавају пружање задовољавајућег квалитета здравствене заштите лицима лишеним слободе.

Наиме, систем здравствене његе у установама за извршење кривичних санкција у Босни и Херцеговини није успостављен у пуном капацитету на начин како је то прописано Европским затворским правилима, у Дијелу III, који уређује питање здравства. Ово се посебно односи на чињеницу да све казнено-поправне установе још увијек немају најмање једног стално запосленог љекара опште праксе, како је то прописано тачком 41.1 ових правила¹⁵⁷, већ користе могућност која је утврђена тачком 41.3 ових правила¹⁵⁸, односно хонорарно ангажовање љекара опште праксе. Овај љекар је у таквим ситуацијама најчешће запослен на основу уговора о дјелу и његова обавеза је да буде доступан и да редовно долази у установу. Осим наведеног, здравствена служба установе требало би да има довољан број запосленог медицинског особља обученог за пружање адекватне здравствене заштите.

Иако је, у складу са одлукама ЕСЉП, за заштиту здравља неопходно осигурати дијагнози одговарајући третман, а не само обавити прегледе и дијагностиковати болест, квалитет здравствене заштите у затворском систему још се посматра кроз број обављених прегледа. Анализом ових података омбудсмани цијене је ли здравствена услуга довољно доступна овој категорији лица, мада су свјесни да ови бројчани подаци не представљају увијек мјерило квалитете здравствене заштите. Један дио проблема сигурно произлази из недовољног броја здравствених радника, како оних запослених, тако и оних ангажованих по уговору о дјелу.

Према подацима Министарства правде Републике Српске, стално запосленог љекара имају сљедеће казнено-поправне установе: КПЗ Бања Лука, КПЗ Фоча и КПЗ Источно Сарајево, а немају: КПЗ Добој, КПЗ Требиње и КПЗ Бијељина.

¹⁵⁷ Европска затворска правила у дијелу III, који уређује питање здравства, тачка 41.1, предвиђају да „у сваком затвору постојаће најмање један квалификовани љекар опште праксе”.

¹⁵⁸ Европска затворска правила у дијелу III, који уређује питање здравства, тачка 41.3, предвиђају: „У случају када затвори немају стално запосленог љекара, хонорарно ће се ангажовати љекар да редовно врши посјете”.

Федерално министарство правде информисало је омбудсмани да стално запосленог љекара имају само КПЗ Зеница и КПЗ Тузла, док КПЗ Бихаћ, КПЗ Мостар, КПЗ Сарајево, КПЗ Орашје и КПЗ Бусовача немају. Омбудсмани сматрају да је нужно приступити изради свеобухватне анализе стања у области здравствене заштите у установама за извршење кривичних санкција у Босни и Херцеговини.

Примјер: Подносиоцу жалбе¹⁵⁹ због природе његове болести био је потребан посебан третман који није био могућ у заводу, због чега су омбудсмани препоручили Управи КПЗ-а Зеница његов премјештај у специјализовану болницу. Омбудсмани су обавијештени да је препорука испоштована.

Примјер: Подносилац жалбе¹⁶⁰, који издржава казну затвора у Казнено-поправном заводу у Мостару, у вријеме посјете омбудсмана доведен је на разговор из самеце јер је дисциплински кажњен због узимања два апаурина. Поступајући по жалби, омбудсмани су затражили писмено изјашњење на наводе жалбе. Из одговора, између осталог, произлази да је особље Завода одраније упознато са чињеницом да неуропсихијатар не жели прописати фармакотерапију осуђеницима који примају супституцијску терапију метадон. Омбудсмани нису могли утврдити кршење права, посебно уважавајући налаз и мишљење ординирајућег љекара.

Препорука Министарству правде Босне и Херцеговине, Министарству правде Федерације Босне и Херцеговине и Министарству правде Републике Српске да се:

- у складу са Европским затворским правилима утврди здравствена политика у установама за извршење кривичних санкција и осигурају материјално-техничке могућности за њено провођење;
- организују едукативни програми ради упознавања лица лишених слободе с опасностима од обољења и начинима преношења заразних болести с циљем превентивног дјеловања.

6.2.2. Услови смјештаја

С обзиром на то да је претрпаност био један од највећих проблема с којима се затворски систем суочавао дуги низ година, податак да је у установама за извршење кривичних санкција у Босни и Херцеговини у 2016. и 2017. години било више расположивих мјеста него лица лишених слободе, сматрамо позитивним и охрабрујућим. Довољан број расположивих капацитета свакако је резултат огромних средстава која су претходних година издвојена за адаптацију постојећих (КПЗ Бања Лука, КПЗ Добој и КПЗ Кула) те изградњу нових капацитета (Државни затвор, КПЗ Зеница IX павиљон и КПЗ Орашје).

Омбудсмани наглашавају да услови смјештаја у казнено-поправним установама данас не обухватају само чињеницу да се мора водити рачуна о величини просторије у којој бораве осуђена лица, већ и о другим аспектима, нпр. запремини ваздуха, освјетљењу, вентилацији, али и остваривању контаката са породицом, посебно дјецом¹⁶¹. У том смислу

¹⁵⁹ Ж-СА-07-909/16, П-34/17

¹⁶⁰ Ж-СА-07-1087/17

¹⁶¹ Уређење дјечјег кутка у КПЗ Бијељина омбудсмани су препознали као израз високог степена сензибилитета надлежних тијела за потребе лица које се налазе на извршењу кривичних санкција.

важно је указати на потребу прилагођавања простора у којој лица која се налазе на издржавању казне затвора посјећују дјеца, због чега су омбудсмани подсјетили све установе за извршење кривичних санкција на важност остваривања овог стандарда.

6.2.3 Радни ангажман

Живот у затвореном простору, ограничено кретање и изостанак уобичајених радних активности код лица на издржавању казне затвора доводе до негативних посљедица у вези са понашањем и психофизичким стањем. Радна активност је потребна због остваривања потпуног програма третмана у установама затвореног типа. У вези са радним и другим активностима осуђених лица, оцјена је да постоје мање могућности за радно окупациону терапију, него што су потребе. Мали број осуђених лица углавном је ангажован на раду у котловници, вешерају, у кухињи, ношењу пакета, те на одржавању чистоће објекта и затворског круга, а занемарљив је број осуђених лица које раде на заводским економијама. С тим у вези, омбудсмани и даље указују свим казнено-поправном установама у Босни и Херцеговини да треба да предузму додатне напоре и унаприједи радни ангажман лица која се налазе на издржавању казне затвора, јер таквим поступањем испуњавају обавезе које су прописане Европским затворским правилима у дијелу VII – Радни ангажман¹⁶², али и доприносе остваривању пуног програма третмана и ресоцијализовања ових лица. Омбудсмани су свјесни чињенице да се управе казнено-поправних завода срећу с бројним тешкоћама у вези са испуњавањем ове обавезе, међутим не могу прихватити недостатак иницијативе у складу са расположивим могућностима. Омбудсмани свакако указују на важност постојања привредних јединица у оквиру установа за извршење кривичних санкција. Такође, као примјер добре праксе истиче се туристичко-рекреативни комплекс „Бриони”, власништво Привредне јединице „Дрина”, КПЗ-а Фоча, који у значајној мјери доприносе већем степену радног ангажмана осуђених лица.

Примјер: Подносилац жалбе¹⁶³ наводи да нема примјједаба на рад и поступање представника установе и службе обезбјеђења. Истиче да би, као лице осуђено на дугогодишњу казну затвора, волио имати радни ангажман, те да има спознају да је остало упражњено мјесто радника за пуштања музике. Омбудсмани су обавили разговор са помоћником директора КПЗ-а Фоча о захтјеву осуђеника, који је потврдио да ће му у наредном периоду бити обезбијеђен радни ангажман, али не то мјесто које он тражи, с обзиром на то да разлози сигурности то не дозвољавају јер је то радно мјесто до самог излаза из установе, а овом осуђенику је остало још осам (8) година казне затвора и већ је једном био у бјекству.

Препорука: Свим казнено-поправним заводима у Босни и Херцеговини да, у складу са објективним могућностима, унаприједи радни ангажман лица која се налазе на издржавању казне затвора.

¹⁶² Европска затворска правила, Дио VII – радни ангажман 105.10, „Системским програмом рада тежи се доприношењу испуњења сврхе режима за затворенике”.

¹⁶³ Ж-СА-07-885/17

6.2.4. Коришћење ванзаводских погодности

Као и претходних година, омбудсмани су и у 2017. години поступали по жалбама осуђених лица које су се односиле на њихово незадовољство приликом одобравања и коришћења ванзаводских погодности. При томе треба имати у виду да је одобравање погодности могућност коју осуђено лица може остварити искључиво својим добрим понашањем и владањем, а не право осуђеника, односно обавеза коју управа мора испоштовати. С друге стране, од резултата полицијских провјера на терену, односно у мјесту пребивалишта осуђена лица, у највећој мјери зависи хоће ли јој од стране управе бити одобрене погодности.

Највећи број жалби односио се на рјешење у пракси према којем је коришћење ванзаводских погодности условљено мишљењем надлежне полицијске станице и тијела социјалне заштите, па осуђена лица у жалбама упућеним омбудсменима наводе како полицијски службеници, који врше ове провјере, не утврђују право стање ствари на терену, јер нису довољно објективни, већ по аутоматизму пишу негативно мишљење.

Примјер: Подносилац жалбе¹⁶⁴, осуђено лице које се на издржавању казне затвора налази у Казнено-поправном заводу Добој, у жалби наводи незадовољство поступањем Полицијске станице Тешањ, истичући да од овог тијела већ три пута добија негативне полицијске провјере. Након сумирања свих чињеница у предмету, омбудсмани су Полицијској станици Тешањ издали препоруку¹⁶⁵ којом се указује на значај коришћења погодности у процесу ресоцијализовања осуђених лица, због чега постоји обавеза и одговорност полицијског тијела да, приликом вршења полицијске провјере, сагледа цјелокупно стање на терену и утврди све релевантне чињенице, како би на крају формирано мишљење било одраз објективних околности и самим тим служило као добра основа управи установе приликом доношења одлуке о одобравању коришћења ванзаводских погодности. У одговору¹⁶⁶ на препоруку наведено је да је ово тијело предузело мјере и радње у складу са препоруком.

Примјер: Подносилац жалбе¹⁶⁷ истиче да је Трећа полицијска управа (ПУ) Сарајево, након провјера на терену, доставила негативно мишљење у вези са коришћењем ванзаводских погодности. Истиче да никада није имао увид у достављено мишљење те полицијске управе, нити су му јасни разлози због којих не може користити ванзаводске погодности. Наконведеног поступка истраживања, жалба је оцијењена неоснованом. Наиме, у складу са пресудом Кантоналног суда у Сарајеву, жалилац је правоснажно осуђен на казну затвора због кривичног дјела силовање, због чега полицијски службеници нису били у могућности на терену процијенити сам ризик изласка осуђена лица, тј. постоји ли стварна опасност освете према осуђенику приликом коришћења ванзаводских погодности од стране породице оштећеног лица. Такође се напомиње да се ни грађани у његовом окружењу становања нису жељели изјаснити о коришћењу ванзаводских погодности осуђеног лица из сигурносних разлога, с обзиром на то да се ради о проблематичној особи.

¹⁶⁴ Ж-БЛ-05-68/17.

¹⁶⁵ П-80/17 од 30. 3. 2017. године.

¹⁶⁶ Акт Полицијске станице Тешањ број: 08-04/12-1-04-2-7382/17 од 9. 6. 2017. године.

¹⁶⁷ Ж-СА-07-192/17

Примјер: Подносилац жалбе¹⁶⁸ истиче да, према његовом сазнању, полицијски службеници Полицијске управе Градачац нису излазили на терен и нису тражили мишљење његове дјече и родитеља везано за његов излазак на ванзаводске погодности. Уз жалбу је достављена и грађанска петиција да немају ништа против да именовани користи ванзаводске погодности, кућна листа, извод из казнене евиденције да не пролази кроз казнену евиденцију, копије личних карата за кћерке и њихове изјаве да су сагласне са коришћењем ванзаводских погодности, као и DVD–CD видео-запис о штети која је направљена на његовој кући у 2017. години. У циљу провјере жалбених навода затражено је изјашњење надлежне ПУ. Како се из достављеног изјашњења ништа поуздано није могло закључити, омбудсмани су сматрали да су у конкретном случају службеници Полицијске станице Градачац приликом давања мишљења о боравку осуђеног лица на слободи, у смислу коришћења ванзаводских погодности, требало у већој мјери да цијене објективне околности. С тим у вези су указали на значај коришћења погодности у процесу ресоцијализовања осуђених лица.

Примјер: Подносилац жалбе¹⁶⁹ истиче да му ПУ Зеница неосновано одбија дати позитивно мишљење у вези са коришћењем ванзаводских погодности иако нема оштећене стране јер издржава казну затвора за кривично дјело утаја пореза, примјеран је осуђеник, класификован у групу „А“, радно ангажован у заводском ресторану. Такође истиче да је стекао потребан омјер издржане казне затвора за коришћење ванзаводских погодности. ПУ Зеница је доставила изјашњење у којем се, између осталог, истиче да се ради о особи која је склона честом мијењају адресе пребивалишта. Омбудсмани су утврдили да је свака промјена адресе уредно пријављена надлежном МУП-у, због чега су препоручили ПУ Зеница да изврши поновну теренску провјеру имајући у виду, између осталог, и изјаву његовог брата да је сагласан да ванзаводске погодности користи на његовој адреси.

Препорука полицијским тијелима у вршењу теренских провјера у вези са коришћењем ванзаводских погодности осуђених лица да:

- приликом извршења ове законске обавезе сагледају цјелокупно стање на терену и утврде све релевантне чињенице, како би на крају формирано мишљење било одраз објективних околности и самим тим служило као добра основа управи установе приликом доношења одлуке о одобравању коришћења ванзаводских погодности.

6.2.5. Питање премјештаја

У складу са Европским затворским правилима¹⁷⁰, питање премјештаја од посебног је значаја због тога што је потребно осигурати упућивање осуђеника у установу која је ближе његовом пребивалишту/боравишту, како би одржао контакт са породицом, а што се свакако позитивно одражава и на његову социјалну рехабилитацију. Питање премјештаја

¹⁶⁸ Ж-СА-07-1048/17

¹⁶⁹ Ж-СА-140/16 П-33/17

¹⁷⁰ Европска затворска правила, Део II – упућивање у затвор и смјештај, 17.1. „Затвореници се, уколико је могуће, упућују у затворе који се налазе у близини њихових домова или центара социјалне рехабилитације” 17.2. „Приликом упућивања, такође се води рачуна о захтјевима везаним за наставак кривичне истраге, сигурност и безбједност и потребу да се за сваког затвореника одреди одговарајући режим.” 17.3. „Уколико је могуће, затвореник се консултује у вези с почетним упућивањем или накнадним премјештањем у други затвор.”

се односи како на премјештај осуђеника из једног у други колектив унутар исте установе, из једне установе у другу у оквиру истог ентитета и из установе једног у установу другог ентитета.

У Босни и Херцеговини премјештај осуђених лица представља комплексан проблем из разлога што није усклађено законодавство, што није на једнаким основама прописана могућност премјештаја осуђених лица из установе једног ентитета у установу другог ентитета, а одређеним *ad hoc*, несинхронизованим и некоординисаним интервенцијама у законодавству ситуација у овој области је додатно усложњена.

Не смијемо занемарити и ограничавајући фактор, а то је врста установе затвореног односно полуотвореног типа, што је објективан фактор. Омбудсмани су мишљења да су правним празнинама и недореченостима у вези са могућности премјештаја из казнено-поправне установе једног у казнено-поправну установу другог ентитета, највише оштећена осуђена лица која имају пребивалиште, односно боравиште у другом ентитету, јер практично губе квалитетан контакт са породицом, а што је значајно имајући у виду сложену и тешку економско-социјалну ситуацију и што коначно резултира отежаном рехабилитацијом која не иде у жељеном правцу. Управо због свега наведеног, омбудсмани су, с циљем осигуравања јасноће и досљедности закона у овој области у предмету,¹⁷¹ упутили Парламенту Федерације Босне и Херцеговине, Федералном министарству правде и Министарству правде Републике Српске, иницијативу за измјене и допуне Закона о извршењу кривичних санкција у Федерацији Босне и Херцеговине¹⁷² и Закона о извршењу кривичних санкција Републике Српске,¹⁷³ што је детаљно описано у прошлогодишњем извјештају. Нажалост, омбудсмани констатују и да поред упућене препоруке и већег броја ургенције у предмету¹⁷⁴, није дошло до напретка.

Примјер: Подносилац жалбе¹⁷⁵ истиче да већ дуго борави у VI павиљону, те би волио бити премјештен у колектив јер су, како наводи, престали разлози који се тичу његове сигурности. Омбудсмани су обавијештени да је именовани премјештен у вањски павиљон, у колектив за примјерне осуђенике, којима је остало мало времена до истека казне затвора.

Примјер: Подносилац жалбе¹⁷⁶ се обраћао Министарству правде Федерације Босне и Херцеговине молбом за премјештај из КПЗ Зеница у КПЗ Мостар, гдје има пребивалиште, а све како би олакшао посјете породици. Након интервенције Омбудсмана, осуђеној особи је омогућен тражени премјештај.

Примјер: У извјештајном периоду омбудсмани су регистровали и два предмета¹⁷⁷ осуђених лица које су на издржавању казне затвора у Казнено-поправном заводу Тузла. У жалбама истичу незадовољство поступањем Министарства правде Републике Српске и Федералног министарства правде. Наиме, осуђени су по правомоћним пресудама

¹⁷¹ Ж-СА-07-107/16

¹⁷² „Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, бр. 44/98, 42/99, 12/09 и 42/11.

¹⁷³ „Службени гласник Републике Српске“, бр. 12/10, 117/11 и 98/13.

¹⁷⁴ Предмет број Ж-БЛ-07-796/17, Иницијатива за измјену Закона о извршењу кривичних санкција у Федерацији Босне и Херцеговине.

¹⁷⁵ Ж-СА-07-901/16

¹⁷⁶ Ж-СА 07-1087/17

¹⁷⁷ Ж-СА-07-1247/16 и 357/17; П-102/17.

окружних судова у Републици Српској, али им је по упутном акту одређено издржавање казне у КПЗ Тузла, будући да су настањени у Федерацији Босне и Херцеговине. Након што су по закону стекли право на условни отпуст, у консултацији са службеним лицима КПЗ Тузла, молбом су се обратили Федералном министарству правде да им се одобри условни отпуст. У одговору Федералног министарства правде се наводи да у том погледу није надлежно за поступање за лица која су осуђена од стране суда Републике Српске. Потом су се у консултацији са Управом КПЗ Тузла обратили Министарству правде Републике Српске, које у свом одговору истиче да Закон о извршењу кривичних санкција Републике Српске¹⁷⁸ не садржи одредбу која се односи на одлучивање по молби или приједлогу руководиоца установе за условни отпуст осуђених лица која издржавају казну затвора у казнено-поправним установама у Федерацији Босне и Херцеговине, а казну затвора су изrekli судови са територије Републике Српске.

Омбудсмани су указали на то да се у конкретном случају законски и подзаконски прописи тумаче увијек на њихову штету – нити им се дозвољава да издржавају казну у Републици Српској, гдје би се, према тренутном тумачењу Министарства правде Републике Српске, исто огласило надлежним да одлучује о њиховој молби за условни отпуст, нити им се омогућава да, кад већ казну затвора морају издржавати у Федерацији Босне и Херцеговине, ресорно министарство овог ентитета буде у потпуности надлежно за сва питања која произлазе из њиховог издржавања казне, укључујући и питања условног отпуста. Поступајући у предмету, омбудсмани су информисали Министарство правде Републике Српске о жалбеним наводима осуђених лица, уз позив да се достави изјашњење о изнесеним жалбеним наводима, односно о мјерама и активностима које се намјеравају предузети у вези са одлучивањем о условном отпусту именованих.

У одговору се, између осталог, наводи „да је Министарство правде Републике Српске упознато са проблемом који се у посљедње вријеме појављује, који се односе на условни отпуст осуђених лица која издржавају казну затвора у казнено-поправним установама Федерације Босне и Херцеговине, а казна им је изречена од стране суда у Републици Српској. Комисија за условни отпуст поступа и одлучује у складу са одредбама Кривичног закона Републике Српске, одредбама Закона о извршењу кривичних санкција Републике Српске и Пословника о раду Комисије за условни отпуст. Пословником о раду Комисије за условни отпуст прописано је да Комисија рјешава по молби осуђених лица, као и по приједлогу руководиоца установе за осуђена лица које издржавају казну затвора у казнено-поправним установама Републике Српске, те до сада није постојао нити један случај да се неко обратио по наведеном спорном питању. Због новонастале ситуације која се појављује у посљедње вријеме, као прелазно рјешење до рјешавања у законској регулативи, на првој наредној сједници Комисије за условни отпуст, изнијеће се наведена проблематика и појединачни запримљени случајеви, у циљу права која припадају осуђеном лицу.

Омбудсмани су сматрали да су у конкретном случају осуђена лица у потпуности лишена права да се одлучује о њиховој молби за условни отпуст. Наиме, омбудсмани подржавају сваки облик сарадње, договора и комуникације између ентитетских министарстава правде, и сваки облик усаглашавања ентитетских законских прописа у циљу узајамне заштите права осуђених лица оба ентитета. Међутим, у конкретном случају именованим осуђеницама неће помоћи никакви договори нити преговори око измјена законских

¹⁷⁸ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 12/10, 117/11, 98/13, 44/16.

регулатива, с обзиром на дуге парламентарне процедуре везане за евентуалне измјене закона. Омбудсманима је неприхватљиво да ентитетска тијела једноставно могу у потпуности игнорисати право осуђеног лица да се одлучи о његовој молби за условни отпуст, будући да су ентитетска тијела дужна одлучити правовремено о молби осуђеница баш као о молби сваког другог осуђеног лица, и заштитити их од сваког облика дискриминације. Омбудсмани су указали на то да су именоване осуђенице тренутно у *потпуности дискриминисане у односу на друга осуђена лица, само и искључиво из разлога што имају пребивалиште у једном од ентитета Босне и Херцеговине, а осуђене су у другом ентитету, због чега су на неуставан начин обесправљене у односу на рјешавање њихових молби за условни отпуст.*

Омбудсмани охрабрују Министарство правде Републике Српске да наведени случај ријеша на основу недискриминаторског тумачења законских прописа и одлуче о молби осуђеница, те да ће убудуће и Федерално министарство правде слиједити тај примјер и поднијети иницијативу за брисање, односно измјену дискриминаторске одредбе Закона о извршењу кривичних санкција Федерације Босне и Херцеговине.

Омбудсмани су, везано за ову проблематику, издали препоруку¹⁷⁹ Министарству правде Републике Српске и Министарству правде Федерације Босне и Херцеговине: *“да у најкраћем року у циљу отклањања дискриминације предузму све мјере из своје надлежности потребне за брзо и ефикасно одлучивање по молби за условни отпуст осуђених лица која издржавају казну затвора у казнено-поправним установама у Федерацији Босне и Херцеговине, а казну затвора су им изrekli судови са територије Републике Српске“.*

6.2.6. Контакт са вањским свијетом

Омбудсмани су приликом посјета казнено-поправним установама утврдили да је затвореницима дозвољено да комуницирају усмено, путем писама или телефона са својим породицама, другим лицима и представницима вањских организација и овим лицима је дозвољено да посјећују затворенике. Ови видови комуникације и посјете могу подлијегати рестрикцијама и праћењу који су потребни у сврху кривичне истраге, одржавања реда и сигурности, спречавања чињења кривичних дјела и заштите жртава кривичних дјела, с тим да ће таква ограничења, међу њима и посебна ограничења која нареди правосудно тијело, ипак омогућити прихватљив минимални ниво контакта. Омбудсмани напомињу да комуникација осуђених лица (писмена, усмена, или телефонска) с омбудсманима не смије подлијегати никаквим ограничењима, нити надзору, како је то прописано чланом 20 Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине: *„Преписка упућена омбудсману или Институцији из мјеста у којима се лица налазе у притвору, у којима су затворени или су лишени слободе, не може подлијегати никаквој цензури нити се смије отварати. Разговори између омбудсмана или лица делегираних од стране омбудсмана не могу никада бити нагледани нити се у исте може мијешати.“*

Омбудсмани у овом извјештају констатују да је препорука која је упућена казнено-поправним установама у Републици Српској у ранијим извјештајима, а односи се на потребу осигурања тајности писмених пошиљки, испоштована само од стране Казнено-поправне установе Бања Лука, а не и од осталих установа у овом ентитету. С тим у вези

¹⁷⁹ П-102/17

омбудсмани поново напомињу да достављање писмених пошиљки у отвореним ковертама и с попутним писмом установе које садржи већ одређене податке осуђеног (личне и у вези са дјелом које је учинио) примјер је упорног игнорисања препоруке Омбудсмана и кршења права осуђених лица.

Омбудсмани и ове године поновно похваљују позитивну праксу из Казнено-поправног завода Добој, која је настављена и током 2017. године. Наиме, васпитачи ове установе, на захтјев осуђених лица, а уколико процијене да постоји потреба, омогућавају непосредан телефонски контакт с Институцијом омбудсмана. На овај начин осуђена лица у кратком року добију потребан правни савјет, а уколико има елемената и за поступање, омбудсмани могу предузети те радње без одлагања. Управе казнено-поправних завода Мостар, Зеница и Бусовача су преузеле овакву позитивну праксу, док то није случај других казнено-поправних установа у Босни и Херцеговини.

Примјер: Подносилац жалбе¹⁸⁰ телефоном је контактирао омбудсмана, износећи да је незадовољан односом затворског особља које му ништа не одобрава, између осталог, ни одлазак под пратњом страже на гроб оцу и мајци да упали свијећу. Поступајући по жалби, омбудсмани су затражили писмено изјашњење на наводе жалбе. Из одговора, између осталог, произлази да осуђеник тренутно издржава казну за кривично дјело убиства у покушају. Премјештен је из КПЗ-а Зеница. Осуђеник има тешки конфликт са двојицом браће и међу њима не постоји никакав контакт. Због наведеног му нису дозвољене посјете за вријеме празника Свих светих и Душног дана. У анамнези се наводи да је социјална радница обавила разговор са сусједима осуђеника, у његовом мјесту, који наводе да не препоручују никакав посјет осуђеника док траје оваква ситуација и овакав међусобни однос између браће. Због тога му није одобрена кућна посјета за вријеме празника Свих светих. Омбудсмани у овом случају нису могли утврдити кршење права.

6.2.7. Вјерске потребе

Омбудсмани примјећују да су казнено-поправне установе осигурале обављање вјерских потреба затвореницима и притвореницима. Питање ангажмана вјерских службеника у циљу задовољавања вјерских потреба осуђених лица уређено је на различитим принципима: у неким установама се ове услуге вјерских службеника плаћају и закључују се уговори, док их у другим обављају без накнаде.

6.2.8. Исхрана

Све казнено-поправне установе у Босни и Херцеговини треба да затвореницима осигурају исхрану примјерену њиховом добу, здрављу, физичком стању, вјероисповијести, култури и природи посла који обављају. По питању квалитета хране и хигијенских услова у којим се иста припрема и сервира, само се мали број осуђеника жалио на квалитет и количину хране, док су се поједини осуђеници жалили да им није осигурана исхрана за дијабетичаре. Провјером навода жалбе утврђено је да је углавном у свим установама ангажовано веома професионално особље у кухињи, а неке установе, као што су КПЗ

¹⁸⁰ Ж-СА-07-1087/17

Бијељина, Бусовача, Бихаћ и Зеница, имају могућност коришћења властитих производа добијених самопроизводњом организованом у оквиру радног ангажмана осуђеника.

6.3. Особље

Омбудсмани са забринутошћу примјећују да је у свим установама за извршење кривичних санкција присутан проблем недостатка особља у односу на број осуђених лица. Посебно је забрињавајуће стање у области преваспитне службе и третмана, а што доводи у питање циљ који се жели остварити извршењем кривичне санкције. Оваквом стању доприноси и ситуација да су људи отишли у пензију, или су унутар интерне прерасподјеле отишли из установе, а на њихова мјеста нису примљени нови запосленици.

Препорука: Министарству правде Републике Српске и Министарству правде Федерације Босне и Херцеговине да:

- Ријеше, или макар ублаже проблем недовољног броја запосленика у казнено-поправним заводима у Босни и Херцеговини, посебно затворских полицајаца.

6.4. Посјета Имиграционом центру у Источном Сарајеву и Азилантском центру у Делијашу

Омбудсмани за људска права¹⁸¹ посјетили су Имиграциони центар у Источном Сарајеву и Азилантски центар у Делијашу.

Приликом посјете разговарано је са члановима управа, с посебном пажњом, о стању људских права, попуњености капацитета центара, броју запослених, здравственој заштити и проблемима са којима се суочавају.

Управа Имиграционог центра у Источном Сарајеву истакла је да се центар тренутно не сусреће са већим проблемима, док у Азилантском центру у Делијашу тренутно борави већи број тражилаца азила у односу на смјештајне капацитете.

¹⁸¹ Проф. др Љубинко Митровић и Нивес Јукић, дана 19. 12. 2017.

VII ПРАВА ДЈЕЦЕ

Током 2017. године у Одјелу за праћење права дјеце примљене су 172 жалбе, а омбудсмани су издали 13 препорука. Грађани (родитељи¹⁸²) су углавном незадовољни радом центара за социјални рад, судова, тужилаштва, школа, али и других надлежних органа управе (нпр. инспекцијских органа). Цијенећи најбољи интерес дјетета у сваком конкретном предмету, омбудсмани, по потреби, укључују и друге органе у поступак истраживања¹⁸³. Препоруке су најчешће биле и упућене наведеним надлежним органима, али неријетко, омбудсмани у својим препорукама позивају и родитеље дјеце на одговорност и сарадњу.

У вези са појединачним одлукама надлежних тијела, омбудсмани презентују преглед значајнијих предмета и уочених кршења, односно угрожавања права.

Посебно наглашавамо значај дјеловања лица које раде са дјецом и за њих, те омбудсмани напомињу да учествују у изради смјерница за одређивање најбољег интереса дјетета у Босни и Херцеговини.¹⁸⁴

7.1. Насиље над дјецом

И ове године омбудсмани су имали пријаве родитеља¹⁸⁵ да су њихова дјеца жртве вршњачког насиља. Омбудсмани и у поводу овог извјештаја указују надлежним органима, на свим нивоима власти, на проблем недостатка координисаног и системског дјеловања у случајевима вршњачког насиља, што свакако има за посљедицу недостатак системске превенције и мјера заштите. Сасвим је јасно да је потребно успоставити јасна, дефинисана правила понашања у школама, ојачати улогу психолога и социјалних радника, увести превентивне мјере, охрабрити извјештавање о вршњачком насиљу међу дјецом и школским радницима, осмишљавати и проводити континуиране курсеве о вршњачком насиљу за све који су укључени у рад с дјецом.

Примјер: Омбудсмани су у једном предмету издали препоруку¹⁸⁶, због вршњачког насиља, са циљем да школа предузме мјере и активности у циљу превенирања насиља између ученика. Потребно је напоменути да су жалбе¹⁸⁷ поднијели родитељи оба ученика, учесника у вршњачком насиљу.

Примјер: Поступајући по жалби једне мајке на рад тужилаштва¹⁸⁸, омбудсмани су несумњиво утврдили да се и те како тиче права дјетета. Надлежна тијела (полиција, суд, тужилаштво и центар за социјални рад) су установили да је дијете жртва психичког и физичког насиља и адекватно и ефикасно су дјеловали у најбољем интересу дјетету.

¹⁸² Омбудсменима се не обраћају дјеца.

¹⁸³ Поред органа на које се жалба искључиво односи, као нпр. надлежне инспекције, педагошки заводи или други контролни/надзорни органи.

¹⁸⁴ Ријеч је о иницијативи и пројекту Мреже невладиних организација „Снажнији глас за дјецу“, који је подржан и од стране УНИЦЕФ-а у Босне и Херцеговине и Министарства за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине.

¹⁸⁵ Ријеч је о мањем броју предмета, од оснивања Одјела за праћење права дјеце (2009. године); отприлике сваке године омбудсмани заприме до 20 жалби/предмета које се односе на вршњачко насиље, а у највећем броју случајева дешавају се у већим градовима (урбаним срединама)

¹⁸⁶ Предмет број Ж-СА-01-349/17, препорука број П-198/17 од 30. 8. 2017. године.

¹⁸⁷ Ж-СА-01-1224/16 и Ж-СА-01-349/17

¹⁸⁸ Ж-СА-05-1294/16

Дијете је жртва насиља у породици од стране очуха и захваљујући брзој реакцији надлежног тужилаштва, уз координацију и помоћ других надлежних тијела, дијете је одузето од породице (од мајке и очуха), те је одмах позван отац дјетета да преузме бригу и старање о дјетету. Омбудсмани су предмет затворили и закључили да тужилаштво није угрозило или прекршило права мајке, као родитеља.

Примјер: Омбудсмани су запримили пријаву баке¹⁸⁹ да њена малољетна унука, која живи са мајком и очухом, свакодневно трпи физичко и психичко насиље. Поред тога, тјерају је и на просјачење. Одмах је о свему обавијештен центар за социјални рад, који је провео свеобухватну анализу. За разлику од претходног случаја, установило се да дијете није жртва насиља или економске експлоатације, односно жалбени наводи нису били утемељени на истинитим чињеницама.

Примјер: По жалби¹⁹⁰, због вршњачког насиља, омбудсмани су установили да је у школи дошло до препирке између два ученика. По повратку кући, дјеца су наставила свађу. У једном моменту, једно дијете је изјавило да ће се убити, тј. бацити под ауто, што су потврдила и друга дјеца која су се налазила у близини. Школа је брзо предузела одговарајуће мјере, односно услиједили су индивидуални и групни разговори са ученицима од стране школског психолога, педагога, социјалних радника и директора, а дијете које је пријетило да ће се убити потврдило је да се и раније хтјело убити, док је похађало другу школу. Школа је о свему упознала и полицију, обављен је разговор са родитељима дјете – актера у случају вршњачког насиља, за које се испоставило да су најбољи другари. У просторијама школе одржан је састанак коме су присуствовали представници свих надлежних тијела (образовања, унутрашњих послова, социјалне заштите), као и представници савјета родитеља, те представници школе, стручно особље и директор школе. Након разговора договорене су конкретне активности, односно да се настави са праксом реализовања радионица са ученицима и родитељима у сарадњи са породичним савјетовалиштем и полицијском управом, да се одржи родитељски састанак у том одјељењу и да мајка ученицу укључи на третман психолога у оквиру центра за ментално здравље. Омбудсмани похваљују рад надлежних органа и све предузете потребне мјере ради превенције и заштите права дјетета од насиља.

У Одјелу за праћење права дјете постоје примјери појединачно изјављених жалби када се током поступка истраживања установи да није ријеч о случају вршњачког насиља. Нпр. у предмету¹⁹¹, мајка је тврдила да је њено дијете жртва вршњачког насиља, а да школа не предузима адекватне мјере, иако насиље траје већ дуже вријеме, да се не ради о краткотрајном инциденту или о дјечјим свађама. У моменту обраћања омбудсманима мајка је јасно дала до знања да дијете неће похађати школу јер је жртва вршњачког насиља. Током поступања у предмету утврђено је да је било проблема у комуникацији између два ученика, али је школа предузела све потребне мјере и активности ради рјешавања проблема, који су и ријешени на задовољство свих актера, а што је омбудсманима потврдила и подносиатељка жалбе.

¹⁸⁹ Ж-СА-01-512/16

¹⁹⁰ Ж-СА-01-236/17

¹⁹¹ Ж-БЛ-01-106/17

Изузетно је важно нагласити да се посебна пажња мора посветити насиљу на интернету и новим трендовима насиља над дјецом: sexting, grooming, лажни facebook профили, итд. Надлежна тијела унутрашњих послова морају пратити трендове и бити упознати са бројним апликацијама на интернету. Како се то често наглашава, вршњачког насиља је било и раније, али се инциденти, свађе и туче нису снимале и постављале на различите друштвене мреже.

Омбудсмани су свјесни да се и полиција сусреће са бројним проблемима, као нпр. дужином трајања прибављања података од великих компанија попут Facebook-а и/или Google-а, или с потешкоћама у прибављању ваљаних доказа за покретање и вођење кривичног поступка. Наиме, према писању медија, Државна агенција за истраге и заштиту (СИПА) је запримила више пријава грађана у вези са тзв. Facebook групом „Забрањене тајне инцеста“. Како постоји сумња да је ријеч о кривичним дјелима инцеста и педофилије, као и дјечје порнографије из надлежности ентитетских министарстава унутрашњих послова и Полиције Брчко дистрикта (кривична дјела прописана ентитетским кривичним законима и Кривичним законом Брчко дистрикта), предметне пријаве су прослијеђене надлежним министарствима у оба ентитета и Полицији Брчко дистрикта у Босни и Херцеговини. Према наводима медија, група броји више од 2.000 чланова и објављују се шокантни снимци, фотографије попраћене педофилским и инцестуозним статусима о властитој дјечи и ближој родбини. Омбудсмани у конкретном случају прате активности надлежних органа.¹⁹²

Омбудсмани су посебно изразили забринутост због случаја вршњачког насиља када је снимак догађаја постављен на бројним медијским порталима и друштвеним мрежама, а што је довело до додатне трауматизованости жртве насиља и угрожавања права на приватност. Према спознајама омбудсмана, надлежне институције су поводом конкретног случаја реаговале и преузимају радње у складу са својим овлашћењима и надлежностима. У конкретном случају, цијенећи најбољи интерес дјетета, омбудсмани су одмах, путем саопштења за медија и веб-странице, позвали све уреднике интернет портала да са својих портала одмах уклоне спорни снимак, све текстове и коментаре.

Омбудсмани поновно користе прилику, и на основу жалби грађана, али и континуираног праћења извјештавања медија о актуелним дешавањима у друштву, посебно када су у питању дјеца, да истакну да је и даље присутна пракса извјештавања медија о случајевима насиља над дјецом на начин који не осигурава заштиту њиховог идентитета и права.

Омбудсмани су свјесни да се технолошка глобализација и те како убрзава, те је приступ медијима и друштвеним мрежама све уобичајенији. О бројним негативним утицајима медија на дјецу, омбудсмани су, између осталог, упозорили у свом Специјалном извјештају под насловом: „Препоруке за унапређење заштите права дјетеца на приватност када су права нарушена од стране медија у Босни и Херцеговини“. Сензационалистички приступ приликом извјештавања о дјечи само проузрокује додатна кршења и угрожавања права дјетета, као и додатну трауматизованост дјетета. Свјесни тога да је слобода медија кључни услов за развитак демократског друштва које штити и поштује основна људска права, омбудсмани опет позивају медије да се приликом извјештавања о дјечи баве искључиво појавом, а не појединачним случајем.

¹⁹² Ж-БЛ-01-582/17

Омбудсмани су запримили допис једне невладине организације са питањем да ли се објављивањем фотографија дјече на веб-страници надлежног тијела власти, крше њихова **права на приватност**¹⁹³. Цијенећи првенствено најбољи интерес дјетета, у конкретном предмету је спроведен поступак истраживања. Утврђено је да је у просторијама центра за социјални рад извршена подјела школских торби и школског прибора ученицима из социјално угрожених породица. Након тога, настављено је неформално дружење дјече са представницима надлежних тијела. Стручни радници центра упозорили су присутне медије да не снимају дјецу, али су дјеца сама изразила жељу да се фотографишу. Затражено је допуштење њихових присутних родитеља, те након што су родитељи дали сагласност, канцеларија за односе с јавношћу надлежног тијела је објавила фотографије. Омбудсмани нису утврдили кршења права дјетета, али су позвали надлежна тијела да у свим будућим ситуацијама увијек воде рачуна о правима дјече и да се увијек руководе најбољим интересом дјетета, јер је ријеч о изузетно осјетљивој групи.

7.2. Дјеца у покрету

Током 2017. године омбудсмани су се кроз рад Одјела за праћење права дјече, између осталог, бавили и правима дјече у покрету¹⁹⁴. Дјеца у покрету су дјеца која из различитих разлога, добровољно или присилно, у оквиру земље или између земаља, са или без родитеља или старатеља, мигрирају и коју покрет чини потенцијално изложеним ризицима од неадекватне бриге, економске и сексуалне експлоатације, злостављања, занемаривања и насиља¹⁹⁵.

Примјер: У поступку истраживања у предмету број Ж-СА-01-73/17, омбудсмани су утврдили да су дјеца, заједно са својим родитељима, дана 19. 1. 2017. године прихваћена у Босни и Херцеговини, на основу споразума о предаји и прихвату лица чији је улазак или боравак незаконит (споразум између Владе Републике Хрватске и Вијећа министара Босне и Херцеговине). Родитељи и дјеца су се налазили у имиграционом центру. У међувремену, родитељи дјече су исказали намјеру да поднесу захтјев за азил у Босни и Херцеговини. Како се у жалби наводи, нема никакве правне основе за даље лишавање слободе малољенне дјече у имиграционом центру, због чега подносиоци жалбе траже да се породица хитно пусти из имиграционог центра и премјести у азилантски центар, позивајући се на најбољи интерес дјетета. На тражење Омбудсмана, Министарство сигурности Босне и Херцеговине, Службе за послове са странцима, потврђује наводе да су наведена лица током боравка у имиграцијском центру исказала намјеру за азил, те да су потом пребачена у азилантски центар отвореног типа у Делијашу, што им омогућава право на слободу кретања и слободан избор мјеста боравка у Босни и Херцеговини. У конкретном предмету, остварена је заштита права дјетета и предмет је затворен.

7.3. Заштита дјече у управним и судским поступцима

Поступајући по појединачним жалбама у Одјелу за праћење права дјече, омбудсмани се најчешће, ради заштите права и интереса дјетета, обраћају судовима и центрима за

¹⁹³ Ж-БЛ-01-616/17

¹⁹⁴ Ж-СА-01-73/17

¹⁹⁵ Дефиниција Save the Children-a.

социјални рад. У свим поступцима у које су укључена дјеца мора се, прије свега, узети у обзир њихов најбољи интерес. Дијете се може појавити у различитим процесним улогама, а учешћу дјетета у судском или управном поступку треба посветити посебну пажњу и опрез. Омбудсмани се у својим актима и препорукама позивају на Европску конвенцију о људским правима и члан 6, право на праведно суђење, а у вези са најбољим интересом дјетета и УН Конвенцијом о правима дјетета. Такође, приликом утврђивања кршења права дјетета, настоје упознати надлежне органе са међународним стандардима и судском праксом Европског суда за људска права у Стразбуру.

Примјер: Пред надлежним домаћим првостепеним судом водио се бракоразводни парнични поступак, са напоменом да се мајка са дјететом налазила у Босни и Херцеговини, а отац дјетета у Турској. Овај поступак је свакако подразумијевао и међународну правну помоћ у складу са Хашком конвенцијом из 1970. године, о извођењу доказа у грађанским или трговачким стварима, а омбудсмани Босне и Херцеговине су поводом конкретног предмета успоставили успјешну сарадњу са Омбудсманом Републике Турске¹⁹⁶, која је резултирала ефикаснијом заштитом права дјетета, с обзиром на то да је отац исплатио заостала потраживања по основу издржавања/алиментације.

Омбудсмани иначе настоје успоставити сарадњу са надлежним тијелима других држава у области заштите права дјетета, или поступају по жалбама родитеља из других држава како би се дошло до података од надлежних тијела у Босни и Херцеговини о родитељима који бораве и/или живе у Босни и Херцеговини, а не извршавају своје обавезе према дјетету (одржавања контаката, давање сагласности за прибављање путне исправе дјетету, алиментација)¹⁹⁷.

Омбудсмани сматрају да апсолутно није спорно, када се установи да један родитеља не испуњава своју законску обавезу, односно ако не плаћа издржавање, да су бројна права дјетета угрожена и/или прекршена. Родитељима се увијек указују на то да су обавезни издржавати малољетну дјецу и да у извршавању те обавезе морају искористити све своје могућности, што подразумијева и одрицање властитог материјалног егзистенцијалног минимума. Од почетка рада Одјела¹⁹⁸, омбудсмани се сусрећу са кршењима права дјетета у вези са плаћањем издржавања, односно алиментације.¹⁹⁹ Управо у вези са проблемом издржавања и алиментације, омбудсмани су током 2017. године предузели бројне мјере у заговарању успостављања алиментационих фондова у Босни и Херцеговини²⁰⁰, те вјерују да ће у 2018. године бити конкретних помака.

Примјер: Омбудсмани су током 2017. године запримили иницијативу Парламента Федерације Босне и Херцеговине,²⁰¹. Иницијативом се предлаже омбудсманима да израде

¹⁹⁶ Ж-СА-01-372/15

¹⁹⁷ Ж-БЛ-01-401/17 (подносиатељка жалбе из Црне Горе, успостављена сарадња са Заштитником грађана Црне Горе) и Ж-МО-146/17 (подносиатељка жалбе са привременим боравком у Норвешкој, парнични поступци се воде у Босни и Херцеговини, а тичу се власничких/имовинских права дјетеца иза умрлог оца, те мајка, као законска заступница предузима радње које су у интересу дјетеца).

¹⁹⁸ 1. 6. 2009. године

¹⁹⁹ Предмет број Ж-БЛ-01-585/14 успјешно окончан, односно након дужег временског периода, плаћена сва заостала потраживања, те родитељ редовно плаћа мјесечне износе алиментације.

²⁰⁰ Омбудсман проф. др Љубинко Митровић дана 28. 3. 2017. године присуствовао је радно-консултативном састанку са члановима Одбора једнаких могућности Народне скупштине Републике Српске, а дана 29. 11. 2017. године одржао радно-консултативни састанак са помоћницом министра здравља и социјалне заштите Републике Српске, Бранком Сладојевић, у договарању конкретних даљих корака на формирању алиментационих фондова Републике Српске.

²⁰¹ Заступнице Представничког дома Јасне Дураковић Хаџиомеровић, број предмета: Ж-БЛ-01-330/17.

специјални извјештај о стању једнородитељских заједница на територији Федерације Босне и Херцеговине са посебним освртом на доставу информације о кршењу дјечјих права и права самохраног родитеља у контексту исплаћивања алиментације или тачније по основу неизвршавања судских пресуда за издржавања дјецe. Омбудсмани користе прилику да поново истакну да су током 2013. године израдили Специјални извјештај о дјеци у конфликтним разводима и у том извјештају омбудсмани су посебну пажњу посветили управо алиментационим потраживањима. Једна од препорука из наведеног Специјалног извјештаја упућена је владама ентитета и Брчко дистрикта, да се посебна пажња посвети категорији самохраних родитеља – једнородитељским породицама, како би уживали посебну правну и сваку другу заштиту која је потребна и да у исту сврху приступе озбиљним анализама и реалним процјенама ради оснивања и рада алиментацијских фондова. Имајући у виду иницијативу, али и раније активности Омбудсмана, започете су, како је већ наведено, конкретне активности и у Федерацији Босне и Херцеговине и у Републици Српској. Када је у питању конкретан предмет и Федерација Босне и Херцеговине, омбудсмани су установили да је Влада Федерације Босне и Херцеговине 2014. године задужила Федерално министарство правде да, као предлагач и обрађивач Породичног закона Федерације Босне и Херцеговине, допуни члан 237, у циљу јаснијег одређивања надлежности и да приступи изради подзаконског акта који ће детаљније уредити питање начина обезбјеђивања средстава из буџета Федерације Босне и Херцеговине намијењених издржавању дјетета. Осим тога, задужено је Федерално министарство финансија да, у сарадњи са Федералним министарством правде и Федералним министарством рада и социјалне политике, размотри формирање алиментационог фонда и Влади достави приједлог за рјешење овога проблема. Међутим, одлука о оснивању алиментационог фонда још није усвојена. Према посљедњим наводима Федералног министарства финансија,²⁰² Федерално министарство правде као обрађивач и предлагач Породичног закона покреће процедуру измјена и допуна истог закона, те увидом у достављене финансијске захтјеве из буџета за период 2018–2020. године средства за ове намјене нису ни тражена.

У свом раду, омбудсмани се обраћају судовима и захтијевају хитно поступање у грађанскоправним стварима, када се, између осталог, одлучује и о правима дјетета, сматрајући да се ради о најбољем интересу дјетета, позивајући се на УН Конвенцију о правима дјетета. Генерално посматрано, може се са сигурношћу констатовати да судови углавном уважавају мишљења и препоруке Омбудсмана и истакнуте предмете узимају приоритетно у рад²⁰³.

Примјер: Као и ранијих година, омбудсмани су имали регистрованих предмета који су се односили на права дјетета у вези са издавањем путних исправа и преласком државне границе. У једном предмету²⁰⁴ омбудсмани су установили да је подносиатељка жалбе била у брачној заједници у којој је рођено двоје дјецe. Брак је разведен, а у правоснажној пресуди јасно је наведено да дјецa имају право на посједовање путних исправа и несметано путовање, али да ће родитељи, уз заједнички договор, дати сагласност пред надлежним тијелима у интересу дјецe. Дакле, јасно је одређено правоснажном пресудом

²⁰² Акт број 06-14-3-7683/17 од 22. 11. 2017. године.

²⁰³ Ж-МО-01-95/17

²⁰⁴ Ж-СА-01-327/17

да заједничка дјеца без писмене сагласности оба родитеља не могу напустити територију Босне и Херцеговине. Мајка дјеце је током поступка у предмету наводила да је отац задржао путну исправу кћерке, у којој је важећа виза за Сједињене Америчке Државе и да не жели дати сагласност за путовање на годишњи одмор у Америку. Омбудсмани су препоручили центру за социјални рад²⁰⁵ да одмах позове родитеље и укаже им на њихову законску обавезу омогућавања несметаног путовања на начин који подразумијева заштиту најбољег интереса дјетета. Такође, препоручено је да се оцу посебно скрене пажња да би свако његово понашање у смислу онемогућавања несметаног путовања дјечи представљало повреду права дјеце. Отац оповргава да дјеца путују са мајком у Америку, због безбједносне ситуације у свијету. Од стране стручног особља надлежног тијела, оцу је сугерисано да није у најбољем интересу дјеце да им се ускраћују путовања и слобода кретања. Надлежно тијело старатељства је поступило по препоруци. Међутим, омбудсмани су предмет затворили, јер је установљено да су правоснажном пресудом суда условљена права дјеце на путну исправу и прелазак државне границе сагласношћу оба родитеља. У конкретном случају, и поред ангажмана надлежног тијела старатељства, отац дјеце није дао сагласност. Омбудсмани су упутили мајку да права своје дјеце заштити судским путем, јер једини начин да заштити права дјетета јесте да затражи измјену пресуде у дијелу који се односи на издавање путне исправе и прелазак државне границе. Најбољи интерес дјетета је правни стандард који није унапријед одређен. Процјена најбољег интереса чини анализа свих елемената и специфичних околности везаних за дијете у сваком појединачном случају, а који су неопходни за доношење одлуке у конкретној ситуацији, уз обавезно учешће дјетета. Утврђивање најбољег интереса дјетета подразумијева процедуру која осигурава законско јамство и правилну примјену права.

Примјер: Управо су омбудсмани у једном предмету²⁰⁶ установили да полиција није поступала у најбољем интересу дјетета. Наиме, полиција је предузимала радње које су имале за циљ да обезбиједи контакт и присуство подносиоца жалбе, оца дјетета, ради узимања изјаве на околности пријаве коју је против њега поднијела супруга, мајка дјетета. Међутим, радње су предузете током остваривања контакта са дјететом. Омбудсмани су свјесни да полицијски службеници морају поступати у складу са својим надлежностима и овлашћењима, али у конкретном случају, сигурно би било у најбољем интересу дјетета да радње и поступци нису вршени у његовом присуству, за вријеме док је отац контактирао са дјететом.

Примјер: Иако се у Босни и Херцеговини, према мишљењу омбудсмана, изузетно ријетко одузима родитељско право/старање²⁰⁷, у овој извјештајној години су запримили жалбу родитеља²⁰⁸ којима је суд одузео родитељско право/старање, а омбудсманима су се обратили због немогућности успостављања контакта са дјететом које се налази установи за дјецу без родитељског старања. У поступку истраживања установљено је да су се родитељи обратили надлежном центру за социјални рад, а након обраћања Омбудсмана, надлежно тијело је одмах донијело рјешење. Како су сами родитељи потврдили, сада одржавају непосредне контакте са дјететом.

²⁰⁵ Препорука П-97/17

²⁰⁶ Ж-БЛ-05-56/17

²⁰⁷ Уважавајући искуства и сазнања у раду предмета Одјела за праћење права дјетета.

²⁰⁸ Ж-СА-04-764/17

Примјер: Поступајући по жалби родитеља која се односила на рад тужилаштва због учињених неправилности у саслушању дјетета као свједока – оштећеног, омбудсмани су се обратили надлежном тужилаштву²⁰⁹. У поступку истраживања, омбудсмани су установили да тужилаштво није угрозило или прекршило право дјетета, да је дијете саслушало у складу са законским прописима и у складу са правилима струке.

У Босни и Херцеговини се у последње вријеме доста говори о **експлицитној забрани физичког кажњавања дјете**^{210,211}. Омбудсмани са сигурношћу истичу да би ова експлицитна забрана представљала једну нову степену, ново поглавље у квалитетнијем одрастању дјете предшколског узраста, односно дјете у раном, средњем и касном дјетињству, због тога што квалитет дефинише одредница – без икаквог физичког кажњавања. Врло често се злостављање и дисциплинирање дјете ставља у исти контекст уз физичко кажњавање, које се може посматрати као континуум различитих васпитних средстава које родитељи користе. Неопходно је започети реформу и развитак нових васпитних средстава, који ће бити базирана на правима дјете и на безусловном поштовању дјетета и његове специфичности. Засигурно је неопходно у будућности заговарати и законско дефинисати експлицитну забрану физичког кажњавања дјете и подизати друштвену свијест о овом проблему.

7.4. Образовање

Примјер: Поступајући по жалби једног родитеља на рад **приватне предшколске установе**²¹², омбудсмани су уочили крајње непрофесионално понашање вртића у кореспонденцији са родитељем, као и у писменој кореспонденцији са омбудсманима. Поред тога, вртић је јасно и децидирано условљавао останак дјетета у вртићу. Омбудсмани су одмах најоштрије осудили свако поступање које није у интересу дјете, те препоручили²¹³ да се дјетету у потпуности омогући предшколско образовање и васпитање у сарадњи са родитељима. Препорука је у потпуности испоштована и дијете несметано похађа предшколско васпитање и образовање. Омбудсмани су у својој препоруци јасно указали на своје мишљење да је предшколско васпитање и образовање први, посебан и специфичан степен васпитно-образовног система и као такав представља темељ цјеложивотног учења, усмјерен према аспектима интелектуалног, емоционалног, физичког развитака и развитака креативности и стваралаштва.

Примјер: Током 2014. године омбудсмани су установили кршење права вјерске заједнице Јеховиних свједока у Босни и Херцеговини²¹⁴, а почетком 2017. године, ова вјерска заједница обавјештава омбудсмане да је надлежно министарство извршило ревизију спорног уџбеника православне вјеронауке за VIII и дио који се односио на Јеховине свједоке и који је био споран, у потпуности је уклоњен. Омбудсмани су изразили своје задовољство, али истовремено изражавају и своју забринутост, јер се ревизија уџбеника чекала поприлично дуго.

²⁰⁹ Ж-БЛ-01-70/17, дијете жртва насиља на интернету.

²¹⁰ Округли сто на тему “Забрана физичког кажњавања дјете” одржан дана 22. 5. 2017. године у организација Вијећа за дјецу Босне и Херцеговине и Save the Children.

²¹¹ Једна од препорука УН Комитета за права дјетета.

²¹² Ж-БЛ-01-767/16

²¹³ П-111/17.

²¹⁴ Ж-БЛ-01-94/17

Примјер: Поступајући по жалби²¹⁵ мајке која жели да њена дјеца престану похађати вјеронауку у петом разреду основне школе, а при томе надлежна тијела нису у формалном смислу – рјешењем, одлуком, дјецу ослободили обавезе похађања вјеронауке. Мајка изражава бојазан да ће дјеца сносити евентуално посљедице због њених увјерења и ставова, те се обраћа омбудсманима како би се дјеловало у најбољем интересу дјетета, омбудсмани су, позивајући се на релевантно међународно и домаће законодавство и уважавајући судску праксу Европског суда за људска права у Стразбуру, препоручили надлежном министарству и школи да предузму неопходне мјере како дјеца подносиоце жалбе не би сносила било какве штетне посљедице у свом васпитно-образовном процесу, у односу на другу дјецу и ученике, а све због чињенице што више не похађају вјеронауку²¹⁶.

Примјер: Омбудсмани су отворили предмет²¹⁷ по службеној дужности, због повреде права дјете из области образовања, ради уочених нејасноћа приликом тумачења Правилника о начину праћења и оцјењивања ученика у основној и средњој школи Жупаније западнохерцеговачке, због чега су омбудсмани оцијенили неопходним посјетити школу²¹⁸ и одржати састанке.

Директор Гимназије фра Грге Мартића Посушје издао је за шест ученика свједочанства о завршеном првом разреду гимназије, без сагласности наставника, а у складу са пресудом Жупанијског суда у Широком Бријегу. Упркос наведеном, двоје дјете се исписало и наставило школовање у Мостару, а четворо је уписало први разред поновно Струковне школе у Посушју, која им није признала као вјеродостојна свједочанства о завршеном првом разреду гимназије. Поводом преправке свједочанстава, професори и ученици су исказали незадовољство тако да ученици нису похађали наставу неколико дана, у знак протеста.

Омбудсмани су дана 7. 12. 2017. године Министарству образовања, науке, културе и спорта Жупаније западнохерцеговачке упутили препоруку П-314/17 да „размотре тумачење Жупанијског суда у Широком Бријегу и на тај начин приступе изради јасније одредбе члана 6 Правилника о начину праћења и оцјењивања ученика у основној и средњој школи Жупаније западнохерцеговачке“. У остављеном року за примљена је обавијест од стране Министарства образовања, науке, културе и спорта Жупаније западнохерцеговачке да ће уважити препоруку Омбудсмана Босне и Херцеговине и приступити јаснијем дефинисању уредбе о оцјењивању учениковог успјеха у поједином полугодишту у сваком предмету у Правилнику о начину праћења и оцјењивања ученика у основној и средњој школи Жупаније западнохерцеговачке, како не би било нејасноће приликом њене примјене. Омбудсмани истичу да овакав начин поступања и поштовања препорука Омбудсмана показује озбиљност надлежних институција образовања и спремност на сарадњу и промјене у образовном систему, а све у циљу остварења права дјете на квалитетно образовање.

²¹⁵ Ж-БЛ-01-627/17

²¹⁶ П-311/17 од 23. 11. 2017. године.

²¹⁷ Ж-МО-01-139/17

²¹⁸ Саопштење за јавност о посјети омбудсмана Нивес Јукић Гимназији фра Грге Мартића, Посушје.

7.5. Права дјече са посебним потребама/сметњама у психофизичком развоју

У овом дијелу извјештаја омбудсмани посебно истичу забринутост због изузетно тешких примјера и ситуација са којима се сусрећу **дјеча са посебним потребама/сметњама у психофизичком развоју** и њихови родитељи, између осталог, и у области образовања²¹⁹. Наиме, омбудсмани су у конкретним предметима инсистирали на доношењу подзаконских прописа којима ће се децидирано и јасно регулисати васпитање и образовање дјече са посебним потребама, позивали надлежне да интензивније предузимају напоре како би дјеча остварила своје право на образовање, као и сва остала дјеча у образовном процесу. Поступајући по жалбама, уочено је да постоје проблеми у ангажовању асистената у настави, да родитељи страхују да неће бити ангажовани на вријеме и за вријеме трајања цијеле школске године, да је остваривање права условљено буџетским средствима и слично. Родитељи у непосредној кореспонденцији са представницима Институције омбудсмана истичу да од надлежних тијела очекују више разумијевања и сензибилитета, као нпр. у случајевима када, без обзира на чињеницу да не може и неће бити оздрављења и побољшања у лијечењу болести/сметње, надлежни захтијевају процјену радне способности²²⁰ или прибављања налаза и мишљења за различите комисије²²¹. Свакако је сувишно наводити да би се стање у овој области и те како унаприједило када би се досљедно примјењивали важећи позитивни прописи²²².

Примјер: Након обраћања Омбудсмана, поступајући по жалби родитеља **дјетета са дијабетесом**²²³, надлежно ресорно министарство здравства је исказало разумијевање и спремност на сарадњу, све у циљу заштите права дјетета на адекватну здравствену заштиту, те је потрошни материјал за инсулинске пумпе бесплатан за дјечу, односно увршћен је на јединствену листу ортопедских и других помагала.

Примјер: Родитељ **дјетета рођеног са вишеструким и тешким обољењима**²²⁴ обратио се због немогућности бесплатне набавке лијека за потребе свог дјетета. Тек након интервенције Омбудсмана, у сарадњи са надлежним тијелима извршне и законодавне власти на подручју Брчко дистрикта, дијете је остварило своје право и обезбијеђена је бесплатна набавка траженог лијека.

Примјер: Износимо и предмет по жалби родитеља **дјетета са Дауновим синдромом**²²⁵, који је из програма инклузије пребачено у специјално одјељење школе. Током поступка у предмету, установљено је да је мајка дјетета пет (5) година школовања била његов асистент, али јој је сада у школи приступ онемогућен. Родитељи наводе да је дијете показало велики напредак у развоју и социјализовању у протеклом периоду и сматрају

²¹⁹ Ж-БЛ-01-360/14, Ж-БЛ-01-341/16 и Ж-БЛ-140/17

²²⁰ Нпр. након пунољетства дјетета.

²²¹ И дјеча и родитељи доживљавају комисијске прегледе стресно, трауматично, изостаје индивидуални приступ и приступ прилагођен дјетету, како родитељи кажу... све иде брзо „као на траци“.

²²² Нпр. право родитеља дјетета са посебним потребама на пола радног времена, а са пуним износом плате и доприноса, посебно у приватном/реалном сектору.

²²³ Ж-БР-04-206/16

²²⁴ Ж-БР-01-199/16

²²⁵ Ж-БР-01-208/16

да одлука надлежних није у интересу дјетета и да ју је потребно преиспитати²²⁶. У препоруци²²⁷, омбудсмани су јасно указали на то да је на тијелима власти, образовним установама, специјализованим здравственим и социјалним центрима одговорност да успоставе законодавни и организациони систем у којем ће одлуку о томе да ли ће дијете похађати редовну наставу донијети законом прописано тијело, односно лица са потребним стручним знањима, у законитом поступку. Омбудсмани су посебно нагласили обавезу сарадње надлежних институција у конкретном предмету, а све дјелујући у најбољем интересу дјетета. Иако је у том правцу препоручено надлежним тијелима да предузму све потребне, законом прописане мјере, по препоруци Омбудсмана није поступљено.

Имајући у виду мандат и надлежности Омбудсмана, често се, посебно у Одјелу за праћење права дјете, као одговорне стране јављају центри за социјални рад, стога омбудсмани посебну пажњу посвећују, и у овом годишњем извјештају, центрима за социјални рад. Прије свега, запослени у центрима сусрећу се са бројним професионалним ризицима, широким спектром законских одговорности и овлашћења, а свакодневно раде са великим бројем различитих корисника (душевни болесници, обољели од заразних болести, особе склоне асоцијалном и агресивном понашању, починиоци различитих кривичних дјела, брачни и ванбрачни партнери, малољетна лица у сукобу са законом, итд.). Надаље, постоји и проблем великог обима посла и великих очекивања која превазилазе могућности и ресурсе, што доводи до повећаног ризика од професионалне грешке и у том правцу често захтијевају и професионалну помоћ и правне савјете правника Институције омбудсмана²²⁸. Стручном особљу центара потребна су брза и практична рјешења, а сасвим је извјесно очекивати да ће се у центрима послови у будућности само усложњавати²²⁹, са напоменом да је изузетно тешко центрима у малим локалним заједницама. Омбудсмани заговарају јачање капацитета центара за социјални рад, због већ истакнутих разлога, али и због недовољне кадровске оспособљености, лоших услова за рад, одговорности и осјетљивости, изложеност професионалном стресу и сагоријевању, као и питању перцепције професија од стране грађана и корисника. У том правцу било би изузетно корисно, цијенећи, прије свега, потребу заштите људских права, да се стручном особљу у центрима обезбиједи супервизија као професионална подршка и да се, гдје год је то могуће, изврше специјализоване подјеле послова и да се обезбиједи континуирана едукација запосленог особља, уз пуну подршку локалне заједнице и обезбјеђивања адекватних новчаних средстава како за сва призната права која подразумијевају новчана давања, али и за многа друга права која не подразумијевају новчана давања и друге активности.

7.6. Друге активности Омбудсмана

Омбудсмани и **Save the Children** су, заједно, током 2017. године сарађивали у оквиру **LYRA пројекта**, који финансира Европска унија. Заједничка сарадња имала је за циљ промовисање и учешће младих ромских лидера у унапређењу људских права и промјени дискриминаторних ставова. Партнери у имплементацији овог пројекта били су и

²²⁶ Комитет за права дјетета, четрдесет треће засједање, Женева, 11–29. септембра 2006. године, Општи коментар Комитета бр. 9 о правима дјете са сметњама у развоју (ЦРЦ/ЦГЦ/9).

²²⁷ П-68/17

²²⁸ Ж-БЛ-01-527/17

²²⁹ Уважавајући трендове глобализације, кризу породице и поремећен систем вриједности.

Удружење за промовисање образовања Рома „Отахарин“ Бијељина и Удружење „Алтруист“ Мостар. Омбудсмани указују на значај пројекта, јер је подржао рад неформалне мреже младих припадника ромске и неромске популације из Бање Луке, Сарајева, Тузле, Мостара и Бијељине²³⁰. Активности Омбудсмана и невладиних организација имале су за циљ, између осталог, и промоцију Институције омбудсмана, посебно у области заштите од дискриминације.

Омбудсмани су дали и свој допринос глобалној кампањи **УНИЦЕФ-а у Босни и Херцеговини**, поводом обиљежавања Међународног дана дјетета, 20. новембра, под називом „Дјеца преузимају“. Конвенција о правима дјетета је и те како значајан међународни документ, с обзиром на то да први пут третира дјецу као субјекте права. Важна је јер пружа дјечи непосредну заштиту – у смислу да ДЈЕЦА ИМАЈУ ПРАВА, али и посредну, јер МИ, ОДРАСЛИ, МОРАМО ОБЕЗБИЈЕДИТИ ЗАШТИТУ ЊИХОВИХ ПРАВА. Када је у питању сарадња са УНИЦЕФ-ом, омбудсмани подсјећају да су, захваљујући подршци УНИЦЕФ-а у Босни и Херцеговини, током 2016. године, обишли све установе у којима малољетна лица извршавају санкције институционалног карактера на подручју Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске. Након завршених посјета сачињен је документ „Анализа стања у установама у којима су смјештени малољетници у сукобу са законом у Босни и Херцеговини“ и упућене препоруке надлежним тијелима²³¹. Након упућивања препорука, омбудсмани су били спремни саслушати представнике установа и надлежних тијела о реализовању и извршавању препорука, као и о свим потешкоћама и изазовима са којима се сусрећу у свом свакодневном раду и у реализовању препорука Омбудсмана²³². Након свих предузетих активности, омбудсмани су одлучили да у 2018. години поновно обиђу све установе и сачине извјештај о реализовању препорука из наведене анализе.

²³⁰ У овим градовима одржане су радионице са дјецом у школама (сваки град – једна основна и једна средња школа), као и са одраслим Ромима у ромским насељима.

²³¹ Ж-БЛ-01-589/16

²³² Радионица одржана у Витезу 9. и 10. 2. 2017. године.

VIII ПРАВА ЛИЦА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

8.1. Права лица са инвалидитетом

У Одјелу за праћење права лица са инвалидитетом у 2017. години запримљена је 51 жалба, а укупно је издато 13 препорука.

Анализом жалби утврђено је да су исте поднесене због проблема приступачности остваривању појединачних права, кашњења исплата накнада по основу инвалидности, дужине трајања поступка одлучивања по жалбама пред другостепеним тијелима, права на социјалну и здравствену заштиту, неисплаћивања трошкова смјештаја лица с инвалидитетом у установе, архитектонских баријера, стамбеног збрињавања, непоштовања законом прописане процедуре за случајеве смјештања у установе лица лишених пословне способности, набавке медицинских помагала, запошљавања лица с инвалидитетом, немогућности праћења судског поступка слијепим/слабовидним лицима, распоређивања на друге послове због умањене радне способности, непознавања права и др.

Потешкоће и препреке са којима се суочавају особе с инвалидитетом су, прије свега, архитектонске, урбанистичке и информативне, затим неуједначен приступ образовним институцијама, предрасуде, неприлагођени уџбеници...

Као што је наведено, особе са инвалидитетом се и даље свакодневно сусрећу са архитектонским баријерама. Проблем приступачности рефлектује се на остваривање свих других права, почевши од образовања, здравствене и социјалне заштите, приватног и породичног живота, те социјалне укључености. Омбудсмани су кроз поступке истраживања указивали надлежним тијелима на обавезу стварања једнаких услова, без дискриминације по основу инвалидности: физичком окружењу, превозним средствима, информацијама и комуникацијским технологијама и системима, другим објектима и услугама.

Постоје и позитивни примјери, као што је постављење стазе за слијепе особе у општини Ново Сарајево, што ће, надамо се, бити примјер и за друге општине/опћине на подручју Босне и Херцеговине.

Поводом Извјештаја о приступачности радних простора законодавних тијела у Босни и Херцеговини лицима с инвалидитетом, који је рађен у јануару 2016. године, омбудсмани су урадили и Извјештај о реализовању препорука датих Извјештајем. Тако је у овој години Повјереништво за заштиту људских права Скупштине Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, разматрало извјештаје о реализовању препорука и донијело закључак којим се захтијева од Скупштине да се реконструкција, која се односи на уклањање архитектонских баријера, уврсти у прорачун 2017. године и да се захтијева од Владе Брчко дистрикта и владиних тијела да исто учине. Према нашим сазнањима, још увијек није реализован закључак. Скупштина Тузланског кантона отклонила је архитектонске баријере на улазу у зграду. Народна скупштина Републике Српске уградила је панорамски лифт, означила паркинг мјеста и прилагодила тоалет; Скупштина Федерације Босне и

Херцеговине доставила је идејни пројекат о начину уклањања свих архитектонских препрека у овој згради.

Примјер: Влади Брчко дистрикта у прошлој години упућена је препорука због немогућности приступа стамбеној згради. Омбудсмани су морали урадити препоруку П-220/17²³³ јер се жалитељка обратила захтјевом за приступну стазу или евентуално лифт, у згради која је намијењена за колективно становање, али будући да јој није удовољено, обратила се жалбом нашој институцији и у току је реализовање препоруке.

Прилагођавање законодавства УН Конвенцији о правима лица с инвалидитетом, у Републици Српској вршена је успостављањем социјалног модела процјене Правилником о утврђивању способности лица у поступку остваривања права из социјалне његе и утврђивању функционалног стања корисника. Правилником се прописују услови за оцјењивање способности и функционалног стања пунољетних лица у поступку остваривања права из социјалне његе, састав, услови за формирање и начин рада првостепене и другостепене стручне комисије. Извршене су извјесне реформе, посебно у дијеловима који се односе на модалитет процјене и утврђивање способности лица у поступку остваривања права из социјалне заштите, услова које установа социјалне заштите треба да испуни приликом оснивања у смислу општих и посебних услова када је у питању простор, опрема, број стручних и других радника и слично, затим питање вођења регистра установа социјалне његе, дневног збрињавања, као и друга не мање значајна питања. Међутим, без обзира на наведено, обраћања грађана показују да управо неинформисаност²³⁴ (како о правима, тако и о надлежностима) доводи до њиховог незадовољства.

Примјер: Жалилац²³⁵ је лице са тешком менталном ретардацијом, рјешењем Основног суда у Бијељини му је потпуно одузета пословна способност, поднио је захтјев за добијање знака приступачности али надлежно Министарство унутрашњих послова није прихватило захтјев, тврдећи да жалилац не испуњава услове, односно да нигдје није констатовано да је жалилац лице са 100% инвалидитетом. Центар за социјални рад је доставио изјашњење, односно потврдио стање у којем се жалилац налази. Омбудсмани су се обратили Министарству здравља и социјалне заштите Републике Српске, надлежно министарство је доставило информацију да систем пензијско-инвалидског осигурања и њихове стручне комисије врше наведене процјене. Жалилац, поступајући у складу са достављеном информацијом, подноси захтјев за утврђивање тјелесног оштећења на основу којег орган за вјештачење у првом степену доноси налаз, оцјену и мишљење, односно појашњење да стање тешка ментална ретардација представља тјелесно оштећење у проценту 100%. Након тога је уважен наведени налаз и одобрено је издавање знака приступачности.

Омбудсмани се у свом раду суочавају с незадовољством странака због неједнаког поступања и права која припадају лицима с инвалидитетом према узроку инвалидитета. Омбудсмани су подржали Иницијативу Центра за координацију и подршку инвалидним лицима „Источна Херцеговина“, у циљу доношења закона о јединственим начелима и унутар подршке „свим“ лицима с инвалидитетом у Републици Српској. Омбудсмани су

²³³ Ж-БР-02-153/16

²³⁴ Ж-БЛ-02-485/17, Ж-БЛ-02-344/17, Ж-БЛ-02-222/17

²³⁵ Ж-БЛ-02-392/16

овлашћеним предлагаоцима закона, према Уставу Републике Српске, упутили писмо подршке наведеној иницијативи и понудили сарадњу и предузимање мјера из надлежности Омбудсмана које су утврђене Законом о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине. Народна скупштина Републике Српске²³⁶ обавијестила је омбудсмана да је Одбор за здравство, рад и социјалну политику једногласно заузео став да је поменута иницијатива оправдана, те је прослијеђена Законодавном одбору на даље поступање.

Анализирајући заprimљене жалбе, омбудсмани су мишљења да је помак у стварању једнаких могућности за лица с инвалидитетом од стране тијела власти успорен, са образложењима да се ради о недостатку новчаних средстава. Неприступачност физичког окружења, заједно с неадекватним или недостајућим ортопедским и другим помагалима, непостојање јавног превоза за лица с инвалидитетом, те недостатак информација прилагођених слијепим, глувим и лицима с интелектуалним потешкоћама доприносе искључивању лица с инвалидитетом из свих друштвених активности.

Образовање и обуке су такође област у којој се права лица с инвалидитетом не поштују у складу са постојећим законодавним оквирима. Иако постојећи закони и правне одредбе садрже и наглашавају право на образовање за све под истим условима, стварна слика је другачија.

Препорука свим институцијама извршне и законодавне власти у Босни и Херцеговини да донесу законе којима ће осигурати успостављање система пружања услуга асистенције лицима с инвалидитетом, уз гаранцију стабилног система финансирања, а у којима ће искључиво право одабира личног асистента имати лица с инвалидитетом.

Примјер: Једна од жалби односила се на права лица с инвалидитетом на избор асистента у складу са међународним стандардима и важећим прописима Босне и Херцеговине²³⁷. Након уочених кршења људских права, омбудсмани Босне и Херцеговине су издали препоруку свим институцијама извршне и законодавне власти у Босни и Херцеговини да донесу законе којима ће осигурати успостављање система пружања услуга асистенције лицима с инвалидитетом, уз гаранцију стабилног система финансирања, а у којима ће искључиво право одабира личног асистента имати лица с инвалидитетом.

Професионална рехабилитација, оспособљавање и запошљавање лица с инвалидитетом од посебног је јавног интереса и спада у подручје социјалне заштите. Права лица с инвалидитетом и њихова права везана за професионалну рехабилитацију и оспособљавање за запошљавање регулисана су Законом о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању лица с инвалидитетом Федерације Босне и Херцеговине и Законом о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању инвалида Републике Српске.

Примјер: Жалилац²³⁸ се обратио омбудсманима због повреда одредаба Закона о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању лица с инвалидитетом Федерације Босне и Херцеговине, јер се не запошљава најмање једно лице са

²³⁶ Акт број 02/4.01-9-011-1915-1/17.

²³⁷ Ж-СА-02-594/16

²³⁸ Ж-СА-02-1125/16

инвалидитетом на сваких 16 запосленика, како је прописано Законом. Омбудсмани су упутили препоруку П-128/17 Парламенту Федерације Босне и Херцеговине, Федералном министарству финансија/финансија, Федералном министарству рада и социјалне политике, чије реализовање је у току. Наиме, послодавци који се не придржавају ове законске одредбе дужни су при исплати плата у Фонд уплатити посебан допринос за запошљавање лица са инвалидитетом у износу од 25% просјечне нето плате у Федерацији Босне и Херцеговине, за сваку такву особу коју су били дужни упослити. Стога произлази да преко 40.000 послодаваца у Федерацији Босне и Херцеговине директно дискриминише лица са инвалидитетом. Препоруком је предложена измјена и допуна одговарајуће законске и подзаконске регулативе у циљу осигурања механизма контроле обрачуна и плаћања посебног доприноса за подстицање рехабилитације, оспособљавања и запошљавања лица са инвалидитетом.

Пристап информацијама је још једна тешка и озбиљна препрека и потешкоћа за лица с инвалидитетом, с обзиром на то да им већина извора информације није доступна због физичких баријера или баријера на које ова лица наилазе због различитих сензорних оштећења.

Питања која су предмет разматраних жалби односе се и на поступак преноса станарског права, односно откупа стана, лица које су под старатељством, те заштите права и интереса односно имовине лица којима је одузета пословна способност. У конкретним предметима подносиоци жалбе указали су на то да су лица које обављају дужност старатеља радиле супротно интересу лица које се налазе под њиховим старатељством.²³⁹

У Босни и Херцеговини постоје три категорије лица с инвалидитетом. То су ратни војни инвалиди, цивилне жртве рата и цивилни инвалиди, чији узрок настанка инвалидитета није ратног карактера. Иако су потребе ових грађана често исте, права и бенефиције за три категорије инвалидитета драстично се разликују. Тако, на примјер, лице које је потпуно слијепо, а ратни је инвалид, има право на инвалиднину, туђу његу и помоћ, додаток за ортопедско помагало, предност при запошљавању, стамбеном збрињавању, бесплатни паркинг, право на олакшице при увозу аутомобила, предност при чекању у редовима, док потпуно слијепо лице од рођења од свега тога има само туђу његу и помоћ.

Примјер: Жалилац се обратио са наводима да је као лице са инвалидитетом у постотку од 100% дискриминисан у односу на категорију ратних војних инвалида приликом остваривања права на ослобађање и умањење дијела накнаде за уређење градског грађевинског земљишта у случају када се први пут рјешава стамбено питање. Жалилац је у жалби навео да је Служба за општу управу, привредне и друштвене дјелатности Града Бихаћа одбила жалиочев захтјев за ослобађање и умањење дијела наведене накнаде из разлога што жалилац не припада категорији ратних војних инвалида. Поступак истраживања је показао да се износ накнаде за уређење градског грађевинског земљишта умањује за 50% за одређене категорије лица, међу којима су и ратни војни инвалиди, док се мирнодопским инвалидима, иако су у *de facto* у истој позицији јер једнако трпе посљедице инвалидности као и ратни војни инвалиди, уживање тог права онемогућава на основу узрока, односно околности настанка инвалидитета. Омбудсмани су у предметном случају утврдили дискриминацију на основу инвалидитета и издали препоруку број: П-89/17, којом су указали да основни циљ УН Конвенције о правима лица са инвалидитетом

²³⁹ Ж-СА-02-156/13, Ж-СА-02-367/13

јесте да закони и прописи држава потписница, а тиме и Босне и Херцеговине, потпуно штите сва права лица с инвалидитетом, с намјером да се свим лицима са инвалидитетом осигурају једнаке могућности за постизање циљева. У одговору који је доставила Скупштина Унско-санског кантона наведено је да ће у наредном периоду покренути процедуре за измјену закона, а како би отклонили дискриминацију на основу инвалидитета. Реализовање препоруке се и даље прати.²⁴⁰

Битно је нагласити да не постоји законска обавеза ревизије одлука о одузимању пословне способности лицима с интелектуалним и менталним инвалидитетом (које повлаче укидање других права попут права на посједовање и наслеђивање имовине, располагање властитим новцем, итд.), нити су осигурани услови за вршење редовних ревизија, чиме се практично искључује могућност враћања пословне способности и грубо се крше права лица с интелектуалним и менталним инвалидитетом, од којих се велики број налази у институцијама затвореног типа. Држава би требало да осигура правна рјешења којима ће се осигурати различити облици подршке у доношењу одлука лицима с интелектуалним и менталним инвалидитетом.

Проблем дужине трајања судских поступака односи се и на особе са инвалидитетом, посебно када се ради о поступцима враћања пословне способности. Нажалост, извјестан број жалби односио се на поступање судова у поступцима враћања пословне способности. Наиме, дужина трајања поступка враћања пословне способности често је условљена постојећим законодавним системом.

Примјер: Један од таквих примјера је жалба²⁴¹ гдје је центар за социјални рад као разлог непоступања навео недостатак финансијских средстава за измирење трошкова вјештачења. Омбудсмани су донијели препоруку центру за социјални рад да хитно предузме све мјере из своје надлежности како би се обезбиједила финансијска средства. Препорука је испоштована, те је након спроведеног судског поступка, подносиоци жалбе враћена пословна способност.

Као и претходних година, посебна пажња овог одјела јесте сарадња са цивилним сектором. Омбудсмани су у крајем 2017. године израдили зидни календар Институције за 2018. годину управо у сарадњи са категоријама лица која су најугроженија, како би на овај начин осликали и проширили свијест јавности о њиховим потребама.

Примјер: Подносиоци жалбе²⁴² указали су на проблем с којим се сусрећу у примјени Закона о основама социјалне заштите, заштите цивилних жртава рата и заштите породица с дјецом Унско-санског кантона, приликом одлучивања о правима на додатак за његу и помоћ друге особе. У жалби се наводи да постојећа правна ситуација и законска рјешења доводе до стварања социјалне несигурности и неједнакости лица с инвалидитетом који имају утврђен исти степен инвалидитета. Након интервенције Омбудсмана и издавања препоруке број П-10/17 којом се Влади Унско-санског кантона и Министарству здравства, рада и социјалне политике Унско-санског кантона препоручује да одмах по примању препоруке предузму све мјере и радње у циљу успостављања социјалне једнакости грађана Унско-санског кантона у дијелу који се односи на признавање права на додатак за његу и помоћ друге особе, Омбудсмани су запримили одговор Министарства здравства,

²⁴⁰ Ж-СА-02-690/15, П-89/17

²⁴¹ Ж-БЛ-04-429/15

²⁴² Ж-БЛ-02-667/16

рада и социјалне политике Унско-санског кантона у коме се наводи да је Влада Унско-санског кантона усвојила одлуку о висини основице за обрачун новчаних примања, којом су утврђена одређена повећања накнаде за његу и помоћ друге особе, али и неких других облика социјалне заштите.

Примјер: Омбудсменима је поднесена жалба²⁴³ због проблема у вези са изградњом стамбеног објекта који би био примјерен за становање болесног дјетета са специфичним потребама. Због спора који се односи на статус носитеља права на имовини у конкретном случају, покренут је поступак пред надлежним судом. У датим околностима чекања и неизвјесности да се оконча започета процедура пред судом и донесе одлука заснована на закону, али и да се, напokon, реализује адекватно стамбено збрињавање за тешко обољелог члана породице, породица подносиатељке жалбе принуђена је трпјети штетне последице. Омбудсмани су затражили изјашњење од Кантоналног суда у Мостару и упутили ургенцију 19. 12. 2017. године, јер није примљен одговор.

---

²⁴³ Ж-МО-02-136/17

IX ПРАВА НАЦИОНАЛНИХ, ВЈЕРСКИХ И ДРУГИХ МАЊИНА

Слиједећи обавезе преузете ратификовањем Међународне конвенције о укидању свих облика расне дискриминације у Босни и Херцеговини, усвојени су *Закон о заштити права припадника националних мањина Босне и Херцеговине*²⁴⁴, *Закон о заштити права припадника националних мањина Федерације Босне и Херцеговине*²⁴⁵ и *Закон о заштити права припадника националних мањина Републике Српске*²⁴⁶. Овим законима се утврђују права и обавезе припадника националних мањина у Босни и Херцеговини, Републици Српској и Федерацији Босне и Херцеговине, као и обавезе тијела власти да поштују и штите, чувају и развијају етнички, културни, језички и вјерски идентитет сваког припадника националне мањине.²⁴⁷ Закон о заштити права припадника националних мањина Босне и Херцеговине прописује и обавезе нижих нивоа власти (ентитета, кантона, градова и општина/опћина у Босни и Херцеговини) који су у складу са својим овлашћењима, својим законима и другим прописима дужни потпуније уредити права и обавезе које проистичу из закона, али и међународних конвенција којима се уређују питања од значаја за националне мањине.

У којој мјери су имплементиране одредбе међународних докумената људских права и домаћег позитивног законодавства када су у питању права националних мањина у Босни и Херцеговини тешко је утврдити само на основу предмета регистрованих у Одјелу за праћење права *националних, вјерских* и *других мањина* Инститиције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине.

Током 2017. године у раду овог одјела било је само осам (8) предмета који се односе на права *националних, вјерских* и *других мањина*.

Анализом запримљених жалби утврђено је да су у питању обраћања молбом за помоћ и стамбено збрињавање,²⁴⁸ жалба на рад општинских тијела управе из разлога недовољне новчане помоћи²⁴⁹, жалба на поступање Централне изборне комисије Босне и Херцеговине и оповргавање припадности националним мањинама одређеним кандидатима на локалним изборима.

Примјер: Дана 14. 2. 2017. године подносиатељки жалбе²⁵⁰ је упућена обавијест у којој је, између осталог, наведено да Централна изборна комисија Босне и Херцеговине у складу са законским надлежностима прати да ли кандидати на изборима (општим и локалним) мијењају изјашњавање о националној припадности у току једног изборног циклуса. Стога,

²⁴⁴ Закон о заштити права припадника националних мањина Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 12/03, 76/05).

²⁴⁵ Закон о заштити права припадника националних мањина у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, број: 56/08).

²⁴⁶ Закон о заштити права припадника националних мањина Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 2/04).

²⁴⁷ Члан 5 прописује да „припадници националних мањина имају право на слободу окупљања ради изражавања својих културних, вјерских, образовних, социјалних, економских и политичких слобода, права, интереса, потреба и идентитета“, а члан 6 да „Босна и Херцеговина омогућава и финансијски помаже одржавање и развитак односа између припадника националних мањина у Босни и Херцеговини са припадницима истих националних мањина у другим државама и са народима у њиховим матичним државама“.

²⁴⁸ Ж-СА-03-772/17, Ж-СА-03-1020/17,

²⁴⁹ Ж-СА-03-160/17

²⁵⁰ Ж-СА-03-112/17

када уочи такав случај, ЦИК Босне и Херцеговине у складу са законским надлежностима предузима одређене мјере.

У складу са својим овлашћењима,²⁵¹ омбудсмани су по службеној дужности²⁵² отворили истражне радње у поводу информација да у насељу Долови, општина Завидовићи, у којем је насељено становништво ромске националности, постоји проблем отежаног снабдијевања водом.

У Институцији су, такође, запримљене жалбе припадника националних мањина због повреда економских и социјалних права и дискриминације по основу припадности националној мањини које су предмет разматрања надлежних одјела ове институције.

С обзиром на то да је већина наведених обраћања од стране припадника ромске националне мањине, омбудсмани закључују да исти, прије свега, нису упознати са начином и механизмима за остваривање својих права, а потом и са надлежностима наше институције.

Током извјештајног периода, омбудсмани су предузели бројне активности у смислу контаката са локалним заједницама, тијелима власти али и невладиним сектором. На састанку представника Омбудсмана и представника невладиних организација Тузланског кантона²⁵³, који је одржан 16. 10. 2017. године²⁵⁴, истакнути су проблеми припадника ромске националне мањине, који се огледају у сљедећем:

- упитан квалитет образовања и евентуалног преношења знања на дјecu у основним школама. Речено је да се неријетко дешава да дјеца ромске националности, која уписују средњу школу, не знају елементарне ствари, читати и писати;
- одређени број дјеце након извјесног времена престане похађати школу, али се не исписује из школе, како не би остала „ван система“, због чега имају велики број неоправданих часова;
- Закон о пребивалишту и боравишту држављана Босне и Херцеговине²⁵⁵ из 2015. године прописује да су у поступку прибављања личних докумената, односно пријаве пребивалишта и адресе становања, држављани дужни приложити доказ о власништву или сувласништву или посједу стана, куће или другог објекта за становање, односно овјерен уговор о закупу или овјерен уговор о подстанарском односу уз овјерен доказ о власништву или сувласништву или посједу станодавца²⁵⁶;

То је довело до великих проблема у пракси, посебно када се први пут предаје захтјев надлежном тијелу за издавање личних докумената. Знатан број припадника ромске популације не може испунити напријед наведене услове, чиме се доводи у питање посједовање личних докумената, што представља подуслов за остваривање њихових основних грађанских, политичких, економских, социјалних и других права.

²⁵¹ Члан 30 Правила за функционисање Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, број 104/11).

²⁵² Ж-БР-03-249/17

²⁵³ Посјета омбудсманке Јасминке Џумхур организацијама: Вива жене, Земља дјеце у Босни и Херцеговини, Еуро Ром, Боља будућност, Биро за људска права.

²⁵⁴ Записник са састанка у Тузли, Ои-к-Са-168/17 од 8. 11. 2017. године

²⁵⁵ Закон о пребивалишту и боравишту држављана Босне и Херцеговине, „Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 32/01, 56/08 и 58/15.

²⁵⁶ Члан 8 Закона о пребивалишту и боравишту држављана Босне и Херцеговине.

Примјер: Као одговорну страну подносилац жалбе²⁵⁷ је означио Владу Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, Одјел за расељена лица, избјеглице и стамбена питања. У жалби жалилац наводи да је у насељу Прутаче, Брчко дистрикт Босне и Херцеговине, 2014. године добио земљиште за изградњу индивидуалне куће и да је одабран као корисник пројекта стамбеног збрињавања Рома, међутим до дана обраћања омбудсманима његово стамбено питање није ријешено. Упућена је препорука П-219/17 Влади Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, Одјелу за просторно планирање и имовинскоправне послове, Одјелу за расељена лица, избјеглице и стамбена питања и Канцеларији за управљање јавном имовином да без одлагања, у складу са позитивним законским прописима, у координисаној сарадњи предузму што ефективније мјере у циљу изналагање рјешења за парцелу у насељу Прутаче, Брчко, а све у сврху приступања изградње стамбене јединице особи која је одабрана као корисник пројекта помоћи за стамбено збрињавање Рома у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине за 2013. годину. Дана 23. 1. 2018. године запримљен је одговор Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, Одјел за расељена лица, избјеглице и стамбена питања, о предузетим активностима у циљу рјешавања стамбеног питања.

Примјер: Као одговорну страну подносилац жалбе²⁵⁸ је означио Град Тузлу, Повјереништво за провођење поступка за додјелу нераспоређених такси стајалишта у Тузли. Жалилац наводи да се Граду Тузла више пута безуспјешно обраћао захтјевом за додјелу такси стајалишта. Именовани истиче да је Ром по националности, те се сматра дискриминисан по основу припадности националној мањини. Омбудсмани су затражили изјашњење 23. 11. 2017. године од Града Тузле и, како нису примили одговор, упућена је ургенција.

У 2017. години омбудсмани Босне и Херцеговине разматрали су један предмет у смислу заштите слободе мисли, савјести и вјере прописане чланом II/3.г) Устава Босне и Херцеговине и чланом 9 Европске конвенције о људским правима и основним слободама (у даљем тексту: ЕКЉП) због повреде права припадника вјерске националне мањине.

Примјер:²⁵⁹ Жалитељка је изјавила жалбу на поступање Универзитетског клиничког центра Тузла (у даљем тексту: УКЦ Тузла), у којој истиче да јој је ускраћена здравствена услуга, на коју, како наводи, има право, из разлога што није дала пристанак за трансфузију крви, а која се коси с њезиним вјерским увјерењима.

У конкретном случају подносиатељка жалбе, у складу са својим увјерењима, жели гаранцију да на било какав начин неће примити трансфузију крви, док се здравствена установа у којој треба да се обави оперативни захват позива на законска рјешења, политике и процедуре установе, указујући у којој мјери су у могућности удовољити њеним захтјевима.

Оправдано се наметнуло питање у којој мјери друштво, односно власти, могу ограничити права и слободе подносиатељке жалбе, те друго питање које је разматрано, на који начин установа, у складу са законским обавезама, може удовољити њном захтјеву.

Упућена је препорука П:253/17 (од 28. 9. 2017. године) УКЦ Тузла и Министарству здравства ТК да размотре предмет подносиатељке жалбе и могућности у којима би могло

²⁵⁷ Ж-БР-04-30/17

²⁵⁸ Ж-БР-06-312/17

²⁵⁹ Ж-СА-03-537/17

бити удовољено њеном захтјеву, у складу са законским одредбама, почевши од ангажовања вањских сарадника па до лијечења у некој другој здравственој установи у Босни и Херцеговини, Министарству здравства ТК да размотри потребу за покретањем поступка добијања мишљења или тумачења законских норми које се односе на овај конкретни случај, те у року од 60 дана од дана примања ове препоруке обавијести омбудсмане о њеном реализовању. Дана 26. 10. 2017. године запримљен је поднесак жалитељке, у којем наводи: „...обавјештавам вас да је Кантонални суд у Тузли донио пресуду којом је уважена моја тужба и управна ствар ријешена тако да се УКЦ Тузла обавезује омогућити ми здравствену услугу уз поштивање мог вјерског увјерења, односно без трансфузије крви.

Користим ову прилику да захвалим на вашем ангажирању у овом предмету, што ми је омогућило судску заштиту.“

X ДИСКРИМИНАЦИЈА

Закон о забрани дискриминације у Босни и Херцеговини²⁶⁰ повјерава Институцији омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине статус “централне институције надлежне за заштиту од дискриминације” и у ту сврху предвиђа оснивање и рад посебног одјела са искључивим задатком разматрања предмета дискриминације коју је починило било које правно или физичко лица у било којој области живота.

У 2017. години, омбудсмани су примјењивали Закон о забрани дискриминације у Босни и Херцеговини у складу са измјенама из 2016. године, којима је унапријеђен законски оквир за заштиту од дискриминације, али и повећан обим надлежности Институције омбудсмана и Одјела за елиминацију свих облика дискриминације. Ово се нарочито огледа у проширивању листе основа по којима је забрањена дискриминација²⁶¹, прописивању тежих облика дискриминације²⁶², побољшању процедуралних аспеката закона²⁶³ и дефинисању правне снаге препорука Омбудсмана у доказном поступку пред судовима.²⁶⁴ Поврх свега, Нацртом измјена Закона о забрани дискриминације предвиђена је значајно већа улога Омбудсмана у активностима промовисања антидискриминацијске заштите, која се огледа у информисању јавности, подизању свијести, провођењу кампања и другим облицима превенције дискриминације.²⁶⁵

Иако укупан број жалби прати трендове из претходних година²⁶⁶, примјетно је да су жалбе из области дискриминације све основаније, да се странке често обраћају Омбудсману путем пуномоћника, те да се препоруке Омбудсмана све чешће користе као доказно средство у судским поступцима. Овакви трендови указују на веће повјерење које грађани имају у омбудсмане и снагу одлука које доносе, али истовремено и на немогућност или неадекватност заштите права грађана пред другим јавним тијелима.

У 2017. години, Одјел за елиминацију свих облика дискриминације је, поред поступања по појединачним жалбама грађана, дјеловао проактивно на превенцији дискриминације путем различитих активности, које сежу од:

- отварања предмета по службеној дужности,
- присуства на терену,
- активности промовисања²⁶⁷,

²⁶⁰ Закон о забрани дискриминације Босне и Херцеговине, „Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 59/09 и 66/16.

²⁶¹ Кроз ове измјене закона сексуална оријентација и родни идентитет су термилошки исправно именовани као основе на којима је забрањена дискриминација. Поред тога, као забрањени основ дискриминације наведене су и полне карактеристике, старосна доб и инвалидитет.

²⁶² Вишеструка дискриминација (члан 4, став 4), поновљена дискриминација (члан 4, став 5) и продужена дискриминација (члан 4, став 6).

²⁶³ У вези са одредабама о хитности поступка (члан 11), посебним тужбама (члан 12), надлежности судова и роковима (члан 13), прописивањем мјера осигурања (члан 14), прерасподјеле терета доказивања (члан 15), учествовања трећих лица (члан 16), могућност подношења колективних тужби (члан 17).

²⁶⁴ Члан 15, став 9.

²⁶⁵ Члан 7, став 2, тачка (л).

²⁶⁶ У години извјештавања регистровано је 174 предмета из области дискриминације, а у претходним годинама, како слиједи: 2016. (152); 2015. (159); 2014. (230); 2013. (198); 2012. (257); 2011. (191); 2010. (135); 2009. (156).

²⁶⁷ Међународне конференције са обраћањем представника Институције:

- Equinet project meeting, *Violence Against Women and Gender based violence*, Будимпешта, 22. 3. 2017;
- Конференција о будућности образовања о људским правима, Стразбур, Француска, 20–22 јун 2017;
- Друга регионална конференција тијела за равноправност Југоисточне Европе, *Прикупљање статистичких података о појавама дискриминације*, Загреб, Хрватска, 30. 10. 2017;
- Савјет Европе, Радионица против говора мржње у спорту, Сарајево, Босна и Херцеговина, 21–22. новембар 2017; те други скупови и конференције на територији Босни и Херцеговине, што је детаљније описано у наредним поглављима.

- саопштења за јавност,
- сарадње са јавним институцијама, невладиним и међународним организацијама²⁶⁸,
- сарадње са академском заједницом и истраживачких пројеката са научним институтима из иностранства²⁶⁹,
- мониторинга судских поступака по захтјевима странака,
- провођења тренинга и обуке за удружења и активисте²⁷⁰, до
- израде нових специјалних извјешћа²⁷¹ и
- праћења провођења и промовисања специјалних извјештаја из претходног периода.

Запослени у Одјелу су, такође, имали прилику за стручно усавршавање на тему говора мржње и злочину из мржње у организацији Савјета Европе, на тему писања поднесака УН комитетима у организацији OSCE-а²⁷², као и за учешћем у три капиталне студијске посјете²⁷³ у оквиру пројекта Савјета Европе под називом „Јачање капацитета Омбудсмана за људска права за борбу против дискриминације.“

Омбудсмани са жаљењем констатују да усвајање измјена закона није пратило повећање капацитета Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине у области заштите од дискриминације, због чега се поставља питање стварне воље државе да се степен реализовања права грађана у овој области подигне на виши ниво. На ово, између осталог, указују и Уједињене нације путем Глобалног савеза националних институција за људска права (GANHRI) који у Писму о реакредитацији од 24. 11. 2017. године наводи да „садашњи Закон... не одређује финансијску аутономију Институције омбудсмана над одобреним буџетом“, те да „у циљу ефикасног функционисања, национална институција за људска права мора имати одговарајући ниво финансирања да би јој се јамчила независност и могућност слободног одређивања приоритета и активности.“²⁷⁴

²⁶⁸ Кроз активно учешће у раду међународних мрежа тијела за заштиту равноправности:

- Повезивање тијела за равноправност и канцеларије омбудсмана, анкета Радне групе за формулисања политике EQUINET-а, 20. 11. 2017. године;
- Упитник Equinet-а о мјерама које предузимају тијела за равноправност према Акционој листи Европске комисије за унапређење равноправности ЛГБТ лица, 31. 8. 2017. године;
- Упитник за тијела за равноправност, Фондација Народ за промјене, Инвестирање у равноправност: деценија промјена за тијела за равноправност, 31. 8. 2017. године;
- EQUINET тренинг *How to build a case on equal pay*, Brno, Slovakia, 31. 8. –1. 9. 2017.

²⁶⁹ Истраживање о дискриминацији у области здравства, Др Joanna Banasiuk, Adiunkt na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, 12. 5. 2017. године.

²⁷⁰ Тренинзи су организовани за представнике удружења из невладиног сектора, којима су присуствовали чланови тих удружења:

- Конференција Формалне и неформалне препреке грађанском активизму, Бања Лука, Стакленац, 26. април 2017;
- Округли сто о теми дискриминације Рома у организацији OSCE-а, 22–23 мај 2017, Влашић;
- Радионица „Стоп дискриминацији“ – пројекат „Оснаживање жена у Босни и Херцеговини“ CARITAS Бања Лука, 20. 9. 2017;
- Јавна трибина у организацији „Удружене жене“, Мјесна заједница Борик, Бања Лука 26. 9. 2017;
- Save the Children, Дводневни тренинг о теми људских права и дискриминације, за 40 младих ромских лидера из Бијељине, Тузле, Мостара, Сарајева и Бање Луке, Сарајево 17–18. 11. 2017. године.

²⁷¹ Специјални извјештај о употреби службеног језика и писма у Босни и Херцеговини, април 2017. године, доступно на: http://ombudsman.gov.ba/documents/obmudsman_doc2017051211015795ser.pdf Специјални извјештај о положају и случајевима пријетњи новинарима у Босни и Херцеговини, јун 2017, доступно на: http://ombudsman.gov.ba/documents/obmudsmen_doc2017082415202346ser.pdf

²⁷² Бања Лука, Хотел Босна, 18. мај 2017. године; Сарајево, хотел Marriott, 17. мај 2017. године.

²⁷³ Стразбур, Француска: 10–14. јул 2017. године; Јереван, Јерменија: 29. октобар – 3. децембар 2017. године, Белфаст, Ирска: 15. октобар – 15. новембар 2017. године.

²⁷⁴ Став 4, стр. 3-4.

Једнако стање је и са људским капацитетима, гдје је лепеза надлежности из Закона о забрани дискриминације, која је повећана измјенама из 2016. године, а која се даље шири усвојеним нацртом измјена Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине из 2017. године, повјерена раду укупно трима службеницима, што је вјеројатно и најмањи кадровски оквир за заштиту равноправности грађана у Европи, чак и у поређењу са земљама региона.

10.1. Оцјена стања по жалбама и усклађивање закона

Поступак по појединачним жалбама грађана представља најзначајнији вид заштите људских права. У Институцији омбудсмана у 2017. години, регистровано је укупно 174 предмета дискриминације, што представља повећање од 17% у односу на претходну годину.

Највећи број жалби у извјештајном периоду односи се на мобинг, као посебан облик дискриминације на радном мјесту (37), што представља смањење у односу на претходну годину (када је регистровано 55 таквих жалби), затим слиједе жалбе на дискриминацију на основу етничке припадности – 8 (док их је у 2016. години било 7), на основу друштвеног положаја и пола 6, на основу сексуалне оријентације 6, на основу националног или социјалног поријекла 5, на основу узнемиравања 4, на основу вјере 3, на основу политичког или другог увјерења 3, на основу везе са националном мањином 2, на основу чланства у синдикату или другом удружењу 2, и по једна жалба из области дискриминације на основу језика, образовања и полних карактеристика.

Према процјенама омбудсмана, ови подаци ни даље не представљају стваран приказ обима дискриминације, јер и даље постоје непријављени случајеви, због генералног неповјерења у институције, као и због страха од евентуалних негативних посљедица по статус жртава.

У поређењу са претходним годинама, омбудсмани примјећују да је константно присутан висок број жалби на мобинг²⁷⁵, да се редовно појављују жалбе на етничку дискриминацију²⁷⁶, те да се све више предмета отвара по наводима о дискриминацији по основу или у области образовања (нарочито високог образовања у области избора у звања)²⁷⁷ због чега ће Одјел за елиминацију дискриминације предложити омбудсманима израду специјалног извјештаја о стању у високом образовању у оквиру својих стратешких опредјељења за 2018. годину.

Омбудсмани истичу да су одређени предмети ријешени позитивно и прије издавања препоруке, било посредовањем, подстицањем пријатељског рјешења или предузимањем медијације између страна у спору, било на начин да одговорно јавно тијело само коригује своје поступање након првог обраћања Омбудсмана, што ће у сљедећим поглављима бити илустровано конкретним примјерима.

У периоду извјештавања, омбудсмани су издали 26 препорука, најчешће у случајевима мобинга, дискриминације на основу припадности националној мањини, на основу образовања, као и по осталим основама.

²⁷⁵ Ж-СА-06-315/15 (П-282/15), Ж-БЛ-06-750/14(П-246/15), Ж-СА-06-1258/14

²⁷⁶ Ж-БР-06-18/14 (П-42/15), Ж-БЛ-05-83 и 84/15 (П-225/15)

²⁷⁷ Ж-БЛ-06-373/16, Ж-БЛ-06-748/16, Ж-БЛ-06-258/16, Ж-БЛ-04-648/16, Ж-БЛ-06-669/17

Непоштовање препорука Омбудсмана које се тичу повреда Закона о забрани дискриминације повлачи прекршајну одговорност физичких и правних лица, као и њихово новчано кажњавање до 10.000 КМ, изрицање мјере сигурности забране обављања дјелатности, као и друге санкције предвиђене чл. 19 и 20 поменутог закона. Омбудсмани прибјегавају покретању судског поступка само у крајњој мјери, јер постоје очекивања да ће препоруке у крајњем бити испоштоване, с обзиром на то да је такво рјешење у интересу свих страна у поступку.

Током 2017. године настављене су промотивне активности и информативне кампање које су усмјерене ка надлежним институцијама и јавности. Ограничена средства и капацитети умањиле су могућност дјеловања Институције у промовисању, тако да је то у 2017. години, као и у претходним, углавном било у склопу активности које су биле организоване од стране других организација и институција. Детаљан хронолошки преглед активности и промоција из области дискриминације садржан је у наставку овог извјештаја.

10.2. Мобинг

Иако је број обраћања грађана овој институцији због мобинга константно висок, тај број и даље није стварни показатељ стања у Босни и Херцеговини. Институција омбудсмана долази до оваквог закључка на основу свједочења странака и медијских натписа, када најчешће на свјетло излазе најтеже посљедице мобинга. Чињеница је да има пуно грађана који су данас изложени мобингу, али се не обраћају Институцији нити траже судску заштиту из страха да би у том случају могли остати без посла.

Примјер: Подносиатељка жалбе²⁷⁸, која је виша медицинска сестра, наводи да је жртва мобинга од стране надређене докторице, запослене у дому здравља Бања Лука. У поступку рада по овом предмету, омбудсмани су тражили од менаџмента установе да успостави директну комуникацију са непосредним руководиоцима подносиатељке жалбе, у циљу стицања правог увида у чињенично стање и пружања објективних информација омбудсманима. Начелница службе породичне медицине, у којој је запослена подносиатељка жалбе, доставила је изјашњење у којем је навела да је, након детаљне анализе и узетих појединачних изјава од особља амбуланте, мишљења да је неоправдан захтјев за покретање дисциплинског поступка против подносиатељке жалбе, те да је између именоване докторице и подносиатељке жалбе евидентно постојала лоша комуникација, али која није утицала на рад у амбуланти и збрињавање пацијената. У циљу побољшања интерперсоналних односа у амбуланти, главна сестра службе породичне медицине је посјетила амбуланту, а одржан је и састанак менаџмента установе са руководиоцима службе породичне медицине у интересу сазнавања свих релевантних чињеница везаних за конфликтну ситуацију. Ради избјегавања даљих неспоразума, подносиатељка жалбе и одговорна докторица распоређене су да раде у супротним смјенама. Дана 27. 10. 2017. године, подносиатељка жалбе извјестила је омбудсманима да су проблеми које је имала ријешени, на начин да су престале вербалне пријетње и притисци којима је била изложена од стране именоване докторице.

²⁷⁸ Ж-БЛ-06-637/17

Примјер: У предмету²⁷⁹, Суд Босне и Херцеговине је уважио препоруку Омбудсмана упућену Управи за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине, због мобинга над радницом Регионалног центра Тузла, те је дана 6. 10. 2017. године донио пресуду²⁸⁰ којом се туженој налаже забрана предузимања радњи којима се крши тужитељкино право на једнако поступање, налаже да се изврше радње којима се уклања дискриминација и њене посљедице по тужитељку, налаже туженој да тужитељки исплати на име нематеријалне штете за претрпљени душевни бол и страх, као посљедице мобинга на радном мјесту, износ од 9.600 КМ са законском затезном каматом, рачунајући од дана доношења пресуде па све до коначне исплате, као и да тужитељки надокнади трошкове парничног поступка, у року од 30 дана од дана правоснажности пресуде, под пријетњом принудног извршења.

Пресуда Суда Босне и Херцеговине представља значајан корак у формирању судске праксе у области заштите од дискриминације и мобинга, нарочито због чињенице да су у њој образложени различити институти из Закона о забрани дискриминације: налаз вјештака неуропсихијатра о утицају мобинга на здравље, питање стварне надлежности суда, рачунање рокова код континуиране дискриминације, терет доказивања, утврђивање висине нематеријалне штете, као и улога Омбудсмана.

10.3. Дискриминација по етничкој основи

10.3.1. Национална заступљеност у полицијским структурама

Жалилац²⁸¹ се обратио омбудсманима за људска права Босне и Херцеговине наводећи да је Бошњак по националности, запослен као полицијски службеник у Министарству унутрашњих послова Републике Српске. У жалби је истакнуо да је након ступања на снагу *Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Министарству унутрашњих послова Републике Српске* дискриминисан по националној основи приликом доношења рјешења о распореду, у односу на полицијске службенике српске националности, који су доношењем нових рјешења о распореду напредовали у служби, а претходно су радили на истим пословима као и жалилац.

Наконведеног поступка истраживања, омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине су Министарству унутрашњих послова Републике Српске упутили, дана 18. 10. 2017. године, препоруку број П-256/17, којом је препоручено да преиспита све околности доношења рјешења о распореду жалиоца и о предузетим мјерама обавијести омбудсмане за људска права Босне и Херцеговине.

У одговору на препоруку²⁸² Министарство унутрашњих послова Републике Српске истакнуло је: „...након поновног преиспитивања конкретног случаја, утврдили смо да је поступак распореда именованог извршен у складу са законским и подзаконским актима, да нема мјеста наводима који се односе на дискриминацију, по било каквој, а тако и по националној основи..”

²⁷⁹ Ж-БЛ-06-773/16

²⁸⁰ С 13 П 022056 16 П

²⁸¹ Ж-СА-06-1150/16

²⁸² Акт Министарства унутрашњих послова Републике Српске број Д/П-127-362/16 од 4. 12. 2017.

На основу овог и сродних случајева, омбудсмани су одлучили израдити специјални извјештај о националној структури запослених у безбједносно-полицијским агенцијама у Босни и Херцеговини.

10.3.2. Специјални извјештај о употреби службеног језика и писма у Босни и Херцеговини

Омбудсмани су на основу запримљених жалби грађана, али и по службеној дужности, покренули истражни поступак²⁸³ у вези са употребе службеног језика и писма у основним школама, те начина уписивања назива предмета “Босански – Бошњачки језик” у свједочанства и ћачке књижице ученика основних школа у Републици Српској. Поступајући у наведеним предметима, те имајући у виду акт потпредсједнице Федерације Босне и Херцеговине број 02-10-356-01/15 од 14. 10. 2015. године, којим се тражи израда извјештаја о употреби службених језика у Босни и Херцеговини, односно у оба ентитета, те у кантонима Федерације Босне и Херцеговине, омбудсмани су приступили његовој изради.

У Специјалном извјештају о употреби службеног језика и писма у Босни и Херцеговини омбудсмани су надлежним тијелима указали на дужност предузимања мјера, с циљем да се сваком дјетету у било којем дијелу Босне и Херцеговине омогући једнак приступ образовању, а што се нарочито односи на подручја са значајном повратничком популацијом, у оба ентитета, те их подсјетили да свако непоступање у том смислу, према одредбама Закона о забрани дискриминације у Босни и Херцеговини, отвара питање прекршајне и грађанске одговорности. Омбудсмани су такође подсјетили да принцип најбољег интереса дјетета захтијева од свих тијела надлежних за процесе образовања у Босни и Херцеговини да предузму напоре који ће резултирати успостављањем окружења које подржава особност ученика, уз одсуство било каквог облика дискриминације.

Омбудсмани су у Специјалном извјештају упутили препоруку надлежним тијелима (Влади Републике Српске и Министарству просвјете и културе Републике Српске, Влади Федерације Босне и Херцеговине и Федералном министарству образовања и науке, владама свих кантона и кантоналним министарствима образовања, као и Влади Брчко дистрикта Босне и Херцеговине и Одјељењу за образовање) да без одлагања предузму све неопходне мјере како би се у свим основним школама у Босни и Херцеговини, односно њеним ентитетима и Брчко дистрикту Босне и Херцеговине, осигурао равноправан и једнак третман дјеце у вези са извођењем наставе на службеним језицима конститутивних народа.

Омбудсмани су, такође, препоручили надлежним тијелима да без одлагања предузму све неопходне мјере како би дјеца у свим основним школама у Босни и Херцеговини, односно њеним ентитетима и Брчко дистрикту Босне и Херцеговине, изучавала писма која су у службеној упораби у Босни и Херцеговини – латиницу и ћирилицу.

²⁸³ Ж-БЛ-01-622/13, Ж-СА-01-977/13, Ж-СА-04-1114/13, Ж-СА-06-1133/13, Ж-СА-1152/13, Ж-ЛИ-06-226/14, Ж-СА-05-500/15, Ж-СА-06-615/15, Ж-СА-06-854/15, Ж-СА-06-13/16, Ж-БЛ-06-359/16, Ж-БР-06-225/16

10.4. Дискриминација у високом образовању

Током периода извјештавања, отворено је више предмета који су везани за дискриминацију у области високог образовања, а који се односе на неједнак или неуједначен третман приватних високошколских установа.

Примјер: У предмету²⁸⁴, подносилац жалбе се обратио омбудсманима наводећи да ни он, ни његова супруга, не могу да се запосле на Универзитету у Бихаћу, иако су доктори економских наука у звању доцента, да је узрок томе дискриминаторна одлука Сената Универзитета у Бихаћу од 10. 10. 2015. године, по којој се избори у наставно-научна звања стечени на приватним високошколским установама не признају по аутоматизму на Универзитету у Бихаћу, да су због тога били онемогућени да под једнаким условима учествују у конкурсној процедури, због чега су тренутно на бироу као незапослене особе. У поступку истраге утврђено је да је оваква одлука Сената донесена упркос Извјештају комисије Министарства, образовања, науке, културе и спорта о проведеном надзору на ЈУ Универзитет у Бихаћу, у којем се наводи да је један од проблема недостатак властитих људских ресурса, нарочито наставног кадра, те да се неоправдано висока средства издвајају за рад преко норме и ангажовање вањских сарадника. У одговору на наводе жалбе, означена јавна установа позива се на пресуду Општинског суда у Бихаћу од 2. 6. 2017. године, којом је утврђено да Сенат Универзитета има овлашћења да донесе одлуку којом се онемогућује ангажман наставног особља са приватних факултета. Омбудсмани користе ову прилику да укажу на то да, без обзира на појединачне пресуде које третирају често само процедуралне аспекте одлучивања о захтјевима грађана, права грађана у области високог образовања треба да буду једнака без обзира на то да ли се ради о приватним или јавним образовним установама. Према мишљењу омбудсмана, за сваки поступак током којег се одлучује о овој категорији права треба утврдити да ли је узајамност признавања наставничких звања осигурана у односу на друге јавне универзитете, универзитете из других (најчешће сусједних) држава, те по којем тачно основу или са којим тачно образложењем је таква могућност искључена за приватне универзитете из властите државе, те да ли је такво образложење засновано на закону (који омогућавају оснивање и пуноправно дјеловање приватних високошколских установа) и Уставу (који дефинише да се држава базира на принципима тржишне економије).

У сваком случају, надлежне институције, а првенствено министарства образовања, дужна су, у сарадњи са представницима установа високог образовања, предузети конкретне мјере како би се питања признавања избора у звања између јавних и приватних универзитета ријешила системски и како не би зависила од појединачних случајева, управног или судског одлучивања, које је дуготрајно, финансијски захтјевно и неконзистентно.

Примјер: Жалба регистрована под бројем²⁸⁵ упућена је због постојања дискриминације на основу пола и мобинга на радном мјесту доцента на Економском факултету Универзитета у Источном Сарајеву. Основни навод подносиоце жалбе јесте да је стављена у неповољнији положај у односу на њене мушке колеге, доценте и наставнике запослене на истом факултету. Након проведеног поступка истраге, омбудсмани су дана 5. 5. 2017.

²⁸⁴ Ж-БЛ-06-206/17

²⁸⁵ Ж-БЛ-06-748/16

године упутили препоруку број П-91/17 ректору Универзитета у Источном Сарајеву да предузме неопходне мјере како би подносиатељка жалбе, као одговорни наставник, имала равноправан третман остваривања радне норме у вези са бројем предавања и предмета, те да предузме неопходне мјере на превенцији и елиминацији мобинга, између осталог и путем успостављања интерних процедура или механизма који би били доступни запосленима. У одговору на препоруку ректор је назначио да ће предузети мјере како би се испоштовала препорука, али је подносиатељка жалбе обавијестила омбудсмане да се њезин положај није поправио.

Омбудсмани су одлучили да досљедно прате провођење препоруке и у наредном периоду, посебно наглашавајући забрану виктимизације, према којој нити једно лице не смије бити доведено у неповољнији положај због тога што је пријавило дискриминацију или на било који начин учествовало у поступку за заштиту од дискриминације.

10.5. Дискриминација ЛГБТ лица у приступу праву на окупљање и слободу изражавања

Примјер: Омбудсмани су поступали у предмету²⁸⁶ поводом одузимања диктафона од представника невладине организације током одржавања сједнице Скупштине Града Приједора. Наконведеног поступка у предмету, упућена је препорука (П-171/17) Скупштини Града Приједора, у којој се тражи да се подносиоцима жалбе без одлагања врати диктафон, поништи закључак о забрани присуства од 15. 2. 2017. године и омогући несметан увид јавности у рад скупштинских сједница. Предсједник Скупштине је дана 24. 8. 2017. године доставио изјашњење на препоруку у којем се наводи да се диктафон налази на портирници Градске управе, о чему постоји забиљешка полиције, те да не постоји никаква препрека да се исти преузме. У изјашњењу се, даље, наводи да је скупштинска сала ограниченог капацитета и да не може примити неограничен број лица заинтересованих за рад Скупштине, те да није издата забрана присуства сједницама Скупштине, него да није додијељена акредитација представницима удружења „Кварт“ јер су предсједници одборничких клубова донијели такву одлуку. Омбудсмани користе овај Годишњи извјештај да укажу на неприхватљиву праксу да се административним мјерама одлучује о једном од основних права грађана које је зајамчено Уставом Босне и Херцеговине и међународним конвенцијама, а то је право на слободу изражавања, које обухвата и право на слободан приступ информацијама. Сједнице Скупштине су по природи јавне, праћене бројним техничким уређајима за аудио и видео снимање, па је нејасно на основу чега се једном удружењу грађана ограничава право да на исти начин прати рад сједнице, путем техничког средства које је за њих најподесније. Диктафон је сам по себи сасвим уобичајен и често присутан уређај на било којем скупу од јавног значаја, не заузима простор, не омета ничији рад, па се његова употреба никако не може подвести под ометање рада или одржавање реда у сали за сједнице.

Омбудсманима је неприхватљив став одборничких клубова Града Приједора да се подносиоцима жалбе ускрати право присуства сједницама, поготово због чињенице да нема било каквог образложења на основу којих критеријума је донесена оваква одлука, које су то техничке могућности које дозвољавају парцијално присуство јавности, те на

²⁸⁶ Ж-БЛ-05-797/17

основу којег прописа одборнички клубови имају овлашћења да дерогирају уставом зајамчено право на правни лијек када се одлучује о правима или интересима грађана.

Омбудсмани Босне и Херцеговине примили су 11. маја 2017. године жалбу Сарајевског отвореног центра у вези са кршењем права на слободу мирног окупљања ЛГБТИ лица у Кантону Сарајево, од стране Министарства промета/саобраћаја Кантона Сарајево, а у поводу организације марша за људска права ЛГБТИ лица, планираног за 13. 5. 2017. године у Сарајеву. Омбудсмани су по примању жалбе ургентно дјеловали и контактирали Министарство промета/саобраћаја Кантона Сарајево, са захтјевом за хитан састанак. Дана 12. 5. 2017, помоћница омбудсмана²⁸⁷, заједно са представницима Мисије OSCE-а у Босни и Херцеговини, одржала је састанак са помоћником министра промета/саобраћаја Кантона Сарајево, како би се извршио увид у предмет Сарајевског отвореног центра. Омбудсмани су утврдили да је Министарство саобраћаја Кантона Сарајево примило захтјев Центра дана 12. 4. 2017, да је дана 11. 5. 2017. издало рјешење којим се одобрава привремено потпуно обустављање саобраћаја ради одржавања протестног марша. Међутим, поступање Министарства по захтјеву Сарајевског отвореног центра тридесети дан по поднесеном захтјеву, у конкретном случају има за правну посљедицу немогућност остваривања људског права на мирно окупљање, јер је условљено кратким преклузивним роковима организације, поготово имајући у виду праксу Министарства да је по сличним захтјевима одлуку доносило у року од 3–5 дана. Омбудсмани су провели истраживање у овом предмету у свјетлу члана 11 Европске конвенције о људским правима и основним слободама, члана 21 Међународног пакта о грађанским и политичким правима и Закона о забрани дискриминације и пуног поштовања људских права и друштвене инклузије ЛГБТИ лица у Босни и Херцеговини.

Овим поводом омбудсмани Босне и Херцеговине су издали саопштење за јавност, којим позивају широку јавност да протест, који је заказан 13. 5. 2017. у Сарајеву, прође достојанствено у духу толеранције према различитим политичким, друштвеним и културним праксама и увјерењима и у духу поштовања људских права. Истовремено, омбудсмани су препоруком позвали све надлежне институције, а посебно Министарство унутрашњих/унутарњих послова Кантона Сарајево, да предузме све потребне мјере како би најављени протест прошао без инцидената.

10.6. Откази породиљама

Током 2017. године омбудсмани су поступали у више предмета у којима су наводи жалбе указивали на повреду родне равноправности, а конкретно, на чињеницу да су жене које су остале у другом стању добијале отказ уговора о раду, или им није понуђено продужење уговора о раду које су имале на одређено вријеме.

Примјер: Подносиатељка жалбе²⁸⁸ се обратила омбудсменима поводом заштите права из радног односа у апотеци, а конкретније, чињенице да јој није продужен уговор о раду након што је остала у другом стању. Директорка је путем пуномоћника доставила одговор у којем се негирају наводи жалбе, у којем се описују различити инциденти који су претходили спорном догађају, у којем се даље наводи да је уговор протекао истеком рока

²⁸⁷ Одјел за грађанска и политичка права по правилу има највећи број жалби.

²⁸⁸ Ж-БЛ-06-228/17

на који је закључен, те је коначно тражена документација приложена уз жалбу, ради заштите угледа и других права одговорних физичких лица. Дана 15. 5. 2015. године, подносиатељка жалбе доставила је коментар на изјашњење директорке апотеке у којем наводи да су неистините тврдње о инцидентима, да је била примјеран и добар радник, да је директорка сигурно знала за њо стање, што могу потврдити свједоци, те да је спремна на разговор и компромисно рјешавање спора, како би избјегли вођење поступака пред надлежним институцијама. Приликом непосредног разговора са представником Омбудсмана, подносиатељка жалбе уједно је потврдила да јој је продужен уговор о раду. Дана 21. 7. 2017. године омбудсмани су упутили одговор пуномоћнику директорке апотеке, којим се одбија захтјев за достављањем изворне жалбе која је упућена омбудсманима за људска права Босне и Херцеговине, указујући на то да су тражени подаци заштићени обавезом дискреције према члану 28 став 2 Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, као и према члану 13 Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине.

Примјер: У предмету са сличним чињеничним наводима, дана 18. 2. 2017. године, упућена је препорука (П-17/17) приватном кабловском оператеру да отклони штетне посљедице према подносиатељки жалбе због отказа уговора о раду, или да са истом постигне задовољавајуће рјешење гледе њеног радног статуса или накнаде штете, у складу са општим принципима облигационог права. Омбудсмани не споре чињеницу да радни однос заснован на одређено вријеме престаје истеком рока одређеног уговором, те је јасно да трудноћа не може утицати на дужину трајања радног односа, али истовремено указују на чињеницу да је подносиатељка жалбе радила у континуитету 19 мјесеци, да на њин рад није било примједаба, да јој је уговор о раду на одређено вријеме редовно продужаван све до периода који се поклапа са њеним одласком на боловање због чувања високоризичне трудноће. Омбудсмани уочавају да послодавац није понудио било какво образложење или изјашњење на тврдњу подносиатељке жалбе, да су на њено радно мјесто, непосредно по отказу уговора о раду, запослени нови радници. Означено привредно друштво обавијестило је омбудсмане да ће препоруку провести након окончања судског поступка, а омбудсмани изражавају наду да ће суд уважити налазе из препоруке у доказном поступку, како то предвиђа Закон о забрани дискриминације.

Омбудсмани указују на то да се и током 2017. године показало да усвајање измјена Закона о раду из 2016. године првенствено представља уважавање интереса послодавца, јер ову активност није пратило обезбјеђење механизма заштите радника, нарочито из угрожених категорија, као што су жене у другом стању, радници са уговором о раду на одређено, радници по уговору о дјелу и сл. Омбудсмани позивају сва надлежна тијела, првенствено законодавна, да предузму неопходне мјере усмјерене ка већем степену реализовања права и положаја радника, који данас одликују висока стопа незапослености, неуређено тржиште рада и недостатак капацитета надлежних инспекција.

10.7. Остали илустративни примјери од генералног значаја

Невезано за постојање конкретног предмета, омбудсмани желе указати на примјер добре праксе Јавне здравствене установе Дом здравља Нови Град Сарајево, која се огледа у истицању, на видном мјесту у чекаоници, *Упутства за грађане*, о томе шта је дискриминација, кому се обратити и на који начин. Између осталог, дато је упутство и о праву обраћања Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине. Упутство се, прије свега, односи на обавезе здравствене установе у вези са једнаким третманом и осигурањем једнаког приступа здравственој заштити за све пацијенте, као и на канале комуникације у случају сумње у дискриминацију. Омбудсмани истичу овај примјер добре праксе, јер први корак ка реализовању људских права представља информисаност грађана о механизмима заштите који им стоје на располагању у случају да неко повриједи или угрози њихова права.

Примјер: Жалбени наводи²⁸⁹ су се односили на дискриминаторне одредбе Закона о раду Федерације Босне и Херцеговине (члан 59) и Закона о раду Брчко дистрикта (члан 42) којима је прописано да жена не може бити запослена на пословима под земљом (у рудницима), те на неусклађеност ових одредаба са Законом о забрани дискриминације. Поступање омбудсмана у овом случају руковођено је становиштем Комитета експерата Међународне организације рада (МОП), који је навео да државе чланице треба да ратификују Конвенцију о сигурности и здрављу у рудницима (бр. 176) из 1995. године и откажу спорну Конвенцију бр. 45 (која садржи поменуте забране) јер се: “за разлику од старог приступа и потпуне директне забране свог подземног рада, нови стандарди фокусирају на процјену и управљање ризицима, те успостављање адекватних превентивних и заштитних мјера за раднике/це у рудницима запослене под земљом, без обзира на њихов пол”. Наконведеног поступка истраживања, омбудсмани су обавијештени од стране Министарства за људска права и избјеглице да је Босна и Херцеговина приступила отказивању Конвенције 45 МОП-а која се тиче забране рада жена под земљом.

Примјер: Институција омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине је дана 13. 9. 2017. године примила имејл подносиољке жалбе²⁹⁰, у којем наводи да се обраћа ради вријећања на радном мјесту, те описује ситуацију у којој јој је колега током расправе рекао да је „ненормална“, у присуству других колега, те поставља питање везано за могућности пријављивања колеге. У вези са претходно наведеним, подносиољки жалбе је актом од 21. 9. 2017. године указано на могућност подношења иницијативе за покретање дисциплинског поступка непосредно надређеном од колеге који ју је увриједио, у складу са Законом о раду и интерном акту радне организације којим је регулисано покретање дисциплинског поступка (Правилник о дисциплинској одговорности), као и на надлежности Омбудсмана у складу са чланом 7 Закона о забрани дискриминације.

²⁸⁹ Ж-СА-06-123/17

²⁹⁰ Ж-СА-06-904/17

Овај примјер илуструје првенствену одговорност послодаваца да интерним актима уреди питање заштите од дискриминације и мобинга, на шта омбудсмани често указују својим препорукама.

Примјер: Омбудсману за људска права обратили су се жалбом²⁹¹ мјештани хрватске националности, који живе у насеље Волијак, општина Јајце, а поводом изградње исламског вјерског објекта – џамије, без потребних грађевинских дозвола. Наконведеног поступка истраживања, омбудсмани су, дана 27. 7. 2017. године упутили препоруку П-173/17 начелнику општине Јајце и Општинском вијећу Јајце, да без одлагања предузму мјере из своје надлежност, како би се успоставило стање у складу са Законом о градњи, Средишња Босна, у вези са наводима из жалбе. У одговору на препоруку, начелник је навео да је општина Јајце предузела све мјере из своје надлежности, да је попуњена позиција грађевинског инспектора која је била упражњена, те да су створени услови за његов неометан рад након што је Општинско вијеће добило своје руководство. У комуникацији са подносиоцима жалбе потврђено је да је градња обустављена, али да објекат до задњег квартала 2017. године није био уклоњен нити су прибављене потребна одобрења за грађење: урбанистичка сагласност, дозвола за грађење и измјена регулационог плана.

---

²⁹¹ Ж-БЛ-06-215/17

XI САРАДЊА С МЕДИЈИМА

Односи с јавношћу и сарадња с медијима веома су важан сегмент рада Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине, посебно узимајући у обзир утицај медија на формирање јавног мњења, те њихов допринос у промовисању људских права. Омбудсмани свакако остају посвећени даљем развијању професионалних односа јер су новинари веома значајни савезници у остварењу њиховог мандата.

Сарадња Омбудсмана и медија одвија се с циљем системског, континуираног, правременог и тачног информисања јавности, путем штампаних и електронских медија, о раду и активностима ове институције у вези с догађајима и питањима од значаја за остваривање људских права у Босни и Херцеговини. Медији су, као и протеклих година, у складу са својом уређивачком политиком, са значајним интересовањем пратили рад Омбудсмана Босне и Херцеговине. Извјештавали су на основу изјава омбудсмана и њихових помоћника, затим на основу извјештаја с догађаја и конференција за новинаре, али су исто тако преносили и ставове и реаговања омбудсмана које су они износили путем саопштења за јавност.

И овом приликом омбудсмани истичу да су медији били веома користан извор спознаја за случајеве због којих су покретали поступке по властитој иницијативи, а на основу извјештавања новинара. Након спознаја за такве догађаје и ситуације из медија, у одређеном броју случајева у Институцији омбудсмана су отворени предмети по службеној дужности, те предузимане активности.

Истовремено, омбудсмани се залажу за слободу изражавања и несметан рад медија у друштву, што је и предуслов развитка сваког демократског друштва, те су у претходном периоду, осим обраћања самих новинара и медијских радника, у више наврата отворени и *ex officio* предмети у случајевима који су се односили на пријетње новинарима или медијским радницима, нападима на исте и друго.

Омбудсмани су препознали потребу за повећаним радом у области медијских слобода, као и положаја лица која раде у медијима, или су *фриленсери*. Тако је у овој години урађен Специјални извјештај о положају и случајевима пријетњи новинарима у Босни и Херцеговини, који је објављен на веб-страници Институције омбудсмана, те презентовано на прес-конференцији у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине, 28. 8. 2017. године у Сарајеву.

Омбудсмани су израдили Извјештај у сарадњи и уз подршку Мисије OSCE-а у Босни и Херцеговини, а циљ нам је да осигура разумијевање проблема и питања везаних за положај новинара у Босни и Херцеговини, као једног од предуслова за осигурање права на слободу изражавања, те допринесе општем побољшању права на слободу изражавања, људских права и слобода у Босни и Херцеговини. Извјештај треба да осигура и идентификовање кључних смјерова за институционално дјеловање у циљу рјешавања уочених проблема у овој области. Специјални извјештај такође садржи одређени број препорука које омбудсмани упућују надлежним тијелима и институцијама унутар Босне и Херцеговине.

У свакодневном раду с медијима омбудсмани примјењују стандардне процедуре, што подразумева достављање одговора о активностима и питањима из надлежности Институције на захтјев новинара, учешће омбудсмана и њихових помоћника у медијима (интервјуи, изјаве, гостовања у ТВ и радио емисијама), одржавање прес-конференција,

објављивање саопштења за јавност, као и дистрибуцију промотивних материјала и учешће у промотивним кампањама.

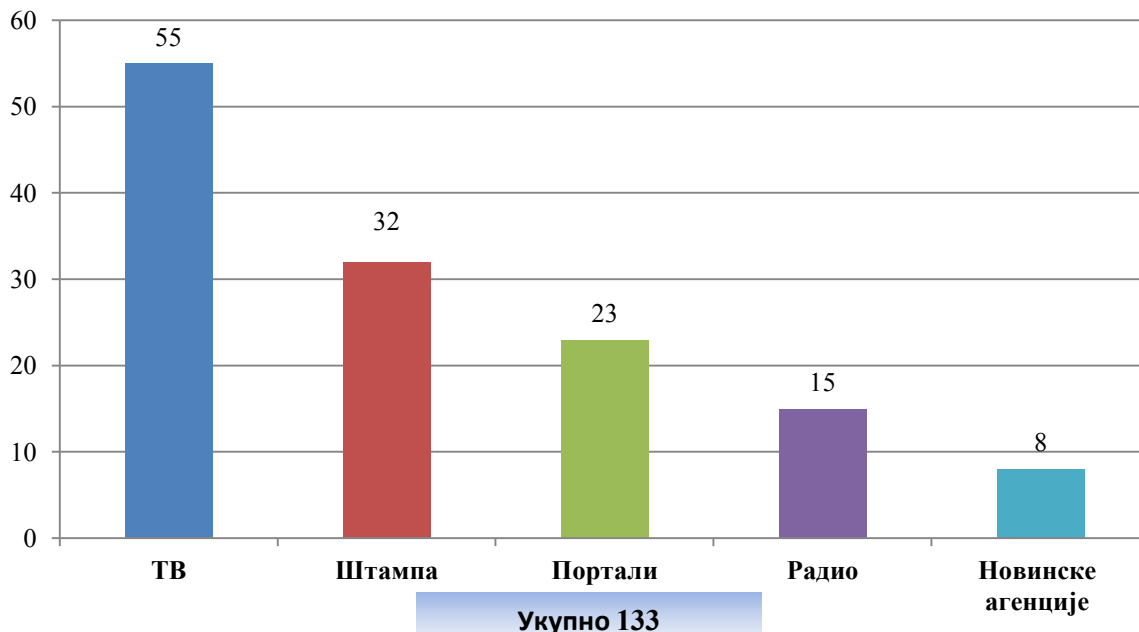
У извјештајној години омбудсмани су одговорили је на 133 захтјева медија, издали 27 саопштења за јавност, те објавили укупно 186 појединачних информација на званичној веб-страници Институције.

Током 2017. године остварена је сарадња са око 40 медијских кућа из земље и региона (како штампаних, тако и електронских), уз настојање да се на њихова питања одговори што је могуће прије и садржајније, не остављајући ниједно обраћање без одговора. Интересовање за питања из надлежности Институције омбудсмана Босне и Херцеговине исказале су различите медијске куће, као што су: БХТ1, РТРС, ФТВ, Н1, Al Jazeera Balkans, ТВ Алфа, као и Независне новине, Глас Српске, Дневни аваз, Еуроблиц, Радио Брчко, Радио Слободна Европа, новинске агенције ФЕНА и СРНА, а у складу са савременим трендовима и све већи број портала (diskriminacija.ba; etrafika.net; faktor.ba; klix; бука и др). Значајан допринос у информисању јавности о активностима Омбудсмана на локалном нивоу дале су РТВ Слон из Тузле, РТВУСК из Бихаћа, Радио Херцег-Босне из Мостара, интернет магазин „Моја Херцеговина“ из Требиња и др. У извјештајној, као и претходних година, на већину захтјева медија одговорено је у сједишту Институције у Бањој Луци и Подручној канцеларији Сарајево, док су специфичне захтјеве који су се односили на конкретне показатеље о стању људских права на локалном нивоу третирали остале подручне канцеларије ове институције.

У форми саопштења за јавност омбудсмани су, између осталог, позвали на уважавање потреба дјече чији су родитељи у затвору, упозорили на кршење права дјече у медијима, поздравили доношење Закона о јединственим начелима и оквиру подршке свим лицима са инвалидитетом у Републици Српској, те упознали ширу јавност с поднесеним иницијативама, отварањем предмета по службеној дужности, канцеларијским и осталим активностима омбудсмана у локалним заједницама. На исти начин омбудсмани су настојали допринијети афирмацији права, посебно угрожених категорија становништва поводом обиљежавања значајних датума из области људских права у Босни и Херцеговини у 2017. години.

11.1. Преглед захтјева медија према врсти медија

Проматрано према врсти медија, највећи број наступа током 2017. године остварен је у ТВ програмима (55), док је број изјава реализованих по захтјевима штампаних медија остао на прошлогодишњем нивоу (32). У односу на штампане медије, дупло мањи број изјава базирао се на захтјевима радио-станица (15). Процентуално посматрајући, није дошло до промјена у односу на 2016. годину када је ријеч о веб-порталима (23), као ни по питању новинских агенција чијих је захтјева у извјештајном периоду било у приближно истом броју (8).

Дијаграм 1: Медијски интерес за рад Институције према врсти медија

11.2. Преглед захтјева медија по областима људских права

Посматрано по категоријама повреда права, анализа показује да се највећи број заprimљених захтјева медија односи на питања из опште надлежности Омбудсмана, односно да се медији у највећој мјери интересују за спознаје до којих су омбудсмани дошли поступајући по жалбама грађана, али и мјера које су предузели на отклањању утврђених кршења њихових права (40). У овим изјавама омбудсмани и њихови помоћници реаговали су у односу на догађаје који су изазвали повећану пажњу јавности, а који су могли утицати или су утицали на остваривање људских права и слобода. Они су се, такође, осврнули на остале показатеље којима се оцјењује опште стање људских права у Босни и Херцеговини, те приопштавали друге новости о дјеловању из своје надлежности. Како претходних, тако и 2017. године, евидентно је да медији у великој мјери фокус свог интересовања стављају на област заштите права дјетета у Босни и Херцеговини (34). Ово је могуће довести у везу са актуелним дешавањима у области образовања, али и случајевима вршњачког насиља, експлоатације дјете и друге проблематике у остваривању права дјете у Босни и Херцеговини. У својим изјавама за медије представници Институције су, између осталог, говорили о здравственој заштити дјете, успостављању Алиментационог фонда у Републици Српској Српској и његовој операционализацији у Федерацији Босне и Херцеговине, физичком кажњавању дјете, заштити дјете на интернету, али и другим факторима који на посредан начин утичу на остваривање права дјете, као што је нпр. економски статус њихових родитеља.

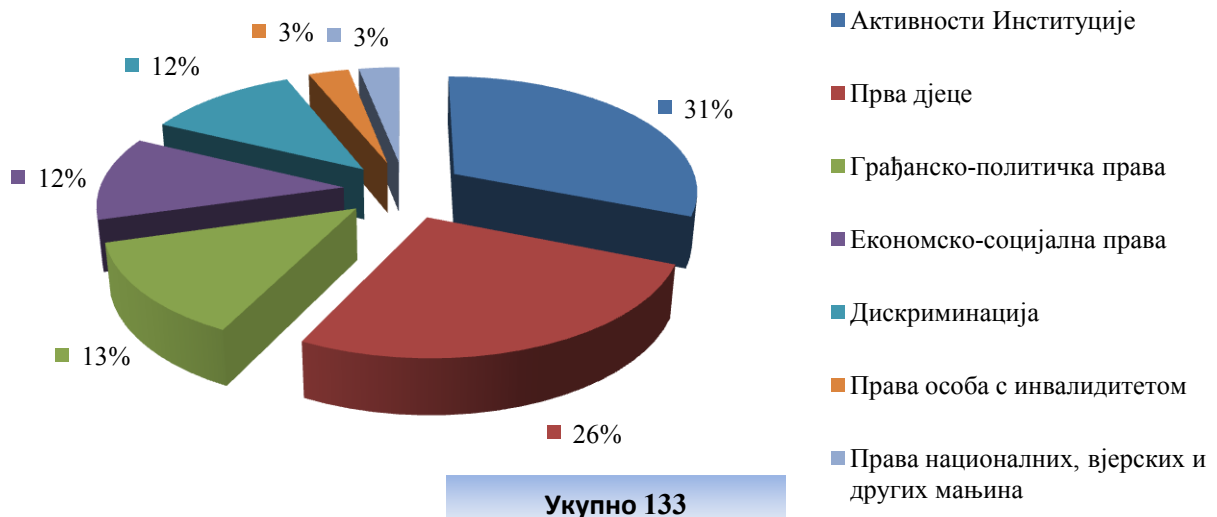
У области грађанских и политичких права омбудсмани су одговорили на 17 захтјева медија, од којих се највећи број односио на слободу изражавања. Потпуно уважавајући слободу изражавања и опредјељења у вези са изношењем личних ставова о појединим друштвеним појавама, омбудсмани су посебно указали на потребу предузимања свих мјера којима ће се одговорна лица у највећој могућој мјери суздржати од коришћења

израза у јавној комуникацији који могу бити увредљиви за било коју особу или групу лица у Босни и Херцеговини, или могу прерасти у говор мржње. Омбудсмани су у више наврата током 2017. године осудили вербалне нападе на новинаре, указујући на штетност ограничавања медијских слобода као стуба демократског и плуралистичког друштва. Остале теме о којима је било ријечи у области грађанских и политичких права односиле су се на слободу приступа информацијама, конкурсне процедуре, управу и правосуђе.

У незнатно мањој мјери захтјеви медија односили су се на економско-социјална права грађана (15). У оквиру ове области третиране су теме из домена здравствене и социјалне заштите, као и права из радног односа и сл.

У односу на 2016. годину, приближно исти удио у укупном броју запримљених захтјева медија у 2017. години заузимају теме из надлежности Одјела за елиминацију свих облика дискриминације. У фокусу интересовања били су мобинг и други облици дискриминације, те положај ЛГБТ лица у Босни и Херцеговини.

У истој мјери медији су показали интерес за питања која се тичу права мањина, права затвореника/притвореника и права лица са инвалидитетом.

Графикон 2: Преглед захтјева медија по областима људских права

Као важном механизму за промовисање и информисање грађана о раду Институције и питањима од значаја за остваривање њихових права, омбудсмани су и ове године дужну пажњу посветили садржају службене интернет странице: www.ombudsman.gov.ba.

Новина у односу на претходне године јесте креирање посебног сегмента у оквиру сајта под називом: „Ми у медијима”, гдје се објављују наслови текстова и прилога у којима је Омбудсман главна тема или једнако заступљен са осталим субјектима главне вијести. За новински текст наводе се наслов, датум и назив медија који је објавио вијест, а за електронске садржаје додати су линкови или тајм-кодови, уколико су доступни.

Током 2017. године страница је посјећена 38.033 пут, а укупно је погледано 116.893 страница са садржајима. Те посјете остварило је 23.082 различитих посјетилаца који су се, у просјеку, задржавали двије минуте и четрдесет пет секунди на интернетској презентацији. Највише посјета било је из Босне и Херцеговине, слиједе Србија и Хрватска, а значајан број посјета забиљежен је из САД, Њемачке, Русије, Француске, Аустрије, Јужне Африке, итд.

Успостављени механизми сарадње с медијима у 2017. години унапређивани су на састанцима, конференцијама, те осталим скуповима посвећеним питањима из области медијских слобода, као и кроз свакодневне контакте с новинарима и службеницима за информисање из других агенција и институција.

XII САРАДЊА С ТИЈЕЛИМА И ИНСТИТУЦИЈАМА

12.1. Сарадња с тијелима и институцијама у Босни и Херцеговини

Слиједећи усаглашене принципе визије (усвајајући Стратегију дјеловања Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине за период 2016–2020. године) омбудсмани и запосленици Институције омбудсмана наставили су радити на развијању и јачању сарадње са тијелима и институцијама Босне и Херцеговине интегрисани у структуре Босне и Херцеговине као корективни фактор у даљем развоју демократије засноване на владавини права и поштовању људских права и основних слобода грађана. За омбудсмане је значајна сарадња са тијелима власти, од којих истичемо законодавну власт (како на државном, тако и на ентитетским нивоима), која расправља и даје мишљење о годишњим извјештајима Институције омбудсмана, као и тијела извршне власти, те Агенција за равноправност полова Босне и Херцеговине ентитетске *цендер* центре у сврху заштите од дискриминације и анализе појава дискриминације, промовисања права у области равноправности полова, права националних, вјерских и других мањина, усвајања и реализовања препорука по жалбама грађана, достављања извјештаја, одговора по жалбама грађана и прикупљања података за израду специјалних извјештаја. Сарадња је остварена и са одређеним бројем факултета и школа широм Босне и Херцеговине потписивањем акта о сарадњи, а све с циљем упознавања младих са њиховим људским правима, односно едукације како се заштитити и на који начин могу остварити своја права. Наставља се и сарадња са Заједничким повјереништвом за људска права Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине кроз разматрање специјалних извјештаја реализованих у 2017. години (а које за крајњи циљ има коначну реализацију препорука из горе поменутих извјешћа). Посјета омбудсмана и представника Одјела за политичка и грађанска права имиграционом центру, у саставу Службе за послове са странцима, био је такође успјешно реализован у претходној години.

У протеклој календарској години квалитетан и истински рад на свакодневној заштити људских права огледао се и у виду посјета локалним заједницама, одржавању редовних контаката с носиоцима локалне самоуправе, те су тако и у 2017. години одржани састанци са начелницима/градоначелницима градова и општина/опћина Бихаћ, Соколац, Добој, Бугојно²⁹², Купрес²⁹³, Невесиње, Зеница, Илиџа²⁹⁴, Тузла, Приједор и Орашје, те премијерима Посавског и Тузланског кантона²⁹⁵ на којима су интензивирани разговори о актуелним проблемима у наведеним општинама, те сарадња са омбудсменима.²⁹⁶

²⁹² Омбудсман Нивес Јукић, заједно са сарадницима и представницима OSCE-а посјетила је општину Бугојно, гдје је одржан састанак с начелником општине Бугојно Хасаном Ајкунићем и предсједавајућим Општинског вијећа Бугојно. Игором Врљићем.

²⁹³ Омбудсман Нивес Јукић посјетила је, заједно са сарадницима и представницима OSCE-а, општину Купрес, гдје је одржан састанак а у вези са жалбама са начелником општине Купрес, Миланом Раштегорац, и предсједавајућим Општинског вијећа Купрес, Млађеном Павлицом.

²⁹⁴ Омбудсмани Босне и Херцеговине др Јасминка Џумхур и проф. др Љубинко Митровић посјетили су општину Илиџа, гдје су с општинским начелником др Сенаидом Мемичем разговарали о предметима који су у Институцији омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине формирани на основу жалби грађана с подручја ове општине. Омбудсмани Босне и Херцеговине и начелник Мемич током састанка су истакли кључне проблеме и изазове са којима се суочавају у раду, те размотрили могућности рјешавања жалби грађана.

²⁹⁵ Посјета омбудсманке др Јасминке Џумхур Тузланском кантону, те састанци са премијером Кантона, министром унутрашњих послова, министром здравља, министром рада и социјалне политике, министром правде, те директором Кантоналног завода здравственог осигурања и Кантоналног завода пензијско-инвалидског осигурања. Надаље, омбудсманка др Џумхур сусрела се и одржала бројне састанке и са представницима актуелне власти града Тузла као и са многобројним невладиним удружењима из Тузле разговарајући о бесплатној здравственој заштити породиља у

Омбудсмани²⁹⁷ су у овој години посјетили и Кантоналну болницу у Травнику, због насилне смрти пацијента на Одјелу за неурологију и психијатрију.

Обављена је посјета Министарству образовања, науке, културе и спорта Жупаније западнохерцеговачке, а поводом конкретног предмета.²⁹⁸

Обављена је такође посјета и разговор са мјесним свештеником у општини Бугојно²⁹⁹, затим одржан је радно-консултативни састанак са директором Центра за едукацију судија и тужилаца Републике Српске.³⁰⁰ Поводом отварања канцеларијских дана Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине одржана је конференција за медије.³⁰¹

Са помоћницом министра здравља Републике Српске и представницима Министарства здравља Републике Српске одржан је радно-консултативни састанак.³⁰² За представнике медијских кућа, као и сваке године, одржан је пријем у сједишту Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине.³⁰³ Представници Институције били су присутни на радно-консултативном састанку са члановима Одбора једнаких могућности Народне скупштине Републике Српске.³⁰⁴ Обављена је и посјета Окружном суду у Бањој Луци и разговарано је са предсједником тог суда.³⁰⁵ У октобру мјесецу сједиште Институције је

Тузланском кантону, питању здравствене заштите дјете, проблемима у вези са издавањем личних докумената, квалитету образовања дјете у основним школама и проблемима са којима се ромска популација сусреће приликом основног школовања.

²⁹⁶ Омбудсман проф. др Љубинко Митровић је у марту 2017. године посјетио представнике власти општине Невесиње и том приликом је разговарано о текућим проблемима као и о расположивим механизмима заштите људских права у општини Невесиње. Такође, у октобру исте године омбудсман проф. др Митровић обавио је посјету и граду Приједору гдје се састао са градоначелником Приједора, дискутујући о свим важним питањима, а посебно оним која се тичу владавине људских права у том граду.

Омбудсманка др Јасминка Џумхур је, у склопу својих редовних активности, у јуну 2017. године посјетила општину Зеница и том приликом се састала са начелником општине Зеница разговарајући о стању људских права у тој општини, те посјетила општину Илиџа и обавила разговор са начелником о проблемима везаним за остваривање имовинских права и урбанистичка рјешења.

Омбудсмани у марту 2017. године обилазе и упознају актуалне представнике власти града Бихаћа (састајући се и са ректором Универзитета у Бихаћу), затим општина Соколац, Добој и Орашје, увијек изнова издвајајући на прво мјесто питања становника наведених градова и текуће проблеме са којима се свакодневно сусрећу.

²⁹⁷ Др Јасминка Џумхур и Нивес Јукић, посјета 28. 4. 2017.

²⁹⁸ Нивес Јукић дана 10. 10. 2017. године одржала је састанак са министрицом Ружицом Микулић у Широком Бријегу везано за дешавања у Гимназији фра Грге Мартића Посушје.

²⁹⁹ Омбудсман проф. др Љубинко Митровић је током посјете општини Бугојно разговарао са мјесним свештеником о стању и проблемима у овој општини, а посебно са акцентом на остваривање права Срба који живе на овом подручју. Такође се разговарало и о предметима који су регистровани у Институцији.

³⁰⁰ Омбудсман проф. др Љубинко Митровић одржао је радно-консултативан састанак са директором Центра за едукацију судија и тужилаца Републике Српске господином Томиславом Чавићем. На састанку су договорени облици сарадње наше институције и Центра.

³⁰¹ Институција омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине, уз подршку Градске управе Града Добоја и Мисије OSCE-а у Босни и Херцеговини, организује канцеларијске дане у Добоју како би се олакшао приступ грађанима овој институцији као механизму за заштиту њихових права. У вријеме одржавања канцеларијских дана, правници запослени у Институцији омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине запримаће жалбе физичких и правних лица на повреду људских права почињену од стране било којег органа власти Босне и Херцеговине, њених ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

³⁰² Омбудсман проф. др Љубинко Митровић је на састанку договорио даље кораке на формирању алиментационог фонда у Републици Српској, прије свега у смислу доношења адекватних законских рјешења.

³⁰³ Пријем је био прилика за омбудсмани да сумирају резултате рада Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине у 2015. години, као и могућност за разговор о унапређењу будуће сарадње у циљу промоције и заштите људских права.

³⁰⁴ Омбудсман проф. др Љубинко Митровић са члановима је договорио даље кораке на формирању алиментацијског фонда у Републици Српској, прије свега у смислу доношења адекватних законских рјешења. На састанку је презентовао ставове Институције, поготово у односу на препоруку Влади Републике Српске, односно Влади Федерације Босне и Херцеговине и Влади Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине дату Специјалним извјештајем „Дјеца у конфликтним разводима“.

³⁰⁵ Омбудсман проф. др Љубинко Митровић и предсједница Окружног суда Марија Аничкић Згоњанин обавили су разговор који је вођен у погледу стања рјешавања предмета запримљених у Институцији за људска права Босне и Херцеговине у којима је као одговорна страна означен овај суд. Заједнички је констатовано да је број оваквих предмета минималан, те је истакнуто задовољство достигнутим нивоом сарадње наших двију институција.

посјетила и правобранитељка за дјецу Хрватске.³⁰⁶ У сједишту Институције у Бањој Луци уприличена је посјета и новоименованог омбудсмана Србије, мр Зорана Пашалића, са сарадницима.³⁰⁷

У процесу реформе јавне управе, која се огледала кроз активно учешће у оквиру панела *Одговорност и пружање услуга*, као и састанком са експертним тимом за ХРМ из СИГМА, разматран је Закон о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине. Канцеларија координатора за реформу јавне управе координисала је процес прикупљања података за мјерење стања у јавној управи Босне и Херцеговине за 2017. годину у односу на принципе јавне управе.

Представници Институције присуствовали су и XIII конференцији председника судова у Босни и Херцеговини у организацији Високог судског и тужилачког вијећа, дискутујући о ефикасности рада судова и алтернативним начинима рјешавања предмета, а потом и XVI савјетовању из кривичноправне области (на тему *Служење тешких кривичних дјела организованог криминала и корупције и актуелна питања реформе правосућа у Босни и Херцеговини*). У 2017. години такође је одржан и састанак са председником Високог судског и тужилачког вијећа³⁰⁸, на којем се разговарало о дужини трајања судских поступака пред судовима у Босни и Херцеговини, као и о будућим модалитетима сарадње са омбудсменима.

Представници Институције такође су учествовали и излагали на XIV савјетовању правника „Изградња и функционисање правног система“ на Октобарским правничким данима у Бањој Луци, на Правном факултету Универзитета у Бањој Луци.

Одјел за праћење права дјече наставио је пратити предан рад центара за социјални рад, а представници Институције учествовали су и на III годишњој стручној конференцији социјалних радника у Босни и Херцеговини под називом *Професионални статус и положај социјалних радника и другог стручног особља у области социјалне заштите*. Координација са центрима широм Босне и Херцеговине одржавана је и кроз редовна учешћа на састанцима, радионицама и округлим столовима као што је *Европски дан борбе против трговине људима*, имајући за циљ указати на свијест људима да свако лице може бити у ситуацији потенцијалне трговине људима. Представници одјела присуствовали су и пројекцији филма *Стоп насиљу* у ЈУ „Седма основна школа Горњи Рахић“, Брчко, као и представљању пројекта *Образовање за све* у организацији градоначелника Града Мостара са Удружењем младих психолога, Удружењем Рома Неретва, ЈУ Основном школом „Мустафа Ејубовић Шејх Јујо“ и ЈУ Основна школа „Бијело Поље“.

У циљу рјешавања свакодневних изазова с којима се запосленици сусрећу приликом смјештаја лица у социјалне установе за збрињавање, постојећим законским препрекама и рјешењима, те различитом праксом судова и проблемима који су настали у имплементацији пресуде Европског суда за људска права (у предмету Хаџимејлић и други против Босне и Херцеговине) извршене су посјете ЈУ Психијатријска болница Кантона Сарајево Јагомир, Психијатријска клиника КЦУС и ЈЗУ Болница за хроничну

³⁰⁶ Правобранитељка за дјецу Хрватске гђа Милас Кларић посјетила је сједиште Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине, те је том приликом разговарала са омбудсманом проф. др Љубинком Митровићем и са осталим колегама у Институцији.

³⁰⁷ Заштитник грађана Србије мр Зоран Пашалић, са сарадницима, посјетио је у петак, 6. октобра, сједиште Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине у Бањој Луци, гдје се састао са омбудсменима Босне и Херцеговине др Јасминком Џумхур, Нивес Јукић и проф. др Љубинком Митровићем. Разговарали су о сарадњи двију институција у области заштите и промоције основних људских права, као и осталим питањима од значаја за рад независних институција за људска права.

³⁰⁸ Нивес Јукић одржала је састанак са Миланом Тегелтијом, председником Високог судског и тужилачког вијећа.

психијатрију Јакеш Модрича. У вези са горе наведеним проблемима обављен је и састанак са федералним министром рада и социјалне политике.³⁰⁹

Уско сарађујући са Регионалном координацијом удружења породица несталих лица са подручја бивше Југославије, успјешно је реализовано и пет (5) радионица у склопу пројекта *Побољшање приступа правима породица несталих кроз ефикаснију примјену Закона о несталим лицима*, под називима *Заштита чланова породица несталих у Босни и Херцеговини* и *Заштита права чланова породица несталих у Босни и Херцеговини* док је округли сто о *Правима и статусу породица несталих лица у Босни и Херцеговини – правни оквир* замишљен као наставак пројекта.

Са представницима Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције рађено је на изради стратешког плана у борби против корупције и плана интегритета, док је представник Инститиуције активно учествовао и на регионалној конференцији поводом Међународног дана борбе против корупције, а на позив Transparency International-а Босне и Херцеговине, Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције (АРПК) и Антикорупцијске мреже (ACCOUNT).

Редовне активности Одјела за праћење права инвалида у протеклој су се години огледале и у учешћу на округлом столу *Смјештај лица са менталним потешкоћама у установе социјалне заштите и поступање са малољетницима у сукобу са законом*, организоване од стране OSCE-а, Друштва социјалних радника ЗДК и Удружења социјалних радника СБК (уз присуство представника Федералног министарства за рад и социјалну политику, Министарства за рад, социјалну политику и избјеглице ЗДК, Министарства здравља и социјалне политике СБК, директорâ и представникаâ завода Баковићи и Дрин, те социјалних радника и правника Центра за социјални рад жупанија ЗДК и СБК) и конференцији (у организацији Министарства за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине) поводом Међународног дана лица са инвалидитетом, а на тему *Препоруке и закључна разматрања УН Комитета о правима лица с инвалидитетом о Иницијалном извјештају Босне и Херцеговине*. Са директором Фонда за професионалну рехабилитацију и запошљавање лица са инвалидитетом разговарано је с циљем сагледавања стања људских права лица са инвалидитетом с аспекта Конвенције о правима лица са инвалидитетом, препрекама са којима се сусрећу особе са инвалидитетом у области запошљавања, али и дискутујући о проблематици предмета регистрованих у Инститиуцији омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине као и актуелним проблемима Фонда. Савез глувих и наглувих Републике Српске прославио је 25 година успјешног постојања (уз присуство представника извршне и законодавне власти Републике Српске) у друштву представника Инститиуције организујући конференцију *Значај доношења Закона о знаковном језику глувих Републике Српске*. Одјел је пропратио и дешавања на XI међународној конференцији о статусу и правима ОСИ у организацији Координационог одбора удружења и савеза лица с инвалидитетом УСК (кампања *Дјелујмо заједно*), а у оквиру провођења Стратегије за унапређење права и положаја лица с инвалидитетом у Федерацији Босне и Херцеговине.

Научни дискурс *Позитивна правна дискриминација* у организацији Савеза слијепих Републике Српске (уз подршку Министарства за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине) пропратио је и представник Инститиуције, дискутујући о здравственој и

³⁰⁹ Др Јасминка Цумхур и Нивес Јукић одржале су састанак са Веском Дрљачом, федералним министром рада и социјалне политике.

социјалној заштити те потреби утврђивања механизма за уклањање различитих видова дискриминације према лицима са инвалидитетом.

Завршна активност у 2017. години, а по питању активизма у борби против дискриминације, јесте активно учешће представника Институције на скупу *Јачање омбудсмана за људска права у борби против дискриминације*, која је уједно и својеврсна обука чланова/представника Агенције за равноправност полова Босне и Херцеговине, Министарства за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине, Центер центра Федерације Босне и Херцеговине и *Цендер* центра Републике Српске.

Агенција за равноправност сполова Босне и Херцеговине, у сарадњи са Министарством за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине, организовала је округли сто – радно-консултативни састанак назива *Активности на изради шестог периодичног извјештаја о примјени УН Конвенције о елиминацији свих облика дискриминације жена (CEDAW) у Босни и Херцеговини*, указујући на закључне препоруке (34 и 42) УН CEDAW комитета и уједно постављајући питања: Да ли је развијен повјерљив и сигуран систем за подношење жалби у вези са дискриминацијом на основу пола и сексуалним узнемиравањем на радном мјесту? (34), односно Да ли је и у којим областима унапријеђено прикупљање и анализа статистичких података, разврстаних по полу, како се захтијева чланом 22 Закона о равноправности полова у Босни и Херцеговини, те да ли су статистике разврстане према мјесту становања (урбано/рурално), укључујући: питања рањивих група жена, како би се оцијенио напредак у остварењу *de facto* равноправности? Какав је утицај предузетих мјера и постигнутих резултата?

Дана 18. октобра 2017. године на позив Одбора за правне науке – Одјељење друштвених наука Академије наука и умјетности Босне и Херцеговине, омбудсман Митровић је присуствовао сједници Одбора и том приликом одржао уводно излагање на тему: „Улога и поступање Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине у предметима дискриминације”.

Надаље, у сврху израде Стратегије за унапређење положаја старијих лица у Федерацији Босне и Херцеговине за период 2018–2027. година, а у организацији Федералног министарства рада и социјалне политике, представник Омбудсмана учествовао је на јавним консултацијама поводом нацрта Стратегије. Основни циљ Стратегије је унапређење квалитета живота старијих лица. Презентовани су и стратешки циљеви, за чије успјешно реализовање (уз сарадњу са Центром за здраво старење) је потребно ријешити питање реформе пензијског и инвалидског система, питање младих и запошљавања, питање функционисања палијативне његе и мобилних тимова (проблем се интензивира за старије особе у руралним подручјима).

Институција омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине учествовала је и на конференцији *Стигматизација лица која су преживјела сексуално насиље у рату: Грађански активизам и одговорност за сузбијање стигматизације на нивоу локалних заједница у Босни и Херцеговини* у организацији Министарства за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине и Амбасаде Велике Британије, на међународној конференцији *Аутентичност националне мањине у Босни и Херцеговини*, у организацији Вијећа националних мањина Босне и Херцеговине (у партнерству са Мисијом OSCE-а и Министарством за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине) као и на јавним консултацијама на преднацрт Закона о слободи приступа информацијама Босне и Херцеговине (предлагач Министарство правде Босне и Херцеговине).

12.2. Сарадња с међународним организацијама и институцијама

Институција омбудсмана као механизам заштите људских права питање своје независности провјерава и кроз процес реакредитације који обавља Међународни координациони комитет националних институција за промовисање и заштиту људских права (ICC), сада је то GANHRI – Глобална алијанса независних институција за људска права.

Поткомитет за акредитације GANHRI-ја два пута је одгађао одлуку о реакредитацији, први пут на захтјев самих омбудсмана, а други пут у очекивању доношења измјена и допуна Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине. Напокон, 24. новембра 2017, Поткомитет за акредитације GANHRI-ја обавијестио је Институцију омбудсмана да ће препоручити Бироу GANHRI-ја да Институција омбудсмана буде реакредитована у статусу „А“. За омбудсмани, као и за све запослене, ово је велико признање и велика обавеза. Препоруке GANHRI-ја ће као и до сада бити путоказ у раду Институције, у чије ће испуњење омбудсмани уложити велики напор.

Овај процес подржава Канцеларија високог комесара за људска права Уједињених народа (OHCHR), као стални посматрач и она служи као секретаријат GANHRI-ја. Институције које су акредитоване у статусу „А“ дјелују у складу са Париским принципима. Они могу у потпуности учествовати као чланови с правом гласа у раду система Уједињених народа, између осталог и кроз извјештавање релевантних комитета Уједињених народа о поштовању обавеза која је држава преузела ратификацијом уговора о људским правима.

Од самог почетка свог функционисања Институција омбудсмана је акредитована у статусу „А“. Њезина претходна акредитација је истекла 2015. године, када су омбудсмани тадашњем Међународном координационом комитету националних институција за промовисање и заштиту људских права – ICC, како се тада звао GANHRI, поднијели захтјев за реакредитацију. У сваком процесу реакредитације GANHRI националним институцијама за људска права издаје одређене препоруке у циљу унапређења њиховог рада, постизања веће ефикасности и јачања њиховог ангажмана с механизмима Уједињених народа. У претходном процесу реакредитације GANHRI је издао више препорука које су се односиле на већу транспарентност и плурализам у процесу избора омбудсмана, потпуну финансијску независност, институционализовану сарадњу с организацијама грађанског друштва, те већи ангажман на пољу промовисања људских права. Омбудсмани су схватили препоруке Бироа GANHRI-ја и приступили радњама за њихово провођење. Основ за тај рад био је Акциони план за провођење препорука GANHRI-ја, који су усвојили.

Омбудсмани су одржали бројне састанке с представницима законодавне и извршне власти у Босни и Херцеговини и у тим контактима се залагали за усвајање потребних измјена и допуна прописа који регулишу рад Институције. Одржани су и састанци са представницима грађанског сектора у Босни и Херцеговини и сачињена је Платформа за сарадњу са невладиним организацијама, која је касније и надограђена.

У извјештајном раздобљу реализоване су сљедеће активности, односно присуства састанцима и скуповима:

1. Састанак са извршним директором ННС-а, господином Gerrets-ом и професором Lawson-ом са Правног факултета Универзитета у Леидену.

2. XV савјетовање из кривичноправне области, „Борба против организованог криминала и тероризма“, 1–4. јуни 2016. године,
3. Четврти међународни симпозијум о институцијама омбудсмана „Миграције и избјеглице“, Анкара.
4. Процес тражења несталих лица и правних аспеката, Радионица „Индивидуалне и друштвене посљедице неизвјесног губитка – подршка факултетима и истраживањима у Босни и Херцеговини“, Међународни комитет Црвеног крста, Сарајево,
5. XII савјетовање из области грађанског права, Јахорина, 18–21. октобра 2017. године,
6. Експанзија Комитета за раднике мигранте, радионица „Доношење одлука тијела Уједињених нација за људска права“, Max Planck Institute Luxembourg,
7. „Жене и процес помирења у Босни и Херцеговини“, Савјет Европе, Стразбур,
8. „Омбудсмани под притиском, политичким, демократским, уставним ограничењима и ограниченим финансијским условима у нашим сусједним земљама“, Институт за дунавски регион и централну Европу (ИДМ), заједно са Међународним омбудсман институтом (ИОИ) и аустријским омбудсманом Одбор, Беч,
9. Улога омбудсмана у судској заштити, XV међународно савјетовање Правног факултета у Мостару, „Ефикасност механизма заштите случаја дискриминације“, Неум,
10. Живјети заједно и коегзистенција, Међународна конференција под покровитељством предсједника хрватског парламента о Слободи изражавања, Загреб,
11. У склопу пројекта који омбудсмани реализују са Савјетом Европе, представници Институције били су у студијској посјети Европском суду за људска права и сједишту Савјета Европе у Стразбуру. Такође, крајем октобра организована је и студијска посјета Омбудсману Арменије,
12. Међународна научна конференција под називом „Реформа правног система Црне Горе – правосуђе и основна права“,
13. Друга конференција регионалних тијела за равноправност југоисточне Европе, одржана у Загребу,
14. Састанак са директором Института за демократију и људска права у Азербејџану, господином Схадиновим и савјетником у дипломатији господином Гулијевим,
15. Семинар у организацији EQUINET-а на тему „Тијела за равноправност се баве дискриминацијом против лица са интелектуалним тешкоћама“, одржан у Загребу,
16. Састанак са експертним тимом, господином Приможем Вехаром и господином Самом Годецем за ХРМ из СИГМА– прикупљање података за мјерење стања у јавној управи Босне и Херцеговине за 2017. годину у односу на принципе јавне управе,
17. У Подгорици је одржан састанак представника Мреже НПМ земаља Југоисточне Европе на тему „Здравствена заштита у затвореним и психијатријским установама“,
18. Конференција на тему „Дискриминација на раду и у запошљавању“ одржана је у Црној Гори,

19. Учешће на семинару Генералне скупштине Европске мреже националних институција људских права и Годишњој скупштини Европске мреже националних институција људских права у Бриселу,
20. Састанак са повјереницом за заштиту равноправности Србије, госпођом Бранкицом Јанковић, као и са заштитником грађана Србије, господином Зораном Пашалићем,
21. Регионална конференција и радионица под називом „Бесплатна правна помоћ –ratio legis, обим и услови примјене“, у организацији Министарства правде Републике Србије и Српског удружења за кривичноправну теорију и праксу,
22. Састанак мреже НПМ Југоисточне Европе у Београду на тему под називом: „Поступање према лицима са менталним сметњама у детенцији“. Састанак је организовао Заштитник грађана Републике Србије,
23. Међународна научна конференција на Правном факултету у Осијеку. На овој конференцији омбудсман Митровић је говорио на тему: „Поступање Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине у предметима дискриминације“,
24. Округли сто на тему „Информационо друштво и медији“ у Неуму. Организатор округлог стола била је Заједничка комисија за европске интеграције у сарадњи са OESS-ом,
25. Састанак представника Мреже НПМ земаља Југоисточне Европе на тему „Методологија посјета установа детенције у Београду“,
26. Међународна научна конференција под називом: „Слобода, безбједност: право на приватност“, која је у организацији Покрајинског заштитника грађана – Омбудсмана Војводине и Института за криминолошка и социолошка истраживања из Београда одржана у Новом Саду,
27. Четврта међународна конференција о животној средини и људским правима под називом: „Учешће јавности у питањима животне средине“, која је одржана у Љубљани,
28. Двадесет прва годишња конференција ENOC-а, Хелсинки (Финска). Домаћин конференције био је Омбудсман за дјецу Финске.
29. Округли сто у организацији Координације Срба Мостар, под називом „Неконститутивност српског народа у Уставу Херцеговачко-неретванског кантона“,
30. Округли сто о сарадњи органа власти (владиних институција) са Омбудсманом за људска права Босне и Херцеговине са фокусом на имплементацију препорука Омбудсмана и координацију активности, Бања Лука.

XIII САРАДЊА СА НЕВЛАДИНИМ И ЦИВИЛНИМ СЕКТОРОМ

Сарадња Институције омбудсмана са невладиним и цивилним сектором наставила се успјешно и у 2017. години. Као и претходних, и у овој је години запримљен и регистрован знатан број захтјева, а посебно оних која се односе на актуелна питања права и заштите дјецe и породиља, заштите маргинализованих група, спречавање и борбу против дискриминације, као и на проблематику и питања лица са инвалидитетом.

Низ активности из области борбе против дискриминације иницирано је заједничким пројектом Омбудсмана, Вијећа Европе у Босни и Херцеговини, Сарајевским отвореним центром и удружењем Ваша права у Босни и Херцеговини. Омбудсманка Јасминка Џумхур је у оквиру реализације активности на превенцији дискриминације, а које спроводи Вијеће Европе, учествовала на изради Приручника за спречавање дискриминације за државне службенике и невладине организације. Током 2017. године наставља се и сарадња са организацијом Save the Children кроз пројект LYRA, овај пут у виду креирања онлајн платформе за пријаву дискриминације.

Ангажованости се нижу учешћем на округлом столу *Својства и значај ситуационог тестирања у процесу доказивања дискриминације* у организацији Асоцијације за демократске иницијативе (АДИ) и разматрањем улоге у организација цивилног друштва, те својству и значају ситуационог тестирања у процесу доказивања дискриминације. Том приликом је презентован и приручник *Ситуационо тестирање дискриминације – Приручник за активисткиње*. Представници Омбудсмана дали су свој допринос учествовањем, са Удружењем Рома Неретва, и приликом представљања пројекта *Образовање за све*, којим се акценат ставља на пружање једнаких друштвених, образовних и културних могућности за сву ромску дјецу кроз укључивање у законом обавезно основно образовање, побољшање похађања наставе и повећање укључености родитеља Рома у васпитно-образовни процес њихове дјеце.

Активности Одјела за елиминацију свих облика дискриминације настављају се учешћем на годишњој конференцији у организацији коалиције Једнакост за све под називом *Од дискриминације до инклузије и једнакости у образовању у Босни и Херцеговини*, дискутујући о различитим димензијама проблема дискриминације и сегрегације у области образовања у Босни и Херцеговини, као и осигуравању инклузије дјеце са инвалидитетом и тешкоћама у развоју у процесу редовног школовања (учествовањем кроз ову активност омбудсмани су, такође, сурађивали и са Удружењем ДУГА БиХ). Представник Одјела присуствовао је и округлом столу *Јачање механизма за борбу против дискриминације и кривичних дјела почињених из мржње*, у организацији Коалиције за борбу против мржње Тузла, који је за циљ имао јачање капацитета локалних организација, као и сарадње између организација цивилног друштва и надлежних институција у превенцији и борби против дискриминације и кривичних дјела почињених из мржње.

Наставак рада Одјела за борбу против свих облика дискриминације огледао се активним учествовањем на радионици Стоп дискриминацији, пројекта Оснаживање жена у Босни и Херцеговини под окриљем Caritas-а Бања Лука, као и на јавној трибини у организацији Удружених жена, с циљем оснаживања жена из угрожених категорија (незапослене, самохране мајке, жртве насиља у породици и жене у стању социјалне потребе).

У остваривању и заштити људских права ЛГБТ лица активност је садржана у учешћу на консултацијама, а с циљем стварања слободног и недискриминаторског простора за ЛГБТ лица у Босни и Херцеговини, са представницима Ваших права у Босни и Херцеговини, Фондацијом ЦУРЕ, Министарством унутрашњих послова Кантона Сарајево, Јавном установом Завод за запошљавање Кантона Сарајево, Министарством правде и управе Кантона Сарајево, Удружењем/удругом новинара Босне и Херцеговине, те *Цендер* центром Федерације Босне и Херцеговине. Подршка старијим лицима наставља се и (сарађујући са Мисијом OSCE-а у Босни и Херцеговини) кроз активности Антидискриминацијског форума (АДФ) на тему *Људска права и положај старих лица у друштву* (одржан у Требињу), те учешћем представника невладиних удружења са подручја Требиња, Билеће и Невесиња.

Кооперација са Центром цивилних иницијатива (ЦЦИ) и Transparency International Босне и Херцеговине (ТИ БиХ) у 2017. години огледала се у виду учешћа у припремама и изради подзаконског прописа којим би се на јединствен начин регулисао пријем у радни однос јавним оглашавањем у заводима, агенцијама, дирекцијама и управним организацијама. Циљ сарадње био је што боље детектовати проблеме у области запошљавања, те како би се, израдом квалитетније уредбе (*Уредба о поступку пријема у радни однос у јавној служби у Федерацији Босне и Херцеговине*), што детаљније уредило питање запошљавања у јавном сектору. Рад на овој тематици изњедрио је и јавну трибину на тему *Транспарентно, мериторно и одговорно запошљавање у јавном сектору*.

Одјел за праћење права лица са инвалидитетом сарађивао је и током 2017. године са невладиним удружењима која се баве питањима права и заштите инвалидних лица на подручју Босне и Херцеговине. Једна од њих је и савез СУМЕРО и актуелно питање изградње платформе за деинституционализацију (а све у склопу пројекта *Подршка инклузији за особе са инвалидитетом у Босни и Херцеговини*). У октобру је савез СУМЕРО организовао и конференцију под називом *Инклузијом до једнаких могућности дјеце и лица са инвалидитетом у Кантону Сарајево* (коју је пропратила и представница Институције) на којој је поново наглашено да се прорачунска средства морају расподијелити према потребама, а не према социјалном статусу, затим да период инклузије треба да почне још у предшколском добу, да наставници треба да имају стручну обуку, као и да свако дијете има право на образовање.

Бројна су дјеловања у протеклој години и у области заштите права дјеце и породиља. На састанку са удружењима Вива жене, Земља дјеце у Босни и Херцеговини, Еуро Ром, Боља будућност и Биро за људска права, дискутовало се о текућим проблемима бесплатне заштите породиља, квалитету образовног система, проблемима у вези са издавањем личних докумената, питању здравствене заштите дјеце од 15 до 18 година живота, као и правима ромске националне мањине.

Одјел за заштиту права дјеце наставља дугогодишњи пројекат Save the Children-а *Омбудсман у вашој школи* (од 2017. године у сарадњи и са LYRA) организујући радионице у локалним заједницама широм Босне и Херцеговине. Други LYRA пројект, у сарадњи са Удружењем за промовисање образовања Рома Отахарин Бијељина и Удружењем Алтруист Мостар, са којим Институција и Save the Children заједнички сарађују, јесте рад на промовисању и поштовању људских права ромске дјеце и младих. Постојана је и сарадња са НВО Наша дјеца, који континуирано са УНИЦЕФ-ом организује округле столове на тему *Вртић за све – дуг пут до циља* (у сарадњи са ромским информативним центром – Кали Сара), *Насиље над дјецом – преглед доступних података*

и *Право на инклузивно образовање*. Такође, уз УНИЦЕФ-ово партнерство реализовао се и регионални пројект Бироа за људска права *Заштита дјеце од насиља и промовисање социјалне инклузије дјеце са потешкоћама у развоју у Западном Балкану и Турској*, пројекат *Правда за свако дијете* (у оквиру пројекта је обука која се тичала испуњавања правних потреба најугроженије дјеце, посебно дјеце са сметњама у развоју и дјеце из мањинских заједница), као и конференција поводом Међународног дана дјетета. Представници Одјела активно су учествовали на свакој од горе побројаних активности, као и на конференцији *Дјеца улице – стратегије изласка*, у организацији Мреже босанскохерцеговачких невладиних организација против трговине људима (Ринг, Удружене жене и Лара). Фондација локалне демократије упутила је позив Институцији на проактивно учествовање на јавној трибини *Више информација – сигурна средина* (као једном од аутора Анализе о стању у установама у којима су смјештени малолетници у сукобу са законом) како би се размијенило мишљење о начинима превентивног дјеловања у борби против малолетничке делинквенције, а Удружење Нова генерација на округли сто на тему предшколског образовања. Важно је поменути и учешће на округлом столу *Заштита дјеце улице од злоупотребе* у организацији Удружења Алтруист, а поводом Међународног дана дјеце улице, на којем је разговарано о многим проблемима карактеристичним за просјачење дјеце.

Институција је активна и у рјешавању проблематике породиља кроз рад скупова *Заједничко отклањање различитих поступања у области породиљских–родитељских накнада и права у Федерацији Босне и Херцеговине, са посебним освртом на Херцеговачко-неретвански кантон и Расправа о Нацрту Закона о заштити породица са дјецом Херцеговачко-неретванског кантона, односно Које су промјене у ХНЖ/К након отпочињања кампање (Не)дискриминацији породиља у Федерацији Босне и Херцеговине – Закон о заштити продица с дјецом након 18 година*, у организацији Удружења жена ФОРМА Ф и Удружења Жене женама.

О томе како успоставити бољу комуникацију између организација цивилног друштва, грађана и институција, дискутовано је на конференцији *Формалне и неформалне препреке грађанском активизму* у организацији Удружења грађана Оштра нула из Бање Луке.

XIV ПРЕПОРУКЕ ОМБУДСМАНА

Омбудсмани, у складу са чланом 32 Закона о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, наконведеног поступка истраживања одговорном тијелу могу дати препоруке с циљем отклањања уочених повреда људских права. Тијела која добију такве препоруке дужна су писмено одговорити и извијестити омбудсмани о учинку препорука у року који су омбудсмани одредили.

Уколико одговорно тијело не предузме мјере из препоруке, или ако не обавијести омбудсмани о разлозима њиховог непредузимања, омбудсмани непосредно вишем тијелу указују на ток предмета и на даље препоруке. Слједи табеларни приказ препорука упућених у прошлој години и начин њиховог реализовања.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПРЕПОРУКА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-1/17	Ж-БЛ-01-545/16	ПОН – ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД СРБАЦ, ОПШТИНА СРБАЦ	13 – ПРАВА ДЈЕТЕТА	25.1.2017.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-2/17	Ж-СА-05-792/16	ОСНОВНА ШКОЛА “САБУРИНА” САРАЈЕВО, ШКОЛСКИ ОДБОР, МИНИСТАРСТВО ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКУ И МЛАДЕ КАНТОНА САРАЈЕВО, Н/Р МИНИСТРА	22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	26.1.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-3/17	Ж-СА-04-803/16	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА СБК/КСБ, ТРАВНИК, Н/Р МИНИСТРА	10 – РАДНИ ОДНОСИ	26.1.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-4/17	Ж-СА-05-829/16	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ЦЕНТАР ЈАВНЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ БИЈЕЉИНА, ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА МИЛИЋИ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА 03-2 – ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	26.1.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-5/17	Ж-СА-05-1111/16	ОПШТИНА СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО, САРАЈЕВО, Н/Р НАЧЕЛНИКА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	26.1.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-6/17	Ж-МО-04-61/16	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЗА ПИТАЊА БРАНИТЕЉА И ИНВАЛИДА ДОМОВИНСКОГ РАТА, Н/Р МИНИСТРА САРАЈЕВО	25 – ПЕНЗИЈЕ	3.2.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

П-7/17	Ж-МО-05-129/16,	ОПШТИНА ЈАБЛАНИЦА, Н/Р НАЧЕЛНИКА ЈАБЛАНИЦА	19 – УПРАВА	3.2.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-8/17	Ж-БЛ-05-274/16,	МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	19 – УПРАВА	2.2.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-9/17	Ж-БЛ-05-440/16	ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	09 – СУДОВИ	2.2.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-10/17	Ж-БЛ-02-667/16	ВЛАДА УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА, МИНИСТАРСТВО ЗДРАВСТВА, РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ УСК	12 – ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	2.2.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-11/17	Ж-БЛ-05-665/16	ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА СРБАЦ	05 – ПОЛИЦИЈА	2.2.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-12/17	Ж-БЛ-05-808/16	ОПШТИНА МИЛИЋИ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	2.2.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-13/17	Ж-БЛ-05-465/16	СКУПШТИНА УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА	22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	2.2.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-14/17	Ж-БЛ-05-42/17	ЈУ ОСНОВНА ШКОЛА „ВУК КАРАЏИЋ“ БИЈЕЉИНА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА 03-1 – НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	2.2.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-15/17	Ж-СА-04-957/15	ЈУ ДОМ ЗДРАВЉА КАНТОНА САРАЈЕВО, САРАЈЕВО, Н/Р ДИРЕКТОРА	23 – ЗДРАВСТВО	13.2.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-16/17	Ж-СА-04-1146/14	ОПШТИНА ГРАХОВО, Н/Р НАЧЕЛНИКА ОПШТИНЕ ГРАХОВО	21 – КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ	3.2.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-17/17	Ж-БЛ-06-615/16	ЕЛТА КАБЕЛ ДОО ДОБОЈ	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА 01-18 – НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	3.2.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-18/17	Ж-СА-05-867/15	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ САРАЈЕВО	15 – ИМОВИНСКО- ПРАВНИ	3.2.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-19/17	Ж-СА-05-39/15	КАНТОНАЛНИ СУД САРАЈЕВО	09 – СУДОВИ -- 09-2 – ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	3.2.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-20/17	Ж-БЛ-04-464/16	АРХИВ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	10 – РАДНИ ОДНОСИ	3.2.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-21/17	Ж-ЛИ-05-280/16	СЛУЖБА ЗА ГЕОДЕТСКЕ, ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ И КАТАСТАР НЕКРЕТНИНА, ТОМИСЛАВГРАД	19 – УПРАВА	13.2.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-22/17	Ж-ЛИ-05-281/16	СЛУЖБА ГЕОДЕТСКИХ, ИМОВИНСКО-ПРАВНИХ ПОСЛОВА И КАТАСТАР НЕКРЕТНИНА, ТОМИСЛАВГРАД	19 – УПРАВА	15.2.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-23/17	Ж-БЛ-05-485/16	ФОНД ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ И ЗАПОШЉАВАЊЕ ЛИЦА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ, ФБиХ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 – ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	6.2.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-24/17	Ж-БЛ-02-369/16	МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	12 – ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	8.2.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-25/17	Ж-СА-04-870/16 Ж-СА-06-269/16	ЈУ ОСНОВНА ШКОЛА „ХАСАН КИКИЋ“, Н/Р ДИРЕКТОРА, ШКОЛСКОМ ОДБОРУ, САРАЈЕВО, МИНИСТАРСТВО ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКУ И МЛАДЕ КАНТОНА САРАЈЕВО, САРАЈЕВО	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА, 10 – РАДНИ ОДНОСИ	13.2.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-26/17	Ж-СА-06-141/16	СКУПШТИНА КАНТОНА САРАЈЕВО	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 – НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	13.2.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-27/17	Ж-СА-02-156/13	ПРАВОБРАНИЛАШТВО КАНТОНА САРАЈЕВО, САРАЈЕВО	12 – ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	14.2.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-28/17	Ж-СА-05-641/16	ОПШТИНА ЖИВИНИЦЕ, ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК, ЈЗУ ДОМ ЗДРАВЉА ЖИВИНИЦЕ, ДИРЕКТОР ДОМА ЗДРАВЉА	22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	14.2.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-29/17	Ж-БЛ-04-8/17	ФОНД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	23 – ЗДРАВСТВО	16.2.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-30/17	Ж-БЛ-06-77/17	УНИВЕРЗИТЕТ У САРАЈЕВУ	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА	27.2.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-31/17	Ж-БЛ-05-759/16	ПОН – ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ, УПРАВНА ИНСПЕКЦИЈА	19 – УПРАВА	27.2.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-32/17	Ж-БЛ-04-84/17	ОСНОВНИ СУД ГРАДИШКА	09 – СУДОВИ	28.2.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-33/17	Ж-СА-07-140/16	ПОЛИЦИЈСКА УПРАВА ЗЕНИЦА, Н/Р НАЧЕЛНИКА, КАЗНЕНО-ПОПРАВНИ ЗАВОД ЗАТВОРЕНОГ ТИПА ЗЕНИЦА, Н/Р ДИРЕКТОРА	07 – ЗАТВОРИ	2.3.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-34/17	Ж-СА-07-909/16	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ, Н/Р МИНИСТРА, КАЗНЕНО-ПОПРАВНИ ЗАВОД ЗАТВОРЕНОГ ТИПА ЗЕНИЦА, Н/Р ДИРЕКТОРА	07 – ЗАТВОРИ	2.3.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-35/17	Ж-СА-04-26/17	ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО, Н/Р ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋЕГ ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА ПАРЛАМЕНТА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, Н/Р ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋЕГ ДОМА НАРОДА ПАРЛАМЕНТА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	10 – РАДНИ ОДНОСИ	2.3.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-36/17	Ж-СА-05-1291/16	ОПШТИНА СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО, САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	13.3.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-37/17	Ж-СА-02-594/16	ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, СКУПШТИНА БРЧКО ДИСТРИКТА, ВИЈЕЋЕ МИНИСТРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, ВЛАДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ВЛАДА БРЧКО ДИСТРИКТ, РЕСОРНА МИНИСТАРСТВА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	12 – ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	2.3.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-38/17	Ж-СА-05-3/15	МИНИСТАРСТВО ВАЊСКИХ ПОСЛОВА БиХ САРАЈЕВО, ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЗА ПИТАЊА БОРАЦА И ИНВАЛИДА РАТА, САРАЈЕВО	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-3 – ПРАВО НА ДВОСТЕПЕНОСТ	2.3.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-39/17	Ж-БР-05-244/15	ОПШТИНИ ГРАЧАНИЦА, СЛУЖБА ЗА ПРЕДУЗЕТНИШТВО, ЛОКАЛНИ РАЗВОЈ И ФИНАНСИЈЕ	19 – УПРАВА	27.2.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-40/17	Ж-ЛИ-05-347/16	ШГД „ХЕРЦЕГБОСАНСКЕ ШУМЕ“ ДОО КУПРЕС	22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	13.3.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-41/17	Ж-СА-05-68/17	ОПШТИНА НОВО САРАЈЕВО, САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	11.4.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-42/17	Ж-БЛ-05-716/16	МИНИСТАРСТВО СИГУРНОСТИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 – ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	14.3.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-43/17	Ж-БЛ-04-754/16 Ж-БЛ-04-755/16	ФОНД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	23 – ЗДРАВСТВО	14.3.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-44/17	Ж-ЛИ-05-71/17	МИНИСТАРСТВО НАУКЕ, ПРОСВЈЕТЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА КАНТОНА 10	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	3.4.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-45/17	Ж-СА-04-111/16	КЈКП „ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА“ ДОО САРАЈЕВО, Н/Р ДИРЕКТОРА	21 – КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ	21.3.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-46/17	Ж-СА-05-1121/14	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ЦЕНТАР ЈАВНЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ ИСТОЧНО САРАЈЕВО, ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА ВИШЕГРАД	05 – ПОЛИЦИЈА	21.3.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-47/17	Ж-СА-04-745/16	ВЛАДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО	10 – РАДНИ ОДНОСИ	21.3.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-48/17	Ж-СА-05-38/17	ЈАВНА ЗДРАВСТВЕНА НАСТАВНА УСТАНОВА ДОМ ЗДРАВЉА „ДР МУСТАФА ШЕХОВИЋ“ ТУЗЛА, ТУЗЛА, Н/Р ДИРЕКТОРА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	20.3.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-49/17	Ж-СА-05-1030/16	ОПШТИНА ФОЧА, ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ОДНОСЕ СА ЈАВНОШЋУ, ФОЧА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	20.3.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-50/17	Ж-СА-05-1183/16	ВИЈЕЋЕ МИНИСТРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, МИНИСТАРСТВО ВАЊСКИХ ПОСЛОВА, САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	21.3.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-51/17	Ж-СА-05-962/15	КАНТОНАЛНИ СУД ТУЗЛА	09 – СУДОВИ -- 09-3 – ИЗВРШЕЊЕ ПРЕСУДА	21.3.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-52/17	Ж-СА-05-234/15	ОПШТИНСКИ СУД ЛУКАВАЦ, ЛУКАВАЦ, Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА СУДА	09 – СУДОВИ	21.3.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-53/17	Ж-СА-05-699/15	ОПШТИНА НОВИ ГРАД САРАЈЕВО, Н/Р ОПШТИНСКОГ НАЧЕЛНИКА, САРАЈЕВО	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	21.3.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-54/17	Ж-СА-05-1156/16	ЈП ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА БиХ ДД, САРАЈЕВО, САРАЈЕВО	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	21.3.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-55/17	Ж-СА-05-1003/16	МИНИСТАРСТВО ЗДРАВСТВА, РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА БИХАЋ, Н/Р МИНИСТРА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	21.3.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-56/17	Ж-БЛ-05-496/16	ОПШТИНА БУЖИМ	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	21.3.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-57/17	Ж-БЛ-05-343/16	ГРАД БАЊА ЛУКА	19 – УПРАВА	21.3.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-58/17	Ж-БЛ-06-21/17	МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ И ИЗБЈЕГЛИЦЕ ЗЕНИЧКО-ДОБОЈСКОГ КАНТОНА	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА	21.3.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-59/17	Ж-БЛ-04-715/16	ЈЗУ БОЛНИЦА ИСТОЧНО САРАЈЕВО	10 – РАДНИ ОДНОСИ	21.3.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-60/17	Ж-БЛ-05-677/16	ОПШТИНА МИЛИЋИ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 – ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	22.3.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-61/17	Ж-БЛ-04-745/16	ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ФИЛИЈАЛА ДОБОЈ	25 – ПЕНЗИЈЕ	21.3.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-62/17	Ж-БЛ-05-789/16	ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА ЧЕЛИНАЦ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 – ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	21.3.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-63/17	Ж-БЛ-05-652/16	ПОН – ОПШТИНА СРБАЦ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	22.3.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-64/17	Ж-БЛ-04-669/16	ЈУ „ДИРЕКЦИЈА РЕГИОНАЛНИХ ЦЕСТА УСК“	10 – РАДНИ ОДНОСИ	22.3.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-65/17	Ж-БЛ-05-23/17	ОПШТИНСКИ СУД САНСКИ МОСТ	09 – СУДОВИ	27.3.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-66/17	Ж-БЛ-05-259/16	РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ, ПОДРУЧНА ЈЕДИНИЦА МРКОЊИЋ ГРАД	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	27.3.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-67/17	Ж-БЛ-05-502/16	ПОН – МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	19 – УПРАВА	27.3.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-68/17	Ж-БР-01-208/16	ВЛАДА БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ - ОДЈЕЛ ЗА ОБРАЗОВАЊЕ И ТРЕЋОЈ ОСНОВНОЈ ШКОЛИ БРЧКО ДИСТРИКТА	13 – ПРАВА ДЈЕТЕТА	4.4.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-69/17	Ж-СА-05-689/16	КАНТОН САРАЈЕВО, Н/Р ПРЕМИЈЕРА, МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА САРАЈЕВО, Н/Р МИНИСТРА	09 – СУДОВИ -- 09-3 – ИЗВРШЕЊЕ ПРЕСУДА	11.4.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-70/17	Ж-СА-05-1124/15	ОПШТИНСКИ СУД У САРАЈЕВУ, САРАЈЕВО	09 – СУДОВИ	12.4.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-71/17	Ж-СА-05-977/16	ОПШТИНА САНСКИ МОСТ, СЛУЖБА ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ, ГРАЂЕЊЕ И СТАМБЕНЕ ПОСЛОВЕ, Н/Р НАЧЕЛНИКА ОПШТИНЕ	19 – УПРАВА	11.4.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-72/17	Ж-СА-05-540/16	ВЛАДА ЗЕНИЧКО-ДОБОЈСКОГ КАНТОНА, МИНИСТАРСТВО ЗА ПРАВОСУЂЕ И УПРАВУ, ЗЕНИЦА	19 – УПРАВА	12.4.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-73/17	Ж-СА-02-946/14	ГРАД ТУЗЛА, СЛУЖБА ЗА КОМУНАЛНЕ ПОСЛОВЕ, ИЗГРАДЊУ И ПОСЛОВЕ, МЗ ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПОСЛОВЕ МЈЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА ТУЗЛА	12 – ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	12.4.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-74/17	Ж-СА-05-34/17	МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА КС САРАЈЕВО	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	12.4.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-75/17	Ж-ЛИ-05-52/17	МИНИСТАРСТВО НАУКЕ, ПРОСВЈЕТЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА КАНТОНА 10	19 – УПРАВА	12.4.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-76/17	Ж-ЛИ-05-213/16 Ж-ЛИ-05-326/16	МИНИСТАРСТВО НАУКЕ, ПРОСВЈЕТЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА КАНТОНА 10	19 – УПРАВА	12.4.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-77/17	Ж-БЛ-06-577/16	„КОМУНАЛАЦ“ АД БИЈЕЉИНА	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИЊГ	13.4.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-78/17	Ж-БР-05-301/15 Ж-БР-05-302/15	БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА, МИНИСТАРСТВО КОМУНИКАЦИЈА И ТРАНСПОРТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, ДИРЕКЦИЈА ЗА ЦИВИЛНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО, САРАЈЕВО	09 – СУДОВИ -- 09-3 – ИЗВРШЕЊЕ ПРЕСУДА	21.4.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-79/17	Ж-БР-05-46/15	ВИСОКО СУДСКО И ТУЖИЛАЧКО ВИЈЕЊЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, АПЕЛАЦИОНИ СУД БРЧКО ДИСТРИКТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	09 – СУДОВИ -- 09-2 – ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	21.4.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-80/17	Ж-БЛ-05-68/17	ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА ТЕШАЊ	05 – ПОЛИЦИЈА	21.4.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-81/17	Ж-БЛ-05-34/17	ЗП „ЕЛЕКТРОКРАЈИНА“ АД БАЊА ЛУКА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 – ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	21.4.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-82/17	Ж-БЛ-05-54/17	ПОН – МИНИСТАРСТВО ЗА ИЗБЈЕГЛИЦЕ И РАСЕЉЕНА ЛИЦА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	19 – УПРАВА	21.4.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-83/17	Ж-БЛ-05-728/14	ОПШТИНА ПРЂАВОР, МИНИСТАРСТВО УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	19 – УПРАВА	24.4.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-84/17	Ж-ЛИ-04-83/17	ОСНОВНА ШКОЛА „ФРА ЛОВРО КАРАУЛА“ ЛИВНО, ШКОЛСКИ ОДБОР	10 – РАДНИ ОДНОСИ	16.5.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-85/17	Ж-СА-05-27/17	ФЕДЕРАЛНО ПРАВОБРАНИЛАШТВО САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	5.5.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-86/17	Ж-БЛ-04-648/16	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ, ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ	10 – РАДНИ ОДНОСИ	5.5.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-87/17	Ж-БЛ-05-144/17	ГРАД БИХАЋ, МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	17 – ЈАВНЕ ИСПРАВЕ	5.5.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-88/17	Ж-БЛ-05-194/17	ЈАВНА ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА БОЛНИЦА ГРАДИШКА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 – ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	5.5.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-89/17	Ж-СА-02-690/15	ВЛАДА УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА, Н/Р ПРЕМИЈЕРА, СКУПШТИНА УНСКО- САНСКОГ КАНТОНА, Н/Р ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋЕГ СКУПШТИНЕ, ГРАД БИХАЋ, Н/Р ГРАДОНАЧЕЛНИКА	12 – ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	5.5.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-90/17	Ж-СА-04-1040/16	ВИЈЕЋЕ МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, САРАЈЕВО	10 – РАДНИ ОДНОСИ	5.5.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-91/17	Ж-БЛ-06-748/16	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА	5.5.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-92/17	Ж-БЛ-04-698/16	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА	10 – РАДНИ ОДНОСИ	5.5.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-93/17	Ж-БЛ-06-373/16	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ	10 – РАДНИ ОДНОСИ	5.5.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-94/17	Ж-БЛ-06-178/17	ЈУ ОСНОВНА ШКОЛА „АЛЕКСА ШАНТИЋ“, УГЉЕВИК	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	5.5.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-95/17	Ж-СА-05-1287/16	АГЕНЦИЈА ЗА ДРЖАВНУ СЛУЖБУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, САРАЈЕВО, Н/Р ДИРЕКТОРА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	5.5.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-96/17	Ж-СА-04-907/16	ЗАВОД ЗА ИЗГРАДЊУ КАНТОНА САРАЈЕВО, САРАЈЕВО, Н/Р ДИРЕКТОРА	10 – РАДНИ ОДНОСИ	9.5.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-97/17	Ж-СА-01-327/17	СЛУЖБА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШТИНЕ НОВИ ГРАД САРАЈЕВО	13 – ПРАВА ДЈЕТЕТА	5.5.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-98/17	Ж-СА-05-637/15	ОПШТИНА БУГОЈНО, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК	19 – УПРАВА	5.5.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-99/17	Ж-СА-05-704/16	МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА КАНТОНА САРАЈЕВО, СЕКТОР ЗА ТРЕЗОР	09 – СУДОВИ	8.5.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-100/17	Ж-СА-04-177/17	ОПШТИНА СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО, СЕКТОР ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	8.5.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-101/17	Ж-МО-04-93/16	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ, САРАЈЕВО	10– РАДНИ ОДНОСИ	9.5.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-102/17	Ж-СА-07-1247/16 Ж-СА-07-357/17	МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, Н/Р МИНИСТРА, ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ, Н/Р МИНИСТРА	07 – ЗАТВОРИ -- 07-1 – КОРИШЋЕЊЕ ЗАВОДСКИХ ПОГОДНОСТИ И ПОСЈЕТЕ	18.5.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-103/17	Ж-СА-02-156/13 Ж-СА-02-367/13	ВЛАДА КАНТОНА САРАЈЕВО, САРАЈЕВО, Н/Р ПРЕМИЈЕРА КАНТОНА	12 – ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	18.5.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-104/17	Ж-СА-02-702/16	ЈУ „КАНТОНАЛНИ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД“ САРАЈЕВО, СЛУЖБА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШТИНЕ НОВО САРАЈЕВО	12 – ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	18.5.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-105/17	Ж-ЛИ-05-104/17	ЖУПАНИЈСКА БОЛНИЦА „ФРА МИХОВИЛ СУЧИЋ“ ЛИВНО	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	19.5.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-106/17	Ж-ЛИ-05-50/17	ОПШТИНА ЛИВНО, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	19.5.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-107/17	Ж-ЛИ-05-94/17	МИНИСТАРСТВО НАУКЕ, ПРОСВЈЕТЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА КАНТОНА 10	19 – УПРАВА	19.5.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-108/17	Ж-СА-05-1238/16	КАНТОН САРАЈЕВО, МИНИСТАРСТВО ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА, ГРАЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ОКОЛИНЕ, УПРАВА ЗА СТАМБЕНА ПИТАЊА, САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	23.5.2017.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-109/17	Ж-БЛ-05-180/17	ОПШТИНА ВЛАСЕНИЦА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 – ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	22.5.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-110/17	Ж-БЛ-05-613/16	ОПШТИНА ЦЕНТАР САРАЈЕВО	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	23.5.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-111/17	Ж-БЛ-01-767/16	ЗАВОД ЗА ШКОЛСТВО МОСТАР, ДЈЕЧЈИ ВРТИЋ „СПОРТИЋ“, МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ХНК	13 – ПРАВА ДЈЕТЕТА	23.5.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-112/17	Ж-БЛ-05-782/16	МИНИСТАРСТВО ЗДРАВСТВА, РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ УСК ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЗДРАВСТВА, КАНТОНАЛНА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ УСК, ФЕДЕРАЛНА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	23.5.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-113/17	Ж-БЛ-04-768/16	ЗУ ДОМ ЗДРАВЉА, БИХАЋ	10 – РАДНИ ОДНОСИ	25.5.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-114/17	Ж-БЛ-04-130/17	ЈКП „ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА“ ДОО ТУЗЛА	21 – КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ	25.5.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-115/17	Ж-БЛ-05-259/17	КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ЗАКОНОДАВСТВО ВЛАДЕ УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 – ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	25.5.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-116/17	Ж-МО-05-163/16	ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ ЧАПЉИНА, ОПШТИНА ЧАПЉИНА, Н/Р НАЧЕЛНИКА	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	25.5.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-117/17	Ж-ЛИ-05-109/17	ОПШТИНА КУПРЕС, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК	02 – МЕДИЈИ И СЛОБОДА ИНФОРМИСАЊА	29.5.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-118/17	Ж-СА-05-176/17	КАНТОНАЛНИ СУД У САРАЈЕВУ, Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА СУДА САРАЈЕВО	09 – СУДОВИ	13.6.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-119/17	Ж-СА-04-311/17	МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА БиХ САРАЈЕВО, ВИЈЕЋЕ МИНИСТРА БиХ САРАЈЕВО, ВЛАДА РС БАЊА ЛУКА, ФОНД ПЕНЗИЈСКОГ И ИНВАЛИДСКОГ ОСИГУРАЊА РС, БИЈЕЉИНА	25 – ПЕНЗИЈЕ	15.6.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-120/17	Ж-СА-05-882/15	ОПШТИНА СТАРИ ГРАД, СЛУЖБА ЗА УРБАНИЗАМ, САРАЈЕВО, Н/Р НАЧЕЛНИКУ ОПШТИНЕ СТАРИ ГРАД	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	13.6.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-121/17	Ж-СА-04-178/17	ВЛАДА ФБиХ, Н/Р ПРЕМИЈЕРА ВЛАДЕ ФБиХ САРАЈЕВО, ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЗДРАВСТВА САРАЈЕВО, Н/Р МИНИСТРА ФЕДЕРАЛНОГ МИНИСТАРСТВА ЗДРАВСТВА	23 – ЗДРАВСТВО	14.6.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-122/17	Ж-СА-05-1286/16	АГЕНЦИЈА ЗА ДРЖАВНУ СЛУЖБУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	14.6.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-123/17	Ж-СА-02-21/17	ФОНД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, БАЊА ЛУКА, Н/Р ДИРЕКТОРА	12 – ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	14.6.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-124/17	Ж-СА-05-2/17, Ж-СА-05-5/17, Ж-СА-05-7/17	ВЛАДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ “ЈП БХ ПОШТА” ДОО САРАЈЕВО, НАДЗОРНИ ОДБОР	22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	15.6.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-125/17	Ж-ЛИ-05-137/17	ВЛАДА КАНТОНА 10, МИНИСТАРСТВО НАУКЕ, ПРОСВЈЕТЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА КАНТОНА 10	19 – УПРАВА	13.7.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-126/17	Ж-СА-04-348/16	ВЛАДА КАНТОНА САРАЈЕВО, МИНИСТАРСТВО САОБРАЋАЈА, КАНТОН САРАЈЕВО, ПРАВОБРАНИЛАШТВО КАНТОНА САРАЈЕВО	10 – РАДНИ ОДНОСИ	19.6.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-127/17	Ж-СА-05-229/17	МИНИСТАРСТВО ЗДРАВСТВА, РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ЖУПАНИЈЕ ЗАПАДНОХЕРЦЕГОВАЧКЕ, ГРУДЕ, Н/Р МИНИСТРА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	25.6.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-128/17	Ж-СА-02-1125/16	ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ ДОМ НАРОДА, ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА, Н/Р МИНИСТРА, ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ, Н/Р МИНИСТРА	12 – ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	19.6.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-129/17	Ж-МО-04-154/16	ГРАД ШИРОКИ БРИЈЕГ, ГРАДСКО ВИЈЕЋЕ ШИРОКИ БРИЈЕГ	11 – ОБРАЗОВАЊЕ	21.6.2017.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-130/17	Ж-СА-05-346/17	ПОН – ОПШТИНА ЦЕНТАР САРАЈЕВО, Н/Р ОПШТИНСКОГ НАЧЕЛНИКА САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	19.9.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-131/17	Ж-БР-04-26/17	УНИВЕРЗИТЕТ У ТУЗЛИ	10 – РАДНИ ОДНОСИ	3.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-132/17	Ж-БР-05-113/17, Ж-БР-05-115/17	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА, ПОЛИЦИЈСКА УПРАВА ЛУКАВАЦ	05 – ПОЛИЦИЈА	3.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-133/17	Ж-БЛ-04-685/16	МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	25 – ПЕНЗИЈЕ	4.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-134/17	Ж-БЛ-05-289/17	ОПШТИНА ТЕСЛИЋ	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	4.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-135/17	Ж-БЛ-05-203/17	ГРАД БАЊА ЛУКА	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	4.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-136/17	Ж-БЛ-04-233/17	ФОНД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	23 – ЗДРАВСТВО	4.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-137/17	Ж-БЛ-05-292/17	ЗАВОД ЗА ИЗГРАДЊУ АД БАЊА ЛУКА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 – НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	4.7.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-138/17	Ж-БЛ-05-190/17	ПОН – ОПШТИНА ТРАВНИК	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 – ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	4.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-139/17	Ж-БЛ-05-196/17	ПОН – АДВОКАТСКА-ОДВЈЕТНИЧКА КОМОРА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	17 – ЈАВНЕ ИСПРАВЕ	4.7.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

П-140/17	Ж-БЛ-05-79/17	„КОМУНАЛАЦ“ АД ДЕРВЕНТА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 – ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	4.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-141/17	Ж-БЛ-05-414/17	ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ВЛАДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	19 – УПРАВА	4.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-142/17	Ж-БЛ-04-771/16	МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ	11 – ОБРАЗОВАЊЕ	4.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-143/17	Ж-БЛ-05-781/16	ПОН – ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА ДОМ ЗДРАВЉА БИХАЋ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	4.7.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-144/17	Ж-БЛ-04-212/17	МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО- ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ЗАВОД ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	10 – РАДНИ ОДНОСИ	4.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-145/17	Ж-БЛ-05-753/16	ПОН – МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	09 – СУДОВИ -- 09-3 – ИЗВРШЕЊЕ ПРЕСУДА	4.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-146/17	Ж-БЛ-05-747/16	ПОН – ОПШТИНА КАЛЕСИЈА	20 – РАТНЕ ШТЕТЕ	6.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-147/17	Ж-СА-02-636/16	ОПШТИНСКИ СУД ТУЗЛА, ТУЗЛА	12 – ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	6.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-148/17	Ж-БЛ-05-115/17	ОПШТИНА ГРАДИШКА	05 – ПОЛИЦИЈА	6.7.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-149/17	Ж-СА-04-1005/16	ФОНД ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ И ЗАПОШЉАВАЊЕ ЛИЦА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, Н/Р ДИРЕКТОРА	10 – РАДНИ ОДНОСИ	5.7.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-150/17	Ж-СА-04-324/17	ЗАВОД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА КАНТОНА САРАЈЕВО, САРАЈЕВО	23 – ЗДРАВСТВО	5.7.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-151/17	Ж-СА-05-1008/16	ГРАД ЗЕНИЦА, СЛУЖБА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ, ОДЈЕЛ ГРАЂЕВИНСКЕ ИНСПЕКЦИЈЕ, ЗЕНИЦА	19 – УПРАВА	5.7.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-152/17	Ж-СА-05-402/17 Ж-СА-05-403/17	МИНИСТАРСТВО ЗА ОБРАЗОВАЊЕ НАУКУ И МЛАДЕ КАНТОНА САРАЈЕВО, САРАЈЕВО, Н/Р МИНИСТРА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 – НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	6.7.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

П-153/17	Ж-СА-05-592/16	МИНИСТАРСТВО ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА, ГРАЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ОКОЛИНЕ КАНТОНА САРАЈЕВО, САРАЈЕВО, Н/Р МИНИСТРА	19 – УПРАВА	6.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-154/17	Ж-СА-05-454/17	КАНТОНАЛНО ТУЖИЛАШТВО КАНТОНА САРАЈЕВО, САРАЈЕВО, Н/Р ГЛАВНЕ ТУЖИТЕЉКЕ	26 – ТУЖИЛАШТВА	6.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-155/17	Ж-ЛИ-05-148/16	КАНТОНАЛНИ СУД У МОСТАРУ	09 – СУДОВИ -- 09-2 – ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	31.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-156/17	Ж-ЛИ-05-134/17	ОПШТИНСКИ СУД У ТРАВНИКУ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 09-1 – ЖАЛБЕ НА РАД СУДИЈА/СУТКИЊА	31.7.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-157/17	Ж-БР-05-247/16	ЈАВНО ПРЕДУЗЕЊЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА БиХ, ПОДРУЖНИЦА ТЕРМОЕЛЕКТРАНА „ТУЗЛА“, ТУЗЛА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 – ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	21.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-158/17	Ж-БР-05-171/16	ПОН – ГРАД ТУЗЛА, СЛУЖБА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ	19 – УПРАВА	21.7.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-159/17	Ж-БР-04-222/16	ПОН – ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ЗА МИРОВИНСКО/ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ, КАНТОНАЛНА АДМИНИСТРАТИВНА СЛУЖБА ЗА ПОСАВСКИ КАНТОН ОРАШЈЕ, ОРАШЈЕ	25 – ПЕНЗИЈЕ	21.7.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-160/17	Ж-БР-05-182/16	ПОН – ГРАД ТУЗЛА, СЛУЖБА ЗА КОМУНАЛНЕ ПОСЛОВЕ, ИЗГРАДЊУ И ПОСЛОВЕ МЈЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА, 75000 ТУЗЛА	19 – УПРАВА	21.7.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-161/17	Ж-БР-05-198/16	ПОН – ОПШТИНСКИ СУД У ЛУКАВЦУ, ЛУКАВАЦ	09 – СУДОВИ -- 09-2 – ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	21.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-162/17	Ж-БЛ-05-254/17	СКУПШТИНА ГРАДА БАЊА ЛУКА	22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	21.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-163/17	Ж-БЛ-04-205/17	ЈУ СТУДЕНТСКИ ДОМ ФОЧА	10 – РАДНИ ОДНОСИ	27.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-164/17	Ж-БЛ-05-56/17	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА ЛАЗАРЕВО, БАЊА ЛУКА	05 – ПОЛИЦИЈА	27.7.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-165/17	Ж-БЛ-05-162/17	РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ, ПОДРУЧНА ЈЕДИНИЦА ЗВОРНИК	20 – РАТНЕ ШТЕТЕ	21.7.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-166/17	Ж-БЛ-04-350/17	ТЕРМОЕЛЕКТРАНА УГЉЕВИК	25 – ПЕНЗИЈЕ	21.7.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-167/17	Ж-БЛ-05-40/17	ПОН – ОПШТИНА ФОЧА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 – ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	23.10.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-168/17	Ж-СА-05-1168/16	ОПШТИНА РАВНО, РАВНО, Н/Р ОПШТИНСКОГ НАЧЕЛНИКА	09 – СУДОВИ	19.7.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-169/17	Ж-СА-05-1295/16	ОПШТИНА ТРАВНИК, Н/Р НАЧЕЛНИКА	19 – УПРАВА	20.7.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-170/17	Ж-БЛ-04-318/17	МИНИСТАРСТВО УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, УПРАВНА ИНСПЕКЦИЈА	10 – РАДНИ ОДНОСИ	25.7.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-171/17	Ж-БЛ-05-797/16	СКУПШТИНА ГРАДА ПРИЈЕДОР	19 – УПРАВА	25.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-172/17	Ж-БЛ-06-455/17	ГРАДСКА УПРАВА И ГРАДСКО ВИЈЕЋЕ ТУЗЛА	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА	25.7.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-173/17	Ж-БЛ-06-215/17	ОПШТИНА ЈАЈЦЕ	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-12 – НА ОСНОВУ НАЦИОНАЛНОГ ИЛИ СОЦИЈАЛНОГ ПОРИЈЕКЛА	25.7.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-174/17	Ж-СА-06-458/17	ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, САРАЈЕВО, МИНИСТАРСТВО САОБРАЋАЈА КАНТОНА САРАЈЕВО, САРАЈЕВО, Н/Р МИНИСТРА, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА КАНТОНА САРАЈЕВО, ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА ЦЕНТАР САРАЈЕВО	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-19 – НА ОСНОВУ СЕКСУАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ	25.7.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

П-175/17	Ж-БР-04-305/15	ПЕДАГОШКИ ЗАВОД ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА, ТУЗЛА	10 – РАДНИ ОДНОСИ	26.7.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-176/17	Ж-СА-04-208/17	ВЛАДА КАНТОНА САРАЈЕВО, Н/Р ПРЕМИЈЕРА, МИНИСТАРСТВО ПРИВРЕДЕ КАНТОНА САРАЈЕВО, Н/Р МИНИСТРА, СКУПШТИНА КАНТОНА САРАЈЕВО, НА ЗНАЊЕ ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋОЈ И ЗАСТУПНИЦИМА	10 – РАДНИ ОДНОСИ	19.7.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-177/17	Ж-СА-06-256/17	ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА“ ДОО ЗЕНИЦА, Н/Р СКУПШТИНЕ ПРЕДУЗЕЋА, Н/Р НАДЗОРНОГ ОДБОРА, Н/Р ДИРЕКТОРА	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	25.7.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-178/17	Ж-СА-05-68/17	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ОКОЛИНЕ И ТУРИЗМА	19 – УПРАВА	30.6.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-179/17	Ж-СА-05-238/17	ВЛАДА КАНТОНА САРАЈЕВО, САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	26.7.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-180/17	Ж-СА-04-985/16	ЈУ „МЈЕШОВИТА СРЕДЊА ШКОЛА“ ЗЕНИЦА, Н/Р ДИРЕКТОРА	10 – РАДНИ ОДНОСИ	8.8.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-181/17	Ж-СА-07-1270/16	МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, Н/Р МИНИСТРА, КАЗНЕНО-ПОПРАВНИ ЗАВОД БИЈЕЉИНА, Н/Р ДИРЕКТОРА	07 – ЗАТВОРИ	11.9.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-182/17	Ж-БР-05-228/16	ПОН – ГРАД ТУЗЛА, СЛУЖБА ЗА КОМУНАЛНЕ ПОСЛОВЕ, ИЗГРАДЊУ И ПОСЛОВЕ МЈЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА, ТУЗЛА	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	17.8.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-183/17	Ж-БР-04-148/17	УНИВЕРЗИТЕТ У ТУЗЛИ, РЕКТОРАТ, Н/Р РЕКТОРА, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ, Н/Р ДЕКАНА, ЕТИЧКИ КОМИТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У ТУЗЛИ	11 – ОБРАЗОВАЊЕ	17.8.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-184/17	Ж-БР-05-251/16	ГРАД ТУЗЛА, СЛУЖБА ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ, СТАМБЕНЕ ПОСЛОВЕ И ИНТЕГРАЦИЈУ РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА, ТУЗЛА	19 – УПРАВА	17.8.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-185/17	Ж-БР-05-252/16	ГРАД ТУЗЛА, СЛУЖБА ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ, СТАМБЕНЕ ПОСЛОВЕ И ИНТЕГРАЦИЈУ РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА, ТУЗЛА	19 – УПРАВА	17.8.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-186/17	Ж-БР-05-253/16	ГРАД ТУЗЛА, СЛУЖБА ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ, СТАМБЕНЕ ПОСЛОВЕ И ИНТЕГРАЦИЈУ РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА, ТУЗЛА	19 – УПРАВА	17.8.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-187/17	Ж-БР-06-160/16	ПОЛИЦИЈА БРЧКО ДИСТРИКТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, БРЧКО, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА ТУЗЛА, ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ, ЖУПАНИЈСКО-АДМИНИСТРАТИВНА СЛУЖБА ПОСАВСКОГ КАНТОНА, ОРАШЈЕ	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-12 – НА ОСНОВУ НАЦИОНАЛНОГ ИЛИ СОЦИЈАЛНОГ ПОРИЈЕКЛА	17.8.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-188/17	Ж-БР-05-115/15	ОПШТИНА ОРАШЈЕ, СЛУЖБА ЗА ЦИВИЛНУ ЗАШТИТУ И НАДЗОР, УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКА ИНСПЕКЦИЈА, ОРАШЈЕ	19 – УПРАВА	17.8.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-189/17	Ж-БЛ-05-488/17	МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	22.8.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-190/17	Ж-БЛ-05-380/17	ОПШТИНА МОДРИЧА	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	23.8.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-191/17	Ж-СА-06-111/17	ЈАВНА УСТАНОВА КАНТОНАЛНА БОЛНИЦА ЗЕНИЦА, ЗЕНИЦА, Н/Р ДИРЕКТОРА, Н/Р УПРАВНОГ ОДБОРА	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	28.8.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-192/17	Ж-СА-05-977/16	КАНТОНАЛНИ СУД У БИХАЋУ, Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА СУДА	19 – УПРАВА	29.8.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-193/17	Ж-СА-05-673/16	ОПШТИНА БАНОВИЋИ Н/Р НАЧЕЛНИКА	19 – УПРАВА	29.8.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-194/17	Ж-СА-02-1256/16	ЈП ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА БиХ ДД, САРАЈЕВО, ЗАВИСНО ДРУШТВО РУДНИЦИ „КРЕКА“ ДОО, ТУЗЛА, РУДНИК „МРАМОР“У МРАМОРУ	12 – ЛИЦА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	29.8.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-195/17	Ж-СА-05-184/17	ОПШТИНА ТРАВНИК, ТРАВНИК	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	29.8.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-196/17	Ж-СА-04-122/17	УНИВЕРЗИТЕТ У САРАЈЕВУ, УПРАВНИ ОДБОР САРАЈЕВО	10 – РАДНИ ОДНОСИ	29.8.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-197/17	Ж-СА-04-351/17	ЗАВОД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА КАНТОНА САРАЈЕВО, Н/Р ДИРЕКТОРА	23 – ЗДРАВСТВО	29.8.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

		САРАЈЕВО				
П-198/17	Ж-СА-01-349/17	ЈУ ГИМНАЗИЈА ОБАЛА САРАЈЕВО, Н/Р ДИРЕКТОРА	13 – ПРАВА ДЈЕТЕТА	30.8.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-199/17	Ж-СА-05-158/17	ПОН – МИНИСТАРСТВО ВАЊСКИХ ПОСЛОВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, САРАЈЕВО	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	30.8.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-200/17	Ж-БЛ-04-419/17	АГЕНЦИЈА ЗА РАЗВОЈ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА И ОСИГУРАЊА КВАЛИТЕТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	11 – ОБРАЗОВАЊЕ	31.8.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-201/17	Ж-БЛ-05-98/17	СРЕДЊОБОСАНСКИ КАНТОН / КАНТОН СРЕДИШЊА БОСНА, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА	05 – ПОЛИЦИЈА	31.8.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-202/17	Ж-БЛ-05-361/17	ЗЕНИЧКО-ДОБОЈСКИ КАНТОН, МИНИСТАРСТВО ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКУ, КУЛТУРУ И СПОРТ	22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	31.8.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-203/17	Ж-БЛ-05-464/17	ГРАД БИХАЋ	15 – ИМОВИНСКО- ПРАВНИ	31.8.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-204/17	Ж-БЛ-05-528/17	ИНСТИТУТ ЗА ИНТЕЛЕКТУАЛНУ СВОЈИНУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, АСОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА – МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА АМУС	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	31.8.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-205/17	Ж-БЛ-04-460/17	ПОН – МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	10 – РАДНИ ОДНОСИ	31.8.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-206/17	Ж-БЛ-05-381/17	ОСНОВНИ СУД МОДРИЧА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 – НЕОДЈУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	31.8.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-207/17	Ж-БЛ-01-104/17	ПОН – УНИВЕРЗИТЕТ У БИХАЋУ, ЕТИЧКИ КОМИТЕТ	13 – ПРАВА ДЈЕТЕТА	31.8.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-208/17	Ж-БЛ-05-383/17	МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ, ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 – ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	4.9.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-209/17	Ж-СА-05-1025/16	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	19 – УПРАВА	28.8.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

П-210/17	Ж-ЛИ-05-368/16	УПРАВА ЗА ПИТАЊА БРАНИТЕЉА И СТРАДАЛНИКА ДОМОВИНСКОГ РАТА ХВО	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	6.9.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-211/17	Ж-ЛИ-05-361/16	СЛУЖБА ЗА ГЕОДЕТСКЕ, ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ И КАТАСТАР НЕКРЕТНИНА, ТОМИСЛАВГРАД	19 – УПРАВА	6.9.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-212/17	Ж-ЛИ-05-82/17	СЛУЖБА ЗА ГЕОДЕТСКЕ, ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ И КАТАСТАР НЕКРЕТНИНА, ТОМИСЛАВГРАД	19 – УПРАВА	6.9.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-213/17	Ж-СА-06-56/17	МИНИСТАРСТВО ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА, ГРАЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ОКОЛИНЕ КАНТОНА САРАЈЕВО, Н/Р МИНИСТРА, САРАЈЕВО	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА	5.9.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-214/17	Ж-МО-05-110/16	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЕНЕРГИЈЕ, РУДАРСТВА И ИНДУСТРИЈЕ, МОСТАР	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	19.9.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-215/17	Ж-БР-04-16/17	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА, ТУЗЛА, ПЕДАГОШКИ ЗАВОД ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА, ТУЗЛА, ЈАВНА УСТАНОВА ОСНОВНА ШКОЛА „ВУКОВИЈЕ“, ВУКОВИЈЕ ДОЊЕ, КАЛЕСИЈА	11 – ОБРАЗОВАЊЕ	20.9.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-216/17	Ж-БР-05-281/16	ГРАД ТУЗЛА, СЛУЖБА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ, ИНСПЕКТОРАТ УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКЕ, ТУРИСТИЧКО-УГОСТИТЕЉСКЕ И ПУТНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ ТУЗЛА	19 – УПРАВА	20.9.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-217/17	Ж-БР-05-96/15	ОПШТИНА ЖИВИНИЦЕ, СЛУЖБА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ, ГРАЂЕВИНСКО-УРБАНИСТИЧКА ИНСПЕКЦИЈА, СЛУЖБА ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ ЖИВИНИЦЕ	19 – УПРАВА	20.9.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-218/17	Ж-БР-04-47/17	ОПШТИНА ЖИВИНИЦЕ, СЛУЖБА ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И КОМУНАЛНЕ ПОСЛОВЕ, ЖИВИНИЦЕ	21 – КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ	20.9.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

П-219/17	Ж-БР-04-30/17	ВЛАДА БРЧКО ДИСТРИКТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, 1. ОДЈЕЛ ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ, 2. ОДЈЕЛ ЗА РАСЕЉЕНЕ ОСОБЕ, ИЗБЈЕГЛИЦЕ И СТАМБЕНА ПИТАЊА, 3. КАНЦЕЛАРИЈА ЗА УПРАВЉАЊЕ ЈАВНОМ ИМОВИНОМ	24 – СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	20.9.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-220/17	Ж-БР-02-153/16	ВЛАДА БРЧКО ДИСТРИКТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, ОДЈЕЛ ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ	12 – ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	20.9.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-221/17	Ж-БР-04-124/17	ВЛАДА БРЧКО ДИСТРИКТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, СКУПШТИНА БРЧКО ДИСТРИКТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	11 – ОБРАЗОВАЊЕ	20.9.2017.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-222/17	Ж-БР-05-159/17	ГРАД ТУЗЛА, СЛУЖБА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ, СЛУЖБА ЗА КОМУНАЛНЕ ПОСЛОВЕ, ИЗГРАДЊУ И ПОСЛОВЕ МЈЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА ТУЗЛА, ЈП „ЦЕСТЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ БиХ“ САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	26.9.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-223/17	Ж-СА-01-341/17	КАНТОН САРАЈЕВО, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА, Н/Р МИНИСТРА, КАНТОНАЛНО ТУЖИЛАШТВО КАНТОНА САРАЈЕВО, Н/Р ГЛАВНЕ ТУЖИТЕЉКЕ	13 – ПРАВА ДЈЕТЕТА	21.9.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-224/17	Ж-БЛ-05-166/17	ВЛАДА СРЕДЊОБОСАНСКОГ КАНТОНА, МИНИСТАРСТВО ПРАВОСУЂА И УПРАВЕ СРЕДЊОБОСАНСКОГ КАНТОНА, МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА СРЕДЊОБОСАНСКОГ КАНТОНА	09 – СУДОВИ -- 09-3 – ИЗВРШЕЊЕ ПРЕСУДА	22.9.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-225/17	Ж-БЛ-04-673/16	„ЧИСТОЋА“ АД БАЊА ЛУКА	21 – КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ	22.9.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-226/17	Ж-БЛ-05-213/17	ОСНОВНИ СУД У БАЊОЈ ЛУЦИ	09 – СУДОВИ	22.9.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-227/17	Ж-БЛ-05-172/17	ВЛАДА СРЕДЊОБОСАНСКОГ КАНТОНА, МИНИСТАРСТВО ПРАВОСУЂА И УПРАВЕ СРЕДЊОБОСАНСКОГ КАНТОНА	09 – СУДОВИ -- 09-2 – ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	22.9.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

П-228/17	Ж-БЛ-05-334/17	ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ЗА ПЕНЗИЈСКО/МИРОВИНСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ, КАНТОНАЛНА АДМИНИСТРАТИВНА СЛУЖБА БИХАЋ, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА	26 – ТУЖИЛАШТВА	2.10.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-229/17	Ж-БЛ-04-55/17	ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ФИЛИЈАЛА БАЊА ЛУКА	25 – ПЕНЗИЈЕ	2.10.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-230/17	Ж-БЛ-06-432/17	ЗП „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ВРБАСУ“ АД	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	2.10.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-231/17	Ж-БЛ-05-156/17	ОПШТИНА КНЕЖЕВО, МИНИСТАРСТВО УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	19 – УПРАВА	3.10.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-232/17	Ж-БЛ-05-103/17	ВЛАДА УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА	05 – ПОЛИЦИЈА	3.10.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-233/17	Ж-СА-01-793/16	МИНИСТАРСТВО ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ОКОЛИНЕ КАНТОНА САРАЈЕВО, САРАЈЕВО, КЈКП „РАД“ ДОО САРАЈЕВО, САРАЈЕВО	13 – ПРАВА ДЈЕТЕТА	2.10.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-234/17	Ж-БЛ-04-275/17	ПОН – ЈУ ОСНОВНА ШКОЛА „ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ“, МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	10 – РАДНИ ОДНОСИ	2.10.2017.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-235/17	Ж-СА-05-185/17	МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО, Н/Р МИНИСТРА	19 – УПРАВА	3.10.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-236/17	Ж-СА-05-845/17	ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ „ИНФО ЦЕНТАР“ СОКОЛАЦ, СОКОЛАЦ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	3.10.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-237/17	Ж-СА-06-159/16	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ, САРАЈЕВО, ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ, САРАЈЕВО	16 – НАСИЉЕ	4.10.2017.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-238/17	Ж-СА-05-758/16	ОСНОВНИ СУД У БАЊОЈ ЛУЦИ, БАЊА ЛУКА, Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА	09 – СУДОВИ -- 09-2 – ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	4.10.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-239/17	Ж-СА-04-572/17	ПОН – ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЗДРАВСТВА САРАЈЕВО, Н/Р МИНИСТРА	23 – ЗДРАВСТВО	9.10.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-240/17	Ж-БЛ-05-564/17	АГЕНЦИЈА ЗА ЛИЈЕКОВЕ И МЕДИЦИНСКА СРЕДСТВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 – ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	6.10.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-241/17	Ж-МО-05-85/17	ОПШТИНА ПОСУШЈЕ, НАЧЕЛНИК	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	9.10.2017.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-242/17	Ж-МО-05-10/17	ВЛАДА ХНК МОСТАР	22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	9.10.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-243/17	Ж-МО-05-77/17, Ж-МО-05-78/17	ОПШТИНА ЈАБЛАНИЦА, ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ	22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	9.10.2017.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-244/17	Ж-МО-05-3/17	ВЛАДА ХНК МОСТАР	22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	9.10.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-245/17	Ж-МО-05-4/17	ВЛАДА ХНК/Ж МОСТАР	22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	9.10.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-246/17	Ж-БР-04-114/17	ПОН – ОПШТИНА ГРАДАЧАЦ, ГРАДАЧАЦ	10 – РАДНИ ОДНОСИ	10.10.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-247/17	Ж-БР-05-266/16	ПОН – ОСНОВНИ СУД БРЧКО ДИСТРИКТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ БРЧКО	09 – СУДОВИ -- 09-2 - ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	10.10.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-248/17	Ж-БР-05-109/17	ПОН – СЛУЖБА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ, ИНСПЕКТОРАТ УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКЕ, ТРЖИШНЕ, ТУРИСТИЧКО-УГОСТИТЕЉСКЕ, ПУТНЕ И ТЕРМОЕНЕРГЕТСКЕ ИНСПЕКЦИЈЕ, ТУЗЛА	19 – УПРАВА	10.10.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-249/17	Ж-БР-05-275/16	ПОН – ГРАД ТУЗЛА, ГРАДОНАЧЕЛНИК ГРАДА ТУЗЛА, СЛУЖБА ЗА ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ И ДРУШТВЕНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ ТУЗЛА	19 – УПРАВА	10.10.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-250/17	Ж-БР-05-287/16	ГРАД ТУЗЛА, СЛУЖБА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ ТУЗЛА	19 – УПРАВА	10.10.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

П-251/17	Ж-БЛ-05-325/17	МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА	09 – СУДОВИ -- 09-3 – ИЗВРШЕЊЕ ПРЕСУДА	10.10.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-252/17	Ж-БЛ-05-320/17	МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА	09 – СУДОВИ -- 09-3 - ИЗВРШЕЊЕ ПРЕСУДА	10.10.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-253/17	Ж-СА-03-537/17	ЈАВНА ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА УНИВЕРЗИТЕТСКО-КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР ТУЗЛА, ТУЗЛА, ВЛАДА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА, МИНИСТАРСТВО ЗДРАВСТВА ТУЗЛА	04 – ВЈЕРСКЕ СЛОБОДЕ / РЕЛИГИЈА	16.10.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-254/17	Ж-СА-06-233/17	ОПШТИНА РАВНО, РАВНО	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-12 – НА ОСНОВУ НАЦИОНАЛНОГ ИЛИ СОЦИЈАЛНОГ ПОРИЈЕКЛА	16.10.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-255/17	Ж-СА-04-676/17	ЈАВНА УСТАНОВА ОПШТА БОЛНИЦА „ПРИМ. ДР АБДУЛАХ НАКАШ“, Н/Р ДИРЕКТОРА, Н/Р УПРАВНОГ ОДБОРА	10 – РАДНИ ОДНОСИ	16.10.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-256/17	Ж-СА-06-1150/16	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-12 – НА ОСНОВУ НАЦИОНАЛНОГ ИЛИ СОЦИЈАЛНОГ ПОРИЈЕКЛА	19.10.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-257/17	Ж-БЛ-04-456/17, Ж-БЛ-04-499/17, Ж-БЛ-04-585/17, Ж-БЛ-05-466/17	ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, ПОДРУЖНИЦА „ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА“ БИХАЋ, ОПШТИНА КЉУЧ	20 – РАТНЕ ШТЕТЕ, 21 – КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ	19.10.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-258/17	Ж-БЛ-05-199/17	СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ЧЕЛИНАЦ	22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	19.10.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-259/17	Ж-БЛ-05-394/16	ОПШТИНА ВИШЕГРАД	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	19.10.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-260/17	Ж-БЛ-05-529/17	ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 – ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	19.10.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-261/17	Ж-БЛ-05-686/17	ФЕДЕРАЛНА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ САРАЈЕВО	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	19.10.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-262/17	Ж-БЛ-05-445/17	ПОН – РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ, БАЊА ЛУКА	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	19.10.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-263/17	Ж-БЛ-04-299/17	ПОН – „ИНТАЛ“ АД, МИЛИЋИ	10 – РАДНИ ОДНОСИ	19.10.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-264/17	Ж-СА-04-296/17	ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ЗА ПЕНЗИЈСКО/МИРОВИНСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ, МОСТАР, ПОРЕЗНА УПРАВА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, САРАЈЕВО, ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ, САРАЈЕВО	25 – ПЕНЗИЈЕ	25.10.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-265/17	Ж-СА-05-556/16	ПОН – ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И ИЗБЈЕГЛИЦА, САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	20.10.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-266/17	Ж-СА-05-462/17	ОПШТИНА ВОГОШЋА, ВОГОШЋА, ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ ВОГОШЋА, ВОГОШЋА	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	23.10.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-267/17	Ж-ЛИ-05-219/17	ОСНОВНА ШКОЛА „ИВАН ГОРАН КОВАЧИЋ“, ЛИВНО	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	26.10.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-268/17	Ж-ЛИ-05-261/17	ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ ТОМИСЛАВГРАД, ПОВЈЕРЕНИШТВО ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА, ПРЕДСТАВКЕ И ПРИТУЖБЕ ГРАЂАНА	19 – УПРАВА	26.10.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-269/17	Ж-ЛИ-05-220/17	ОСНОВНА МУЗИЧКА ШКОЛА „ТОМИСЛАВГРАД“, ТОМИСЛАВГРАД	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	26.10.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-270/17	Ж-ЛИ-05-309/17	ОПШТИНА ЛИВНО	22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	26.10.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-271/17	Ж-ЛИ-05-221/17	ОПШТИНА ЛИВНО, СЛУЖБА ЗА ПРИВРЕДУ И ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ	19 – УПРАВА	26.10.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-272/17	Ж-ЛИ-05-217/17	ОПШТИНА КУПРЕС, ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ	19 – УПРАВА	26.10.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-273/17	Ж-ЛИ-05-214/17	ОПШТИНА ЛИВНО, СЛУЖБА ЗА ПРИВРЕДУ И ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ	19 – УПРАВА	26.10.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

П-274/17	Ж-ЛИ-05-29/17	ОПШТИНСКИ СУД У ЛИВНУ	09 – СУДОВИ	26.10.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-275/17	Ж-ЛИ-05-51/17	ЗЕНИЧКО-ДОБОЈСКИ КАНТОН, „СТАМБЕНИ СЕРВИС“ ДОО ЗЕНИЦА	19 – УПРАВА	26.10.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-276/17	Ж-СА-06-475/17	ОПШТИНА НОВО САРАЈЕВО, Н/Р НАЧЕЛНИКА, САРАЈЕВО, АГЕНЦИЈА ЗА ДРЖАВНУ СЛУЖБУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, Н/Р ДИРЕКТОРА, САРАЈЕВО	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 – НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	25.10.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-277/17	Ж-СА-06-920/17	ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА: УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА, ПОСАВСКОГ КАНТОНА, ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА, ЗЕНИЧКО-ДОБОЈСКОГ КАНТОНА, БОСАНСКО-ПОДРИЊСКОГ КАНТОНА, СРЕДЊОБОСАНСКОГ КАНТОНА, ХЕРЦЕГОВАЧКО- НЕРЕТВАНСКОГ КАНТОНА, ЗАПАДНОХЕРЦЕГОВАЧКОГ КАНТОНА, КАНТОНА САРАЈЕВО, КАНТОНА 10	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-19 – НА ОСНОВУ СЕКСУАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ	26.10.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-278/17	Ж-СА-05-976/17, Ж-СА-06-619/17	УНИВЕРЗИТЕТ У САРАЈЕВУ, ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ, РЕКТОР УНИВЕРЗИТЕТА	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИЊГ, 03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	26.10.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-279/17	Ж-МО-05-35/17	ГРАД МОСТАР, Н/Р ГРАДОНАЧЕЛНИКА	15 – ИМОВИНСКО- ПРАВНИ	27.10.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-280/17	Ж-МО-05-44/17	ГРАД МОСТАР, Н/Р ГРАДОНАЧЕЛНИКА	15 – ИМОВИНСКО- ПРАВНИ	27.10.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-281/17	Ж-СА-05-532/17	ПОН – ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ, УПРАВНА ИНСПЕКЦИЈА САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	27.10.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-282/17	Ж-СА-05-643/17	ПОН – МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА СРЕДЊОБОСАНСКО КАНТОНА, ТРАВНИК	09 – СУДОВИ	27.10.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-283/17	Ж-БЛ-05-342/17	ОПШТИНА ХАН ПИЈЕСАК, СКУПШТИНА ОПШТИНЕ	22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	30.10.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-284/17	Ж-БЛ-05-594/17	МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ	22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА	30.10.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	НЕ

		СРПСКЕ	ИМЕНОВАЊА			
П-285/17	Ж-БЛ-06-502/17	ОПШТИНА СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА	1.11.2017.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-286/17	Ж-СА-06-713/16	ФОНД ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ И ЗАПОШЉАВАЊЕ ЛИЦА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ, Н/Р ДИРЕКТОРА, УПРАВНОМ ОДБОРУ САРАЈЕВО	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИЊГ	10.11.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-287/17	Ж-СА-04-686/17	ПОН – ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ, УПРАВНИ ИНСПЕКТОРАТ САРАЈЕВО	10 – РАДНИ ОДНОСИ	14.11.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-288/17	Ж-БЛ-04-678/16	ЈКП „10. ЈУЛ“ БОСАНСКА КРУПА	10 – РАДНИ ОДНОСИ	20.11.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-289/17	Ж-БР-04-265/17	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ КУЛТУРЕ И СПОРТА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА, ТУЗЛА, МЈЕШОВИТА СРЕДЊА ШКОЛА ЖИВИНИЦЕ, ЖИВИНИЦЕ, ИНСПЕКТОРАТ ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА, ТУЗЛА, ПЕДАГОШКИ ЗАВОД ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА, ТУЗЛА	11 – ОБРАЗОВАЊЕ	22.11.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-290/17	Ж-СА-06-630/17	ПРИВАТНИ ПОСЛОДАВЦИ	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА	21.11.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-291/17	Ж-СА-06-274/16	КАНТОНАЛНО ТУЖИЛАШТВО КАНТОНА САРАЈЕВО, САРАЈЕВО	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-19 – НА ОСНОВУ СЕКСУАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ	21.11.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-292/17	Ж-СА-01-1240/16	МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ЈАВНА УСТАНОВА. СШЦ “РУДО” Н/Р ДИРЕКТОРА, ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД, РУДО	13 – ПРАВА ДЈЕТЕТА	21.11.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-293/17	Ж-БЛ-05-484/17	ОПШТИНА ГРАДИШКА	19 – УПРАВА	22.11.2017	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-294/17	Ж-БЛ-04-385/17	ФОНД ПЕНЗИЈСКОГ И ИНВАЛИДСКОГ ОСИГУРАЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ФИЛИЈАЛА ДОБОЈ	25 – ПЕНЗИЈЕ	22.11.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

П-295/17	Ж-БЛ-04-132/17	ФОНД ПЕНЗИЈСКОГ И ИНВАЛИДСКОГ ОСИГУРАЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	25 – ПЕНЗИЈЕ	22.11.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-296/17	Ж-БЛ-05-591/17	ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	09 – СУДОВИ	22.11.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-297/17	Ж-БЛ-05-595/17	ГРАД БАЊА ЛУКА	19 – УПРАВА	23.11.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-298/17	Ж-БЛ-04-467/17	ЈУ „ВОДЕ СРПСКЕ“, БИЈЕЉИНА	10 – РАДНИ ОДНОСИ	24.11.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-299/17	Ж-БЛ-04-736/16	ФОНД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	23 – ЗДРАВСТВО	24.11.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-300/17	Ж-БЛ-04-312/17	МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ФОНД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	23 – ЗДРАВСТВО	24.11.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-301/17	Ж-СА-04-757/17	КАНТОН САРАЈЕВО, МИНИСТАРСТВО ПРИВРЕДЕ, Н/Р МИНИСТРА, САРАЈЕВО	10 – РАДНИ ОДНОСИ	24.11.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-302/17	Ж-СА-04-646/17	РУДНИЦИ МРКОГ УГЉА „БАНОВИЋИ“, ДД БАНОВИЋИ, БАНОВИЋИ, Н/Р ДИРЕКТОРА	10 – РАДНИ ОДНОСИ	24.11.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-303/17	Ж-СА-05-255/17	ГРАД ТУЗЛА, СЛУЖБА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ, Н/Р ГРАДОНАЧЕЛНИКА, ТУЗЛА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	27.11.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-304/17	Ж-БР-04-141/17	ОПШТИНА БАНОВИЋИ, Н/Р НАЧЕЛНИКА, БАНОВИЋИ	24 – СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	27.11.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-305/17	Ж-БР-05-118/17	ОПШТИНА ЖИВИНИЦЕ, Н/Р НАЧЕЛНИКА, ЖИВИНИЦЕ	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	27.11.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-306/17	Ж-БР-04-220/17	ГРАД ТУЗЛА, СЛУЖБА ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ, ТУЗЛА	21 – КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ	27.11.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-307/17	Ж-БР-05-238/17	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА, ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА ЗАПАД ТУЗЛА, ТУЗЛА	19 – УПРАВА	27.11.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-308/17	Ж-БР-05-244/17	ТУЗЛАНСКИ КАНТОН, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА, ПОЛИЦИЈСКА УПРАВА ТУЗЛА,	05 – ПОЛИЦИЈА	27.11.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

		ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА „ЗАПАД“ ТУЗЛА				
П-309/17	Ж-СА-05-714/17	ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ, КАБИНЕТ ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋЕГ, САРАЈЕВО, Н/Р ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋЕГ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 – НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	27.11.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-310/17	Ж-СА-05-899/17	ЗАВОД ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ЗАПОСЛЕНИКА МУП-а КАНТОНА САРАЈЕВО, САРАЈЕВО, Н/Р ДИРЕКТОРА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	27.11.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-311/17	Ж-БЛ-01-627/17	МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ОСНОВНА ШКОЛА „БРАНКО ЋОПИЋ“, БАЊА ЛУКА	13 – ПРАВА ДЈЕТЕТА	28.11.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	ДА
П-312/17	Ж-ЛИ-05-333/17	ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ГЛАМОЧ, ГЛАМОЧ	19 – УПРАВА	11.12.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-313/17	Ж-ЛИ-05-334/17	ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ГЛАМОЧ, ГЛАМОЧ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	11.12.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-314/17	Ж-МО-01-139/17	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ЖЗХ	13 – ПРАВА ДЈЕТЕТА	7.12.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-315/17	Ж-БЛ-04-580/17, Ж-БЛ-05-590/17, Ж-БЛ-05-610/17	ЈП РЕГИОНАЛНА ДЕПОНИЈА „ДЕП-ОТ“ ДОО, БАЊА ЛУКА	10 – РАДНИ ОДНОСИ, 22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	13.12.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-316/17	Ж-СА-05-1086/16	ПОН – ОПШТИНА НОВИ ГРАД САРАЈЕВО, Н/Р ОПШТИНСКОГ НАЧЕЛНИКА, САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	11.12.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-317/17	Ж-СА-05-154/16	ПОН – ОПШТИНСКИ СУД ЛУКАВАЦ, Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА СУДА	09 – СУДОВИ -- 09-2 – ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	11.12.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	ДА
П-318/17	Ж-БЛ-05-771/17	ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА СОКОЛАЦ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	13.12.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-319/17	Ж-БЛ-04-702/17	ГРАД БИХАЋ, ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ВОДОПРИВРЕДЕ И ШУМАРСТВА, МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ВОДОПРИВРЕДЕ И ШУМАРСТВА, ФЕДЕРАЛНА УПРАВА ЗА	14 – ЕКОЛОГИЈА И ЗАШТИТА ОКОЛИНЕ	13.12.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

		ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ, КАНТОНАЛНА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ				
П-320/17	Ж-БЛ-05-699/17	ОСНОВНИ СУД БАЊА ЛУКА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	13.12.2017.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-321/17	Ж-БЛ-04-257/17	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ, АРХИТЕКТОНСКО-ГРАЂЕВИНСКИ ГЕОДЕТСКИ ФАКУЛТЕТ, БАЊА ЛУКА	10 – РАДНИ ОДНОСИ	21.12.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-322/17	Ж-БЛ-04-554/17	ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, АГЕНЦИЈА ЗА ДРЖАВНУ СЛУЖБУ, ОДБОР ДРЖАВНЕ СЛУЖБЕ ЗА ЖАЛБЕ	10 – РАДНИ ОДНОСИ	18.12.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-323/17	Ж-БЛ-05-644/17	ОСНОВНИ СУД У ПРИЈЕДОРУ	09 – СУДОВИ -- 09-2 – ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	18.12.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-324/17	Ж-БЛ-05-541/17	ОСНОВНИ СУД У БАЊОЈ ЛУЦИ	09 – СУДОВИ -- 09-1 – ЖАЛБЕ НА РАД СУДИЈА/СУТКИЊА	18.12.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-325/17	Ж-БЛ-05-301/17, Ж-БЛ-05-303/17	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	15 – ИМОВИНСКО- ПРАВНИ, 19 – УПРАВА	19.12.2017.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-326/17	Ж-БЛ-01-443/17	КЛУБ ЗА ДЈЕЦУ „ЗВЈЕЗДИЦА“, МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	13 – ПРАВА ДЈЕТЕТА	25.12.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-327/17	Ж-БЛ-01-724/17	ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД БИХАЋ, КАНТОНАЛНО ТУЖИЛАШТВО УНСКО- САНСКОГ КАНТОНА	13 – ПРАВА ДЈЕТЕТА	28.12.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-328/17	Ж-СА-05-929/17	ЈП ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА БиХ ДД САРАЈЕВО, САРАЈЕВО, Н/Р ГЕНЕРАЛНОГ ДИРЕКТОРА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	28.12.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-329/17	Ж-СА-05-1186/17	ОПШТИНСКИ СУД У САНСКОМ МОСТУ, САНСКИ МОСТ	09 – СУДОВИ -- 09-2 – ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	28.12.2017.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-330/17	Ж-БЛ-06-407/17	СКУПШТИНА КАНТОНА 10	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-01 – УЗНЕМИРАВАЊЕ	28.12.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-331/17	Ж-БЛ-05-811/16	АДВОКАТСКА КОМОРА РЕПУБЛИКЕ	09 – СУДОВИ	28.12.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

		СРПСКЕ				
П-332/17	Ж-БЛ-05-609/17	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	28.12.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-333/17	Ж-БЛ-05-711/17	ОКРУЖНИ СУД БАЊА ЛУКА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	28.12.2017.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-334/17	Ж-СА-05-1200/16, Ж-СА-05-98/17	МИНИСТАРСТВО СИГУРНОСТИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, СЛУЖБА ЗА ПОСЛОВЕ СА СТРАНЦИМА, СЕКТОР ЗА ИМИГРАЦИЈЕ, СЕКТОР ЗА АЗИЛ, САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	28.12.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-335/17	Ж-МО-05-123/17	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА, ПОЛИЦИЈСКА УПРАВА МОСТАР, Н/Р МИНИСТРА	03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	29.12.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-336/17	Ж-МО-05-104/16	ОПШТИНА ТОМИСЛАВГРАД, Н/Р НАЧЕЛНИКА, ТОМИСЛАВГРАД	15 – ИМОВИНСКО- ПРАВНИ	29.12.2017.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

АНЕКС I – ПРЕГЛЕД БУЏЕТА ЗА 2017. ГОДИНУ

0304 Институција омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине

Преглед расхода и издатака по економским категоријама, Период извјештавања: од 1.1.2017. до 31.12.2017.

Образац 2.

Редни број	Опис	Екон. код	Буџет	Измјене и допуне (ребаланс, преструктур., прерасподјела, резерва, намјенска средства и др.)	Коригирани буџет	Остварени кумулативни износ укупних расхода и издатака	Остварени кумулативни износ истог периода претходне године	Процент 7/6 x 100	Процент 7/8 x 100
1	2	3	4	5	6 (4+5)	7	8	9	10
1	Укупни расходи и издаци (2+16)		2.409.000	30.990	2.439.990	2.320.193	2.279.371	95,1%	101,8%
2	Укупни текући расходи (3+6)	610000	2.359.000	7.090	2.366.090	2.248.056	2.231.420	95,0%	100,7%
3	Плаће и накнаде трошкова запослених (4+5)	611000	1.911.000	-21.400	1.889.600	1.834.709	1.821.595	97,1%	100,7%
4	Бруто плаће и накнаде плаћа	611100	1.720.000	0	1.720.000	1.691.680	1.676.270	98,4%	100,9%
5	Накнаде трошкова запослених	611200	191.000	-21.400	169.600	143.029	145.325	84,3%	98,4%
6	Издаци за материјал, ситан инвентар и услуге (7+.....+15)	613000	448.000	28.490	476.490	413.347	409.825	86,7%	100,9%
7	Путни трошкови	613100	84.000	5.000	89.000	86.732	88.677	97,5%	97,8%
8	Издаци телефонских и поштанских услуга	613200	55.000	0	55.000	50.614	47.376	92,0%	106,8%
9	Издаци за енергију и комуналне услуге	613300	10.000	-3.000	7.000	4.476	4.555	63,9%	98,3%
10	Набавка материјала и ситног инвентара	613400	40.000	0	40.000	36.092	39.871	90,2%	90,5%
11	Издаци за услуге превоза и горива	613500	31.000	-8.000	23.000	15.782	15.237	68,6%	103,6%
12	Унамљивање имовине и опреме	613600	132.000	0	132.000	131.583	131.583	99,7%	100,0%
13	Издаци за текуће одржавање	613700	31.000	-6.000	25.000	18.871	26.231	75,5%	71,9%
14	Издаци осигурања, банкарских услуга и услуга платног промета	613800	6.000	0	6.000	5.713	3.874	95,2%	147,5%
15	Уговорене и друге посебне услуге	613900	59.000	40.490	99.490	63.484	52.421	63,8%	121,1%
16	Укупни капитални издаци		50.000	23.900	73.900	72.137	47.951	97,6%	150,4%
17	Издаци за набавку сталних средстава	821000	50.000	23.900	73.900	72.137	47.951	97,6%	150,4%
18	Набавка опреме	821300	50.000	23.900	73.900	72.137	47.951	97,6%	150,4%

АНЕКС II – ПРЕГЛЕД ОБАВЕЗА ПО ЗАКОНУ О СЛОБОДИ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА / 2017.

1. Јавна тијела на нивоу Босне и Херцеговине која су испунила обавезу именовања службеника за информисање и доставила водич и ондекс регистар у складу са чланом 19 и 20 ЗОСПИ:

Р. бр.	Име институције	Р. бр.	Име институције
1	Агенција за полицијску подршку Босне и Херцеговине	37	Институт за интелектуално власништво Босне и Херцеговине
2	Агенција за државну службу Босне и Херцеговине	38	Институт за стандардизацију Босне и Херцеговине
3	Агенција за форензичка испитивања Босне и Херцеговине	39	Комисија за концесије Босне и Херцеговине
4	Агенција за идентификационе документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине	40	Комисија за очување националних споменика Босне и Херцеговине
5	Агенција за јавне набавке и Канцеларија за разматрање жалби Босне и Херцеговине	41	Комисија за уклањање мина Босне и Херцеговине
6	Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине	42	Конкурентно вијеће Босне и Херцеговине
7	Агенција за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине	43	Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине
8	Агенција за осигурање депозита Босне и Херцеговине	44	Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине
9	Агенција за осигурање Босне и Херцеговине	45	Министарство комуникација и саобраћаја Босне и Херцеговине
10	Агенција за поштански саобраћај Босне и Херцеговине	46	Министарство одбране/обране Босне и Херцеговине
11	Агенција за предшколско, основно и средње образовање Босне и Херцеговине	47	Министарство правде Босне и Херцеговине
12	Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције Босне и Херцеговине	48	Министарство сигурности Босне и Херцеговине
13	Агенција за рад и запошљавање Босне и Херцеговине	49	Министарство вањске трговине и економских односа Босне и Херцеговине
14	Агенција за развој високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине	50	Министарство вањских послова Босне и Херцеговине
15	Агенција за сигурност хране Босне и Херцеговине	51	Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине
16	Агенција за статистику Босне и Херцеговине	52	Обавјештајно-сигурносна агенција Босне и Херцеговине
17	Агенција за школовање и стручно усавршавање кадрова Босне и Херцеговине	53	Одбор државне службе за жалбе Босне и Херцеговине
18	Агенција за унапређење иностраних инвестиција Босне и Херцеговине	54	Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине
19	Агенција за заштиту личних података Босне и Херцеговине	55	Правобранилаштво Босне и Херцеговине
20	Архив Босне и Херцеговине	56	Регулаторна агенција за комуникације Босне и Херцеговине
21	Центар за информисање и признавање докумената из подручја високог образовања Босне и Херцеговине	57	Предсједништво Босне и Херцеговине
22	Центар за уклањање мина Босне и Херцеговине	58	Служба за послове са странцима Босне и Херцеговине
23	Централна банка Босне и Херцеговине	59	Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине
24	Централна изборна комисија Босне и Херцеговине	60	Суд Босне и Херцеговине
25	Дирекција за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине	61	Тужилаштво Босне и Херцеговине
26	Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине – ВНДСА	62	Управа Босне и Херцеговине за заштиту здравља и биља
27	Дирекција за економско планирање Босне и Херцеговине	63	Управа за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине
28	Дирекција за европске интеграције Босне и Херцеговине	64	Канцеларија координатора за реформу јавне управе Босне и Херцеговине
29	Државна агенција за истраге и заштиту Босне и Херцеговине	65	Канцеларија за ревизију финансијског послова институција Босне и Херцеговине
30	Државна регулативна агенција за радијацијску и нуклеарну сигурност Босне и Херцеговине	66	Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине
31	Државна регулаторна комисија за електричну енергију Босне и Херцеговине	67	Уставни суд Босне и Херцеговине
32	Електропривреда Босне и Херцеговине	68	Вањскотрговинска/Спољнотрговинска комора Босне и Херцеговине

33	Фонд за повратак Босне и Херцеговине	69	Канцеларија за законодавство Босне и Херцеговине
34	Гранична полиција Босне и Херцеговине	70	Вијеће министара Босне и Херцеговине
35	Институција омбудсмана за заштиту потрошача у Босне и Херцеговине	71	Високо судско и тужилачко вијеће Босне и Херцеговине
36	Институт за акредитовање Босне и Херцеговине		

2. Јавна тијела на нивоу Босне и Херцеговине која су током 2017. године достављала статистичке податке у складу са чланом 20 ЗОСПИ

Р. бр.	Име институције	Р. бр.	Име институције
1	Агенција за државну службу Босне и Херцеговине	13	Министарство комуникација и саобраћаја Босне и Херцеговине
2	Агенција за идентификацијске документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине	14	Министарство одбране/обране Босне и Херцеговине
3	Агенција за јавне набавке Босне и Херцеговине	15	Министарство правде Босне и Херцеговине
4	Агенција за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине	16	Министарство вањске/спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине
5	Агенција за осигурање Босне и Херцеговине	17	Комисија/Повјереништво за очување националних споменика Босне и Херцеговине
6	Агенција за рад и запошљавање Босне и Херцеговине	18	Дирекција за европске интеграције Босне и Херцеговине
7	Агенција за развој високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине	19	Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине – Секретаријат
8	Високо судско и тужилачко вијеће Босне и Херцеговине	20	Предсједништво Босне и Херцеговине – Секретаријат
9	Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине – ВНДСА	21	Канцеларија координатора за реформу јавне управе Босне и Херцеговине
10	Дирекција за економско планирање Босне и Херцеговине	22	Канцеларија за разматрање жалби Босне и Херцеговине
11	Гранична полиција Босне и Херцеговине	23	Уставни суд Босне и Херцеговине
12	Фонд за повратак Босне и Херцеговине	24	Вијеће министара Босне и Херцеговине – Генерални секретаријат

Када говоримо о достављању статистичких података од стране јавних тијела на нивоу Босне и Херцеговине, Институција омбудсмана за људска права у извјештајној години констатује да 24 јавних тијела редовно испуњава своју обавезу. Током 2016. године ову обавезу је испуњавало 29 јавних тијела.

3. Јавна тијела на нивоу Федерације Босне и Херцеговине која су током 2017. године достављала статистичке податке у складу са ЗОСПИ:

Р. бр.	Ниво ентитета	Р. бр.	Ниво кантона	Р. бр.	Ниво општине
1	Влада Федерације Босне и Херцеговине	1	Кантонални суд у Тузли	1	Општина Грачаница
2	Федерални хидрометеоролошки завод	2	Кантонално тужилаштво Кантона Сарајево	2	Општина Хаџићи
3	Комисија за вриједносне папире Федерације Босне и Херцеговине	3	Кантонално тужилаштво Зеничко-добојског кантона	3	Општина Лукавац
4	Министарство унутрашњих/унутарњих послова Федерације Босне и Херцеговине	4	Кантонално тужилаштво Унско-санског кантона	4	Општина Тешањ
		5	Кантонална управа за инспекцијске послове ЗДК	5	Општина Кључ
		6	Министарство правде и управе Кантона Сарајево	6	Општина Фоча
		7	Министарство унутрашњих/унутарњих послова Кантона Сарајево	7	Град Бихаћ
		8	ЈП Олимпијски базен Отока	8	Општина Сапна
		9	Универзитет у Тузли	9	Општина Какањ
		10	Кантонална управа за инспекцијске послове Кантон Сарајево		
		11	Министарство комуналне привреде и инфраструктуре Кантон Сарајево		

У 2017. години, као и претходне године, четири јавна тијела на нивоу Федерације Босне и Херцеговине редовно су испуњавала своју обавезу достављања статистичких података. На нивоу кантона у саставу Федерације Босне и Херцеговине у 2017. години ову обавезу испунило је једанаест јавних тијела, што је четири више него 2016. године, када је ту обавезу испуњавало седам јавних тијела. Када говоримо о општинама у Федерацији Босне и Херцеговине, статистичке податке у 2017. години редовно је достављало девет јавних тијела, што је за пет више него 2016. године, када су ову обавезу испуњавала четири јавна тијела на општинском нивоу.

4. Јавна тијела на нивоу Републике Српске која су током 2017. године доставила статистичке податке у складу са ЗОСПИ:

Р. бр.	Ниво ентитета	Р. бр.	Ниво округа	Р. бр.	Ниво општине
1	Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске	1	Окружно јавно тужилаштво Бања Лука	1	Општина Прњавор
2	Републичко тужилаштво Републике Српске	2	Окружни суд у Добоју	2	Општина Рудо
				3	Општина Градишка
				4	Основни суд у Теслићу

На нивоу ентитета Републике Српске, у 2017. години у односу на 2016. годину дошло је до смањења броја јавних тијела на општинском нивоу који испуњавају своју обавезу доставе статистичких података.

Током 2017. године сљедећа јавна тијела су испунила обавезу достављања рјешења о службенику за информисање, водич и индекс регистра у складу са ЗОСПИ:

1. Вањскотрговинска комора Босне и Херцеговине (рјешење о службенику за информисање, водич, индекс регистра);
2. Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине (рјешење о службенику за информисање);
3. Федерално министарство унутрашњих/унутарњих послова (рјешење о службенику за информисање);
4. Федерално министарство рада и социјалне политике (рјешење о службенику за информисање);
5. Министарство просторног уређења, грађења и заштите околине кантона Сарајево (рјешење о службенику за информисање, водич);
6. Завод здравственог осигурања Кантона Сарајево (рјешење о службенику за информисање, водич, индекс регистра);
7. Министарство привреде Херцеговачко-неретванског кантона (рјешење о службенику за информисање);
8. Служба за заједничке послове Зеничко-добојског кантона (рјешење о именовану службенику за информисање, водич);
9. ЈП Електропривреда ХЗ ХБ д.д. Мостар (рјешење о службенику за информисање, водич, индекс регистра);
10. Општински суд у Јајцу (рјешење о службенику за информисање, водич, индекс регистра);
11. Кантонално јавно комунално предузеће „Рад“ д.о.о. Сарајево (рјешење о службенику за информисање);
12. Рудник соли „Тузла“ д.д. Тузла (рјешење о службенику за информисање, водич);
13. Општински суд у Коњицу (рјешење о службенику за информисање).

АНЕКС III – ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ СТАТИСТИЧКИХ ПОКАЗАТЕЉА

ОДЈЕЛ	Запримљено у 2017.	Пренесено из ранијих година	Укупно рађено у 2017.	Укупно завршено у 2017.	Пренесено у 2018.
01 – Одјел за праћење права дјете	172	120	292	143	149
02 – Одјел за праћење права лица са инвалидитетом	51	49	100	71	29
03 – Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина	8	8	16	4	12
04 – Одјел за економска, социјална и културна питања	755	365	1.120	680	440
05 – Одјел за праћење политичких и грађанских права	1.861	997	2.858	1.702	1.156
06 – Одјел за елиминацију свих облика дискриминације	178	141	319	156	163
07 – Одјел за праћење права притвореника/затвореника	135	123	258	152	106
УКУПНО	3.160	1.803	4.963	2.908	2.055

Рад по жалбама по одјелима у 2017. год.

Одјел	Број
01 – Одјел за праћење права дјецe // СА	78
02 – Одјел за праћење права лица са инвалидитетом // СА	18
03 – Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // СА	6
04 – Одјел за економска, социјална и културна права // СА	288
05 – Одјел за праћење политичких и грађанских права // СА	699
06 – Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // СА	95
07 – Одјел за праћење права притвореника/затвореника // СА	120
Укупан број предмета Сарајево	1.304
01 – Одјел за праћење права дјецe // БЛ	84
02 – Одјел за праћење права лица са инвалидитетом // БЛ	24
03 – Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // БЛ	0
04 – Одјел за економска, социјална и културна права // БЛ	226
05 – Одјел за праћење политичких и грађанских права // БЛ	518
06 – Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // БЛ	61
07 – Одјел за праћење права притвореника/затвореника // БЛ	15
Укупан број предмета Бања Лука	928
01 – Одјел за праћење права дјецe // Брчко	3
02 – Одјел за праћење права лица са инвалидитетом // Брчко	2
03 – Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // Брчко	1
04 – Одјел за економска, социјална и културна права // Брчко	139
05 – Одјел за праћење политичких и грађанских права // Брчко	175
06 – Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Брчко	15
Укупан број предмета Брчко	335
01 – Одјел за праћење права дјецe // Мостар	7
02 – Одјел за праћење права лица са инвалидитетом // Мостар	5
03 – Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // Мостар	1
04 – Одјел за економска, социјална и културна права // Мостар	44
05 – Одјел за праћење политичких и грађанских права // Мостар	111
06 – Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Мостар	5
Укупан број предмета Мостар	173
01 – Одјел за праћење права дјецe // Ливно	0
02 – Одјел за праћење права лица са инвалидитетом // Ливно	2
04 – Одјел за економска, социјална и културна права // Ливно	58
05 – Одјел за праћење политичких и грађанских права // Ливно	358
06 – Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Ливно	2
07 – Одјел за праћење права притвореника/затвореника // Ливно	0
Укупан број предмета Ливно	420
Укупан број предмета у Институцији	3.160

Број жалби по канцеларијама у 2017. год.

Повреда права	Поткатегорија	Број предмета
01 – Дискриминација	00 – Остало	95
01 – Дискриминација	01-01 – Узнемиравање	4
01 – Дискриминација	01-03 – Мобинг	37
01 – Дискриминација	01-09 – На основу језика	1
01 – Дискриминација	01-10 – На основу вјере	3
01 – Дискриминација	01-11 – На основу етничке припадности	8
01 – Дискриминација	01-12 – На основу националног или социјалног поријекла	5
01 – Дискриминација	01-13 – На основу везе са националном мањином	2
01 – Дискриминација	01-14 – На основу политичког или другог увјерења	3
01 – Дискриминација	01-16 – На основу чланства у синдикату или другом удружењу	2
01 – Дискриминација	01-17 – На основу образовања	1
01 – Дискриминација	01-18 – На основу друштвеног положаја и пола	6
01 – Дискриминација	01-19 – На основу сексуалне оријентације	6
01 – Дискриминација	01-21 – На основу полних карактеристика	1
01 – Дискриминација	СУМА	174
02 – Медији и слобода информисања	СУМА	8
03 – Приступ информацијама	00 – Остало	182
03 – Приступ информацијама	03-1 – Неодлучивање у законском року	38
03 – Приступ информацијама	03-2 – Одбијање приступа информацијама	24
03 – Приступ информацијама	03-3 – Право на двостепеност	4
03 – Приступ информацијама	СУМА	248
04 – Вјерске слободе / религија	СУМА	5
05 – Полиција	СУМА	132
06 – Јавни приходи	СУМА	2
07 – Затвори	00 – Остало	108
07 – Затвори	07-1 – Коришћење заводских погодности и посјете	8
07 – Затвори	07-2 – Здравствена заштита и хигијенски услови	17
07 – Затвори	07-4 – Помиловања	2
07 – Затвори	СУМА	135
09 – Судови	00 – Остало	406
09 – Судови	09-1 – Жалбе на рад судија/суткиња	18
09 – Судови	09-2 – Дужина трајања поступка (члан 6)	152
09 – Судови	09-3 – Извршење пресуда	48
09 – Судови	СУМА	624

10 – Радни односи	СУМА	337
11 – образовање	СУМА	29
12 – Особе са инвалидитетом	СУМА	51
13 – Права дјетета	СУМА	172
14 – Екологија заштита околиша	СУМА	11
15 – Имовинскоправни	СУМА	170
16 – Насиље	СУМА	2
17 – Јавне исправе	СУМА	35
18 – Мањине	СУМА	5
19 – Управа	СУМА	427
20 – Ратне штете	СУМА	30
21 – Комуналне услуге	СУМА	99
22 – Владина и министарска именованја	СУМА	105
23 – Здравство	СУМА	48
24 – Социјална заштита	СУМА	67
25 – Пензије	СУМА	167
26 – Тужилаштва	СУМА	74
27 – Правобранилаштва	СУМА	3
СУМА	СУМА	3.160

Број жалби примљених под поткатегоријама 2017. год.

Р. бр.	Начин окончања	Предмети 2017.	Предмети из ранијих година	Укупно
1	У току интервенције Омбудсмана	655	506	1.161
2	Препоруком Омбудсмана	84	156	240
3	Незаинтересованост странке за даље вођење поступка	262	168	430
4	Неприхватљива жалба	430	157	587
5	На други начин	209	216	425
6	Ненадлежност и уступање предмета надлежном органу	21	6	27
7	Прослијеђен другој канцеларији Омбудсмана	7	1	8
8	Специјални извјештај	11	10	21
9	Поновни поступак	5	4	9
10	Укупно	1.684	1.224	2.908

САМО ЗА НЕПРИХВАТЉИВА ЖАЛБА – ПОТКАТЕГОРИЗАЦИЈА

00 – Остало	45	24
01 – Анонимна жалба	2	0
02 – Злонамјерна жалба	1	0
03 – Неоснована жалба	327	119
04 – Жалба не садржи никакав захтјев	3	1
05 – Нарушавање легитимних права треће стране	1	0
06 – Кашњење подносиоца од 1 год. након чињеница, догађаја или одлуке	8	2
07 – Нису исцрпљена сва правна средства	21	2
08 – Жалба непотпуна или неразумљива (није накнадно допуњена)	9	6
09 – Подносилац одустао од жалбе	0	0
10 – Жалба са већ разматраним чињеницама (дуплирање жалбе)	11	3
11 – Чињенично стање прије 14. децембра 1995. год.	2	0
Укупно	430	157

Број жалби које су завршене // Начин окончања жалби у 2017. год.

Р. бр.	Повреда права	Број предмета са издатом препоруком
1	01 – Дискриминација	26
2	02 – Медији и слобода информисања	1
3	03 – Приступ информацијама	60
4	04 – Вјерске слободе / религија	1
5	05 – Полиција	10
6	07 – Затвори	5
7	09 – Судови	32
8	10 – Радни односи	38
9	11 – Образовање	7
10	12 – Лица са инвалидитетом	14
11	13 – Права дјетета	13
12	14 – Екологија заштита околиша	1
13	15 – Имовинскоправни	21
14	16 – Насиље	1
15	17 – Јавне исправе	2
16	19 – Управа	66
17	20 – Ратне штете	3
18	21 – Комуналне услуге	9
19	22 – Владина и министарска именованја	20
20	23 – Здравство	11
21	24 – Социјална заштита	2
22	25 – Пензије	10
23	26 – Тужилаштва	2
24	УКУПНО	355

Начин реализације	Број предмета
Дјелимично реализована	12
Нема одговора	73
Није реализована	67
Остварена сарадња	78
Реализована	125
Укупно	355

Број жалби са препорукама издатим у 2017. год. по категоријама повреда права и реализацији

ОДЈЕЛ	Број жалби са препоруком издатом у 2017. год.
Одјел за праћење политичких и грађанских права	215
Одјел за економска, социјална и културна питања	79
Одјел за праћење права лица с инвалидитетом	14
Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина	1
Одјел за праћење права притвореника/затвореника	5
Одјел за праћење права дјеце	13
Одјел за елиминацију свих облика дискриминације	28
УКУПНО	355

Број жалби са издатом препоруком по одјељењима у 2017. год.

Назив одјела	Број препорука
01 – Одјел за праћење права дјеце	13
02 – Одјел за праћење права лица са инвалидитетом	13
03 – Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина	1
04 – Одјел за економска, социјална и културна питања	76
05 – Одјел за праћење политичких и грађанских права	203
06 – Одјел за елиминацију свих облика дискриминације	26
07 – Одјел за праћење права притвореника/затвореника	4
УКУПНО	336

Број препорука по одјељењима у 2017. год.

Уред	Број жалби са препоруком издатом у 2017. год.
Канцеларија Сарајево	129
Канцеларија Бања Лука	140
Канцеларија Брчко	40
Канцеларија Мостар	17
Канцеларија Ливно	29
УКУПНО	355

Број жалби са издатом препоруком по канцеларијама у 2017. год.

Канцеларија	Број препорука
Канцеларија Сарајево	121
Канцеларија Бања Лука	133
Канцеларија Брчко	38
Канцеларија Мостар	16
Канцеларија Ливно	28
УКУПНО	336

Број препорука по канцеларијама у 2017. год.

Р. бр.	Назив органа	Број предмета	Сједиште органа
1	ОПШТИНСКИ СУД ЛИВНО	93	ЛИВНО
2	КАНТОНАЛНИ СУД У САРАЈЕВУ	53	САРАЈЕВО
3	КАНТОНАЛНИ СУД ЛИВНО	51	ЛИВНО
4	ОСНОВНИ СУД БАЊА ЛУКА	48	БАЊА ЛУКА
5	ОПШТИНСКИ СУД САРАЈЕВО	42	САРАЈЕВО
6	ВРХОВНИ СУД ФБиХ	35	САРАЈЕВО
7	ОПШТИНСКИ СУД ТУЗЛА	30	ТУЗЛА
8	КАНТОНАЛНИ СУД ТУЗЛА	25	ТУЗЛА
9	ОПШТИНСКИ СУД ЛУКАВАЦ	21	ЛУКАВАЦ
10	КАНТОНАЛНО ТУЖИЛАШТВО У САРАЈЕВУ	21	САРАЈЕВО
11	ОПШТИНСКИ СУД МОСТАР	19	МОСТАР
12	ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	18	БАЊА ЛУКА
13	УСТАВНИ СУД БиХ	18	САРАЈЕВО
14	ОКРУЖНИ СУД БАЊА ЛУКА	16	БАЊА ЛУКА
15	КАНТОНАЛНИ СУД БИХАЋ	16	БИХАЋ
16	КАНТОНАЛНИ/ЖУПАНИЈСКИ СУД У МОСТАРУ	15	МОСТАР
17	СУД БИХ	15	САРАЈЕВО
18	ОПШТИНСКИ СУД БИХАЋ	14	БИХАЋ
19	ОПШТИНСКИ СУД ЦАЗИН	12	ЦАЗИН
20	ВИСОКО СУДСКО И ТУЖИЛАЧКО ВИЈЕЋЕ БИХ	12	САРАЈЕВО

20 најчешћих противних страна из области судова

Р. бр.	Назив органа	Број предмета	Сједиште органа
1	ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ПИО/МИО ТУЗЛА	107	ТУЗЛА
2	МУП КАНТОНА САРАЈЕВО	31	САРАЈЕВО
3	КПЗ ЗЕНИЦА	31	ЗЕНИЦА
4	ФОНД ПИО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	28	БИЈЕЉИНА
5	РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ	25	БАЊАЛУКА
6	МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	22	БАЊА ЛУКА
7	ГРАД БАЊА ЛУКА	18	БАЊАЛУКА
8	МИНИСТАРСТВО НАУКЕ, ПРОСВЈЕТЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА КАНТОНА 10	18	ЛИВНО
9	МУП РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	17	БАЊА ЛУКА
10	ГРАД БИХАЋ	17	БИХАЋ
11	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЕНЕРГИЈЕ, РУДАРСТВА И ИНДУСТРИЈЕ	17	МОСТАР
12	ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД БАЊА ЛУКА	14	БАЊА ЛУКА
13	ОПШТИНА ДОБОЈ	13	ДОБОЈ
14	ОПШТИНА СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО	18	САРАЈЕВО
15	ОПШТИНА НОВИ ГРАД САРАЈЕВО	13	САРАЈЕВО
16	ОПШТИНА НОВО САРАЈЕВО	13	САРАЈЕВО
17	СЛУЖБА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ ТОМИСЛАВГРАД	13	ТОМИСЛАВГРАД
18	ВЛАДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БиХ	13	САРАЈЕВО
19	ОПШТИНА ЦЕНТАР	13	САРАЈЕВО
20	РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ	11	БАЊА ЛУКА

20 најчешћих противних страна без области правосуђа

ДЕТАЉАН ПРЕГЛЕД РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРЕПОРУКЕ ИЗДАТИХ У 2017. ГОДИНИ

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
ПОВРЕДА ПРАВА :	01 - Дискриминација					
Реализирана						
Ж-БЛ-06-577/16	П-77/17	ПРЕПОРУКУ директору акционарског друштва „Комуналац“ Бијељина 1. да подносиоца жалбе врати на радно мјесто на којем је радио до 30.03.2016. године, уз потпуно и досљедно уважавање антидискриминационих законских одреби, а према налазима из ове Препоруке; 2. да у року од 30 дана, од дана пријема, обавијести Омбудсмене о мјерама предузетим на реализацији ове Препоруке.	01 - Дискриминација	Реализирана	ДА	Након проведеног поступка истраге током којег су потврђени наводи из Ваше жалбе, омбудсмени су дана 19.03.2017. године упутили Препоруку (П-77/17) директору именованог предузећа да Вас врати на претходно радно мјесто, што је у остављеном року извршено, а као доказ достављена је копија Анекса ИИ Уговора о раду на неодређено од 28.04.2017. године.
Ж-БЛ-06-178/17	П-94/17	ПРЕПОРУКУ Школском одбору ОШ „Алекса Шантић“ Угљевик 1. да у оквиру своје надлежности, као орган управљања школом, предузме додатне мјере на поправљању радне атмосфере унутар радног колектива Школе, уважавајући налазе из ове Препоруке; 2. да у року од 30 дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке	01 - Дискриминација	Реализирана	ДА	Дана 14.06.2017 године предсједник Школског одбора доставио је одговор у којем наводи да је Препорука омбудсмена прихваћена те је исказана спремност на сваки вид сарадње, у циљу превазилажења идентификованих проблема, првенствено у комуникацији.
Ж-СА-06-256/17	П-177/17	ПРЕПОРУКУ НАДЗОРНОМ ОДБОРУ ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА Д.О.О. ЗЕНИЦА 1. да предузму неопходне мјере како би се рјешила отворена питања и спорне ситуације између жалитељице и именованог, а у складу са позитивним прописима и налазима из ове Препоруке; 2. да се осигура пуна имплементација одредби Закона о забрани дискриминације у свим сферама свога дјеловања, а посебно члана 24. став 4. који прописује да су сва јавна тијела дужна у своје опће правне акте, или кроз посебне правне акте, регулирати начела и принципе једнаког поступања, те осигурати учинковите интерне процедуре заштите од дискриминације, а све у циљу превенције евентуалних будућих поступања која су у супротности с наведеним Законима; 3. да у року од 45 дана, почев од дана пријема ове Препоруке, обавијести Омбудсмене за људска права Босне и Херцеговине о радњама предузетим на реализацији ове препоруке.	01 - Дискриминација	Реализирана	ДА	Дана 09.11.2017. године запримљено је изјашњење Јавног предузећа Водовод и канализација д.о.о. Зеница акт број 100-11883-2/17 од 06.11.2017. године, у којем је, између осталог истакнуто: „... Разговор је обавио директор предузећа понаособ, при чему су оба судионика показали добру вољу за рјешавање међусобних односа, који су од 17.08.2017. године, од дана доласка жалитељице на посао са боловања крајње професионални и без икаквих несугласица, посао се обавља добро, имају крајње конкретну комуникацију без конфликта и сматрамо да је случај разјашњен...“. Акт Јавног предузећа Водовод и канализација д.о.о. Зеница од 06.11.2017. године прослијеђен је дана 16.11.2017. године жалитељици, која се није изјаснила по истом.
Ж-СА-06-111/17	П-191/17	ПРЕПОРУКУ УПРАВНОМ ОДБОРУ ЈУ КАНТОНАЛНА БОЛНИЦА ЗЕНИЦА 1. да предузму неопходне мјере како би се рјешила отворена питања и спорне ситуације између жалитељице и именованог, а у складу са позитивним прописима и налазима из ове Препоруке; 2. да се осигура пуна имплементација одредби Закона о забрани дискриминације у свим сферама свога дјеловања, а посебно члана 24. став 4. који прописује да су сва јавна тијела дужна у своје опће правне акте, или кроз посебне правне акте, регулирати начела и принципе једнаког поступања, те осигурати учинковите интерне процедуре заштите од дискриминације, а све у циљу превенције евентуалних будућих поступања која су у супротности с наведеним Законима; 3. да у року од 45 дана, почев од дана пријема ове Препоруке, обавијести Омбудсмене за људска права Босне и Херцеговине о радњама предузетим на реализацији ове препоруке.	01 - Дискриминација	Реализирана	ДА	Дана 24.11.2017. године запримљено је изјашњење, акт број 20/1-12743 од 23.11.2017. године, поводом препоруке Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине, у којем се наводи: „... ЈУ Кантонална болница Зеница је у складу са Законом о раду и Процедуром о пријави повреде радне обавезе, број: В-ИИ:117/2010, поступила на начин да је по предметној пријави радне обавезе, провела дисциплински поступак и донијела одлуку са мишљењем именоване комисије. Сматрамо важним напоменути да је са др. ЈБ закључен Споразум о престанку радног односа на радном мјесту Начелник Службе за женске болести, перинатологију и неонатологију, те да исти више не обавља послове начелника... Дана 01.08.2017. године, у ЈУ Кантонална болница Зеница, ступио је на снагу нови Правилник о раду, у којем су имплементирани одредбе Закона о раду и у дијелу који се односи на забрану дискриминације, као и Закона о забрани дискриминације. Сматрамо важним нагласити да је ЈУ КБЗ, усвојила и интерну процедуру под називом „Политика и процедура извјештавања о узнемиравању

						и насиљу на раду ⁴⁶ , са којом су руководиоци свих одјела дужни упознати раднике, а све у циљу осигурања учинковите интерне процедуре заштите од дискриминације ⁴⁷ . Акт ЈУ Кантонална болница Зеница, прослијеђен је дана 29.11.2017. године, путем е-маила, на изјашњење жалитељици, која се изјаснила истог дана, истичући да именовани није смијењен с позиције начелника Службе за женске болести, перинатологију и неонатологију због ње, већ ради грешака које је правно и био пријављиван, те да она није добила никакву сатисфакцију нити задовољштину.
Ж-СА-06-475/17	П-276/17	ПРЕПОРУКУ 1. Да начелник Општине Ново Сарајево одмах успостави радно правни статус подносиатељици жалбе и отклони штетне последице према подносиатељици жалбе, у складу са општим принципима облигационог права; 2. Да Агенција за државну службу Федерације Босне и Херцеговине досљедно поштује одредбе Закона о забрани дискриминације; 3. Да у року од 5 дана од дана пријема препоруке обавијесте Омбудсмене о предузетим мјерама на реализацији препоруке.	01 - Дискриминација	Реализирана	ДА	Дана 16.11.2017. године, Омбудсмани БиХ запримили су изјашњење подносиатељице жалбе, у којем обавјештава институцију Омбудсмена да је дана 10.11.2017. године ступила на дужност интерног ревизора у Општини Ново Сарајево.
Ж-СА-06-920/17	П-277/17	ПРЕПОРУКУ МИНИСТАРСТВУ УНУТАРЊИХ ПОСЛОВА: УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА, ПОСАВСКОГ КАНТОНА, ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА, ЗЕНИЧКО-ДОБОЈСКОГ КАНТОНА, БОСАНСКО-ПОДРИЊСКОГ КАНТОНА, СРЕДЊОБОСАНСКОГ КАНТОНА, ХЕРЦЕГОВАЧКО-НЕРЕТВАНСКОГ КАНТОНА, ЗАПАДНОХЕРЦЕГОВАЧКОГ КАНТОНА, КАНТОНА САРАЈЕВО И КАНТОНА 10 1. да одмах по пријему ове препоруке са садржајем исте упознају референте који поступају по Захтјевима за промјену личног имена грађана; 2. да одмах по пријему препоруке обавијесте Омбудсмани БиХ о начину испоштовања исте.	01 - Дискриминација	Реализирана	ДА	Запримљено више одговора, поступак у току.
Ж-СА-06-630/17	П-290/17	Мишљење поводом дискриминаторских огласа за запошљавање у приватном сектору	01 - Дискриминација	Реализирана	НЕ	Дана 11.10.2017. године Омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине сачинили су Мишљење поводом дискриминаторских огласа за запошљавање у приватном сектору, под бројем П-290/17 које је објављено на службеној веб страници институције Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине.
Ж-СА-06-274/16	П-291/17	ПРЕПОРУКУ КАНТОНАЛНОМ ТУЖИТЕЉСТВУ КАНТОНА САРАЈЕВО • да у складу са позитивним законским прописима подуме радње у циљу доношења коначне тужилачке одлуке у предмету број т09 0 кт 0100284 16; • да обавијесте Омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине о подузетим мјерама у циљу реализације ове препоруке у року од 30 дана од дана пријема препоруке.	01 - Дискриминација	Реализирана	ДА	Запримљен одговор Кантоналног тужилаштва Кантона Сарајево од 21.12.2017. године.
Дјелимично реализирана						
Ж-БЛ-06-502/17	П-285/17	ПРЕПОРУКУ Општинском Вијећу Општине Стари Град Сарајево 1. Да у узме у разматрање понуду подносиоца жалбе и изјасни се о истој водећи рачуна о комерцијалним интересима Општине али и интересима правичног утврђивања накнаде, обзиром на површину и структуру простора, у складу са приједлогом Споразума о вансудском поравнању који је разматран на сједници Вијећа у јануару 2017. године и у складу са налазима из ове Препоруке; 2. да у року од 30 дана достави Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине информације о мјерама предузетим на реализацији ове Препоруке.	01 - Дискриминација	Дјелимично реализирана	ДА	У одговору на препоруку, Општинско вијеће је обавијестило Омбудсмене за људска права да је, између осталог, мајка подносиоца жалбе била најповољнији понуђач по новом позиву за дојелу пословног простора у закуп (од 10.10.2017. године) те да ће предметни пословни простор бити под истим условима поново додијељен породици С, уколико се не буду жалили на квадратуру и тражили смањење закупнине на почетни износ.
Остварена сарадња						

Ж-БЛ-06-615/16	П-17/17	П Р Е П О Р У К У ПРИВРЕДНОМ ДРУШТВУ ЕЛТА-КАБЕЛ Д.О.О. 1. Да отклони штетне посљедице према подносиоцима жалбе због отказа уговора о раду или да са истом постигне задовољавајуће рјешење у погледу њеног радног статуса или накнаде штете, у складу са општим принципима облигационог права; 2. Да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести омбудсмене о предузетим мјерама на реализацији препоруке.	01 - Дискриминација	Остварена сарадња	ДА	Дана 09.03.2017. године, достављен је одговор на Препоруку у којем се наводи да је судски поступак у току те да ће одговорна страна у овој правној ствари поступити у складу са законом, а по правоснажности пресуде. Копију одговора Вам достављамо у прилогу. Обзиром да су издавањем препоруке исцрпљене могућности које омбудсмени имају у поступању по појединачним жалбама грађана, донесена је одлука као у уводу ове Обавијести у складу са Правилима поступка институције Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине (Службени гласник Босне и Херцеговине број 104/11). У сваком случају напомињемо да све акте омбудсмена можете користити као званичан став институције по овом питању у поступцима пред другим надлежним органима, те Вас позивамо да нас обавијестите о исходу судског поступка.
Ж-СА-06-141/16	П-26/17	П Р Е П О Р У К У Скупштини Кантона Сарајево 1. Да приликом претресања и утврђивања нацрта Закона о набављању, држању и ношењу оружја и муниције и усвајања истог узме у обзир мишљење Омбудсмена Босне и Херцеговине да је потребно, сходно горе наведеном налазу и закључку, да се законски омогући да се спреј за омамљивање може набављати, држати и носити без ограничења у погледу спола, а како је и предвиђено Нацртом који је закључком број 02-05-1520-1/17, од 19.01.2017. године достављен Скупштини Кантона Сарајево; 2. Да у року од 90 дана од дана пријема ове Препоруке обавијесте Омбудсмене за људска права Босне и Херцеговине о предузетим мјерама у циљу реализације исте.	01 - Дискриминација	Остварена сарадња	ДА	Поводом препоруке П-26/17, од 31.01.2017. године, институција Омбудсмена је запримила акт предсједавајуће Скупштине Кантона Сарајево број 01-05-1535-3/17, од 14.03.2017. године, у којем се између осталог наводи да је колегиј Скупштине Кантона Сарајево на сједници одржаној дана 09.03.2017. године разматрао предметну Препоруку те да је исту доставио Влади Кантона Сарајево и Министарству унутрашњих послова Кантона Сарајево, будући да је у току јавна расправа по Нацрту Закона о набављању, држању и ношењу оружја и муниције, како би исту узели у разматрање приликом подношења Приједлога Закона. У прилогу је достављен Закључак Колегија Скупштине број 01-05-1535-2/17, од 09.03.2017. године. Претходно наведени одговор је актом од 07.04.2017. године.
Ж-БЛ-06-748/16	П-91/17	П Р Е П О Р У К У Ректору Универзитета у Источном Сарајеву 1. Да предузме неопходне мјере како би подносиоцима жалбе, као одговорни наставник, имала равноправан третман у погледу остваривања радне норме у погледу броја предавања и предмета, а у складу са налазима из ове Препоруке; 2. Да предузме неопходне мјере на превенцији и елиминацији мобинга, између осталог и путем успостављања интерних процедура или механизма који би били доступни запосленима, а у складу са позитивним прописима и налазима из ове Препоруке; 3. да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	01 - Дискриминација	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор Универзитета у Источном Сарајеву од 07.06.2017. и 24.11.2017. године.
Ж-СА-06-458/17	П-174/17	Имајући у виду наведено у препоруци Омбудсмена Босне и Херцеговине, у складу са одредбама из члана 32. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, Омбудсмени Босне и Херцеговине дају слиједећу: ИНИЦИЈАТИВУ ПАРЛАМЕНТУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ 1. да приступи допуни Закона о цестама Федерације Босне и Херцеговине, на начин да се пропише посебан рок за давање одобрења, односно сагласности Министарства саобраћаја за одржавање „спортских приредби и других манифестације на јавним цестама“; ПРЕПОРУКУ МИНИСТАРСТВУ САОБРАЋАЈА КАНТОНА САРАЈЕВО 1. да у свим будућим случајевима у којима се тражи издавање одобрења, односно сагласности за одржавање “спортских приредби и других манифестација на јавним цестама”, а посебно када су подносиоци захтјева припадници ЛГБТ популације и њихова удружења поступа са дужном пажњом и одмах по пријему захтјева, а у сваком случају не на начин да “ћутањем администрације” онемогућава подносиоце захтјева	01 - Дискриминација	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор од 03.11.2017. године.

		у остваривању права на слободно окупљање; ПРЕПОРУКУ МИНИСТАРСТВУ САОБРАЋАЈА И МИНИСТАРСТВУ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА КАНТОНА САРАЈЕВО 1. да превентивно дјелују у смислу заштите права ЛГБТ популације; 2. да правовремено реагују у случају угрожавања било којег заштићеног права ЛГБТ особа; 3. да наставе са предузимањем мјера усмјерених на јачање сензибилности у раду са ЛГБТ популацијом; 4. да предузму мјере из своје надлежности како би свакој особи била гарантована лична безбједност приликом остваривања уставима загарантованих права на слободу окупљања.				
Ж-СА-06-713/16	П-286/17	ПРЕПОРУКУ директору и Управном одбору Фонда за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом • Да преиспитају Одлуку о отказу уговора о раду са понудом измијењеног уговора број 01-34-1-2728/16, од 28.04.2016. године у складу са налазима из ове Препоруке, те да са подносиоцем жалбе постигну задовољавајуће рјешење у погледу његовог радног статуса; • Да о подузетим мјерама и начину поступања по овој препоруци обавијесте институцију Омбудсмена у року од 30 дана од дана пријема препоруке.	01 - Дискриминација	Остварена сарадња	ДА	Институција Омбудсмена је у акту број 01-05-5-10358/17, од 30.11.2017. године запримила одговор на препоруку институције Омбудсмена број П-286/17, од 10.11.2017. године. Поступак у току.
Није реализована						
Ж-БЛ-06-77/17	П-30/17	ПРЕПОРУКУ Управном одбору Универзитета у Сарајеву • да предузме мјере из своје надлежности како би се на адекватан начин размотрили захтијеви подносиоци жалбе у погледу заштите и остваривања права из радног односа, односно размотрила могућност удовољавања њеном основном захтијеву садржаном у тужби поднесеној Опћинском суду Сарајеву овим поводом, те донијела адекватна Одлука у складу са позитивним прописима и налазима из ове Препоруке; • да обавијести институцију Омбудсмена о предузетим мјерама у циљу реализације ове препоруке у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема.	01 - Дискриминација	Није реализована	ДА	Дана 12.04.2017 године предсједник Управног одбора Универзитета у Сарајеву је доставио Закључак којим прима к знању препоруке Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, али истовремено констатује да Управни одбор није надлежан за рјешавање академских питања у високошколској установи, а да је Закључак Управног одбора од 23.04.2014. године реализован и писана информација о томе похрањена у архиву.
Ж-БЛ-06-21/17	П-58/17	ПРЕПОРУКУ Министарству за рад, социјалну политику и изјеглице ЗЕ-ДО кантона 1. да у оквиру своје надлежности, као оснивач, предузме мјере на обезбјеђивању несметаног функционисања Центра, путем посредовања или предузимања других мјера ради рјешавања спорних ситуација те побољшања међуљудских односа између чланова Управног одбора и директора Центра; 2. да у року од 30 дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмена о начину испоставања ове препоруке.	01 - Дискриминација	Није реализована	ДА	Како на Препоруку Омбудсмена није достављен одговор, а на основу информација из Вашег дописа од 07.03.2017. године, у којем потврђујете да сте смијењени са руководеће позиције, Омбудсмени су дана 08.05.2017. године упутили Ургенцију министру да поништи Закључак о Вашој смјени, те да супротно поступање има одлике виктимизације, обзиром да је до смјене дошло када је истрага пред институцијом Омбудсмена већ била отворена. Издавањем препоруке и упућивањем ургенције исцрпљене су могућности које институција Омбудсмена за људска права има у поступању по појединачним жалбама грађана, а овај случај несарадне ће бити уврштен у Годишњи извјештај о активностима Омбудсмена за људска права за 2017. годину који се доставља Парламенту Федерације Босне и Херцеговине као и Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.
Ж-СА-06-269/16	П-25/17	ПРЕПОРУКУ Министарству за образовање, науку и младе Кантона Сарајево директору ЈУ ОШ „Хасан Кикић“ 1. Да у складу са својим законом утврђеним надлежностима подзму мјере у циљу отклањања утврђених незаконитости, посебно у дијелу који се односи на непостапање у складу са сагласношћу Министарства за образовање, науку и младе Кантона Сарајево, број: 11-34-19819-19-1/15 од дана 12.01.2016. године и Одлуком број 02-14-56/16 од 22.02.2016. године; 2. Да се размотри могућност поништења Уговора о	01 - Дискриминација	Није реализована	ДА	Након упућене ургенције од 18.04.2017. године за достављање одговора на Препоруку број П-25/17, Министарству за образовање, науку и младе Кантона Сарајево и директору ЈУ Основна школа „Хасан Кикић“, институција Омбудсмена је у акту број 02-8-647/17, од 11.05.2017. године запримила одговор директора ЈУ Основна школа „Хасан Кикић“, у којем се између осталог наводи да се у овом предмету треба да очитује надлежни суд, те да ће из правоснажних одлука надлежног суда бити евидентно да ли је школа учинила прекршај у овом

		раду број 02-14-99/16 закљученог дана 08.03.2016. године, те у складу са тим расписивања новог конкурса за предметно радно мјесто; 3. Да у року од 30 дана од дана пријема ове Препоруке обавијесте Омбудсмене за људска права Босне и Херцеговине о предузетим мјерама у циљу реализације исте.				предмету, те да је стога неоправдано и непотребно испитивати законитост предузетих радњи, док то не уради надлежна институција. Након издавања препоруке број П-25/17, од 31.01.2017. године, институција Омбудсмена није запримила одговор Министарства за образовање, науку и младе Кантона Сарајево. У складу са чланом 32 став (2) Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, актом од 01.06.2017. године институција Омбудсмена је на конкретан предмет указала премијеру Владе Кантона Сарајево, а у сврху подузимања адекватних мјера и активности како би се препорука институције Омбудсмена број П-25/17, од 31.01.2017. године испоштовала, међутим није запримила одговор у вези са наведеним актом.
Ж-БЛ-06-455/17	П-172/17	Ради свега наведеног, Омбудсмени у складу са својим овлаштењима из члана 32. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине издају: П Р Е П О Р У К У Граду Тузла • да ММ призна право на новчану помоћ или постигне друго задовољавајуће рјешење у погледу њених потраживања, у складу са налазима из ове Препоруке; • да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	01 - Дискриминација	Није реализована	НЕ	
Ж-БЛ-06-215/17	П-173/17	Р Е П О Р У К У Начелнику општине Јајце, Општинском вијећу Јајце 1. Да без одлагања предузму мјере из своје надлежности како би се успоставило стање у складу са Законом о градњи Кантона Средишња Босна у погледу навода подносилаца жалбе; 2. да у року од 20 дана доставе Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине информације о мјерама предузетим на реализацији ове Препоруке.	01 - Дискриминација	Није реализована	ДА	У одговору на препоруку, од 18.08.2017. године општински начелник наводи да је Општина Јајце предузела све мјере из своје надлежности поштујући законске процедуре и прописе, те да је у међувремену позиција грађевинског инспектора попуњена, те да је исти подузео мјере из своје надлежности. Даље наводи да су крајем мјесеца липња створени увјети за несметан рад Општинског вијећа Јајце, које ће сходно својим овлашћенима, подузети мјере и радње из своје надлежности
Ж-БР-06-160/16	П-187/17	ПОЛИЦИЈА БРЧКО ДИСТРИКТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ БРЧКО -МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА ТУЗЛА -ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ЗА МИРОВИНСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ ЖУПАНИЈСКО АДМИНИСТРАТИВНА СЛУЖБА ПОСАВСКОГ КАНТОНА ОРАШЈЕ - да без одлагања, у складу са позитивним законским прописима, у координираној сарадњи подзму ефективне мјере у циљу рјешавања уплате доприноса за полицијске и државне службенике Полиције Брчко дистрикта Босне и Херцеговине за временски период 1992-1996 године ; -да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијесте Омбудсмене за људска права Босне и Херцеговине о подузетим мјерама на извршењу Препоруке.	01 - Дискриминација	Није реализована	ДА	Дана 21.09.2017. године запримљен одговор Федералног Завода за мировинско/пензијско и инвалидско осигурање Жупанијске административне службе за Посавску жупанију, број: Ф35/4-05-7-1582-2/17, од дана 15.рујна 2017. године у којем се наводи: "Обавјештавамо Вас да смо запримили Препоруку број: Ж-БР-06-160/16 од 28.07.2017. године, те да ћемо подузети мјере које су у нашој надлежности како би се ријешило проблем који је предмет ове Препоруке. Међутим, да бисмо то учинили поново апелирамо на обвезника уплате доприноса да достави М-4 обрасце, како би се могла извршити контрола и сачинити обрачун дужних доприноса, а о чему смо обвезника и раније обавијестили писменом број Ф35/2-49-4-1584-3/17 од 21.03.2017. године" Дана 06.12.2017. године одговор Полиције Брчко дистрикта број акта 14.05-33-84399/17 од 28.11.2017.г. у којем се наводи: " У вези са Вашим актом, број и датум везе, којим је тражено изјашњење о предузетим мјерама на извршењу Препоруке Институције Омбудсмана за људска права БиХ, број П-187/17, истичемо да је у предходном периоду извршена анализа предметне препоруке те да још увијек нису предузете мјере у том погледу, а имајући у виду, између осталог, и да је уплата доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за 59 полицијских и државних службеника који су били запосленици Министарства унутрашњих послова Републике Српске у односу на период (04.04.1992.г.-30.06.1996.г.) која је извршена Фонду Републике Српске, предмет одређеног незадовољства, односно негодовања у смислу оспоравања правилности ове уплате, а у том контексту најављена је и евентуална тужба којом би се наводно захтијевало поништење предметне уплате, односно

						њених посљедица. Наиме, у предходном периоду већина запосленика Полиције Брчко дистрикта БиХ на које се односи ова уплата исказала је отворено незадовољство због тога што је извршена ова уплата те је најављено да ће наводно путем свих расположивих правних средстава захтијевати поништење овакве уплате, односно свих евентуалних посљедица које она производи. Дакле, Полиција је у предходном периоду извршила детаљну анализу Препоруке Институције Омбудсмана за људска права БиХ, број-187/17 и још увијек нису предузете никакве мјере у циљу реализације предметне препоруке, односно одговарајуће уплате према Федералном заводу за ПИО/МИО, а о чему ће бити донесена одговарајућа одлука у наредном периоду."
Ж-БЛ-06-432/17	П-230/17	ПРЕПОРУКУ ЗП „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ВРБАСУ“ А.Д. МРКОЊИЋ ГРАД 1. Да стави ван снаге рјешење о отказу за подносиоца жалбе, до окончања поступка пред Судом; 2. Да у року од 20 дана од дана пријема препоруке обавијести омбудсмене о предузетим мјерама на реализацији препоруке.	01 - Дискриминација	Није реализирана	ДА	У случају када су обе стране предочиле доказе у прилог својих тврдњи и кад постоји виок степен неслагања око чињеница и догађаја које чине предмет жалбе, Омбудсмени могу само указати на важност покушаја компромисног рјешења спора, обзиром да институција Омбудсмана нема механизма провођења свеобухватног доказног поступка, испитивања свједока, провођења неопходних вјештачења, што спада у надлежност других органа са извршним овлашћењима. Поврх свега, Препоруком је затражено одгађање доношења коначне одлуке до окончања поступка пред судом, а означено пивредно друштво је у одговору на Препоруку изричито навело да ће провести одлуку суда каква, год да буде. На овај начин исцрпљене су могућности које институција Омбудсмана, као превентивни механизам заштите људских права, има у поступању по појединачним жалбама грађана, посебно имајући у виду чињеницу да је Омбудсмен препоручио најмање штетно рјешење у недостатку потпуних информација, што је могућност изричито предвиђена чланом 32. став 4. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, број 19/02, 34/05 и 32/06).
Ж-СА-06-1150/16	П-256/17	ПРЕПОРУКУ МИНИСТАРСТВУ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ 1. да обавијести Омбудсмане за људска права Босне и Херцеговине о подузетим мјерама и активностима у року од 30 дана од дана пријема ове Препоруке.	01 - Дискриминација	Није реализирана	ДА	Запримљен одговор од 04.12.2017. године.
Ж-СА-06-56/17	П-213/17	ПРЕПОРУКУ Министарству просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево • Да Министарство поништи “Јавни позив за подношење пријава за учешће у раду комисија за вршење техничких прегледа грађевина и радова за које одобрење за грађење доноси Министарство просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево”, број 05-05-35767/16, од 23.12.2016. године; • Да поновно распише Јавни позив у складу са увјетима предвиђеним одредбама Закона о просторном уређењу Кантона Сарајево; • Да о подузетим мјерама и начину поступања по овој препоруци обавијести институцију Омбудсмана у року од 30 дана од дана пријема препоруке.	01 - Дискриминација	Нема одговора	НЕ	Институција Омбудсмана у акту број 05-05-35767/16, од 19.09.2017. године запримила одговор поводом препоруке број П-213/17, од 05.09.2017. године од министра просторног уређења, грађења и заштите околиша, у којем се између осталог наводи „да ово Министарство након сагледавања предметне препоруке, сматра да предметним Јавним позивом није дошло до повреде одредби Закона о забрани дискриминације БиХ, те у складу са тим исто остаје при читавању датом на жалбу Ч А, које је актом број 05-05-35767/16, од 03.03.2017. године, достављено институцији Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине“, али се у одговору није осврнуло на непрописивање спорног увјета (старосне доби) одредбама Закона о просторном уређењу Кантона Сарајево. Из претходно наведеног произилази да препорука институције Омбудсмана број П-213/17, од 05.09.2017. године у којој је закључено „да је предметним Јавним позивом одређен увјет који није прописан Законом о просторном уређењу на основу којег је објављен” те којом је препоручено да се предметни Јавни позив распише у складу са увјетима предвиђеним

						<p>одредбама Закона о просторном уређењу Кантона Сарајево, није испоштована.</p> <p>У складу са чланом 32 став (2) Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, актом од 26.10.2017. године институција Омбудсмена је на конкретан предмет указала премијеру Владе Кантона Сарајево, а у сврху подузимања адекватних мјера и активности како би се препорука институције Омбудсмена број П-213/17, од 05.09.2017. године испоштовала, међутим није запримила одговор у вези са наведеним актом.</p>
Нема одговора						
Ж-СА-06-233/17	П-254/17	ПРЕПОРУКА Опћина Равно да у року од 30 дана од дана пријема ове препоруке достави информацију у вези навода жалбе КД, као и да ли је попуњено мјесто урбанистичко грађевинског инспектора.	01 - Дискриминација	Нема одговора	НЕ	
Ж-СА-06-619/17	П-278/17	Препорука Економском факултету Универзитета Сарајево У циљу осигурања механизма унутар самог Факултета за рјешавање и превенирање оваквих и сличних ситуација, подузме мјере у циљу имплементације члана 24. став 4. Закона о забрани дискриминације Босне и Херцеговине према којим су сва јавна тијела те остале правне особе дужни у своје опће правне акте, или кроз посебне правне акте, регулирати начела и принципе једнаког поступања, те да осигурају учинковите интерне процедуре заштитне од дискриминације. Да у року од 60 дана, рачунајући од дана пријема, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за преузимање мјера на реализацији ове Препоруке.	01 - Дискриминација	Нема одговора	НЕ	
Ж-БЛ-06-407/17	П-330/17	П Р Е П О Р У К У ПРЕДСЈЕДАТЕЉУ И ЗАМЈЕНИЦИМА ПРЕДСЈЕДАТЕЉА СКУПШТИНЕ ХЕРЦЕГ-БОСАНСКЕ ЖУПАНИЈЕ 1. Да предузму мјере на елиминацији и превенцији дискриминације, елиминацији њених посљедица, поправљању радне атмосфере, елиминисања вријеђања и других видова нарушавања личног достојанства и радних права подносиоца жалбе, у складу са налазима из ове Препоруке; 2. Да у року од 20 дана од дана пријема препоруке обавијесте омбудсмене о предузетим мјерама на реализацији Препоруке.	01 - Дискриминација	Нема одговора	НЕ	
УКУПНО	-	01 – Дискриминација				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
26	26	8	1	5	9	3
ПОВРЕДА ПРАВА :	02 - Медији и слобода информисања					
Није реализована						
Ж-ЛИ-05-109/17	П-117/17	П Р Е П О Р У К У Начелнику Опћине Купрес 1. Да односе са в.д. равнатељем и упосленицима Јавног предузећа Радио Купрес, уреди сукладно међународним стандардима, Уставу и законима Босне и Херцеговине, којима се гарантира право на слободу изражавања, без утицаја на уређивачку политику. 2. Да извјести Омбудсмане за људска права Босне и	02 - Медији и слобода информисања	Није реализована	ДА	Након издавања препоруке начелник Опћине Купрес доставио је изјашњење од 20.06.2017. године, у које се истиче: „Са упосленицима никада нисам имао сукобе или пријепоре. Моје је гесло разговор са шефом – шефовима, ако је дјелатник нешто погријешо увијек разговарам у начелности шефа. Ово што се десило је стара политика, али Ви то боље знате од мене. Што се

		Херцеговине, о реализацији Препоруке у року од 15 дана.				мене тиче случаја нема и завршен је од стране МРК ⁴⁴ . Омбудсмани су дана 21.06.2017. године, подносиоца жалбе обавијестили о наведеном изјашњењу начелника, те истог телефонски контактирали у циљу давања информација о поступању начелника по издатој препоруци. Даном 05.10.2017. године, подносиоца жалбе обавјештава институцију Омбудсмана „да након издавања препоруке до данас, од стране начелника није било политичких притисака и пријетњи“.
УКУПНО	-	02 - Медији и слобода информисања				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
1	1	0	0	0	1	0
ПОВРЕДА ПРАВА :	03 - Приступ информацијама					
Реализирана						
Ж-СА-05-829/16	П-4/17	П Р Е П О Р У К У Командиру Полицијске станице Милићи 1. Да поступи у складу са чланом 14. Закона о слободи приступа информацијама и донесе нови акт у којем ће се навести законски основ за изузеће информације, провести тест јавног интереса и жалитељу омогућити кориштење права на жалбу против акта, а у вези са захтјевом жалитеља од дана 05.07.2016. године. Рок за реализацију препоруке: петнаест дана од дана пријема препоруке. 2. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке; Рок за реализацију препоруке: тридесет дана од дана пријема препоруке	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Дана 16.02.2017. године запримљен је акт Полицијске станице Милићи број:19-3/01-230-27/17 од 07.02.2017. године у којем је наведено: „...Обавјештавамо вас да је Полицијска станица Милићи, у складу са чланом 14. Закона о слободи приступа информацијама и вашом Препоруком број: П-4/17 од 26.01.2017. године, дана 01.02.2017. године донијела нови акт број 19-3/01-230-27/16 у којем је наведен законски основ за изузеће информације коју је тражио подносилац захтјева ММ и којем је омогућено кориштење права на жалбу против овог акта...“
Ж-БЛ-05-808/16	П-12/17	П Р Е П О Р У К У Општини Милићи • Да подносиоцу жалбе омогући приступ траженим информацијама поштујући и примјењујући одредбе Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске . • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	С тим у вези достављен је одговор на препоруку број: 03-053-17/16 од 20. 02. 2017. године у којем је наведено следеће; „...обавјештавамо да је Начелник општине Милићи у поступку по жалби БВ и Вашој Препоруци број Препоруке : П:12/17 од 30. 01. 2017. године, донио одлуку садржану у Допису број:02-053-17/16 од 14. 02. 2017. године. Допис је достављен жалитељу БВ. У прилогу овог акта достављамо Вам Допис, број: 02-053-17/16 од 14. 02. 2017. године у циљу давања обавезног Одговора Институцији Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине у року који сте одредили“. С обзиром на наведено, Омбудсмани закључују да је орган испоштовао препоручено те у складу са чланом 21. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине” бр. 32/00, 19/02, 35/04 и 32/06), доносе одлуку о затварању предмета
Ж-БЛ-05-485/16	П-23/17	Директору Фонда за рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом Федерације Босне и Херцеговине П Р Е П О Р У К У 1. Да о поднесеном захтјеву одмах одлучи у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине, а уважавајући мишљење Омбудсмена исказаном у овој Препоруци и 2. Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове Препоруке.	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Након издавања Препоруке, надлежни јавни орган дана 19.04.2017. године доноси рјешење о одобрењу приступа информацијама, а подносилац жалбе у поднеску од 25.05.2017. године, потврђује наводе, односно обавјештава Омбудсмене да је остварио право на слободан приступ информацијама.
Ж-БЛ-05-716/16	П-42/17	Директору Граничне полиције Босне и Херцеговине издају; П Р Е П О Р У К У • Да удовољи захтјеву за приступ информацијама и подносиоцу захтјева достави тражено. • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Дана 28.03.2017. године Гранична полиција Босне и Херцеговине доставила је одговор на препоруку број: УП 17-01-34-7-99-16/16 у коме је наведено, да је препорука испоштована, те да се „На основу члана 14. став 2. Закона о слободи приступа

		Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.				информацијама у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“ број 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 и 100/13), те препоруке Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине број: Ж-БЛ-05-716/16, П-42/17 од 28.02.2017. године, у поновном поступку доноси рјешење“ којим се поништава рјешење број: УП 17-01-34-7-99-3/16 од 04.11.2016. године и именованом одобрава захтјев за приступ информацијама.
Ж-СА-05-1003/16	П-55/17	П Р Е П О Р У К У Министру Министарства здравства, рада и социјалне политике Унско-санског кантона 1. Да поништи Рјешење број: 09-05-7797-УП-1/16 од 02.09.2016. године, те да поступи у складу са чланом 9. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине и поново проведе тест јавног интереса, а након тога донесе ново рјешење о приступу информацијама у складу са чланом 14. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине; 2. Да поступи у складу са чланом 19. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине; 3. Да поступи у складу са чланом 20. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине; 4. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке.	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Актом Министарства здравства, рада и социјалне политике Унско-санског кантона број: 09-10-3231-2/17 од 10.05.2017. године институција Омбудсмена је обавијештена да је рјешењем именован службеник за информисање, да је донесен и објављен Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација, као и образац захтјева за приступ информацијама. Сви наведени акти су достављени институцији Омбудсмена на увид. На тражење институције Омбудсмена, Министарство здравства, рада и социјалне политике Унско-санског кантона је накнадно доставило акт број: 09-10-7255-2/17 од 20.07.2017. године који је у прилогу садржавао и Рјешење о приступу информацијама број: 09-05-7797-УП-1/16 од 18.07.2017. године, а које је донесено у поступку поновног одлучивања по захтјеву за приступ информацијама ЂК. Жалитељица је имала могућност жалбе против поменутог рјешења.
Ж-СА-05-1156/16	П-54/17	П Р Е П О Р У К У Директору Ј.П Електропривреда д.д. БиХ-Сарајево 1. Да у складу са чланом 14. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине донесе рјешење о приступу информацијама, а у вези са захтјевом привредног друштва од дана 06.10.2016. године; 2. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке.	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Обзиром да у остављеном року није запримљен одговор на препоруку, дана 29.06.2017. године упућена је ургенција за доставу информације које мјере су подузете у циљу реализације препоруке. Дана 04.07.2017. године запримљен је одговор ЈП Електропривреда БиХ д.д.- Сарајево број: 07-7-20766/2017 од 03.07.2017. године из којег произлази да је након издавања Препоруке донесено Рјешење број: 06-12781/17 од 18.04.2017. године. Увидом у Рјешење утврђено је да је жалитељ имао могућност изјавити жалбу против Рјешења.
Ж-БЛ-05-677/16	П-60/17	ПРЕПОРУКУ начелнику општине Милићи 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања стави ван снаге акт број: 03-053-11/16, од дана 03.11.2016. године и подносиоцу жалбе одговори у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама у Републици Српској 2. Да приликом поступања по упућеној препоруци свакако уважи налаз и мишљење Омбудсмана Босне и Херцеговине 3. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Дана 18.04.2017. године, одговорна страна доставила је одговор број: 03-053-11/16, у коме се наводе предузете активности у циљу реализације издате препоруке.
Ж-БЛ-05-789/16	П-62/17	ПРЕПОРУКУ командиру Полицијске станице Челинац 1. Да по пријему ове препоруке, без одлагања, из оквира својих надлежности предузме све одговарајуће радње како би поступили у складу са одредбама члана 12. став 4. Закона о заштити од насиља у породици и о извршеном насиљу упознали и надлежног тужиоца. 2. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Дана 10.04.2017. године, одговорна страна доставила је тражени одговор на издату препоруку у коме се наводи да је Окружно јавно тужилаштво Бања Лука актом број: Т13 0 КТА 0035237 17, од дана 31.03.2017. године донијело одлуку да се предмет оконча пред Одјељењем за прекршаје Основног суда Котор Варош, пошто се ради о прекршају а не о кривичном дјелу.
Ж-ЛИ-05-71/17	П-44/17	П Р Е П О Р У К У министру Министарства знаности, просвјете, културе и шпорта Кантона 10 1. Да поништи Рјешење број 06-01-34-2262/16 од 30.01.2017. године и донесе ново рјешење у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине. 2. Да у року од 15 дана обавијести Омбудсмане за људска права Босне и Херцеговине о реализацији Препоруке и достави рјешење донесено у складу са овом Препоруком.	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Након издавања Препоруке Министарство је дана 25.04.2017. године, донијело Рјешење којим се жалитељу одобрава приступ информацијама, а по приговору жалитеља Министарство је дана 10.05.2017. године, донијело Рјешење којим се одбија поднесени приговор.

Ж-БЛ-05-34/17	П-81/17	ПРЕПОРУКУ директорици ЗП "Електрокрајина" а.д. Бања Лука 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања подносиоцу жалбе одговори у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама у Републици Српској 2. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Дана 17.05.2017. године, подносилац жалбе обавијестио је Омбудсман Босне и Херцеговине да му је одговорна страна доставила тражене информације по поднесеном захтјеву, а како је и наложено препоруком.
Ж-БЛ-05-194/17	П-88/17	Јавној здравственој установи Болница Градишка, упућују: ПРЕПОРУКУ 1.Да одмах по пријему ове препоруке удовољити захтјеву подносиоца жалбе и одобрити приступ траженим информацијама 2.Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмане о начину реализације ове препоруке.	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Дана 22.05.2017. године ЈЗУ Болница Градишка доставља одговор на препоруку да је достављена тражена документација пуномоћнику подносиоца жалбе, чиме је препорука испоштована.
Ж-ЛИ-05-50/17	П-106/17	ПРЕПОРУКУ Опћинском начелнику Општине Ливно 1. Да подузме ефективне мјере и радње да поднесени Захтјев за приступ информацијама ријешити у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине. 2. Да у року од 15 дана обавијести Омбудсмане за људска права Босне и Херцеговине о реализацији Препоруке и доставити рјешење донесено у складу са овом Препоруком.	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Дана 19.07.2017. године, донесено је рјешење којим се одбија поднесени захтјев. На донесено рјешење подносиоца жалбе изјављује приговор од 24.07.2017. године. Поднеском од 17.12.2017. године, начелник Општине Ливно обавјештава Омбудсмане да је дана 13.11.2017. године, одлучено о приговору доношењем рјешења број 02-05-4/17. Подносиоца жалбе је потврдио пријем рјешења те изјавио да је његов приговор одбијен.
Ж-ЛИ-05-104/17	П-105/17	ПРЕПОРУКУ Равнатељу Жупанијске болнице "Др. Фра Миховил Сучић" Ливно 1. Да о поднесеном Захтјеву за приступ информацијама одлучити сукладно Закону о слободи приступа информацијама. 2. Да у року од 8 дана обавијести Омбудсмане за људска права Босне и Херцеговине о реализацији Препоруке и доставити рјешење донесено у складу са овом Препоруком.	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Након издавања Препоруке равнатељ Кантоналне болнице Ливно је дана 25.05.2017. године, донио Рјешење којим се одбија Захтјев за приступ информацијама, с одговарајућом поучком о правном лијеку. Дана 08.06.2017. године, подносиоца жалбе обавјештава Омбудсмане да се неће жалити на донесено рјешење.
Ж-БЛ-05-782/16	П-112/17	ПРЕПОРУКУ • Да у што краћем року утврде у чијој надлежности је вршење инспекцијског надзора у конкретном случају и поступе у складу са захтјевом подносиоца жалбе. • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмане Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Дана 19.06.2017. године запримљен је оговор Федералног министарства здравства број: 06-37-3940/17 у коме се наводи да у складу са чланом 1. Закона о правима, обавезама и одговорностима пацијената („Службене новине Федерације БиХ“, број: 40/10) „у личне податке спадају сви идентификацијски и идентифицирајући подаци о његовом здравственом и медицинском стању, дијагнози, прогнози и лијечењу, те подаци о људским супстанцама на основу којих се може утврдити идентитет лица, као и дознаке за боловање. У складу са чланом 28. поменутог Закона, с циљем заштите тајности података из члана 27. овог закона, здравствени радници и здравствени сарадници, као и друга лица запослена у здравственим установама, приватној пракси, односно заводу здравственог осигурања код којег је пацијент здравствено осигуран, а којима су ти подаци доступни и потребни ради остваривања законом утврђених надлежности, као и овлашћени оцјенивачи вањске провере квалитета у здравственој установи или приватној пракси, који обављају проверу квалитета у поступку акредитације сагласно прописима о систему побољшања квалитета, безбједности и о акредитацији у здравству, обавезују се да личне податке о пацијенту и његовом здравственом стању чувају као службену тајну. Приликом обраде личних података и посебних категорија података, здравствене установе, приватне праксе правна и физичка лица из ст. 1. и 2. овог члана дужна су примјењивати пропис о заштити личних података.“ Такође је наведено да је поступање по издатој препоруци у надлежности Агенције за заштиту личних података. Имајући у виду све изнесено, а посебно чињеницу да је запримљен одговор Федералног министарства здравства у коме је прецизирано у чијој надлежности је

						поступање по издатој Препоруци, Омбудсмени закључују да је препоручено испоштовано.
Ж-СА-05-882/15	П-120/17	ПРЕПОРУКУ Начелнику Опћине Стари Град 1. да се одмах по пријему препоруке успостави сарадња са институцијом Омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и достави изјашњење у вези са актом институције Омбудсмена од дана 30.01.2017. године.	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	У институцији Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине дана 28.06.2017. године заборимљен је акт Службе кабинета Начелника Опћине Стари Град, број: 01-05-4262/17 од 22.06.2017. године, у чијем се прилогу налази изјашњење Службе за урбанизам Опћине Стари Град. У изјашњењу Службе за урбанизам Опћине Стари Град, број: УП-И-05-23-6758/14-АШ од 21.06.2017. године, се истиче сљедеће: „Дана 12.10.2015. године, ХК заступана по пуномоћнику ЈМ из Сарајева, обратила се Служби за урбанизам захтјевом број: УП-И-05-23-5586/15 за обнову поступка издавања одобрења за грађење СЛ. Дана 14.02.2017. године у просторије Службе за урбанизам Опћине Стари Град приступила је ЈМ и на записник о саслушању странке изјавила да одустаје од поднесеног захтјева за обнову поступка. Закључком Начелника Опћине Стари Град Сарајево, путем Службе за урбанизам број: УП-И-05-23-5586/15-АШ од 14.02.2017. године, обустављен је поступак покренут по захтјеву ХК, заступане по пуномоћнику ЈМ, за обнову поступка издавање одобрења за грађење број: УП-И-05-23-6758/15-АШ од 01.04.2015. године, инвеститора СЛ.“
Ж-БЛ-05-190/17	П-138/17	ПРЕПОРУКУ начелнику опћине Травник 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања, успостави сарадњу са Омбудсманом за људска права Босне и Херцеговине, те у складу са чланом 23. и чланом 25. Закона о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, Омбудману Босне и Херцеговине достави тражено изјашњење 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема препоруке, обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији.	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Како тражени одговор на препоруку није достављен у року који је одређен препоруком, у складу са овлашћењима из члана 32. став 2. Закона о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06), о издатој препоруци познато је Опћинско вијеће у опћини Травник. Дана 12.10.2017. године, Опћинско вијеће у опћини Травник доставило је тражено изјашњење број: 01-1-3-390/17/17, у коме се наводи да је за подносиоце жалбе утврђена динамика исплате потраживања при чему им је извршена исплата главнице дуга и трошкова извршења, а да ће преостале обавезе бити измирене када се за то стекну финансијске претпоставке.
Ж-БЛ-05-79/17	П-140/17	ПРЕПОРУКУ директору "Комуналац" а.д. Дервента 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања подносиоцу жалбе одговори у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама у Републици Српској 2. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Дана 14.07.2017. године, одговорна страна доставила је одговор на издату препоруку у коме се између осталог наводи да је поступљено по издатој препоруци, као и да је прије издавања препоруке са подносиоцем жалбе, у марту мјесецу 2017. године, постигнут договор о роковима за измирење преосталог износа дуга. Полазећи од наведеног, предмет по жалби се затвара у складу са чланом 35. став 1. тачка 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 104/11), а издата препорука сматра се испоштованом.
Ж-БР-05-247/16	П-157/17	Јавно подuzeће Електропривреда БиХ, Подружница Термоелектрана "Тузла" Тузла; 1. да хитно, а најкасније у року од десет (10) дана од дана пријема ове препоруке донесе рјешење подносиоцу жалбе по захтјеву за приступом информација од 06.10.2016. године, 07.10.2016. године и 10.10.2016. године, а све у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама у Федерацији Босне и Херцеговине, 2. да у року од петнаест (15) дана од дана пријема препоруке извјести Омбудсмене Босне и Херцеговине о извршењу ове Препоруке.	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Одговор ЈП Електропривреда БиХ д.д. Сарајево, Подружница Термоелектрана "Тузла број 02-4-71-11700/17 од 08.08.2017. године у којем се наводи: " У складу са Вашом Препоруком број: П-157/17 од 04.07.2017. године, у прилогу дописа достављамо фотокопију Рјешења о приступу информацијама и то: -Рјешење о слободном приступу информацијама број: 02-4-71-11579/17 од 02.08.2017. године; -Рјешење о слободном приступу информацијама број: 02-4-71-11580/17 од 02.08.2017. године; -Рјешење о дјелимичном приступу информацијама број: 02-4-71-11581/17 од 02.08.2017. године; Наведеним Рјешењима одлучено је по Захтјевима за приступ информацијама поднесеним од стране адвоката АМ, као пуномоћника КП, дана 06.10.2016. године, 07.10.2016. године и 10.10.2016. године. "

Ж-БЛ-05-528/17	П-204/17	ПРЕПОРУКУ генералној директорици Стручне службе АМУС-а 1. Да по пријему ове препоруке, из оквира својих надлежности предузме одговарајуће радње и мјере како би се подносиоци жалбе на поднесени захтјев омогућили приступ информацијама у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини. 2. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији директору Института за интелектуалну својину Босне и Херцеговине 1. Да по пријему ове препоруке, без одлагања према Асоцијацији композитора – музичких стваралаца АМУС из оквира својих надлежности предузме одговарајуће радње и мјере прописане чланом 12. Закона о колективном остваривању ауторског и сродних права, а у циљу превентивног дјеловања за будуће случајеве обраћања других аутора са оваквом врстом захтјева 2. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Дана 12.09.2017. године, АМУС је обавијестио Омбудсман Босне и Херцеговине да је дана 11.09.2017. године донио рјешење број:Д-04/09-17, којим се подносиоци жалбе у потпуности одобрава приступ траженој информацији. Дана 02.10.2017. године, Институт за интелектуалну својину Босне и Херцеговине доставио је обавјештење број: 03-47-5-534-4/17, у коме се наводи да су у потпуности поступили по издатој препоруци. Полазећи од наведеног, предмет по жалби се затвара у складу са чланом 35. став 1. тачка 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 104/11), а издата препорука сматра се испоштованом
Ж-БЛ-05-381/17	П-206/17	ПРЕПОРУКУ препоруку предсједнику Основног суда Модрича 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања подносиоцима жалбе одговори у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама у Републици Српској 2. Да приликом поступања по упућеној препоруци свакако уважи налаз и мишљење Омбудсмана Босне и Херцеговине 3. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Суд је дана 21.09.2017. године доставио обавјештење број: 086-0-Су-17-000-491 у коме се наводи да је рјешењем број: 086-0-Су-17-000-268, подносиоцима жалбе одобрен приступ траженим информацијама.
Ж-БЛ-05-383/17	П-208/17	Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске ПРЕПОРУКУ 1. Да одмах по пријему ове препоруке одговоре на захтјев Центра за животну средину у складу са Законом о слободи приступа информацијама и изнесеним мишљењем омбудсмана Босне и Херцеговине 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Министарство је дана 17.10.2017. године доставило одговор у којем се наводи да је у складу са Препоруком одлучено о захтјеву за приступ информацијама Центра за животну средину, те сходно одредби члана 14. Закона о слободи приступа информацијама, рјешењем број: 15.04-053-254/17 од 09.10.2017.г одине, одбио приступ траженој информацији. Дана, 18.10.2017. године, наведени одговор је достављен подносиоцу жалбе.
Ж-ЛП-05-219/17	П-267/17	ПРЕПОРУКУ равнатељу Основне школе „Иван Горан Ковачић“ Ливно 1. Да поступи у складу са чланом 9. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине и проведе тест јавног интереса, а након тога донесе ново рјешење о приступу информацијама у складу са чланом 14. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине, те жалитељу дозволи приступ траженој информацији, уколико се утврди да конкретно Рјешење о распореду на радно мјесто М.Ш. бр.01-38-15/14 од 13.01.2014.г. не би требало бити изузето, тј. када се утврди да конкретна информација не спада у категорију изузетака од слободног приступа информацијама, 2. Да најкасније у року од 15 (петнаест) дана обавијести институцију Омбудсмана Босне и Херцеговине о начину реализирања ове препоруке.	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Након издавања Препоруке Основна школа „Иван Горан Ковачић“ Ливно је дана 10.11.2017. године, доставила Обавијест бр:02-38-617-2/17 у којој се изјашњавају да су оформили Повјеренство које је провело тест јавног интереса, те након што су утврдили да тражени подаци не угрожавају јавни интерес, доставили тражено Рјешење, тј. одобрили приступ информацијама.
Ж-СА-05-255/17	П-303/17	ПРЕПОРУКУ Градоначелнику Града Тузла 1. Да поништи Рјешење број: 09-05-8140/МВ од 29.11.2016. године донесено по захтјеву СЕ од дана 14.11.2016. године и донесе ново рјешење у складу са Законом о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине и Законом о управном поступку Федерације Босне и Херцеговине; 2. Да у свим будућим случајевима поступа на начин описан у овој	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Дана 03.01.2018. године запримљен је одговор Града Тузла број: 09-05-8140/16/МВ од 27.12.2017. године из којег произлази да је Препорука Омбудсмана Босне и Херцеговине у цјелости реализована. Наиме, поступајући по препоруци, помоћник градоначелника Града Тузла донио је Рјешење број: 09-05-8140/16/МВ од 26.12.2017. године којим се поништава Рјешење Службе за опћу управу и заједничке послове број: 09-

		препоруци Омбудсмена Босне и Херцеговине; 3. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке;				05-8140/МВ од 29.12.2017. године и жалитељу дјелимично одобрава приступ информацијама. Новим рјешењем је дата исправна поука о праву на подношење жалбе градоначелнику Града Тузла.
Ж-БЛ-05-771/17	П-318/17	Полицијској станици Соколац, дају сљедећу П Р Е П О Р У К У • Да о захтјеву за приступ информацијама подносиоца жалбе одлучи поштујући и примјењујући одредбе Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске. • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Полицијска станица Соколац доставила је одговор на препоруку, број: 16-4/01-230-204-5/17 од 10.01.2018. године у којој је наводи да је од стране Ц Б поднијета пријава против МЈ, а која се налази на ојени и надлежности Окружном јавном тужилаштву И. Сарајево.
Ж-БЛ-05-711/17	П-333/17	ПРЕПОРУКУ предсједници Окружног суда Бањалука 1. Да по пријему ове препоруке, а у складу са својим овлашћењима, подносиоцу жалбе одговори на начин прописан Законом о слободи приступа информацијама у Републици Српској 2. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	Запримљен одговор од 29.01.2018. године.
Ж-ЛИ-05-333/17	П-312/17	П Р Е П О Р У К У директору Центра за социјални рад Гламоч 1. Да поступи у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама Ф Босне и Херцеговине, као и Закона о измјенама и допунама Закона о слободи приступа информацијама Ф Босне и Херцеговине, а након тога донесе рјешење по захтјеву жалитељице с поуком о правном лијеку, 2. Да најкасније у року од 15 (петнаест) дана обавијести институцију Омбудсмена Босне и Херцеговине о начину реализације ове препоруке.	03 - Приступ информацијама	Реализирана	ДА	
Дјелимично реализирана						
Ж-МО-05-85/17	П-241/17	П Р Е П О Р У К У Опћини Посушје 1. Да се поништи Рјешење број: 01-619/17 од 12. септембра 2017 године, донесено по жалби КБ и донесе ново Рјешење у складу са Законом о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине; 2. Да се обавијести институција Омбудсмена за људска права БиХ о реализацији Препоруке; Рок за реализацију препорука износи 30 дана.	03 - Приступ информацијама	Дјелимично реализирана	ДА	На наведену пресуду дана 10. студеног 2017.године, Опћина Посушје доставила је институцији Омбудсмана изјашњење број: 01-619/17 од 06. студеног 2017. године из којег произилази да не могу поступити по препоруци али да ће у будућим поступањима препоруку доставити првоступањским тијелу као став институције Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине. Међутим, унаточ наведеном, Омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине сматрају да није испоштована Препорука те су дана 27. студеног 2017. године обавијестили Опћинско вијеће Посушје као непосредно виши орган.
Остварена сарадња						
Ж-СА-05-3/15	П-38/17	П Р Е П О Р У К У Министарству вањских послова Босне и Херцеговине, Федералном министарству за питања бораца и инвалида рата 1. да одмах по пријему ове препоруке препоруке Министарство вањских послова Босне и Херцеговине и Федерално министарство за питања бораца и инвалида рата успостави сарадњу са институцијом Омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине; 2. да у року од 7 (седам) дана, од дана пријема Препоруке обавијесте институцију Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине о начину реализације.	03 - Приступ информацијама	Остварена сарадња	ДА	Министарство вањских послова Босне и Херцеговине доставило је акт, број: 10/2-1-50-1-6320-2/17 од дана 07.03.2017. године, у којем наводе да је „...одговор на жалбу уредно достављен вашем уреду у Бања Луци коју сте примили 29.01.2015. године.“ Омбудсмани Босне и Херцеговине дана 15.03.2017. године запримили су акт Федералног министарства за питања бораца и инвалида ослободилачког рата, број: 05-41-1391/17 од дана 10.03.2017. године у којем се истиче да је: „...ово Министарство актом број: 05-41-478/15 од 04.02.2015. године доставило одговор Центру за хуману политику Добој, а у вези тражених података. У прилогу као доказ наведеном, достављамо Вам копију странице из пријемне књиге да је одговор прослијеђен Центру за хуману политику Добој.“
Ж-СА-05-34/17	П-74/17	П Р Е П О Р У К У Министру Министарства финансија Кантона Сарајево 1. Да донесе Рјешење у складу са одредбама	03 - Приступ информацијама	Остварена сарадња	ДА	Министарство финансија Кантона Сарајево доставило је акт, број: 08-01-49-15480/17 од дана 21.04.2017. године, у којем

		Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине, а у вези захтјева за приступ информацијама; 2. Да убудуће води рачуна о начину доношења одлука, како не би дошло до кршења Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине; 3. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке.				Омбудсмене Босне и Херцеговине обавјештавају да су поступили по датим препорукама и донијели Рјешење, број: 08-49-15480 од дана 21.04.2017. године и које ће путем поште доставити подносиоцу жалбе. У Рјешењу, број: 08-49-15480 од дана 21.04.2017. године, испоштована је форма Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине, а што је био циљ Препоруке Омбудсмана Босне и Херцеговине, број: П-73/17.
Ж-ЛИ-05-134/17	П-156/17	П Р Е П О Р У К У Предсједнику Опћинског суда у Травнику 1. Да подузме ефективне мјере и радње да приговор на Рјешење број 051-0-Су-16-000 646 од 25.04.2016. године, и приговор на Рјешење број 051-0-Су-16-000672 од 14.06.2016. године, ријешити у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине; 2. Да подузме ефективне мјере и радње да Захтјев за приступ информацијама од 30.06.2016. године, и Захтјев за приступ информацијама од 07.04.2017. године, ријешити у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине; 3. Да подузме ефективне мјере и радње да Допуну захтјева од 20.02.2017. године, и Допуну захтјева од 03.03.2017. године, ријешити у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине; 4. Да у року од 15 дана обавијести Омбудсмане за људска права Босне и Херцеговине о реализацији Препоруке и достави рјешења донесена у складу са овом Препоруком.	03 - Приступ информацијама	Остварена сарадња	ДА	Уред дисциплинског тужитеља Високог судбеног и тужитељског вијећа Босне и Херцеговине, поднеском од 12.10.2017. године, обавјештава Омбудсмане да је „Ваш допис протоколиран у регистру притужби под горњим УДТ бројем. Уколико желите доставити додатне информације или документе који се односе на исту ствар, молимо Вас да наведете горњи број предмета УДТ-а. У складу с правилима поступања, УДТ ће Вас писмено обавијестити о резултату поступка“. Предсједник Високог судбеног и тужитељског вијећа Босне и Херцеговине, поднеском од 19.10.2017. године, обавјештава Омбудсмане да „Вијеће, у складу са Законом о Високом судском и тужилачком вијећу Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), нема овлаштење ни надлежност да се упушта у примјену Закона о слободи приступа информацијама у БиХ нити да на било који начин врши мониторинг и контролу примјене овог закона од стране правосудних институција. Уколико одређена лица незадовољна поступањем носиоца правосудне функције сматрају да је таквим поступањем учињен неки дисциплински прекршај из чл. 56 или чл. 57 Закона о ВСТВ БиХ, могу се обратити Уреду дисциплинског тужиоца ВСТВ-а БиХ“, истиче се у изјашњењу. Институција Омбудсмана је поднесцима од 16.10.2017. и 26.10.2017. године, обавијестила подносиоца жалбе о изјашњењу Уреда дисциплинског тужитеља и предсједника ВСТВ-а БиХ.
Ж-ЛИ-05-368/16	П-210/17	ПРЕПОРУКУ Управи за питања бранитеља и страдалника Домовинског рата ХВО Кантона 10 1. да хитно, а најкасније у року од десет (10) дана од дана пријема ове препоруке донесе рјешење подносиоцу жалбе по захтјеву за приступом информацији од 28.11.2016. године, а све у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама у Федерацији Босне и Херцеговине, а након тога успостави сарадњу са институцијом Омбудсмана Босне и Херцеговине, како је напријед наведено. 2. да у року од петнаест (15) дана од дана пријема препоруке извјести Омбудсмене БиХ о извршењу ове Препоруке.	03 - Приступ информацијама	Остварена сарадња	ДА	Дана 14.09.2017.г. запримљено је очитовање одговорне стране, с изјашњењем да је жалитељу достављен Закон о правима развојачених бранитеља и чланова њихових обитељи, јер је предметни Правилник још у процедури израде и у форми Приједлога, а када буде усвојен од стране Владе Кантона 10, његов садржај ће бити доступан на интернетским страницама. Будући да одговорна страна није поступила у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама Ф БиХ (“С.новине Ф БиХ”;бр:32/01,48/11), Омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине, сукладно чланку 32. точка 2. Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, обавјештавају о непоступању по издатој препоруци.
Ж-ЛИ-05-220/17	П-269/17	П Р Е П О Р У К У равнатељу Основне гласбене школе „Томиславград“ Томиславград 1. Да поступи у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама Ф Босне и Херцеговине, као и Закона о измјенама и допунама Закона о слободи приступа информацијама Ф Босне и Херцеговине, као и Закона о управном поступку, а након тога донесе рјешење по приговору жалитеља с поуком о правном лијеку, 2. Да најкасније у року од 15 (петнаест) дана обавијести институцију Омбудсмана Босне и Херцеговине о начину реализирања ове препоруке.	03 - Приступ информацијама	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор од 17.11.2017. године.
Ж-СА-05-714/17	П-309/17	П Р Е П О Р У К У Предсједavajuћем Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине 1. Да поступи у складу са чланом 14. Закона о слободи приступа	03 - Приступ информацијама	Остварена сарадња	ДА	Дана 19.12.2017. разматрана жалба на рјешење.

		информацијама Федерације Босне и Херцеговине и донесе рјешење о приступу информацијама Босне и Херцеговине; 2. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке. Рок за реализацију препоруке: 30 дана од дана пријема препоруке.				
Није реализована						
Ж-БЛ-05-42/17	П-14/17	ПРЕПОРУКУ директору Основне школе „Вук Караџић“ у Бијељини • Да удовољи захтјеву за приступ информацијама подносиоци жалбе и достави јој све тражене акте у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске. • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	03 - Приступ информацијама	Није реализована	ДА	Из одговора Школе број: 195/2017 од 06.02.2017. године произлази да наведена препорука није испоштована. У одговору је између осталог наведено следеће: „ Да ли Ваше тумачење значи да именованој сваки пут по њеном захтјеву морамо доставити документацију, коју смо већ претходно доставили? Такве ствари нас излажу трошковима, а материјала ситуација у школама је веома лоша. Школа која има 1478 ученика и 125 запослених радника има само један копир апарат, који је више у квару него што ради. Захтјева за приступ информацијама је све више, а у школама није могуће ни наплатити умножавање стално тражене документације, јер није одређен и не постоји систем такве наплате. Чињеница је да у школама не постоји ни правна служба која би била стручна за обраду таквих предмета, којих је у последње вријеме све више, а који нас излажу, као што смо навели додатним трошковима, јер не постоји систем наплате и није могуће наплатити систем услуге умножавања материјала“. С обзиром да из напријед изложеног произлази да Школа није испоштовала препоручено Омбудсмани овим путем обавјештавају подносиоци жалбе да ће објављивањем предмета у Годишњем извјештају о резултатима активности институције Омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине за 2017. годину искористити све законске могућности и упознати надлежне и јавност, да установа није испунила законску обавезу. Такође, о непоступању у складу са препоруком, Омбудсмани ће обавијестити и Министарство просвјете и културе Републике Српске.
Ж-СА-05-38/17	П-48/17	ПРЕПОРУКУ Директору ЈЗН Дом здравља Тузла 1. Да поништи Рјешење број: 16-01-1687/17 од 11.01.2017. године, те да поступи у складу са чланом 9. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине и проведе тест јавног интереса, а након тога донесе ново рјешење о приступу информацијама у складу са чланом 14. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине; 2. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке. Рок за реализацију препоруке: тридесет дана од дана пријема препоруке	03 - Приступ информацијама	Није реализована	ДА	Дана 19.04.2017. године у институцији Омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине запримљен је одговор директора ЈЗН Дом здравља Тузла, број: 16-01-2018П/17 од 17.04.2017. године, у којем се наводи да и даље нису у могућности поступити по захтјеву подносиоци жалбе, а из разлога који су већ претходно наведени у акту ЈЗН Дом здравља Тузла, број: 16-01-463-1/17 од дана 02.02.2017. године. Из одговора директора ЈЗН Дом здравља Тузла произлази да Препорука Омбудсмани Босне и Херцеговине није реализована, јер је наведени орган поступио супротно одредбама Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине, чиме је дошло до кршења Закона. Омбудсмани Босне и Херцеговине указују да ће предметни случај бити уврштен у Годишњи извјештај о резултатима рада институције Омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине. Осим наведеног, актом од дана .2017. године, о нереализацији Препоруке обавијештен је Управни одбор ЈЗН Дома здравља Тузла као непосредно виши орган.
Ж-БЛ-05-652/16	П-63/17	ПРЕПОРУКУ: Начелнику општине Ново Сарајево 1. да одмах по пријему ове препоруке Општина Србац, успостави сарадњу са Институцијом омбудсмани, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено; 2. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке	03 - Приступ информацијама	Није реализована	ДА	Дана, 27.03.2017.године, Помоћник начелника за стамбене и комуналне послове, послове обнове, развоја и заштите околиша, обавијестио је Институцију да ће Препорука бити проследијена Начелнику општине. Констатовали смо да издата Препорука није испоштована и предмет ће бити уврштен у годишњи извјештај за 2017.годину.

Ж-СА-05-1287/16	П-95/17	<p>РЕПОРУКУ Директору Агенције за државну службу Федерације Босне и Херцеговине 1. Да преиспита Рјешење, број: 06-34-8-383-6-1/16 од 09.01.2017. године, те да поступи у складу са чланом 9. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине и поново проведе тест јавног интереса, а након тога донесе ново рјешење о приступу информацијама у складу са чланом 14. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине; 2. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама предузетим у циљу реализације препоруке. Рок за реализацију препоруке: 30 дана од дана пријема препоруке.</p>	03 - Приступ информацијама	Није реализирана	ДА	<p>Агенција за државну службу Федерације Босне и Херцеговине доставила је акт, број: 06-34-8-383-8/16 од дана 26.05.2017. године, у којем се наводи следеће: „У вези са наведеном препоруком институције Омбудсмена/Омбудсмана Босне и Херцеговине, а имајући у исто вријеме у виду и одредбе члана 22. Закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 28/00 и 45/06, 102/09 и 62/11) и члана 22. Закон о слободи приступа информацијама у Федерацији Босне и Херцеговине“, број 32/2001, 48/11) Агенција подсећа на одредбу члана 14. став 5. поменутог федералног закона према којој је рјешење донесено по приговору коначно у управном поступку и против њега незадовољна странка може покренути управни спор код надлежног суда, а како је то у конкретном случају и наведено у правној поуци у Рјешењу Агенције број: 06-34-8-383-6-1/16 од 09.01.2017. године. У таквој ситуацији Агенција нема надлежност накнадно преиспитивати наведено рјешење, због чега није у могућности поступити по препоруци Омбудсмана Босне и Херцеговине.“ Актом од дана 02.06.2017. године Омбудсмани Босне и Херцеговине прослиједили су подносиоцу жалбе одговор Агенције за државну службу Федерације Босне и Херцеговине, број: 06-34-8-383-8/16 од дана 26.05.2017. године.</p>
Ж-БЛ-05-180/17	П-109/17	<p>Општини Власеница издају: ПРЕПОРУКУ 1. Да одмах по пријему ове препоруке предузме све мјере како би доставила неопходне информације подносиоцу жалбе 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.</p>	03 - Приступ информацијама	Није реализирана	ДА	<p>Дана 02.08.2017. године запримљено је изјашњење Општине Власеница у којем се, између осталог наводи, да је Одјељење за општу управу, које управља архивском грађом Општинске управе Власеница, обавјестило начелника општине да су „током поплава које су задесиле Републику Српску у мају 2014. Године, подземне воде поплавиле подрумске просторије зграде Општинске управе, у којима се чува архивска грађа, те је иста, нажалост, дејством више силе, уништена, за шта поседујемо и доказе. Дакле, због неадекватног чувања архивске грађе у наведеном периоду, иста је великим дијелом уништена, те није физички доступна. Такође, Општина нема обавезу да електронски чува наведену архивску грађу... С обзиром на горе наведено, Општинска управа Општине Власеница, нажалост, није у могућности поступити по вашој Препоруци.“ У складу са овлашћењима Институције Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине, утврђеним Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ бр.: 32/00, 19/02, 35/04 и 32/06), Омбудсмани су обавијестили Министарство управе и локалне самоуправе Републике Српске и Скупштину општине Власеница као непосредно више органе да Општина Власеница није испоштовала Препоруку. У прилогу акта достављена је препорука Омбудсмана у циљу реализације препоруке, односно достављања одговора о реализацији Препоруке</p>
Ж-БЛ-05-259/17	П-115/17	<p>ПРЕПОРУКУ Уреду за законодавство УСК 1. Да преиспита Рјешење број 21-05-3298-УП-1/17 од 31.03.2017. године у складу са налазима из ове Препоруке; 2. да у року од 20 дана достави Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине информације о мјерама предузетим на реализацији ове Препоруке.</p>	03 - Приступ информацијама	Није реализирана	ДА	<p>Дана 03.07.2017. године из Владе УСК достављен је одговор у којем се наводи да тражене информације не могу бити објелодањене јер је поступак још увијек у току, да је дошло до техничке грешке код навођења материјалног прописа који представља основ за доношење одлуке, те да је за достављање изјашњења на поднеске странака, генерално, надлежан орган пред којим се поступак води, а не орган који даје изјашњење. У сваком случају, копију одговора Уреда за законодавство Вам достављамо у прилогу.</p>
Ж-СА-05-1286/16	П-122/17	<p>ПРЕПОРУКУ в.д. директору Агенције за државну службу Федерације Босне и Херцеговине 1. Да преиспита</p>	03 - Приступ информацијама	Није реализирана	ДА	<p>Дана 07.07.2017. године запримљен је акт Агенције за државну службу Федерације Босне и Херцеговине број: 06-34-8-359-8/16</p>

		Рјешење број: 06-34-8-359-5/16 од дана 05.12.2016. године и Рјешење број: 06-34-8-359-5/16 од дана 13.01.2017. године и размотри могућност поништења истих и доношења новог Рјешења у складу са Законом о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине и мишљењем датим у овој Препоруци; 2. Да на службеној веб страници објави Водич за приступ информацијама и Индекс регистар информација, као и контакт податке о службенику за информисање у смислу чл. 19. и 20. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине. 3. Да обавијести Омбудсмена Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке. Рок за реализацију препоруке: 30 дана од дана пријема препоруке.				од 03.07.2017. године у којем је наведено да је другостепено рјешење коначно у управном поступку и да незадовољна странка може покренути управни спор код надлежног суда, те да: „... у таквој ситуацији Агенција нема надлежност накнадно преиспитивати наведено рјешење, због чега није у могућности поступити по препоруци Омбудсмена БиХ...“
Ж-СА-05-229/17	П-127/17	ПРЕПОРУКУ Министру Министарства здравства, рада и социјалне заштите 1. Да донесе Рјешење у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине, а у вези захтјева за приступ информацијама; 2. Да убудуће води рачуна о начину доношења одлука, како не би дошло до кршења Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине; 3. Да обавијести Омбудсмена Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке. Рок за реализацију препоруке: тридесет дана од дана пријема препоруке	03 - Приступ информацијама	Није реализирана	ДА	Дана 04.07.2017. године запримљен је акт Министарства здравства, рада и социјалне скрби Жупаније Западнохерцеговачке број: 08-89/17-ИИ од 26.06.2017. године. Увидом у акт утврђено је да Препорука Омбудсмана Босне и Херцеговине није реализована.
Ж-БЛ-05-292/17	П-137/17	ПРЕПОРУКУ директору Завода за изградњу а.д. Бања Лука 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања подносиоцу жалбе одговори у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама у Републици Српској 2. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	03 - Приступ информацијама	Није реализирана	ДА	Како одговорна страна у року који јој је одређен препоруком није обавијестила Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима у циљу њене реализације, у складу са овлашћењима из члана 32. став 2. Закона о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине " бр. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06), омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине су о овој чињеници упознали градоначелника Бањалуке имајући у виду да је Град Бањалука већински власник ЗИБЛ-а. Актом број: 12-К-3879/2017, од дана 19.09.2017. године, градоначелник Бањалуке обавјестио је Омбудсман Босне и Херцеговине да ће одговорној страни наложити да поступи по издатој препоруци.
Ж-БЛ-05-488/17	П-189/17	ПРЕПОРУКУ Министарству просвјете и културе Републике Српске 1. Да по пријему ове препоруке из оквира својих надлежности предузме одговарајуће активности и одлучи по изјављеној жалби у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама у Републици Српској 2. Да приликом поступања по упућеној препоруци свакако уважи налаз и мишљење Омбудсмана Босне и Херцеговине 3. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	03 - Приступ информацијама	Није реализирана	НЕ	Како одговорна страна није благовремено доставила одговор на издату препоруку, о издавању препоруке и њеном неизвршавању Омбудсман је обавијестио Владу Републике Српске. Актом број: 04.5/052-7931-1/17, од дана 27.10.2017. године, Генерални секретаријат Владе Републике Српске обавијестио је Омбудсман Босне и Херцеговине да је упућени поднесак прослијеђен на надлежно поступање Министарству.
Ж-СА-05-158/17	П-199/17	ПРЕПОРУКУ Министру Министарства вањских послова Босне и Херцеговине 1. да се одмах по пријему препоруке успостави сарадња са институцијом Омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине и достави изјашњење у вези са актима институције Омбудсмена од дана 02.03.2017. године;	03 - Приступ информацијама	Није реализирана	ДА	Министарство вањских послова Босне и Херцеговине није реализовало наведену препоруку Омбудсмана Босне и Херцеговине, о чему је обавијештено Вијеће министара Босне и Херцеговине као непосредно виши орган. У складу са чланом 35. став 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине, овом одлуком предмет се затвара.
Ж-БЛ-05-529/17	П-260/17	председавајућем Дома народа и Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине, ПРЕПОРУКУ • Да о захтјеву са приступ информација подносиоца жалбе одлучи у складу са цитираним одредбама Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и	03 - Приступ информацијама	Није реализирана	ДА	Заступнички дом Парламента Федерације Босне и Херцеговине доставио је одговор на препоруку број: 01-05-1279/17 од 04. 12. 2017. године, који је прослијеђен подносиоцу жалбе на увид и коментар, док одговор Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине Омбудсмени до дана писања ове одлуке

		Херцеговине. • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.				нису примили. У новом акту упућеном Омбудсменима од 08. 12. 2017. године подносилац жалбе изражава незадовољство између осталог истичући „да одговор из највишег ентитетског органа није сачињен у складу са Законом о слободи приступа информацијама јер у одговору уопште није наведено да ли је јавни орган дјелимично одбио приступ информацијама и уколико јесте због чега“. Такође, наводи, да није добио рјешење о приступу информацијама а да је одговор „састављен на начин само како би се испоштовала препорука Институције омбудсмена за људска права, а не како би се уступиле информације од јавног интереса“. Узимајући у обзир све наведено, Омбудсмени констатују да Парламент Федерације Босне и Херцеговине није испоштовао препоручено. Наиме, Заступнички дом Парламента Федерације Босне и Херцеговине је одговорио на захтјев за приступ информацијама међутим не у складу са законским прописима јер није донио рјешење којим би приступ информацијама одобрио или одбио. С друге стране Дом народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине није ни доставио одговор на препоруку.
Ж-СА-05-845/17	П-236/17	ПРЕПОРУКУ директору Јавног предузећа „Инфо центар“ Соколац 1. Да по захтјеву жалитељице од 23.06.2017. године, а у складу са чланом 14. Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске и донесе нови акт у којем ће се навести законски основ за изузеће информације, провести тест јавног интереса и жалитељици осигурати право на жалбу; Рок за реализацију препоруке: петнаест дана од дана пријема препоруке. 2. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке; Рок за реализацију препоруке: тридесет дана од дана пријема препоруке	03 - Приступ информацијама	Није реализована	ДА	Дана 23.10.2017. године запримљен је акт ЈП Инфо центар Соколац број: 01-248/17 од 18.10.2017. године у којем је наведено да су након пријема препоруке подузете мјере у циљу реализације исте. Увидом у Одлуку број: НО-246-1/17 од 17.10.2017. године утврђено је да није спорно да је одлука по захтјеву донесена, али у Одлуци осим поуке о праву на обраћање Омбудсменима, није дата упута о праву на кориштење редовног правног лијека.
Ж-БЛ-05-40/17	П-167/17	ПРЕПОРУКУ: Начелнику општине Фоча 1. да одмах по пријему ове препоруке Општина, успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено; 2. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмен Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	03 - Приступ информацијама	Није реализована	НЕ	Полазећи од чињенице да је Институција током поступка истраживања предузела све активности у складу са овлашћењима која прописијује Закон о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и да не постоји механизам за даље вођење истог, обавјестила је надлежни орган, Министарство управе и локалне самоуправе у Влади Републике Српске да Општина Фоча није поступила по издатој Препоруци, број П-167/17.
Ж-БЛ-05-564/17	П-240/17	Агенцији за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине Препоруку да одмах по пријему Препоруке поново размотре захтјев подносиоца жалбе за слободан приступ информацијама о лијековима и спроведу тест јавног интереса у складу са Законом о слободи приступа информацијама и изнесеним мишљењем Омбудсмена Босне и Херцеговине, као и да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема Препоруке обавијесте Омбудсмене о начину реализације ове Препоруке.	03 - Приступ информацијама	Није реализована	ДА	У остављеном року, Агенција доставља акт број 10-02.3-5057-1/17 од 23.10.2017. године, као одговор на Препоруку Омбудсмена. Акт је достављен пуноћнику подносиоца жалбе.
Ж-СА-05-899/17	П-310/17	ПРЕПОРУКУ Директору Завода за здравствену заштиту запосленика МУП-а Кантона Сарајево 1. Да поступи у складу са чланом 14. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине и донесе рјешење о приступу информацијама Босне и Херцеговине; 2. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке. Рок за реализацију препоруке: 30 дана од дана пријема препоруке.	03 - Приступ информацијама	Није реализована	ДА	У институцији Омбудсмена дана 06.12.2017. године запримљен је акт Завода за здравствену заштиту запосленика МУП-а Кантона Сарајево, број: 01-1-513/17 од 05.12.2017. године, у којем се између осталог наводи: „...У складу с тим информисамо Вас да је ова јавна здравствена установа, у предмету АК, у цијелости испоштовала важеће законске прописе и процедуре. С тим у вези достављамо Вам копије обављених преписки...“ Из достављене документације није видљиво да је Завод за здравствену заштиту запосленика МУП-а Кантона Сарајево поступио по препоруци Омбудсмена Босне и Херцеговине, односно донио рјешење о приступу

						информацијама, а у складу са чланом 14. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине.
Ж-БЛ-05-699/17	П-320/17	ПРЕПОРУКУ предсједнику Основног суда Бања Лука 1. Да по пријему ове препоруке, а у складу са својим овлашћењима, подносиоцу жалбе одговори на начин прописан Законом о слободи приступа информацијама у Републици Српској 2. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	03 - Приступ информацијама	Није реализована	ДА	Актом број: 071-0-Су-17-00 3641, од дана 28.12.2017. године, Суд је доставио одговор по издатој препоруци у коме се између осталог каже да је "мишљења да је у потпуности поступио у складу са захтјевом за приступ информацијама од дана 16.12.2016. године, те да се истим више неће бавити."
Нема одговора						
Ж-СА-05-1111/16	П-5/17	ПРЕПОРУКУ начелнику општине Стари Град Сарајево 1. Да поништи Рјешење Службе за општу управу општине Стари Град Сарајево број: УП-И-09-05-5486/16У од 14.09.2016. године и донесе ново Рјешење у складу са чланом 14. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине; Рок за реализацију препоруке: 15 дана од дана пријема препоруке. 2. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке;	03 - Приступ информацијама	Нема одговора	НЕ	Омбудсмани Босне и Херцеговине су провели поступак истраживања прибавили изјашњење Општине Стари Град Сарајево број: 09-05-5486/16 од 13.12.2016. године, након чега је издата Препорука број: П-5/16 од 26.01.2017. године. Обзиром да у остављеном року није запримљен одговор на препоруку, дана 07.04.2017. године општини Стари Град Сарајево упућена је ургенција за доставу информација у вези са мјерама подузетим у циљу реализације Препоруке. Како Општина Стари Град Сарајево до данас није доставила одговор, актом од дана 30.06.2017. године о несарадњи са институцијом Омбудсмана, обавијештено је Општинско вијеће Општине Стари Град Сарајево.
Ж-СА-05-1030/16	П-49/17	ПРЕПОРУКУ Начелнику Општине Фоча 1. да се одмах по пријему препоруке успостави сарадња са институцијом Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и достави изјашњење.	03 - Приступ информацијама	Нема одговора	НЕ	Омбудсмани Босне и Херцеговине нису успоставили сарадњу са Општином Фоча ни након што су издали Препоруку, број: 49/17, те су актом од дана 12.12.2017. године, у складу са својим овлашћењима, обавијестили Општинско вијеће Општине Фоча, као непосредно виши орган, о непоступању Општине Фоча по Препоруци Омбудсмана Босне и Херцеговине, број: 49/17. Истим актом Општинско вијеће је обавијештено да ће предмет жалитеља бити уврштен у Годишњи извјештај о резултатима рада Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине као примјер несарадње са институцијом Омбудсмана.
Ж-БЛ-05-781/16	П-143/17	Здравственој установи Дом здравља Бихаћ, издају ПРЕПОРУКУ • Да одмах по пријему ове препоруке успостави сарадњу са Институцијом Омбудсмана, на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено; • Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке.	03 - Приступ информацијама	Нема одговора	НЕ	Узимајући у обзир чињеницу, да до дана писања ове одлуке Омбудсменима није достављен одговор на препоруку а у складу са овлашћењима институције Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине, а посебно чланом 32. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“ бр. 32/00, 19/02, 35/04 и 32/06), указујемо Вам на непоштовање наведеног закона.
Ж-СА-05-402/17	П-152/17	ПРЕПОРУКУ Министру Министарства за образовање, науку и младе КС 1. да се одмах по пријему препоруке успостави сарадња са институцијом Омбудсмана на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и достави изјашњење у вези са актом институције Омбудсмана од дана 27.04.2017. године и 24.05.2017. Рок за реализацију препоруке: одмах.	03 - Приступ информацијама	Нема одговора	НЕ	До данас, Омбудсмани Босне и Херцеговине нису запримили одговор на Препоруку, нити су достављене тражене информације, о чему је актом од 16.08.2017. године обавијештена Влада Кантона Сарајево.
Ж-СА-05-403/17	П-152/17	ПРЕПОРУКУ Министру Министарства за образовање, науку и младе КС 1. да се одмах по пријему препоруке успостави сарадња са институцијом Омбудсмана на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и достави изјашњење у вези са актом институције Омбудсмана од дана 27.04.2017. године и 24.05.2017. Рок за реализацију препоруке: одмах.	03 - Приступ информацијама	Нема одговора	НЕ	До данас, Омбудсмани Босне и Херцеговине нису запримили одговор на Препоруку, нити су достављене тражене информације, о чему је актом од 16.08.2017. године обавијештена Влада Кантона Сарајево.
Ж-СА-05-184/17	П-195/17	ПРЕПОРУКУ Начелнику Општине Травник 1. да се одмах по пријему препоруке успостави сарадња са институцијом Омбудсмана на начин прописан Законом о Омбудсмену за	03 - Приступ информацијама	Нема одговора	НЕ	У остављеном року није запримљен одговор на препоруку, па је дана 27.11.2017. године Општини Травник упућена ургенција за поступање на коју није запримљен одговор. Актом од дана

		људска права Босне и Херцеговине и достави изјашњење у вези са актом институције Омбудсмена од 02.03.2017. године и 09.05.2017. године;				11.01.2018. године обавијештено је Опћинско вијеће опћине Травник о непоступању по издатој препоруци Омбудсмена Босне и Херцеговине, а предмет ће бити уврштен у Годишњи извјештај о резултатима рада институције Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине.
Ж-СА-05-976/17	П-278/17	Препорука Економском факултету Универзитета Сарајево У циљу осигурања механизма унутар самог Факултета за рјешавање и превенирање оваквих и сличних ситуација, подузме мјере у циљу имплементације члана 24. став 4. Закона о забрани дискриминације Босне и Херцеговине према којим су сва јавна тијела те остале правне особе дужни у своје опће правне акте, или кроз посебне правне акте, регулирати начела и принципе једнаког поступања, те да осигурају учинковите интерне процедуре заштитне од дискриминације. Да у року од 60 дана, рачунајући од дана пријема, обавијести Омбудсмена Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за преузимање мјера на реализацији ове Препоруке.	03 - Приступ информацијама	Нема одговора	НЕ	
Ж-СА-05-929/17	П-328/17	ПРЕПОРУКУ Генералном директору ЈП Електропривреда БиХ д.д. Сарајево 1. Да поништи Рјешење број: 02-4-71-13046/17 од 19.09.2017. године и Рјешење број: У-01-31796/17-122./5. од 24.10.2017. године и донесе ново рјешење којим ће удовољити захтјеву за приступ информацијама; 2. Да усклади Одлуку о слободи приступа информацијама у посједу ЈП Електропривреда БиХ д.д. број: У-01-33606/11-25./11 од 13.12.2011. године и Правилник о пословној тајни ЈП Електропривреда БиХ д.д. Сарајево број: НО-41-2460-8.2./06 од 28.02.2006. године са одредбама Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине; 3. Да обавијести Омбудсмена Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке; Рок за реализацију препоруке: 30 дана од дана пријема препоруке.	03 - Приступ информацијама	Нема одговора	НЕ	
Ж-БЛ-05-609/17	П-332/17	ПРЕПОРУКУ ректору Универзитета у Бањој Луци 1. Да по пријему ове препоруке, а у складу са својим овлашћењима, подносиоцу жалбе одговори на начин прописан Законом о слободи приступа информацијама у Републици Српској 2. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	03 - Приступ информацијама	Нема одговора	НЕ	
Ж-МО-05-123/17	П-335/17	ПРЕПОРУКУ Министарству унутарњих послова ХНК 1. Да сукладно захтјеву донесу Рјешење у складу са Законом о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине; 2. Да се обавијести институција Омбудсмена за људска права БиХ о реализацији Препоруке; Рок за реализацију препорука износи 30 дана.	03 - Приступ информацијама	Нема одговора	НЕ	
УКУПНО	-	03 - Приступ информацијама				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
59	60	26	1	6	17	9
ПОВРЕДА ПРАВА :	04 - Вјерске слободе / религија					
Нема одговора						
Ж-СА-03-537/17	П-253/17	ПРЕПОРУКА УКЦ Тузла и Министарство здравства ТК да размотре предмет подносиоци жалбе и могућности у	04 - Вјерске слободе / религија	Нема одговора	НЕ	

		којима би могло бити удовољено њеном захтјеву, у складу са законским одредбама, почевши од ангажовања вањских сарадника па до лијечења у некој другој здравственој установи у Босни и Херцеговини. Министарство здравства ТК треба размотрити потребу за покретањем поступка добивања мишљења или тумачења законских норми које се односе на овај конкретни случај. Министарство здравства ТК треба у року од 60 дана од дана пријема ове препоруке обавијестити Институцију омбудсмена о њеној реализацији.				
УКУПНО	-	04 - Вјерске слободе / религија				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
1	1	0	0	0	0	1
ПОВРЕДА ПРАВА :	05 - Полиција					
Реализирана						
Ж-БЛ-05-665/16	П-11/17	Полицијској станици Србац дају сљедећу П Р Е П О Р У К У • Да полицијски службеници убудуће поступају у складу са изнесеним мишљењем Омбудсмена. • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмена Босне и Херцеговине о реализацији ове препоруке.	05 - Полиција	Реализирана	ДА	Дана 28.02.2017. године достављен је одговор број: 13-5/01-059-258/17 у коме се наводи сљедеће „Обавјештавамо вас да уважавамо препоруку коју сте нам доставили и да ћемо поштовати мишљење које сте изнијели у поменутој препоруци. Везано за конкретни догађај неспорно је да је власник земље на којој се десила шумска сјеча, ЈПШ Шуме РС – ШГ Градишка – ШУ Србац, и да су као власници земљишне парцеле у одјелу (катастарска честица) 69 – (Б), катастарска општина Мотајица, категорија шуме 1416, ШУ Србац, предузели мјере и радње из своје надлежности и под бројем 04-1068/16 од 17.10.2016. године на основу Закона о шумама поднијели пријаву за шумску штету.“ Имајући у виду да је упућена препорука испоштована, Омбудсмени немају основа за даље поступање по жалби па у складу са чланом 35. Правила поступка Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине”, бр. 32/00, 19/02, 35/04 и 32/06) доносе одлуку о затварању предмета.
Ж-СА-05-1121/14	П-46/17	П Р Е П О Р У К У Центру јавне безбједности Источно Сарајево и Полицијској станици Вишеград 1. Да поновно преиспита поступање службенице СП у конкретном случају, те Омбудсменима достави доказе прикупљене у претходном поступку који је проведен по Закључку начелника Центра јавне безбједности Источно Сарајево; 2. Да врше ефикасан надзор над радом упосленика и сваки њихов пропуст којим се крше законске одредбе санкционишу. 3. Да у року од 30 дана од дана пријема Препоруке, Омбудсмене Босне и Херцеговине обавијесте о подузетим мјерама.	05 - Полиција	Реализирана	ДА	Из наведеног произилази да је државном службенику П, у року од 24 часа, омогућено да преузме нову и стару личну карту, али да то није хтио да уради, тако да је жалба државном службенику Јовичић Предрага неоснована и самим тим нема елементарна дисциплинске одговорности државног службеника ПС. Обзиром на напријед изнесено, утврђено је да је одговорна страна – Центар јавне безбједности Источно Сарајево, поступила по Препоруци институције Омбудсмена БиХ, на начин да је иста преиспитала поступање службенице СП у конкретном случају, доставила доказе прикупљене у претходном поступку који је проведен по Закључку начелника Центра јавне безбједности Источно Сарајево, те нису утврђени елементи дисциплинске одговорности службенице СП, због чега се предмет пред институцијом Омбудсмена БиХ затвара.
Ж-БЛ-05-68/17	П-80/17	полицијским службеницима и командиру Полицијске станице Тешањ сљедећу; П Р Е П О Р У К У • Да убудуће приликом вршења теренским провјера и формирања мишљења о боравку осуђеног лица на слободи у смислу коришћења ванзаводских погодности поступају у складу са препоруком Омбудсмена. • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине	05 - Полиција	Реализирана	ДА	Дана 15.06.2017. године институција Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине запримила је акт Полицијске станице Тешањ број: 08-04/12-1-04-2-7382/17 од 09.06.2017. године у коме је наведено „, обавјештавамо Вас да је ПС Тешањ након зајимања Вашег акта Препоруке број Ж-БЛ-06-68/17, П-8/17 од 30. 03. 2017. године, предузела мјере и радње у складу са препоруком“. С обзиром да је орган испоштовао препоручено Омбудсмени немају основа за даље поступање по

		о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.				жалби па у складу са чланом 35. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине”, бр. 32/00, 19/02, 35/04 и 32/06) доносе одлуку о затварању предмета.
Ж-БР-05-115/17	П-132/17	Министарство унутрашњих послова Тузланског кантона Полицијска управа Лукавац 1. Да подзму потребне мјере из своје надлежности како би се превенирало продубљавање сукоба или евентуално насиље између ЗИ, АД и обитељи ЈБ из Добошнице, Лукавац; 2. Да у року од тридесет (30) дана од дана пријема препоруке обавијести Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине о реализацији ове Препоруке.	05 - Полиција	Реализирана	ДА	Дана 09.08.2017. године запримљен одговор Министарства унутрашњих послова – Управа полиције, Полицијске управе Лукавац, број: 08-05/7-2-04.2-3-4486/17, од дана 04.08.2017. године у којем се наводи: "Сходно Вашем допису број: Ж-БР-05-113/17 и Ж-БР-05-115/17 од 13.06.2017. године, који је ПУ Лукавац запримила 05.07.2017. године, којим Полицијској управи Лукавац доносите препоруку да се подзму мјере и радње из надлежности како би се превенирало продубљавање сукоба и насиља између ИЗ, ДА и породице ЈБ из Добошнице, обавијештавамо Вас о слиједећем. Овлаштени службеници Полицијске станице Лукавац врше редовне послове и задатке на В патролном сектору, који укључује насеље Дубошница, гдје су настањени горе именовани, је поступала по акту везе Институције омбудсмана за људска права БиХ, гдје у протеклим мјесец дана нису запримљене пријаве нити евидентирана узнемиравања између И, ДА и породице ЈБ из Добошнице. Патрола полиције ће и у наредном периоду вршити поврени обилазак породичних кућа ради превентивног дјеловања на исте."
Ж-БР-05-113/17	П-132/17	Министарство унутрашњих послова Тузланског кантона Полицијска управа Лукавац 1. Да подзму потребне мјере из своје надлежности како би се превенирало продубљавање сукоба или евентуално насиље између ЗИ, АД и обитељи ЈБ из Добошнице, Лукавац; 2. Да у року од тридесет (30) дана од дана пријема препоруке обавијести Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине о реализацији ове Препоруке.	05 - Полиција	Реализирана	ДА	Дана 09.08.2017. године запримљен одговор Министарства унутрашњих послова – Управа полиције, Полицијске управе Лукавац, број: 08-05/7-2-04.2-3-4486/17, од дана 04.08.2017. године у којем се наводи: "Сходно Вашем допису број: Ж-БР-05-113/17 и Ж-БР-05-115/17 од 13.06.2017. године, који је ПУ Лукавац запримила 05.07.2017. године, којим Полицијској управи Лукавац доносите препоруку да се подзму мјере и радње из надлежности како би се превенирало продубљавање сукоба и насиља између ИЗ, ДА и породице ЈБ из Добошнице, обавијештавамо Вас о слиједећем. Овлаштени службеници Полицијске станице Лукавац врше редовне послове и задатке на В патролном сектору, који укључује насеље Дубошница, гдје су настањени горе именовани, је поступала по акту везе Институције омбудсмана за људска права БиХ, гдје у протеклим мјесец дана нису запримљене пријаве нити евидентирана узнемиравања између И, ДА и породице ЈБ из Добошнице. Патрола полиције ће и у наредном периоду вршити поврени обилазак породичних кућа ради превентивног дјеловања на исте."
Ж-БЛ-05-98/17	П-201/17	П Р Е П О Р У К У Министарству унутрашњих послова Средњобосанског кантона 1. Да у складу са налазима из ове Препоруке проведе поступак утврђивања чињеница из ове Препоруке, те да информације о томе достави Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине у року од 20 дана.	05 - Полиција	Реализирана	ДА	Дана 02.10.2017. године, министар Феликс Видовић је доставио изјашњење, у којем се наводи да су извршене провере поводом навода из Ваше жалбе а и оних садржаних у препоруци, да су у циљу утврђивања чињеничног стања анализирани службене забиљешке актера и прикупљене друге информације, те је утврђено донекле другачије чињенично стање од оног представљеног у жалби.
Ж-БЛ-05-103/17	П-232/17	Министарству унутрашњих послова Унско-Санског Кантона и Влади Унско-Санског Кантона ПРЕПОРУКУ 1. Утврђује се да је пракса Министарства унутрашњих послова Унско- Санског Кантона о тражењу доказа о наплати комуналних услуга приликом регистрације моторних возила неоправдана 2. Да Влада Унско-санског Кантона у што краћем року одлучи о Иницијативи Министарства унутрашњих послова Унско-Санског Кантона од 09.02.2017. године уз уважавање изнесеног мишљења у овој препоруци 3. Да у року од 60 дана	05 - Полиција	Реализирана	НЕ	Такође, отворен је нови предмет у институцији ради упућивања иницијативе за измјену спорног члана Закона о комуналним дјелатностима. Скупштина Унско-санског Кантона је на сједници дана 21.07.2017. године донијела Закон о измјени Закона о комуналним дјелатностима којим је спорни члан 36. избрисан.

		наведени органи обавијесте Омбудсмене о предузетим мјерама у циљу реализације ове Препоруке				
Ж-БР-05-244/17	П-308/17	Министарству унутрашњих послова Тузланског кантона, Полицијској управи Тузла, Полицијској станици „Запад“ 1 да из своје надлежности подузме потребне мјере како би се превенирало продубљавање сукоба или евентуално насиље између породица АМ и породице Д; 2 да у року од тридесет (30) дана од дана пријема препоруке обавијести Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине о реализацији ове Препоруке.	05 - Полиција	Реализирана	ДА	Дана 26.12.2017. године запримљен одговор Министарства унутрашњих послова Тузланског кантона Полицијске управе Тузла Полицијске станице Запад, број: 08-05-4-3-4-3-10-1-1988/17 од 11.12.2017. године у којем се наводи: "У вези вашег дописа, број и датум везе, обавјештавамо вас да смо се упознали са садржајем истог, те подузели сједече мјере: Наиме, дана 27.10.2017. године, у 18,20 сати, у Тузил, у насељу Матићи број 3, дошио је до сукоба испред куче МА, којом приликом је дошло до физичког сукоба. По запримијеној пријави поступали су слушибеници ПС „Запад“ и службеници Одјељење криминалистичке полиције ПУ Тузла, који че Кантоналном тужилаштву ТК-а поднијети Извјештај о почињеном кривичном дјелу. А за пријетње Ф М које је упутио МН смо Опчинском суду у Тузб поднијели Захтјев за покретање прекршајног поступка Такође вас обавјештавамо да ће ПС „Запад“ појачати присуство службеника полиције у наведеном насељу, те да ће својим превентивним и репресивним радом дјеловати да се интензитет сукоба између ДМ, ДФ и Д Е са једне стране, МА, МЕ и МН са друге стране, сведе на најмању могућу мјеру."
Остварена сарадња						
Ж-БЛ-05-115/17	П-148/17	Општини Градишка, Одјељењу за просторно уређење и грађење општине Градишка дају ПРЕПОРУКУ 1. Да одмах по пријему ове препоруке предузме све потребне мјере како би се окончао поступак легализације и донијела одлука у горе наведеном предмету 2. Да у року од 20 дана обавијести омбудсмене о начину реализације наведене препоруке	05 - Полиција	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор од 24.07.2017. године и 22.12.2017. године.
Није реализирана						
Ж-БЛ-05-56/17	П-164/17	, Министарству унутрашњих послова Републике Српске, Полицијској станици Лазарево ПРЕПОРУКУ 1. Да предузму одговарајуће мјере и радње на идентификовању и санкционисању поменутих полицијских службеника 2. Да у свим будући активностима у наведеном предмету поступају на начин уважавања основних људских права подносиоца жалбе и мллт кћерке , а у складу са изнесеним мишљењем омбудсмена Босне и Херцеговине 3. Да у свим будућим поступањима имају у виду права дјете те њихову посебну заштиту као и да је за осуду свако непримјерено, понижавајуће поступање полицијских службеника у присуству дјете	05 - Полиција	Није реализирана	ДА	Дана, 26.09.2017. године Полицијска станица Лазарево је доставила одговор у којем се наводи да је поступљено по актима институције и да је од стране Муп-а РС проведен унутрашњи поступак, извршен увид у комплетан предмет, обављени разговори и узете изјаве од полицијских службеника те наконведеног унутрашњег поступка и утврђеног чињеничног стања, утврђено је да су наводи и тврдње из пријаве неосновани и да полицијски службеници ПС Бањалука Лазарево својим поступцима а ни предузетим радњама и мјерама нису утицали нити ометали поступак који се води пред Центром за социјални рад а који се односи на право виђања дјетета од стране оца.
УКУПНО	-	05 - Полиција				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
9	10	7	0	1	1	0
ПОВРЕДА ПРАВА :	06 - Јавни приходи					
УКУПНО	-	06 - Јавни приходи				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
0	0	0	0	0	0	0

ПОВРЕДА ПРАВА :	07 - Затвори					
Реализирана						
Ж-СА-07-140/16	П-33/17	П Р Е П О Р У К У Полицијској управи Зеница и Казнено поправном заводу затвореног типа Зеница 1. Да ПУ Зеница изврши поновну теренску провјеру за лице ЖС у сврху кориштења ванзаводских погодности имајући у виду, између осталог, и изјаву његовог брата да је сагласан да ванзаводске погодности користи на његовој адреси; 2. Директору Казнено-поправног завода Зеница да размотри могућност кориштења ванзаводских погодности за осуђено лице будући да се ради о примјерном осуђенику, класифицираном у „А“ групу, радно ангажованом и који је стекао потребан омјер издржане казне затвора за кориштење ванзаводских погодности; 3. Да се у року од 15 дана достави повратна информација о provedби дате препоруке институцији Омбудсмана за људска права БиХ.	07 - Затвори	Реализирана	ДА	С обзиром да је осуђено лице издржало затворску казну и да је поступљено по препоруци број П 33/17 од 03.01.2017. године, Омбудсмани Босне и Херцеговине су одлучили да затворе предмет, у складу са чланом 35. став 3. Правила поступка Институције Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине.
Ж-СА-07-1270/16	П-181/17	П Р Е П О Р У К У Министарству правде Републике Српске Директору КПЗ Бијељина 1. Да Здравствена служба КПЗ-а Бијељина, као и до сада, с појачаном пажњом настави пратити здравствено стање осуђеног лица СГ, посебно имајући у виду потребу лијечења Бекерове цисте, 2. Да се Министарство правде Републике Српске такођер укључи у провјеравање и ревидирање здравственог стања именованог. 3. Омбудсмани очекују да буду обавијештени о подузетим мјерама и начину поступања по препоруци.	07 - Затвори	Реализирана	ДА	Запримљено више одговора, поступак у току.
Нема одговора						
Ж-СА-07-909/16	П-34/17	П Р Е П О Р У К У Министарству правде Федерације Босне и Херцеговине Директору КПЗ ЗТ Зеница 1. Да Здравствена служба КПЗ-а Зеница као и до сада, с појачаном пажњом настави пратити здравствено стање осуђеног лица , посебно имајући у виду Отпусно писмо из Опће болнице у Тешњу; 2. Да се Министарство правде Федерације БиХ такођер укључи у провјеравање и ревидирање здравственог стања именованог до 03.08.2017. године када испуњава увјете за могућност премјештаја у другу установу за извршење кривичних санкција, у складу са чланом 61. став 1. Закона о извршењу кривичних санкција у Федерацији Босне и Херцеговине . 3. Омбудсмани очекују да буду обавијештени о подузетим мјерама и начину поступања по препоруци.	07 - Затвори	Нема одговора	НЕ	Полазећи од изнијетих оцјена а у циљу заштите здравља подносиоца жалбе Омбудсмани за људска права на основу члана 32. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине доносе препоруку Министарству правде Федерације Босне и Херцеговине, Директору КПЗ ЗТ Зеница, да Здравствена служба КПЗ-а Зеница као и до сада, с појачаном пажњом настави пратити здравствено стање осуђеног лица , посебно имајући у виду Отпусно писмо из Опће болнице у Тешњу; да се Министарство правде Федерације БиХ такођер укључи у провјеравање и ревидирање здравственог стања именованог до 03.08.2017. године када испуњава увјете за могућност премјештаја у другу установу за извршење кривичних санкција, у складу са чланом 61. став 1. Закона о извршењу кривичних санкција у Федерацији Босне и Херцеговине .
Ж-СА-07-1247/16	П-102/17	Министарству правде Републике Српске и Министарству правде Федерације Босне сљедећу: П Р Е П О Р У К У • Да у року од 15 дана у циљу отклањања дискриминације предузму све мјере из своје надлежности потребне за брзо и ефикасно одлучивање по Молби за условни отпуст осуђених лица СА и КИ; • Да у року од 15 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	07 - Затвори	Нема одговора	НЕ	
Ж-СА-07-357/17	П-102/17	Министарству правде Републике Српске и Министарству правде Федерације Босне сљедећу: П Р Е П О Р У К У • Да у року од 15 дана у циљу отклањања дискриминације предузму све мјере из своје надлежности потребне за брзо и ефикасно одлучивање по Молби за условни отпуст осуђених лица СА и	07 - Затвори	Нема одговора	НЕ	

		КИ; • Да у року од 15 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.				
УКУПНО	-	07 - Затвори				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДДЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
4	5	2	0	0	0	2
ПОВРЕДА ПРАВА :	08 - Равноправност полова					
УКУПНО	-	08 - Равноправност полова				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДДЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
0	0	0	0	0	0	0
ПОВРЕДА ПРАВА :	09 - Судови					
Реализирана						
Ж-СА-05-39/15	П-19/17	ПРЕПОРУКУ КАНТОНАЛНОМ СУДУ У САРАЈЕВУ 1. Да у складу са стандардима члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода донесе одлуку у предмету 65 0 П 310216 13 Гж; 2. да о исходу ове препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине у року од петнаест (15) дана од дана пријема препоруке.	09 - Судови	Реализирана	ДА	Омбудсмени Босне и Херцеговине обавијештени су од Кантоналног суда у Сарајеву (акт број:65 0 П 310216 13 Гж од 03.03.2017.године), да је препорука испоштована на начин што је у вези са жалбом поступак окончан, дана 21.02.2017.године пресуда донесена (број: 65 0 П 310 216 13 Гж).
Ж-БЛ-04-84/17	П-32/17	ПРЕПОРУКУ Предсједнику Основног суда у Градишци 1. Да Основн суд Градишка без одлагања предузме неопходне активности, како би се у наведеном извршном предмету, који је Окружни суд Бањалука, вратио на поступање Основном суду Градишка, обезбиједи суђење у складу са чланом 6.Европске конвенције о заштити људских права и темељних слобода 2. да у року од 30 (тридесет) дана, рачунајући од дана пријема Препоруке обавијести Омбудсмене о предузетим активностима на реализацији исте.	09 - Судови	Реализирана	ДА	Предсједник Основног суда је дана 23.03.2017.године доставио Обавијест о предузетим активностима у извршном поступку. Рјешењем суда број: 72 Ип 029141 12 Ип од 22.03.2017.године поступак извршења у предмету је обустављен, укинута су све проведене извршне радње из разлога што је потраживање тражиоца извршења Хупо Алпе Адриа Банк а.д. Бањалука покренуто Приједлогом за извршење против извршеника пренијето са наведене Банке на „Бора“ д.о.о. Бањалука, „Хета“ д.о.о. Сарајево, а извршеник „Нов Продукт“ д.о.о. Доњи Кладари Србац и заложни дужници прихватили приједлог за повлачење приједлога за извршење. На тај начин у предмету је извршни поступак окончан, а странке су се одрекле права побјијања истог жалбом.
Ж-СА-05-962/15	П-51/17	ПРЕПОРУКУ 1. да Кантонални суд у Тузли, имајући у виду напријед изнесено чињенично стање, стање у спису предмета који се води код Кантоналног суда у Тузли, размотри могућност давања приоритета у раду предмету број 127 0 П 055750 16 Гж; 2. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	09 - Судови	Реализирана	ДА	Подносилац жалбе поновно се обратио институцији Омбудсмена, када су регистрирани предмети број Ж-БР-05-28/14, Ж-БР-292/15, Ж-СА-05-962/15. У предметима жалбе одлуке су донесене. Дана 24.11.2015.године у предмету број Ж-СА-05-962/15, гдје је одговорна страна Опћински суд у Бановићима и Кантонални суд у Тузли, донесене су препорука број: П-240/15 и П-51/17 које су реализиране.
Ж-СА-05-234/15	П-52/17	ПРЕПОРУКУ ОПЋИНСКОМ СУДУ ЛУКАВАЦ 1. Да у складу са стандардима члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода подуме све потребне активности на окончању поступак извршења у предмету број: 126 0 И 001360 12 И; 2. да о исходу ове препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине у року од петнаест (15) дана од дана пријема препоруке.	09 - Судови	Реализирана	ДА	Дана 05.04.2017. године Омбудсмени Босне и Херцеговине запримили су обавијест Опћинског суда Лукавац (акт број: 126 0 И 001360 17 И 2 од 03.04.2017.године) о подузетим активностима на реализацији препоруке.
Ж-СА-05-1124/15	П-70/17	ПРЕПОРУКУ КАНТОНАЛНОМ СУДУ У САРАЈЕВУ 1. Да у складу са стандардима члана 6 став 1 Европске конвенције за	09 - Судови	Реализирана	ДА	Дана 19.04.2017. године Омбудсмени Босне и Херцеговине запримили су одговор Опћинског суда у Сарајеву, акт број: 65 0

		заштиту људских права и основних слобода предмет који је код Кантоналног суда у Сарајеву регистриран под бројем 65 0 П 137202 17 Гж 2 уврсти у План рјешавања за други квартал; 2. да о исходу ове препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине у року од петнаест (15) дана од дана пријема препоруке.				П 137202 10 П, из којег произилази да је препорука Омбудсмена Босне и Херцеговине реализирана на начин да је спис предмета број: 65 0 П 137202 10 П прослједијен Кантоналном суду у Сарајеву на одлучивање по жалби. У прилогу достављамо одговор Опћинског суда у Сарајеву.
Ж-БР-05-46/15	П-79/17	Високом судском и тужилачком вијећу Босне и Херцеговине Апелационом суду Брчко дистрикта Босне и Херцеговине 1. Да подузиму неопходне радње како би се осигурао редован рад Апелационог суда Брчко дистрикта Босне и Херцеговине и одлучивање по предметима који су увјетовани одлучивањем у вијећу судија; 2. Да у року од тридесет (30) дана од дана пријема препоруке обавијесте Омбудсмене за људска права Босне и Херцеговине о реализацији ове Препоруке.	09 - Судови	Реализирана	ДА	Дана 04.05.2017. године запримљен је одговор Апелационог суда Брчко дистрикта БиХ, број: 097-0-Су-17-000258 од 26.04.2017. године. Дана 04.05.2017. године запримљен је одговор Високог судског и тужилачког вијећа, број: 06-12-1560-2/2017 од 27.04.2017. године.
Ж-СА-05-176/17	П-118/17	П Р Е П О Р У К У 1. да Кантонални суд у Сарајеву размотри могућност да предузме неопходне активности, а све у циљу доношења одлуке у конкретном предмету у вези са жалбом на пресуду Опћинског суда у Сарајеву, број: 65 0 П 461311 14 П, 2. да Кантонални суд у Сарајеву благовремено извести институцију Омбудсмена БиХ о реализацији препоруке.	09 - Судови	Реализирана	ДА	Запримљен одговор од 06.02.2018. године.
Ж-БЛ-05-753/16	П-145/17	Министарству финансија Републике Српске издају П Р Е П О Р У К У • Да одмах по пријему ове препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено; • Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке.	09 - Судови	Реализирана	ДА	Након препоруке достављен је одговор број: 06.09/017-2621/16 од 19. 07. 2017. године у којем је наведено сљедеће; „Овим путем, а на Ваш захтјев, достављамо Вас доказ да је Министарство финансија-Ресор за трезор, дана 07. 07. 2017. године извршило исплату по Споразуму о мирном рјешавању индивидуалног спора број: 01-127-1730/15 у коме је тражилац ПС из Дворова. Исплата у укупном износу од 4 262,01КМ је извршена на жиро-рачун ПС из Дворова. У прилогу Вам достављамо доказ о извршеном плаћању.“ С обзиром на наведено, Омбудсмени констатују да је орган испоштовао препоручено те у складу са чланом 21. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине” бр. 32/00, 19/02, 35/04 и 32/06), доносе одлуку о затварању предмета
Ж-БР-05-198/16	П-161/17	Опћински суд у Лукавцу 1. Да одмах, по пријему ове препоруке, успостави сарадњу са Омбудсменом за људска права Босне и Херцеговине, на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то наведено у актима од 05.05.2016. г. и 14.07.2016. године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	09 - Судови	Реализирана	ДА	Даана 28.08.2017. године запримљен одговор Опћинског суда Лукавац број: 126 0 И 049 793 12 И од 21.08.2017. године.
Ж-ЛИ-05-148/16	П-155/17	П Р Е П О Р У К У Предсједници Кантоналног суда у Мостару 1. да одмах подузме адекватне мјере и радње ради успоставе сарадње Кантоналног суда у Мостару, са институцијом Омбудсмана на начин прописан Законом о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, а како је то напријед наведено; 2. да најкасније у року од 15 дана, достави тражено изјашњење.	09 - Судови	Реализирана	ДА	Након покретања истражног поступка на дан 08.06.2017. године, Кантонални суд у Мостару, поднеском од 19.07.2017. године, обавјештава Омбудсмана да је предмет „стављен на план рјешавања предмета за ИИИ квартал 2017. године и бити ће ријешен до 9-тог мјесеца 2017. године“. Дана 16.08.2017. године, подносиатељница жалбе доставља Омбудсменима пресуду од 26.07.2017. године, којом је одлучено у овој управној ствари.
Ж-БЛ-05-213/17	П-226/17	Основном суду у Бањалуци: ПРЕПОРУКУ 1. Да се одмах предузму све потребне радње ради заказивања припремног рочишта у предмету по тужби тужиоца ЗМ против тужене Владе Републике Српске, Министарства правде, ради накнаде штете, у предмету тог суда бр. 71 0 Мал 173381 13 Мал. 2. Налаже се Основном суду у Бања Луци да обавијести Институцију о предузетим мјерама у циљу реализације ове	09 - Судови	Реализирана	НЕ	Подноситељница жалбе је дана 15.11.2017. године доставила акт у којем се наводи да је „Основни суд у Бањалуци заказао и одржао рочиште дана 09.10. и 19.10.2017. године. Рочиште за главну расправу одржано је дана 30.10.2017. године, главна расправа је закључена. Суд је обавијестио стране у спору да ће им пресуда бити уручена 30.11.2017. године“.

		Препоруке				
Ж-ЛИ-05-29/17	П-274/17	П Р Е П О Р У К У предсједнику Опћинског суда у Ливну 1. да по пријему ове Препоруке, из оквира својих надлежности, подузме одговарајуће радње и мјере, како би се започети поступак у предмету жалитеља бр: 68 0 Рс 012426 13, наставио и окончао, 2. да најкасније у року од 15 (петнаест) дана, рачунајући од дана пријема исте обавијести институцију Омбудсмена о начину реализирања ове препоруке.	09 - Судови	Реализирана	ДА	Запримљен одговор од 20.11.2017. године.
Ж-СА-05-1186/17	П-329/17	ПРЕПОРУКУ ОПЋИНСКОМ СУДУ У САНСКОМ МОСТУ 1. Да у складу са стандардима члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода донесе одлуку у предмету 22 0 Рс 027706 14 Рс; 2. да о исходу ове препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине у року од петнаест (15) дана од дана пријема препоруке.	09 - Судови	Реализирана	ДА	Дана 09.01.2018. године институцији Омбудсмена БиХ је достављено изјашњење Опћинског суда у Санском Мосту, број: 22 0 Рс 027706 14 Рс од дана 05.01.2018. године, у којем се наводи да је након пријема препоруке предмет одмах узет у рад и заказано припремно рочиште за дан 05.02.2018. године.
Остварена сарадња						
Ж-БЛ-05-23/17	П-65/17	ПРЕПОРУКУ предсједнику Опћинског суда Сански Мост 1. Да по пријему ове препоруке, из оквира својих надлежности предузме одговарајуће радње и мјере како би се започети поступак по тужби подносиатељице жалбе чим прије наставио и окончао 2. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	09 - Судови	Остварена сарадња	ДА	Дана 18.04.2017. године, одговорна страна доставила је одговор по издатој препоруци у коме се између осталог наводи да предмет у вези кога се подносиатељица жалбе обратила Омбудсману Босне и Херцеговине не спада у предмете хитне природе, да није обухваћен планом рјешавања предмета за 2017. годину и дане постоји законски основ за издавање наредбе поступајућем судији да се предмет хитно узме у рад. На основу наведеног, предмет по жалби се затвара у складу са чланом 35. став 1. тачка 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 104/11
Ж-СА-05-704/16	П-99/17	П Р Е П О Р У К У 1. да Министарство финансијаКантона Сарајево, без одлагања подузме неопходне мјере и радње у циљу провођења Рјешења о извршењу број: 65 0 И 369691 13 И на име НТ од дана 04.09.2013. године; да најкасније у року од 30 (тридесет) дана од дана пријема ове Препоруке обавијести институцију Омбудсмена БиХ о начину реализирања ове препоруке	09 - Судови	Остварена сарадња	ДА	Запримљени одговори од 15.06.2017. и 12.01.2017. године, поступак у току.
Ж-БР-05-266/16	П-247/17	Основном суду Брчко дистрикта Босне и Херцеговине 1. Да одмах, по пријему ове препоруке, успостави сарадњу са Омбудсманом за људска права Босне и Херцеговине, на начин прописан Законом о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то наведено у актима од 17.04.2017.г., 14.07.2017. г. и 18.08.2017. године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмане Босне и Херцеговине о начину испштовања ове препоруке.	09 - Судови	Остварена сарадња	ДА	Запримљени одговори од 12.10.2017. године и 01.12.2017. године.
Није реализирана						
Ж-БЛ-05-440/16	П-9/17	Фонду за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, Филијала Бањалука, Одјељење за рјешавање о правима у другом степену: ПРЕПОРУКУ 1. Да одмах по пријему ове препоруке предузме све радње како би се у предмету подносиоца жалбе извршила пресуда у складу са Законом о управним споровима Републике Српске 2. Да у року од 30 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	09 - Судови	Није реализирана	ДА	Фонд ПиОФ је дана 19.05.2017. године доставио одговор институцији у којем се наводи да је „дијели спис достављен Врховном суду Републике Српске по захтјеву за ванредно преиспитивање пресуде тако да Фонд не може извршити пресуду без самог списка“... Институција се обратила Врховном суду који је дана 10.10.2017. године доставио одговор у којем се наводи да је „пресуда у предмету донесена дана 14.09.2017. године и отпремљена Окружном суду Бањалука дана 04.10.2017. године“. Институција се дана 23.10.2017. године обратила Окружном суду у Бањалуци који је дана 09.01.2017. године доставио копију пресуде Врховног суда од 14.09.2017. године. Дана, 10.11.2017. године, наведену пресуду је

						подносилац жалбе преузео лично у канцеларији институције Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине у Бањалуци (доказ-Службена забиљешка од 10.11.2017. године).
Ж-СА-05-689/16	П-69/17	Влади Кантона Сарајево и Министарству финансија Кантона Сарајево; П Р Е П О Р У К У 1. Да одмах по пријему ове Препорука предузме све мјере како би се извршиле правоснажне и извршне пресуде Опћинског суда у Сарајеву по рјешењу о извршењу број: 65 0 И 322157 13 И од 18.02.2013. године, 65 0 И 470910 14 И од 20.11.2014 године и број: 65 0 И 465628 14 И од 03.02.2015 године, тражиоца извршења ; 2. Да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину реализације ове препоруке.	09 - Судови	Није реализирана	ДА	Одговор запримљен 23.01.2018. године.
Ж-БР-05-301/15	П-78/17	Министарству комуникација и промета Босне и Херцеговине Дирекцији за цивилно зракопловство - да у оквиру своје надлежности подуму неопходне мјере како би се створио правни оквир за доношење прописа којим ће се уредити питање радно-правног статуса радника бивших органа Републике Босне и Херцеговине а тиме у коначници ријешити и радно-правни статус жалитељице; - да у року од 30 дана, обавијесте Омбудсмене БиХ о подумима мјера на реализацији ове препоруке.	09 - Судови	Није реализирана	ДА	Дана 28.07.2017. године запримљен одговор Дирекције за цивилно зракопловство/ваздухопловство Министарства комуникација и транспорта БиХ, број: 1-3-13-24-18/11 од 20.07.2017. године у којем се наводи: "У вези са вашим предметом, број: Ж-БР-05-301/15 и Ж-БР-05-302/15, од 14.07.2017. године, којим тражите изјашњење Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине на вашу Препоруку, број: П-78 /17, а којом тражите да Дирекција у оквиру своје надлежности створи правни оквир којим ће се уредити питање радно-правног статуса радника бивших органа Републике Босне и Херцеговине, констатујемо следеће. Наиме, упознати сте са пресудом Суда Босне и Херцеговине број: С1 3 п 008839 14 Гж од 24.11.2015. године, којом је жалба тужене — Дирекције за цивилно ваздухопловство усвојена, а захтјев тужитељице ЗА, да јој се исплати износ од 37.825,05 КМ на име накнаде, одбијен. У образложењу наведене пресуде, а тиче се преузимања на рад тужитељице, наведено је да је обавеза о преузимању настала формирањем тужене на државном нивоу, међутим, с обзиром да законски прописи о цивилном ваздухопловству не регулишу преузимање радника ранијих институција Р БиХ и регулисање њиховог радно-правног статуса, то и даље остаје обавеза Босне и Херцеговине. Још једном наводимо да је надлежност БХДЦА доношење прописа из области цивилног ваздухопловства, чији предмет није, нити може бити рјешавање преузимања радника ранијих институција Р БиХ и регулисање њиховог радно-правног статуса."
Ж-БР-05-302/15	П-78/17	Министарству комуникација и промета Босне и Херцеговине Дирекцији за цивилно зракопловство - да у оквиру своје надлежности подуму неопходне мјере како би се створио правни оквир за доношење прописа којим ће се уредити питање радно-правног статуса радника бивших органа Републике Босне и Херцеговине а тиме у коначници ријешити и радно-правни статус жалитељице; - да у року од 30 дана, обавијесте Омбудсмене БиХ о подумима мјера на	09 - Судови	Није реализирана	ДА	Дана 28.07.2017. године запримљен одговор Дирекције за цивилно зракопловство/ваздухопловство Министарства комуникација и транспорта БиХ, број: 1-3-13-24-18/11 од 20.07.2017. године у којем се наводи: "У вези са вашим предметом, број: Ж-БР-05-301/15 и Ж-БР-05-302/15, од 14.07.2017. године, којим тражите изјашњење Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине на вашу Препоруку, број: П-78 /17, а којом тражите да Дирекција у

		реализацији ове препоруке.				оквиру своје надлежности створи правни оквир којим ће се уредити питање радно-правног статуса радника бивших органа Републике Босне и Херцеговине, констатујемо следеће. Наиме, упознати сте са пресудом Суда Босне и Херцеговине број: С1 3 п 008839 14 Гж од 24.11.2015. године, којом је жалба тужене — Дирекције за цивилно ваздухопловство усвојена, а захтјев тужитељице ЗА, да јој се исплати износ од 37.825,05 КМ на име накнаде, одбијен. У образложењу наведене пресуде, а тиче се преузимања на рад тужитељице, наведено је да је обавеза о преузимању настала формирањем тужене на државном нивоу, међутим, с обзиром да законски прописи о цивилном ваздухопловству не регулишу преузимање радника ранијих институција Р БиХ и регулисање њиховог радно-правног статуса, то и даље остаје обавеза Босне и Херцеговине. Још једном наводимо да је надлежност БХДЦА доношење прописа из области цивилног ваздухопловства, чији предмет није, нити може бити рјешавање преузимања радника ранијих институција Р БиХ и регулисање њиховог радно-правног статуса."
Ж-БЛ-05-166/17	П-224/17	ПРЕПОРУКУ: Предсједнику Владе Средњобосанског кантона Министру финансија Средњобосанског кантона Министру правосуђа и управе Средњобосанског кантона 1. Да поступи и проведу рјешења о извршењу Опћинског суда у Травнику 2. Да Влада Средњобосанског кантона изврши своје уставне обавезе и осигура поштивање људских права и да предузмете потребне мјере са циљем да повјериоци који посједују извршне судске одлуке наплате своја потраживања у што краћем року 3. Да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	09 - Судови	Није реализована	ДА	До данас Влада Средњобосанског кантона нити Министарство правосуђа и управе Кантона није се изјаснило на упућену Препоруку
Ж-БЛ-05-325/17	П-251/17	Влади Унско-санског Кантона, Министарству финансија ПРЕПОРУКУ 1. Да одмах по пријему ове препоруке предузме све мјере како би се извршило рјешење о извршењу Опћинског суда у Бихаћу број: 017-0-И-07-000859 од 12.03.2007. године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	09 - Судови	Није реализована	ДА	Министарство је дана 27.10.2017. године доставило одговор у којем се наводи да „Буџетом Унско-санског кантона за 2017. годину за –судска извршења- планирана су средства у износу од 523.000 КМ. Законом о извршном поступку („Службене новине Федерације БиХ“, број: 32/03, 33/06, 39/06 и 39/09) одредбом члана 138. ст. 3 и 5. одређено је слиједеће: 3) Извршење на терет средстава буџета Федерације Босне и Херцеговине и кантона проведет ће се у висини предвиђеној на одређеној позицији буџета и у складу са Законом о извршавању буџета...5) Више повјерилаца који остварују своја новчана потраживања из буџета намирују се оним редом којим су стекли право на намирне из буџета, с тим да застаријевање не тече до коначног намирења потраживања из судске одлуке. Влада Унско-санског кантона и Министарство финансија поступају, а и у наредном периоду ће поступати у складу са напријед наведеним законима и планирати средства за исплату судских извршних рјешења, у складу са горе цитираном одредбом закона и не може вршити исплате другим редом, јер би то значило кршење закона.“
Ж-БЛ-05-320/17	П-252/17	Влади Унско-санског Кантона, Министарству финансија ПРЕПОРУКУ 1. Да одмах по пријему ове препоруке предузме све мјере како би се извршило рјешење о извршењу Опћинског суда у Бихаћу број: 017-0-И-06-000131 од 15.07.2009. године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	09 - Судови	Није реализована	ДА	Министарство је дана 27.10.2017. године доставило одговор у којем се наводи да „Буџетом Унско-санског кантона за 2017. годину за –судска извршења- планирана су средства у износу од 523.000 КМ. Законом о извршном поступку („Службене новине Федерације БиХ“, број: 32/03, 33/06, 39/06 и 39/09) одредбом члана 138. ст. 3 и 5. одређено је слиједеће: 3) Извршење на терет средстава буџета Федерације Босне и Херцеговине и кантона проведет ће се у висини предвиђеној на одређеној позицији буџета и у складу са Законом о извршавању буџета...5) Више повјерилаца који остварују своја новчана

						потраживања из буџета намирују се оним редом којим су стекли право на намире из буџета, с тим да застаријевање не тече до коначног намирења потраживања из судске одлуке. Влада Унско-санског кантона и Министарство финансија поступају, а и у наредном периоду ће поступати у складу са напријед наведеним законима и планирати средства за исплату судских извршних рјешења, у складу са горе цитираном одредбом закона и не може вршити исплате другим редом, јер би то значило кршење закона.“
Ж-СА-05-758/16	П-238/17	ПРЕПОРУКУ 1. да Основни суд у Бања Луци узме и приоритетно рјешавање предмет број 71 0 П 171815 13 П, имајући у виду одредбе Анекса ВИИ Опћег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини а посебно чињеницу да је иницијални акт, тужба, поднесена дана 28.06.2013. године; 2. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	09 - Судови	Није реализована	ДА	Запримљен одговор од 17.10.2017. године.
Нема одговора						
Ж-СА-05-1168/16	П-168/17	ПРЕПОРУКУ 1. да одмах по пријему ове препоруке опћина Равно, опћински начелник, успостави сарадњу са Омбудсменима Босне и Херцеговине на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, како је то напријед наведено; 2. да у року од 10 (десет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	09 - Судови	Нема одговора	НЕ	
Ж-БЛ-05-172/17	П-227/17	ПРЕПОРУКУ: Предсједнику Владе Средњобосанског кантона Министру правосуђа и управе Средњобосанског кантона 1. Да поступи и проведу рјешења о извршењу Опћинског суда у Травнику 2. Да Влада Средњобосанског кантона изврши своје уставне обавезе и осигура поштивање људских права и да предузмете потребне мјере са циљем да повјериоци који посједују извршне судске одлуке наплате своја потраживања у што краћем року 3. Да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	09 - Судови	Нема одговора	НЕ	До данас Влада Средњобосанског кантона нити Министарство правосуђа и управе Кантона није се изјаснило на упућену Препоруку
Ж-СА-05-643/17	П-282/17	ПРЕПОРУКУ Министарству финансија Средњобосанског кантона 1. да одмах по пријему препоруке успостави сарадњу са институцијом Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и достави изјашњење.	09 - Судови	Нема одговора	НЕ	
Ж-БЛ-05-591/17	П-296/17	Врховном суду ПРЕПОРУКУ 1. Да узме у приоритет рјешавање предмета број: 11 0 У 017593 16 Увп 2. Да у року од 60 дана обавијести омбудсмене о начину реализације Препоруке	09 - Судови	Нема одговора	НЕ	
Ж-СА-05-154/16	П-317/17	ПРЕПОРУКУ 1. да одмах по пријему ове препоруке Опћински суд у Лукавцу успостави сарадњу са Омбудсменима Босне и Херцеговине на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, како је то напријед наведено; 2. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	09 - Судови	Нема одговора	НЕ	
Ж-БЛ-05-644/17	П-323/17	Основног суда у Приједору: ПРЕПОРУКУ 1. Да одмах предузме све потребне радње с циљем наставка и окончања судског поступка у што краћем року у предмету који се води под бројем: 77 0 П 070740 15 П. 2. Налаже се Основном суду у Приједору да у року од 60 дана од пријема препоруке	09 - Судови	Нема одговора	НЕ	

		обавијести Институцију о предузетим мјерама у циљу реализације ове Препоруке				
Ж-БЛ-05-541/17	П-324/17	Предсједнику Основног суда у Бањалуци издају П Р Е П О Р У К У • Да одмах по пријему ове препоруке успостави сарадњу са Омбудсменима, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави одговоре на постављена питања; • Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке.	09 - Судови	Нема одговора	НЕ	
Ж-БЛ-05-811/16	П-331/17	ПРЕПОРУКУ Адвокатској комори Републике Српске 1. да одмах по пријему ове препоруке Адвокатска комора Републике Српске успостави сарадњу са институцијом Омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и да достави информацију везану за статус пријаве БТ.	09 - Судови	Нема одговора	НЕ	
УКУПНО	-	09 - Судови				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
31	32	13	0	3	7	8
ПОВРЕДА ПРАВА :	10 - Радни односи					
Реализирана						
Ж-БЛ-06-373/16	П-93/17	П Р Е П О Р У К У Сенату Универзитета у Бањој Луци 1. Да руководећи се налазима из ове Препоруке, као највише академско тијело, предузме неопходне мјере са циљем досљедног поштовања конкурсних процедура и рокова прописаних законом, елиминисања праксе која нема упориште у закону и сваког облика незаконитог или несавјесног поступања у конкурсним процедурама; 2. да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	10 - Радни односи	Реализирана	ДА	Дана 12.06.2017. године достављен је одговор Сената у којем стоји да је дана 27.04.2017. године Сенат донио закључак којим је утврђен начин поступања у случајевима да се поступак избора наставника и сарадника не заврши у року од 6 мјесеци од дана објављивања конкурса те да је на тај начин Универзитет поступио у складу са Препоруком
Ж-МО-04-93/16	П-101/17	ПРЕПОРУКУ Главном федералном управном инспектору у Сарајеву 1. Да одмах успостави сарадњу са институцијом Омбудсмана, на начин прописан Законом о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине и 2. Да најкасније у року од 15 (петнаест) дана, проследи у Подручни уред Мостар, тражено очитовање о предузетим мјерама /активностима Управног инспектората Федералног министарства правде, на квалитетном превазилажењу актуалне спорне проблематике из жалбе И М институцији Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине.	10 - Радни односи	Реализирана	ДА	На исту је у остављеном термину одговорио Главни федерални управни инспектор и био је категоричан у тврдњама, да су све радње надлежних тијела обављене у складу са законом.
Ж-БЛ-04-648/16	П-86/17	декану Пољопривредног факултета и ректору Универзитета у Бањалуци дају ПРЕПОРУКУ 1. Да одмах по пријему ове препоруке предузме све потребне мјере и радње како би се жалитељица забрала за доцента на ужој научној области за коју има одговарајуће звање и да се одлучи о захтјеву за еквиваленцију звања од 20.10.2016. године у складу са Закључком Сената и налазима из ове Препоруке; 2. Да у року од 20 дана обавијести омбудсмене о начину реализације наведене препоруке	10 - Радни односи	Реализирана	ДА	Дана, 29.08.2017. године именована је обавијестила институцију да је дана 13.07.2017. године Сенат Универзитета донио Одлуку којом се жалитељица бира у звање доцента за ужу научну област Генетика и оплемењивање животиња, на период од пет година.
Ж-БР-04-26/17	П-131/17	Универзитет у Тузли 1. Да поступа у складу с позитивним законским прописима, те сваком упосленику достави рјешење о плаћеном одсуству ради задовољавања вјерских, односно традицијских потреба без икаквих разлика 2. Да у року од 30	10 - Радни односи	Реализирана	ДА	Дана 07.09.2017. године запримљен одговор Универзитета у Тузли, број: 01-4813/17-1 од дана 06.09.2017. године у којем се наводи: "У вези са Вашом Препоруком број: Ж-БР-04-26/17 од 31.05.2017. године, (број: П-131/17 у вези са жалбом БК),

		дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.				запримљеном на Универзитету у Тузли дана 06.07.2017. године, обавјештавамо Вас да је Универзитет у Тузли поступио у складу са истом те по захтјевима радника Универзитета у Тузли донио и доставио им рјешења о кориштењу плаћеног одсуства ради задовољавања вјерских потреба за вјерски празник Курбан Бајрам."
Ж-БЛ-04-212/17	П-144/17	Министарству рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске издају сљедећу П Р Е П О Р У К У • Да размотри могућност предлагања новог законског рјешења које би омогућило и лицима која су радила мање од шест сати дневно да остваре право на новчану накнаду за вријеме незапослености сразмјерно времену проведеном у радном односу. • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	10 - Радни односи	Реализирана	ДА	С тим у вези достављен је одговор на препоруку број: 16-04/2-173-25/17 од 10. 07. 2017. године у којем је наведено сљедеће; „ Након разматрања предметне Препоруке истичемо да је ово министарство упознато са неколико појединачних случајева у којима радници који су радили са непуним радним временом, након престанка радног односа без њихове кривице, нису били у могућности да остваре права на новчану накнаду код ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске, у складу са одредбама Закона о посредовању запошљавању и правима за вријеме незапослености („Службени гласник Републике Српске број: 30/10 и 102/12). Обзиром да је програмима рада Влада и Народна скупштина Републике Српске, за текућу годину, планирано доношење Закона о измјенама и допунама Закона о посредовању у запошљавању и правима за вријеме незапослености, већ су предузете одређене активности на прецизнијем дефинисању законских одредби које утврђују право на новчану накнаду, на начин да се недвосмислено пропише да то право могу да остваре и лица која су радила са непуним радним временом, у обиму који је сразмјеран времену проведеном на раду.“
Ж-БЛ-04-205/17	П-163/17	ЈУ „Студентски дом“ Фоча ПРЕПОРУКУ 1. Да усклади одредбе Правилника о запошљавању у ЈУ Студентски дом Фоча а у складу са изнесеним мишљењем у овој Препоруци на начин да измјени Члан 8. став 3. Правилника „Интервју обавља Комисија. Након обављеног интервјуа и проведеног теста, комисија је дужна да сачини и предложи ранг-листу кандидата који испуњавају услове конкурса. Директор школе је на основу ранг листе дужан да прими у радни однос првог кандидата са ранг листе.“ Такође, потребно је да усклади остале чланове наведеног Правилника а које се односе на спорне одредбе	10 - Радни односи	Реализирана	ДА	ЈУ Студентски дом Фоча је дана 14.09.2017. године доставио одговор у којем се наводи да је „Управни одбор ЈУ Студентски дом Фоча дана 15.06.2017. године донио Правилник о раду ЈУ Студентски дом Фоча бр. 896/17. Наведеним правилником о раду уређују се права, обавезе и одговорности по основу рада запослених у Јавној установи Студентски дом Фоча. Ступањем на снагу Правилника о раду ЈУ Студентски дом Фоча од 15.06.2017. године престао је да важи Правилник о запошљавању ЈУ Студентски дом Фоча од 20.01.2017. године“. Како је донесен нови Правилник о раду којим је ранији престао да важи чиме је препорука Институције испоштована, омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине су одлучили, да у смислу члана 35. Правила за функционисање Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине (“Службени гласник Босне и Херцеговине“, број: 104/11) затворе предмет који се води по жалби КД а подносилац жалбе се може поново обратити Институцији уколико се појаве нове чињенице или околности у његовом предмету.
Ж-СА-04-122/17	П-196/17	П Р Е П О Р У К У УПРАВНОМ ОДБОРУ УНИВЕРЗИТЕТА У САРАЈЕВУ 1. Да Управни одбор Универзитета у Сарајеву преиспита Закључак, број: 02-2526/17 од 04.04.2017. године. 2. Да о исходу и начину реализације препоруке обавијести Омбудсмене БиХ у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема препоруке.	10 - Радни односи	Реализирана	ДА	Електротехнички факултет у Сарајеву је дана 18.09.2017. године доставио институцији Омбудсмена Информацију, број: 02-3248/17 од 18.09.2017. године у којој је између осталог наведено: „...Декан Електротехничког факултета у Сарајеву је донио одлуку којом се ставља ван снаге одлука о суспензији ...“ Подносиатељу жалбе је дана 26.09.2017. године достављен наведени одговор Електротехничког факултета у Сарајеву, те је подносиатељ жалбе контактирао поступајућу правницу и истакао да нема потребе за даљим поступањем институције Омбудсмена.
Ж-СА-04-676/17	П-255/17	П Р Е П О Р У К У УПРАВНОМ ОДБОРУ ОПЋЕ БОЛНИЦЕ 1. да предузму неопходне мјере како би се рјешила отворена питања и спорне ситуације између подносиатеља жалбе и других лица с којима свакодневно обавља послове и радне	10 - Радни односи	Реализирана	ДА	Дана 06.11.2017. године Институција омбудсмена запримила је одговор Управног одбора ЈУ Опће болнице под бројем: 332-135/17 од дана 01.11.2017. године у којем је између осталог наведено: "Управни одбор је закључио да наведене мјере које је

		задатке, а у складу са позитивним прописима и налазима из ове Препоруке; 2. да се осигура пуна имплементација одредби Закона о забрани дискриминације у свим сферама свога дјеловања, а посебно члана 24. став 4. који прописује да су сва јавна тијела дужна у своје опће правне акте, или кроз посебне правне акте, регулирати начела и принципе једнаког поступања, те осигурати учинковите интерне процедуре заштите од дискриминације, а све у циљу превенције евентуалних будућих поступања која су у супротности с наведеним Законима; 3. да у року од 45 дана, почев од дана пријема ове Препоруке, обавијести Омбудсмане за људска права Босне и Херцеговине о радњама предузетим на реализацији ове препоруке.				директор подuzeо према радницима и руководиоцима су дале резултате и исте су имале превентивно дјеловање и спријечене су даље конфликтне ситуације између радника и подносиоца жалбе. С тим у вези је дошло до побољшања њихових међуљудских односа, међусобног уважавања и боље културе комуникације, тако да више доведен у питање радни процес у котловници који је изузетно важан сегмент рада у установи." У одговору је исто тако наведено да ЈУ Опћа болница има у свом Опћем акту предвиђене одредбе заштите од дискриминације у складу са чланом 24. став 4. Закона о забрани дискриминације ("Службени гласник БиХ" број 59/09 и 66/16).
Ж-СА-04-686/17	П-287/17	ПРЕПОРУКУ УПРАВНОМ ИНСПЕКТОРАТУ 1. да одмах по пријему ове препоруке Управни инспекторат успостави сарадњу са институцијом Омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и достави тражено изјашњење о извршеном инспекцијском надзору; 2. да у року од 10 (десет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке.	10 - Радни односи	Реализирана	ДА	Запримљен одговор од 01.12.2017. године.
Дјелимично реализирана						
Ж-БЛ-04-275/17	П-234/17	ПРЕПОРУКУ Препоручује се Основној школи „Десанка Максимовић“ из Приједора да одмах по пријему ове Препоруке, успоставе сарадњу са Институцијом омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине, на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и доставе тражена изјашњења, писменим путем на адресу Академика Јована Сурутке број 13, Бањалуке.	10 - Радни односи	Дјелимично реализирана	ДА	Примјерак Препоруке је истовремено достављен и Министарству просвјете и културе Републике Српске, на знање и информацију. Након издавања Препоруке, школа актом број 466/17 од 09.10.2017. године, доставља информацију. Из информације произлази да је школа остварила сарадњу са Омбудсменима, с обзиром да су се поводом жалбених навода изјаснили раније. У вези са Правилником, наводе опет да је Школски одбор разматрао Правилник на својој сједници, да је у форми нацрта био доступан за све запослене, али како није усклађен са законским прописима који регулишу ову област, овај Правилник није усвојен. Како на крају закључују, школа нема Правилник о додјели стана. Након тога, а имајући у виду изјашњење школе, Омбудсмани су актом од 13.10.2017. године, позвали школу, да детаљније опишу и образложе спорну чињеницу неусвајања Правилника, те да доставе релевантну документацију, нпр. записнике са сједница Школског одбора приликом разматрања Правилника. Школа се на поновно тражење Омбудсмана опет није изјаснила. Стога Омбудсмани актом од 20.12.2017. године поново обавјештавају надлежно министарство о несарадњи Основне школе „Десанка Максимовић“ из Приједора са Институцијом омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине. Истовремено су позвани да размотре сваку законску могућност да се на школу утиче како би се донио спорни Правилник. Конкретан случај свакако указује на нетранспарентан поступак додјеле школског стана. Подносиатељица жалбе је истим актом позвана да евентуално размотри могућност судске заштите својих права. Након упућивања свог акта, Омбудсмани дана 21.12.2017. године запримају акт Министарства просвјете и културе Републике Српске број 07.041/059-2929-1/17 од 13.12.2017. године. Министарство у свом акту детаљно и јасно образлаже све релевантне правне чињенице. Акт истог садржаја упутили су школи, а Омбудсмани су акт упутили на знање и информацију подносиоцима жалбе. Министарство је школи указало на одредбе Закона о државним становима на којима не постоји

						станарско право и члан 19., с обзиром да надзор над примјеном овог закона врши Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију. Омбудсмени поново изражавају своју забринутост због чињенице што школа, као носилац права располагања на стану, није донијела подзаконски пропис како би се стан, у складу са интерним, али транспарентним правилима, дао у закуп, све у складу са истакнутим Законом. Подносиатељица жалбе се такође упућује да размотри могућност обраћања Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске.
Остварена сарадња						
Ж-СА-04-803/16	П-3/17	ПРЕПОРУКУ Министарству унутарњих послова Средњобосанског кантона/кантона средишња Босна 1. да се одмах по пријему препоруке успостави сарадња са институцијом Омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и достави изјашњење у вези са актом институције Омбудсмена од дана 13.10.2016. године. Рок за реализацију препоруке: одмах.	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Министарство је доставило акт, број: 03/3-34-1-1585/16 од 03.01.2017. године, у којем се наводи сљедеће: „О престанку радног односа по сили закона, због испуњавања увјета за старосну мировину, када се у мировински стаж, као посебни стаж у двоструком трајању, урачунава и вријеме које је проведено у одбрани Босне и Херцеговине у периоду од 08.04.1992.-22-12-1995- већ одавно постоји формирана и судска пракса коју су у више предмета заузели Канотнални суд Нови Травник пресудом број: 51 0 Рс 037214 11 Рсж од 23.05.2012. Врховни суд ФБиХ пресудом број: 51 0 Рс 037214 12 Рев од 05.06.2014. године, пресуда Опћинског суда Травник број: 51 0 Рс 100842 15 од 09.06.2016. године, пресуда Кантоналног суда Нови Травник, број: 51 0 Рс 100842 16 Рсж од 16.11.2016. године и рјешење Опћинског суда Травник број: 51 0 Рс 116279 од 21.11.2016. године.“
Ж-СА-04-26/17	П-35/17	ИНИЦИЈАТИВА Представнички дом и Дом народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине да у року од 60 дана од дана пријема ове иницијативе приступе доношењу Закона о измјени Закона о висини стопе затезне камате у смислу брисања става (3) у члану 2. који гласи: "Изузетно од става 1. овог члана на износ главнице одређене извршним исправама (судске пресуде и судска поравнања) и вансудским поравнањима из основа радног односа плаћа се затезна камата по стопи од 0.2% годишње." Позивају се напријед наведени да након истека предвиђеног рока обавијесте Омбудсмене Босне и Херцеговине о подузетим радњама.	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор од 12.04.2017. године.
Ж-БЛ-04-669/16	П-64/17	ПРЕПОРУКУ В.Д ДИРЕКТОРУ ЈУ „ДИРЕКЦИЈЕ РЕГИОНАЛНИХ ЦЕСТА УСК-А 1. Да поступи по захтјеву АК и да јој у складу са Правилником о плаћама и Законом о раду, исплати једнократну новчану помоћ. 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема ове Препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима и роковима на реализацији исте.	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Полазећи од чињенице да су омбудсмени током поступка истраживања предузели све активности у складу са овлашћењима која прописује Закон о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и да не постоји механизам за даље вођење истог, то обавјештавају надлежни орган, Владу Унско-Санског кантона да ЈУ „Дирекција регионалних цеста УСК“ до данас није поступила по издатој Препоруци, број П-64/17
Ж-СА-04-745/16	П-47/17	ПРЕПОРУКУ Влади Федерације Босне и Херцеговине 1. Да подузме активности у циљу поништавања Рјешења о разрјешењу директора Агенције за државну службу Федерације Босне и Херцеговине, број: 1415/2016 од 12.07.2016. године. 2. Да у року од 15 дана Омбудсменима Босне и Херцеговине достави одговор о поступку и роковима за предузимање мјера на реализацији дате Препоруке.	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Запримљени одговори од 29.03.2017. године и 05.02.2018. године.
Ж-СА-04-1040/16	П-90/17	ПРЕПОРУКУ Вијећу Министара Босне и Херцеговине 1. Да подузме мјере у циљу измјене Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине и Одлуке о условима и начину кориштења годишњег одмора за државне службенике и намјештенике у министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине, службама, тијелима и институцијама	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Вијеће Министара Босне и Херцеговине је актом број: 05-07-1-1236-22/17 од 23.5.2017. године задужило Министарство правде Босне и Херцеговине да, у складу са издатом препоруком Омбудсмена Босне и Херцеговине, сачини ходограм у смислу интегрисаног приступа у рјешавању овог питања. Актом број: 09-07-25-5121/17 од 09.06.2017. године Министарство правде

		Вијећа министара Босне и Херцеговине број: 05-34-357-10/04 од 27.05.2004. године, у дијелу одредби којим се регулише питање дужине трајања годишњег одмора државних службеника и намјештеника, а у складу са овом Препоруком; 2. Предметна препорука је достављена Парламентарној скупштини на знање; 3. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке. Рок за реализацију препоруке: 30 дана од дана пријема препоруке				Босне и Херцеговине је информисало институцију Омбудсмена да је већ покренуло поступак измјена и допуна Закона о раду у институцијама Босне и Херцеговине, а у циљу његовог усаглашавања са Законом о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине, у дијелу којим је прописана дужина трајања годишњег одмора. Такођер, у одговору је наведено: „...што се тиче измјена и допуна Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине, Министарство правде је, исто тако подузело активности на изради закона о измјенама и допунама наведеног прописа, тако да ће се свакако цијенити и наводи из Препоруке Омбудсмена/омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине. Свакако, треба имати на уму чињеницу да се Одлука о увјетима и начину кориштења годишњег одмора... може мијењати, допуњавати или предложити доношење нове одлуке, тек по усвајању оба закона којима се регулише радно-правни статус запослених у институцијама Босне и Херцеговине.“
Ж-СА-04-907/16	П-96/17	ПРЕПОРУКУ Директору Завода за изградњу Кантона Сарајево 1. Да размотри захтјеве радника и покрене поступак додјеле станова који су у власништву Завода за изградњу Кантона Сарајево, а у складу са Законом о враћању, додјели и продаји станова; 2. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке. Рок за реализацију препоруке: 30 дана од дана пријема препоруке.	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Поступак у току.
Ж-ЛИ-04-83/17	П-84/17	Школском одбору Основне школа “Фра Ловро Караула” Ливно ПРЕПОРУКУ 1. да се одмах по пријему ове препоруке поништи Одлука Школског одбора бр:04/И-38-170/17 од 30.01.2017.г. којом је изабрана кандидаткиња на радно мјесто учитеља повијести и земљописа у ОШ “Фра Ловро Караула” Ливно, те да се изврши поновно бодовање свих пријављених кандидата који су доставили потпуну и валидну документацију и изврши избор кандидата са највећим бројем бодова у складу са Измјенама и допунама критерија за пријем учитеља и стручних сурадника по објављеном натјечају 2. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијесте Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Дана 29.05.2017.г. изјаснио се Школски одбор Основне школа “Фра Ловро Караула” Ливно, да ће се руководити коначном одлуком Опћинског суда у Ливну, пошто је жалитељица поднијела тужбу везано за провођење поменуте Натјечајне процедуре. Дана 31.05.2017.г. жалитељица је достављено изјашњење одговорне стране. Будући да одговорна страна није поступила у складу са издатом Препоруком, Омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине су дана 23.06.2017.г. обавијестили равнатеља Основне школа “Фра Ловро Караула” Ливно, о неизвршавању Препоруке бр:84/17, по којој се исти није изјаснио у остављеном року.
Ж-СА-04-348/16	П-126/17	ПРЕПОРУКУ Влади Кантона Сарајево, Министарству саобраћаја Кантона Сарајево и Правобранилаштву Кантона Сарајево 1. Да регулишу радноправни статус Б Е; 2. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке; Рок за реализацију препоруке: тридесет дана од дана пријема препоруке	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Поступак у току.
Ж-СА-04-1005/16	П-149/17	ПРЕПОРУКУ • Да директор Фонда осигура да се у поступцима у вези са правима запосленика, а којима у складу са законом претходи сагласност синдиката, консултира репрезентативни синдикат чији је запосленик члан; • да у року од 15 дана обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину поступања по овој Препоруци.	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Дана 20.07.2017.године институција Омбудсмена запримила је обавјештење Фонда о поступању по препоруци акт број: 01-35-1-6186/17 од 18.07.2017.године којим се институција Омбудсмена информира да је Синдикат упосленика Фонда бројао четири члана, укључујући и НР, а Синдикат радника Фонда за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом броји укупно 18 чланова, дакле ¼ свих запослених. Ч А и Б Б, бивше чланице Удружења “Синдикат упосленика Фонда” су дана 25.05.2017.године обавијестиле Фонд за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом да су Федералном министарству правде упутиле захтјев за брисање предње наведеног удружења јер се се из истог ишчланиле темељем властитих изјава и учланиле у Синдикат радника Фонда за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом. Трећи члан истог

						синдиката, који је уједно био и његов предсједник је дана 28.04.2017.године добио отказ уговора о раду због теже повреде радне обавезе (физички напад на директора Фонда у службеним просторијама), а на основу претходно прибављене сагласности Федералног министарства рада и социјалне политике. Имајући у виду напријед наведено, чињеница је да је у Удружењу "Синдикат упосленика Фонда" остао само један члан. Дана 25.07.2017.године подносиоцу жалбе прослијеђена је копија одговора на препоруку. Обзиром на чињеницу да је одговорни орган доставио обавијест у вези са издатом препоруком Омбудсмена БиХ, а из које је евидентно да Синдиката упосленика нема више елементе репрезентативности, институција Омбудсмена нема основа за подузимање даљњих радњи у предмету, те се предмет овим актом окончава.
Ж-СА-04-985/16	П-180/17	П Р Е П О Р У К У Мјешовитој средњој школи Зеница - Да преиспита могућност расподеле часова на предметима "Демократија и људска права" и "Социологија" и при томе поклони пажњу свим аспектима конкретног случаја, прије свега законитости поступања, како би се покушало удовољити интересима свих заинтересованих страна. - Да у року од 15 дана Омбудсменима достави одговор о поступку и роковима за предузимање мјера на реализацији дате Препоруке.	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Поступак у току.
Ж-БЛ-04-299/17	П-263/17	ПРЕПОРУКУ: Стечајном управнику „Интал“ а.д.устечају 1. да одмах по пријему ове препоруке Стечајни управник успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено; 2. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препорукеобавијести Омбудсмен Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Дана, 06.11.2017.године, „ИНТАЛ“ а.д.у стечају је доставио Изјашњење о наводима из жалбе бивше раднице, МЈ, број: 158/17 од 01.11.2017.године. Потврдили су да је МЈ исплаћено као повјериоцу вишег исплатног реда 2.100,00 КМ, што процентуално износи 63,06%. Обавјештавају да нема више имовине која се може уновчити, па подносиоци жалбе неће бити намирена за разлику признатих потраживања ни као повјерилац вишег исплатног реда ни као повјерилац општег исплатног реда. Рјешењем Окружног привредног суда у Источном Сарајеву број: 61 0 Ст 004685 Ст од 31.08.2017.године, закључен је стечајни поступак над стечајним дужником а.д. „Интал“ Милићи у стечају, а Рјешење је објављено у „Службеном гласнику Републике Српске“ број 85/17
Ж-СА-04-646/17	П-302/17	П Р Е П О Р У К У директору РМУ „Бановићи“ д.д. Бановићи 1. да размотри могућност да ЛЕ пружи прилику за рад, уколико се таква прилика појави у наредном временском периоду.	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Обзиром на наведено, односно чињеницу да је након разматрања чињеничних навода, институција Омбудсмена БиХ одговорној страни издала Препоруку, као и узимајући у обзир специфичност исте, односно немогућност праћења реализације издате препоруке, предмет се овом одлуком затвара. Запримљен одговор од 10.1.2017. године.
Ж-СА-04-757/17	П-301/17	П Р Е П О Р У К У 1. Да министар Министарства привреде Кантона Сарајево преиспита оцјену рада за подносиоца жалбе за период од 2016. године; 2. Да министар Министарства привреде Кантона Сарајево поступи по рјешењу Одбора државне службе за жалбе ФБиХ од дана 22.05.2017. године и налозима Управног инспектората Министарства правде и управе Кантона Сарајево; 3. Да у року од 10 (десет) дана од дана пријема препоруке обавијести Омбудсмене о предузетим мјерама на реализацији ове препоруке. У складу са чланом 33. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, ова препорука се доставља и подносиоци жалбе.	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор од 07.12.2017. године.
Ж-БЛ-04-554/17	П-322/17	Одбору државне службе за жалбе Федерације Босне и Херцеговине дају сљедећу; П Р Е П О Р У К У • Да у што краћем року донесе одлуку о приговору у предмету подносиоца жалбе. Да у року од 30 дана, сагласно члану 32.	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор од 28.12.2017. године

		став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке				
Није реализована						
Ж-БЛ-04-464/16	П-20/17	ПРЕПОРУКУ директору Архива Републике Српске 1. Да по пријему ове препоруке из оквира својих надлежности предузме све одговарајуће радње, како би поменути конкурс окончао у складу са рјешењем Одбора државне управе за жалбе број:120-229/16, од 18.05.2016. године. 2. Да приликом провођења новог поступка свакако уважи налаз и мишљење Омбудсмана Босне и Херцеговине 3. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	10 - Радни односи	Није реализована	ДА	Дана 06.03.2017. године, Архив је доставио акт број: 123-5/16, као одговор на издату препоруку. У поменутом акту, директор Архива између осталог наводи разлоге усљед којих поменута препорука неће бити реализована.
Ж-СА-04-870/16	П-25/17	ПРЕПОРУКУ Министарству за образовање, науку и младе Кантона Сарајево директору ЈУ ОШ „Хасан Кикић“ 1. Да у складу са својим законом утврђеним надлежностима подуму мјере у циљу отклањања утврђених незаконитости, посебно у дијелу који се односи на непостапање у складу са сагласношћу Министарства за образовање, науку и младе Кантона Сарајево, број: 11-34-19819-19-1/15 од дана 12.01.2016. године и Одлуком број 02-14-56/16 од 22.02.2016. године; 2. Да се размотри могућност поништења Уговора о раду број 02-14-99/16 закљученог дана 08.03.2016. године, те у складу са тим расписивања новог конкурса за предметно радно мјесто; 3. Да у року од 30 дана од дана пријема ове Препоруке обавијесте Омбудсмене за људска права Босне и Херцеговине о предузетим мјерама у циљу реализације исте.	10 - Радни односи	Није реализована	ДА	Након издавања препоруке број П-25/17, од 31.01.2017. године, институција Омбудсмена није запримила одговор Министарства за образовање, науку и младе Кантона Сарајево. У складу са чланом 32 став (2) Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, актом од 01.06.2017. године институција Омбудсмена је на конкретан предмет указала премијеру Владе Кантона Сарајево, а у сврху подумимања адекватних мјера и активности како би се препорука институције Омбудсмена број П-25/17, од 31.01.2017. године испоштовала, међутим није запримила одговор у вези са наведеним актом.
Ж-БЛ-04-715/16	П-59/17	ПРЕПОРУКУ директору ЈЗУ Болнице Источно Сарајево 1. Да по пријему ове препоруке, у складу са својим овлашћењима, изнађе могућности да подносиоцу жалбе изврши уплату одобрених новчаних средстава у циљу ефикасног остваривања права из радног односа 2. Да приликом поступања по упућеној препоруци свакако уважи налаз и мишљење Омбудсмана Босне и Херцеговине 3. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	10 - Радни односи	Није реализована	ДА	Како по издатој препоруци, одговорна страна није доставила тражено изјашњење у року који јој је препоруком одређен, у складу са овлашћењима из члана 32. став 2. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06), о издавању препоруке и њеној садржини упознато је Министарство здравља Републике Српске, које је актом број: 11/04-500-546/17, од дана 10.07.2017. године, обавијестила Омбудсман Босне и Херцеговине да је одговорној страни наложено да поступи по издатој препоруци и да по донесеном рјешењу о томе обавијести Министарство. Актом број: 4098/17, од дана 26.07.2017. године, одговорна страна обавијестила је Омбудсман Босне и Херцеговине да није у могућности да изнађе средства како би подносиоцу жалбе извршила уплату на име рођења дјетета.
Ж-БЛ-04-698/16	П-92/17	ПРЕПОРУКУ министру образовања УСК 1. Да у оквиру својих надлежности изврши неопходне провере основних навода из жалбе, да достави копију уговора за лице које је ангажовано по уговору на одређено вријеме за период 2014 године до данас, провери наводе о појави вишка часова енглеског језика у ОШ „Дазин И“, да у случају утврђених неправилности предузме мјере ради обезбјеђења законитости рада школе, те да информације о томе достави Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине у року од 20 дана, од дана пријема ове Препоруке.	10 - Радни односи	Није реализована	НЕ	Како у остављеном року министар образовања није доставио тражене информације, Омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине су дана 02.10.2017. године Министарству образовања, науке, културе и спорта Унско- санског кантона су упутили Ургенцију поводом Препоруке. До данас Министарство није доставило информације о провођењу Препоруке.
Ж-БЛ-04-768/16	П-113/17	ПРЕПОРУКУ Дому здравља Бихаћ 1. Да проведе поступак утврђивања одговорности према пријави подносиоцима жалбе у складу са мишљењем Стручног	10 - Радни односи	Није реализована	ДА	Дана 14.06.2017. године, в.д. директор Дома здравља обавијестила је институцију Омбудсмена да директор одлучује о одговорности радника за учињену повреду радне обавезе, да

		вијећа Дома здравља Бихаћ од 30.09.2016. године и Одлуком Извршног одбора Лијечничке коморе УСК-а, Бихаћ од 17.10.2016. године, уважавајући налазе из ове Препоруке; 2. да у року од 20 дана достави Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине информације о мјерама предузетим на реализацији ове Препоруке.				је Ваша пријава разматрана, те је проведен поступак утврђивања одговорности, да су испитане све чињенице и околности те је на основу добијених сазнања утврђено да се не ради о повреди радних дужности и обавеза, већ о увредама и конфликтима личне природе.
Ж-БЛ-04-318/17	П-170/17	ПРЕПОРУКУ главном управном инспектору 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања подносиоцу жалбе одговори у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама у Републици Српској по поднесеном захтјеву за приступ информацијама од дана 21.04.2017. године 2. Да приликом поступања по упућеној препоруци свакако уважи налаз и мишљење Омбудсмана Босне и Херцеговине 3. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	10 - Радни односи	Није реализирана	ДА	Дана 21.09.2017. године, одговорна страна доставила је акт број: 10.2.1-050-304/17, као одговор на издату препоруку. У поменутом акту указује се да захтјев подносиоца жалбе није био поднесен у одговарајућој форми, нити је садржавао формалне елементе, као ни адресу пошиљаоца, те му из тог разлога није удовољено.
Ж-БЛ-04-460/17	П-205/17	ПРЕПОРУКУ министру просвјете и културе Републике Српске 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања успостави сарадњу са Омбудсманом Босне и Херцеговине, на начин прописан чланом 25. Закона о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине и достави тражено изјашњење 2. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	10 - Радни односи	Није реализирана	ДА	Дана 11.09.2017. године, Министарство је доставило тражени одговор у коме се позива на члан 127. став 8. Закона о основном образовању и васпитању ("Службени гласник Републике Српске" бр. 74/08, 71/09, 104/11, 33/14), који је важио у вријеме расписивања поменутог конкурса. Поменути члан каже да школски одбор именује директора након што добије сагласност од министра за једног од кандидата који испуњава услове конкурса, у коме се не наводи да је министар обавезан дати сагласност за оног кандидата кога предложи школски одбор. Будући да члан 192. став 1. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске" бр. 13/02, 87/07, 50/10), прописује да када орган доноси рјешење уз претходну сагласност другог органа, дужан је донијети рјешење након што добије сагласност другог органа. Конкретно, у надлежности Школског одбора је доношење коначне одлуке о именовану директора након што су добили његову сагласност.
Ж-БЛ-04-467/17	П-298/17	ПРЕПОРУКУ ЈУ „Воде Српске“ Бијељина 1. Да од идуће буџетске године осигура једнак третман у погледу остваривања права на јубиларну награду за све запослене, без обзира из којег предузећа су „преузети“, у складу са мишљењем надлежног министарства, одредбама Колективног уговора и налазима из ове Препоруке; 2. да у року од 20 дана достави Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине информације о мјерама предузетим на реализацији ове Препоруке.	10 - Радни односи	Није реализирана	НЕ	Издавањем препоруке исцрпљене су могућности које Омбудсмени имају у поступању по појединачним жалбама грађана. Обзиром на све наведено, донесена је одлука као у уводу ове Обавијести у складу са чланом 35 став 8 Правила поступка институције Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине (Службени гласник Босне и Херцеговине број 104/11). Напомињемо да све акте Омбудсмана укључујући и препоруку можете користити као званичан став институције по овом питању и у другим приликама.
Ж-БЛ-04-580/17	П-315/17	ПРЕПОРУКУ Надзорном одбору ЈП Регионална депонија "ДЕП-ОГ" д.о.о. Бања Лука 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања поништи Одлуку о именовану директора број: 011-1150/17, од дана 09.08.2017. године 2. Да се сви пријављени кандидати, укључујући и оне који су елиминисани из конкурсне процедуре, поново укључе у конкурсну процедуру и да Комисија за избор понови поступак оцјене и бодовања кандидата 3. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	10 - Радни односи	Није реализирана	ДА	Запримљен одговор од 24.01.2018.
Нема одговора						
Ж-СА-04-208/17	П-176/17	ПРЕПОРУКУ ПРЕМИЈЕРУ ВЛАДЕ И МИНИСТРУ ПРИВРЕДЕ КАНТОНА САРАЈЕВО 1. Да у складу са чланом 87. и 109. Закона о туризму („Службене новине Кантона Сарајево“ број: 19/16) донесе одлуку којом се хитно рјешавају	10 - Радни односи	Нема одговора	НЕ	

		питања радно-правног статуса запосленика Туристичке заједнице Кантона Сарајево; 2. Да одмах по пријему ове препоруке предузму мјере и активности на реализацији Закључка Владе Кантона Сарајево број: 02-05-15292-53/17 од 14.04.2017. године у вези са исплатама плата запосленицима Туристичке заједнице Кантона Сарајево за прва три мјесеца 2017. године; 3. Да у року од 8 (осам) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину реализације ове препоруке.				
Ж-БР-04-305/15	П-175/17	Педагошком заводу Тузланског кантона 1. да проведе поступак за попуно радног мјеста државног службеника „Стручни савјетник за енглески језик и књижевност“ поштујући одлуку Одбора државне службе за жалбе ФБиХ, имајући у виду одредбе закона о Закона о забрани дискриминације Босне и Херцеговине и став Суда Босне и Херцеговине који је заузео у својој одлуци број: С1 3 П 020523 16 П од 17.05. 2016.године 2. да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести институцију Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине о предузетим мјерама на извршењу Препоруке.	10 - Радни односи	Нема одговора	НЕ	
Ж-БР-04-114/17	П-246/17	Опћини Градачац 1. Да одмах, по пријему ове препоруке, успостави сурадњу са Омбудсманом за људска права Босне и Херцеговине, на начин прописан Законом о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то наведено у актима од 03.05.2017.г., 04.07.2017. г. и 11.08.2017. године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмане Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	10 - Радни односи	Нема одговора	НЕ	
Ж-БЛ-04-678/16	П-288/17	П Р Е П О Р У К У • Да поступи по рјешењу Федералне комисије за имплементацију члана 143. Закона о раду Федерације Босне и Херцеговине и у року од 15 дана подносиоци жалбе успостави радно-правни статус на начин како је то наведено у донесеном рјешењу. • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о реализацији ове препоруке.	10 - Радни односи	Нема одговора	НЕ	
Ж-БЛ-04-257/17	П-321/17	Архитектонско-грађевонско-геодетском факултету, Универзитета у Бањалуци издају П Р Е П О Р У К У • Да у што краћем року оконча поступак издавања додатка дипломи у предмету подносиоца жалбе. • Да у року од 60 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	10 - Радни односи	Нема одговора	НЕ	
УКУПНО	-	10 - Радни односи				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
38	38	9	1	14	9	5
ПОВРЕДА ПРАВА :	11 - Образовање					
Реализирана						
Ж-БЛ-04-771/16	П-142/17	Министарству просвјете и културе Републике Српске и Машинском факултету Универзитета у Бањалуци П Р Е П О Р У К У • Да предузму све потребне мјере, радње и у што	11 - Образовање	Реализирана	ДА	С тим у вези достављен је одговор на препоруку Машинског факултета број: 16/1.1521/17 од 08. 09. 2017. године у којем је наведено сљедеће: „.....Машински факултет Универзитета у

		краћем року ријеше статус ових лица у складу са изнесеним мишљењем Омбудсмена. • Да у року од 60 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.				Бањој Луци вас обавјештава да је приступио рјешавању проблема студената који су студирали студијски програм у трајању од 3,5 године у школској 2006/2007. години. Студентима који су завршили 3,5 годишњи студиј је омогућен упис мастер студија у трајању од двије године (120 ЕЦТС) при чему им се признаје 30 ЕЦТС бодова са првог циклуса. Ову могућност су искористили три студента у школској 2016/2017. години. Такође ће им бити омогућено да заврше први циклус у трајању од 4 године (240 ЕЦТС) бодова тако што ће морати да положе испите који носе 30 ЕЦТС бодова (30ЕЦТС бодова ће им бити признато са завршног студија). Студентима који до данас нису завршили студиј је омогућено да упишу студиј по моделу 3+2, одлуком Наставно-научног вијећа Машинског факултета од 04. 05. 2017. године“. У акту који је институцији Омбудсмена достављен дана 14. 09. 2017. године подносилац жалбе тражи убрзање поступка како би добио одговор поводом упућене препоруке.
Ж-БР-04-148/17	П-183/17	Универзитет у Тузли -ректорат н/р ректора Филозофски факултет н/р декана Етички комитет Универзитета у Тузли 1. да у конкретном предмету поводом жалбе МН, а у оквиру своје надлежности предузму одговарајуће мјере; 2. да у оквиру своје надлежности осигурају да се универзитетски наставници, сарадници, научници и истраживачи Универзитета у Тузли у својим јавним иступима и међусобној комуникацији суздрже од кориштења говора који може бити увредљиви за било које лице или групу лица у Босни и Херцеговини, или може прерасти у говор мржње; 3. да осигурају да се у цијелости поштују одредбе Кодекса наставничке етике ЈУ Универзитет у Тузли и подзму одговарајуће мјере у случају кршења истих; 4. да у року од 90 дана од дана пријема препоруке обавијесте институцију Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине о предузетим мјерама на извршењу Препоруке.	11 - Образовање	Реализирана	ДА	Дана 11.12.2017. године запримљен одговор Универзитета у Тузли, број:03/3-6450-6/17 од дана 06.12.2017. године у којем се наводи: "У вези са Вашом Препоруком број:П-183/17 упућеним Етичком комитету, поводом жалбе др.сц.МН, ванр.проф., број: Ж-БР-04-148/17, Етички комитет овим путем обавјештава Уред Омбудсмена, да је дана 20.11.2017.године др.сц.АД,ред.проф. изрећена Лична опомена за нарушавање Кодекса наставничке етике Универзитета у Тузли, број: 03-38-535/01 од 12.02.2001.год. и број: 03-2630-4/04 од 26.05.2017.године, везано за догадај из којег је произашла ситуација везана за др.сц. М.Н,ванр.поф. На позив Етичког комитета,др.сц.АД,ред.проф. је присуствовао сједници Етичког комитета одржаној дана 20.11.2017.године, те усмено упутио извињење свима и др.сц.МН,ванр.проф. за непримјерено употребљене ријечи, те изричито нагласио да из његових ријечи не постоје зле намјере. Етички комитет сматра да је изрицањем Личне опомене др.сц. АД,ред.проф., те његовим јавним извињењем за своје поступке и ријечи, закључена спорна ситуација."
Ж-БР-04-265/17	П-289/17	1-Министарству образовања, науке културе и спорта Тузланског кантона, 2-Мјешовитој средњој школи Живинице, 3-Инспекторату образовања, науке културе и спорта Тузланског кантона, 4-Педагошком заводу Тузланског кантона - да без одлагања у оквиру властитих надлежности, подуму законом прописане мјере у циљу наставка школовања свих ученика Мјешовите средње школе Живинице, уз уважавање принципа једнаког поступања и недискриминације, посебно водећи рачуна о најбољем интересу дјетета; - да у оквиру властитих надлежности убудуће осигурају уписни и наставни процес у Мјешовитој средњој школи Живинице у складу са домаћим законодавством и међународним стандардима заштите права дјетета; - да у року од 15 дана доставе повратну информацију институцији Омбудсмена за људска права БиХ о проведби Препоруке.	11 - Образовање	Реализирана	ДА	Дама 27.11.2017. године запримљен одговор ЈУ Мјешовите средње школе Живинице, број: 01-387/17 од дана 23.11.2017. године у којем се наводи: "Сходно Вашем акту бр: П-289/17 од 02.11.2017. године, обавјештаварно Вас да је Школски одбор ЈУ МСШ Живинице на сједници одржаној дана 14.11.2017. године, донио Одлуку у којој је усвојио жалбе ученика првог разреда Медицинске школе ЈУ МСШ Живинице, те поништио Одлуку Наставничког Вијећа ЈУ МСШ Живинице бр: 05-3508/17 од 19.10.2017. године. У прилогу Вам достављамо одлуку Школског одбора ЈУ МСШ Живинице од 14.11.2017. године." Прилог: Одлука број: 02-3764/17 "На основу чиана 127. Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона«, број 17/11, 9/15 и 6/16) и члана 104. Правила ЈУ Мјешовита средња школа Живинице, школски одбор на сједници, одржаној дана 14.11.2017. године, одлучујући о жалбама ученика, доноси сљедећу ОДЛУКУ И Усваја се жалба ученика првог разреда Медицинске школе у склопу ЈУ МСШ Живинице, па се поништава Одлука Наставничког вијећа ЈУ МСШ Живинице, бр. 05-3508/17, од 19.10.2017. године. ИИ Ова Одлука је коначна, па против ње није дозвољена жалба, тако да иста ступа на снагу даном доношења, тј. 14.11.2017. године."

Дјелимично реализована						
Ж-МО-04-154/16	П-129/17	ПРЕПОРУКУ Граду Широки Бријег и Градском вијећу Широки Бријег да размотри могућност доношења правног акта за 2018. годину којим би се студентима са подручја Града Широки Бријег омогућила додјела новчаних средстава као и осталим студентима са подручја Федерације Босне и Херцеговине и о учинку обавијести институцију Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине у року од 2 мјесеца.	11 - Образовање	Дјелимично реализована	ДА	Дана 18. рујна 2017. године Градско вијеће Града Широки Бријег доставило је институцији Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине изјашњење број: 01-02-80/17 од 28. коловоза 2017. године. Из наведеног изјашњења произилази, да Град као јединица локалне самоуправе није дужна финансирати високо образовање нити има било какав уговорно обезујући однос са Студентским центром Мостар. Град Широки је донио Одлуку о додјели стипендија студентима дефицитарног занимања коју проводи у потпуности, као и исплату једнократних финансијских потпора студентима слабог имовинског стања, а све суkladно Прорачунским могућности. Град Широки Бријег чини онолико колико му могућности допуштају и чинит ће то и у будуће, Питање потписивања споразума или сличног акта са Студентским центром у сврху суфинансирања трошкова исхране студената и даље остаје отворено, али уз обвезу да начин дојела и кориштења тих средстава буде транспарентан и јаван.
Ж-БР-04-124/17	П-221/17	-ВЛАДА БРЧКО ДИСТРИКТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ - СКУПШТИНА БРЧКО ДИСТРИКТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ 1. Да подузме потребне мјере у циљу доношења Закона о образовању одраслих особа ; 2. Да у року од шездесет (60) дана од дана пријема препоруке обавијести Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине о реализацији ове Препоруке.	11 - Образовање	Дјелимично реализована	ДА	Дана 18.01.2018. године запримљен одговор Скупштине Брчко дистрикта Стручне службе Скупштине број 02-05-73/18 од 18.01.2018. године у којем се наводи: "...обавјештавам вас да је Скупштина Брчко дистрикта БиХ на својој 23. редовној сједници која је одржана 17. јануара 2018. године, донијела одлуку о усвајању Програма рада Владе Брчко дистрикта БиХ за 2018. годину, у којој је између осталог наведено у Оквирној листи потребних закона за 2018. годину, израда Закона о образовању одраслих у Брчко дистрикту БиХ за први квартал 2018. године, носилац израде закона је Одјељење за образовање."
Остварена сарадња						
Ж-БЛ-04-419/17	П-200/17	П Р Е П О Р У К У Агенцији за развој високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине • Да по пријему Препоруке донесе одлуку о акредитацији Универзитета Слобомир из Бијелине у складу са позитивним прописима и налазима из ове Препоруке; • Да у року од 20 дана, рачунајући од дана пријема ове Препоруке, обавијести институцију Омбудсмана о предузетим активностима на реализацији исте.	11 - Образовање	Остварена сарадња	ДА	Предмет у раду.
Нема одговора						
Ж-БР-04-16/17	П-215/17	Министарство образовања науке, културе и спорта Тузланског кантона Тузла Педагошки завод Тузланског кантона Тузла Јавна установа Основна школа "Вуковије" Вуковије Доње Калесија 1. да у међусобној сарадњи, у оквиру својих надлежности, предузму неопходне мјере у циљу осигурања провођења наставе из предмета историја у Јавној установи Основна школа „Вуковије“ Калесија на квалитетан и професионалан начин, у складу са загарантираним стандардима правима дјете, искључиво водећи рачуна о најбољем интересу ученика; 2. да у року од 90 дана доставе повратну информацију институцији Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине о provedби дате Препоруке.	11 - Образовање	Нема одговора	НЕ	
УКУПНО	-	11 - Образовање				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА

7	7	3	2	1	0	1
ПОВРЕДА ПРАВА :	12 - Особе са инвалидитетом					
Реализирана						
Ж-БЛ-02-667/16	П-10/17	Влади Унско- санског кантона и Министарству здравства, рада и социјалне политике Унско- санског кантона упућују: ПРЕПОРУКУ 1.Да одмах по пријему ове препоруке предузму све мјере и радње у циљу успостављања социјалне једнакости грађана Унско- санског кантона у дијелу који се односи на признавање права на додатак за његу и помоћ другог лица, уважавајући мишљење Омбудсмена 2.Да у року од 30 (тридесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмена о начину реализације ове препоруке. *Препорука се доставља на знање Центрима за социјални рад у Унско-санском кантону	12 - Особе са инвалидитетом	Реализирана	ДА	Дана 17.07.2017. године запримљен је одговор на препоруку у којем се, између осталог, наводи да је усвојен Приједлог одлуке о висини основице за обрачун новчаних примања утврђених Законом о социјалној заштити, заштити цивилних жртава рата и заштите породице с дјецом. Одлуком су повећана социјална давања на које се односила Препорука. Овим је Препорука испоштована.
Ж-СА-02-636/16	П-147/17	ПРЕПОРУКУ Опћинском суду Тузла да у циљу осигурања приступа правди и довођења у равноправан положај странке у поступку, слијепој/слабовидној особи, осигура разумну прилагодбу у свим фазама судског поступка; да о поднетим мјерама у циљу реализације препоруке у року од 30 дана обавијести Институцију омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине.	12 - Особе са инвалидитетом	Реализирана	ДА	Опћински суд Тузла доставио је акт, број: 032-0-Су-10-17-000 008 од 02.08.2017. године. У наведеном акту Опћинског суда Тузла приложено је и изјашњење судије , од дана 25.07.2017. године , у којем се наводи следеће: „Имајући у виду све наводе тужитеља, као и упуте Кантоналног суда у Тузли суд је дана 06.06.2017. г. донио рјешење о прекиду поступка до почетка функционисања Удружења за заштиту статусних права слијепих и слабовидних особа Тузла или до осигурања потребних услова за равноправно учешће тужитеља у поступку. Суд наглашава да се и сам тужитељ током поступка пред поступајућом судијом усмени изјаснио о коректности вођења поступка, да је сада поступајућа, као и раније поступајућа судија, омогућила тужитељу да врши аудио снимање свих рочишта, да је достава свих писмена вршена пуномоћнику за пријем писмена којег је поставио сам тужитељ, да је тужителуј као и осталим учесницима понуђено да им се записник и усмено поново прочита, да им је током поступка у сваком случају уручиван и по примјерак писменог записника са рочишта. Осим тога суд напомиње да се током поступка и тужитељ изјаснио да је свјестан да би били несразмјерни трошкови кад би суд радио на Брајевом писму те се изјаснио да што се тиче њега и његовог заступања и познавања те разумијевања шта је право значење у закону, да то није проблем. Суд напомиње да тужитељ није изричито није захтјевао да се у конкретном случају покуша обезбиједити лице које би поднесеке сачињавало на Брајевом писму а инсистирао је више на прекиду из разлога што још увијек није почело функционисати Удружење за заштиту статусних права слијепих и слабовидних лица.“ Имајући у виду акт Опћинског суда Тузла, али и увидом у изјашњење судије , доступно у спису предмета, Омбудсмени Босне и Херцеговине су утврдили да надлежни органи свој посао обављају у складу са овлашћењима и могућностима, те констатују да је Препорука, број 147/17, у цјелости испоштована, те да институција Омбудсмена за људска права није надлежна за даље поступање по предмету жалбе.
Ж-СА-02-1256/16	П-194/17	ПРЕПОРУКА Рудник "Мрамор" у Мрамору да у будућем периоду размотри начин планирања обављања лакших послова изван описа радног мјеста подносиоца жалбе и да истог настоје правовремено информисати о истима, а у циљу избјегавања могућих неугодних ситуација за подносиоца жалбе.	12 - Особе са инвалидитетом	Реализирана	НЕ	Након проведене истраге Институција омбудсмена упутила је дана 29.08.2017. године препоруку руднику "Мрамор" у Мрамору под бројем П-194/17 да у будућем периоду размотри начин планирања обављања лакших послова изван описа радног мјеста подносиоца жалбе и да истог настоје правовремено информисати о истима, а у циљу избјегавања могућих

						неугодних ситуација за подносиоца жалбе. Подносиоца жалбе од тада није контактирао Институцију омбудсмана, на основу чега можемо закључити да су се његови радни увјети побољшали.
Остварена сарадња						
Ж-СА-02-594/16	П-37/17	Савеза паралегицара и обољелих од дјечије парализе Федерације Босне и Херцеговине доносе с л ж е њ у: П Р Е П О Р У К У 1. Институције извршне и законодавне власти у БиХ, посебно ресорна министарства за социјалну заштиту на свим нивоима власти треба да донесу законе којима ће осигурати успоставу система пружања услуга асистенције особама са инвалидитетом, уз гаранцију стабилног система финансирања, а у којима ће искључиво право одабира личног асистента имати особа са инвалидитетом; 2. Институције извршне и законодавне власти у БиХ, посебно ресорна министарства за социјалну заштиту на свим нивоима власти потребно је да у року од 60 дана Институцију омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине обавијесте о подузетим мјерама у циљу реализације препоруке;	12 - Особе са инвалидитетом	Остварена сарадња	ДА	Након достављања препоруке Вијеће министара Босне и Херцеговине је доставило акт број 05-07-1-619-10/17 од 16.03.2017.године у којем наводи: ... „, да подржава препоруку Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине, те да су задужени Министарство за људска права и избјеглице и Министарство цивилних послова да о ставу Вијећа министара упознају надлежне ентитетске институције, те да прате реализацију препоруке и о томе информирају Вијеће министара БиХ“ У прилогу акта број 06-10-128/2017 од 04.05.2017.године Влада Федерације Босне и Херцеговине је доставила закључак бр. 619/2017. Од 27.04.2017.године којим ...” налаже Федералном министарству рада и социјалне политике да приликом доношења закона из сфере социјалних услуга у законски текст угради и обради институт личне асистенције за особе са инвалидитетом”. Влада Брчко Дистрикт, својим актом бр. 05-1148СЦ-0002/17 од 03.05.2017.године информирала је Институцију омбудсмана да ...”Одјељење за здравство и остале услуге је подузело активности у смислу упућивања приједлога нацрта Одлуке о уређивању проширеног права у области социјалне заштите: Помоћ за услуге персоналне асистенције у Брчко Дистрикту БиХ, које би остваривао појединац у Брчко Дистрикту БиХ, као и висину, услове и начин остваривања тог права”. Министарство за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона актом од 03.05.2017. године обавјештава Институцију омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине да су.. “започете активности на изради Закона о социјалним услугама, којим ће бити прописане социјалне услуге које се могу пружати и начин пружања услуга, међу којима и услуга персоналне асистенције особама са инвалидитетом, која тренутно законски није дефинисана.” Актом од 10.03.2017. године Средњобосански кантон сматра да је за област на коју се односи препорука “ надлежна Федерација БиХ која би требала донијети оквирни закон, а уколико буде потребе на основу тога и кантони би донијели своје прописе”. Министарство за рад, социјалну политику, расељена лица и избјеглице Кантона Сарајево је актом од 17.04.2017.године доставило изјашњење на препоруку у коме наводи: “ Влада Кантона Сарајево донијела је 04.08.2017. године Закључак бр. 02-05-21650-16/15 којим је усвојен Акциони план за изједначавање могућности за особе са инвалидитетом у Кантону Сарајево 2015.-2017. године којим су задужена надлежна министарства за реализацију активности из Акционог плана. Исти закључком се Влада кантона Сарајево обавезала формирати интерресорно тијело у чијем саставу ће бити представници Координационог одбора удружења особа са инвалидитетом у Кантону Сарајево, а које тијело ће пратити имплементацију Акционог плана и извјештавати Владу КС о реализацији алктивности”. У прилогу акта ду доставили копију Акционог плана. Како из достављених одговора на препоруку произилази да је највећи број органа на које се иста односила, примило на знање препоруку, неки су већ започели и одређене конкретне активности, а Влада Федерације Босне и Херцеговине закључком обавезала надлежно министарство на

						обавезу доношења закона, омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине, су одлучили затворити предмет.
Ж-СА-02-1125/16	П-128/17	ПРЕПОРУКУ Парламенту Федерације Босне и Херцеговине Федералном министарству финансија Федералном министарству рада и социјалне политике 1. Да након обављених консултација са Фондом за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом Федерације Босне и Херцеговине, организацијама и удружењима особа са инвалидитетом и организацијама и удружењима послодаваца, приступе припреми и усвајању измјена и допуна одговарајуће законске и подзаконске регулативе (Закон о порезној управи Федерације БиХ, Закона о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању особа са инвалидитетом, Правилника о начину уплате јавних прихода буџета и ванбуџетских фандова на територији Федерације Босне и Херцеговине) којима ће осигурати механизам контроле обрачуна и плаћања посебног доприноса за подстицање рехабилитације, оспособљавања и запошљавања особа са инвалидитетом. 2. Да у року од 60 дана Омбудсменима доставе повратну информацију о provedби дате Препоруке.	12 - Особе са инвалидитетом	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор Федералног министарства рада и социјалне политике од 27.06.2017. године.
Ж-БР-02-153/16	П-220/17	Влади Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, Одјелу за просторно планирање и имовинско правне послове 1-да преиспита своје поступање у погледу захтјева инвалидне особе АО за изградњу приступне стазе или изградње лифта у насељу Илићка, у улици ХИ на броју 23, Брчко; 2-да подуму све мјере да се свакој инвалидној особи омогући приступ, као и да се води рачуна о могућности кретања особа са инвалидитетом у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине; 3-да у року од 40 дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмане Босне и Херцеговине о начину испштовања ове препоруке.	12 - Особе са инвалидитетом	Остварена сарадња	ДА	Дана 30.01.2018. године запримљен одговор Одјелења за просторно планирање и имовинско правне послове Владе Брчко Дистрикта, број: 06-1155СЦ-002/18 од 18.01.2018. године у којем се наводи: "Увидом у евиденцију Одјелења за просторно планирање и имовинско правне послове Владе Брчко Дистрикта БиХ, утврђено је да не постоји евидентиран захтјев АО за локацијске услове за изградњу приступне стазе или изградње лифта у насељу Илићка. Такође, напомињемо да приликом издавања локацијских услова, Одјелење за просторно планирање и имовинско правне послове примјењује Правилник о просторним, стандардним, урбанистичко-техничким условима и нормативима за спречавање стварања свих баријера за лица са умањеним физичким способностима, који је Скупштина Брчко Дистрикта БиХ усвојила својом Одлуком број 01.1-02-028134/09 од 02.9.2009. године."
Није реализирана						
Ж-БЛ-02-369/16	П-24/17	Министарству рада и борачко инвалидске заштите Републике Српске: ПРЕПОРУКУ 1. Да одмах по пријему ове препоруке предузме све радње како би се у предмету подносио жалбе извршила пресуда у складу са Законом о управним споровима Републике Српске 2. Да у сличним предметима поступа у складу са Законом о управним споровима Републике Српске 3. Да у року од 30 (тридесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке. *Препорука се доставља на знање Врховном суду Републике Српске, са позивом на број предмета: 11 0 У 016572 16 Увп	12 - Особе са инвалидитетом	Није реализирана	ДА	Дана 06.03.2017. године запримљен је одговор на препоруку од стране Министарства рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске, у којем се, између осталог наводи, да Министарства рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске нема списка предмета који је прослеђен на одлучивање Врховном суду Републике Српске по захтјеву за испитивање правноснажне судске пресуде, и да се у конкретном случају примјењују ставови наведени у пресудама „како Врховног суда Републике Српске, тако и Окружних судова у Бањалуци и Добоју“. У складу са овлашћењима Институције Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине, утврђеним Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ бр.: 32/00, 19/02, 35/04 и 32/06), Влада Републике Српске упозната је са наведеним изјашњењем и позвана да предузме мјере из своје надлежности. Дана 18.05.2017. године достављена је обавијест, која је прослеђена подносиоцу жалбе, од стране надлежног министарства који су се очитовали на допис Владе Републике Српске у којем остају при свом изјашњењу од 06.03.2017. године, достављајући све пресуде окружних судова и Врховног суда Републике Српске, који су у

						сличним предметима одбијали захтјева странака за извршавањем пресуда у управном спору из разлога што је изјављен захтјев за заштиту законитости.
Ж-СА-02-156/13	П-27/17	Узимајући у обзир напријед изнесено, Омбудсмени Босне и Херцеговине, сходно одредбама члана 32. Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, д о н о с е: ПРЕПОРУКУ • да одмах по пријему ове препоруке Правобранилаштво Кантона Сарајево успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, • да одмах, а најкасније у року од 7 (седам) дана, доставе акте и изјашњења на акт Институције од 05.01.2017. године, • да у року од 7 (седам) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Институцију омбудсмена за људска права БиХ о начину реализације ове препоруке.	12 - Особе са инвалидитетом	Није реализирана	ДА	Запримљен одговор 17.02.2017.
Ж-СА-02-690/15	П-89/17	ПРЕПОРУКУ градоначелнику Града Бихаћ, премијеру Владе Унско-санског кантона и предједавајућем скупштине Унско-санског кантона 1. да у року од 30 дана од дана пријема ове препоруке предузму све мјере из своје надлежности, у смислу доношења измјена законских и подзаконских прописа којима је уређена област остваривања права на ослобађање, односно умањење дијела накнаде за уређење градског грађевинског земљишта у случајевима када се први пут рјешава стамбено питање, како би се свим особама с инвалидитетом без обзира на узрок настанка инвалидитета омогућио једнак приступ овом праву, односно олакшици. 2. Да у року од 40 дана од дана пријема препоруке обавијести институцију Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине о подузетим мјерама у циљу реализације ове препоруке;	12 - Особе са инвалидитетом	Није реализирана	ДА	Након издавања Препоруке, институција Омбудсмена је дана 14.08.2017. године запримила акт Скупштине Унско-санског кантона број: 01/1-49-6-303-3/17 од 04.08.2017. године у којем је наведено да ће у наредном периоду бити покренута процедура за измјену прописа који третирају нератне особе са инвалидитетом, а са циљем изједначавања цивилних и ратних војних инвалида. Међутим, жалитељ је дана 13.11.2017. године институцији Омбудсмена доставио одговор Службе за друштвене дјелатности Града Бихаћ, број: 07/2-23-4293/17 од 05.10.2017. године из које је видљиво да још увијек нису подузете мјере у циљу реализације препоруке институције Омбудсмена.
Ж-СА-02-367/13	П-103/17	ПРЕПОРУКУ • да одмах по пријему ове препоруке Правобранилаштво Кантона Сарајево успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, • да одмах, а најкасније у року од 7 (седам) дана, доставе акте и изјашњења на акт Институције од 05.01.2017. године, • да у року од 7 (седам) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Институцију омбудсмена за људска права БиХ о начину реализације ове препоруке.	12 - Особе са инвалидитетом	Није реализирана	ДА	Влада Кантона Сарајево доставила је акт, број: 02-05-20847/17 од дана 08.06.2017. године, у којем се наводи следеће: „У прилогу акта достављамо Вам очитовање на Препоруку које смо добили од Правобранилаштва Кантона Сарајево, а у вези са жалбом број: Ж-СА-02-156/13 и број: Ж-СА-02-367/13.“ Омбудсмени Босне и Херцеговине су увидом у акт Правобранилаштва Кантона Сарајево, број: Пк-1/17 од дана 05.06.2017. године, који је доступан у спису предмета, утврдили да Препорука, број: П-103/17 није испоштована. Омбудсмени Босне и Херцеговине су актом од дана .12.2017. године, у складу са својим овлашћењима, обавијестили Скупштину Кантона Сарајево, као непосредно виши орган, о непоступању Владе Кантона Сарајево, по Препоруци Омбудсмена Босне и Херцеговине, број: 103/17. Истим актом Влада Кантона Сарајево је обавијештена да ће предмет подносиоца жалбе бити уврштен у Годишњи извјештај о резултатима рада Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине као примјер несарадње са институцијом Омбудсмена.
Ж-СА-02-156/13	П-103/17	ПРЕПОРУКУ • да одмах по пријему ове препоруке Правобранилаштво Кантона Сарајево успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, • да одмах, а најкасније у року од 7 (седам) дана, доставе акте и изјашњења на акт Институције од 05.01.2017. године, • да у року од 7 (седам) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Институцију омбудсмена за људска права БиХ о начину реализације ове препоруке.	12 - Особе са инвалидитетом	Није реализирана	ДА	Влада Кантона Сарајево доставила је акт, број: 02-05-20847/17 од дана 08.06.2017. године, у којем се наводи следеће: „У прилогу акта достављамо Вам очитовање на Препоруку које смо добили од Правобранилаштва Кантона Сарајево, а у вези са жалбом број: Ж-СА-02-156/13 и број: Ж-СА-02-367/13.“ Омбудсмени Босне и Херцеговине су увидом у акт Правобранилаштва Кантона Сарајево, број: Пк-1/17 од дана 05.06.2017. године, који је доступан у спису предмета, утврдили да Препорука, број: П-103/17 није испоштована. Омбудсмени Босне и Херцеговине су актом од дана .12.2017. године, у

						складу са својим овлашћењима, обавијестили Скупштину Кантона Сарајево, као непосредно виши орган, о непоступању Владе Кантона Сарајево, по Препоруци Омбудсмена Босне и Херцеговине, број: 103/17. Истим актом Влада Кантона Сарајево је обавијештена да ће предмет подносиатељице жалбе бити уврштен у Годишњи извјештај о резултатима рада Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине као примјер несарадње са институцијом Омбудсмена.
Ж-СА-02-702/16	П-104/17	ПРЕПОРУКУ „Кантонални центар за социјални рад“ Сарајево 1. Да у будућим случајевима поштује законом прописану процедуру за случајеве смјештања особа лишених пословне способности уз обавезу поштивања правомочних пресуда Уставног суда Босне и Херцеговине и Европског суда за људска права; 2. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке; Рок за реализацију препоруке: тридесет дана од дана пријема препоруке	12 - Особе са инвалидитетом	Није реализована	ДА	Сходно наведеном Омбудсмени Босне и Херцеговине констатују да Препорука Омбудсмена Босне и Херцеговине, број: П-104/17 није реализована. Достављен одговор од 13.07.2017. године.
Нема одговора						
Ж-СА-02-946/14	П-73/17	ПРЕПОРУКУ Служби за комуналне послове, изградњу и послове МЗ, Града Тузле 1. да се одмах по пријему препоруке успостави сарадња са институцијом Омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и достави изјашњење у вези са актом институције Омбудсмена од 26.10.2016. године и актом од дана 29.11.2016. године; Рок за реализацију препоруке: одмах.	12 - Особе са инвалидитетом	Нема одговора	НЕ	Омбудсмени Босне и Херцеговине нису запримили изјашњење Службе за комуналне послове, изградњу и послове МЗ, Града Тузле, те су актом од дана 23.05.2017. године, у складу са својим овлашћењима, обавијестили Градско вијеће Града Тузле, као непосредно виши орган, о непоступању Службе за комуналне послове, изградњу и послове МЗ, Града Тузле, по Препоруци Омбудсмена Босне и Херцеговине, број: 74/17. Истим актом Градско вијеће Града Тузле обавијештено је да ће предмет жалитељице бити уврштен у Годишњи извјештај о резултатима рада Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине као примјер несарадње са институцијом Омбудсмена.
Ж-СА-02-21/17	П-123/17	ПРЕПОРУКУ Директору Фонда здравственог осигурања Републике Српске 1. Да се у што краћем временском периоду приступи измјенама Плана набавки за 2017. годину, а у који ће бити уврштена набавка тракица за мјерење шећера и ланцета; 2. Да при набавци тракица за мјерење шећера и ланцета поступа у најбољем интересу обољелих; 3. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке. Рок за реализацију препоруке: тридесет дана од дана пријема препоруке	12 - Особе са инвалидитетом	Нема одговора	НЕ	
УКУПНО	-	12 - Особе са инвалидитетом				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
13	14	3	0	3	5	2
ПОВРЕДА ПРАВА :	13 - Права дјетета					
Реализована						
Ж-БЛ-01-767/16	П-111/17	Дјечијем вртићу “Спортић”, Управном вијећу, Заводу за школство Мостар и Просвјетној инспекцији Министарства просвјете, знаности, културе и спорта Херцеговачко-неретванског Кантона ПРЕПОРУКУ 1. Да одмах по пријему ове препоруке подуму неопходне мјере ради заштите интереса малолетног дјетета, односно да се именованом омогући предшколско образовање и васпитање а у сарадњи са родитељима 2. Да у року од 60 дана изјави Омбудсману о	13 - Права дјетета	Реализована	ДА	Дјечији вртић “Спортић” је дана 19.06.2017.године доставио одговор у којем се наводи да “по примитку ваше препоруке, одустали смо од отказа уговора, те смо о истом изјавили мајку малолетног. Малолетни може наставити боравити у Дјечијем вртићу СПОРТИЋ”. Подносилац жалбе је дана 30.06.2017. године доставио акт институцији у којем се наводи да је “Дјечији вртић Спортић једноставно игнорисао препоруку Омбудсмана везано за сарадњу с оба родитеља т.ј. подумио је

		начину реализације ове препоруке				радње супротно препоруци Омбудсмана поново кршећи моја очинска права... Даљњим радњама попут слања писма само једном родитељу унаточ препоруци Омбудсмана који захтјевају сурадњу с оба родитеља, дјечји вртић Спортић и Д Г онемогућавају оца дјетета у доношењу било каквих одлука и судјеловања у образовању и одгоју млт. на што има свако законско и морално право и дужност”. Имајући у виду одговор наведеног вртића из којег произлази да је поступљено по препоруци Институције у дијелу омогућавања предшколског образовања и васпитања мљт., Омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине су одлучили, да у смислу члана 35. Правила за функционисање Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине (“Службени гласник Босне и Херцеговине“, број: 104/11) затворе предмет који се води по жалби ШТ а подносилац жалбе се може поново обратити Институцији уколико се појаве нове чињенице или околности у његовом предмету. Такође, из достављене жалбе произлази да је у току бракоразводна парница пред Опћинским грађанским судом у Загребу као и да је о цијелом случају упознат Центар за социјалну скрб Нови Загреб као надлежни органи у конкретном предмету. Институција је копију жалбе и достављене документације прослиједила Правобранитељци за дјецу Републике Хрватске на надлежно поступање.
Ж-СА-01-349/17	П-198/17	ПРЕПОРУКУ 1. да Ј.У. Гимназија Обала у школској 2017/2018. години подуму мјере и активности у циљу превенирања насиља између именованих ученика, 2. да благовремено обавијести институцију Омбудсмана БиХ о подузетим мјерама и радњама, као и о резултатима истих.	13 - Права дјетета	Реализирана	ДА	Дана 29.12.2017. године запримљено је изјашњење ЈУ Гимназија Обала број: 01-4866/17 од 27.12.2017. године у којем се наводи сљедеће: “Након процеса индивидуалног педагошко – психолошког савјетовања свих актера у сукобу, уз сагласност обје стране, проведен је поступак медијације. Резултат наведених процеса је помирење и веома коректан однос . И даље иду у исто одјељење, а на своје и наше задовољство, веома добро функционишу у разредном колективу. Напомињемо да смо упознати са релевантним законодавством, као и да смо похађали мноштво едукација из ове области, те смо спремни носити се и успјешно рјешавати овакве ситуације. Поносни смо што се наша школа може свртати у школе са веома мало насиља.” Претходно наведено изјашњење достављено је подносиоцу жалбе дана 08.01.2018. године. Цијенећи претходно наведено, предмет се пред институцијом Омбудсмана овим актом затвара.
Ж-СА-01-341/17	П-223/17	ПРЕПОРУКУ Министарству унутрашњих послова Кантона Сарајево и Тужилаштву Кантона Сарајево 1. Да предузму све потребне мјере у циљу утврђивања да ли је до кршења права малољетних дошло због непостојања проведених подзаконских аката, или је то узрок њихово кршење од стране поступајућих овлашћених лица; 2. Да Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево, имајући у виду одредбе члана 3 УН Конвенције о правима дјетета, члана 363 Закона о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине, чланова 76 и 187 Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине, у конкретном случају поново преиспита одговорност свих поступајућих полицијских службеника; 3. Да Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево редовно образује и проводи обуку полицијских службеника како би се осигурало да су сви у потпуности обавјештени о међународним стандардима и законским инструментима за заштиту људских права и основних слобода који се примјењују у правном систему	13 - Права дјетета	Реализирана	ДА	Одговор од 26.10.2017. године и 27.11.2017. године.

		Босне и Херцеговине. 4. Омбудсмени очекују да буду обавијештени о подузетим мјерама и начину поступања по препоруци.				
Ж-МО-01-139/17	П-314/17	Министарству образовања, знаности, културе и шпорта Жупаније Западнохерцеговачке да размотре тумачење Жупанијског суда у Широком Бријегу и на тај начин приступе изради јасније одредбе чланка 6 Правилника о начину праћења и оцјењивања ученика у основној и средњој школи Жупаније Западнохерцеговачке и обавијесте институцију Омбудсмана за људска рава Босне и Херцеговине о извршењу Препоруке у року од три мјесеца.	13 - Права дјетета	Реализирана	ДА	Запримљен одговор од 16.01.2018. године.
Дјелимично реализирана						
Ж-БЛ-01-545/16	П-1/17	П Р Е П О Р У К У - Да у што краћем року размотре могућност измене свог рјешења број 03/3/544.4-3/07 од 20.03.2008. године, по службеној дужности; - Да у што краћем року размотре могућност изрицања мјере појачаног надзора над вршењем родитељског права и дужности мајци дјетета, као и све друге правне могућности и у оквиру својих надлежности и овлашћења како би се допринијело остваривању најбољег интереса дјетета, а што свакако подразумјева и успостављање комуникације и контаката између оца и дјетета; - Позива се Центар за социјални рад Србац, да у року од 30 дана од дана пријема ове Препоруке обавијесте Омбудсмана о исходима/результатима својих поступака и подузетих мјера, писменим путем на адресу Академика Јована Сурутке број 13, Бањалука; Примјерак Препоруке ће се упутити на знање и информацију подносиоцу жалбе и општини Србац.	13 - Права дјетета	Дјелимично реализирана	ДА	Уважавајући истакнуте наводе Центра, након издавања Препоруке, и протек времена, Омбудсмени су актима од позвали дана 25.05.2017. године и 24.08.2017. године, позвали Центар да Институцију омбудсмана одмах обавијесте о новим одлукама у конкретном случају. Међутим, до дана израде ове обавијести, Центар није поступио по захтјеву Омбудсмана. Дакле, Омбудсмени у конкретном случају констатују несарадњу Центра за социјални рад Србац са Омбудсменима и непоступање по Препоруци Омбудсмана, о чему обавијештавају непосредно виши орган (Министарство здравља и социјалне заштите Републике Српске), као и оснивача Центра, општину Србац. Омбудсмени су, између осталог, током цијелог поступка инсистирали на одлучивању по захтјевима странака, уважавајући одредбе Закона о општем управном поступку Републике Српске, те на образложењу свих одлука или поступака Центра, без намјере да се евентуално сугерише или укаже на сам исход поступка и садржај одлуке. Међутим, Центар крши и одредбе Закона о општем управном поступку Републике Српске.
Остварена сарадња						
Ж-СА-01-327/17	П-97/17	П Р Е П О Р У К У - да Служба социјалне заштите општине Нови Град одмах позове мајку и оца млдб. дјетета и провјери наводе мајке; - да уколико се наводи из жалбе покажу истинити укаже мајци и оцу на законску обавезу омогућавања несметаног путовања на начин који подразумијева заштиту најбољег интереса млдб. дјете; - посебно да се оцу, без обзира на његову претпостављену одговорност и савјесност, скрене позорност да би свако његово понашање у смислу онемогућавања несметаног путовања млдб. дјети представљало повреду права дјете; - да се о подузетом у року од 8 дана обавијести институција Омбудсмана БиХ.	13 - Права дјетета	Остварена сарадња	ДА	Дана 19.05.2017. године запримљен је одговор на Препоруку П-97/17, упућен од стране Службе социјалне заштите општине Нови Град, број: 35/ИВ-14-052-837/17 од 15.05.2017. године у којем је наведено да је дана 14.04.2017. године обављен разговор са родитељима. Отац оспорава да млдб. дјеца путују са мајком у САД због безбједносне ситуацију у свијету. Исти је изричит у својој одлуци, тврдећи да она није производ ината и револта. Надаље, именовани не оспорава да млдб. дјеца путују било гдје друго осим у САД. Од стране стручних лица оцу је сугерисано да није у интересу млдб. дјете да им се ускраћују путовања и слобода кретања, а чега је исти свјестан, али сматра да није у интересу млдб. дјете да тренутно путују у САД због претходно наведених разлога. Дана 19.05.2017. године, подносиоци жалбе достављено је претходно наведени одговор ради информације.
Ж-СА-01-1240/16	П-292/17	П Р Е П О Р У К У Министарству просвјете и културе Републике Српске, ЈУ СШЦ "Рудо" Рудо и ЈУ Центар за социјални рад Рудо - да у међусобној сарадњи, у оквиру властитих надлежности, у року од 15 дана подзму законом прописане мјере у циљу наставка школовања у његовом најбољем интересу и у складу са његовим посебним потребама;	13 - Права дјетета	Остварена сарадња	ДА	Запримљени одговори од 04.12., 21.12. и 22.12.2017 године. Поступак у току.
Није реализирана						

Ж-БР-01-208/16	П-68/17	Влада Брчко дистрикта БиХ Одјел за образовање Трећој основној школи Брчко Дистрикта 1. да у сарадњи са Владом Брчко дистрикта БиХ, Одјелом за здравство и остале услуге Одјелом за образовање у року од 15 дана подуму законом прописане мјере у циљу наставка школовања АМ у његовом најбољем интересу и у складу са његовим посебним потребама, уважавајући мишљење Педагошке институције, родитеља као законских старатеља те налазе из ове Препоруке; 2. да у року од 30 дана доставе повратну информацију институцији Омбудсмана за људска права БиХ о provedби дате Препоруке.	13 - Права дјетета	Није реализована	ДА	Запримљен одговор од 03.04.2017. године и 18.07.2017. године.
Нема одговора						
Ж-БЛ-01-104/17	П-207/17	Препоручују Етичком комитету Универзитета у Бихаћу - Да одмах по пријему ове Препоруке успоставе сарадњу са Институцијом омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине, на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и доставе тражено изјашњење, писменим путем на адресу Академика Јована Сурутке број 13, Бањалуке;	13 - Права дјетета	Нема одговора	НЕ	Одговор Универзитета у Бихаћу од 23.01.2018. године.
Ж-СА-01-793/16	П-233/17	П Р Е П О Р У К У 1. да КЈКП „Рад“ д.о.о. Сарајево приликом подузимања мјера и активности у вези са уклањањем опасних паса луталица са улица Кантона Сарајево исте подузима у складу Законом о заштити и добробити животиња, подзаконским прописима донесеним од стране Владе Кантона Сарајево, те водећи рачуна о начину, мјесту и времену провођења истих.	13 - Права дјетета	Нема одговора	НЕ	Дана 28.08.2017. године институција Омбудсмана БиХ је КЈКП „Рад“ д.о.о. Сарајево издала Препоруку, број: П-233/17, којом је препоручено да КЈКП „Рад“ д.о.о. Сарајево приликом подузимања мјера и активности у вези са уклањањем опасних паса луталица са улица Кантона Сарајево исте подузима у складу Законом о заштити и добробити животиња, подзаконским прописима донесеним од стране Владе Кантона Сарајево, те водећи рачуна о начину, мјесту и времену провођења истих. Обзиром на наведено, односно чињеницу да је након разматрања чињеничних навода, институција Омбудсмана БиХ одговорној страни издала Препоруку, као и узимајући у обзир специфичност исте, односно немогућност праћења реализације издате препоруке, предмет се овом одлуком затвара.
Ж-БЛ-01-627/17	П-311/17	Имајући у виду све утврђене чињенице и релевантно законодавство, а првенствено како би се избјегло евентуално кршење или угрожавања права дјетета, Омбудсмани у складу са чланом 32. Закона о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине доносе слиједећу П Р Е П О Р У К У Препоручује се Министарству просвјете и културе Републике Српске и Основној школи „Бранко Ћопић“ Бањалука да подуму неопходне мјере како дјеца подносиоци жалбе не би носила било какве штетне посљедице у свом васпитно образовном процесу, у односу на другу дјецу и ученике, а све због чињенице што више не похађају вјеронауку; Позива се Министарство просвјете и културе Републике Српске да у року од 30 дана од дана пријема ове Препоруке, Омбудсмани обавијести о свим подузетим мјерама поводом Препоруке Омбудсмани. писменим путем на адресу Академика Јована Сурутке број 13, Бањалука, позивом на број предмета.	13 - Права дјетета	Нема одговора	ДА	Запримљен одговор Министарства просвјете и културе од 21.12.2017. године.
Ж-БЛ-01-443/17	П-326/17	П Р Е П О Р У К У Позива се Клуб за дјецу „Звјездица“ Бањалука да, уважавајући мишљење Омбудсмани у овој Препоруци, прошири уговорене осигуране ризике, уважавајући најбољи интерес дјетета. Такође, позива се Клуб за дјецу „Звјездица“ Бањалука да сарађује са Институцијом омбудсмани у конкретном предмету и достави одговор на Препоруку у року од 30 дана од дана пријема Препоруке, писменим путем на адресу Академика Јована Сурутке број 13,	13 - Права дјетета	Нема одговора	НЕ	

		Бањалука, позивом на број предмета. Примјерак Препоруке доставља се надлежном Министарству просвјете и културе Републике Српске, као и подносиоци жалбе.				
Ж-БЛ-01-724/17	П-327/17	ПРЕПОРУКУ Препоручује се Центру за социјални рад Бихаћ да размотри све правне могућности, у оквиру својих надлежности и овлашћења и у складу са Породичним законом Федерације Босне и Херцеговине, како би се допринијело остваривању најбољег интереса дјетета и заштити његових права, уважавајући изнесено мишљење Омбудсмена. Препоручује се Кантоналном тужилаштву Унско-санског кантона да у што краћем року оконча поступак по кривичној пријави подносиоца жалбе. Позивају се родитељи дјетета на сарадњу са надлежним Центром за социјални рад Бихаћ, те да размотре и уваже изнесено мишљење Омбудсмена. Позивају се надлежни органи да у року од 60 дана од дана пријема ове Препоруке обавијесте Омбудсмана о исходима/резултатима својих поступака и подузетих мјера, писменим путем на адресу Академика Јована Сурутке број 13, Бањалука.	13 - Права дјетета	Нема одговора	НЕ	Запримљен одговор Кантоналног тужилаштва Унско-санског кантона број: Т01 КТ 00 27749 17 од 16.01.2018. године.
УКУПНО	-	13 - Права дјетета				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
13	13	4	1	2	1	5
ПОВРЕДА ПРАВА :	14 - Екологија заштита околиша					
Остварена сарадња						
Ж-БЛ-04-702/17	П-319/17	ПРЕПОРУКУ 1. Граду Бихаћ, Министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства и Влади Унско-санског Кантона да одмах по пријему препоруке поступи у складу са чланом 38. став 2. Закона о сточарству и донесе Одлуку о држању стоке-пчела 2. Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства да одмах по пријему препоруке поступи у складу са чланом 37. Закона о сточарству и донесе подзаконски акта којим ће се дефинисати начин премјештања пчела, положај пчелињака у односу на земљиште, јавни пут..... 3. Кантоналној и Федералној инспекцији да изврши рјешење број: УП-1-17-24-08095/16 од 15.07.2016. године којим је наложено КМ да изврши измјештање пчела из насеља јер исте угрожавају сигурност људи у насељу	14 - Екологија заштита околиша	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор града Бихаћ од 10.01.2018. године.
УКУПНО	-	14 - Екологија заштита околиша				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
1	1	0	0	1	0	0
ПОВРЕДА ПРАВА :	15 - Имовинско правни					
Реализирана						
Ж-СА-05-867/15	П-18/17	ПРЕПОРУКУ 1. да одмах по пријему ове препоруке Министарство правде Федерације Босне и Херцеговине успостави сарадњу са Омбудсменима Босне и Херцеговине на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, како је то напријед наведено; 2. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмена Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове	15 - Имовинско правни	Реализирана	ДА	Дана 13.02.2017.године Омбудсмени Босне и Херцеговине запримили су одговор Министарства правде Федерације Босне и Херцеговине, који је дана 20.02.2017.године достављен подносиоци жалбе. С обзиром на садржај достављеног одговора Омбудсмени Босне и Херцеговине не налазе основа за даљи рад на предмету жалбе из разлога што је препорука Омбудсмена Босне и Херцеговине испоштована.

		препоруке.				
Ж-БЛ-05-496/16	П-56/17	ПРЕПОРУКУ Опћини Бужим 1. Да одмах по пријему ове препоруке предузму све мјере из своје надлежности како би се формирале службе за рушење и извршило рјешење Кантоналне управе за инспекцијске послове Бихаћ од 15.08.2016. године 2. Да у року од 60 дана обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке	15 - Имовинско правни	Реализирана	ДА	Опћина Бужим је дана 06.07.2017.године доставила одговор у којем се наводи да је „завршен поступак избора грађевинског и комуналног инспектора, те да је рјешењем постављен ЕИ за грађевинског и комуналног инспектора опћине Бужим дана 20.05.2017. године и именованом је достављен на надлежно поступање предмет РБ. „
Ж-БЛ-05-259/16	П-66/17	Подручној јединици Мркоњић Град, Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове дају следећу; П Р Е П О Р У К У • Да у што краћем року донесе одлуку у вези са захтјевом подносиоца жалбе. • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	15 - Имовинско правни	Реализирана	ДА	С тим у вези достављен је одговор на препоруку број: 31-474-1/07 од 18. 04. 2017. године у којем је између осталог наведено следеће; „ПМ и Д оба из Подрашнице затражили су изузеће службеног лица поднеском који је запримљен у овој ПЈ дана 31. 03. 2017. године. ПЈ Мркоњић Град је доставила допис Управи заједно са поднеском М и Д оба из Подрашнице. Управа је донијела закључак дана 13. 04. 2017. год. којим је усвојила захтјев за изузеће службеног лица МТдипл. правника а одређен је да проведе поступак и донесе рјешење ДЋдипл. правник запослен у ПЈ Шипово. Наведени закључак овој ПЈ достављен је путем факса дана 18. 04. 2017. године у 9 часова и 11 минута. Расправа заказана на лицу мјеста у Подрашници за дан 19. 04. 2017. године са почетком у 11 сати у предмету рјешавања узурпације коју су наводно извршили ПМ и Д неће се одржати због краткоће времена обзиром да ПЈ мора прослиједити предмет ДЋ дипл. правнику запосленом у ПЈ Шипово који ће проводити дањи поступак у овој правној ствари“.
Ж-СА-05-699/15	П-53/17	ПРЕПОРУКУ 1. да одмах по пријему ове препоруке Опћина Нови Град Сарајево успостави сарадњу са Омбудсменима Босне и Херцеговине на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, како је то напријед наведено; 2. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	15 - Имовинско правни	Реализирана	ДА	Имајући у виду одредбе Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, дана 08.08.2017. године Омбудсмени Босне и Херцеговине упутили су Опћинском вијећу Опћине Нови Град Сарајево „Обавијест непосредно вишем органу“ ради извршење препоруке Омбудсмена Босне и Херцеговине број: П-53/17, у предмету жалбе број: Ж-СА-05-699/15. Достављена је обавијест Опћинског вијећа опћине Нови Град Сарајево (акт број: 01-02-19207/17 од 17.10.2017. године) из које произилази да је препорука испоштована, а што је својим поднеском Омбудсменима Босне и Херцеговине од 27.10.2017. године потврдила и подносиатељца жалбе. С обзиром да је препорука Омбудсмена испоштована, предмет се затвара.
Ж-БЛ-05-289/17	П-134/17	Општини Теслић: ПРЕПОРУКУ 1. Да одмах по пријему ове препоруке предузму све мјере како би се успоставило несметано функционисање Општинске управе- Одјељења за инспекцијске послове са комуналном послоницом, Урбанистичко- Грађевинске инспекције 2. Да одмах по пријему препоруке предузме радње у циљу окончања поступка који се води под бројем 09-362-143/14 3. Да у року од 30 дана обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке	15 - Имовинско правни	Реализирана	ДА	Дана 09.08.2017. године запримљено је изјашњење Општине Теслић из којег произилази да су предузете мјере у циљу несметаног функционисања општинске управе, и радње у циљу рјешавања предмета подносиатељца жалбе.
Ж-БЛ-05-203/17	П-135/17	ПРЕПОРУКУ начелнику Одјељења за просторно уређење Града Бања Лука 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања успостави сарадњу са Омбудсманом за људска права Босне и Херцеговине на начин прописан чланом 23. и чланом 25. Закона о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине и достави тражено изјашњење 2. Да подносиоцу жалбе одговори по поднесеном захтјеву од дана 21.02.2017. године 3. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	15 - Имовинско правни	Реализирана	ДА	Како одговорна страна није доставила тражено изјашњење у року који јој је препоруком одређен, са издавањем препоруке упознат је непосредно виши орган у складу са овлашћењима из члана 32. став 2. Закона о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06). Актом број: 03-3601-47/2013, од дана 14.09.2017. године, одговорна страна доставила је тражено изјашњење из чије садржине произилази да је подносилац жалбе о поднесеном захтјеву обавијештен актом број: 03-3601-47/13.
Ж-БЛ-05-380/17	П-190/17	ПРЕПОРУКУ: Начелнику општине Модрича 1. да одмах по пријему ове препоруке одлучи по захтјеву Х Ш, 2. да у складу	15 - Имовинско правни	Реализирана	ДА	Дана, 11.09.2017.године, Начелник општине Модрича је обавијестио Институцију да је Општина Модрича поднијела

		са Законом о просторном уређењу ("Службени гласник Републике Српске" број 40/13) знаје могућност формирања приступног пута, 3. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмен Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке				захтјев Влади Републике Српске, којим тражи утврђивање општег интереса за потпуну експропријацију, ради формирања приступног пута на парцел означеној као к.ч.1227 к.о. У прилогу је достављена копија Приједлога број: 02-363-10/16 од 29.08.2017.године С обзиром да је Начелник општине Модрича уважио Препоруку омбудсмена, поднио Приједлог Влади Републике Српске захтјев за утврђивање општег интереса за потпуну експропријацију како би се приступило формирању приступног пута, то нема основа за вођење даљег поступка по жалби подносиоца.
Ж-МО-05-110/16	П-214/17	Препорука Федералном министарству енергије, рударства и индустрије у Мостару 1. Да одмах успостави сарадњу са институцијом Омбудсмена, на начин прописан Законом о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, те прослиједи тражени одговор и 2. Да најкасније у року од 30 (тридесет) дана, извести Подручни уред Мостар, о предузетим мјерама на реализацији ове Препоруке.	15 - Имовинско правни	Реализирана	ДА	На исту је у остављеном термину одговорио министар који је изјавио, да је министарство адекватно реагирало из оквира мандата, како би се коначно рјешило настали проблем.
Ж-БЛ-05-445/17	П-262/17	Руководиоцу Подручне јединице Бања Лука Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове издају П Р Е П О Р У К У • Да одмах по пријему ове препоруке успостави сарадњу са Омбудсменима, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено; • Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке.	15 - Имовинско правни	Реализирана	ДА	Након тога достављен је одговор број: 21.11/952.4-275/16 од 25. 10. 2017. године у којем је наведено „...желимо да Вас обавијестимо да је одлучено по захтјеву и да је донесено рјешење број: 21.11/952.4-275/16 од 25. 09. 2017. године којим је одбијен захтјев као неоснован.“
Ж-МО-05-35/17	П-279/17	ПРЕПОРУКУ Градоначелнику Града Мостара Да темељем установљених принципа у Закону о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, одмах успостави квалитетну сарадњу са институцијом Омбудсмана и да најкасније у року од 15 (петнаест) дана, прослиједи спорне информације на адресу Подручног уреда Мостар, ул.Кнеза Вишеслава бб 88000 Мостар. Из траженог извјештаја би требало да буду видљиви резултати ангажмана Града Мостара, на успјешном превазилажењу актуалне спорне проблематике из жалбе госп. Н и СМ.	15 - Имовинско правни	Реализирана	ДА	На исту је у остављеном термину достављен одговор из Тајништва градоначелника. Из тог одговора произилази, да је Град адекватно реагирао из оквира мандата и поступао у складу са законом.
Ж-МО-05-44/17	П-280/17	ПРЕПОРУКУ Градоначелнику Града Мостара Да темељем установљених принципа у Закону о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, одмах успостави квалитетну сарадњу са институцијом Омбудсмана и да најкасније у року од 15 (петнаест) дана, прослиједи спорне информације на адресу Подручног уреда Мостар, ул.Кнеза Вишеслава бб 88000 Мостар. Из траженог извјештаја би требало да буду видљиви резултати ангажмана Града Мостара, на успјешном превазилажењу актуалне спорне проблематике из жалбе г.ђе АД.	15 - Имовинско правни	Реализирана	ДА	На исту је у остављеном термину достављен одговор из Тајништва градоначелника. Из тог одговора произилази, да је Град адекватно реагирао из оквира мандата и поступао у складу са законом.
Дјелимично реализирана						
Ж-БЛ-05-301/17	П-325/17	П Р Е П О Р У К У Позива се надлежно Министарство да размотри сваку законску могућност да се након обраде захтјева за текућу 2017. годину, подносиоцима жалбе обезбједи потпуна или дјелимична накнада штете или да им се обезбједи друга адекватна новчана помоћ, посебно у случају вишка средстава, односно уколико буде мање захтјева за накнаду претпљене штете у односу на претходне године. Позива се надлежно Министарство да Омбудсмене обавијести о реализацији ове Препоруке у року од 20 дана од дана окончања обраде за примљених захтјева за текућу 2017.	15 - Имовинско правни	Дјелимично реализирана	ДА	Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске се актом број 12.05-335-1923/17 од 25.12.2017. године, изјашњава поводом Препоруке Омбудсмена број П-325/17 од 18.12.2017. године. Како наводе, остају при раније истакнутим наводима у овом поступку, те указују да нису у могућности поступити у складу са Препоруком Омбудсмена, али да, уколико се у наредном периоду створи нека прилика и обезбједила додатна средства, узели би у разматрање истакнута 2 (два) предмета. Имајући у виду, Омбудсмени предмете затварају, те констатују да је надлежно

		годину, писменим путем на адресу Академика Јована Сурутке број 13, Бањалука, позивом на бројеве предмета.				Министарство дјелимично поступило по Препоруци.
Остварена сарадња						
Ж-БЛ-05-613/16	П-110/17	Служби за имовинско-правне послове, геодетске послове и катастар некретнина, Општине Центар дају сљедећу: П Р Е П О Р У К У • Да у што краћем року поступи по рјешењу Федералне управе за геодетске и имовинско-правне послове број: 05-31-3-2445/16 од 08.03.2017. године и донесе закониту и правилну одлуку о поновном поступку. • Да у року од 30 дана, у складу са чланом 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину реализације ове препоруке.	15 - Имовинско правни	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор Општине од 20.07.2017. године.
Ж-СА-05-462/17	П-266/17	ПРЕПОРУКА Општинско вијеће Вогошћа и Општина Вогошћа размотре провођење Одлуке о утврђивању јавног интереса ради приступања непотпуној експропријацији под бројем: 01-02-2504/14 од дана 30.12.2014. године и Одлуке о допуни одлуке о утврђивању јавног интереса ради приступања непотпуној експропријацији под бројем: 01-02-370715 од дана 26.02.2015. године, у смислу дужине трајања истих као и поступка накнаде за лица чија је имовина обухваћена истима.	15 - Имовинско правни	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор од 18.12.2017. године.
Није реализована						
Ж-БЛ-05-464/17	П-203/17	ПРЕПОРУКУ начелнику Службе за просторно уређење, имовинско-правне послове и геодетске послове Града Бихаћа 1. Да по пријему ове препоруке одмах и без одлагања, донесе одговарајући управни акт на начин и у року прописаним чланом 57. Закона о управним споровима 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема препоруке, обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији.	15 - Имовинско правни	Није реализована	ДА	Актом број: 04/1-31-7-1398/06, од дана 30.11.2017. године, одговорна страна доставила је одговор по издатој препоруци у коме се између осталог наводи које активности су предузимане у циљу окончавања поступка. Међутим, из одговора видљиво је да поменути поступак до данас није окончао одговарајућом одлуком и уроку који је прописан чланом 57. Закона о управним споровима. Полазећи од наведеног предмет по жалби се затвара у складу са чланом 35. став 1. тачка 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 104/11), а издата препорука сматра се неиспоштованом и као таква биће уврштена у Годишњи извјештај о активностима омбудсмана Босне и Херцеговине за 2017. годину.
Ж-БЛ-05-394/16	П-259/17	Одјељењу за инспекцијске послове, Урбанистичко-грађевинске инспекције, општине Вишеград, дају сљедећу, П Р Е П О Р У К У • Да предузме све потребне мјере и радње како би у што краћем року било извршено рјешење овог органа број: 07-362-3/16 од 11. 04. 2016. године којим је наређено власнику и инвеститору БМ да у остављеном року сруши бесправно изведене радове. • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијесте Омбудсмене Босне и Херцеговине о реализацији ове препоруке.	15 - Имовинско правни	Није реализована	ДА	Достављен је одговор Одјељења за инспекцијске послове општине Вишеград број: 07-362-3/16 од 07. 11. 2017. године у којем је између осталог наведено сљедеће „...Одјељење је донијело рјешење бр: 05-361-184/16 дана 26. 05. 2017. године којим се одбија захтјев БМ из Вишеграда за легализацију терасе. БМ је уложила жалбу бр:05-361-184/16 дана 09. 06. 2017. године, која је прослијеђена другостепеном органу на надлежно рјешавање и до данас није ријешено. Уколико се поступак легализације правоснажно заврши одбијањем или одбацивањем захтјева, урбанистичко-грађевински инспектор ће наставити извршење рјешења о уклањању бесправно изведених радова на објекту, сходно члану 168. став 3. Закона о уређењу простора и грађењу.“ Узимајући у обзир чињеницу да инспекцијски орган одбија да изврши рјешење правдајући своје поступањем чињеницом да чека одлуку другостепеног органа а да је надлежно Министарство и у свом одговору потврдило да првостепени орган може да приступи извршењу рјешења број: 07-362-3/16 од 11.04.2016. године, с обзиром да је исто извршено, без обзира што другостепени орган није донио одлуку по жалби Омбудсмени Босне и Херцеговине закључују да препоручено није испоштовано.

Нема одговора						
Ж-МО-05-163/16	П-116/17	ПРЕПОРУКУ Опћини Чапљина и Опћинском вијећу Чапљина да хитно донесу одговарајућу одлуку којим би се прецизирао начин рјешавања стамбеног питања подносиоцима жалбе али и осталим грађанима на подручју Опћине Чапљина којима су станови уништени услјед ратних дјеловања и исти нису годинама ријешили.	15 - Имовинско правни	Нема одговора	НЕ	Препорука Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине није испоштована те су Омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине Опћинском вијећу Чапљина и Опћини Чапљина упутили ургенцију поводом упућене препоруке дана 31. коловоза 2018. године, на који до данас нису добили одговор. Предмет ће бити уврштен у Годишње извјешће институције Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине за 2016. годину.
Ж-БР-05-228/16	П-182/17	Град Тузла Служба за комуналне послове, изградњу и послове мјесних заједница 1. Да одмах, по пријему ове препоруке, успостави сурадњу са Омбудсменом за људска права Босне и Херцеговине, на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, поступи по актима од 24.10.2016.године, 26.12.2016. године, 17.02.2017. године и 31.05.2017.године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	15 - Имовинско правни	Нема одговора	НЕ	
Ж-БЛ-05-686/17	П-261/17	Федералној управи за геодетске и имовинско-правне послове Сарајево дају сљедећу: П Р Е П О Р У К У • Да другостепени орган у што краћем року сам ријешити предметну управну ствар. • Да у року од 30 дана, у складу са чланом 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину реализације ове препоруке	15 - Имовинско правни	Нема одговора	НЕ	
Ж-БР-05-118/17	П-305/17	ОПЋИНИ ЖИВИНИЦЕ - да без одлагања, у складу са позитивним законским прописима, осигура и подузме ефективне мјере на рјешавању проблема г. ХМ из Зеленике, опћина Живинице; -да у року од тридесет (30) дана од дана пријема препоруке обавијестите Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине о реализацији ове Препоруке.	15 - Имовинско правни	Нема одговора	НЕ	
Ж-МО-05-104/16	П-336/17	ПРЕПОРУКУ Опћини Томислвград да хитно, а најкасније у року од десет (10) дана од дана пријема препоруке успостави сурадњу са институцијом Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине и осигура поштовање обитељског и приватног живота подносиоцу жалбе и донесе Рјешење на основу записника из 2009. године.	15 - Имовинско правни	Нема одговора	НЕ	
УКУПНО	-	15 - Имовинско правни				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
21	21	11	1	2	2	5
ПОВРЕДА ПРАВА :	16 - Насиље					
Дјелимично реализована						
Ж-СА-06-159/16	П-237/17	П Р Е П О Р У К Е Федералном министарству рада и социјалне политике Федералном министарству правде 1. Да до доношења измјена Закона о заштити од насиља у породици у ФБиХ досљедно примјењује тренутна законска рјешења, односно поштује одредбе Закона о заштити од насиља у породици у ФБиХ; 2. Да размотри као могућност рјешење по којем би се сигурне куће оснивале и функционисале по Закону о установама, али и Закону о удружењима и фондацијама БиХ и ФБиХ, чиме би се омогућио несметан наставак рада постојећих сигурних кућа и оснивање нових, у	16 - Насиље	Дјелимично реализована	ДА	Поводом препоруке П-237/17, од 27.09.2017. године, институција Омбудсмана је запримила одговор Федералног министарства правде број 02-49-1017-1/16, од 17.10.2017. године у којем се наводи сљедеће: "Нашим актом број: 02-49-1017/16 од 04.10.2016. године, доставили смо детаљно изјашњење о процедури доношења Закона о измјенама и допунама закона о заштити од насиља у породици. Такођер смо указали на све разлоге због којих је покренута наведена процедура, као и кораке који су претходили самој изради предцрта наведеног закона, те указали на потешкоће у

		<p>складу са потребама, а све у циљу најбољег интереса жртава насиља у породици; 3. Да се у даљем процесу измјена Закона о заштити од насиља у породици Федерације Босне и Херцеговине консултују са Гендер центром ФБиХ; 4. Да подузме мјере у циљу пружања јединствене заштите жртава насиља у породици, односно у циљу дефинисања жртава насиља као категорије корисника социјалне заштите у Закону о основама социјалне заштите, заштите цивилних жртава рата и заштите породице са дјецом у Федерацији Босне и Херцеговине, те кантоналним законима у области социјалне (тамо гдје то још није случај); 5. Да у року од 30 дана од дана пријема ове Препоруке обавијесте Омбудсмене за људска права Босне и Херцеговине о предузетим мјерама у циљу реализације исте.</p>			<p>provedbi важећег законског текста. Посебно смо истакнули да је од стране оба дома Парламента Федерације БиХ наложено предлагачу закона, да исти достави кантоналним скупштинама на давање мишљења, обзиром да се ради о законском тексту из подијељење уставне надлежности између кантона и Федерације БиХ. Дакле, мишљења свих десет кантонаиних скупштина су за обрађивача неопходна. Одмах смо приступили прибављању наведених мишљења од стране надлежних кантоналних скупштина, али и након низа ургенција, мишљења од стране одређених скупштина нису достављена, односно у два случаја ради се опрослијеђивању мишљења кантоналних Влада или ресорних министарства за питања из области социјалне политике. Такођер смо писменим путем обавијестили надлежне кантоналне скупштине да закључци оба дома Парламента Федерације БиХ обавезују на достављање мишљења скупштина кантона, као законодавних органа, а не од одређених извршних тијела. Тренутно још увијек нисмо добили мишљење од Скупштине Босанско-подрињског кантона и Кантона Сарајево уз напомену да је од стране Министарства финансија Кантона Сарајево достављен акт којим смо обавијештени да Кантон Сарајево нема dostatna средства за наведену намјену. Дакле, окончање процедуре на изради приједлога закона никако не може бити извршено прије него што се испоштује налог из поменутих закључака оба дома Парламента Федерације БиХ. Такођер вас желимо информисати да је важећи текст закона припремљен од стране Гендер центра Владе Федерације БиХ, те да Гендер центар не може бити искључен из активности које се односе на припремање приједлога Закона о измјенама и допунама Закона о заштити од насиља у породици, посебно због чињенице што релевантне измјене и допуне предметног закона не спадају у сферу законских надлежности овог министарства и третирају питања из области којом се бави Гендер центар Владе Федерације БиХ и Федерално министарство рада и социјалне политике, па би активности око израде Приједлога закона морале бити активно подузете од стране истих. И у коначници, сви приједлози који се односе на оснивање и финансирање сигурних кућа свако ће бити узети у разматрање, посебно због чињенице да је у већини мишљења кантоналних скупштина која су пристигла у ово министарство, проблематизиран начин финансирања са аспекта износа који се мора обезбиједити из буџета кантона, односно проблематизује се важећи члан закона, јер је истакнуто да средстава за ту намјену у кантоналним буџетима недостаје. Дакле, у већини случајева није се проблематизовао "правни облик" сигурне куће, него извор средстава за ту намјену и примјена важећег става 2. члана 35. Закона који регулира обавезу и питање финансирања привременог збрињавања жртве насиља у сигурној кући, на основу којег је за сваку наредну буџетску годину неопходно планирати и осигурати средства како у Буџету Федерације БиХ (70%), тако и у буџетима кантона (30%), а све на основу утврђене цијене смјештаја. Наиме, цитирано законско рјешење није третирано преднацртом закона, а обимно је проблематизирано од стране кантоналних скупштина, због чега су између осталог и неопходна мишљења свих кантонаиних скупштина." Претходно наведени одговор је актом од 14.11.2017. године прослијеђен на увид подносиоцима жалбе.</p>
--	--	--	--	--	---

УКУПНО	-	16 - Насилје				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
1	1	0	1	0	0	0
ПОВРЕДА ПРАВА :	17 - Јавне исправе					
Нема одговора						
Ж-БЛ-05-144/17	П-87/17	Граду Бихаћ, Служби за опћу управу и мјесну самоуправу дају ПРЕПОРУКУ 1. Да предузме све потребне мјере и радње како би се у будућим сличним примјерима поступало у складу са изнесеним мишљењем у овој Препоруци а све у најбољем интересу странака, „првенствено у циљу што бржег рјешавања основних статусних питања наших грађана“- како је наведено у одговору Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине	17 - Јавне исправе	Нема одговора	НЕ	Како је предузето све из надлежности институције, Омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине су одлучили, да у смислу члана 35. Правила за функционисање Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине (“Службени гласник Босне и Херцеговине“, број: 104/11) затворе предмет који се води по жалби а подносилац жалбе се може поново обратити Институцији уколико се појаве нове чињенице или околности у његовом предмету.
Ж-БЛ-05-196/17	П-139/17	ПРЕПОРУКУ предсједнику Адвокатске – Одвјетничке коморе Федерације Босне и Херцеговине 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања, успостави сарадњу са Омбудсманом за људска права Босне и Херцеговине, те у складу са чланом 23. и чланом 25. Закона о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, Омбудману Босне и Херцеговине достави тражено изјашњење Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема препоруке, обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	17 - Јавне исправе	Нема одговора	НЕ	Одговорна страна није доставила тражено изјашњење у року који јој је одређен препоруком. Полазећи од овлашћења Омбудсмана Босне и Херцеговине, предмет по жалби се затвара у складу са чланом 35. став 1. тачка 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине (“Службени гласник Босне и Херцеговине“ број 104/11). Издата препорука сматра се неиспоштованом и као таква биће уврштена у Годишњи извјештај о активностима Омбудсмана Босне и Херцеговине у 2017. години.
УКУПНО	-	17 - Јавне исправе				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
2	2	0	0	0	0	2
ПОВРЕДА ПРАВА :	18 - Мањине					
УКУПНО	-	18 - Мањине				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
0	0	0	0	0	0	0
ПОВРЕДА ПРАВА :	19 - Управа					
Реализирана						
Ж-БЛ-05-759/16	П-31/17	ПРЕПОРУКУ главном федералном управном инспектору 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања, успостави сарадњу са Омбудсманом за људска права Босне и Херцеговине, те у складу са чланом 23. и чланом 25. Закона о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, Омбудману Босне и Херцеговине достави тражено изјашњење 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема препоруке, обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији.	19 - Управа	Реализирана	ДА	Дана 30.03.2017. године, одговорна страна доставила је одговор на издату препоруку у којој наводи предузете активности по поднесеним представкама подносиоца жалбе. На основу наведеног, предмет по жалби се затвара у складу са чланом 35. став 1. тачка 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине (“Службени гласник Босне и Херцеговине“ број 104/11), а издата препорука сматра се испоштованом.
Ж-БЛ-05-502/16	П-67/17	Министарству финансија Републике Српске издају П Р Е П О Р У К У • Да одмах по пријему ове препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена, на начин прописан	19 - Управа	Реализирана	ДА	Након препоруке достављен је одговор број: 06.09/017-3816/16 од 20. 07. 2017. године у којем је наведено сљедеће; „Овим путем, а на Ваш захтјев, достављамо Вас доказ да је

		Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено; • Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке.				Министарство финансија-Ресор за трезор, дана 07. 07. 2017. године извршило исплату по судском извршном рјешењу број: 71-0-И-227331-15 И у коме је тражилац извршења СД из Лакташа. Исплата у укупном износу од 6.010,81 КМ је извршена на жиро-рачун СД из Лакташа. У прилогу Вам достављамо доказ о извршеном плаћању..“
Ж-СА-05-977/16	П-71/17	ПРЕПОРУКУ Служби за просторно уређење, грађење и стамбене послове општине Сански Мост 1. Да у што краћем року од дана пријема препоруке поступи у складу са путама из Пресуде Кантоналног суда у Бихаћу број: 01 0 У 010596 15 У од 12.01.2017. године и донесе одлуку у поновном поступку у предмету који се у општини Сански Мост води под бројем: УП-1-03-23-3-1521/15; 2. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације	19 - Управа	Реализирана	ДА	Министарство за грађење, просторно уређење и заштиту околиша Унско-санског кантона је, поступајући по препоруци Омбудсмена Босне и Херцеговине број: П-71/17 од 24.03.2017. године, у поновном поступку донијело је Рјешење број: 11/2-23-43-УП-2/17 од 27.03.2017. године којим је жалбу ШЕ и ША одбацио као изјављену од неовлашћених особа, након чега је Кантоналном суду у Бихаћу поднесена тужба против поменутог закључка. Омбудсмани Босне и Херцеговине су дана 29.08.2017. године Кантоналном суду у Бихаћу издали препоруку број: П-192/17 да приоритетно узме у рад предмет број: 01 0 У 012750 17 У. Након упућивања ургенције од дана 27.11.2017. године, Кантонални суд у Бихаћу је актом број: 001-0-Су-17-000777 од 07.12.2017. године обавијестио институцију Омбудсмена да је у предметном поступку донесена пресуда број: 01 0 У 012750 17 У од 05.12.2017. године. Омбудсмани Босне и Херцеговине констатују да је препорука број: П-192/17 од 29.08.2017. године у цјелости реализована
Ж-ЛИ-05-52/17	П-75/17	ПРЕПОРУКУ Министру Министарства знаности, просвјете, културе и шпорта Кантона 10 1. Да по захтјеву подносиоца жалбе од 24.01.2017. године, одлучи доношењем рјешења најкасније у року од 15 дана од запримања Препоруке. 2. Да институцију Омбудсмана обавијести о реализацији Препоруке, у року од 15 дана.	19 - Управа	Реализирана	ДА	Поднеском од 15.05.2017. године, Министарство обавјештава Омбудсмана да је поступило по издатој препоруци „те је именованоме издало Рјешење број 06-01-34-2262/16 од 10.05.2017. године“. Поднеском од 18.05.2017. године, Омбудсмани су обавијестили подносиоца жалбе о наведеном изјашњењу..
Ж-БЛ-05-54/17	П-82/17	ПРЕПОРУКУ Министарству за избјеглице и расељена лица Републике Српске руководиоцу Одјека Добој 1. Да по пријему ове препоруке, без одлагања, из оквира својих надлежности успостави сарадњу са Омбудсманом за људска права Босне и Херцеговине и достави тражено изјашњење 2. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	19 - Управа	Реализирана	ДА	Како у року одређеном у препоруци тражено изјашњење није достављено, омбудсмани су у складу са овлашћењима из члана 32. став 2. Закона о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06), о тој чињеници обавијестили надлежног министра. Даном 07.07.2017. године, одговорна страна доставила је тражено изјашњење у коме се наводи да подносиоци жалбе није престало право на коришћење алтернативног смјештаја, него јој је обезбијеђен други алтернативни смјештај, имајући у виду да се стан који је првобитно користила налази у поступку враћања ранијем носиоцу располагања. О овој оолности подносиоца жалбе, како је горе наведено, обавијестила је омбудсман Босне и Херцеговине.
Ж-БЛ-05-728/14	П-83/17	Општини Прњавор, Одјељењу за просторно уређење дају ПРЕПОРУКУ 1. Да одмах по пријему ове препоруке предузме све потребне мјере и радње како би се окончао поступак легализације и донијела одлука 2. Да у року од 20 дана обавијести омбудсмене о начину реализације наведене препоруке	19 - Управа	Реализирана	ДА	Дана, 15.05.2017. године, Одјељење за просторно уређење општине Прњавор је доставило одговор Институцији у којем се наводи да је Закључком од 03.05.2017. године одбачен захтјев СМ за издавање локацијских услова за легализацију привременог објекта-металне надстрешнице од 25.09.2013. године. Наведени закључак је достављен урбанистичко-грађевинском инспектору општине Прњавор.
Ж-ЛИ-05-94/17	П-107/17	ПРЕПОРУКУ Министру Министарства знаности, просвјете, културе и шпорта Кантона 10 1. да одмах подузме адекватне мјере и радње ради успоставе сарадње са институцијом Омбудсмана на начин прописан Законом о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, а како је то напријед наведено; 2. да најкасније у року од 15 дана, достави тражено изјашњење.	19 - Управа	Реализирана	ДА	Након издавања Препоруке овлашћени дјеланик Министарства је поднеском од 23.05.2017. године, обавијестио Омбудсмана да је „темељем писменог налога министра, којим је покренут инспекцијски надзор број 06-01-34-2262/16 од 14.11.2016. године, извршио сам инспекцијски надзор у Основној гласној школи „Томиславград“, ОШ „Иван Горан Ковачић“ Ливно, ОШ „Гламоч“ Гламоч СШ „Тин Ујевич“ Гламоч, СШ „Купрес“ Купрес, Основној гласној школи „Ф.С.Вилхар“ Ливно и

						Гимназији Ливно. Помоћник министра за просвјету и знаност је обавио инспекцијски надзор у свим образовним установама по захтјеву господина те о истоме доставио записник у ресорно министарство. Темељем Записника о обављеном инспекцијском надзору, Министарство је подузимало мјере и радње, те писано обавијестило подносиоца поднеска о подузетим мјерама и радњама“, стоји у изјашњењу овлаштеног дјелатника. Институција Омбудсмана је поднеском од 08.06.2017. године, обавијестила подносиоца жалбе о достављеном изјашњењу.
Ж-БЛ-05-414/17	П-141/17	Надлежним органима у ентитетима, и то Влади Републике Српске и Влади Федерације Босне и Херцеговине, подноси: ИНИЦИЈАТИВУ За измјену и допуну Закона о државним службеницима ("Службени гласник Републике Српске" бр. 118/08, 117/11, 37/12) и измјену и допуну Закона о државној служби у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине", бр. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 и 4/12)	19 - Управа	Реализирана	ДА	Актом број: 10.02-020-1649/17, од дана 12.07.2017. године, Министарство управе и локалне самоуправе Републике Српске доставило је одговор по упућеној иницијативи, указујући да је у току реализација пројекта "Поједностављење и унапређење запошљавања у државној служби," те да ће приликом предузимања активности око измјена и допуна закона који уређују ову област узети у разматрање и поднесена иницијатива Омбудсмана Босне и Херцеговине. Актом број: 01/03-49-3033/17, од дана 06.12.2017. године, Федерално министарство правде доставило је одговор по поднесеној иницијативи. Између осталог, указују да је министар правде рјешењем број: 01-34-3-385/2017, од дана 15.05.2017. године, именовоо радну групу задужену за припрему радног текста новог Закона о јавним службеницима у Федерацији Босне и Херцеговине, која од тада предузима одговарајуће активности у циљу његовог доношења, те да ће у обзир узети и поднесена иницијатива Омбудсмана Босне и Херцеговине.
Ж-СА-05-592/16	П-153/17	ПРЕПОРУКУ Министру Министарства за просторно уређење, грађење и заштиту околиша Кантона Сарајево 1. Да узимајући у обзир наводе из ове препоруке, а у складу са одредбама Закона о управном поступку Федерације Босне и Херцеговине, размотри могућност рјешавања правне ствари у меритуму, без враћања предмета на поновно одлучивање првостепеном органу; 2. Да обавијести Омбудсмена Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке.	19 - Управа	Реализирана	ДА	Дана 21.07.2017. године запримљен је одговор Министарства просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево број: 05/02-23-1137/17 од 17.07.2017. године из којег произлази да је након издавања препоруке, Министарство дана 10.07.2017. године донијело Рјешење број: 05/02-23-1137/17, те тако у цјелости испоштовало Препоруку Омбудсмена Босне и Херцеговине број: П-153/17 од 06.07.2017. године.
Ж-БЛ-05-797/16	П-171/17	ПРЕПОРУКУ Скупштини града Приједора 1. Да без одлагања врати диктафон подносиоцима жалбе, поништи Закључак о забрани присуства од 15.02.2017. године и омогући несметан увид јавности у рад скупштинских сједница, у складу са налазима из ове Препоруке; 2. да у року од 30 дана достави Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине информације о мјерама предузетим на реализацији ове Препоруке.	19 - Управа	Реализирана	ДА	Предсједник Скупштине је дана 24.08.2017. године доставио изјашњење на препоруку у којем се наводи да се диктафон налази на портирници Градске управе, о чему постоји Забиљешка полиције, те да не постоји никаква препрека да се исти преузме. У изјашњењу, које Вам достављамо у прилогу, се даље наводи да је скупштинска сала ограниченог капацитета и да не може примити неограничен број лица заинтересованих за рад Скупштине, те да није издата забрана присуства сједницама Скупштине него да није додијељена акредитација представницима „Кварт“ јер предсједници Одборничких клубова на Сједници одржаној 15.02.2017. године приликом усаглашавања, нису једногласно подржали захтјев „Кварт“ којим је тражено присуство сједницама у 2017. години.
Ж-БР-05-252/16	П-185/17	ГРАД ТУЗЛА СЛУЖБА ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ, СТАМБЕНЕ ПОСЛОВЕ И ИНТЕГРАЦИЈУ РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА ТУЗЛА 1. да без одлагања поступи по Пресуди Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број: Уж-242/05 од 09.04.2009. године а све у циљу окончања управног поступка ове Службе у предмету број 10-23-ПС-4052/98, 2. Да у року од 30 (тридесет) дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмане Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	19 - Управа	Реализирана	ДА	Запримљен одговор дана 30.11.2017. године Града Тузле, Службе за борачко-инвалидску заштиту, стамбене послове и интеграцију расељених лица број 10-23-ПС-4052/98 од 27.11.2017. године у којем се наводи."У вези вашег акта број Ж-БР-05-252/16 од 15.11.2017. године обавјештавамо вас да је Служба поступила по Пресуди Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број Уж-242/05 од 09.04.2009. године те донијела рјешење у конкретной управној ствари."

Ж-БР-05-253/16	П-186/17	ГРАД ТУЗЛА СЛУЖБА ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ, СТАМБЕНЕ ПОСЛОВЕ И ИНТЕГРАЦИЈУ РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА ТУЗЛА 1. да без одлагања подузме све процесне радње у циљу окончања управног поступка ове Службе у предмету број 10-23-ПС-2873/05, 2. Да у року од 30 (тридесет) дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмане Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	19 - Управа	Реализирана	ДА	Дана 04.12.2017. г. запримљен одговор Града Тузле, Службе за борачко-инвалидску заштиту, стамбене послове и интеграцију расељених лица број: 10-23-ПС-2873/05 од 29.11.2017. године у којем се наводи: " ..обавјештавамо вас да је у конкретној управној ствари донесено рјешење."
Ж-БР-05-115/15	П-188/17	ОПШТИНА ОРАШЈЕ СЛУЖБА ЗА ЦИВИЛНУ ЗАШТИТУ И НАДЗОР, УРБАНИСТИЧКО ГРАЂЕВИНСКА ИНСПЕКЦИЈА да без одлагања поступи по одлуци Уставног суда Босне и Херцеговине број АП-3855/12 од 10.04.2014. године, -да у року од тридесет (30) дана од дана пријема препоруке обавијестите Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине о реализацији ове Препоруке.	19 - Управа	Реализирана	ДА	Дана 04.09.2017 године запримљен одговор Службе за цивилну заштиту и надзор Општине Орашје, број: 07-23-1121-5/16, од дана 29.08.2017. године у којем се наводи: "Обавјештавамо Вас да смо по предмету број Ж-БР-05-115/15 од 28.07.2017.године и Вашој Препоруци број: П-188/17 коју смо запримили дана 21.08.2017. године, а у вези са жалбом коју је изјавио ЗМ из Толисе, поступили по Одлуци Уставног суда Босне и Херцеговине број АП-3855/12 од 10.04.2014. године."
Ж-СА-05-977/16	П-192/17	П Р Е П О Р У К У Предсједнику Кантоналног суда у Бихаћу 1. Да размотри могућност примјене члана 34. Закона о управним споровима Федерације Босне и Херцеговине, односно да сам утврди чињенично стање и предметну правну ствар ријешити без враћања управном органу на поновни поступак; 2. Да обавијести Омбудсмане Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке.	19 - Управа	Реализирана	ДА	Министарство за грађеве, просторно уређење и заштиту околиша Унско-санског кантона је, поступајући по препоруци Омбудсмана Босне и Херцеговине број: П-71/17 од 24.03.2017. године, у поновном поступку донијело је Рјешење број: 11/2-23-43-УП-2/17 од 27.03.2017. године којим је жалбу ШЕ и ША одбацио као изјављену од неовлашћених особа, након чега је Кантоналном суду у Бихаћу поднесена тужба против поменутог закључка. Омбудсмани Босне и Херцеговине су дана 29.08.2017. године Кантоналном суду у Бихаћу издали препоруку број: П-192/17 да приоритетно узме у рад предмет број: 01 0 У 012750 17 У. Након упућивања ургенције од дана 27.11.2017. године, Кантонални суд у Бихаћу је актом број: 001-0-Су-17-000777 од 07.12.2017. године обавијестио институцију Омбудсмана да је у предметном поступку донесена пресуда број: 01 0 У 012750 17 У од 05.12.2017. године. Омбудсмани Босне и Херцеговине констатују да је препорука број: П-192/17 од 29.08.2017. године у цијелости реализована
Ж-СА-05-673/16	П-193/17	П Р Е П О Р У К У Начелнику Општине Бановићи 1. да се одмах по пријему препоруке успостави сарадња са институцијом Омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине и достави изјашњење у вези са актима институције Омбудсмана од 25.08.2016. године, ургенцијом од дана 27.02.2017. године и дана 06.06.2017. године;	19 - Управа	Реализирана	ДА	Дана 08.09.2017. године запримљен је акт Службе за просторно уређење, планирање, развој и подузетништво Општине Бановићи број: 06/1-23-1250/17 од 04.09.2017. године у којем је наведено: „...Општинско вијеће општине Бановићи је на својој 8. редовној сједници дана 06.07.2017. године донијело Одлуку промјени облика и положаја Одлуку о промјени облика и положаја грађевинске парцеле к.ч. 406/2 ко Бановићи у циљу отклањања грешака између Записника о приморедјаји грађевинске парцеле и Копије катастарског плана које су се десиле приликом предаје парцеле МСД...Надлежне службе ће поступити према Одлуци број: 10/01-02-247/17 од 06.07.2017. године како би ријешили случај .“
Ж-ЛИ-05-82/17	П-212/17	ПРЕПОРУКУ 1. Да Служба за геодетске, имовинско-правне послове и катастар некретнина општине Томиславград, хитно поступи по Захтјеву жалитеља за доставом Допунског рјешења С.О. Дувно ВЛ-број:04/2-1029/1-66 од дана 19.11.1966.г., те успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, како је напријед наведено, 2. да најкасније у року од 15 (петнаест) дана достави изјашњење , те обавијестите Институцију омбудсмана о начину реализације ове препоруке.	19 - Управа	Реализирана	ДА	Дана 18.09.2017.г. запримљено је очитовање одговорне стране, с изјашњењем да је Препорука испоштована, те да је жалитељу достављено горе поменуто Допунско рјешење. Дана 19.09.2017. жалитељ се изјаснио у просторијама нашег Уреда да је запримио поменуто Допунско рјешење.
Ж-ЛИ-05-361/16	П-211/17	ПРЕПОРУКУ 1. Да Служба за геодетске, имовинско-правне послове и катастар некретнина општине Томиславград, хитно поступи и оконча управни поступак у предмету бр:05/2-31-3-	19 - Управа	Реализирана	ДА	Након упућене Препоруке бр:211/17, одговорна страна се изјаснила, да су поступили по издатој препоруци, те донијели Рјешење у предмету жалитеља, које је достављено у прилогу

		55-24/10, како би Опћински суд у Ливну могао наставити поступање у предмету жалитеља који се води под бр: 68 0 В 026794 13 В, а након тога успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, како је напријед наведено, 2. да најкасније у року од 15 (петнаест) дана достави изјашњење, те обавијесте Институцију омбудсмена о начину реализације ове препоруке.				акта од 22.09.2017.г. Изјашњење одговорне стране је достављено жалитељу на коментар дана 27.09.2017.г.
Ж-БР-05-159/17	П-222/17	Граду Тузла 1.Служби за инспекцијске послове - да без одлагања осигура провођење Рјешења Града Тузла,Службе за инспекцијске послове, Инспектората урбанистичко-грађевинске, туристичко-угоститељске, путне и термоенергетске инспекције број: 08-23-5134АП-2016 од 02.06.2016. године 2.Служби за комуналне послове, изградњу и послове мјесних заједница - Да у оквиру својих надлежности, по потреби у сарадњи са другим надлежним службама, подузме одговарајуће радње како би се регулирала инфраструктура одвода у насељу Славиновићи у Тузли, спријечио настанак поплава и осигурала ефикасна заштита људи и материјалних добара од поплава. 3. ЈП "Цесте Федерације БиХ" - да без одлагања успостави сарадњу са надлежним службама града Тузле, те подузме све мјере из оквира своје надлежности како би се отклонили узроци појачаног довода оборинских вода и потока из дијела насеља Славиновићи изнад магистралног пута М4 - Тузла - Бијељина 4. Свим означеним: - да у року од петнаест (15) дана од дана пријема препоруке обавијесте Омбудсмене за људска права Босне и Херцеговине о реализацији ове препоруке.	19 - Управа	Реализирана	ДА	Дана 12.10.2017. године запримљен одговор Службе за инспекцијске послове Града Тузла, број 08-23-5134/16 од дана 09.10.2017. у којем се наводи: "У вези вашег акта, број и датум везе, информишемо вас да је Служба за инспекцијске послове, извршила по рјешењу бр.08-23-5134 од 02.06.2016.год., дана 28 и 29.09.2017.г, принудно, путем другог лица а на трошак ризик инвеститора РД из Тузле." Дана 03.11.2017. године запримљен одговор ЈП "Цесте Федерације БиХ", број: 01-02.2-8762-2/17-СС од дана 30.10.2017. године у којем се наводи: "Цесте ФБИХ д.о.о. Сарајево је дана 26.10.2017. године запримило акт којим тражите изјашњење на "околност до сада подузетих мјера на извршењу" препоруке П-222/17 Стручне службе ЈП "Цесте Федерације БиХ" су поступајући према захтјеву за теренским увиђајем Инспектората урбанистичко-грађевинске-туристичко-угоститељске и путне дјелатности града Тузла, извршиле увиђај 11.07.2017. године. Увиђајем је утврђено да је вода која је узроковала поплаву дошла у виду бујице локалном цестом, те преко магистралне еесте М4 завршила на парцели оштећеног. Напомињемо да је иста бујица узроковала штету и на магистраИној цести у виду повећаних трошкова одржавања, те да објекти одводње магистраИне цесте ни у којем случају нису димензионирани на прихват бујичних вода. Такођер, утврђено је да су радови уцјевљењу пропуста изведени на основу техничке документације пројекат релтабилитације магистралне цесте дионица Шићки брод - Симин хан, те да су радови на основу Закона о цестама ФБиХ ("Службене новине БиХ" хрој: 12110,16/10 66113) спадају у радове санације, за што није потребно исходовање дозвола. На основу горе наведеног увиђаја 09.08.2017. године одговорено је Инсекторату Града Тузла по њиховим захтјевима тако да је предложено да се иницијатива за рјешење проблема пренесе на град Тузлу и њихове надлежне службе. Наиме, бујични токови спадају у површинске воде 11. категорије за које је надлежан град или опћина. Овим дописом дата је потврда да ће ЈП "Цесте ФБиХ" д.о.о. Сарајево дати пуни допринос технички исправном и трајном ријешењу. Одговор или приједлог рјешења плављења од надлежних градских служби до данас нисмо добили. Сагледавајући ваше препоруке констатујемо да су основни узроци настанка бујица повећан интензитет падавина, нерегулисана бујична корита, те узводна измјена токова. воде настала непланском градњом. Јасно је да ЈП "Цесте ФБИХ" нису надлежни нити могу утицати на било који од наведених узрока."
Ж-СА-05-556/16	П-265/17	ПРЕПОРУКУ 1. да одмах по пријему ове препоруке Федерално министарство расељених особа и избјеглица успостави сарадњу са Омбудсменима Босне и Херцеговине на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, како је то напријед наведено; 2. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове	19 - Управа	Реализирана	ДА	Дана 06.12.2017. године Омбудсмени Босне и Херцеговине запримили су одговор Федералног министарства расељених особа и избјеглица, акт број: 04-36-1-1853-1677-7/15 од 04.12.2017. године. Одговор је достављен дана 08.12.2017. године подносиоцу жалбе. Имајући у виду садржај одговора достављеног од Федералног министарства расељених особа и избјеглица, чињеницу да је препорука Омбудсмена Босне и

		препоруке.				Херцеговине испоштована, Омбудсмени Босне и Херцеговине не налазе основа за даљи рад на предмету жалбе.
Ж-БЛ-05-484/17	П-293/17	Урбанистичко-грађевинској инспекцији општине Градишка, дају сљедећу, П Р Е П О Р У К У • Да предузму све потребне мјере и радње како би у што краћем року било извршено рјешење овог органа број: 10-362-121/16 од 31. 10. 2016. године којим је наложено Ђ М да поруши бетонски стуб-елемент ограде. • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о реализацији ове препоруке.	19 - Управа	Реализирана	ДА	Омбудсмени констатују да је инспекцијски орган у поступку извршења рјешења предузео конкретну мјеру и издао прекршајни налог инвеститору у поступку контроле извршења рјешење јер није поступио по истом. С тим у вези а уважавајући чињеницу да подносиоцу жалбе нису повријеђена имовинска права јер из достављене документације (копије одговора и катастарског плана) произлази, да има несметан приступ својој парцели, Омбудсмени немају основа за даље поступање по жалби па у складу са чланом 21. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине” бр. 32/00, 19/02, 35/04 и 32/06), доносе одлуку о затварању предмета.
Ж-БР-05-238/17	П-307/17	Министарству унутрашњих послова Тузланског кантона Полицијској станици Запад Тузла 1. Да подзму потребне мјере из своје надлежности како би се превенирало продубљавање сукоба или евентуално насиље између СМ и КЗ из Липнице, Тузла; 2. Да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију Омбудсмана за људска права БиХ о подузетим мјерама на извршењу Препоруке, односно активностима проведеним у циљу ефикасне заштите од насиља у породици.	19 - Управа	Реализирана	ДА	Дана 26.12.2017. године запримљен одговор Министарства унутрашњих послова Тузланског кантона Полицијске управе Тузла, Полицијска станица Запад, број: 08-05/4-3-10-1-1987/17 од 01.12.2017. године у којем се наводи: "У вези вашег дописа, број и датум везе, обавјештавамо вас да смо се упознали са садржајем, као и препорукама из истог, те сходно томе подузели следеће мјере: Службеници ПС „Запад" су поступали по пријави СЗ и СМ, те за наведени прекршај Опћинском суду у Тузли-прекршајно одјељење, поднијели Захтјев за покретање прекршајног поступка број 08-05/4-3-188/17 против КЗ, обзиром да је наведено понашање противно прописима Опћинске одлуке о радном времену објеката у области трговине, угоститељства, обртничких и сродних дјелатности на подруђију опћине Тузла. Такође вас обавјештавамо да је П15 „Запад" појачала присуство службеника полиције у улици.Пролетерских бригада до броја 2, посебно у ноћним сатима. Сиужбеници полиције ће својим превентивним и репресивним радом дјеловати да се интензитет сукоба између СМ, СЗ и КЗ, сведе да најмању могућу мјеру. На упит надлежне Опћинске службе о мишљењу везано за захтјев Колановић Зорана у вези продуженог радног времена у дане викенда Угоститељског објекта „Дарко", ова полицијска станица је дала негативно мишљење за давање дозволе КЗ, тако да исти нема дозволу надлежних опћинских служби за продужено радно вријеме."
Ж-ЛИ-05-334/17	П-313/17	П Р Е П О Р У К У Центру за социјални рад Г ламоч - да хитно, а на темељу свих прибављених доказа, донесе Рјешење о повјеравању и васпитању млдб. дјецe које ће бити у њиховом најбољем интересу, а по могућности повољно и за оба родитеља, до доношења правоћине пресуде Опћинског суда Ливно, - да у оквиру својих надлежности пружи стручну помоћ у санирању поремећених односа између млдб. дјецe и жалитељице, а што је у интересу правилног психофизичког развоја дјецe, -да у року од 10 дана, рачунајући од дана пријема ове Препоруке обавијесте институцију Омбудсмана о предузетим активностима на реализацији исте. .	19 - Управа	Реализирана	ДА	Запримљен одговор од 18.12.2017. године.
Дјелимично реализирана						
Ж-СА-05-1238/16	П-108/17	Р Е П О Р У К У 1. да Управа за стамбена питања Кантона Сарајево, у складу са својим законсим овлаштењима, без одлагања подузме неопходне мјере и радње у циљу извршења Рјешења број: 23-04/ИИИ-23-О-45/01 од дана 18.03.2009. године којим је АЗ и осталим наложено да у року од 15 дана од дана пријема овог рјешења исели из стана у улици Адема Буће број 102, те да стан слободан од људи и властитих	19 - Управа	Дјелимично реализирана	ДА	Дана 23.06.2017. године институцији Омбудсмана БиХ достављено је изјашњење Управе за стамбена питања Кантона Сарајево, акт број: 23-04/ИИИ-23-О-45/01 од дана 22.06.2017. године, у којем се наводи да поступајући по Препоруци институције Омбудсмана БиХ, исту обавјештавају да је Управа за стамбена питања Кантона Сарајево упутила акт „Зрак“ д.д Сарајево, власнику предметног стана и странци у поступку у

		ствари преда овом органу; 2. да најкасније у року од 30 (тридесет) дана од дана пријема ове Препоруке обавијести институцију Омбудсмена БиХ о начину реализирања ове препоруке.				овој правној ствари да доставе изјашњење да ли и даље остају код раније достављеног става да се сачека исход парничног поступка. Даан 14.06.2017. године „Зрак“ д.д. Сарајево доставља изјашњење у којем Управу за стамбена питања Кантона Сарајево информишу да остају код става да се сачека коначно рјешење парничног поступка.
Ж-БЛ-05-303/17	П-325/17	П Р Е П О Р У К У Позива се надлежно Министарство да размотри сваку законску могућност да се након обраде захтјева за текућу 2017. годину, подносиоцима жалбе обезбједи потпуна или дјелимична накнада штете или да им се обезбједи друга адекватна новчана помоћ, посебно у случају вишка средстава, односно уколико буде мање захтјева за накнаду претпљене штете у односу на претходне године. Позива се надлежно Министарство да Омбудсмене обавијести о реализацији ове Препоруке у року од 20 дана од дана окончања обраде за примљених захтјева за текућу 2017. годину, писменим путем на адресу Академика Јована Сурутке број 13, Бањалука, позивом на бројеве предмета.	19 - Управа	Дјелимично реализирана	ДА	Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске се актом број 12.05-335-1923/17 од 25.12.2017. године, изјашњава поводом Препоруке Омбудсмена број П-325/17 од 18.12.2017. године. Како наводе, остају при раније истакнутим наводима у овом поступку, те указују да нису у могућности поступити у складу са Препоруком Омбудсмена, али да, уколико се у наредном периоду створи нека прилика и обезбједила додатна средства, узели би у разматрање истакнута 2 (два) предмета. Имајући у виду, Омбудсмени предмете затварају, те констатују да је надлежно Министарство дјелимично поступило по Препоруци.
Остварена сарадња						
Ж-ЛИ-05-280/16	П-21/17	ПРЕПОРУКУ 1. Да Служба за геодетске, имовинско-правне послове и катастар некретнина опћине Томиславград, хитно поступи по Рјешењу Федералне управе за геодетске и имовинско-правне послове Сарајево бр:05-31-2-609/2016 од 24.08.2016.г., а након тога успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, како је напријед наведено, 2. да најкасније у року од 15 (петнаест) дана достави изјашњење, те обавијесте Институцију омбудсмена о начину реализације ове препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Дана 20.03.2017.г. одговорна страна се изјаснила да су испоштовали Препоруку институције Омбудсмена бр:21/17, те су у прилогу доставили Записник о проведеној усменој расправи од дана 20.02.2017.г., те Закључак бр:05/2-31-3-533/14 од 02.03.2017.г., о чему је познат жалитељ дана 29.03.2017.г.
Ж-ЛИ-05-281/16	П-22/17	ПРЕПОРУКУ 1. Да Служба за геодетске, имовинско-правне послове и катастар некретнина опћине Томиславград, хитно поступи по Рјешењу Федералне управе за геодетске и имовинско-правне послове Сарајево бр:05-31-2-614/2016 од 25.08.2016.г., а након тога успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, како је напријед наведено, 2. да најкасније у року од 15 (петнаест) дана достави изјашњење, те обавијесте Институцију омбудсмена о начину реализације ове препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Дана 20.03.2017.г. одговорна страна се изјаснила да су испоштовали Препоруку институције Омбудсмена бр:22/17, те су у прилогу доставили Записник о проведеној усменој расправи од дана 17.02.2017.г., те Рјешење бр:05/2-31-10-180/11 од 28.02.2017.г., о чему је познат жалитељ дана 21.03.2017.г.
Ж-СА-05-1291/16	П-36/17	ПРЕПОРУКА Опћини Стари Град Сарајево да у року од 60 дана од дана пријема препоруке размотри могућност да покрије цјелоукупни износ потребан за адаптацију собе коју је користио РЗ по основу рјешења надлежног органа. Након истека наведеног рока требате обавијестити Институцију омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине о реализацији препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Након достављања одговора подносиоцу жалбе настављен је рад на предмету по другим наводима подносиоца жалбе првенствено на рад центра за социјални рад и друго. Дана 07.07.2017. године подносиоц жалбе је путем телефона контактирао Институцију омбудсмена и навео да ће и даље настојати да нађе рјешење за ситуацију у којој се нашао и захвалио се на свему досада учињеном од стране Институције омбудсмена.
Ж-СА-05-540/16	П-72/17	ПРЕПОРУКА Министарство правосуђа и управе Зеничко-добојског кантона да размотри могућност покретања иницијативе за међуопћинском сарадњом у области инспекцијског надзора, као и потребу усклађивања законског оквира у ту сврху. Министарство правосуђа и управе Зеничко-добојског кантона треба у року од 60 дана од дана пријема ове препоруке обавијестити Институцију омбудсмена о њеној реализацији.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Запримљено више одговора, поступак у току.
Ж-СА-05-1008/16	П-151/17	П Р Е П О Р У К У Служби за инспекцијске послове Града Зеница 1. Да подзме све мјере превиђене Законом о	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Запримљено више одговора, поступак у току.

		управном поступку Федерације Босне и Херцеговине у циљу достављања рјешења о рушењу, број: 10-23-02-4452/16-52 од 09.12.2016. године власнику бесправно изграђеног објекта; 2. Да у што краћем року подузме даље мјере у циљу извршења рјешења о рушењу, број: 10-23-02-4452/16-52 од 09.12.2016. године; 3. Да институцију Омбудсмена извести о реализацији ове препоруке у року од 30 дана од дана пријема исте.				
Ж-ЛИ-05-137/17	П-125/17	П Р Е П О Р У К У Влади Кантона 10 и Министарству знаности, просвјете, културе и спорта Кантона 10 - Да подуму ефективне мјере и радње те поднесу захтјев Министарству финансија Кантона 10 да се у Ребалансу Прорачуна осигурају додатна средства како би што прије приступили расписивању натјечаја за попуну радног мјеста-просвјетни инспектор. - Да у року од 30 дана , у складу са чл.32.ст.1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијесте институцију Омбудсмена о поступцима и роковима за подузимање мјера на реализацији ове препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор од 17.05.2017. године.
Ж-СА-05-68/17	П-178/17	ПРЕПОРУКА Федерално министарство околиша и туризма да размотри регулisaње рада "наргила барова" на начин да се исти уврсте у постојеће подзаконске акте. Федерално министарство околиша и туризма треба у року од 60 дана од дана пријема ове препоруке обавијестити Институцију омбудсмена о њеној реализацији.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Запримљено више одговора, поступак у току.
Ж-БР-05-251/16	П-184/17	ГРАД ТУЗЛА СЛУЖБА ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ, СТАМБЕНЕ ПОСЛОВЕ И ИНТЕГРАЦИЈУ РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА ТУЗЛА 1. да без одлагања подузме све процесне радње у циљу окончања управног поступка ове Службе, а везано за захтјев Федералног завода за мировинско и инвалидско осигурање Мостар, Кантонално административне службе Тузла од 07.11.2000. године; 2. Да у року од 30 (тридесет) дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмане Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Дана 31.01.2018. године запримљен одговор Службе за борачко-инвалидску заштиту стамбене послове и интеграцију расељених лица број 10-23-ПС-6607/00 од 29.01.2018. у којем се наводи: "У вези вашег акта број: Ж-БР-05-251/16 од 15.01.2018. године, обавјештавамо вас да је у конкретној управној ствари дана 26.12.2017. године донесен закључак којим је захтјев одбачен"
Ж-СА-05-1025/16	П-209/17	П Р Е П О Р У К У Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске 1. Да се хитно, а најкасније у року од десет (10) дана од дана пријема препоруке поништи акт број:12.06.1-332-747/16 од 27.06.2016. године и донесе нови акт са свим саставним елементима и адекватном поуком о правном лијеку у складу са члановима 9. и 14. Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске. 2. Да се у року од тридесет (30) дана од дана пријема препоруке обавијести институција Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине о реализацији ове Препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	У институцији Омбудсмена је дана 06.10.2017. године запримљен акт Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске, број: 12.06.1-332-747/17 од 02.10.2017. године, у којем је између осталог наведено: „...Обавјештавамо Вас да је Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде по захтјеву Ловачког удружења „Бирач“ из Власенице од 03.06.2016. године донијело рјешење, број: 12.06.332-488/17 од 03.08.2017. године којим је одбијен захтјев Ловачког удружења „Бирач“ из Власенице за разгледање списка предмета ловачког удружења „Игриште“ из Власенице у поступку дојеле спорстско-рекреативног ловишта „Бирач“ на кориштење као неоснован...“
Ж-БР-05-109/17	П-248/17	Граду Тузла Служби за инспекцијске послове, Инспекторат урбанистичко-грађевинске, тржишне, туристичко-угоститељске, путне и термоенергетске инспекције 1. Да одмах, по пријему ове препоруке, успостави сарадњу са Омбудсманом за људска права Босне и Херцеговине, на начин прописан Законом о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изашњење, како је то наведено у актима од 25.04.2017.г., 04.07.2017. г. и 11.08.2017. године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмане Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Дана 23.10.2017. године запримљен одговор Службе за инспекцијске послове Града Тузла број: 08-23-5570/17-3К од 13.10.2017. године.

Ж-СА-05-346/17	П-130/17	Омбудсмени Босне и Херцеговине, сходно одредбама члана 32. Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, доносе: ПРЕПОРУКУ 1. да одмах по пријему ове препоруке опћина Центар Сарајево успостави сарадњу са Омбудсменима Босне и Херцеговине на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, како је то напријед наведено; 2. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор опћине Центар Сарајево, акт број: 10-23-2532/17 од 18.10.2017. године.
Ж-ЛИ-05-221/17	П-271/17	ПРЕПОРУКУ 1. да Служба за gospodarство и инспекцијске послове опћине Ливно, поступи по Захтјеву жалитеља за излазак на лице мјеста надлежног инспектора од 27.06.2017.г., те одмах успостави сарадњу са институцијом Омбудсмена на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, како је напријед наведено, 2. да најкасније у року од 15 (петнаест) обавијесте институцију Омбудсмена о начину реализирања ове препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор од 05.12.2017. године.
Ж-ЛИ-05-214/17	П-273/17	ПРЕПОРУКУ 1. да Служба за gospodarство и инспекцијске послове опћине Ливно, поступи по Захтјеву жалитељице, да се утврди да ли је поступљено по предметном Рјешењу бр.03-23-20-808/15 од 21.07.2016.г., у року 60 дана од дана примитка истог, те да обавијести Омбудсмене које су мјере подузете, уколико предметно рјешење није испоштовано, као и да се одмах успостави сарадњу са институцијом Омбудсмена на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, како је напријед наведено, 2. да најкасније у року од 15 (петнаест) дана обавијесте институцију Омбудсмена о начину реализирања ове препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор од 05.12.2017. године.
Ж-ЛИ-05-51/17	П-275/17	ПРЕПОРУКУ 1. Да „Стамбени сервис“ д.о.о.Зеница, поступи по Захтјеву жалитељице, те утврди и отклони квар, а ради спречавања даљњих штетних посљедица, не само за жалитељицу, него и остале станаре, а сукладно одредбама Закона о кориштењу, управљању и одржавању заједничких дијелова и уређаја зграде Зеничко-Добојског Кантона („Сл.новине Зеночко-Добојског кантона“;бр:4/16) 2. да најкасније у року од 15 (петнаест) дана обавијесте институцију Омбудсмена о начину реализирања ове препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор од 01.12.2017. године.
Ж-ЛИ-05-217/17	П-272/17	ПРЕПОРУКУ 1. Да Опћинско вијеће Купрес, хитно поступи по Захтјеву жалитеља, а сукладно Пресуди Кантоналног суда Кантона 10 у Ливну бр:10 0 У 002612 14 У од 14.12.2015.г., узимајући у обзир одредбе чл.57. Закона о управним споровима Федерације Босне и Херцеговине /“Сл.новине Ф БиХ“;бр:9/05) 2. да најкасније у року од 15 (петнаест) дана обавијесте институцију Омбудсмена о начину реализирања ове препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор од 16.11.2017. године.
Ж-СА-05-532/17	П-281/17	ПРЕПОРУКУ Федералном министарству правде - Управна инспекција 1. да одмах по пријему препоруке успостави сарадњу са институцијом Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и достави изјашњење.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор од 16.11.2017.
Ж-БЛ-05-595/17	П-297/17	ПРЕПОРУКУ: Градској управи Града Бања Лука, Урбанистичко-грађевинска инспекција, Начелнику Одјељењу за инспекцијске послове 1. да одмах по пријему ове препоруке поступи по Рјешењу број 09-362-1855/15 од 22.08.2015.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор од 06.12.2017. године.

		године 2. да у року од 30 (тридесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке.				
Ж-БР-05-287/16	П-250/17	Граду Тузла, Служби за инспекцијске послове 1. да се осигура благовремено и ефикасно поступање инспекцијских органа Града Тузла у складу са позитивним законским прописима; 2. да у року од тридесет (30) дана од дана пријема препоруке обавијести Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине о реализацији ове Препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Дана 08.02.2018. године запримљен одговор Службе за инспекцијске послове Града Тузла, број: 08-23-9233/18-ЗК од дана 05.02.2018. у којем се наводи: "Одмах по пријему Ваше горе поменутог акта (број и датум горњи) извршен је увид у стање инспекцијског надзора у предмету БЋН и ЋС те Вас информишемо о сљедећем: - Поступајући урбанистичко-грађевински инспектор је ЦА, који је потпуно самосталан у свом раду и одговоран за законито поступање. - У вези Ваше препоруке Граду Тузла — Служби за инспекцијске послове „1 Да се осигура благовремено и ефикасно поступање инспекцијских органа Града Тузла у складу са позитивним законским прописима; 2. Да у року од тридесет (30) дана од дана пријема препоруке Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине о реализацији ове препоруке." информишемо Вас да је поступајућем инспектору одмах издат писани налог за поступање по службеној дужности од 07.12.2017 (фтиц у прилогу), на што је поступајући инспектор одговорио писаним актом овом главном инспектору од 14.12.2017.године (фтиц у прилогу). - Поступајући инспектор је доставио писани одговор Институцији омбудсмана (Од 22.01. и 01.08.2017.године), а фтиц дајемо у прилогу, - Орган, Град Тузла и Служба за инспекцијске послове, осигурао је све што је било неопходно за благовремено ефикасно поступање инспекцијских органа, што се потврђује и поступањем урбанистичко-грађевинског инспектора (које је у току). чињеница је да у Служби односно инспекторату недостаје већи број систематизацијом предвиђених урбанистичко-грађевинских инспектора (још 3) не мијења раније дати став да је у конкретном случају поступајући инспектор имао све претпоставке за поступање по службеној дужности, - Последњих мјесец (већ два мјесеца) имамо потврђену информацију да је руководиоц органа управе (градоначелник) одобрио (на бази вишегодишњих исказаних потреба) попуно овог инспектората са два (нова) урбанистичко-грађевинска инспектора (поступак у току, очекујемо и расписивање јавног конкурса, након нерелизованог очекивања за допуну из органа) што ће створити предуслове за мање оптерећење и мание кашније у извршењима постојећих инспектора; али све ово не доводи у питање могућност поступања и одговорност поменутог инспектора у конкретном предмету"
Ж-СА-05-1086/16	П-316/17	ПРЕПОРУКУ 1. да одмах по пријему ове препоруке Опћина Нови Град Сарајево успостави сарадњу са Омбудсменима Босне и Херцеговине на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, како је то напријед наведено; 2. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор Опћине Нови Град Сарајево, акт број: 02/04-31-25007/17Г.Х. од 03.01.2018. године.
Није реализована						
Ж-МО-05-129/16	П-7/17	ОПШТИНИ ЈАБЛАНИЦА да имајући у виду одредбе Закона о забрани дискриминације и Закона о равноправности сполова у БиХ удовољи захтјеву Женског ногометног клуба Неретва Јабланица да користи градски стадион „ Салем Халилхоџић“ са пратећим објектима за тренирање и одигравање домаћих утакмица у такмичењу под окриљем НС/ФС Босне и	19 - Управа	Није реализована	ДА	Запримљен одговор од 29.05.2017. године

		Херцеговине, како би се осигурао ефикасан систем заштите од дискриминације, а посебно принципа равноправности сполова; О начину испоштовања напријед наведених препорука потребно је обавијестити Институцију омбудсмена у року од 20 дана од дана пријема истих.				
Ж-БЛ-05-343/16	П-57/17	Одјељењу за просторно уређење Града Бања Лука дају сљедећу П Р Е П О Р У К У • Да предузме све потребне мјере и радње и у што краћем року донесе одлуку у вези са захтјевом подносиоца жалбе. • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	19 - Управа	Није реализирана	ДА	У одговору Одјељења за просторно уређење Града Бања Лука број: 03-3601-47/2013 од 29.05.2017. године наводи се да је донесено рјешење број: 03-3601-47/2013 од 19.05.2017. године по захтјеву подносиоца жалбе, те да је предметни захтјев одбијен.
Ж-БР-05-244/15	П-39/17	Опћини Грачаница, Служби за подузетништво, локални развој и финансије 1. Да одмах по пријему ове препоруке предузме све потребне мјере и радње како би у што краћем року провела поступак избора правне особе, чије услуге ће се користити за извршење рјешења грађевинске инспекције, те проведе извршење рјешења ове Службе број 05-23-03919/10 од 03.12.2010.године и број 05-23-01595/11 од 17.03.2011.године 2. Да у року од тридесет (30) дана од дана пријема препоруке обавијести Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине о реализацији ове Препоруке.	19 - Управа	Није реализирана	ДА	Запримљено више одговора, поступак у току.
Ж-ЛИ-05-213/16	П-76/17	П Р Е П О Р У К У Министру Министарства знаности, просвјете, културе и шпорта Кантона 10 1. Да подузме ефективне мјере и радње да овлаштена особа по издатом налогу за инспекцијски надзор, након што је исти и обавила, поступи сукладно законским прописима и донесе одговарајуће рјешење или закључак, те обавијести подносиоца жалбе о обављеном надзору и подузетим мјерама; 2. Да подузме ефективне мјере и радње ради избора просвјетног инспектора. 3. Да институцију Омбудсмана обавијести о реализацији Препоруке, у року од 15 дана.	19 - Управа	Није реализирана	ДА	Министарство својим поднеском број 06-01-34-2262/16 од 10.05.2017. године, обавјештава Омбудсмана „како је ово Министарство именованог обавијестило о проведеном надзору у основним и средњим школама у којима је исти затражио инспекцијски надзор, односно, да је у наведеним школама обављен инспекцијски надзор. Сходно наведеном, Министарство не може ретроактивно донијети Рјешење да овлаштена особа по издатом налогу за инспекцијски надзор, након што је исти и обавила, донесе одговарајуће рјешење или закључак. Министарство ће у будућности, за неке друге инспекцијске надзоре размотрити могућност доношења Рјешења по горе наведеној Препоруци“, стоји у одговору Министарства.
Ж-ЛИ-05-326/16	П-76/17	П Р Е П О Р У К У Министру Министарства знаности, просвјете, културе и шпорта Кантона 10 1. Да подузме ефективне мјере и радње да овлаштена особа по издатом налогу за инспекцијски надзор, након што је исти и обавила, поступи сукладно законским прописима и донесе одговарајуће рјешење или закључак, те обавијести подносиоца жалбе о обављеном надзору и подузетим мјерама; 2. Да подузме ефективне мјере и радње ради избора просвјетног инспектора. 3. Да институцију Омбудсмана обавијести о реализацији Препоруке, у року од 15 дана.	19 - Управа	Није реализирана	ДА	Министарство својим поднеском број 06-01-34-2262/16 од 10.05.2017. године, обавјештава Омбудсмана „како је ово Министарство именованог обавијестило о проведеном надзору у основним и средњим школама у којима је исти затражио инспекцијски надзор, односно, да је у наведеним школама обављен инспекцијски надзор. Сходно наведеном, Министарство не може ретроактивно донијети Рјешење да овлаштена особа по издатом налогу за инспекцијски надзор, након што је исти и обавила, донесе одговарајуће рјешење или закључак. Министарство ће у будућности, за неке друге инспекцијске надзоре размотрити могућност доношења Рјешења по горе наведеној Препоруци“, стоји у одговору Министарства.
Ж-СА-05-68/17	П-41/17	ПРЕПОРУКА Опћина Ново Сарајево да омогући учешће подносиоца жалбе у управном поступку који се води у сврху издавања одобрења за обављање угоститељске дјелатности у пословном простору у улици Азизе Шаћирбеговић број 94. Опћина Ново Сарајево треба у року од 60 дана од дана пријема ове препоруке обавијестити Институцију омбудсмена о њеној реализацији.	19 - Управа	Није реализирана	ДА	Запримљено више одговора, поступак у току, издата нова препорука.
Ж-СА-04-177/17	П-100/17	П Р Е П О Р У К У 1. да Опћина Стари Град Сарајево, Сектор за инспекцијске послове, у складу са својим законским	19 - Управа	Није реализирана	ДА	Дана 18.07.2017. године институцији Омбудсмана БиХ достављено је изјашњење Опћине Стари Град – Сектора за

		овлаштењима, без одлагања подузме неопходне мјере и активности у циљу извршења Рјешења, број: УП-И-14-23-4103-ЕЦ/06 од дана 22.02.2017. године и Закључка о дозволи извршења рјешења, број: УП-И-14-23-4103-ЕЦ/06 од дана 16.03.2017. године.; 2. да најкасније у року од 30 (тридесет) дана од дана пријема ове Препоруке обавијести институцију Омбудсмена БиХ о начину реализирања ове препоруке.				инспекцијске послове, акт број: УП-И-14-23-4103-ЕЦ/06 од дана 10.07.2017. године, из којег произилази закључак да препорука институције Омбудсмена БиХ није реализирана
Ж-СА-05-637/15	П-98/17	ПРЕПОРУКУ 1. да одмах по пријему ове препоруке, опћински начелник Опћине Бугојно успостави сарадњу са Омбудсменима Босне и Херцеговине на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, како је то напријед наведено; 2. да одмах по пријему ове препоруке, начелник Опћине Бугојно донесе одлуку у вези са притужбом РМ а у складу са релевантним законодавством и стандардима људских права; 3. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	19 - Управа	Није реализирана	ДА	Омбудсмени Босне и Херцеговине запримили су одговор начелника Опћине Бугојно акт број: 01-23-02399-15 од 02.06.2017. године. Из достављеног одговора видљиво је, да је препорука Омбудсмена Босне и Херцеговине дјелимично испоштована на начин да је остварена сарадња са Омбудсменима Босне и Херцеговине. Међутим, одлука у вези са притужбом жалитеља РМ није донесена, нити су подузете активности од стране опћинског начелника на рјешавању проблематике како је то наведено у препоруци Омбудсмена Босне и Херцеговине. У достављеном одговору начелника Опћине Бугојно се између осталог наводи: "...обавијештавам Вас да сам ја као опћински начелник 25.05.2015. године издао обртничкој радњи „Едех-Пак“ са сједиштем у Бугојну, улица Шумели бр. 3 Одобрење да може повремено несметано вршити утовар и истовар робе теретним возилом за послове радње. Такођер је овим одобрењем прецизирано да власник обртничке радње мора водити рачуна о сигурности промета на цестама и да у тренутку утовара и истовара робе обезбиди проходност, односно несметан промет у улици Шумели бр. 3. Овакво одобрење је донесено јер је режим саобраћаја у тој улици дозвољавао тако нешто, али и због чињенице да је Опћина Бугојно издала одобрење за рад обртничкој радњи „Едех-Пак“ и са тим јој је морала одобрити и несметано пословање, али под условом и да обртничка радња не омета саобраћај...“ Омбудсмени Босне и Херцеговине су запримили одговор начелника Опћине Бугојно акт број: 01-23-02399-15 од 02.06.2017. године о активностима и мјерама подузетим у циљу реализације Препоруке, број: П-98/17, те су актом од дана 08.08.2017. године, у складу са својим овлаштењима, обавијестили Опћинско вијеће Опћине Бугојно, као непосредно виши орган, да одлука у вези са притужбом жалитеља РМ није донесена, нити су подузете активности од стране опћинског начелника на рјешавању проблематике како је то наведено у препоруци: П-98/17 Омбудсмена Босне и Херцеговине. Истим актом Опћинско Вијеће Опћине Бугојно је обавијештено да ће предмет подносиоца жалбе бити уврштен у Годишњи извјештај о резултатима рада Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине као примјер несарадње са институцијом Омбудсмена.
Ж-СА-05-185/17	П-235/17	ПРЕПОРУКУ министру Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине 1. Да провјери ваљаност Споразума о сарадњи број: 09-50-1-3061/16 од 30.12.2016. године, у смислу активне легитимације потписника Споразума; 2. Да размотри приговор ХЈ на проведenu конкурсну процедуру по Јавном позиву за избор и именовање представника омладинских невладиних организација у Босни и Херцеговини за члана Управног одбора Регионалног уреда за сарадњу младих; 3. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке. Рок за реализацију препоруке: 30 дана од дана пријема препоруке.	19 - Управа	Није реализирана	ДА	Дана 07.11.2017. године запримљен је одговор Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине број: 04-12-660/17 од 01.11.2017. године у којем је наведено: "... Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине није учествовало у спровођењу конкурсне процедуре нити је на било који начин утицало на исту..." Иако је са Министарством цивилних послова Босне и Херцеговине остварена сарадња у предметном случају, из достављеног одговора произилази да препорука Омбудсмена Босне и Херцеговине није реализована, што ће бити назначено у Годишњем извјештају о резултатима рада институције Омбудсмена за 2017. годину.

Нема одговора						
Ж-БЛ-05-274/16	П-8/17	Министарству здравља и социјалне заштите Републике Српске ПРЕПОРУКУ 1. Да одмах по пријему ове препоруке доставе информације тражене актима Институције од 21.07. 28.09. и 25.11.2016. године	19 - Управа	Нема одговора	НЕ	Како је у току поступка истраге утврђено да су права подносиоца жалбе прекршена те како су акти Институције упућени Министарству на сваки начин игнорисани, омбудсмени Босне и Херцеговине су дана 06.02.2017. године Министарству издали Препоруку да одмах по пријему достави тражене информације и успостави сарадњу са Институцијом. Како није поступљено по наведеној препоруци, упућен је акт Влади Републике Српске, као надлежном вишем органу, да предузме све мјере из своје надлежности како би се препорука испоштовала.
Ж-СА-05-1183/16	П-50/17	ПРЕПОРУКА Министарство вањских послова Босне и Херцеговине да у року од 60 дана од дана пријема препоруке размотри ово питање, како у вези конкретног предмета, тако и подузимања других мјера са другим надлежним тијелима. Након истека наведеног рока требате обавијестити Институцију омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине о реализацији препоруке.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ	Подноситељи жалбе су у комуникацији са поступајућим правником навели да нису од протека наведеног рока на било какав начин добили информације од МВП БиХ у вези издавања наведеног документа. Институција омбудсмена до данас није запримила одговор на упућену препоруку, те ће овај предмет уврстити у годишњи извјештај
Ж-СА-05-27/17	П-85/17	ПРЕПОРУКУ Федералном правобранилаштву 1. да се одмах по пријему препоруке успостави сарадња са институцијом Омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и достави изјашњење у вези са актима институције Омбудсмена од дана 30.01.2017. године и дана 28.02.2017. године. Рок за реализацију препоруке: одмах.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ	Омбудсмени Босне и Херцеговине нису запримили изјашњење Федералног правобранилаштва и актом од дана .06.2017. године, у складу са својим овлаштењима, обавијестили су Владу Федерације Босне и Херцеговине, као непосредно виши орган, о непоступању Федералног правобранилаштва, по Препоруци Омбудсмена Босне и Херцеговине, број: 85/17. Истим актом Влада Федерације Босне и Херцеговине је обавијештена да ће предмет подносиоце жалбе бити уврштен у Годишњи извјештај о резултатима рада Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине као примјер несарадње са институцијом Омбудсмена.
Ж-БР-05-171/16	П-158/17	Град Тузла Служба за инспекцијске послове 1. Да одмах, по пријему ове препоруке, успостави сарадњу са Омбудсменом за људска права Босне и Херцеговине, на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то наведено у актима од 05.05.2016. г. и 14.07.2016. године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ	
Ж-БР-05-182/16	П-160/17	Град Тузла Служба за комуналне послове, изградњу и послове мјесних заједница 1. Да одмах, по пријему ове препоруке, успостави сарадњу са Омбудсменом за људска права Босне и Херцеговине, на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то наведено у актима од 05.05.2016. г. и 14.07.2016. године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ	
Ж-СА-05-1295/16	П-169/17	ПРЕПОРУКУ општини Травник 1. Да у оквиру својих овлаштења, уз сарадњу са локалним јавним предузећем водовода, предузме све неопходне мјере и радње како би се подносиоци жалбе омогућили приступ водоводној мрежи и несметано кориштење воде; 2. да у року од 20 дана од дана пријема, достави Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине информације о мјерама предузетим на реализацији ове Препоруке. У складу са чланом 33. Закона о омбудсмену за људска права БиХ, ова Препорука се доставља и подносиоци жалбе.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ	

Ж-СА-05-238/17	П-179/17	ПРЕПОРУКА Влада Кантона Сарајево да размотри израду документа у којем ће прикупити информације о броју објеката колективног и индивидуалног становања који су под одређеним степеном заштите а који су у међувремену постали неуслови за становање и броја људи који су погођени услед тога, као и мјере које се могу подузети с тим у вези. Влада Кантона Сарајево треба у року од 90 дана од дана пријема ове препоруке обавијестити Институцију омбудсмена о њеној реализацији.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ	
Ж-БР-05-281/16	П-216/17	Граду Тузла Служби за инспекцијске послове- Инспекторату урбанистичко грађевинске туристичко-угоститељске и путне дјелатности 1. да без одлагања изврши инспекцијски надзор по пријави жалитеља СХ, утврди законитости извођења грађевинских радова на објекту у улици Исмета Мујезиновића број 41 у Тузли, у складу са позитивним законским прописима Федерације Босне и Херцеговине, имајући у виду сигурности станара и предметног објекта; 2. да у року од 30 (тридесет) дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ	
Ж-БЛ-05-156/17	П-231/17	Општини Кнежево дају ПРЕПОРУКУ 1. да у буџету општине планира средства за санацију штета насталих услед елементарних непогода и да МП исплати штету насталу на његовом објекту 2. да у року од 60 дана обавијесте омбудсмене о начину реализације наведене Препоруке	19 - Управа	Нема одговора	НЕ	
Ж-БР-05-275/16	П-249/17	Граду Тузли -Градоначелнику Града Тузла -Служби за економски развој и друштвене дјелатности 1. Да одмах, по пријему ове препоруке, успостави сарадњу са Омбудсманом за људска права Босне и Херцеговине, на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то наведено у актима од 14.02.2017.г., 04.05.2017. г.,14.07.2017.г.и 11.08.2017. године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмана Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ	
Ж-ЛИ-05-261/17	П-268/17	П Р Е П О Р У К У 1. да Повјеренство за заштиту људских права, представки и притужби грађана Опћинског вијећа Томиславград, поступи по Захтјеву жалитеља од 21.07.2017.г., те одмах успостави сарадњу са институцијом Омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, како је напријед наведено, 2. да најкасније у року од 15 (петнаест) дана од пријема ове Препоруке, обавијесте институцију Омбудсмена о начину реализирања исте.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ	
Ж-БР-05-96/15	П-217/17	Опћини Живинице - Служби за инспекцијске послове - Грађевинско-урбанистичкој инспекцији - Служби цивилне заштите - Опћинском правобранилаштву 1. Да у координираној сарадњи, а у складу са својим надлежностима и обавезама осигурају остваривање права подносиоца жалбе КХ; 2. Да у складу са одредбама Закона о заштити и спашавању људи и материјалних добара од природних и других несрећа Федерације Босне и Херцеговине осигурају систем заштите људи и материјалних добара, односно превенирају штете које би настале повећаним водостајем ријеке Гостеле услед евентуалних елементарних непогода на подручју опћине Живинице; 3. Да у року од шездесет (60) дана од дана пријема препоруке обавијесте Омбудсмене за људска права Босне и Херцеговине о реализацији ове Препоруке.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ	

Ж-СА-05-1200/16	П-334/17	ПРЕПОРУКУ Министарству сигурности Босне и Херцеговине, Служби за послове са странцима, Сектору за имиграције и Сектору за азил 1. да у складу са Законом о странцима и Законом о азилу у свим будућим поступцима одлучивања о изрицању мјере стављања под надзор или подузимању других мјера у односу на малолетна лица са или без пратње, а нарочито у ситуацијама када је малолетно лице исказало намјеру подношења захтјева за азил или је исти већ поднијело, воде рачуна о обавезној примјени члана 3 УН Конвенције о правима дјетета и принципима најбољег интереса дјетета; 2. да у складу са одредбом члана 123 став 4 Закона о странцима мјеру задржавања малолетника без пратње у имиграционом центру примјењују изнимно, само као посљедњу и на најкраће могуће вријеме.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ	
Ж-СА-05-98/17	П-334/17	ПРЕПОРУКУ Министарству сигурности Босне и Херцеговине, Служби за послове са странцима, Сектору за имиграције и Сектору за азил 1. да у складу са Законом о странцима и Законом о азилу у свим будућим поступцима одлучивања о изрицању мјере стављања под надзор или подузимању других мјера у односу на малолетна лица са или без пратње, а нарочито у ситуацијама када је малолетно лице исказало намјеру подношења захтјева за азил или је исти већ поднијело, воде рачуна о обавезној примјени члана 3 УН Конвенције о правима дјетета и принципима најбољег интереса дјетета; 2. да у складу са одредбом члана 123 став 4 Закона о странцима мјеру задржавања малолетника без пратње у имиграционом центру примјењују изнимно, само као посљедњу и на најкраће могуће вријеме.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ	
УКУПНО	-	19 - Управа				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
64	66	22	2	19	8	13
ПОВРЕДА ПРАВА :	20 - Ратне штете					
Реализирана						
Ж-БЛ-05-747/16	П-146/17	Опћини Калесија, издају ПРЕПОРУКУ • Да одмах по пријему ове препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено; • Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	20 - Ратне штете	Реализирана	ДА	Дана, 24.07.2017. године, опћина Калесија је доставила одговор у којем се наводи да „провјеравајући нашу службену евиденцију пронашли смо пријаву за добровољни повратак расељених лица и избјеглица-повратника на територији Федерације Босне и Херцеговине на име од 30.06.1998. године. Од тог периода па до данас именовани се никада није пријавио на конкурсе за обнову кућа виших нивоа власти: Тузлански Кантон, Федерација БиХ, Министарство за људска права и избјеглице БиХ, те надлежног Министарства Републике Српске, објављених путем опћине Калесија. Ако се пак и пријавио на конкурс, а опћина о томе нема евиденцију, исти је могао сваки пут благовремено уложити жалбу на ранг листу коју тај орган објави на огласној плочи опћине Калесија. Очито је да господин + није аплицирао ни на један конкурс, осим што је попунио Пријаву за добровољни повратак.“ Дана, 28.07.2017. године наведени одговор је достављен подносиоцу жалбе.
Остварена сарадња						
Ж-БЛ-05-162/17	П-165/17	руководиоцу Подручне јединице Зворник, Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Бања Лука, дају	20 - Ратне штете	Остварена сарадња	ДА	Запримљено више одговора поступак у току.

		сљедећу П Р Е П О Р У К У • Да о захтјеву за приступ информацијама подносиоца жалбе одлучи поштујући и примјењујући одредбе Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске. • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.				
Ж-БЛ-05-466/17	П-257/17	предузећу ЈП Електропривреда Босне и Херцеговине д.д. Сарајево, Подружница „Електродистрибуција“, Бихаћ и општини Кључ, упућују ПРЕПОРУКУ 1. да омогуће прикључење на електродистрибутивну мрежу за БС, ММ и СД, без накнаде, а да за остала лица у истој правној ситуацији нађе систематско рјешење било путем измјене општинских аката било путем оснивања посебних фондова, све у складу са налазима из ове Препоруке 2. да у року од 20 дана обавијесте омбудсмене о начину реализације наведене Препоруке	20 - Ратне штете	Остварена сарадња	ДА	Запримљено више одговора, поступак у току.
УКУПНО	-	20 - Ратне штете				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
3	3	1	0	2	0	0
ПОВРЕДА ПРАВА :	21 - Комуналне услуге					
Реализирана						
Ж-СА-04-111/16	П-45/17	П Р Е П О Р У К У КЈКП “Водовод и канализација” д.о.о. Сарајево 1. Да достави образложење за извршену корекцију рачуна подносиоцима жалбе, те предузме мјере са циљем удовољавања њеном захтјеву који се односи на застару дуговања; 2. Да подносиоцима жалбе достави одговор поводом навода којима указује на неправилности у обрачунавању пружених услуга, односно терећењу за дуг који не сматра својим; 3. Да у року од 30 дана од дана пријема Препоруке, Омбудсмене Босне и Херцеговине обавијести о подузетим мјерама.	21 - Комуналне услуге	Реализирана	ДА	Дана 5.09.2016. године, запримљен је одговор КЈКП „Водовод и Канализација“ д.о.о Сарајево број: 5737/1/16 у којем се наводи: ... „ У вези са Вашим дописом који смо запримили 2.09.2016. године, обавјештавамо Вас да је у бази података КЈКП „Водовод и Канализација“ д.о.о. Сарајево, на адреси Читлучка бр.2, регистрован потрошач РД, под шифром 85600, ВМ 47781. Укупан дуг овог потрошача по испостављеним рачунима за утрошену воду и одвођење отпадних вода на дан 5.09.2016. године, износи 930.95 КМ. Обзиром да се потрошач жалио на застару испостављених му рачуна, предмет смо прослиједили на разматрање Комисији за корекцију рачуна за воду и одвођење отпадних вода. До доношења Одлуке, потрошач се неће искључивати из система снабдијевања водом, а по одлуци ће бити благовремено обавјештен, уз напомену да комисија засједа једном мјесечно...“ Наконведеног истражног поступка поводом жалбе НР донијета је препорука од стране Омбудсмена Босне и Херцеговине број: П45/17 у којој се наводи: ... „Потребно је да КЈКП „Водовод и канализација“ д.о.о Сарајево достави образложење за извршену корекцију рачуна подносиоцима жалбе, те предузме мјере с циљем удовољавања њеном захтјеву који се односи на застару дуговања, те да подносиоцима жалбе достави одговор поводом навода којима указује на неправилности у обрачунавању пружених услуга, односно терећењу за дуг који не сматра својим и да у року од 30 дана од дана пријема Препоруке Омбудсмена Босне и Херцеговине обавијести о подузетим мјерама...“ Дана 29.03.2017.године, запримљен је одговор на препоруку КЈКП „Водовод и канализација“ д.о.о Сарајево број: 2328/2/17 у којем се наводи: ... „да је у бази података КЈКП „Водовод и канализација“ д.о.о Сарајево, на адреси Читлучка бр.2 регистрован потрошач РД, под шифром 85600, ВМ 47781.

						Укупан дуг овог потрошача по испостављеним рачунима за утрошену воду и одвођење отпадних вода на дан 28.03.2017. године износи 688,10 КМ. Обзиром да се потрошач жалио на застару испостављених рачуна, предмет смо прослиједили на разматрање Комисији за корекцију рачуна за воду и одвођење отпадних вода и Вас смо обавијестили дописом бр 5737-1/16 од 5.09.2016.године. Комисија за корекцију рачуна за воду и одвођење отпадних вода је донијела одлуку којом је потрошач обавјештен дописом бр. 22719/2016 од 28.12.2016 године у којем се наводи: „Размотрили смо Ваш захтјев по основу испостављених рачуна за утрошену воду и одвођење отпадних вода и сматрамо га оправданим. Комисија за умањење рачуна за утрошену воду и одвођење отпадних вода размотрила је Ваш захтјев и одлучила да Ваше дуговање умањи за 247,00 КМ, те да Ваше преостало дуговање износи 682,75 КМ...“
Ж-БЛ-04-130/17	П-114/17	ПРЕПОРУКУ Управном одбору ЈКП „водовод и канализација“ Тузла 1. Да у оквиру својих овлаштења предузме неопходне мјере и радње како би се подносиоцу жалбе омогућио приступ градском водоводу; 2. да у року од 20 дана од дана пријема, достави Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине информације о мјерама предузетим на реализацији ове Препоруке.	21 - Комуналне услуге	Реализирана	ДА	Дана 01.06.2017. године, технички руководилац поменутог комуналног предузећа обавијестила је Омбудсмене да је извршен прикључак на водоводну мрежу на који начин сте поново постали редовни корисник.
Остварена сарадња						
Ж-БР-04-47/17	П-218/17	Опћини Живинице 1. Да у складу са својим надлежностима предузме све потребне радње у сврху рјешавања проблема жалитељице СР, односно, прикључења њеног домаћинства у насељу Зенуни, опћина Живинице, на водоводну дистрибутивну мрежу; 2. да у року од /тридесет/ 30 дана од дана пријема препоруке обавијести институцију Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине о предузетим мјерама на извршењу Препоруке,	21 - Комуналне услуге	Остварена сарадња	ДА	Дана 19.10.2017. запримљен одговор Службе за просторно планирање Опћине Живинице, број: 05-23-5935-1/2017 од 17.10.2017. у којем се наводи: "У складу са вашом препоруком да се господи СР обезбиједи прикључење њеног домаћинства, у насељеном мјесту Зенуни, на дистрибутивну водоводну мрежу, Служба за просторно планирање и комуналне послове је ургентно тражила од МЗ Шабићи да поступи по препоруци да се дотичној обезбиједи прикључак у складу са правилима управљања водоводним системом у МЗ Шахићи У прилогу овог дописа је акт упућен према МЗ водоводу Зенуни."
Ж-БЛ-04-456/17	П-257/17	Предузећу ЈП Електропривреда Босне и Херцеговине д.д. Сарајево, Подружница „Електродистрибуција“, Бихаћ и опћини Кључ, упућују ПРЕПОРУКУ 1. да омогуће прикључење на електродистрибутивну мрежу за БС, ММ и СД, без накнаде, а, да за остала лица у истој правној ситуацији нађе систематско рјешење било путем измјене општих аката било путем оснивања посебних фондова, све у складу са налазима из ове Препоруке 2. да у року од 20 дана обавијесте омбудсмене о начину реализације наведене Препоруке	21 - Комуналне услуге	Остварена сарадња	ДА	Запримљено више одговора, поступак у току.
Ж-БЛ-04-499/17	П-257/17	предузећу ЈП Електропривреда Босне и Херцеговине д.д. Сарајево, Подружница „Електродистрибуција“, Бихаћ и опћини Кључ, упућују ПРЕПОРУКУ 1. да омогуће прикључење на електродистрибутивну мрежу за БС, ММ и СД, без накнаде, а, да за остала лица у истој правној ситуацији нађе систематско рјешење било путем измјене општих аката било путем оснивања посебних фондова, све у складу са налазима из ове Препоруке 2. да у року од 20 дана обавијесте омбудсмене о начину реализације наведене Препоруке	21 - Комуналне услуге	Остварена сарадња	ДА	Запримљено више одговора, поступак у току.
Ж-БЛ-04-585/17	П-257/17	предузећу ЈП Електропривреда Босне и Херцеговине д.д. Сарајево, Подружница „Електродистрибуција“, Бихаћ и опћини Кључ, упућују ПРЕПОРУКУ 1. да омогуће прикључење на електродистрибутивну мрежу за БС, ММ и СД, без накнаде, а, да за остала лица у истој правној ситуацији нађе систематско рјешење било путем измјене општих аката	21 - Комуналне услуге	Остварена сарадња	ДА	Запримљено више одговора, поступак у току.

		било путем оснивања посебних фондова, све у складу са налазима из ове Препоруке 2. да у року од 20 дана обавијесте омбудсмене о начину реализације наведене Препоруке				
Није реализована						
Ж-БЛ-04-673/16	П-225/17	Предузећу а.д. Чистоћа дају ПРЕПОРУКУ 1. да пронађу рјешење одвоза смећа у ул. Од Змијања Рајка, Бањалука а у интересу и једне и друге стране. 2. да у року од 20 дана обавијесте омбудсмене о начину реализације наведене Препоруке	21 - Комуналне услуге	Није реализована	ДА	Чистоћа је дана 17.10.2017. године доставила одговор у којем се наводи да „господин , стално настањен у улици обраћао се друштву „Чистоћа“ а.д. а у вези проблема који није у надлежности комуналног предузећа. Наиме, друштво „Чистоћа“ а.д. Бањалука само врши услугу одвоза и одлагања комуналног отпада, а контејнери и постављање контејнера је у искључивој надлежности Град Бањалука. Обзиром да именовани живи у улици која је неприступачна за улазак возила комуналног предузећа а са друге стране Закон о комуналној дјелатности није прецизирао удаљеност од мјеста становања до постављеног контејнера, именовани је проблем морао рјешавати у Одјељењу за комуналне дјелатности.“ Наведени одговор је достављен подносиоцу жалбе дана 27.10.2017. године. Дана, 08.11.2017. године, именовани је доставио коментар у којем наводи незадовољство поменути одговором. Такође, наводи да се ради о старим лицима која живе у поменутој улици и да никако не могу носити смеће на толикој удаљености.
Нема одговора						
Ж-СА-04-1146/14	П-16/17	ПРЕПОРУКУ Опћини Босанско Грахово, начелнику опћине 1. Да одмах по пријему ове Препоруке, опћина Босанско Грахово успостави сарадњу са институцијом Омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине; 2. Да надлежни орган искоординира активности и рад на рјешавању конкретног проблема, да приступи системском рјешавању електрификације, односно прикључивања на електро мрежу породичне куће подносиоци жалбе; 3. Да у року од 30 (тридесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести институцију Омбудсмена о начину реализације ове Препоруке.	21 - Комуналне услуге	Нема одговора	НЕ	Омбудсмени Босне и Херцеговине до данас, 22.03.2017. године нису запримили одговор начелника Опћине Босанско Грахово на Препоруку, број: П-16/17, те су у складу са својим законским овлаштењима обавијестили непосредно виши орган о нереализацији, односно не подузимању активности у циљу реализације претходно наведене Препоруке.
Ж-БР-04-220/17	П-306/17	Град Тузла, Служби цивилне заштите -да у складу са позитивним законским прописима без одлагања преиспитају своје поступање у случају жалитељице СА из Тузле и отклоне посљедице везано за избор Управитеља за управљање и одржавање заједничких дијелова и уређаја зграде-улаза на адреси Ступине Б-12 б у Тузли; -да у року од 30 дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмане Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	21 - Комуналне услуге	Нема одговора	НЕ	
УКУПНО	-	21 - Комуналне услуге				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
7	9	2	0	2	1	2
ПОВРЕДА ПРАВА :	22 - Владина и министарска именована					
Реализована						
Ж-БЛ-05-465/16	П-13/17	Скупштини Унско-санског кантона, дају слједећу; П Р Е П О Р У К У • Да у што краћем року одлучи о приговору који су упутили подносиоци жалбе. • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне	22 - Владина и министарска именована	Реализована	ДА	Имајући у виду да је именовано лице разријешено дужности министра Министарства здравства, рада и социјалне политике Унско-санског кантона, као и да је основни разлог обраћања Омбудсменима било управо незадовољство због именована

		и Херцеговине, обавијести Омбудмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.				истог за обављење наведене дужности, Омбудмени немају основа за даље поступање по жалби па у складу са чланом 35. Правила поступка Институције омбудмена за људска права Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине”, бр. 32/00, 19/02, 35/04 и 32/06) доносе одлуку о затварању предмета.
Ж-ЛИ-05-347/16	П-40/17	ПРЕПОРУКУ 1. Да, Скупштина ШГД „Херцегбосанске шуме“ д.о.о. Купрес, подузме мјере и радње у циљу провјере навода приговора М Ј, који се односе на именоване ДД за члана Надзорног одбора, те донесе одговарајућу одлуку по приговору. 2. Да, о подузетим мјерама на provedби ове препоруке, обавијести институцију Омбудмана у року од 15 дана.	22 - Владина и министарска именованја	Реализирана	ДА	У свом одговору од 09.03.2017. године, в.д. директор подuzeћа обавјештава Омбудмане „да је Скупштина ШГД „Херцегбосанске шуме“ д.о.о. Купрес, на сједници одржаној 23.02.2017. године, донијела Одлуку о престанку мандата Надзорном одбору којом је и Дд престао мандат и иста је разријешена дужности у надзорном одбору“, истиче се у изјашњењу.
Ж-СА-05-5/17	П-124/17	ПРЕПОРУКУ Влади Федерације Босне и Херцеговине и Надзорном одбору “ЈП БХ Пошта” д.о.о. Сарајево 1. Да ускладе избор и именованје Управе “ЈП БХ Пошта” д.о.о. Сарајево са важећим законским прописима; 2. Да у року од 15 дана доставе одговор о поступку и роковима за предузимање мјера на реализацији дате Препоруке.	22 - Владина и министарска именованја	Реализирана	ДА	Запримљени одговори, поступак у току.
Ж-СА-05-2/17	П-124/17	ПРЕПОРУКУ Влади Федерације Босне и Херцеговине и Надзорном одбору “ЈП БХ Пошта” д.о.о. Сарајево 1. Да ускладе избор и именованје Управе “ЈП БХ Пошта” д.о.о. Сарајево са важећим законским прописима; 2. Да у року од 15 дана доставе одговор о поступку и роковима за предузимање мјера на реализацији дате Препоруке.	22 - Владина и министарска именованја	Реализирана	ДА	Запримљени одговори, поступак у току.
Ж-СА-05-7/17	П-124/17	ПРЕПОРУКУ Влади Федерације Босне и Херцеговине и Надзорном одбору “ЈП БХ Пошта” д.о.о. Сарајево 1. Да ускладе избор и именованје Управе “ЈП БХ Пошта” д.о.о. Сарајево са важећим законским прописима; 2. Да у року од 15 дана доставе одговор о поступку и роковима за предузимање мјера на реализацији дате Препоруке.	22 - Владина и министарска именованја	Реализирана	ДА	Запримљени одговори, поступак у току.
Ж-БЛ-05-254/17	П-162/17	ПРЕПОРУКУ Скупштини града Бања Лука • да приликом доношења одлука из своје надлежности поклони дужну пажњу свим аспектима законитости како би се уважили интереси свих заинтересованих страна на које се одлуке односе, а ризик од спорова било које врсте свео на минимум, у складу и налазима из ове Препоруке; • да у року од 60 дана, рачунајући од дана пријема, обавијести Омбудмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	22 - Владина и министарска именованја	Реализирана	ДА	Дана 23.10.2017. године запримљен је одговор на препоруку Скупштине Града Бањалука број 07/1-353-1/17 од 20.10.2017. године у којем, између осталог, наводи да ће Препорука бити прихваћена као генерална смјерница за поступање приликом доношења одлука, у смислу обраћања дужне пажње свим аспектима законитости, о чему ће се водити рачуна. Наводи се такође да сви досадашњи чланови Управног одбора, којима мандат истиче у јануару 2018. Године, раде у техничком мандату, и за свој рад примају одговарајућу накнаду услед чега подносиатељица жалбе није оштећена. Наведено изјашњење прослеђено је подносиатељици жалбе.
Ж-БЛ-05-361/17	П-202/17	ПРЕПОРУКУ министру за образовање, науку, културу и спорт зеничко-добојског кантона 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања, поништи рјешење о привременом именованју испитне комисије за возаче моторних возила Зеничко-добојског кантона број: 10-27-129-79/17, од дана 01.06.2017. године, и поступак именованја спроведе у складу са условима који су били на снази у моменту расписивања јавног позива број: 10-27-137-3/17, од дана 16.05.2017. године, а како је утврђено овом препоруком 2. Да приликом поновног провођења поступка обавезно уважи налаз и мишљење Омбудсмана Босне и Херцеговине 3. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема препоруке, обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији.	22 - Владина и министарска именованја	Реализирана	ДА	Дана 13.09.2017. године, Министарство је доставило одговор на издату препоруку у коме се између осталог наводи да је у међувремену престало са важење мрјешење о привременом именованју испитне комисије, те да је у току припрема новог Упутства о формирању и организацији испитних комисија за возаче моторних возила које садржи нове одедбе о начину именованја, рада и поступања чланова испитне комисије, укључујући друштвено прихватљиве мјере превенције у борби против корупције. Полазећи од наведеног, предмет по жалби се затвара у складу са чланом 35. став 1. тачка 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине (“Службени гласник Босне и Херцеговине” број 104/11), а издата препорука сматра се испоштованом.
Ж-БЛ-05-199/17	П-258/17	ПРЕПОРУКУ Скупштини општине Челинац 1. Да поново, у складу са изнесеним мишљењем омбудсмана БиХ, преиспита	22 - Владина и министарска	Реализирана	ДА	Скупштина општине Челинац је дана 28.11.2017. године доставила одговор институцији у којем се наводи „у вези вашег

		поступак именованја директора ЈУ Центар за културу, физичку културу и информисање Челинац, односно да приговор на наведено именованје достави одговорном јавном службенику ради одлучивања као и копију одговора институцији омбудсмена а све у циљу провођења поступка у складу са принципима утврђеним Законом о министарским, владиним и другим именованима РС 2. Да у року од 30 дана Институцији омбудсмена достави одговор о реализацији дате препоруке. Овај закључак не утиче на право подносиоца приговора на судску заштиту.	именовања			Налаза, закључка и препоруке достављамо вам Одлуку о приговору“. Из достављене документације види се да је поступљено по Препоруци институције и донесена Одлука о приговору подносиоца жалбе. Дана, 30.11.2017. године, наведени одговор је достављен подносиоцу жалбе којом приликом је позван да у року од 15 дана достави коментар на наведено изјашњење. Како до данас није достављен коментар на наведени одговор, омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине су одлучили, да у смислу члана 35. Правила за функционисање Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине (“Службени гласник Босне и Херцеговине“, број: 104/11) затворе предмет који се води по жалби одборника СДС и НДП у Скупштини општине Челинац а подносиоци жалбе се могу поново обратити Институцији уколико се појаве нове чињенице или околности у њиховом предмету.
Ж-БЛ-05-594/17	П-284/17	Закључак и Препорука Омбудсмена Босне и Херцеговине 1 .На основу утврђеног стања и већине достављених доказа, Омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине су мишљења да коначно именованје није извршено у супротности са принципима из члана 3 Закону о министарским, владиним и другим именованима Републике Српске („Службени гласник РС” број 41/03). 2. Омбудсмени Босне и Херцеговине дају ПРЕПОРУКУ Министарству здравља и социјалне заштите Републике Српске да омогуће увид у документацију кандидата која је релевантна за избор у поступку по јавном конкурс (конкуренцији), у дијелу којим се доказује исправност процедуре и одлука доноесених у конкурсној процедуре Овај закључак не утиче на право подносиоца приговора на судску заштиту.	22 - Владина и министарска именованја	Реализирана	НЕ	Међутим, у истом предмету, Омбудсмени Босне и Херцеговине издали су ПРЕПОРУКУ Министарству здравља и социјалне заштите Републике Српске да омогуће увид у документацију кандидата која је релевантна за избор у поступку по јавном конкурс (конкуренцији), у дијелу којим се доказује исправност процедуре и одлука доноесених у конкурсној процедуре. Дана 18.12.2017. године запримљен је одговор Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске у којем се наводи да се одобрава приступ информацијама, тј увид у документацију изабраног кандидата, чиме је препорука Омбудсмена испоштована.
Дјелимично реализирана						
Ж-МО-05-78/17	П-243/17	ПРЕПОРУКУ Опћинском вијећу опћине Јабланица 1. Да размотри/преиспита обављени поступак именованја кандидата за чланове Надзорног одбора ЈП “Спортски центар Јабланица” д.о.о. Јабланица,у свим фазама, те да уочене неправилности одмах елиминира и да темељем својих овлаштења донесе коначну одлуку о избору и именованју, која ће осигурати да се досљедно испштују сви принципи из Закона о министарским, владиним и другим именованима ФБиХ; 2. Да у року од 30 дана од дана пријема Препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о предузетим мјерама.	22 - Владина и министарска именованја	Дјелимично реализирана	ДА	На исту је у остављеном термину одговорио предсједник Опћинског вијећа који је изјавио, да је тај орган адекватно реагирао из оквира мандата и поступао у складу са законом.
Ж-МО-05-77/17	П-243/17	ПРЕПОРУКУ Опћинском вијећу опћине Јабланица 1. Да размотри/преиспита обављени поступак именованја кандидата за чланове Надзорног одбора ЈП “Спортски центар Јабланица” д.о.о. Јабланица,у свим фазама, те да уочене неправилности одмах елиминира и да темељем својих овлаштења донесе коначну одлуку о избору и именованју, која ће осигурати да се досљедно испштују сви принципи из Закона о министарским, владиним и другим именованима ФБиХ; 2. Да у року од 30 дана од дана пријема Препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о предузетим мјерама.	22 - Владина и министарска именованја	Дјелимично реализирана	ДА	На исту је у остављеном термину одговорио предсједник Опћинског вијећа који је изјавио, да је тај орган адекватно реагирао из оквира мандата и поступао у складу са законом.
Остварена сарадња						
Ж-СА-05-641/16	П-28/17	ПРЕПОРУКУ Опћинском вијећу Опћине Живинице и ЈЗУ Дом здравља Живинице 1. Да пониште Одлуку о именованју Њ за члана Управног одбора ЈЗУ Дом здравља Живинице и предузму све неопходне мјере којима ће	22 - Владина и министарска именованја	Остварена сарадња	ДА	Поводом препоруке П-28/17, од 20.01.2016. године, Институција Омбудсмена је у међувремену запримила акт Опћинског вијећа Опћине Живинице број: 10-05-сл/17 од 2.03.2017.године, у којем се наводи: ... “ Њ је изабрани вијећник

		осигурати да се поновно именовање изврши уз пуно поштивање Закона о министарским, владиним и другим именовањима Федерације БиХ; 2. Да у року од 15 дана Омбудсменима доставе одговор о поступку и роковима за предузимање мјера на реализацији дате Препоруке.				Опћинског вијећа Живинице на локалним изборима 2016-2020. Године, и не обнаша никакву функцију у Опћинском вијећу Живинице. Када је у питању сукоб интереса на упит Централној изборној комисији од стране секретара опћинских вијећа добили смо следећи одговор: "Одребе закона о Сукобу интереса у органима власти у Федерацији Босне и Херцеговине не прописују забрану обављања функција у јавним установама од стране изабраних дужносника, носилаца извршних функција и саветника". Немамо информацију о подацима да ли је Н Ј члан извршних функција у странци испред које је изабран за вијећника Опћинског вијећа Живинице. Уколико остајете при Вашим препорукама у овом предмету, молимо Вас да нас обавјестите како би Опћинско вијеће Живинице поступило по Вашим закључцима и препорукама... " и акт ЈЗУ Дом здравља Живинице број 1-593/-03/17 од 9.03.2017. године, у којем се наводи: ... " У вези налаза, закључка и препоруке поводом приговора на именовање Управног одбора ЈЗУ Дом здравља Живинице, број и датум горњи, те наведеним актом дате препоруке Опћинском вијећу Опћине Живинице, обавјештавамо Вас да ЈЗУ Дом Здравља није надлежна да поништи одлуку о именовању Н Ј за члана Управног одбора ЈЗУ Дом здравља Живинице. Исто је у надлежности Опћинског вијећа Опћине Живинице, као органа који је Одлуку донио, те смо у случају поништења одлуке од стране наведеног надлежног органа и покретања поступка поновног именовања спремни исти провести у складу са прописима... " Поступак у току.
Ж-СА-05-792/16	П-2/17	П Р Е П О Р У К У Школском одбору Јавне установе Основна школа "Сабурина" Сарајево и Министарству за образовање, науку и младе Кантона Сарајево 1. Да преиспитају одлуку о разрјешењу подносиоца жалбе са функције директора Основне школе "Сабурина" Сарајево; Да у року од 15 дана Омбудсменима доставе одговор о поступку и роковима за предузимање мјера на реализацији дате Препоруке	22 - Владина и министарска именовања	Остварена сарадња	ДА	У току поступка заprimљено више одговора, поступак у току.
Ж-ЛИ-05-309/17	П-270/17	ПРЕПОРУКУ 1. да опћински начелник Опћине Ливно одмах по пријему ове препоруке стави ван снаге Рјешење о коначном именовању бр: 02-05-720/17 од дана 13.09.2017.г., као и Закључак о утврђивању критерија за избор и коначно именовање чланова надзорних одбора јавних подuzeћа, чланова управних вијећа установа и чланова школских одбора испред оснивача ("Сл.гласник опћине Ливно";бр:4/05), те донесе нови Закључак о утврђивању критерија за избор и коначно именовање чланова надзорних одбора јавних подuzeћа, чланова управних вијећа установа и чланова школских одбора испред оснивача, са децидно прецизираним критеријима, особито у погледу радног искуства и незапослености, 2. да у року од 30 (тридесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	22 - Владина и министарска именовања	Остварена сарадња	ДА	Заprimљен одговор Опћине Ливно од 07.11.2017. године.
Није реализована						
Ж-МО-05-3/17	П-244/17	ПРЕПОРУКУ Предсједнику Владе Херцеговачко-неретванског кантона 1. Да поништи као незаконито Рјешење бр.01-1-02-2674/16 од дана 15.12.2016.године, којим су разрјешени дужности чланови Управног вијећа Јавне установе Кантонална болница "Др. Сафет Мујић " Мостар. 2. Да најкасније у року од 30 (тридесет) дана од дана пријема ове препоруке, достави релевантне повратне информације о	22 - Владина и министарска именовања	Није реализована	ДА	Након завршетка темељито обављене истраге у конкретном случају, Омбудсмени су, дана 09.10.2017.године, издали Препоруку број:244/17 Влади Херцеговачко-Неретванског кантона. Влада ХНК/Ж се није огласила у остављеном термину, ради чега је посебним актом од дана 18.12.2017.године упознат непосредно виши орган, Скупштина Херцеговачко-Неретванског кантона. Није достављен класични одговор, него

		поступањима, у Подручни уред Мостар, ул.Кнеза Вишеслава бб 88000 Мостар.				обавијест да је донесена Одлука о коначном именувању Управног одбора и да је Влада ХНК остала при свом ставу.
Ж-МО-05-4/17	П-245/17	ПРЕПОРУКУ Предсједнику Владе Херцеговачко-неретванског кантона 1. Да поништи као незаконито Рјешење бр.01-1-02-2676/16 од дана 15.12.2016.године, којим су разрјешени дужности чланови Управног вијећа Јавне установе Дом здравља “Стари Град” Мостар. 2. Да најкасније у року од 30 (тридесет) дана од дана пријама ове препоруке, достави релевантне повратне информације о поступањима, у Подручни уред Мостар, ул.Кнеза Вишеслава бб 88000 Мостар.	22 - Владина и министарска именувања	Није реализирана	ДА	Након завршетка темељито обављене истраге у конкретном случају, Омбудсмани су, дана 09.10.2017.године, издали Препоруку број:245/17 Влади Херцеговачко-Неретванског кантона. Влада ХНК/Ж се није огласила у остављеном термину, ради чега је посебним актом од дана 18.12.2017.године упознат непосредно виши орган, Скупштина Херцеговачко-Неретванског кантона. Није достављен класични одговор, него обавијест да је донесена Одлука о коначном именувању Управног одбора и да је Влада ХНК остала при свом ставу.
Ж-БЛ-05-342/17	П-283/17	Скупштини општине Хан Пијесак дају ПРЕПОРУКУ 1. да поништи и поново проведе Јавни конкурс за мјесто секретара Скупштине општине Хан Пијесак и начелника Одјељења за општу управу Хан Пијесак, објављен у Службеном гласнику Републике Српске број 6/17 од 24.01.2017. године, а у складу са изнесеним мишљењем омбудсмана 2. да у року од 60 дана обавијесте омбудсмана о начину реализације наведене Препоруке	22 - Владина и министарска именувања	Није реализирана	НЕ	Начелник општине Хан Пијесак је дана 13.11.2017. године доставио одговор у којем се наводи да је препорука институције неоснована. Омбудсмани БиХ су дана 21.12.2017. године упутили Обавијест о непоштовању препоруке Министарству управе и локалне самоуправе Републике Српске као надлежном вишем органу.
Ж-БЛ-05-590/17	П-315/17	ПРЕПОРУКУ Надзорном одбору ЈП Регионална депонија "ДЕП-ОТ" д.о.о. Бања Лука 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања поништи Одлуку о именувању директора број: 011-1150/17, од дана 09.08.2017. године 2. Да се сви пријављени кандидати, укључујући и оне који су елиминисани из конкурсне процедуре, поново укључе у конкурсну процедуру и да Комисија за избор понови поступак оцјене и бодовања кандидата 3. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	22 - Владина и министарска именувања	Није реализирана	ДА	Запримљен одговор од 24.01.2018. године.
Ж-БЛ-05-610/17	П-315/17	ПРЕПОРУКУ Надзорном одбору ЈП Регионална депонија "ДЕП-ОТ" д.о.о. Бања Лука 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања поништи Одлуку о именувању директора број: 011-1150/17, од дана 09.08.2017. године 2. Да се сви пријављени кандидати, укључујући и оне који су елиминисани из конкурсне процедуре, поново укључе у конкурсну процедуру и да Комисија за избор понови поступак оцјене и бодовања кандидата 3. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	22 - Владина и министарска именувања	Није реализирана	ДА	Запримљен одговор од 24.01.2017. године.
Нема одговора						
Ж-МО-05-10/17	П-242/17	ПРЕПОРУКУ Влади Херцеговачко-неретванске жупаније 1. Да поништи као незаконито Рјешење о разрјешењу Управног вијећа Јавне установе Јавне установе Кантонална болница “ Др. Сафет Мујић ” Мостар број: 01-1-02-2674/16 од 15. просинца 2016. године 2. Да најкасније у року од 30 (тридесет) дана од дана пријема ове препоруке, достави релевантне повратне информације о поступањима	22 - Владина и министарска именувања	Нема одговора	НЕ	Дана 09.листопада 2017. године Омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине донијели су Препоруку број: 242/17 да се поништи рјешење о извршењу, на које нису запримили изјашњење Владе Херцеговачко-неретванске жупаније. Предмет ће бити уврштен у Годишње извјешће институције Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине.
УКУПНО	-	22 - Владина и министарска именувања				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
16	20	7	1	3	4	1
ПОВРЕДА ПРАВА :	23 - Здравство					

Реализована						
Ж-СА-04-957/15	П-15/17	Узимајући у обзир напријед изнесено, Омбудсмени Босне и Херцеговине, сходно одредбама члана 32. Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, доносе сљедећу: П Р Е П О Р У К У Директору ЈУ Дома здравља Кантона Сарајево 1. да се одмах по пријему препоруке успостави сарадња са институцијом Омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и достави документацију тражену актом институције Омбудсмана дана 23.06.2016. године. Рок за реализацију препоруке: одмах.	23 - Здравство	Реализована	ДА	Након достављеног изјашњења ЈУ Дома здравља Кантона Сарајево са документацијом, као и одговора подносиоцима жалбе којим и даље остаје при својим жалбеним наводима, Омбудсмени Босне и Херцеговине су актом од дана 23.06.2016. године позвали ЈУ Дом здравља Кантона Сарајево да достави Правилник о раду и унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, као и Правилник о начину остваривања права на слободан избор доктора медицине и доктора стоматолозије у Кантону Сарајево. ЈУ Дом здравља Кантона Сарајево доставио је горе тражене правилнике актом, број: 01-05-1212-2/17 од дана 14.02.2017. године.
Ж-БЛ-04-8/17	П-29/17	П Р Е П О Р У К У Управном одбору Фонда здравственог осигурања Републике Српске • да у оквиру своје надлежности предузме мјере са циљем удовољавања захтјева подносиоцима жалбе на остваривање права на прву процедуру асистираних репродукције – вантјелесне оплодње, у складу са налазима из ове препоруке; • да обавијести институцију Омбудсмана о поднетим мјерама у циљу реализације ове препоруке у року од 30 дана од дана пријема.	23 - Здравство	Реализована	ДА	Дана 07.04.2017. године, извршни директор за правне послове Фонда обавијестила је институцију Омбудсмана за људска права да је препорука прихваћена, те да Вам је одобрена прва процедура асистираних репродукције у одговарајућој здравственој установи.
Ж-СА-04-178/17	П-121/17	П Р Е П О Р У К У Премијеру Владе ФБиХ и министру Федералног министарства здравства 1. Да размотре могућност увођења безглутенских препарата у Листу А лијекова, те отклоне дискриминаторну праксу у кантонима према обољелим од целијакије; 2. Да обавијесте Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама поднетим у циљу реализације препоруке. Рок за реализацију препоруке: тридесет дана од дана пријема препоруке	23 - Здравство	Реализована	ДА	Омбудсмени Босне и Херцеговине нису запримили информацију Федералног министарства здравства о активностима и мјерама поднетим у циљу реализације Препоруке, број: 121/17, те су актом од дана 12.2017. године, у складу са својим овлашћењима, обавијестили Владу Федерације Босне и Херцеговине, као непосредно виши орган, о непоступању Федералног министарства здравства, по Препоруци Омбудсмана Босне и Херцеговине, број: 121/17. Истим актом Влада Федерације Босне и Херцеговине је обавијештена да ће предмет подносиоцима жалбе бити уврштен у Годишњи извјештај о резултатима рада Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине као примјер несарадње са институцијом Омбудсмана. Дана 31.01.2018. године запримљен одговор послје рока.
Ж-БЛ-04-233/17	П-136/17	ПРЕПОРУКУ Фонду здравственог осигурања Републике Српске – руководиоцу Канцеларије Бања Лука 1. Да по пријему ове препоруке, без одлагања, из оквира својих надлежности предузме све одговарајуће радње и мјере како би донесено рјешење број: 11/052-4-3/17, од дана 10.02.2017. године, огласио ништавим и подносиоцима жалбе признао право на поступак асистираних репродукције 2. Да приликом доношења новог рјешења обавезно уважи налаз и мишење Омбудсмана Босне и Херцеговине 3. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	23 - Здравство	Реализована	ДА	Актом број: 06/004-5-1458/17, од дана 04.08.2017. године, одговорна страна доставила је обавијештење по издатој препоруци у коме се између осталог наводи да је Фонд здравственог осигурања рјешењем број: 06/004-5-1458/17, од дана 04.08.2017. године, ништавим огласио рјешење број: 11/052-4-3/17, од дана 10.02.2017. године и подносиоцима жалбе одобрио прву процедуру асистираних репродукције. Из садржаја достављеног обавијештења произилази да је одговорна страна у цјелости испоштовала издату препоруку Омбудсмана Босне и Херцеговине.
Ж-СА-04-351/17	П-197/17	П Р Е П О Р У К У Заводу здравственог осигурања Кантона Сарајево 1. Да изврши предмету одјаву са даном престанка уплата 2. Да у будућим случајевима врши одјаву са обавезног здравственог осигурања на основу члана 27. Закона о здравственом осигурању по престанку уплата за исти 3. Да у року од 30 дана од дана пријема ове Препоруке обавијесте Омбудсмене за људска права Босне и Херцеговине о предузетим мјерама у циљу реализације исте.	23 - Здравство	Реализована	ДА	У институцији Омбудсмана је дана 28.11.2017. године запримљен акт Завода, број: 03-02-И-Н.Х.-40658/17 од 14.11.2017. године, у којем се између осталог наводи: „...Овим путем Вас обавијештавам да је Завод здравственог осигурања Кантона Сарајево поступио по Вашој препоруци на начин да је дана 13.09.2017. године путем службеног емаил-а наложио радницима Завода који раде на обради предметних захтјева да у будућим случајевима врше одјаву са обавезног здравственог осигурања закључно са датумом задње уплате доприноса. Сви захтјеви за ретроактивну одјаву осигурања успостављени темељем члана 27. Закона о здравственом осигурању примљени

						након овог датума рјешени су по путама из Ваше препоруке. У дијелу Ваше препоруке који се односи на одјаву са обавезног здравственог осигурања осигураника, овим путем Вас обавјештавам да Завод поступа по захтјевима странака, а у складу са позитивноправним прописима и то Законом о здравственом осигурању и Законом о управном поступку. Завод је у обавези и извршит ће предметну одјаву сходно Вашој препоруци, а по пријему захтјева. “ Подносиоци жалбе је дана 11.12.2017. године достављен наведени одговор Завода, те је жалитељица контактирала поступајућу правницу и навела да је након подношења захтјева Завод извршио предметну одјаву у складу са препоруком институције Омбудсмена. Сходно наведеном, Омбудсмени Босне и Херцеговине са задовољством констатују да је препорука, П-197/17 реализована у цјелости, као и да ће предмет бити уврштен у Годишњи извјештај о резултатима рада Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине
Ж-БЛ-04-736/16	П-299/17	ПРЕПОРУКУ Фонду здравственог осигурања Републике Српске 1. Да стави клаузуле правоснажности и извршности на рјешења о утврђеној накнади за вријеме привремене неспособности за рад упосленика подносилаца жалбе, у складу са налазима из ове Препоруке; 2. да у року од 20 дана достави Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине информације о мјерама предузетим на реализацији ове Препоруке.	23 - Здравство	Реализована	ДА	Дана 20.12.2017. године, Фонд здравственог осигурања Републике Српске доставио је Обавјештење број: 06/048-7863/17 од 18.12.2017. године, у којем се наводи да Фонд поступити по Препоруци, те ће стављати клаузуле правоснажности и извршности на рјешења о утврђеној накнади нето плате за вријеме привремене неспособности за рад запослених код подносиоца жалбе.
Остварена сарадња						
Ж-БЛ-04-312/17	П-300/17	Фонду здравственог осигурања Републике Српске ПРЕПОРУКУ 1. Да одмах по пријему ове препоруке предузму све мјере из своје надлежности да се категорији старих лица преко 65 година наведеној у овој Препоруци утврди својство осигураног лица без постављања икаквог додатног услова, ради остварења права на здравствену заштиту 2. Да у року од 60 дана обавијести омбудсмене о начину реализације Препоруке	23 - Здравство	Остварена сарадња	ДА	
Није реализована						
Ж-БЛ-04-754/16	П-43/17	Фонду здравственог осигурања Републике Српске ПРЕПОРУКУ 1. Да одмах по пријему ове препоруке предузму све мјере из своје надлежности да се Правилник о утврђивању својства осигураног лица, матичној евиденцији и здравственој књижици усклади са Законом о здравственом осигурању и Уставом Републике Српске, односно да се лицима преко 65. година омогући овјера здравствене књижице без постављања додатних услова Да у року од 60 дана обавијести омбудсмене о начину реализације Препоруке	23 - Здравство	Није реализована	ДА	Дана, 16.06.2017. године Фонд је доставио одговор у којем се наводи да је „сврха одредбе члана 21. став 8. Правилника о утврђивању својства осигураног лица, матичној евиденцији и здравственој књижици да се дефинишу категорије становника Републике Српске који имају утврђено својство осигураног лица Фонда, а који се налазе у стању посебне потребе за здравственом заштитом и да се истима омогући овјера здравствене књижице иако у одређеном моменту за неко лице из прописаних категорија није плаћен допринос за обавезно здравствено осигурање. Оспорена одредба нема за циљ дискриминацију лица старијих од 65 година живота, већ управо супротно“.
Ж-БЛ-04-755/16	П-43/17	Фонду здравственог осигурања Републике Српске ПРЕПОРУКУ 1. Да одмах по пријему ове препоруке предузму све мјере из своје надлежности да се Правилник о утврђивању својства осигураног лица, матичној евиденцији и здравственој књижици усклади са Законом о здравственом осигурању и Уставом Републике Српске, односно да се лицима преко 65. година омогући овјера здравствене књижице без постављања додатних услова 2. Да у року од 60 дана обавијести омбудсмене о начину реализације Препоруке	23 - Здравство	Није реализована	ДА	Дана, 16.06.2017. године Фонд је доставио одговор у којем се наводи да је „сврха одредбе члана 21. став 8. Правилника о утврђивању својства осигураног лица, матичној евиденцији и здравственој књижици да се дефинишу категорије становника Републике Српске који имају утврђено својство осигураног лица Фонда, а који се налазе у стању посебне потребе за здравственом заштитом и да се истима омогући овјера здравствене књижице иако у одређеном моменту за неко лице из прописаних категорија није плаћен допринос за обавезно

						здравствено осигурање. Оспорена одредба нема за циљ дискриминацију лица старијих од 65 година живота, већ управо супротно“..
Нема одговора						
Ж-СА-04-324/17	П-150/17	ПРЕПОРУКА Управни одбор Завода здравственог осигурања Кантона Сарајево да приступи измјени Одлуке о рефундацији трошкова за пружену услугу медицински потпомогнуте оплодње – Пречишћени текст – број: УО/06-13.1-Н.Х.-1697/17 од 23.01.2017. године у смислу отклањања дискриминаторне одредбе која прописује континуитет здравственог осигурања на подручју Кантона Сарајево од 5 година. Завод здравственог осигурања Кантона Сарајево да након измјене Одлуке у дискриминаторном дијелу поново размотри захтјев подносиоци жалбе. Завод здравственог осигурања Кантона Сарајево треба у року од 60 дана од дана пријема ове препоруке обавијестити Институцију омбудсмана о њеној реализацији.	23 - Здравство	Нема одговора	НЕ	
Ж-СА-04-572/17	П-239/17	П Р Е П О Р У К У Министру Федералног министарства здравства 1. да се одмах по пријему препоруке успостави сарадња са институцијом Омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине и достави изјашњење у вези са актима институције Омбудсмана од дана 02.03.2017. године; Рок за реализацију препоруке: одмах.	23 - Здравство	Нема одговора	НЕ	Обзиром да Федерално министарство здравства није доставило одговор ни на један наведени акт, дана 09.10.2017. године издата је Препорука број: П-239/17 којом је Министарство позвано да одмах по пријему препоруке успостави сарадњу са институцијом Омбудсмана. Одговор на препоруку није запримљен до данас, о чему је обавијештен премијер Влада Федерације Босне и Херцеговине. Предмет ће бити уврштен у Годишњи извјештај о резултатима рада институције Омбудсмана, као примјер несарадње са институцијом Омбудсмана.
УКУПНО	-	23 - Здравство				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
10	11	6	0	1	1	2
ПОВРЕДА ПРАВА :	24 - Социјална заштита					
Остварена сарадња						
Ж-БР-04-30/17	П-219/17	Влади Брчко дистрикта Босне и Херцеговине ; 1. Одјел за просторно планирање и имовинско-правне послове, 2. Одјелу за расељене особе, избјеглице и стамбена питања, 3. Уреду за управљање јавном имовином - да без одлагања, у складу са позитивним законским прописима, у координираној сарадњи подуму што ефективне мјере у циљу изналагање рјешења за парцелу у насељу Прутаче,Брчко, а све у сврху приступања изградње стамбене јединице ФО који је одабран као корисник пројекта помоћи за стамбено збрињавање Рома у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине за 2013. годину ; -да у року од 60 дана од дана пријема препоруке обавијесте Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине о подузетим мјерама на извршењу Препоруке.	24 - Социјална заштита	Остварена сарадња	ДА	Дана 23.01.2018. године запримљен одговор Одјела за расељене особе, избјеглице и стамбена питања Владе Брчко Дистрикта, број: 11-1152ЈНД-002/19 од 19.01.2018. године у којем се наводи: "...С тим у вези обавјештавамо Вас о сљедећем: поводом овог питања 26.09.2017. године, на приједлог овог Одјела, одржан је састанак у згради Вијећнице гдје су поред представника Одјела за расељена лица, избјеглице и стамбена питања били присутни Градоначелник Брчко дистрикта БиХ, шефица Одјела за просторно планирање и имовинско правне послове и представници Канцеларије за управљање јавном имовином. На том састанку разматране су могућности рјешавања стамбеног питања ФО али није донесен конкретан закључак у погледу рјешавања тог питања. Поред тог овај Одјел је са своје стране улагао напоре како би се овај случај ријешити али се није успјело начи конкретно рјешење. Одјел је у сталној комуникацији са ФО и он је упознат са свим радњама које је овај Одјел предузимао. С тим у вези овај Одјел је припремио и кандидовао на сједницу Владе Информацију о препоруци Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине у вези са жалбом ФО (број предмета:09-000001/17, број акта:11-

						11523НД-001/17 од 09.10.2017. године) како би се Влада Брчко дистрикта упознала са насталом ситуацијом и одредила у погледу конкретних активности које ће се предузети у циљу рјешавања овог питања. Када је Влада Брчко дистрикта БиХ разматрала ову Информацију остало је отворено питање могућности додјеле замјенске парцеле. И прије доношења горе наведене Препоруке овај Одјел покушавао је изнаћи рјешење тог проблема те смо се у том смислу обраћали Канцеларији за управљање јавном имовином са захтјевом за додјелу замјенске парцеле али нисмо добили позитиван одговор на тај захтјев. Такође, овај Одјел је од Канцеларије затражио да се прочитује по питању могућности докомплетирања постојеће парцеле али ни на тај захтјев није добијен позитиван одговор. Након донесене Препоруке од стране Омбудсмена овај Одјел, у сталној координацији са Канцеларијом за управљање јавном имовином, покушава изнаћи могућности рјешавања овог проблема. У том смислу је договорено, да овај Одјел сачини допуну постојеће Информације и достави за сједницу Владе а Канцеларија ће за то вријеме сагледати могућност изналагања нове парцеле која би по истој процедури као и првобитна била додијелена ФО, у ком случају би се он одрекао првобитне парцелл у корист Брчко дистрикта БиХ. Када ова Информација буде разматрана од стране Виале Брчко дистрикта БиХ, предложичемо Влади да донесе закључак о прцдузимању конкретних мјера у циљу рјешавања овог питања све у заједничкој координацији с друга два надлежна органа у конкретној ствари и то Одјелом за простомо планирање и Канцеларијом за управљање јавном имовином."
Нема одговора						
Ж-БР-04-141/17	П-304/17	ОПЋИНИ БАНОВИЋИ - да без одлагања, у складу са позитивним законским прописима, осигура и подузме ефективне мјере на рјешавању проблема отпадних вода у мјесној заједници Омазић; -да у року од тридесет (30) дана од дана пријема препоруке обавијестите Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине о реализацији ове Препоруке.	24 - Социјална заштита	Нема одговора	НЕ	
УКУПНО	-	24 - Социјална заштита				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
2	2	0	0	1	0	1
ПОВРЕДА ПРАВА :	25 - Пензије					
Реализирана						
Ж-БЛ-04-685/16	П-133/17	Министарству финансија Републике Српске издају П Р Е П О Р У К У • Да одмах по пријему ове препоруке успостави сарадњу са институцијом Омбудсмена, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и уважавајући мишљење Омбудсмена у предмету подносиоца жалбе испуни обавезу. • Да у року од 30 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмена о начину испоштовања ове препоруке.	25 - Пензије	Реализирана	ДА	У одговору органа на препоруку број: 06.09/017-3560/15 од 20. 07. 2017. године (достављамо у прилогу) произлази, да је Министарство финансија извршило своје обавезе утврђене правоснажним рјешењем о извршење Основног суда Бањалука број: 71 – 0-И-142230-14-И. Имајући у виду наведено тражено је од Фонда ПИО Републике Српске да донесе коначно рјешење у наведеном предмету. Подносилац жалбе обавјестио је Омбудсмена да је коначно рјешење донијето 11.10.2017. године.
Ж-БЛ-04-55/17	П-229/17	Фонду за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске дају следећу П Р Е П О Р У К У • Да се активније укључи у прибављање потребних података те да на тај начин омогући да подносилац жалбе у што краћем року оствари	25 - Пензије	Реализирана	НЕ	На препоруку није одговорено из разлога којег су Омбудсмени упутили нови акт овом органу дана 01. 12. 2017. године. У телефонском контакту од 01. 12. 2017. године подносилац жалбе потврдио је, да му је надлежни фонд за пензијско-

		права из пензијско-инвалидског осигурања у пуном обиму. • Да у року од 60 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.				инвалидско осигурање из Републике Словеније тражио допуну документације (број жиро рачуна и потврду о животу), да је документацију доставио, да је том приликом информисан да ће овај орган донијети рјешење о сразмјерном дијелу старосне пензије након што добије потребну документацију и да је задовољан поступањем институције Омбудсмена. Такође информисан је, да у вези са жалбеним наводима који се односе на надлежан фонд Републике Србије, жалба на даље поступање прослијеђена Заштитнику грађана Републике Србије (о чему је већ раније информисан) који је у свом акту потврдио, да ће предузети све мјере из своје надлежности и о томе информисати подносиоца жалбе, те да уколико има одређене недоумице у вези са овим предметом може контактирати Заштитника грађана Републике Србије. С обзиром на наведено, Омбудсмени закључују да је препоручено испоштовано те у складу са чланом 21. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине” бр. 32/00, 19/02, 35/04 и 32/06), доносе одлуку о затварању предмета
Ж-БЛ-04-132/17	П-295/17	ПРЕПОРУКУ Позивају се надлежни органи у наслову да размотре сваку законску могућност да се подносиоцу жалбе уплате доприноси како је то одређено рјешењем Фонда број 1818.79-7882/17 од 01.09.2017. године из буџета Републике Српске, односно из средстава резерве Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске. Позивају се надлежни органи да Омбудсмене обавијесте о реализацији ове Препоруке у року од 30 дана од дана пријема Препоруке, писменим путем на адресу Академика Јована Сурутке број 13, Бањалука, позивом на број предмета.	25 - Пензије	Реализирана	ДА	Министарство рада и борачко инвалидске заштите Републике Српске и Министарство финансија Републике Српске одговарају на препоруку Омбудсмена. Како кратко наводе, у потпуности су сагласни са одговором Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске број: О-202/2017-101 од 07.12.2017. године. О одговорима надлежних органа Омбудсмени су упознали подносиоца жалбе. Поред тога, а што је најзначајније, Фонд јасно наводи да нису испуњени услови да се подносиоцу жалбе од стране Владе Републике Српске уплате доприноси, јер не може као радник приватног предузећа бити обухваћен Програмом социјалног збрињавања радника. Рјешењем којим се одобрава уплата доприноса, а које Влада Републике Српске доноси почетком сваке године, јасно је прецизирано који радници имају право на уплату доприноса. Уважавајући све наведено, Омбудсмени предмет затварају. Такође, констатују да је по Препоруци Омбудсмена број П-295/17 од 16.11.2017. године, односно надлежни органи су размотрили све законске могућности, иако, нажалост, подносилац жалбе није остварио своје право на старосну пензију.
Остварена сарадња						
Ж-СА-04-311/17	П-119/17	ПРЕПОРУКУ Фонду пензијског и инвалидског осигурања Републике Српске Филијала Добој 1. Да по пријему ове препоруке, у складу са својим овлашћењима, без одлагања оконча поступак покренут по захтјеву подносиоца жалбе 2. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	25 - Пензије	Остварена сарадња	ДА	Запримљено више одговора, поступак у току.
Ж-СА-04-296/17	П-264/17	РЕПОРУКУ Федералном заводу за пензијско и инвалидско осигурање Порезној управи ФБиХ Федералном заводу за запошљавање 1. Да у оквирима своје надлежности подзму потребне мјере и активности у циљу успостављања ефикасног механизма координирања и сарадње, а како би подносиатељ жалбе, као и други грађани БиХ могли реализирати своја права; 2. да у року од 30 дана од дана пријема, достави Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине информације о мјерама предузетим на реализацији ове Препоруке.	25 - Пензије	Остварена сарадња	ДА	Запримљено више одговора, поступак у току.

Ж-БЛ-04-385/17	П-294/17	ПРЕПОРУКУ: Руководиоцу Филијале Добој 1. Да одмах по пријему ове препоруке Руководилац Филијале Добој Фонда пензијског и инвалидског осигурања Републике Српске успостави сарадњу са Институцијом Омбудсмена, на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и достави тражено изјашњење, како је напријед наведено 2. Да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема Препоруке обавијести Омбудсмен Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	25 - Пензије	Остварена сарадња	ДА	
Није реализована						
Ж-БЛ-04-745/16	П-61/17	ПРЕПОРУКУ Фонду пензијског и инвалидског осигурања Републике Српске Филијала Добој 1. Да по пријему ове препоруке, у складу са својим овлашћењима, без одлагања оконча поступак покренут по захтјеву подносиоца жалбе 2. Да у року од 30 дана рачунајући од дана пријема препоруке обавијести Омбудсман Босне и Херцеговине о предузетим активностима на њеној реализацији	25 - Пензије	Није реализована	ДА	Дана 12.04.2017. године, одговорна страна доставила је одговор на издату препоруку у коме се наводе разлози услед којих издата препорука не може бити реализована.
Нема одговора						
Ж-МО-04-61/16	П-6/17	ПРЕПОРУКУ Градоначелнику Града Мостара да одмах успостави сарадњу са институцијом Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине на начин прописан Законом о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине и достави тражена изјашњења.	25 - Пензије	Нема одговора	НЕ	Изјашњење није достављено у остављеном року те је дана 06. ожујка 2017. године о наведеном обавјештена Влада Федерације Босне и Херцеговине, која је дана 14. ожујка 2017. године обавијестила институцију Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине да је тражила хитно очитовање од ресорног министарства.
Ж-БР-04-222/16	П-159/17	Федерални завод за мировинско/пензијско и инвалидско осигурање Кантонална административна служба за Посавски кантон Орашје 1. Да одмах, по пријему ове препоруке, успостави сарадњу са Омбудсменом за људска права Босне и Херцеговине, на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то наведено у актима од 05.05.2016. г. и 14.07.2016. године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о начину испоштовања ове препоруке.	25 - Пензије	Нема одговора	НЕ	
Ж-БЛ-04-350/17	П-166/17	П Р Е П О Р У К У ГЕНЕРАЛНОМ ДИРЕКТОРУ ТЕРМОЕЛЕКТРАНЕ УГЉЕВИК 1. Да размотри могућност да ЦМ пружи прилику за рад, уколико се таква прилика појави у наредном верременском периоду;	25 - Пензије	Нема одговора	НЕ	
УКУПНО	-	25 – Пензије				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
10	10	3	0	3	1	3
ПОВРЕДА ПРАВА :	26 - Тужилаштва					
Реализована						
Ж-СА-05-454/17	П-154/17	П Р Е П О Р У К У Главној тужитељи Кантоналног тужилаштва Кантона Сарајево 1. Да, узимајући у обзир наводе из ове препоруке, у што краћем року донесе коначну тужилачку одлуку у предмету број: Т09 0 КТ 0105539 16; 2. Да обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о мјерама подузетим у циљу реализације препоруке.	26 - Тужилаштва	Реализована	ДА	Актом од дана 27.10.2017. године институција Омбудсмана је поново упутила акт Кантоналном тужилаштву Кантона Сарајево којим је тражена информација у вези са мјерама подузетим у циљу реализације Препоруке Омбудсмана Босне и Херцеговине. Дана 03.11.2017. године запримљен је акт Кантоналног тужилаштва Кантона Сарајево број: А-623/17 од 01.11.2017. године у којем је наведено: „...утврђено је да је поступајући тужилац, у складу са одредбама Закона о кривичном поступку ФБиХ, путем међународне правне помоћи,

						дана 30.08.2017. године упутио захтјев надлежном органу Савезне Републике Њемачке, за испитивање осумњиченог, те прибављање релевантне документације. Истовремено Вас обавјештавамо да надлежни орган Савезне Републике Њемачке још увијек није доставио тражену документацију овом Тужилаштву.“
Ж-БЛ-05-334/17	П-228/17	Федералном заводу за пензијско/мировинско и инвалидско осигурање Кантонална административна служба Бихаћ; П Р Е П О Р У К У • Да у што краћем року предузму све потребне мјере и поступи по рјешењу Агенције за заштиту личних података у Босни и Херцеговини број: УП1 03-1-37-1-204-6/16 од 21. 03. 2017. године. • Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	26 - Тужилаштва	Реализирана	ДА	Из увјерења о подацима регистрованим у матичној евиденцији број 0001042217101 од 31. 10. 2017. године произлази, да се подаци у погледу пријаве, одјаве и послодавца за период од 28. 12. 1993 до 11. 06. 1997. године и од 12. 06. 1997. до 14. 04. 1999. године поклапају са подацима наведеним у радној књижици. Чињеница је, да су у радној књижици поништени подаци за период од 28. 12. 1993 до 14. 04. 1999. године међутим и након тога унесени како је то наведено у увјерењу о подацима регистрованим у матичној евиденцији. С обзиром на наведено, препоручено је испоштовано па Омбудсмени немају основа за даље поступање по жалби и у складу са чланом 21. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине” бр. 32/00, 19/02, 35/04 и 32/06), доносе одлуку о затварању предмета.
УКУПНО	-	26 - Тужилаштва				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
2	2	2	0	0	0	0
ПОВРЕДА ПРАВА :	27 - Правобранилаштва					
УКУПНО	-	27 - Правобранилаштва				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
0	0	0	0	0	0	0
ПОВРЕДА ПРАВА :	28 - Предмети корупције					
УКУПНО	-	28 - Предмети корупције				
УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	НЕМА ОДГОВОРА
0	0	0	0	0	0	0